

Liberec

kostel Nalezení sv. Kříže

Štědrý den 24. 12.

Večirnja 17.00

25. a 26. 12.

mše svatá 10.00

6. 1.

Večirnja 17.00

7. a 8. 1.

mše svatá 10.00

V neděli 23. 9. 2007 naše liberecká farnost slavila chrámový svátek Povýšení svatého kříže. Slavnostní bohoslužbu celebroidal apoštolský exarcha Msgr. Ladislav Hučko, koncebroval místní farář o. Ivan Semotjuk. Při slavnostní bohoslužbě vladyka udělil svátost prvního svatého přijímání Dianě Huledza, která ve svých osmi letech přijala Krista do svého srdce. Při této příležitosti zpíval pěvecký sbor z Berlína pod vedením Dr. Gornera. Po slavnostní bohoslužbě následoval společný oběd v nedaleké restauraci.

duchovní správci

Křtem byli mezi nás přijati:

Farnost Ruprechtice

Jindřich Čížek

Řeckokatolická farnost Liberec

Liberec

kostel Nalezení sv. Kříže

David Pakula (16. 9. 2007) vč. sv. biřmování

Andrea Sofie Semotjuková vč. sv. biřmování

Hradec Králové

kostel Božského Srdce Páně

Karolina Anghel (30. 9. 2007) vč. sv. biřmování

Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Ruprechtice

Alena Hodbořová (1932)

Milan Milo (1952)

Miroslav Hloužek (1924)

Růžena Hasilová (1928)

Jan Hasil (1923)

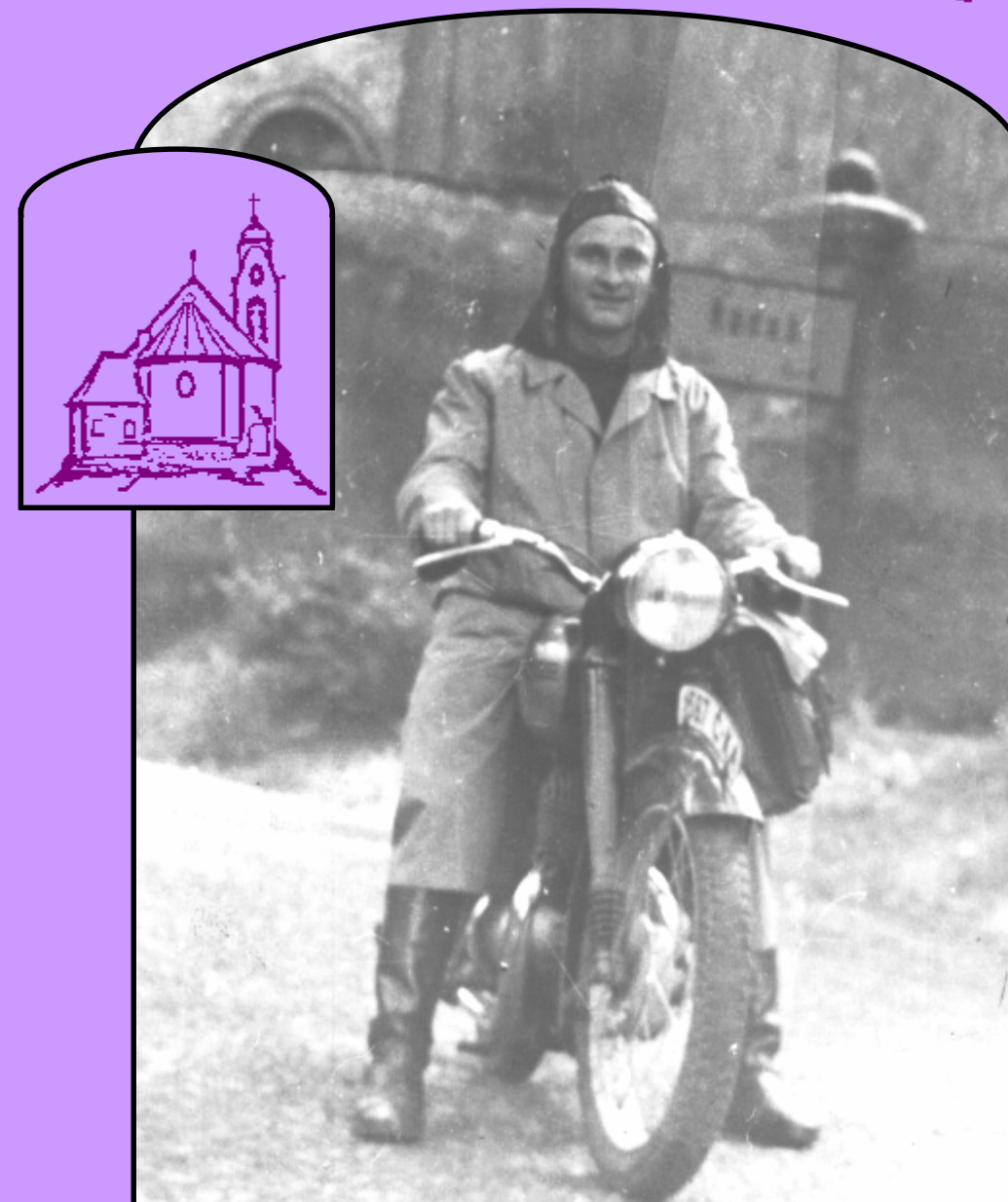
Řeckokatolická farnost Liberec

Jablonec nad Nisou

Darija Růžičková (1927) (rozloučení
23. 10. 2007, panachida v Habartících)

duchovní správci

OB RÁZEK

**Obrázek libereckých farností
přeje všem svým čtenářům
hojnost Božího požehnání
v novém církevním roce 2007/2008**

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.

Vrchlického 81, PSC 460 14, Liberec XIV - Ruprechtice, datum vydání: 2. 12. 2007

tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberec.ofm@quick.cz, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM

Foto na titulní straně - P. Jan Křtitel „Baptista“ OFM, 18. 3. 1921 – 9. 12. 1982, na motorce v Kadani, archiv

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na www.pravda.bloguje.cz – starší čísla v Knihkupectví u sv. Antonína.

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

V ÚMLČENÉM ZVONU JSEM O TOM NEPSAL, P. KAREL DACHOVSKÝ	3
P. JAN KŘTITEL „BAPTISTA“ BÁRTA OFM – VOJÍN KRISTŮV	
JAK ZAČÍNAL, MUDR. JAROSLAV LHOTKA; ŘÁD 3/2007	4
PRVNÍ SETKÁNÍ S BAPTISTOU, ANTONÍN	6
VDĚČNÁ VZPOMÍNKA NA BOŽÍHO BOJOVNÍKA, MILOSLAV NEVRLÝ	7
TO SE UVIDÍ ZA 18 LET! FRANTIŠEK ŠPINLER	8
„MY LEZEME ZE ZEMĚ“, O. PROKOP BAHNÍK OP	9
MOJE VZPOMÍNKA NA JANA BAPTISTU BÁRTU, P. JOSEF FALTEJSEK	9
CO SE MI VYBAVÍ, KDYŽ SE ŘEKNE OTEC BÁRTA? SR. VERONIKA, PROVINCIALNÍ ŠKOLSKÝCH SESTER	10
DOJEL K CÍLI, TĚMÍNŮVI	10
NASTUPOVALI A VYSTUPOVALI JSME V GARÁŽI, MANŽELÉ CVEJNOVI	11
DAL MI FIATA, BR. TOMÁŠ OFM	12
ČESKÁ REPUBLIKA I SLOVENSKO BY MĚLY O DOST KNĚŽÍ, ŘEHOLNÍKŮ A ŘEHOLNIC MĚNĚ, BR- ANTONÍN KLARET OFM	
VZPOMÍNKA NA O. JANA BAPTISTU BÁRTU, MSGRE. KAREL OTČENÁŠEK, ARCIBISKUP	12
PASTORACE	
MANŽELSTVÍ (3) – JAK SVÁTOSTNÉ MANŽELSTVÍ ZANIKÁ? JAN VOŽENÍLEK	14
DĚTI A MLÁDEŽ	
MIKULÁŠ	14
BETLÉMSKÉ SVĚTLO, KAREL ŠVEHLA	15
RODINA A ŠKOLA	
O TV-MIS, WWW.TV-MIS.CZ	16
SVĚDECTVÍ O BABICÍCH, KAREL KOROUS	17
RUSKO A PRAVOSLAVÍ (4), P. JOSEF DOBIÁŠ; Vatikánský rozhlas; WWW.CHRISTNET.CZ	17
HISTORIE	
ČESKOSLOVENSKO A Vatikán během 2. světové války – Nacistické Německo a židé (5), MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC	20
ZPRÁVY Z FARNOSTÍ	
INZERÁTY	22
GENERÁLNÍ KAPITULA LAZARIÁNŮ V HEJNICÍCH, ING. ANTONÍN SCHAUER KLJ	23
NA TU SVATŮ KATARINU, KATARINSKŮ NEDĚLU ..., MIRKA ŠÍMOVÁ	25
LIBERECKÝ CHRÁMOVÝ SBOR (3), JOLANA KOZÁKOVÁ	26
KARMElitánské knihkupectví u sv. ANTONÍNA – REDAKCE DOPORUČUJE	27
ADVENTNÍ BENEFIČNÍ KONCERT V HANYCHOVĚ, ZDENĚK A RADOVAN SKALICKÝCH	28
NĚKTERÉ AKTIVITY FARNOSTÍ	28
VÁNOČNÍ BOHOSLUŽBY VE FARNOSTECH	29
Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 29. ŘÍJNA AŽ 27. LISTOPADU 2007	32
PŘÍLOHA	
ZELENÁ DÁLNIČKA K TOTALITĚ	
PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ	
TEST PRO DĚTI	
TEST PRO DospĚLÉ	
ODPOVĚDI TESTU PRO DospĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA	
ODPOVĚĎ Č. 2 TESTU PRO DospĚLÉ Z Č. 10, KONSTITUCE SvĚTLO NÁRODŮ (2)	
RUSKO, Ruská federace (1), JOSEF JEŽEK	
ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KRÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA	
LIBERECKÝ ÚSMĚV, MIROSLAV KLOZ; Oldřich KRUPÍČKA	

Poděkování a prosba o Boží pomoc do nového občanského roku 31. 12.	
mše svatá	17.00
následuje adorace	
Slavnost Matky Boží Panny Marie 1. 1.	
mše svatá	10.00
Slavnost Zjevení Páně 6. 1.	
mše svatá, se svěcením vody, kadidla a křídy	10.00
Dolní Hanychov	
kostel Sv. Bonifáce	
Štědrý den 24. 12.	
vigilie slavnosti – první vánoční mše svatá	16.00
Slavnost Narození Páně 25. 12.	
Boží hod vánoční	
mše svatá	8.30
Svátek Svaté Rodiny Ježíše, Marie a Josefa 30. 12.	
mše svatá, s žehnáním manželům	7.45
Slavnost Matky Boží Panny Marie 1. 1.	
mše svatá	15.00
Slavnost Zjevení Páně 6. 1.	
mše svatá, se svěcením vody, kadidla a křídy	7.45
Farnost Ruprechtice	
kostel Sv. Antonína Paduánského	
neděle 4. adventní 23. 12.	
mše svatá	9.00
Slavnost Narození Páně	
Štědrý den 24. 12.	
vigilie slavnosti – první vánoční mše svatá se zpěvy koled za doprovodu orchestru dětí a rodičů	16.00
vigilie slavnosti – půlnoční mše svatá, Rybova vánoční	24.00
Boží hod vánoční 25. 12.	
mše svatá	9.00
Svátek svatého Štěpána 26. 12.	
mše svatá	9.00
Svátek svatého Jana, apoštola a evangelisty 27. 12.	
mše svatá, s žehnáním vína	8.30
Svátek svatých Mládětek, mučedníků 28. 12.	
mše svatá	17.00

Pátý den v oktávu Narození Páně 29. 12.	
mše svatá	17.00
Svátek Svaté Rodiny Ježíše, Marie a Josefa 30. 12.	
mše svatá, s žehnáním manželům	9.00
Poděkování a prosba o Boží pomoc do nového občanského roku 31. 12.	
mše svatá	17.00
(kostel Panny Marie Neposkvrněné a Královny andělů – U Obrázku	
mše svatá	24.00
Slavnost Matky Boží Panny Marie 1. 1.	
mše svatá	9.00
Slavnost Zjevení Páně 6. 1.	
mše svatá, se svěcením vody, kadidla a křídy	9.00
Farnost Vratislavice nad Nisou	
kaple Vzkříšení	
neděle 4. adventní 23. 12.	
mše svatá	8.30
Slavnost Narození Páně	
Štědrý den 24. 12.	
(v kapli k dispozici betlémské světlo)	
stavění betléma, s dětmi	10.00
vigilie slavnosti – první vánoční mše svatá	16.00
noční bohoslužba slova	22.00
Boží hod vánoční 25. 12.	
mše svatá	8.30
Svátek svatého Štěpána 26. 12.	
mše svatá	8.30
O svátečních dnech (25. 12. a 26. 12.) bude vždy od 14.00 do 15.00 hodin kaple otevřena pro veřejnost s možností prohlídky betléma.	
Svátek Svaté Rodiny Ježíše, Marie a Josefa 30. 12.	
mše svatá, s žehnáním manželům	8.30
Poděkování a prosba o Boží pomoc do nového občanského roku 31. 12.	
mše svatá	17.00
Slavnost Matky Boží Panny Marie 1. 1.	
mše svatá	8.30
Slavnost Zjevení Páně 6. 1.	
mše svatá, se svěcením vody, kadidla a křídy	8.30

VÁNOČNÍ BOHOSLUŽBY**Farnost arciděkanství Liberec****Liberec**

Slavnost Narození Páně
Štědrý den 24. 12.

arciděkanství Sv. Antonína Velikého

vigilie slavnosti – první vánoční
mše svatá 16.00

vigilie slavnosti – půlnoční mše svatá 22.00

Boží hod vánoční 25. 12.

arciděkanství Sv. Antonína Velikého

mše svatá 8.00

mše svatá 10.00

kostel Nalezení sv. Kříže
mše svatá 18.00

Svátek svatého Štěpána 26. 12.

arciděkanství Sv. Antonína Velikého

mše svatá 8.00

mše svatá 10.00

Rybova vánoční mše 17.00

kostel Nalezení sv. Kříže

mše svatá 18.00

Svátek Svaté Rodiny Ježíše, Marie a Josefa 30. 12.

arciděkanství Sv. Antonína Velikého

mše svatá 8.00

mše svatá, s žehnáním manželům 10.00

kostel Nalezení sv. Kříže

mše svatá 18.00

Poděkování a prosba o Boží pomoc do nového občanského roku 31. 12.

arciděkanství Sv. Antonína Velikého

mše svatá 16.00

kostel Panny Marie Neposkvrněné a Královny andělů – U Obrázku

mše svatá 24.00

Slavnost Matky Boží Panny Marie 1. 1.

arciděkanství Sv. Antonína Velikého

mše svatá 8.00

mše svatá 10.00

kostel Nalezení sv. Kříže

mše svatá 18.00

Slavnost Zjevení Páně 6. 1.

arciděkanství Sv. Antonína Velikého

mše svatá, se svěcením vody, kadidla a křídy 8.00

mše svatá, se svěcením vody, kadidla a křídy 10.00

kostel Nalezení sv. Kříže
mše svatá 18.00

O svátečních dnech (25. 12. v arciděkanství Sv. Antonína Velikého, 26. 12. v kostele Nalezení sv. Kříže) bude vždy od 14.00 do 17.00 hodin kostel otevřen pro veřejnost s možností návštěvy jesliček.

Vánoční bohoslužby v okolních farnostech spravovaných z libereckého arciděkanství

Štědrý den 24. 12.

Stráž nad Nisou 22.00

Kryštofovo Údolí 22.00

Křížany 23.00

Dlouhý Most 24.00

Farnost děkanství Rochlice

děkanství Sv. Jana Křtitele

Slavnost Narození Páně

Štědrý den 24. 12.

vigilie slavnosti – půlnoční mše svatá 22.00

Boží hod vánoční 25. 12.

mše svatá 10.00

Svátek svatého Štěpána 26. 12.

mše svatá 10.00

Svátek svatého Jana, apoštola a evangelisty 27. 12.

mše svatá 17.00

Svátek svatých Mláďátek, mučedníků 28. 12.

mše svatá 17.00

Pátý den v oktávu Narození Páně 29. 12.

mše svatá 8.00

Svátek Svaté Rodiny Ježíše, Marie a Josefa 30. 12.

mše svatá, s žehnáním manželům 10.00

ÚVODNÍK

V UMLČENÉM ZVONU JSEM O TOM NEPSAL

Svůj životopisný román „Umlčený zvon“ o Pateru Bártovi jsem dokončil někdy v lednu 1986. Rukopis jsem dal k přečtení provinciálovi františkánů P. Inocenci Kubíčkoví. Ten román přečetl a řekl, že jsem Jana Baptistu musel znát opravdu dobře. Byl rád, že jsem Jana Baptistu vychválil. Musel jsem však z textu vyškrtat všechno o tajném studiu teologie mladých františkánů a františkánek. Před tajnou policií se nedalo popřít, že existují „tajné“ františkánské kláštery, ale františkáni vášnivě popírali, že by existovalo nějaké františkánské studium teologie (ačkoliv tajná policie při domovních prohlídkách zabavila řadu výpisků ze studia teologie).

V „Umlčeném zvonu“ opravdu dodnes není zmínka o tomto studiu. Studium bylo rozvrženo na devět let, což bylo náročné vzhledem k tomu, že studovat jsme museli po pracovní době nebo o víkendech. Vedoucím studia (prefektem) byl Pater Bárta. Ten přednášel fundamentální a morální teologii. Mimo něj přednášelo ještě pět dalších františkánů. Přednášky byly o víkendu jednou za 14 dní. Obvykle se účastnilo deset františkánů a františkánek (to bylo v domě Na Perštýně v Liberci). Mimoto se přednášelo ještě v Bratislavě (za účasti 25 mladých).

Pater Bárta to komentoval tak, že „západáčtí kněží si neumí představit, že by řídili auto 500 km a poté celý večer přednášeli a ještě zpovídali. Zkoušky z teologie se konaly každý semestr – a to ze dvou předmětů. Studium dogmatické teologie bylo šest semestrů, biblická teologie byla osm semestrů. Na závěr se konalo něco jako „státní zkouška“ – vždy všechno za šest nebo osm semestrů.

To bylo velmi namáhavé a vyčerpávající. Kromě františkánů a františkánek s námi studoval ještě mladý jesuita Ing. Jiří Šolc. Provinciál jesuitů P. Šilhan a spoluvězeň požádal P. Baptistu o tuto službu. Jesuité sice měli nějaké vlastní studium teologie,

ale ne tak rozsáhlé a propracované jako františkáni. Také se jednalo s dominikány, že studium bude společné, ale pak z toho sešlo. Skripta byla většinou vlastní a rozepisovaná na psacím stroji.

Po roce 1989 byly zkoušky uznány Církví a nic se nemuselo opakovat. Pater Bárta měl dobré znalosti teologie a dost si pamatoval ještě ze svých studií před rokem 1950. Před rokem 1950 měl mít doktorát z teologie, ale to bylo zne-možněno uvězněním řeholníků 13. 4. 1950. Měl tedy jen licenciát z teologie. Po roce 1968 chtěl, aby mu byl doktorát udělen, jako doktorskou práci dodal něco o o pastoraci a svou knihu „Syntéze učení víry“. Začátkem 70 let však byli na teologickou fakultu dosazeni různí „míroví a pácemáčtí“ učitelé, kteří přemítali o tom, od koho Pater Bárta „Syntézu“ opsal (což ovšem nebylo pravda). Přednášení teologie, „tajné“ kláštery a cesty do zahraničí (socialistické státy) tajně policii vadily nejvíc.

Pater Bárta, ačkoliv byl po autohavárii invalidní, jednu nohu měl po operaci kratší a napadal na ni, hodně cestoval. Nejprve škodovkou, potom Fiatem 127 jezdil rychle a někdy nebezpečně přejížděl. Těch cest do socialistických států bylo bezpočet. Zejména do klášterů v NDR (východní Německo) a Polsku. Znali ho všichni němečtí a polští františkáni. V NDR se smělo být na jednom místě jen do tří dnů, potom by se pobyt musel hlásit na policii. Byl jsem s ním v cizině mnohokrát. V NDR jsem chodil ve vypůjčeném hábitě po městě, což byl zážitek.

Fiatka měla druhé dveřní postranní prostory a v nich v nich Pater Bárta pašoval z Polska náboženskou literaturu (české knihy vydané Křesťanskou akademií v Římě). Jednou jsme byli s P. Baptistou a Petrem Záněm v klášteře v polském Kladsku. Poláci se nás ptali, zda je Pater Bárta tajným biskupem. Odpověděli jsme, že nevíme, ale mnohokrát mě napadla i tato myšlenka.

Pater Bárta zajistil kněžská svěcení fran-

tiškánů v Erfurtu u biskupa Hugo Aufderbecka. Také jezdil k Alfredu kardinálu Bingschovi do východního Berlína. Bingsch byl arcipastýřem v celém Berlíně a mohl se svobodně po celém Berlíně (východním i západním) pohybovat. Pater Bárta ho informoval o dění Církve u nás, což kardinál předával do Vatikánu. Také se jezdilo „na Tři Krále“ do východního Berlína na františkánská setkání bratří z východního a západního Berlína. Jezdil tam i provinciál Herman Schalück, který se stal později generálem řádu. Němečtí františkáni dost kouřili doutníky, což Pater Bárta nesnášel a řekl jim, že s doutníky „smrdí jako koně.“ V mládí však sám kouřil. Pater Bárta uměl perfektně německy (i dost dobře latinsky). Jiné jazyky neznal.

Náročná byla dovolená v rumunské Moldávii – jely tři automobily – čeští a slovenští františkáni a františkánky. Byli jsme se staný a bydleli v kempech. Zajímaly nás pravoslavné kláštery. Pater Bárta nám dával exercicie. Ráno jsme chodili na pravoslavné mše do kláštera. Pater obdivoval vesničany, jak jsou tam přítomni třeba tři hodiny. Františkánky prosadily dva dny u moře. Některé viděly moře poprvé v životě. Otcí Janovi se k moři moc nechtělo. Na zpáteční cestě jsme se stavili v Maďarsku – na chatě u Balatonu. Chata patřila tetě tehdejšího bratra Růčky.

Neočekávaná byla jeho cesta do Itálie. Dostal devizový příslib a byl v Itálii tři týdny. Byl si na úřadě pro dovolení

k vycestování na Západ. S tím se pojí humorná příhoda. U okénka v kanceláři mu řekla úřednice: „Vy jste Bárta, já jsem Bártová, dejme to dohromady.“ Asi chtěla také cestovat.

Navštívil Vatikán a dostal za úkol vypracovat zprávu o situaci Církve v Československu. Pak mu řekli, že tak dobrou informaci ještě neměli. Po Římě ho vozila generální představená Školských sester – Matka Eliška Pretschnerová. Chtěla, aby viděl co nejvíc. V letním vedru umdlával, ale ona mu kupovala zmrzlinu pro osvěžení. Cestou zpět vyjel na sráz, aby si prohlédl hřbitůvek ve skalách. Málem se zřítil.

Nedlouho po cestě vykonala tajná policie razii v jeho domě Na Perštýně. Když se tajní dozvěděli, že byl v Římě, řekli mu: „To ti naši kolegové musejí být pěkní blbci, že vás tam pustili.“

V roce 1980 chtěl vycestovat do NDR, ale nepustili ho přes hranici. Zkusil to na jiném hraničním přechodu. Tam mu takřka rozebrali auto, sundali mu i kola. Neřekli však, jaký je důvod. Domnívám se, že to mohlo být tak, že se dozvěděli, že informoval státního sekretáře Vatikánu – Jean-Marie kardinála Villota o náboženské situaci na Ukrajině (řeckokatolické Církve).

On byl dost k lidem otevřený a důvěřoval jim, což je s podivem po 16 letech ve vězení. Neznal intriky, neupřímnost, byl to „férový chlap“.

P. Karel Dachovský, 19. 11. 2007

P. JAN KŘTITEL „BAPTISTA“ BÁRTA OFM – VOJÍN KRISTŮV

JAK ZAČÍNÁ

S Otcem Baptistou jsem se poprvé setkal v létě roku 1947. Tehdy řekl tatínek mé mamince: „Zítra jděte na mši svatou o trochu dříve, bude ji sloužit Pater provinciál Kapistrán Vyskočil.“ Těšil jsem se s maminkou, že uvidíme vzácného hosta františkánského kláštera v kostele Sv. Josefa v Moravské Třebové. Ze sakristie vyšel mladý kněz pevného hlasu. Byl mladší než Otec Kajetán Šimčík, jenž byl kvardiánem zdejšího kláštera. Svůj údiv jsem svěřil tatínkovi. Řekl nám: „Pater

provinciál sloužil mši ještě dříve, než mi bylo známo. Vy jste byli na mši jeho šoféra.“ Netušil jsem, že Otec „šofér“ mi bude po třech letech tak blízký. Pro mne je kněžským přítelem na celý život. Shůry mi bylo dopřáno jít s ním společně kus životní cesty. To když jsem byl za diktatury proletariátu, jak se komunistický represivní systém zpočátku tituloval, zatčen a odsouzen pro víru svou a svých předků do vězení reálného socialismu. Setkali jsme se na lágru Svatopluk. Tam mi Otec Baptista vyprávěl o svém mládí následov-

v sobotu na Adventní dílně to bude platit určitě. Výhrou bude radost z vlastní šikovnosti.

Farnost Bratislavičky nad Nisou

neděle 2. 12.

adventní setkání důchodců v sále 14.30

úterý 4. 12.

předvánoční setkání Svazu žen v sále 14.00

adventní koncert studentů Pedagogické fakulty TU Liberec v kapli 17.00

ponovaný benefiční pořad v režii Stanislava Kubína v kapli 18.30

neděle 16. 12.

adventní koncert komorního sboru pod vedením S. Rygálové v kapli 17.00

14. – 20. 12.

výstava desítek zapůjčených betlémů v sále spojená ve dnech 14. až 16. 12. s prodejem betlémů, kalendářů a knih 14.00 – 17.00

sobota 5. 1. 2008

Tříkrálový koncert sboru Zpívající blechy, v kapli 17.00

středa 5. 12.

adventní setkání členů Sdružení občanů německé národnosti v sále 14.00

neděle 9. 12.

adventní koncert vážné hudby; pořádá úřad Městského obvodu Bratislavičky nad Nisou v kapli 18.00

pátek 14. 12.

adventní setkání v cyklu „Doteky“; kom-

Foto

- Kaple Sv. Barbory, Grabštejn

BOHOSLUŽBY VE FARNOSTECH

Výroční mše svatá k počtě sv. Barbory

Kaple svaté Barbory, Grabštejn, 4. 12. 2007 od 17.00. Mši svatou slouží P. Antonín Kejdana OFM. Zveme všechny k přátelskému posezení po bohoslužbě.

ské kázání, 1. Blahoslavenství, 2. Mesiášova Tóra, Kapitola 5: Modlitba Páně, Kapitola 6: Učedníci, Kapitola 7: Podobenství a jejich poselství, 1. Charakter a cíl podobenství, 2. Tři velká lukášovská podobenství, Kapitola 8: velké obrazy Janova evangelia, 1. Úvod: janovská otázka, 2. Velké obrazy Janova evangelia, Kapitola 9: Dva významné milníky Ježíšovy cesty: Petrovo vyznání a proměnění, 1. Petrovo vyznání, 2. Proměnění, Kapitola 10: Ježíšovy výpovědi o sobě, 1. Syn člověka, 2. Syn, 3. Já jsem to; Odkazy na literaturu, Poznámka překladatele, Glossář, Seznam zkratk, Ježíš Nazaretský.

2. Prezident, papež a premiérka

John O'Sullivan

Info a běžná cena: Váz., 392 str., 4 str. obr. příl., 20,5 x 14,5 cm, 360 Kč

Vydalo Vydavatelství Ideál

Rok vydání: 2007 (1. vydání)

ISBN: 978-80-86995-02-1

Byly to tři manažeři středního významu a nikdo si nepředstavoval, že se někdo z nich dostane až na vrchol.

Ronald Reagan byl na prezidenta už

moc starý - a vždy příliš konzervativní. Margaret Thatcherová nebyla jen příliš konzervativní - byla to žena a nebyla na žádném seznamu budoucích vůdců konzervativní strany. A pomyšlení na polského papeže bylo skutečně absurdní, zvláště když kardinál, o kterého šlo, byl zatvrzelý antikomunista a obránce katolické ortodoxie v době, kdy byli v církvi i po celém světě mnozí přesvědčeni, že budoucnost patří na sovětské straně a na západě sociálnímu liberalismu.

Jenže Ronald Reagan, Margaret Thatcherová i Karol Wojtyła (budoucí Jan Pavel II.) nejen vystoupili až na vrchol, ale všichni také přežili vražedné atentáty, pomohli k zázračnému mírnému osvobození východní Evropy od sovětského komunismu a znovu oživilí své země i Západ. Byli jako majáky optimismu rozhrnující znechucenost a zoufalství, jež postihly Ameriku sedmdesátých let, stávkami zmítanou a ekonomicky skomírající Británii a katolickou církev, jíž otřásala sociální a sexuální revoluce.

ADVENTNÍ BENEFIČNÍ KONCERT V HANYCHOVĚ

Dne 15. 12. 2007 od 18 hodin se koná v kostele Sv. Bonifáce v Liberci Hanychově 17. benefiční, adventní koncert **Filipovského chrámového sboru** pod vedením Martiny Bogárové.

Zazní při něm skladby pro sbor autorů P. Ebena, Z. Pololánika, M. Bogárové, A. Lottiho, G. F. Händela, B. M. Černohorského, A. Klerka, A. Brucknera a L. Janáčka. Udělejte si v předvánočním shonu trochu času a přijďte se vánočně naladit v adventní době při zahájení nového církevního roku. Vaše návštěva může také napomoci dobré věci, protože výtěžek koncertu je, jak tomu bývá vždy, věnován na opravy tohoto kostela.

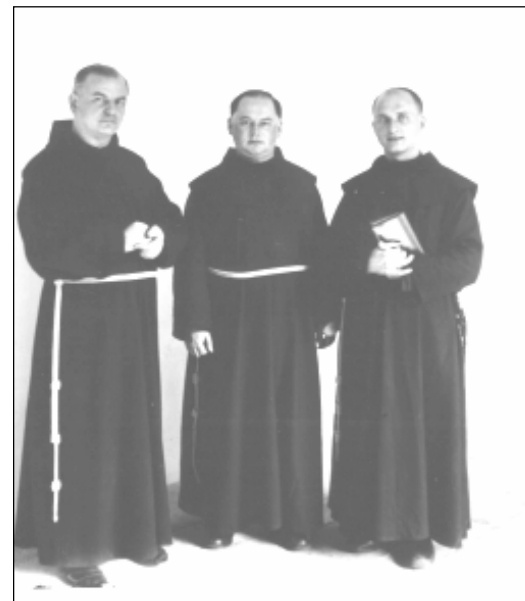
Srdečně zvou

Zdeněk a Radovan Skalických

NĚKTERÉ AKTIVITY FARNOSTÍ

Farnost děkanství Rochlice

Kdo si hraje, vyhrává, alespoň

ně: „Tatínek nás, děti, vychovával takto: Když jsme ho poprosili o peníze, řekl, ať si vezmeme vůz a zajedeme se šoférem pro písek, naložíme ho a složíme řůru a pak dostaneme mzdu, jakou dostává závozník.“

Otec Baptista byl technického zaměření. V autodopravní dílně svého otce vyrostl v nejzdatnějšího automechanika, jakého jsem kdy za život poznal. Se spolužákem na příbramském gymnasiu se vsadil, kdo zadými nejvíce příbramské korzo v neděli, když se po něm procházela místní honorace. Podmínka byla, že se chemikálie musí vejít do krabičky od zápalek. Baptík, tehdy ještě Josef, vyhrál! Jeden z jeho profesorů útočil soustavně na náboženské, zvláště katolické, cítění studentů tímto způsobem: „Ve středověku byly mužské a ženské kláštery stavěny většinou vedle sebe. Víte proč asi!“ O hinduismu prohlásil: „Hinduististé jsou ateisté. Smýšlí, že veškeré bytí se dá přirovnat k otáčejícímu se kolu. Obvod kola se otáčí, ale ve středu je prázdnota. Vesmír a lidský život nemají žádný smysl, žádný střed, žádný smysl, žádného stvořitele!“ Student Josef Bárta se zamyslel: Uprostřed kola není nic? Je tam přece osa! Od té chvíle si začal klášť nejenom technické otázky.

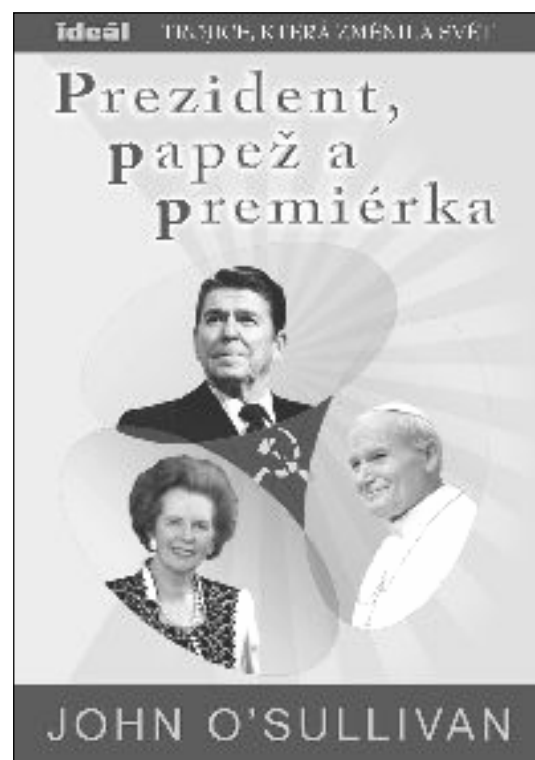
Když byl za 2. světové války nasazen na nucené práce do Reichu, zaujala ho mezi nespokojenými tvářemi usmívající se tvář

jednoho muže, jenž uklízel tovární dvůr. Seznámil se s ním. Od něho poprvé uslyšel o duchovních dětech svatého Františka. Otec františkán ho přesvědčil a on zajel „na hlubinu“.

Jednou v Reichu mu nařídili, bez jakéhokoli zaškolení, postavit vysokou zeď. Mistr nebyl s výsledkem práce spokojen a vyhrožoval, že bude pro sabotáž práce volán k zodpovědnosti. Hrozil koncentrák. Než došlo k soudu, nastal nálet a bombardování továrny. Byl zasypán sutí, ale přežil nálet. Po několika hodinách byl zachráněn ze sutin. Pak si ale vzpomněl na nešťastnou zeď. Jeho zeď byla srovnána se zemí. Důkaz sabotáže zmizel. Tehdy se rozhodl, že své technické nadání vymění za duchovní poslání.

Před skončením války nastoupil do františkánského noviciátu v Hájku u Prahy. Tam se mladí novicové seznamovali s řeholí sv. Františka. Z této doby jsou mi známy dvě příhody. Budoucí Otec Baptista s bratrem novicem dostali za úkol vykopat jámu na zahradě, přímo pod oknem otce novicmistra. Když byli s prací hotovi, zeptali se novicmistra, co mají dále dělat. Vlídne na ně pohlédl a řekl, aby jámu zase zaházeli. Později se dozvěděli, že to byla zkouška poslušnosti. Obstáli v ní! Uplynula řada týdnů. Znali klášter i návštěvníky kostela při klášteře. Nenadále po nedělní rekreaci dostali příkaz, aby vyšli z kláštera a „pro milosrdenství Boží“ prosili o chléb, který pak měli donést a odevzdat. Byla válka, jídla nedostatek, i chleba, všechno na potravinové lístky. Když jim otevřela venkovní dveře jedna paní a uslyšela předepsaná slova prosby, spráskla ruce a pronesla: „Co se v tom klášteře děje?“ Byla to zkouška pokory a nebyla lehká. Po návratu z Reichu složil časné sliby 4. 7. 1944.

Letní měsíce noviciátu přešly do chladných měsíců. Novicové mohli požádat o úlevy. Postupně žádali o teplé oděvní doplňky. Jen jeden z nich nic neřádal. Byl to bratr Josef Marášek z Vlčnova u Uherského Brodu. Právě on dostal řeholní jméno po zakladateli řádu. V budoucnu oba bratři Josefové budou duchovně blízko sebe kráčet stezkami nejstrmějšími, nebudou ale osamoceni.

Teologii studoval po válce v arcibiskupském semináři v Praze. Slavné sliby složil 12. 1. 1947. Kněžské svěcení přijal v kostele sv. Františka v Praze z rukou pražského arcibiskupa Josefa Berana 9. 3. 1947. Primičním kazatelem mu byl Otec provinciál Kapistrán Vyskočil OFM.

Bylo teplé jaro 1947 a synové sv. Františka v Kadani zjistili, že po vyhnání jejich německy mluvících spolubratrů (v rámci řádění Rudých gard v pohraničí) není z čeho připravit sebeskromnější jídlo. Otec Baptista přečetl z knížky „Fioreti“ (Kvítky) o životě prvních bratří kolem sv. Františka, aby začali žít podle „Kvítků“. Jedlo se to, co právě skýtala opuštěná klášterní zahrada se záhony. Nikdo neprotestoval. Jeden z bratrů o tom začal psát deník. Přijel se na ně podívat Otec provinciál. Když uviděl, v jakém stavu je jejich výživa, odešel. Po několika hodinách se navrátil nazpět, s krávou na provazu. Tak skončil život podle „Kvítků“ v kadaňském klášteře.

Když byl v dubnu 1950 klášter obsazen „bojovníky za ráj na zemi v rudém vydání“, rozhodla se rudá radnice kadaňské „Kvítky“ předčítat městským rozhlasem za účelem zesměšňování katolické víry. Po několika odvysílaných relacích bylo rozhodnuto z vyšších míst, že jde vlastně spíše o náboženskou agitaci než o zesměšňování víry. A tak další čtení bylo zakázáno.

Plných 16 let si protrpěl „Baptík“ v rudých koncentracích. Když byl 13. dubna 1966 propuštěn, navštívil jsem ho v Příbrami.

Vážený čtenáři, předkládám ti torso vzpomínek nedávno zesnulého mukla padesátých let, svého přítele pana Františka Bubeníka z Brna, na Baptíka, jak mluvil o svém spolubojovníku za Boží ráj na zemi. Oba jsou v Božím království, zapomínat na utrpení pro věčný život nelze.

MUDr. Jaroslav Lhotka / Řád 3/2007

Foto

-Zprava br. Metoděj Řezníček OFM,
Ambož Tobola OFM a
Jan Křtitel Bárta OFM

PRVNÍ SETKÁNÍ S BAPTISTOU

Vysoká železná vrata se pomalu se skřípěním otevírají a do nich se sune autobus. Na čelním skle má ceduli: Zájezd. Vrata se za ním zase zavřou. Vozidlo stojí před dalšími těžkými vraty. Nikdo nevystupuje. Zato nastoupí vězeňský strážný s ohromnými složkami papíru a kontroluje počet osob v autobuse. Souhlasí.

Otevírají se druhá vrata a vozidlo vjíždí na prostorný dvůr. Zastavuje u barokních vrat kostela. Jako první sbíhá z vozidla německý ovčák a táhne svého pána – příslušníka sboru bezpečnosti vyzbrojeného samopalem. Pak sestupuje do sněhové břečky asi třicítka vězňů, nakonec opět sbíhá pes a za ním muž se samopalem.

Četa vězňů čeká v chatrné obuvi nasáklé vodou z tajícího sněhu na věci další. Jeden z nich, stojící vedle mě zoufale špitne při pohledu na smutný dvůr: „Tak tady asi zemřu.“

V tom se u postranního zamřížovaného vchodu objeví na chvíli malá postava muže: svírá železo mříží a snaží se co nejdále prostrčit hlavu, aby zahlédl, kdo to přijel. Muž však vzápětí zmizí. Tamtamy fungují i mezi jednotlivými vězeními, nejen ve věznicích samostatných. I odsouzený Josef Bárta se dozvěděl o transportu, ve kterém prý mají být nějací spolubratři františkáni a dokonce i přírůstek. Zajásal. Bratři nespí, dokonce mají dorost.

To přiskočení ke mříži, jeho netrpělivost, měla neblahé následky. Byl za ni kázeňsky potrestán jedním týdnem temnice – tak zvané korekce.

Odpolední směna byla nastoupena k odchodu na dílnu. Trojřad nastoupit! Bachař přepočítává vězně. Spletl se a znovu počítá. Konečně souhlasí. A tu se někdo odváží vyběhnout z řady a běží ke katru. „Bárto zpět. To si zodpovíte u náčelníka!“

Již několik roků jsem si přál poznat Baptistu, křestním jménem Josefa Bárta, řeholním Jana Křtitele, přezdívkou Baptistu. Bylo mi dopřáno s ním tři měsíce bydlet na cele, pracovat na dílně, slyšet jeho přednášky, účastnit se tajně slavených mší svatých.

Baptista – to byl pojem v celé věznici. Spolehlivý, odvážný až drzý bojovník.

vystoupila a se svým Ave Maria uchvátila Eva Pilarová. V červnu na svátek Seslání Ducha svatého zazněla v libereckém kostele Dvořákova Mše D dur. V září se potom sbor účastnil děkanátního dne v Žitavě spolu s německými a polskými věřícími. Společně se zpívaly zpěvy z Taizé a odpoledne se konala děkonná pobožnost a koncert chrámového sboru. Jak se píše ve sborové kronice, byl to „vydařený den s mnoha duchovními zážitky“. 11. října 1992 proběhl nedělní rozhlasový přenos z kostela Sv. Antonína. Sbor tu zpíval Beethovenovu Chválu Boží přírodě, Franckovo Panis Angelicus nebo píseň z Taizé Laudate omnes gentes.

13. – 15. 11. 1992 podnikl sbor „německé turné“. 40 zpěváků se představilo ve městě Ufhausenu (30 km od Fuldy) s Dvořákovou mší D dur. Účastnili se i bohoslužeb v Ufhausenu a Petersbergu.

Další zájezd se konal 23. – 25. dubna 1993 a to do Mnichova na pozvání redaktora Svobodné Evropy Jiřího Maláška. Němečtí hostitelé byli z farnosti moderního chrámu Svaté Krve ve čtvrti Bogenhausen, obývané především intelektuální elitou Mnichova. Zde vystoupil chrámový sbor na koncertě s Janáčkovým Otče náš a Dvořákovým Te Deum a na mši svaté potom s Dvořákovou Mší D dur. Jeho zpěvu se dostalo velkého úspěchu a vřelého přijetí náročného publika. V září 1993 se pak sbor např. účastnil oslav 740. výročí založení města Dubé u Doks, kde zazpíval Mozartovu Korunovační mši.

Jolana Kozáková

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA

Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Redakce Obrázku z nabídky Knihkupectví u sv. Antonína doporučuje

1. Ježíš Nazaretský

Joseph Ratzinger – Benedikt XVI.

Joseph Ratzinger
**Benedikt
XVI**

**Ježíš
z Nazaréta**

Barrister & Principal

Info a běžná cena: Váz., 269 str., B5, 325 Kč

Vydal Barrister & Principal
Rok vydání: 2007 (1. vydání)
ISBN: 978-80-87029-20-6

Dlouho očekávaný překlad nové knihy Benedikta XVI. Co dnes může říct křesťanství na základní otázky lidského bytí? Odpověď podle Benedikta XVI. bezprostředně souvisí s otázkou: kdo je Ježíš z Nazaréta? Celý svůj život se Joseph Ratzinger zabýval Ježíšem z Nazaréta, snažil se ho pochopit jako profesor, jako biskup, jako vrchní ochránce víry, jako papež. Jako kardinál začal před několika lety psát tuto knihu. Po svém zvolení papežem využil každou volnou minutu k dalšímu psaní. Vzniklo dílo, které je sumou života velkého teologa a zároveň i nejosobnější knihou, jakou kdy Ratzinger i kterýkoli jiný papež kdy napsal.

Obsah:

Předmluva

Úvod: První pohled na tajemství Ježíše, Kapitola 1: Ježíšův křest, Kapitola 2: ježíšova pokušení, Kapitola 3: Evangelium o Božím království, Kapitola 4: Hor-

Schola od tří Antonínů se svými rytmickými písněmi, chrámem vonělo kadidlo. Opravdu oslavná liturgie. Po závěrečném slavnostním požehnání jsme si zazpívali: Bože, chválíme Tebe. Při odchodu z kostela jsme ochutnali nabízené koláče a vyrazili na faru. Někteří návštěvníky kostela sice zmátlo, že fara není přímo u něj, ale nakonec všichni cestu našli. Sešlo se nás přes čtyřicet, skoro jsme se nevešli. Pánové skočili pro džbán piva, podávalo se víno i nealko. Po výborném guláši šly děti na zahradu za sněhovými radovánkami a my ostatní se těšili ze vzájemné přítomnosti. Při čaji a kávě jsme měli příležitost popovídat si se svými hosty a sousedy. Zase jsme se o trochu lépe poznali, zavzpomínali si a podělili se o své radosti i starosti. Odpoledne uběhlo jako voda a my se pomalu rozcházeli domů.

Byla to skutečně výjimečná událost pro celou naši farnost. Děkujeme všem za návštěvu a těšíme se na příští rok!

Mirka Šimová

LIBERECKÝ CHRÁMOVÝ SBOR (3)

Od roku 1991 do 1993

18. 5. 1991 se uskutečnil první oficiální veřejný koncert chrámového sboru. Bylo to Dvořákovo Stabat Mater a Te Deum. Na Slavnost Cyrila a Metoděje přivítal liberecký sbor hosty z italského Gallarate. Sbor s názvem Scuola di canto medioevale tvořilo 10 zpěváků a 5 hudebníků na dobové nástroje, interpretující především hudbu 12. – 15. století.

V září probíhalo v kostele Sv. Antonína nahrávání Dvořákova Stabat Mater a Te Deum na audiokazety. Sóla zpívali: soprán – J. Součková a S. Hubálková, alt – J. Hanusová, tenor – B. Eliáš, bas – P. Červinka (ND Praha), J. Patočka. Na varhany hrál B. Joneš a zvukovou režii měl M. Uherek.

24. 9. – 29. 9. 1991 podnikl sbor „italské turné“. Šlo o reciproční zájezd s italskými přáteli z Gallarate, který vedl sbormistr B. Eliáš a M. Uherek. Zúčastnilo se ho přes 60 členů a další přátelé sboru. Na cestě mohli zpěváci vidět německá města Lindau a Bregenz, dále Lichtenštejnsko a Švýcarsko. V Itálii účinkoval sbor na koncertech v Gallarate (provincie Varese), Cassanu a na mši v Miláně. S vřelým přijetím nadšeného publika se setkala provedení Dvořákova Stabat Mater a Te Deum, stejně jako Händelovo Alleluja nebo Otčenášková Česká mše. Liberečtí návštěvníci si v Itálii prohlédli také renesanční městečko Castiglione, jezero Lago Maggiore, blízký klášter Sta Catarina de Sasso a podívali se i do milánské La Scaly. Na zpáteční cestě byli přítomni mši svatě v salzburském dómu a před rodným domem W. A. Mozarta zazpívali Ave verum. Tento první delší zahraniční zájezd byl velmi úspěšný a přinesl všem účastníkům mnoho nových zážitků a vzpomínek.

V roce 1992 na Boží hod velikonoční sbor připravil Říhovského Missu Loretta s doprovodem orchestru. V květnu se pak konala pout' KDU-ČSL Euroregionu Nisa v Hejnicích, na kterou se sjeli věřící z Čech, Polska a Německa. Sbor zpíval v basilice Navštívení Panny Marie na poutní bohoslužbě, která probíhala ve třech jazycích za oběti 2. světové války a za dar míru. Zde také

Navštívil ho při práci poručík jménem Protiva. Baptista, soustředěný na broušení ověšků na lustry zvané hrušky, mu mezi řečí povídá: „Pane poručíku, až vás budou jednou věšet, budu to já, možná jediný, kdo se vás zastane.“ Ta drzost!

9. května 1962 vyhlásil prezident amnestii. Na P. Bártu se ovšem nevztahovala, protože „nejevil známky polepšení“.

Potkali jsme se na chodbě. Jeho právě odváděla patrola z korekce za další zločin: polohlasně ironicky komentoval uprostřed nastoupeného útvaru pokleslý projev velitele věznice. Někdo ho „bonznuł“. Stačil jsem jen špitnout: amnestie.

Takový byl Pater Jan Křtitel Bárta – Baptista.

Antonín

VDEČNÁ VZPOMÍNKA NA BOŽÍHO BOJOVNÍKA

Vzpomenout na život a zásluhy bojovného františkána Otce Jana Baptisty Barty OFM při příležitosti 25. výročí jeho smrti, náleží bezpochyby povolanějším lidem, zejména jeho řádovým spolubratřím, které před více než třetinou století přivedl do Liberce. Jeden z nich, P. Karel Dachovský, také napsal jeho stručný životopis, který pak převedl i do literární knižní podoby pod názvem Umlčený zvon. Já se odvážím zaznamenat jen několik osobních, zcela subjektivních postřehů z několika setkání s ním.

Mezi říjnem 1974 a zářím 1977 jsme byli zváni našimi přáteli na rodinné exercicie. Konaly se od pátečního večera do pozdního nedělního odpoledne na horských chalupách kdesi v Podještědí nebo nad údolím Kamenice v Jizerských horách. Osm až čtrnáct lidí naslouchalo muži, ze kterého vanula síla víry, o které nebylo možno pochybovat a jakýsi zvláštní druh nesmlouvavé mužnosti. Otec Jan byl první františkán, kterého jsem v životě viděl, a tak jsem si podle něj vytvořil vzor – možná ne zcela pravdivý – o celém řádu Menších bratří. Teprve až mnohem později, po přečtení životopisů svatého Františka z Assisi a řádové řehole, jsem si uvědomil, že Otec Jan byl spíš miles Christi, Kristův voják, a že víc než františkánská kutna by se k němu ho-

dilo brnění a meč komtura některého ze středověkých rytířských mnišských řádů. Po letech strávených v komunistických kriminálech – byl vězněn vůbec nejdéle ze všech odsouzených kněží! – vyhlížel ostatně jako starý vysloužilý bojovník, válečný veterán. K tomu dojmu bezpochyby přispívala zraněná noha, kulhání a další následky těžké autohavárie z roku 1969. Auto bylo jeho osudem, v něm utrpěl v prosinci 1982 ve věku pouhých jednašedesáti roků i svůj poslední, smrtelný infarkt, když v něm předtím roky divoce křižoval nejen celé tehdejší Československo, ale i střední Evropu, aby všude, mezi řeholníky i laiky, zvěstoval a upevňoval Kristovu pravdu. Jednou jsem s ním jel kamsi za Liberec. Otec Jan se řítíl úzkou namrzlou silnicí takovým způsobem, že mi nezbylo než se pouze spolehnout na milosrdenství Boží. Dojeli jsme ale v pořádku.

S komunistickou erythrokracií, rudovládou, bojoval Jan Baptista otevřeně, s hledím odkrytým. Je známo, že při politickém procesu „Bárta a spol.“ v padesátých letech, ve kterém šlo o doživotí či dokonce o život sám, zakončil svoji obhajobu slovy „Ať žije Kristus Král!“ Dlouhé měsíce prožil po dalším zatčení začátkem osmdesátých let v liberecké věznici. Tehdy skončil proces s „Dr. Josefem Bártou“, jak byl v soudních protokolech nazýván, nepodmínečným trestem. Otec Jan si hořce stěžoval, že ve věznicích strávil téměř třetinu života.

Je možné, že jeho mírnějším a méně bojovným františkánským spolubratřím nebyl vždy po chuti prudký a hektický způsob života Janova života, při kterém nešetřil sebe ani je. Nemuseli souhlasit s jeho nákupy a opravami libereckých domů pro tajné františkánské klášteříky. Třeba se jim nelíbily ani motocykly, které kupoval a opravoval a na kterých pak nutil spolubratry jezdit za kněžskými povinnostmi. Možná měli pravdu – vždyť za časů svatého Františka museli bratří putovat krajem pouze pěšky a nesměli na svých cestách použít ani koně a pokud se nemovitého majetku týká, tak assiský světec nechtěl vlastnit ani prastarý františkánský útulek Porciunkule!

Mně se ale Janovo civilní jednání a nehledaná řeč, promísená vězeňským žargonem, i jeho přímé jednání zamlouvaly. Kdo si z nás ho tehdy láskyplně nazval „gangsterem Božím“ (nějak podobně ho ostatně prý nazývali i jeho spolubratři!) a tak to již zůstalo. Bylo také dojemné pozorovat, jak pečlivě vytíral po každém jídle talíř chlebem, maličkost, která hodně vypovídala o neradostných hladových časech, které v kriminále prožil. Odmítl také nocovat – přestože byl z nás nejstarší a nejnepohyblivější – dole v chalupě v teplé světnici a tak jsem s ním strávil mrazivou svatoandějskou noc roku 1974 na půdě Josefodolské chalupy. Ráno jsem se nechtěl nechat zahanbit a tak jsem se umyl před chalupou sněhem stejně, jako to udělal Otec Jan Baptista.

Na zmíněných exerciciích sloužil mši sv. a po ní pak celé hodiny mluvil. Někdy jen o docela prostých, ale důležitých věcech. Třeba o tom, jakými paragrafy bychom se měli bránit před komunistickou policií, kdyby nás někdy z „náboženských důvodů“ zatkli nebo vyslýchali. Po této stránce byl přímo chodícím trestním zákoníkem i ústavou republiky v jedné osobě. Většinou ale zaníceně hovořil o víře, jak ji upevňovat a jak s ní přežít neveselé časy, ve kterých jsme tehdy žili. Někdo si jeho přednášku natáčel na starodávný magnetofon, jiný se snažil každé jeho slovo zapsat. Já jsem jen poslouchal a občas si poznamenal větu, citát, myšlenku. Když jsem pak po letech přemýšlel, jak nejlépe začít knihu o svobodném putování po horách, kterou jsem nazval Karpatské hry, napadla mě nádherná výzva, kterou Otec Jan při své přednášce vložil do úst františkánovi svatému Bonaventurovi. „Naslouchejte a dejte se nadchnout!“ Z italského světce 13. století jsem opovážlivě udělal – napůl latinsky a napůl španělsky – indiánského náčelníka jménem Bona Ventura, Dobrý Osud, a nechal ho hovořit ke svým menším bratrům, indiánským chlapcům a ukazovat jim všechny krásy světa, které je obklopovaly. Snad by mně to Otec Jan odpustil, již proto, že prý jeho prababička byla Indiánka!

Rok po prvním vydání Karpatských her

Otec Jan Baptista zemřel. V té době jsem ho již neviděl. Takže teprve až onoho tmavého prosincového večera, kdy na ruprechtickém hřbitově planuly v rukách stovek lidí svíčky a rakev s jeho tělem klesala do hrobu označeného tehdy deskou s nápisem Rodina Františkova, jsem mu mohl říci se slzami v očích: děkuji Ti, bratře Jane!

Miloslav Nevrlý

TO SE UVIDÍ ZA 18 LET!

Pátera Bárta jsem poznal v roce 1969, když tehdy projížděl přes Svitavy. Rodina mé manželky se s ním totiž znala ještě z doby, kdy půl roku před zatčením působil v Kadani. V tomtéž roce, po těžké havárii, ležel P. Bárta ve fakultní nemocnici v Hradci Králové, kde jsem ho také navštívil. Byl v dobré náladě, rozhodnutý se brzy uzdravit a příště jezdit už jenom velmi pomalu. Kdo znal jeho životní tempo a jeho práci v následujících letech, věděl, že na své předsevzetí brzy zapomněl.

Několikrát jsem se s ním pak ještě, spíš náhodně, setkal – v Hrádku nad Nisou u františkánů Tomáše a Antonína. V roce 1974, den před svatbou, jsme se stavili s manželkou u P. Třísky ve Starém Městě

ního počasí, které umocnilo zážitky účastníků. Panoráma Jizerských hor s basilikou Navštívení Panny Marie, krásné prostory bývalého františkánského kláštera a basiliky, péče pracovníků Mezinárodního centra duchovní obnovy, to všechno významně přispělo k vytvoření nezapomenutelných dojmů na účastníky Kapituly. Opakované poděkování a uznání velkého visitátora, jakož i rakouských Lazariánů nás potěšilo.

*Ing. Antonín Schauer KLJ
Velící komtur Severočeské delegace*

NA TU SVATÚ KATARINU, KATARINSKÚ NE- DĚLU ...

... připadla tento rok slavnost Krista Krále. A tak jsme slavnost patronky našeho kostela ve Stráži nad Nisou slavili již o týden dříve.

Ovšem s přípravou jsme začali již v polovině října. P. Pavel Mach přišel s návrhem uspořádat na faře oběd. To byla velká změna oproti předcházejícím poutím. Na našem obvyklém úterním setkání jsme vypracovali plán a rozdělili úkoly. Bod číslo jedna: je nutné doplnit na faru potřebné nádobí. Díky všem dárcům se police postupně plnily talířky a hrnky různých velikostí a dekorů. Bod číslo dvě: hlavní chod. Vzhledem tomu, že i k nám došla z Liberce pověst „O skvělém guláši P. Macha“, bylo rozhodnuto. Bod číslo tři: pečení poutních koláčků a dalších dobrot. Tohoto úkolu se zhostily místní slečny a paní. A to na výbornou. V sobotu před slavností jsme upravili farní prostory a těšili se na neděli.

Mši svatou celebroidl P. Pavel Mach a P. Josef Glogar SDB. V kázání nám kněz přiblížil život sv. Kateřiny Alexandrijské i její odkaz pro život v naší době. K varhanní hudbě se přidala

přivezl z Indie opracovaný vlastní sloup. Na kapitule předala dam. Věra Šigutová velký finanční dar pro zhotovení schodiště a balustrády. Druhá informace se týká návrhu chev. Oskara Andryška, podpořeného chev. Kamilem Kalinou, aby rád aktivněji vystupoval ve věci budování mešit v Evropě. Jedním z opatření by mohl být požadavek, aby za každou mešitu v Evropě, byl otevřen jeden křesťanský kostel na Blízkém Východě. Návrh byl jednomyslně přijat a ČVP bude hledat cesty k prosazování této myšlenky i na mezinárodním ráčovém poli.

Po jednání Kapituly proběhlo pod patronací ráčového špitálního chev. doc. MUDr. Vladimíra Stibora, CSc. jednání špitálních jednotlivých komend a zainteresovaných osob. Jednání vedl chev. Prof. MUDr. Oskar Andryšek, DrSc., který referoval o ráčových aktivitách praktikovaných již řadu let v nemocnici v Měšicích. Následovalo předvedení záchrannářského psa vycvičeného a vedeného cfr. Petrem Bakešem. Ukázka výcviku, která se odehrávala na travnatých plochách před basilikou

a klášterem, přilákala i řadu diváků z lázní a turistických zájezdů.

Vyvrcholením programu Kapituly byla slavnostní mše svatá s investiturou. Hlavním celebrantem (Msgre. Pavel Posád se omluvil, byl v té době v zahraničí) byl P. Binovec, koncelebrantem doc. P. Miloš Raban, Th. D., který pronesl homilii v českém a německém jazyce. Investituře byl přítomen J. E. Wolfgang Breithenthaler GCLJ, velký visitátor rádu, a v čele rakouské delegace J. E. plk. Karl Graf Skrivanek GCLJ, velkopřevor Rakouského velkopřevorství. V průběhu investitury byl povýšen do hodnosti SBLJ cfr. Alan Uhura, zástupce vedoucího severočeské delegace, byli vyznamenáni dva členové ČVP a prof. František Thuri, dále jeden člen z Čech a tři členové z Rakouska byli přijati do rádu. Pět uchazečů bylo přijato do stavu postulantů. Hudební doprovod zajišťoval na varhany prof. F. X. Thuri s dechovým triem rodiny Vernerů, dlouholetých spolupracovníků rádu z Prahy.

Kapitula proběhla za krásného podzim-

u Moravské Třebové, kde právě byl P. Bárta na návštěvě se svými studenty, kteří u něho tajně studovali teologii. Pozvali jsme ho druhý den na svatbu. Přišel se svými studenty a rád na naši svatbu později vzpomínal.

V roce 1975 jsem se s ním setkal na pohřbu františkána P. Altmana v Plzni a po pohřbu jsem s ním jel autem do Liberce. Měl jsem už v té době najeto hodně kilometrů, ale jak dobře P. Bárta jel, dodnes obdivuji. Jak byl pohotový při jízdě, tak byl pohotový i v rozhovorech. Myslelo mu to skvěle. Po převratu v roce 1989 jsem si na tuto jeho pohotovost mnohokrát vzpomněl, když jsem pozoroval diskuse v televizi. Jak moc bychom dnes potřebovali tak vzdělaného a pohotového diskutéra! Jeden příklad za všechny. Krátce po narození naší první dcery se u nás stivil a manželka mu ji ukázala se slovy: „To je hezká holka, že?!“ Okamžitá odpověď: „To se uvidí za 18 let!“

V následujících letech při svých cestách za vzděláváním řeholních sester a studentů teologie se často ve Svitavách zastavil a na krátké návštěvě u šálku kávy dovedl povzbudit ve víře a k dobrému.

S vděčností vzpomínám, já i moje rodina, na jeho statečný a odvážný postoj v těžkých letech normalizace, který nám byl dobrým příkladem i pro naše životy.

František Špinler

„MY LEZEME ZE ZEMĚ“

Škoda, nic mě nenapadá, co bych o Baptistovi souvislého napsal. Přitom jsem jeden z „nejstarších“ pamětníků jeho začátků v Liberci.

Začal jsem za ním chodit někdy v červnu 1973. To ještě bylo v domku v ulici na Žižkově, kde začínal; bydlela tam ještě Školská sestra Vilemína a krátce i P. Matouš OFM. Někde mám schovaný obrázek, co mi dal na památku přijetí do kandidatury (na druhé straně je jím vlastnoručně napsáno datum, myslím, že 21. 6. 1976). Po mně přišel nějaký Josef Košatka, který se nakonec oženil a je jáhnem v Jižních Čechách. Ten s Baptistou, br. Česlavem OFM a se Školskou sestrou

Vilemínou bydleli už v ulici Na Perštýně.

Pamatuji i začátky domu U Pelikána, když vymýšlel, co kde bude. Na straně ke garáži ještě bylo opuštěné holičství. Vchod mělo na rohu ze strany od garáže, kterou budoval pan Vratislav Cvejn. Celá moje kandidatura odešla do ztracena. Říkával, že při večerní škole (dodělával jsem si maturitu) bych studium ke kněžství nestíhal.

Po letech, když byli bratři na návštěvě na sv. Dominika v Jablonném, říkal: „Vidíš, mohl jsi být taky františkánem!“ A já si pomyslel: „Kdo to zavinil?“ Někteří bratři mi proto něžně říkali – zběhlý františkán. Nevynechal jsem jediné setkání na sv. Františka a na sv. Dominika. Při nich bylo několik humorných episod, neboť se s naším O. Jindřichem Gaislerem OP neustále popichovali. Jednou přijela veliká převaha hnědých bratří. Na Jindřichův údiv: „Páni, kolik vás je?“ O. Baptista odpověděl: „To víš, my lezeme ze země, my jsme zemiti!“ O. Jindřich mu to nezůstal dlužen. Když se O. B. podívoval, že naši bratři při koncelebraci někdy přehodili štolu a koncebrovali jen v hábitu: „Vy to máte ale zařízený!“ O. J. odpověděl: „Kdyby sis vypral hábit, taky bys mohl!“ Nevím, jestli bratři prali hábity, ale i oni tehdy ještě někdy koncebrovali jen ve štolu a hábitu.

O. Prokop Bahník OP

MOJE VZPOMÍNKA NA JANA BAPTISTU BÁRTU

Moje vzpomínka na něho je veskrze pozitivní – přesto, že nejsem františkán a také jsem s Otcem Janem osobně z očí do očí o vážných věcech nikdy nehovořil.

Jedno moje zrnko vděčnosti je za „Bartův žaltář“, který se mně dostal do rukou v prvním ročníku bohosloví v Litoměřicích roku 1970. My mladí nadšení bohoslovci jsme se mohli ze žaltáře modlit denní modlitbu církve v češtině. Bylo to možné právě díky velké akceschopnosti Otce Jana, který se v předstihu a v těžkostech doby o český překlad zasloužil.

A podruhé jsem Otcovi Janovi vděčen za to, že jsem jako mladý kněz v něm našel

církevní autoritu, kterou jsem v době normalizace potřeboval. Kvůli jeho opravdovosti, naději a křesťanské statečnosti jsem vážně uvažoval o vstupu k františkánům.

Když jsem se prostřednictvím svého přítele františkána P. Karla Dachovského na Otce Bártu obrátil, on mi obratem zaslal povzbudivý dopis a nabídku vstupu do řádu. I když jsem tak nakonec neučinil, povzbudil mě jeho zájem o mou osobu a nabídka celoživotního přátelství.

P. Josef Faltejsek, Liberec, 19. 11. 2007

CO SE MI VYBAVÍ, KDYŽ SE ŘEKNE OTEC BÁRTA?

Nemělo by smyslu psát o jeho životě, který všichni znají. Ráda však uvedu několik kusých osobních vzpomínek.

Na jaře 1968, to jsem ještě nebyla sestrou, jsem putovala pěšky s dvěma otci františkány na setkání, které se konalo v basilice na Velehradě. Náhle nás předjela motorka, která se řítila šílenou rychlostí. Přestože jezdecke nebylo možno v té rychlosti poznat, jeden z bratří vykřikl: „To je určitě Baptista!“. A byl. Tehdy jsem jej ještě neznala.

Brzy nato jsem vstoupila ke Školským sestrám sv. Františka ve Vratislavicích nad Nisou a tam jsem měla možnost poznat se s otcem Bártou osobně. A musím se přiznat, že při setkání s ním jsem nebyla ani moc překvapená. Tak nějak jsem si ho totiž po té zmíněné jízdě na motorce představovala. „Sestry, prchám, prchám!“ byl jeho častý výrok.

Ale teď vážně. Na otce Baptistu mám ty nejkrásnější vzpomínky a spolu s celou naší provincií mu vděčíme za mnoho. V době totality to byl on, kdo nás povzbuzoval, radil nám a vléval odvahu. To byl jeho charakteristický rys. Často nám opakoval: „Statečný je ten, kdo se bojí, ale přesto jde dál!“ Nevěnoval se však jen naší kongregaci. Vzpomínám si, jak osobně objížděl komunity sester nejrůznějších kongregací. Informoval je o dění v církvi, dával exercicie, vyučoval „Malou teologii“, kterou ve vězení sám sepsal atd. Jelikož dny byly na jeho aktivity příliš krátké, znal tyto apoštolské cesty často v noci. Ne-

uměl se šetřit, ve službě pro Boží království neznal únavu. „Kdybychom měli víru, tak bychom museli proletět životem jako ohnivé šípy a všechny zapálit pro Krista!“ říkával nadšeně.

Koncem roku 1972 nabídl mladým sestrám možnost tajného studia Velké teologie, a sestry tuto možnost hojně využívaly.

Nesmírnou oporou a pomocí byl pro nás zvláště v období velkých policejních razíř v našich tajných komunitách, kdy jsme žily v nejistotě, stále předvolávány na výslechy StB a pod. V té době nás objížděl a dodával odvahu, utvrzoval nás v důvěře v Pána a dával nám i pokyny, jak se máme při výslechu chovat, jak máme odpovídat nebo spíš neodpovídat, abychom nikomu neublížily. Tehdy jsme znaly nazpaměť i čísla paragrafů příslušného zákona, který nám dovoloval při výslechu neodpovídat. Bratři i sestry toho samozřejmě hojně využívali, až to jednou vyslychající nevydržel a vztekle procedil: „Dobře vás ten Bárta vyškolil!“ Tento výrok nám byl dlouho k smíchu.

Ještě dnes se mi sevře srdce při vzpomínce na okamžik, kdy jsem v práci zvedla sluchátko, z kterého se ozvala spolusestra: „Otec Bárta zemřel.“ Bylo to 9. prosince 1982. Nemohla jsem tomu uvěřit. Cítili jsme se všichni tak opuštěni. Zemřel náš dobrý otec. Od té doby uplynulo již 25 let, ale naše vzpomínky a veliká vděčnost zůstávají stále živé.

Děkujeme Vám, otče Baptisto!

sestra Veronika

DOJEL K CÍLI

Naše vzpomínka na Otce Bártu je spojena se společným zimmím pobytem na chalupě v Josefově Dole. Už sama cesta zasněženou silnicí ukázala odvahu tohoto muže, kdy jako jediný dojel autem až k cíli. My ostatní jsme zůstali raději pod kopcem.

Dvoudenní pobyt v zasněžené chalupě nám ukázal tohoto charismatického kněze, plného síly a elánu, který nám systematicky rozdával, a podpořil naši odvahu bojovat za šíření Božího království i v těžké době totality.

Těmínovi

OBLASTNÍ CHARITA LIBEREC

Jungmannova 333/23,

460 01 Liberec 1

telefon: 485 172 564, fax: 485 108 782

vypisuje výběrové řízení na pozici pracovnice v sociálních službách:

Požadavky: Vzdělání podle zákona 108/2006 Sb. § 110 odst. 4 písm. c)

Schopnost usuzovat a konat samostatně

Schopnost řešit konflikty

Bezúhonnost

Zdravotní způsobilost, psychická odolnost

Základy práce s PC (Word, Excel)

Pracovní poměr: hlavní pracovní poměr 12-ti hodinové směny

Motivační dopis a strukturovaný životopis zasílat elektronicky na charitaliberec@volny.cz nebo písemně na výše uvedenou adresu.

*Ing. Jana Bárnetová
ředitelka OCH Liberec*

Oznámení o zahájení sbírky

Domov pro matky s dětmi v tísni – Domov sv. Anny zahajuje sbírku, na které se může podílet každý a může tak pomoci potřebným matkám s dětmi, které se ocitly v nouzi.

Od prosince můžete do Domova pro matky s dětmi přinášet věci jako: talíře (bez zlatých ozdob) – hluboké, mělké, dezertní, příbory – lžice, vidličky, nože, hrnky, povlečení – prostěradlo, povlečení na polštář, cícha, ručníky, utěrky, kočárky – hluboké, sportovní.

Předem děkujeme za Vaši pomoc.

personál Domova

GENERÁLNÍ KAPITULA LAZARIÁNŮ V HEJNICÍCH

České velkopřevorství Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského uspořádalo svou letošní Generální kapitulou v Hejnicích ve dnech 21. až 23. září. Generální kapitula, která se koná dle stanov, je shromážděním všech členů a postulantů velkopřevorství. Letos byla i vyvrcholením

sedmdesátého výročí obnovení Českého velkopřevorství Karlem VI. ze Schwarzenbergu. Začala již v předvečer vlastního jednání vigilií. Tě se povinně účastní povyšování a čekatelé přijetí do řádu. Pro ostatní členy je dobrovolná. Vigilií vedl v krásné kapli Sv. Františka, opatřené starými historickými lavicemi, řádový vikář P. Gereon Tomáš Binovec O.Praem.

Vlastní kapitula se konala v sobotu v kapitulním sále. Po úvodní modlitbě přečetl bailiv ČVP chevalier Ondřej Vanke, který řídil kapitolu v zastoupení nepřítomného velkopřevora J. E. Jana Dobrzenského z Dobrzenic, dopisy J. J. Karla VII. ze Schwarzenbergu a J. E. Radslava Kinského (Žďár nad Sázavou). První se omlouval, že se nemůže účastnit, protože zastupuje Českou republiku na jednání v USA. Druhý, který byl velkopřevorem v letech 1973 až 2004, se nemohl účastnit vzhledem k svému zdravotnímu stavu. Uvedl mimo jiné, jak ho těší, že kapitula se koná v Hejnicích. Jeho rodina vlastní kopii sošky P. Marie Hejnické. Jako děti se u ní modlili a sošku si vzali i do emigrace.

Z jednání jsou z vnějšího pohledu pro nečleny řádu zajímavé zejména dvě informace. První je zpráva o projektu obnovy mariánského sloupu v Praze. Projekt byl přijat řádovou vládou na jednání v březnu 2007 ve Vídni. Podpora ostatních velkopřevorstvím se sice ještě neprojevila, ale ČVP spolu se Společností pro obnovu Mariánského sloupu v Praze, Královskou kanonií Premonstrátů na Strahově a s Rytířským řádem Křížovníků s červenou hvězdou na obnově pracují. Řádový sympatizant akademický sochař Petr Váňa již

K tomu, aby milióny lidí byly na základě rasistického kritéria identifikovány, odděleny, deportovány a usmrceny a jejich majetek ekonomicky využit, sloužil rozsáhlý úřední aparát, který vyžadoval spolupráci odborných úředníků. Mimoto na tomto procesu se podílelo nemalým přínosem ministerstvo spravedlnosti, ministerstvo propagandy, které pomoci nacisty ovládaného tisku a rozhlasu šířilo protizhídovskou propagandu a současně skrývalo skutečný rozměr „konečného řešení“. Také ministerstvo

financí splnilo svůj úkol při přebírání majetku deportovaných. Proslulé firmy chemického průmyslu, které vyráběly prostředky pro boj proti různým škůdcům, vyráběly Zyklon B pro usmrcování, a jiné továrny vyráběly spalovací pece pro krematoria, nebo dodávaly stavební materiál pro tábořové baráky.

¹³ „Daily News“, s. 28.

Jaroslav V. Polc

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

DIECÉZNÍ CHARITA LITOMĚŘICE

vypisuje výběrové řízení.

Pracoviště: Charitní ošetrovatelská a pečovatelská služba v rodinách v Liberci

Komu se hlásit: M a k a r o v s k á Tamara, tel: 485 120 104, mob. 603 505 963, e-mail: chos.liberec@volny.cz

Výběrové řízení na pozici:

a) vrchní sestry

Požadovaná pozice : vrchní sestra

Směnnost: jednosměnný provoz

Pracovní úvazek: plný

Mzdové rozpětí: Dle platných platových tabulek, 10 % příplatek za vedení, příplatek za psychicky náročnou práci, odměny dle finančních zisků.

Kvalifikační požadavky: ÚSO s maturitou (SZŠ)

Vysokoškolské či vyšší odborné vzdělání (PSS, Bc.)

Osvědčení k výkonu samostatného povolání

5 let ve zdravotnictví, z toho 2 roky u lůžka

ŘP sk. B

Práce na PC (Word, Excel, e-mail, internet)

Bezúhonnost, schopnost vedení kolektivu

Pracovní poměr od: 1. 1. 2008, event. po dohodě

Zaměstnanecké výhody: 5 týdnů dovolené, příspěvek na stravenky, příspěvek na obuv, ošacení – dle finančních výdělků.

b) sociální pracovnice

Požadovaná pozice : sociální pracovnice

Směnnost: jednosměnný provoz

Pracovní úvazek: 0,25

Mzdové rozpětí: Dle platných platových tabulek, 10 % příplatek za psychicky náročnou práci, odměny dle finančních zisků.

Kvalifikační požadavky: Vykonává sociální šetření, analytickou, metodickou a koncepční činnost a poradenství včetně řešení sociálně právních problémů.

Je způsobilý k právním úkonům, bezúhonný, zdravotně způsobilý a odborně způsobilý.

Odborná způsobilost k výkonu sociálního pracovníka:

Vyšší odborné vzdělání / sociální práce, sociálně právní činnost, charitní a sociální činnost.

Vysokoškolské vzdělání / bakalářské či magisterské / zaměřené na sociální práci.

Absolvování akreditovaného vzdělávacího kursu v oblastech sociální práce v celkovém rozsahu 200 hodin a praxe při výkonu povolání sociálního pracovníka v trvání 5 let za podmínky ukončení jiného vysokoškolského vzdělání.

Sociální pracovník má povinnost dalšího vzdělávání, o kterém mu vzdělávací zařízení vydává osvědčení.

Pracovní poměr od: 1. 1. 2008, event. po dohodě

Zaměstnanecké výhody: 5 týdnů dovolené

Tamara Makarovská
vrchní sestra pro Liberec

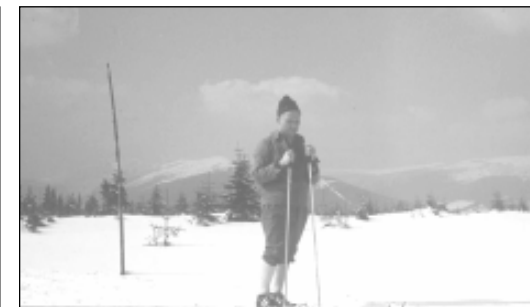
NASTUPOVALI A VYSTUPOVALI JSME V GARÁŽI

Milí liberečtí pamětníci, to stačí přivřít oči a máme před sebou malou ale podsaditou postavku, oblečenou vždy v něčem hnědém, nebo alespoň do hněda, s lesklým temenem hlavy a výrazným orličímnosem. Když se smál, tak ten nos krásně krčil. A smál se skoro pořád. My jsme ho znali, až když už chodil s hůlkou, měl po autohavárii pochroumanou jednu nohu a říkalo se, že prodělal několik infarktů. Ale těžko byste hledali druhého tak vitálního, energického a pracovitého člověka.

Když jsem se vrátil z vojny, nějaký „dobrák“ mně přistrčil Na Perštýn do domu U Pelikána: „Seš stavař a tady potřebují pomoct!“. A hned druhý den, a pak mnoho odpolední i sobot jsme, většinou s bratrem Česlavem, posunovali přičky a zahazovali šlice po elektrice. A kde a jak co udělat, to věděl vždycky otec Bárta. Pracovní den končil společnou večeří, a to byly chvíle, které stály za předešlou námahou, tedy když byl otec doma. On byl totiž ohromný vypravěč! Měl přehled o tom, kde se co děje, čas od času měl nové zážitky s tajnou policií, a když nebylo to, sáhl do bohatého archivu své paměti pro zážitky z předešlých vyšetřování a kriminálů. Všechno to líčil pozitivně a s nenapodobitelným humorem. Velká škoda, že neexistují nějaké zvukové záznamy takových chvil. Ale ono to tenkrát ani nešlo!

Jé, jak hezky se na to všechno vzpomíná. A to se tenkrát pracovalo výhradně za vatikánskou měnu (Pán Bůh zaplať), a nebo: jednou mě a bráču, a svoji neteř, vzal otec Bárta na výlet. Říkal, že jede odpočnout svojí kulhavé noze, a to je nejlepší při koupání v Balatónu. Už cestou tam jsme ale měli několik zastávek. My mladí jsme se procházeli po okolí a otec „někde něco“ zařizoval. Do dneška nevím, co všechno měl za totality Bárta na zodpovědnost a jaké funkce musel zastávat, ale tuším že hodně a velké. Na Balaton zbyly z toho týdne jen dva dny. Cestou zpátky jsme stihli udělat ještě i výstup na Rysy, zatím co otec „úřadoval“ v některém z podtatranských městeček.

O činnosti otce Bárty neumím hovořit, ale vím, že chtěl také vychovávat „laické křesťanské animátory“. Jednou jsme s ním

byli na dvoudenním setkání, v jehož tajném názvu tyto termíny byly. Jak to šlo, chodil mezi mládež, která se tenkrát scházela na liberecké faře a vyučoval tam něco ze své „Malé theologie“, tj. třídní Synthesy učení víry. Když to pak v období normalizace už nešlo na faře, setkával se s lidmi po domácnostech. Vzpomínám si, jak byl několikrát na setkání i u nás. Vozil jsem ho tenkrát autem, nastupoval v garáži Na Perštýně a vystupoval až u nás v garáži. Stejně jsme pak po dobu setkání pozorovali pod okny zaparkované neznámé auto. Ale pod pláštěm Panny Marie vždycky všechno dobře dopadlo!

Já vím, už přestanu. Ale ještě jedna perlička dokreslující tu dobu: Dělal se tenkrát fasáda domku ve Vesce, který také obývali členové „Bártovy“ františkánské rodiny. Na takový melouch se musela poshánět parta „zedníků“. Byl jsem tam s několika kamarády – techniky z našeho národního podniku. Jednou při svačině, kterou nám přichystala „paní“ Vilemína, tajná řádová sestra již dosti pokročilého věku, vyprávěl Mirek: „Vím, že se to nemá, ale jak tak běháme po tom lešení, tak jsem viděl k paní Vilemíně do pokoje a musím říct, že na svůj věk žije dost pokročile. Ona tam má i tranzistorák“. Nějak se u toho nachomítl otec Bárta, a jen tak pro sebe poznamenal: „No, však je taky mladá duchem.“ Nevím jak, ale hoši tušili, že nepracují na úplně obyčejném baráku. Když se pak při práci ke mně Mirek nepozorovaně přitočil, rozhlédl se a opatrně se zeptal: „Prosím tě, a co je to ta – mauduchen?“

Otec Bárta byl také, celý čas, co jsme ho znali, mladý duchem. A určitě je nejméně takový i teď! Jistě stojí za to si na něho občas zavzpomínat.

manželé Cvejnovi

DAL MI FIATA

Obdivoval jsem jeho zápal pro Boží věc, pro evangelizaci, a zároveň pro právo a spravedlnost.

Mohu dosvědčit, že nelpěl na věcech pozemských. Když jsem nastoupil samostatně do pastorace v Hrádku nad Nisou a okolí, potřeboval jsem nutně auto. Otec Jan mi ochotně přenechal k užívání svého zajetého Fiata 600 D.

Když ho Pán odvolal z tohoto světa v době tvrdé totality, byl mi svěřen nesnadný úkol rozloučit se s ním, při pohřbu kázat po evangeliu v kostele. Celý pohřeb byl ostře sledován Státní bezpečností, auta příjíždějící k Liberci na pohřeb byla kontrolována, zjišťovali si, kdo na pohřeb přichází atd.

Ať mu Pán odplatí vše dobré, co pro církev Boží vykonal a vytrpěl.

bratr Tomáš

ČESKÁ REPUBLIKA I SLOVENSKO BY MĚLY O DOST KNĚŽÍ, ŘEHOLNÍKŮ A ŘEHOLNIC MĚNĚ

Když mi po druhém nezdařeném pokusu o přijetí na bohosloveckou fakultu do Litoměřic nabídl můj vzdálený bratranec z Polska, že mohu studovat u františkánů v Liberci, dozvěděl jsem se, že celé studium má na starosti jeden Otec, který se vrátil z vězení po 16 letech. V adventu 1977 jsem se tedy po prve vydal z Ostravy do Liberce, abych zjistil situaci. P. Bárta seběhl se schodů v domě Na Perštýně, takže jsem při jeho běhu ani nezpozoroval, že kulhá. Teprve při chůzi po rovině jsem to jasně viděl. Později jsem se dozvěděl, že by měl chodit jen, když je to nejnnutněji zapotřebí, a to vždy s pomocí hole. Jeho rozzářený a nadšený obličej pečlivě dovedl zakrýt utrpení, které musel prožít.

Brzy po vysvěcení, ještě při studijním nadšení a plánech, co všechno na něj čeká, v době, kdy měl dokončit doktorát z teologie, byl poslán nejprve do internace a později byl odsouzen za velezradu. Smál se, že v té době, kdy jsem vstupoval do řádu, byl jediný paragraf, který nabízela naše bezpečnost za podobnou činnost „maření dozoru státu nad církvemi a náboženskými společnostmi“ – za porušení tohoto

paragrafu bylo maximum 2 roky vězení nepodmíněně. Říkával, že to se dá odsedět i na žiletce. Měl jsem ovšem možnost brzy zjistit, že to pro něj tak snadné nebylo.

Když byl v rove 1980 přes Vánoce ve vyšetřovací vazbě, poznal jiné podmínky a metody vyšetřování a věznění a nedá se říci, že by nepocífoval strach. Hrozil mu znovu nástup trestu za organizaci našeho studia i za jiné aktivity, kterých se nechtěl vzdát, třebaže mu vězení nebylo tak lhostejné, jak by se mohlo z jeho řeči zdát. Někdy seděl dlouho do noci ve vedlejším pokoji, kde bydlel. Nemohl spát, ale bylo mu líto času, takže i přes půlnoc stále psal na stroji. Tak tomu bylo i v předvečer jeho smrti. Říkal, že ten, kdo nemá strach, není statečný, ale je hazardér. Statečný je ten, kdo strach má, ale umí ho překonat. Mohli jsme na něm vidět, jak to myslel.

Bratr Tomáš měl při jeho pohřbu kázání o svíci, která rozdává světlo a rychle se zkracuje. Myslím, že velice trefně vystihl způsob toho, jak se projevila osobnost bratra Jana Baptisty v našem životě. Naše země a také Slovensko by mělo o dost kněží méně, a také řeholníků a řeholnic, kdyby svíce Otce Bárty ve svou dobu nezářila světlem, které nemohlo pocházet z něho.

Poslední schválnost, kterou naší bezpečnosti udělal bylo, že zemřel, když měl znovu nastoupit k výkonu trestu. Jeho pohřeb byl manifestací jeho skryté činnosti. Průvod se svíčkami na hřbitov v Ruprechticích byl symbolem světla, z něhož se mohli těšit ti, kdo mu byli nablízku.

br. Antonín Klaret OFM

+!

AVE MARIA ET JOSEPH!

VZPOMÍNKA – NA O. JANA BAPTISTU BÁRTU

Rád bych vyhověl Vašemu přání, ale dnes už mi paměť po tolika letech a prožitcích – někdy i extrémních – mnoho nepslouží, takže to bude skutečně jenom něco málo – jenže do toho se „vešlo“ mnoho společných hodin, dní a týdnů ... Jednotlivosti však už nečekejte.

S Otcem Janem Baptistou jsem se setkal nejdřív v želivské internaci, jenže já

Jistě však s jeho souhlasem SS- a Einsatzgruppen povraždily systematicky velký počet židů v březnu 1941. Těmito masovými vraždami byl učiněn další krok ke „konečnému řešení“.

Jakýmsi dokladem může být Göringův list šéfovi bezpečnostní policie Heydrichovi z 31. července 1941, jímž jej pověřuje globálním řešením židovské otázky. Nemusí to být ještě chápáno jako příkaz k masovému vyvraždění, ale spíše dává Heydrichovi volnou ruku. Nicméně velitel koncentračního tábora Höß svědčil, že přibližně v té době dostal příkaz k masovému vyvraždění od Himmlera jako rozhodnutí Hitlera. Také Adioolf Eichmann svědčil, že dostal od Heydricha stejný příkaz k fyzickému zničení evropských židů dva až tři měsíce po zahájení tažení proti Rusku.

Právě do pozdního léta 1941 spadá ustanovení nových protizidovských říšských zákonů, které připravovaly deportaci říšských židů. V září bylo zavedeno označení židovskou hvězdou, v říjnu zakázána emigrace. Mimoto od října 1941 byly sděleny SS- a policii způsoby a metody hromadného vyvraždění. V této době také dochází Kriminálním technickým institutem (Kriminaltechnisches Institut) ke konstrukci tzv. plynových vozů.

„Řešení“ na základě zkušeností získaných na východě se nakonec ustálilo na třech metodách: a) zatčení a deportace židů s pomocí organizace vybudované Eichmannem; b) shromáždění obětí v táborech; c) použití plynu jako usmrcujícího prostředku.

V říjnu 1941 byly zahájeny přípravy k budování vyvraždovacího tábora v Chelmnu (Warthegau) a v Belzec (Generalgouvernement). Současně bylo zahájeno vyvraždění židů z říšského území, kteří byli od října 1941 deportováni na obsazená východní území a tam postříleni. K prvním vraždám polských židů plynem došlo 8. prosince 1941 a v Osvětimi v lednu 1942. 20. ledna 1942 se sešla ve Wansee konference, která řešila koordinaci s policejními a vojenskými orgány, které nespádaly pod pravomoc Heydrichovu. K těmto zločinům docházelo v mimoprávní oblasti. Podle rozkazu Himmlerova z říj-

na 1942 střílení židů i bez rozkazu nebylo trestné nakolik bylo provedeno z politických důvodů.

Důležitou úlohu při deportacích hrál transport, prováděný především německými říšskými drahami – Deutsche Reichsbahn. Nebylo snadné zajistit ve válečné době dosti vlaků pro tento účel. Zachoval se text dopisu Heinricha Himmlera z roku 1943 státnímu sekretáři ministerstva dopravy, v němž jej žádá: „Pomozte mi a zajistíte mi více vlaků.“ Ty pozůstávaly z nákladních vozů a byly uváděny říšskými drahami jako „zvláštní vlaky“. Objednával je hlavní říšský bezpečnostní úřad přes zvláštní referát při říšském ministerstvu dopravy. Říšské dráhy účtovaly za přepravu každého žida cenu jako za cestujícího třetí třídy.

Neméně důležitá byla při provádění „konečného řešení“ spolupráce se zahraničním úřadem (Auswertiges Amt). Ten měl za úkol se zastávat v zahraničí nacistické židovské politiky, především v spřátelených státech a v satelitních zemích závislých na Německu, které měl přimět k přijetí podobných opatření k deportaci židů. Stejně tak měl zahraniční úřad čelit protestům neutrálních zemí a bdít nad tiskovými zprávami zahraničního tisku o německých opatřeních a koordinovat německou zahraniční propagandu také s ohledem na řešení „židovské otázky“.

Jeho pravomoc se týkala také na říšském území cizích židů. Ti, kteří pocházeli z obsazených území, ale žili na území Německa, byli prohlášeni za bezdomovce a mohli být vyvezeni. Několika málo židů z nepřátelských zemí se tato opatření netýkala. Židé ze Slovenska, z Rumunska a Chorvatska jim naopak podléhali, ale s oficiálním souhlasem vlád jejich zemí. Později ovšem žádalo Německo tyto vlády o tento souhlas k vydání tammích židů. Tak byl získán souhlas Bulharska. Rada satelitních států, mezi nimi i Slovensko, souhlasily s deportací ze svého území na sklonku roku 1942 a počátkem roku 1943. Pouze vlády Itálie a Maďarska zaujaly zdrženlivý postoj, ale když byly obě země obsazeny německým vojskem, byli i tito místní židé deportováni nacisty.

dílčích otázek demokracie a lidských práv nerada zasazuje a většinou se omezuje na obecná vyhlášení – nechce se cítit jako státní církev. Přesto je, pokud jde o občanskou společnost, v Rusku trend opačný než v západní Evropě: ruská občanská společnost se jen pomalu rozvíjí. V západní Evropě je dosud rozvinutá, ale stále rychleji slabne. Druhý rozdíl: navzdory řečenému je v Rusku církev blízko posici církve státní.

Vztah státu a církve stojí v Rusku na slabém základu. Car byl pro národ vždy vládcem od Boha pomazaným, což znamenalo pro církev jistou ochranu, ale také její závislost. President Putin, k tomu ještě obyčejný důstojník KGB, se stal presidentem jen na základě výsledku voleb. Navíc v nich hrály svou roli úzkost a strach, které panovaly v Rusku v devadesátých letech ze západoevropského modelu. Vše údajně umocněno vysokými cenami ropy. Volební pravidla jsou tabu nejen v celém dnešním zbytku západní civilizace, ale i v Rusku. Úzkost z poměrů v západní Evropě může vymizet

tím, že se tyto poměry uchytí i v Rusku, což by situaci ještě zhoršilo.

Je proto obtížné předvídat další vývoj. Církev by se však jistě měla vymanit z hroziícího objetí státu a současně by se měla stát jeho konstruktivním a konkrétním každodenním kritikem. Nepodaří-li se to, potom hrozí v prvním případě velké škody pro církev, která bude zatažena do politických tahanic. Ve druhém případě utrpí stát, který bude bez patřičné pomoci církve degenerovat – a v tomto důsledku opět poškodí církev, protože degenerovaný stát bude církvi nepřátelský. Vždyť kritika je něco jiného než nesouhlas nebo dokonce nepřátelství. Opravdová kritika je velkou pomocí.

Závěrem lze říci, že každé zlepšení poměrů v Rusku pomůže i ke zlepšení poměrů v západní Evropě. A naopak: Pokud by se situace v Rusku zhoršila, západní Evropa by to nemohlo neublížit. Nějaká ruská zvláštní cesta vede do slepé ulice.

P. Josef Dobiáš

HISTORIE

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY NACISTICKÉ NĚMECKO A ŽIDÉ (5)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Byly i matky, které prosily nacistické úředníky, aby přijali jejich tvrzení, že skutečnými otci jejich synů byli jejich křesťanští milenci, nikoliv jejich úřední manželé.

Rigg takto hodnotí svůj průzkum: „Nechci nijak relativizovat nacistické zločiny nebo pronásledování židů. Dokumentují fakta prokazující neznámý aspekt Třetí říše, jež nespadá do kategorií dobra nebo zla.“¹³

12. Příprava a organizace „konečného řešení“

Když všechny původní návrhy na řešení židovského problému, tj. vystěhování, přesídlení na Madagaskar, rezervace, padly pro jejich neuskutečnitelnost během války, zůstaly asi tři milióny židů žily pod německou nadvládou. Oddělit je od ostatního obyvatelstva bylo dalším krokem nacistické po-

litiky. Zatímco na říšském území nebyli v červenci 1941 žadní židé, polští židé byli po ožebračení nahnáni do ghatt.

Bylo nutné tento problém řešit, a tak se dospívá k otázce naprostého fyzického vyhlazení „Arcinepřítele“. Nejdůležitějšími vykonavateli tohoto plánu byli fanatičtí SS a policejní síly určené nacionálně socialistickou stranou. Zpočátku ani Hitler nemyslel na vyhlazení. Tomu nasvědčuje jednak několikaleté vystěhovávání židů z Německa, pak jejich vysídlování a soustřeďování v Polsku a konečně, že mezi rokem 1939 a počátkem roku 1941 nedochází k organizačním přípravám k systematickému masovému vraždění.

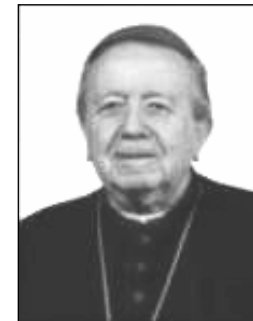
Zdá se, že stále se rozšiřující válka se Sovětským svazem mohla ovlivnit toto radikální rozhodnutí s ohledem na poválečnou situaci, na boj proti židovskému „rudému bolševismu“, který byl také úhlavním nepřitelem socialistické hnědé Třetí říše. Hitler snad nedal přímý rozkaz k vraždění sovětských židů na obsazených územích.

jsem byl spolu s Dr. Františkem Tomáškem (pozdějším kardinálem) a olomouckým spirituálem Dr. Antonínem Šuránkem zvlášť od ostatních kněží. Baptista tam byl „legendou“ – podařil se mu kuriózní útěk, když ujel s autem velitele. Příbramák, narozený „pod Svatou (Horou)“, byl synem majitele jednoho z tamních nejprvnějších automobilových podniků a od dětství se vyznal v motorech, takže mu tehdy velitel svěřil k opravě svůj vůz. Ten se O. Janovi hodil, když se mu podařilo celé měsíce unikat a pod cizím jménem apoštolsky působit ...

Pak jsme se setkali na Mírově, ale to jsme nebyli přímo spolu a právě tak v Leopoldově. Kněží tam byli sice „ubytováni“ zvlášť, jenže ani tam jsme přímo nepřišli do bližšího styku a ve vzpomínkách nic nenacházím.

Mým posledním působištěm byly Kartouzy. A tam jsem přišel „do učení“ právě k Baptistovi, který už byl v té době katolíkem jedním ze sloupů Církve a víry. – Amnestie v šedesátém roce se mě netýkala. V Leopoldově jsem totiž „zahodil“ lákavou nabídku, že mě hned po propuštění nechají působit v duchovní správě jen za „maličkost“, že jenom řeknu, že se papež ve své politice také mylí. – „Není to přece nic náboženského, o politice to přece s klidným svědomím můžete říct.“ Odmítnutí zpečetila pořádná facka od velitele věznice před slavnou komisí z Prahy a příslib, že tedy v kriminále shniju. Tak jsem se dostal v roce 1960 do Valdic („Kartouzy“) a byl jsem zařazen do pracovního procesu, abych se vyučil brusičem skla.

Vyráběli jsme ověsky k lustrům. Aby se splnila norma, bylo potřeba už pořádně zručné prsty – a ty moje si nechtěly na ostré skleněné hrany zvyknout. Často tekla krev. Kdoví jestli bych byl někdy vůbec tvrdou normu splnil, kdyby nebylo zapracovanějších a šikovnějších spolupracovníků. Především to byl právě Otec Jan, který vynikal mimořádnou zručností a byl jakýmsi předákem toho našeho vězeňského pracovního „kombajnu“. Ten obětavě doplňo-

val, co se nám méně šikovným nedostávalo. Říkal mi pro útěchu: „Tobě to delší dobu trvá, než ti teče červená, u mne je to dřív, já mám po babičce indiánskou krev a Indiáni jsou horkokrevní, krvácejí hned.“

Ale co bylo hlavní: každé ráno jsme oba hodinu mlčeli a modlili se. On mi přednášel svůj nový překlad breviáře – měl to

dobře promyšlené. Jenom se mi zdálo, že něco by přece jen chtělo i literárně upravit – jak musel rychle pracovat, potřebovalo to trochu „učesat“. Probírali jsme to spolu a dával mi vcelku za pravdu. Pracoval také na teologických kursech – a to bylo opravdu výborné, tam ani nebylo třeba něco dodávat. Měl jsem z těch jeho aktivit velkou radost. A samozřejmě jsme spolu kuli plány, co a jak budeme dělat, „až to praskne“ – a že to už brzy bude, o tom jsme byli přesvědčeni.

Potom v osmašedesátém roce se něco skutečně podařilo realizovat, jenže ta relativní svoboda „socialismu s lidskou tváří“ netrvala dlouho. I když bylo možno působit potom i v duchovní správě – já po několika letech manuální práce v mlékárně – stejně bylo všechno pod policejní kontrolou.

Janovo pozeňnané široké působiště zasahovalo i do naší královéhradecké diecéze – do Vrchlabí (před lety mě, 10. července 1951, právě odtamtud odvezli bez soudu do Želiva). Když jsem dostal zprávu o Janově náhlé smrti, bylo mi všelijak. Aspoň doprovodit ho musím ...! Ani to nebylo tehdy tak snadné. Byl to pohřeb, jaký si zasloužil tento „služebník dobrý a věrný“. Ale do kostela – a pak i na hřbitov – jsem se mezi mnoha dalšími, kněžími i „laiky“, dostal – a když už jsem tam byl, tak také k oltáři – a celebroidal jsem, dokonce s Dr. Josefem Zvěřinou a O. Inocencem Kubíčkem OFM. Bylo z toho pak předvolání a pohrůžky zbavení „státního souhlasu“, ale myslím, to že mi už „Baptík“ z nebe pomáhal – a jak jsem ho znal, že z toho měl tak trochu i legraci ...

Karel Otčenášek, arcibiskup

MANŽELSTVÍ

(3) Jak svátostné manželství zaniká?

Princip zániku svátostného manželství je „jednoduchý“: Svátostné dokonané manželství nemůže být rozloučeno žádnou lidskou mocí a ze žádného důvodu – s výjimkou smrti. (Vysvětleme, že dokonáním manželstvím se rozumí takové manželství, ve kterém po sňatku došlo mezi manželi k lidským způsobem vykonanému pohlavnímu styku svou podstatou vhodnému ke zplodění dítěte.)

Je tedy smrt aspoň jednoho z manželů jediným důvodem zániku (jinak nerozlučitelného) manželství. Někdy však není jistota o tom, že jeden z manželů zemřel; pro tyto situace existuje institut prohlášení za mrtvého. Za mrtvého se manžel považuje:

a) vyplývá-li to z věrohodné církevní nebo světské listiny (úmrtní list);

b) vydal-li diecézní biskup prohlášení o předpokládané smrti manžela; takové prohlášení vydá biskup pouze tehdy, pokud provedl náležité vyšetřování a z výpovědí svědků a z veřejného mínění získal mravní jistotu¹ o smrti manžela.

Prohlášením za mrtvého se smrt manželského partnera pouze předpokládá. Druhý z partnerů může uzavřít nové manželství. Avšak v případě, kdy se později zjistí, že původní manželský partner (mylně prohlášený za mrtvého) žije, je nově uzavřené manželství neplatné; platné je manželství původní.

Pro úplnost poznamenejme, že české sekulární právo řeší tyto situace odlišným způsobem: Pokud je některý z manželů prohlášen za mrtvého, může druhý z manželů uzavřít nové manželství. Pokud nové manželství uzavře a poté se zjistí, že prohlášení za mrtvého bylo mylné, je přesto nově uzavřené manželství platné. Naopak, pokud ani po

prohlášení jednoho z partnerů za mrtvého druhý partner nové manželství neuzavřel a poté se ukázalo, že prohlášení za mrtvého bylo mylné, hledí se na jejich manželství tak, jako kdyby k prohlášení za mrtvého vůbec nedošlo.

Z principu zániku manželství, který je uveden v úvodu, však nepřímou plynou i další skutečnosti: Církevně platné manželství, které není dokonané nebo svátostné, může být za určitých okolností zrušeno (rozvázáno). Tomu se bude věnovat některá z dalších částí seriálu o manželství.

Jan Voženílek

¹ Pojem „mravní jistota“ je tak často užívaný a tak důležitý, že je třeba jej srozumitelně vysvětlit.

Dlouhá mravní zkušenost lidstva ukazuje, že kvalitní lidé neklamou, tj. že na člověka, který dlouhodobě neklamal, je větší spolehnutí, než na toho, kdo opakovaně selhal. Proto je možné mít o některém člověku tzv. „mravní jistotu“. Ta je založena v mravní kvalitě člověka, o kterém soudíme. Čím je jeho mravní kvalita vyšší, tím je méně pravděpodobné, že se dopustí mravně defektního jednání v dané záležitosti, tj. rozumně o něm nepochybujeme. (Studenti zde mají poněkud nesrozumitelně memorovat, že „vylučujeme rozumnou pochybnost“.) Možnost selhání tohoto člověka, jako u každého z lidí, ovšem trvá. Proto mravní jistota není jistotou absolutní. Takže nyní už definice: Mravní jistota je jistota ohledně mravně kvalifikovatelného jednání dotyčného.

V našem případě jde o to, že biskup o daných jednáních, tj. o svědectvích vypovídajících osob, získal mravní jistotu, že pravdivě dokládají smrt toho manžela.

br. Felix OFM

DĚTI A MLÁDEŽ

MIKULÁŠ

Farnost arciděkanství Liberec

zve všechny děti za doprovodu jejich maminek a tatínků nebo babiček a dědečků na setkání se

SVATÝM MIKULÁŠEM ve středu 5. prosince v 17.00 na arciděkanské faře Program s nadílkou pro všechny hodné děti je připraven.

Je možná Evropa bez Ruska?

(dokončení)

Představení církve se snaží víru šířit. Dokladem je výstava „Pozor náboženství“ v centru Andreje Sacharova v Moskvě, na níž došlo ke skandálu. Za několik dní po otevření výstavy přišlo šest mužů (údajně prostých pravoslavných věřících), kteří výstavu veřejně pohaněli a části exponátů poničili. Policie je sice zatkla, ale ihned propustila. Peněžitou pokutu však uložili řediteli výstavy a jeho asistentce za to, že výstavou provokovali nepřátelství a uráželi důstojnost ruského národa. Ti se ale bránili: „Rusko je sekulárním, světským státem, v němž jsou náboženství a stát odděleny. Ochrana zákonem platí pro všechna vyznání, tedy i pro ateisty a agnostiky.“

Pravoslavní tvrdí, že Rusové bývali skoro všichni pravoslavní. Bolševický teror je přinutil církev opustit. Proto pravoslavná církev má dnes právo přivést národ zase zpět ke Kristu. Nikdo nemá právo do této jejich snahy zasahovat. I nynější prezident Putin tuto posici zdůrazňuje, když často říká, že „bez pravoslaví by nebylo Ruska.“ K tomu přispívá i Putinova osobní zbožnost. I když se názory na ni rozcházejí, patriarcha Alexej jeho pomoc církvi dovede ocenit. Putinova matka nechala svého syna po jeho narození v roce 1952 pokřtít, i když to bylo v té době ilegální, a po celou dobu komunismu pravidelně chodila na bohoslužby. Putin sám začal navštěvovat bohoslužby v roce 1993 po vážné autohavárii své manželky. Zhruba od té doby na sobě stále nosil malý křížek, který mu dala matka. V roce 1996 šel na své dači, kterou tehdy měli čtvrtý rok, do sauny a křížek sundal. Nešťastnou náhodou daču zachvátil požár. Lidé se sice zachránili, ale jinak vše lehlo popelem. Někdo potom prý v sutinách našel jeho křížek netknutý. Novináři registrují, že se Putin rád před kamerou pokřizuje, v patřičnou dobu při bohoslužbě skloní hlavu, políbí ikony a vyprošuje si patriarchovo požehnání. Církev tak má doplnit dosud slabý svazek mezi státem a společností.

Ale pravoslavná církev má potíže. Mezi vedením církve, které má plnit úlohu před-

stavených, a běžnými občany existuje nesoulad. Sotva šest procent obyvatel se zúčastňuje na bohoslužbách aspoň jednou měsíčně, jen 18 procent věří v Boha a 24 procent v (jeden) posmrtný život. Pro většinu lidí představuje náboženství totéž, co kultura nebo věrnost národní tradici. Jen deset procent dotázaných považuje náboženství za osobní vztah člověka k Bohu. Církev má nyní silné postavení, ale stále ještě málo věřících. Mediální „pracovník“ Alexandr Soldatov, takový, jak je známe ze západní Evropy, si myslí, že šance na rychlé zlepšení tohoto stavu je „velmi malá“. Dokládá to těmito skutečnostmi: Polovina episkopátu byla vysvěcena po zhroucení Sovětského svazu. Mnoho mladých biskupů je konservativnějších, než jejich starší kolegové, každý pátý kněz byl dřív ve státní službě zaměstnán jako policista, voják, příslušník tajné bezpečnosti. Tento kněžský dorost vnesl do církve národnostní a cizinec nepřátelské proudy jako opozici proti dřívějšímu, nyní nenáviděnému, povinnému internacionalismu. Soldatov míní, že v kléru je sotva deset procent těch, kteří si přejí reformu – sám neříká, v čem by měla spočívat – ostatní se prý bojí „pozvednout hlas“, protože dnes – stejně jako za cara – musí počítat s „represí“.

V ruské pravoslavné církvi se také odráží slabost občanské společnosti. Demokracii a lidská práva podle dnešního západoevropského modelu lze v Rusku jen těžko prosadit, protože tam ihned vystávají tvrdé otázky po jejich podstatě a odůvodnění. Politická korektnost, která v západní Evropě takové otázky nedovoluje, případně se odvolává na většinové veřejné mínění, v Rusku dnes nemá šanci. Ruská pravoslavná církev proto otevřeně považuje západoevropské pojetí svobody a demokracie za nekřesťanské principy. Naproti tomu opravdová lidská práva, která by vycházela z podstaty člověka a která se v západní Evropě nemohou znovu prosadit kvůli oné politické korektnosti, nemohou v Rusku zakořenit a růst zase kvůli zmíněné slabosti občanské společnosti, dosud stále ještě zdecimované komunismem. Navíc tamní církve, tak jako v západní Evropě, se v případech individuálních konkrétních a

prostřednictvím kompetentních hlasů svých biskupů zaujímá postoj k nejruznějším politickým, ekonomickým a sociálním otázkám současnosti, zabírá se pojetím vztahů mezi státem a církví, národem, prací, vlastnictvím, a také mezi národními vztahy, etikou rodiny, právy člověka, zdravím, bioetikou, kulturou, sdělovacími prostředky, vztahy mezi vědou a vírou, ekologií, globalizací apod. Webové stránky ruské pravoslavné církve (www.egliserusse.eu) uvádějí, že „papež žádal biskupa Innokentije, aby vyřídil jeho pozdravy patriarchovy Alexejevi II.“ a o zmíněné knize řekl, že „publikace jejího francouzského překladu **významně přispěje ke společnému hlásání víry** a společnému svědectví evangelním hodnotám ze strany katolíků a pravoslavných“. Tuto knihu bude Ruská pravoslavná církev prezentovat 12. listopadu v Paříži v Centre Sevres.

Vatikánský rozhlas, 8. 11. 2007

Katolíci a pravoslavní se poprvé shodli na primátu papeže mezi biskupy

Za první krok k jednotě křesťanských věřících označil Vatikán dohodu, k níž dospěli experti katolické a ortodoxní církve ohledně definice papežského úřadu. Společný dokument, který byl dnes současně zveřejněn ve Vatikánu, v Istanbulu, v Aténách a na Kypru, přiznává papeži prvenství před ostatními biskupy a patriarchy, napsala agentura AFP.

Dokument, na němž se po týdenním jednání v severoitalské Ravenně dohodli, výslovně uznává prvenství hlavy katolické církve dle kanonického řádu nad biskupy a patriarchy z dalších tradičních sídel biskupů, a to včetně Istanbulu, Alexandrie, Antiochie a Jeruzaléma. Prvotní příčinou schismatu byly spory o autoritu papeže, který si nárokoval moc nad ostatními čtyřmi starověkými patriarcháty na Východě, ačkoli mu východní patriarchové přiznávali jurisdikci pouze nad západním patriarchátem římským.

Význam dokumentu poněkud snižuje fakt, že ho nepodepsal zástupce moskevského patriarchátu. Ruská křesťanská pra-

voslavná církev přitom představuje polovinu z 250 milionů všech ortodoxních věřících. Jednání v Ravenně navíc do jisté míry zkomplikoval mocenský konflikt mezi moskevským a konstantinopolským patriarchátem.

Kardinál Walter Kasper, který stojí v čele vatikánské Papežské rady pro jednotu křesťanů, dohodu z Ravenny označil za průlom v ekumenickém dialogu. Současně ale v rozhovoru pro vatikánskou rozhlasovou stanici uznal, že „cesta vedoucí k naprosté jednotě katolíků s ortodoxními věřícími je ještě velmi dlouhá“. O nynější dohodě mezi katolíky a ortodoxními křesťany se zřejmě bude jednat i na kardinálské konsistoři k ekumenickým otázkám, kterou papež Benedikt XVI. svolal do Vatikánu na 23. prosince.

<http://www.christnet.cz/magazin/zprava.asp?zprava=14526>, 15. 11. 2007

Ruská pravoslavná církev vznáší námitky proti dokumentu z Ravenny

Moskva. Po zveřejnění závěrečného dokumentu z jednání smíšené katolicko-pravoslavné teologické komise v Ravenně jej ruský pravoslavný biskup Hilarion otevřeně kritizoval prostřednictvím agentury Interfax, když řekl, že „dokument obsahuje řadu pochybných závěrů a tvrzení, které se neshodují s historickými pravdami. Jak se zdá – řekl biskup Hilarion, který jednání v Ravenně hned po zahájení opustil – „ocitli jsme se v jakési pasti. Římští katolíci se snaží dát výraz eklesiologickému modelu ekumenické církve tak, aby se role „prvního biskupa“ co nejvíce blížila té, kterou má papež v moderní římsko-katolické církvi. Konstantinopolský patriarchát se bude snažit připsat „prvnímu v biskupské hierarchii“ taková práva, která nyní nemá“. V každém případě však – dodal ruský pravoslavný biskup Hilarion - bude závěrečný dokument zkoumán odborníky na kanonické právo a potom posuzován posvátným synodem ruské pravoslavné církve.

Vatikánský rozhlas, 17. 11. 2007

Farnost děkanství Rochlice

Jako každý rok, i letos k nám přijde Mikuláš; zveme děti i rodiče nebo prarodiče na setkání s ním – určitě přinese plný koš dobrot ...

Farnost Ruprechtice

Mikuláš k nám přijde 5. prosince v 16 h na faru.

Farnost Bratislavice nad Nisou

V sobotu 8. 12. jde ve 13.45 od fary Mikuláš se školními dětmi do Domova důchodců, potom bude v sále.

neděle 9. 12.

pohádka pro všechny, po ní Mikuláš pro rodiny s dětmi v sále 15.00

duchovní správci

Katolické oddíly ICHTHYS

Mikulášská 2007 (7. – 9. 12. 2007)

Tradiční výprava na Selešku. (Doufám, že všichni jedete!)

Sraz: v pátek 7. 12. v 16.21 na ČD

Rozchod: v neděli 9. 12. v 11.45 na ČD

S sebou: spacák, prostěradlo (nutné na spaní!), starší 14 let karimatku, přezůvky, dobré oblečení a boty do zimy a sněhu, nálevky proti sněhu do bot, pláštěnku/deštník, svíčku, uzlovačku, zavírací nůž, zápisník a tužku, hygienické potřeby, spousty dáreků pro kamarády (nezapomeňte na dárek napsat, pro koho jsou), 200 Kč

Jídlo: večeri na pátek, láhev s pitím, 1 chleba (oběd, večere), mazadla (na oběd), buchty na snídani, sladkosti na cestu, cuk-

roví (další sladkosti) na večer

Do trojice: gulášovou polévku, vánočku

Každá družina si připraví nějaké vystoupení (scénku), kdo chce může si připravit ještě něco navíc sám nebo s někým. Nezapomeňte si dobrou náladu doma!

Bambusi odevzdají své sladkosti stejně, jako všichni ostatní. Pokud si chtějí něco ulejt, ať si toho vezmou víc!

Akce je určena pro: Gepardy (vlčata), Čiperky (světlušky), Klokany (skauty), Píďalky (skautky), Bambusy (starší skauty), Štípačky (starší skautky), Pučmelouny (rovery), Bludy (rangers), rádce a rádkyně.

Organizuje: Petr & Jirka

Kontakt: 606 630 130

Petr

BETLÉMSKÉ SVĚTLO

Rád bych jen připomenul, že již v celkové čtvrtém čísle Obrázku, 9. 1. 2004, jsme se mohli dočíst něco z historie Betlémského světla, která začala již před téměř 900 lety, kdy jeden z florentinských rytířů přísahal, že přinese do rodného města plamínek ohně z betlémské baziliky Božího narození a za tři roky se mu to po velkých útrapách skutečně podařilo. Teprve v roce 1986 přemýšleli radní v rakouském Linci, jak pomoci postiženým dětem a zahájili tak, díky rakouským skautům, každoroční rozvoz tohoto symbolického světla nejprve po celém Rakousku, později po celé Evropě, v současnosti prý dokonce i do Moskvy. Díky našim exilovým skautům se k nám prý „propašovalo“ poprvé již v roce 1987.

Před osmnácti lety dorazilo pečím rakouských skautů toto Betlémské světlo poprvé legálně do Brna a pečím českých skautů postupně i k nám. Několikrát jsem tuhle štafetu osobně zajišťoval a mám z toho spoustu zážitků. Ten nejjednodušší a současně snad proto i nejkrásnější se mi nabídl v Bílé Třemešné, kde náš „rychlík“ také stavěl. Byla již tma, celé nádraží bylo úplně prázdné, zasněžené čerstvým sněhem a uprostřed stál výpravčí. Když zahlédl naše „světýlko“, kterým jsme z okna mávali při dojezdu do každé stanice, rozběhl se k nám a převzal plamínek. Pak podstoupil a začal dávat povel k odjezdu nejen jedním zeleným, ale

také i tím druhým bílým světýlkem a my jsme věděli, že jedeme dál dokonce již pod dvojitou ochranou.

Věřím, že se ten letošní transport Betlémského světla opět podaří. Stojí totiž za zmínku, že České dráhy se na celé akci podílejí a spolu s námi nesou riziko porušování bezpečnostního předpisu o zákazu převozu otevřeného ohně ve svých vagonech.

Cítím ale stále takovou výčitku. My to světýlko sice do Liberce přivezeme, předáme ho na arciděkanství, na Perštýn i do Ruprechtic, odneseme si ho domů ... Vím ale, že nejen v Rakousku, ale i u nás

v mnoha místech pak skauti dále roznášejí „světýlko“ starým a nemocným lidem. V druhé polovině devadesátých let se několikrát podařilo zajistit možnost převzetí Betlémského světla přímo na liberecké radnici a vím, že si tam desítky lidí došly „připálit“. Bylo by určitě dobré, kdybychom se navíc i my postarali o předání tohoto „světýlka“ těm nejpotřebnějším. Ten hřejivý plamínek totiž dokáže rozzářit nejen knot svíčky, ale i srdce všech dobrých lidí, je to plamínek víry, naděje a lásky, vděčnosti i pokoje.

Karel Švehla

RODINA A ŠKOLA

O TV-MIS

„Multimediální Internetová Samoobsluha, televize „on-demand“ – systém budoucnosti (!); vyberte si zde, kdy a na co se chcete dívat, a co chcete poslouchat!“

Kdo TV-MIS.cz provozuje?

Sdružení A. M. I. M. S. (Apostolatus Marie Immaculate Matris Spei – česky: Apoštolát Panny Marie Neposkvrněné, Matky Naděje, IČO 27007201), nezisková organizace (naš web najdete na www.amims.net) se sídlem Náměstí 20, 671 03 Vranov nad Dyjí. Sdružení bylo založeno členy FATYMu (farní tým) – společenství katolických kněží, jáhnů a laiků západního Znojemska (www.fatym.com), mezi další členy sdružení patří zejména Misionáři oblátí Panny Marie Neposkvrněné – OMI (www.oblati.cz) a další, kteří se chtějí podílet na naplňování cílů sdružení.

Jaké jsou cíle sdružení A.M.I.M.S.?

Cílem sdružení je šíření a podpora šíření zdravých morálních, etických a kulturních hodnot (které mají své kořeny v křesťanství); vytváření, šíření a podpora vytváření a šíření kultury odpovídající těmto hodnotám; vzdělávání v těchto hodnotách a v duchu těchto hodnot; výchova k těmto hodnotám a v duchu těchto hodnot a to se zvláštěm zřetel na děti a mládež ... Sdružení usiluje o to, aby jeho

činnost a produkty jeho činnosti byly dostupné i těm, jejichž prostředky jsou velmi omezené, a také těm, kteří jsou zatím ochotni do takovýchto činností a produktů (jejichž cílem jsou zdravé morální, etické, kulturní hodnoty a vzdělání či výchova v duchu těchto hodnot) věnovat jen minimální či dokonce žádné prostředky (ze stanov sdružení).

Jak nás můžete kontaktovat?

Koordinátor projektu www.TV-MIS.cz je P. Pavel Zahradníček, e-mail: pavel@fatym.com, mobil: 731402651. Kontaktní adresa je P. Pavel Zahradníček, FATYM Přímětice-Bítov, Přímětice 18, 669 04 Znojmo.

Jak nám můžete pomoci?

Je možno pomoci modlitbou, finančně, propagací www.TV-MIS.cz, tvorbou programů (videa i audia), zprostředkováním programu od tvůrců, hledáme správce serveru Apache (v Brně) a další odborníky (dobrovolníky, ale spolehlivé), kteří by pomohli s vylepšováním a rozšiřováním projektu. Za vaši pomoc předem moc děkujeme.

Jaké je naše číslo účtu?

Číslo účtu na který můžete zaslat svou pomoc pro projekt je: 200 161 714, kód banky 0300 (ČSOB Praha), var. symbol 111, název účtu je A. M. I. M. S. Pán Bůh zaplať!

www.tv-mis.cz

SVĚDECTVÍ O BABICÍCH

Pro uživatele internetu doporučuji shlédnout dokument „Svědectví o Babicích“¹. Byl vytvořen formou rozhovoru, resp. výkladu pamětníků, zejména kněží, kteří se tehdy (v 50. letech, v době násilné komunistické kolektivizace venkova) ocitli v centru dění. Dokument je poměrně dlouhý, čtyřhodinový. Strhuje ale nábojem, který září z osobního svědectví zúčastněných. Svědectví rozkrývá konstrukci a mašinérii provokací a násilí režimu, které vrcholil vraždami a následným obviněním a potrestáním nevinných, s cílem zastrašit rolníky a přimět je, aby od rolnictví přešli k socialistickému zemědělství, k zakládání tzv. JZD (Jednotných zemědělských družstev).

Poctivé pojmenování minulosti, i takto, formou osobního svědectví, je pro celou naši pospolitost velmi potřebné a naléhavé. Obzvláště proto, že dnes je lidem „hore – dolem“ maskou tolerance vnučováno zpochybňování hodnot. Důsledkem toho je, že mnoho lidí neví, nebo nechce vědět, že je a co je pravda a nepravda, že je a co je dobro a zlo, že je a co je spravedlnost a nespravedlnost, a že jsou povinni o pravdu, dobro a spravedlnost dennodenně seč kdo může, usilovat, nepravdě, zlu a nespravedlnosti stejně bránit. Otřesné je, že – v dnešní době (!) – „běží“ seriál „o majoru Zemanovi“² a rudí vrazi a mučitelé si užívali a někdy ještě užívají poklidného života, aniž za své zločiny pykali, ba aniž se třeba jen upřímně omluvili těm, které trýznili.

Vyprávění o Babicích je i vzorem a modelem, jak se chovat ve složitých životních situacích. Mylný je názor, že „dnes je už vyhráno“, a že „totalitě bylo už odzvoněno“ (toto je psáno 24. listopadu 2007).

Pořad naleznete na adrese www.tv-mis.cz/titul.php?id=70. Televize TV-MIS je jakousi internetovou samoobsluhou („on-demand, na přání“), kde si uživatel může zvolit, na co se chce dívat a co chce poslouchat. Obsah tohoto webu je volně šířitelný, není-li konkrétně stanoveno jinak.

¹ Zájemcům, kteří nemají internet, ale jen přístup k počítači, jsem ochoten zdarma poskytnout CD-ROM se Svědectvím.

² Byl natáčen v letech 1945 až 1973, vč. 50. let. Roku 2000 jej vysílala veřejnoprávní Česká televize, v roce 2004 TV Prima, nyní Česká televize umožnila jeho vydávání na DVD.

Karel Korouš

RUSKO A PRAVOSLAVÍ (4)

Zprávy z tisku

Metropolita Kyril hovoří o tání v katolicko-pravoslavných vztazích

Moskva. „Dobu tání“ v katolicko-pravoslavných vztazích předpovídá v mimořádném rozhovoru pro Vatikánský deník L'Osservatore Romano ruský pravoslavný metropolita Kyril, který je vedoucím úřadu moskevského patriarchátu pro zahraniční vztahy, tedy jakousi pravou rukou Moskevského patriarchy Alexeje II. Podle mínění metropolity Kyrila je příčinou oteplení vzájemných vztahů s ruskou pravoslavnou církví jmenování nového katolického ordináře v Moskvě (předminulý Obrázek, 28. 9. 2007, s. 10). Metropolita Kyril označuje arcibiskupa Pezziho za „člověka dialogu a spolupráce“, což vzbuzuje naději na další vzájemné sblížení. „*Máme stejné duchovní a morální hodnoty* – prohlásil metropolita. A jde o to, aby ruští katolíci žili spolu s ruskými pravoslavnými v pokoji.“ Výmluvný dokladem slov ruského pravoslavného metropolity byla také účast představitelů moskevského patriarchátu na biskupském svěcení arcibiskupa Pezziho, kterému patriarcha Alexej II. zaslal svůj osobní pozdrav a blahopřání.

Vatikánský rozhlas, 3. 11. 2007

Ruský pravoslavný biskup Innokentij na generální audienci

Vatikan. Ruský pravoslavný biskup Innokentij, který se včera účastnil generální audiencie na svatopetrském náměstí, předal při té příležitosti Benediktovi XVI. francouzský překlad knihy o sociální nauce ruské Církve, která vychází v těchto dnech ve francouzském katolickém nakladatelství. Kniha nese název „**Základy sociálního učení**“ a ruská pravoslavná církev zde

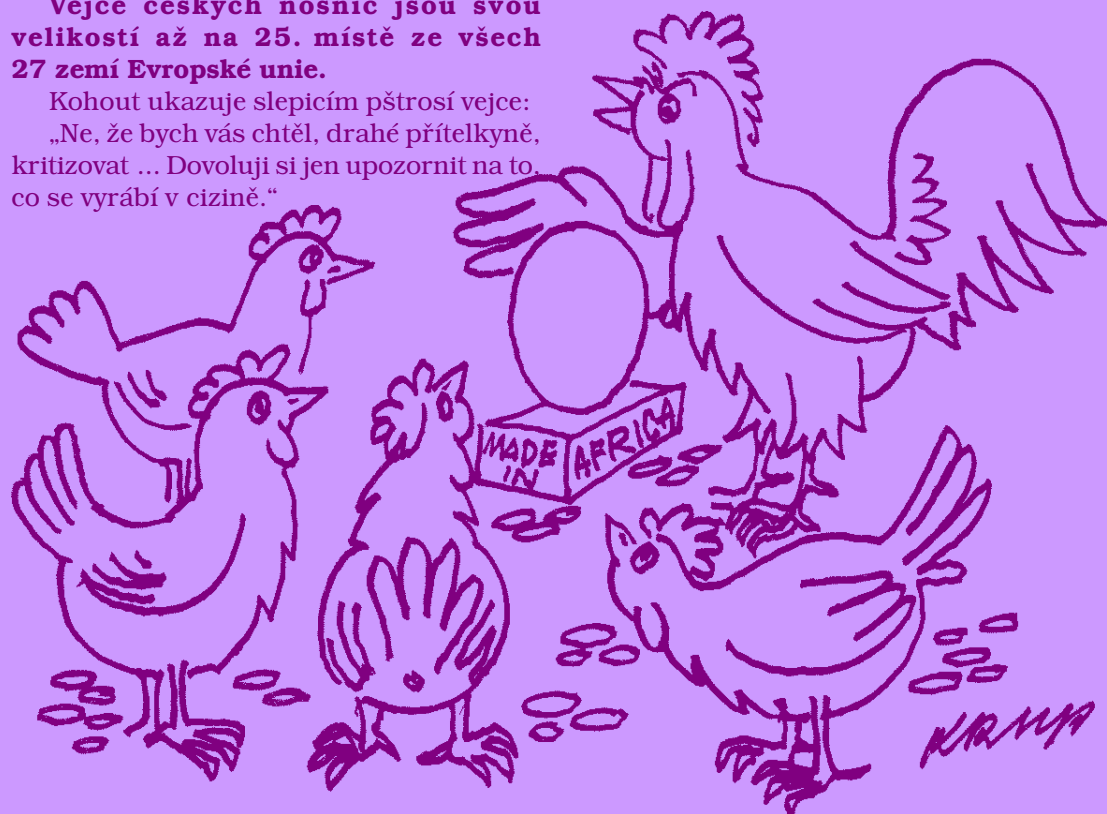
Zachraňte ledovce, hynou!

„A co se stane, kapitáne, když tahle naše loď narazí do ledovce?“
„Co by se stalo? Nebojte se, ledovec popluje klidně dál.“

Vejsce českých nosnic jsou svou velikostí až na 25. místě ze všech 27 zemí Evropské unie.

Kohout ukazuje slepicím pštrosí vejce:
„Ne, že bych vás chtěl, drahé přítelkyně, kritizovat ... Dovolují si jen upozornit na to, co se vyrábí v cizině.“

ZELENÁ DÁLNIČKA K TOTALITĚ

Strana zelených získala v naší zemi na popularitě. Už se dávno zapomnělo na frázi „zelený mozek“. Být zelený je naopak „in“. Zelené často volí lidé znechuceni tradičními stranami. Lidé, očekávající nový, citlivější a odpovědnější přístup. Málokdo, dokonce ani většina členů zelených, přitom nepřemýšlí o dopadech toho, z čeho jejich strana vychází.

O těchto filosofických východiscích této strany se moc nemluví a tak není jasné zřejmě, co lze od nich očekávat a jak by vypadal svět, který by nám ideologové tohoto hnutí rádi připravili. Bude to krásné prostředí určené pro lidi, nebo naopak prostředí od lidí očištěné? Nejsou lidé v jejich podání jen přemnoženým druhem, který ničí Matku Přírodu? Jaký mají vztah k nejdůležitějším otázkám dnešní doby – k euthanasii, umělým potratům, antikoncepci atd.?

Jako každá omezená ideologie je i environmentalismus (soustava názorů na vztah životního prostředí a lidí) do značné části rozporný. Mezi základními východisky zelených můžeme překvapivě pozorovat praktický materialismus a zároveň mnohem otevřenější zbožštění hmoty ve formě přírody, kterou staví nad člověka.

Se socialismem má toto hnutí více společného, než se na první pohled zdá – podobně jako socialismus je i toto hnutí utilitarismem (dobré je to, co slouží cíli bez ohledu na prostředky). Jen ten utilitarismus je zde posunut k dalšímu cíli – dobré je to, co je dobré pro přírodu. Zelení nevidí nejvyšší dobro v člověku, ani v kolektivu (bolševický socialismus), rase (nacionální socialismus), ale rovnou v celé planetě, neboť: „Kdo je člověk, aby se vyvyšoval nad okolní svět?“

Jednoduše řečeno – zelení degradují člověka na pouhou součást přírody – chytré zvíře. Sice chytré, ale stále jen zvíře, jedno z mnoha obývajících Matku Zemi.

V socialismu (ať v tom nebo onom) neměl jedinec sám o sobě žádnou cenu. Cenu měl pouze jako člen kolektivu.

A environmentalismus? Mluví se o čisté přírodě, ale to neznamená čistou přírodu pro člověka. Mluví se o zdravé planetě, ale to neznamená zdravé pro člověka. Člověk má v očích zelených cenu pouze jako *harmonická* součást planety.

Panteistický (je mnoho takových součástí planety) utilitarismus pak považuje za dobré to, co slouží planetě, a za zlé to, co jí škodí – třeba člověk – a to je tragickým klíčem k dalšímu posuzování.

Klíčový pojem a vlajka všech dokumentů zelených je paradoxně termín „kvalita života“. Toto je termín, který by si zasloužil hlubší zamyšlení, neboť je v praxi přímým dítětem praktického materialismu. Tento dává přednost smyslům a jejich uspokojení. Je to zvláštní, protože právě zelení volají, že člověk má i jiné potřeby než jen svůj „žaludek“. Zapomínají však na to že materialismus je jen jednou z mnoha tváří pantheismu. Komunisté o tom mlčeli a zelení to také nezdůrazňují. Kvalita života je tak v praxi synonymem pro hedonistickou (slast jako nejvyšší dobro) morálku, pro tělesnou spokojenost, „potěchu“. Ta proto vůbec nerozumí smyslu bolesti. Například když naděje na uzdravení mizí, zdá se, že život ztrácí smysl a jako řešení se nabízí smrt. Kvalita života de facto znamená, že není-li život kvalitní, je lepší, aby nebyl žádný. Něco jako staré vražedné heslo „každé dítě – chtěné dítě“. Proto člověka až mrazí, čte-li v programu zelených, že: „budou prosazovat, aby se ... zveřejňoval nově sestavený index kvality života, který ... se stane hlavním měřítkem úspěšnosti politiky“. Kdo bude kritéria pro posouzení kvalitního života vytvářet? Vejdou se do nich i lidé nemocní, na vozíčkách nebo staří? Jakmile se změní *právo na život* na *právo na kvalitní život*, přestane si být velká část lidí jista životem.

Navíc stojí za připomenutí, že tím, že v pohledu zelených člověk sám o sobě nemá

nějakou zvláštní cenu, je nutné všechny jeho zájmy a kvality života dávat do souladu se zájmy a kvalitami života dalších druhů. Když totiž mluví zelení o kvalitě života, mluví bohužel o kvalitě VŠEHO života.

Zelení ve svém Politickém programu píší: „Strana zelených při řešení společenských problémů na první místo klade hledisko kvality života. Chceme směřovat ke společnosti ekologicky a sociálně udržitelné, s živou, novou [ekologickou] demokracií.“ Je dobré si uvědomit, že člověk je velmi přemnoženým živočišným druhem. A protože ekologie je nauka o rovnováze v přírodě – aby se jeden druh nepřemnožil na úkor jiného – není nekontrolované lidské předávání života zrovna tím, po čem by zelení prahli.

Zabezpečit dobrou kvalitu života znamená v prvních krocích pro politiky neomezovat sebe ani ostatní tvory – přece nemůžeme omezovat zvířata – ale je nutné to s lidmi udělat jako se zvířaty: omezit jejich počet. Je přece v zájmu Matky Země, aby zde bylo „úměrně“ lidí a nad to se další nerodili. Proto zelení kromě výjimek nemají nic proti beztravnému zabíjení dětí před narozením, ale zato zákonem, pod drakonickými tresty prosazují ochranu vajec ptáků a želv či životního prostředí místních žabek.

Otázkou je, jak se zelení zachovají, pokud někdo bude chtít mít více dětí, než stanoví „ekologická demokracie“ jako únosné pro Matku Zemi.

Ochrana přírody je spravedlivým požadavkem. Podobně jako socialismus vznikl jako zlá reakce na kapitalismus bez milosrdenství, tak i environmentalismus vznikl jako reakce na „nemilosrdné“ drancování země a stavbu betonových ghet. Ovšem revoluce a vymyšlený extrém není nikdy moudrým začátkem. Zelení tak dnes nechápou přírodu a člověka jako dva vzájemně se doplňující subjekty, ale v duchu třídního nebo rasového boje jako dva soupeře, kteří bojují o životní prostor – „Lebensraum“. Naléhavost a důležitost svého jednání pak zdůvodňují již vousatým bludem anglikánského kněze Malthuse o přemnožení „lidstva“, neschopnosti planety uživit lidi a o budoucích hladomorech – a běda, když někdo tuto hysterii zpochybní, jako to čas od času dělá Václav Klaus.

Člověk však není jenom zvíře a v tom je rozpor utopie zelených. Kdyby byl, nijak by se neomezoval, ale bral by si všechno podle svých pudů. Zelení říkají, že člověk je živočišný druh, ale zároveň nechtějí, aby se jako zvíře choval. Chtějí, aby myslel na druhé a na budoucnost více než na svůj druh a omezoval se – a v tom je rozpor, neboť to zvířata nedělají. Člověk má na rozdíl od zvířete nejen chytrost, ale i rozum a umí se ptát. A rozum přivede kriticky myslícího člověka i bez Bible k poznání lidské přirozenosti, jeho vztahu k přírodě a nutně i k tomu, kdo musel dát svou inteligencí dohromady celý tento úžasný svět.

Ochrana přírody je věc sama o sobě dobrá. Pokud se však stane politickým klíčem ke všemu jednání, stává se z agendy zelených hrozba o to větší, že se k upřednostňování přírody a související degradaci člověka otevřeně hlásí. Člověka pak mrazí, když v programovém prohlášení této politické strany čte o *ekologické demokracii*. Ač obaleno příjemnými frázemi, jedná se o demokracii vyvažující zájmy lidí a zájmy planety. Ty pak bude zastupovat skupina vyvolených. Doufejme proto, že se nedočkáme i ekologického práva, ekologického myšlení a ekologické spravedlnosti.

Problém degradace člověka na pouhý živočišný druh je však mnohem hlubší a nebezpečnější, než si takto běžně uvědomujeme. Všichni se znovu a znovu děsíme, jak mohly vzniknout koncentrační tábory a gulagy. Tyto tábory ovšem nevznikly z fobií a bláznovství jednoho člověka, jak se nás snaží někteří historici přesvědčit. Bylo to logické vyústění darwinismu kombinovaného s praktickým materialismem, který degradoval člověka na pouhou hmotu – nejvyvinutější zvíře. Konec konců baráky v Osvětimi-Březince II. byly původně stájem pro koně polské armády. Nacisti je pouze s drobnými úpravami použili pro „ustájení“ jiného živočišného druhu – člověka.

Aidin milý; tibetský horský tur. - 8. Důvěrný vztah muže a ženy; mokřiny. - 9. Svalnatý orgán slonů; provést úklid. - 10. **2. díl tajenky; 4. díl tajenky.** - 11. Obrečet; čistá nedotčená dívka či žena.

Pomůcka: Aden, eja, Radames, týk.

Ladislav Martinča

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Dětská práce v USA!

Do obchodu vešel chlapec s mobilem, někoho volal. Bylo slyšet následující rozhovor.

Chlapec začal:

„Paní, rád bych vám posekl trávník.“

Žena pravděpodobně odpovídala: „Už na to někoho mám.“

„Paní, udělám vám ten trávník za poloviční cenu, co dáváte tomu, koho na to máte.“

Žena zřejmě řekla, že je s tím, kdo jí ošetřuje trávník, vrcholně spokojená.

Chlapec vytrvale vedl svou:

„Paní, já vám přitom i zametu chodník a všechny cestičky, takže v neděli

ráno budete mít nejhezčí zahradu v celém North Palm Beach, v celém státě Florida.

Žena asi opět nesouhlasila.

Chlapec s úsměvem zavěsil.

Majitel obchodu, který rozhovor zaslechl, přistoupil k chlapci a řekl:

„Synku, líbí se mi tvůj postoj, mám rád takové aktivní lidi. Mohl bych tě zaměstnat.“

Chlapec odpověděl:

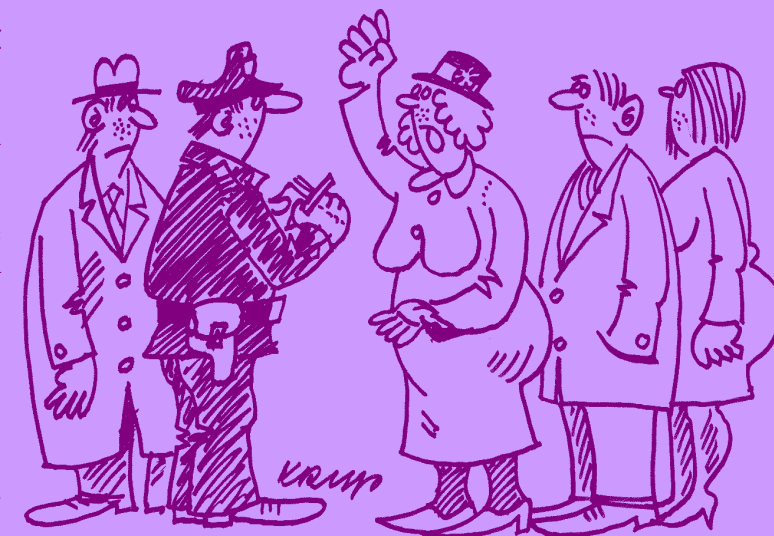
„Děkuji, pane, ale nepotřebuji. Jen jsem si ověřoval vlastní práci. Jestli ji dělám dobře.“

Horlivost – první ctinnost?

Na ulici se sbíhají lidé, davem prochází policista a volá:

„Kdo je svědek?“

„Já,“ ochotně se ozve jedna iniciativní dáma. „A co se stalo?“

Miroslav Kloz
Ilustrace
Oldřich Krupička

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka minulé křížovky byla z Lk 21, 9: „**Až pak uslyšíte o válkách a vzpourách, neděste se,** neboť to se musí stát napřed, ale nebude hned konec.“ Tato slova řekl Pán, když mluvil o zkáze Jeruzaléma a o konci světa. A četla se před koncem církevního roku, kdy by každý křesťan měl zvláště pamatovat na tzv. poslední věci. Přitom se vyskytují dvě krajnosti, obě nezdravé.

Asi častější je to, že člověk-budovatel se skutečně neděsí, když slyší o takových věcech, je mu to reálně jedno. „Nemůže s tím něco dělat,“ stará se jen o své každodenní obstarávání a myšlenka, že by ono mělo mít konec, zůstává nejvýš v jakési teoretické rovině.

Druhá krajnost je, že člověk naopak příliš uvažuje o konci světa. Zprávy o různých katastrofách, neštěstích a pohromách ho vedou k názoru, že „se něco musí stát.“ „Boží trest.“ Ale tyto úvahy se zase nijak prakticky neprojeví, navíc se objevuje jakási netečnost a pasivita ve vlastním životě. „Nemá cenu něco dělat.“

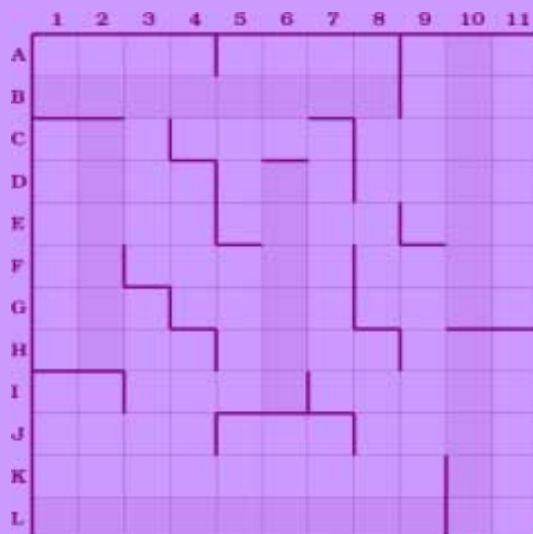
Ale ta slova Krista Pána „o válkách a vzpourách“ se čtou už 2 000 let. Co je poučením? Konec světa nenastal. Anebo už nastal?! Svět tu opravdu stále je, ale kde jsou všichni ti lidé dvoutisícileté historie? Zatím kromě nás, kteří tu momentálně jsme? Pro každého z nich už „nastal konec světa.“

O svět nemějme obavy, neděsme se. Jestliže my už dávno nebudeme, nebudou ani naše děti a jejich děti – a svět stále bude – co budeme mít ze svých obav o svět? Mějme spíše obavy z toho, že překvapit by nás mohl náš vlastní „konec světa“. Protože Pán také řekl, že „co prospěje člověku, že získá celý svět, ale ztratí svou duši“ (Mt 16, 26; Mk 8, 36; Lk 9, 25). Pokoušet se „zachraňovat“ svět a nedostatečně pracovat na spáse vlastní duše – to je asi ta největší dnešní lidská hloupost. A dobrými skutky, které Pán od nás očekává, tj. takovými, kterými zachraňujeme svou duši, budeme nejen zachraňovat i duše těch, kteří jsou kolem nás, ale také „zachraňovat“ svět. Nikdy naopak.

Dnešní úkol: Máme určit, kdo je autorem slov v tajence a jak jím byla tato jeho tato slova myšlena. Náповěda – bude se číst o 3. neděli adventní. Spolehlivý výklad je např. v knize doporučené v loňském vánočním čísle Obrázku.

VODOROVNĚ: A. Třetí se starozákonních „malých“ proroků; praděd Davidův (Rt 4, 21n.; Mt 1, 5); chráněná krajinná oblast (zkr.). - B. **1. díl tajenky;** otevřený trh pohledávek (zkr.). - C. Ústav paměti národa (zkr.); zn. milibarů; bratr Kaina. - D. Chutná jedlá houba; citoslovce údivu; zn. sporáků (MOje RAdost). - E. Sloužící k lití; mořské lázně u Benátek; mohutný asijský strom. - F. Iniciály senátora parlamentu ČR za Šumperk (KDU-ČSL); tramvaj (slang.); peněžitá částka. - G. Světec (mučedník, u nás nezávazná památka 15. 6.); otok; vyrábět plátno. - H. Útok; ohnutá část (zast.); chňap. - I. Iniciály generála Pikea, slavného cestovatele a dobyvatele nových území USA na přelomu 18. a 19. stol.; přístavní vlnolam; ústní výměšek. - J. Nálezce Jistebnického kancionálu; záhada; jemenský přístav. - K. Utíkati; iniciály paní Novákové, která prodává v Knihkupectví u sv. Antonína. - L. **5. díl tajenky;** okresní archiv (zkr.).

SVISLE: 1. Zn. astatu; česká řeka; zkoumání (kniž.). - 2. Ty a já; **3. díl tajenky;** tatínek (zast.). - 3. Táhlo klikového ústrojí; buben afrických domorodců. - 4. Zkratka československé totalitní komunistické mládežnické organizace; v barvě sněhu; mládě kozy. - 5. Německy ‚bible‘; objekt uctívání; tělocvičný prvek na hrazdě. - 6. Jméno prvních tří císařů Svaté říše římské; **6. díl tajenky;** začátek modlitby „Zdrávas, Maria“ (lat.). - 7. Poštovní zkratka na dopisech americkým vojákům chránícím Evropu a Střední východ;

Nacisté (nacionální socialisté – tedy dělnická strana) zacházeli s lidmi jako se zvířaty a my se toho dnes děsíme. Titíž nacisté se sami pokládali za lepší zvířata a hlásali zcela logicky návrat k přírodě. Měli pečlivé a přísné zákony na ochranu zvířat (novelizované v roce 1938) zakazující kruté chování nebo pokusy na živých zvířatech. Pouze ministr vnitra mohl udělit výjimku podle §5.

Nemělo by to být však pro nás překvapením. Konec konců učebnice dějepisu nám vtloukali a stále vtloukají i našim dětem (!) Darwinovy vývojové teorie aplikované na člověka. Člověk je jen kus masa, chytrá a pracovitá opice. Problém nastane v okamžiku, kdy nějaká politická síla tuto teorii vezme vážně a začne s člověkem jako se zvířetem i zacházet. Pak je na místě se zamyslet, zda teorie odpovídá pravdě, a místo posílání Hitlera nebo Stalina do blázince se zamyslet nad vlastní životní filosofií. Tím, že se z těchto vůdců dělají nemocní blázni, se jen zavírají oči nad příčinami oněch katastrof. Hitler neudělal nic jiného, než že politicky důsledně aplikoval materialistické teorie, Stalin dialektický materialismus.

Nacismus a komunismus však používal Darwina jenom jako prostředek ke zbavení se Boha. Environmentalismus má však materialistickou verzi Darwinovy teorie přímo v jádru svého politického pohledu na svět. Proto se můžeme připravit na mnohem tragičtější dopad.

Environmentalisté postřehli stále silnější touhu člověka po něčem, co je přesahuje, po nějakém vyšším cíli. Lidé jsou totiž už z prostého materialismu vyprahlí a touží po nenáročném duchovnu. Část zelených nám proto nabízí starý laciný panteistický blud – Matku Zemi, Gaiu (srov. úplně první číslo Obrázku, 30. 10. 2003, s. 4nn.). Toto pseudonáboženství se zatím prodává v poměrně nenáboženské formě často vnímané spíše jako poesie. Jedná se o jakýsi mix socialismu a spiritismu a záleží na každém individuálně, jaké složky si chce přidat více. Proto ve Straně zelených lze nalézt jak kované materialisty, tak i hlubinné sensibily.

Druhým psychologickým nebezpečím úspěchu Strany zelených je, že každý chce být sám před sebou dobrý. Čím je člověk dravější hyenou, tím více si zakládá na své dobrotě a užitečnosti. Goebels s Hitlerem byli vegetariáni (plánovali časem nařídit vegetariánství zákonem). Nebo např. slavný horor „Psycho“ končí scénou, kdy vrah sedí nehnutě v cele, nechá po sobě lézt mouchu a říká si: „Jen ať mě pozorují, ať vidí, že já bych neublížil ani mouše.“ Dnešní člověk tváří tvář zlům, jako jsou rozvody, umělé potraty, euthanasie, genocidy (Jugoslávie, Rwanda, Sudán) a totality s hladomory (Čína, Severní Korea) potřebuje dělat dobročinnost – posílat dárcovské esemesky atp. A ti s citlivějším svědomím potřebují taky bojovat za všelijaká „práva“ nebo právě za ochranu přírody. Čím větší je sám dravec, čím horší má vztah k životu, k lidem kolem sebe, tím víc má sklon něco jiného hájit, bránit určité formy života, dravě se angažovat – třeba práva brouků ...

Aplikace světónázoru zelených na svět vede k tragicky logickým důsledkům. Převedení na jednotlivá témata lze poměrně jistě předpovědět.

V případě *umělých potratů* zelení nejsou pro ochranu dětí (i podle jejich programu). Přece čím méně dětí, tím větší úleva planetě. Tím spíše to platí u eugenických potratů, při nichž jsou zabíjeny děti s podezřením na tělesné postižení.

V otázce *antikoncepce* je velmi zřetelně vidět, čemu se dává přednost – i když jsou známy negativní dopady hormonální antikoncepce na zdraví žen i její dopady na životní prostředí (např. ryby), nemluví se o návratu k přírodě. Naopak navrhují hrazení antikoncepce z pojištění. Úleva planetě od dětí je zjevně silnějším argumentem než fakt, že hormonální antikoncepce zcela jistě není právě přírodní záležitostí. Planeta má tak přednost před zdravím jednotlivce, poškozovaným výrobky farmaceutických gigantů.

Proti *umělému oplození* námitky těžko budou – vždyť jsme jen zvířata a u nich inseminace funguje již dávno. Spíše bude časem otázka, kolikrát, v jakých případech a komu bude povolena.

Euthanasie – samozřejmě udržovat při životě „přestárlé“, postižené a nemocné je proti přírodě.

Homosexualita je podporovaná a to včetně adopcí (jak plyne z programu). Vždyť tento vztah má všechny přednosti – uspokojí citové a sexuální potřeby a zároveň je neplodný a tím k planetě citlivý. Zároveň není trváno na manželství jako trvalém svazku jednoho muže a jedné ženy, protože v živočišné říši pudům nelze poručit.

U *genetických manipulací* není zatím zřejmé, k čemu se přidají – k touze hrát si s nacisty a marxisty na Boha a svět vylepšovat, nebo zaujmou stejnou politiku jako u geneticky modifikovaných potravin a člověka si budou cenit alespoň jako kukuřice.

U většiny společenských otázek je klíčem k postoji zelených nekompromisní požadavek na toleranci a na zákaz jakékoli diskriminace. A to i tam, kde má tato shovívavost, lépe řečeno „povinná nevšímavost“, společensky zhoubné důsledky: ve vztahu ke konzumaci lehkých drog, k antisociálním projevům dětí a mladistvých, ke kriminalitě vůbec a k agresivnímu chování neintegrováných minorit. Hnutí zelených vzniklo totiž z levicové revolty roku 1968 a nikdy tuto revoluční pupeční šňůru nepřestřihlo.

Je konečně nutné opět spravedlivě připomenout, co bylo řečeno v úvodu. Většina členské základny o těchto otázkách nepřemýšlí a neuvědomuje si, jak radikální myšlenky podporují. Vidí vážné problémy a neuvědomuje si, že lékem nemůže být zhoubná utopie. Podobně voliči Strany zelených vidí jen zdravé potraviny a hezké parky. Je to stejné, jako když u nás po válce získávala body Komunistická strana Československa – nabízela práci, jistotu, štěstí, novost, živost, nezkaženost. Málokdo tenkrát chtěl znát a mluvit o logickém vyústění komunistických ideálů.

Doufejme, že budoucí ekologický parlament v naší ekologické demokracii neuvede do praxe ekologický zákon: „Aby jedni přežili, druzí musí pryč.“

Radim Ucháč /

Informační oběžník občanského sdružení Hnutí pro život ČR 5/2007, říjen 2007

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

1. Čeho si v adventu všímáme nejvíc?
 - a) Odstínu fialové barvy.
 - b) Příchodu Pána Ježíše Krista.
 - c) Zeleného věnce.
2. Kdy končí církevní rok?
 - a) 31. prosince.
 - b) Slavností Ježíše Krista Krále.
 - c) V sobotu před slavením 1. neděle adventní
3. Co můžeme říci o svatém Mikulášovi?
 - a) Že to byl mladík, který na území dnešního Turecka prý dal věno třem dcerám svého chudého souseda.
 - b) Že to byl patron lovců, který ve Švédsku vozil na jelenu dětem dárky.
 - c) Že to byl ruský vládce, který byl mezi lidmi známý svou štedrostí.
4. Kdy slavíme Neposkvrněné početí Panny Marie?
 - a) 15. srpna.
 - b) 2. prosince.
 - c) 8. prosince.

ODPOVĚĎ Č. 2 (2. ČÁST) TESTU PRO DOSPĚLÉ Z ČÍSLA 10 MINULÉHO ROČNÍKU

Pokračování stručného přehledu obsahu konstituce Lumen gentium.

Kapitola 3 Hierarchické zřízení církve, zvláště episkopát

Úvod – 18: K vedení a neustálému vzrůstu Božího lidu ustanovil Kristus Pán ve své církvi různé služby, které jsou určeny pro dobro celého těla. Nauku o ustanovení, trvalosti, moci a smyslu posvátného prvenství římského biskupa i o jeho neomylném učitelském úřadu předkládá posvátný sněm znovu všem věřícím, aby jí pevně věřili.

Ustanovení dvanácti apoštolů – Biskupové, nástupci apoštolů – Biskupství jako svátost

21: Aby apoštolové mohli plnit tak veliké úkoly, obdařil je Kristus zvláštním vylitím Ducha svatého Biskupům přísluší přibírat nové vyvolené do biskupského sboru svátostným svěcením.

Biskupský sbor a jeho hlava – 22: Jako z rozhodnutí Pána svatý Petr a ostatní apoštolové tvoří jeden apoštolský sbor, právě tak jsou odpovídajícím způsobem mezi sebou spojeni římský biskup, Petrův nástupce, a biskupové, nástupci apoštolů. Členem biskupského sboru se někdo stává svátostným svěcením a hierarchickým společenstvím s hlavou a členy sboru. Biskupský sbor či těleso má však pravomoc, jen když se chápe spolu s římským biskupem, Petrovým nástupcem, jakožto hlavou sboru, jehož moc primátu nade všemi, ať pastýři nebo věřícími, zůstává nedotčena. Římský biskup ze svého úřadu Kristova náměstka a pastýře celé církve má totiž nad církví plnou, nejvyšší a všeobecnou pravomoc a je oprávněn ji vždycky svobodně uplatňovat. Biskupský stav však, který je nástupcem sboru apoštolů v učitelském úřadě a v pastýřském vedení, v němž dokonce apoštolský sbor stále trvá, je spolu se svou hlavou, římským biskupem, a nikdy bez této hlavy, také nositelem nejvyšší a plné pravomoci nad celou církví.

Vztahy biskupů uvnitř sboru – Služba biskupů – 24: Biskupové jako nástupci apoštolů přijímají od Pána poslání učit všechny národy a hlásat evangelium všemu tvorstvu, aby všichni lidé dosáhli spásy vírou, křtem a plněním přikázání.

Učitelský úřad biskupů – 25: Mezi hlavními úkoly biskupů zaujímá přední místo hlásání evangelia. Jednotliví biskupové nemají výsadu neomylnosti. Přesto však hlásají neomylně Kristovu nauku, když – třeba i rozptýlení po světě, ale spojení svazkem společenství mezi sebou a s Petrovým nástupcem – autenticky učí ve věcech víry a mravů a shodnou se na jedné nauce jako definitivně závazné. Tato neomylnost přísluší římskému biskupovi, hlavě biskupského sboru, z jeho úřadu, když s konečnou platností vyhlašuje nauku o víře nebo mravech jako nejvyšší pastýř a učitel všech věřících křesťanů, který své bratry utvrzuje ve víře. Proto se jeho definice právem pokládají za nezměnitelné samy ze sebe, a ne na základě souhlasu církve. Když buď římský biskup anebo biskupský sbor spolu s ním definuje nějakou větu, vyhlašují ji ve shodě se zjevením, kterého jsou všichni povinni se držet a řídit se jím.

Kněžský úřad biskupů – 26: Biskup je obdařen plností svátosti kněžství.

Pastýřský úřad biskupů – 27: Biskupové řídí svěřené místní církve jako zástupci a vyslanci Kristovi.

Kněží a jejich vztahy ke Kristu, k biskupům, k ostatním kněžím a ke křesťanskému lidu

28: Kněží, pečliví spolupracovníci biskupského stavu, jeho pomocníci a nástroj, povolání sloužit Božímu lidu, tvoří se svým biskupem jediný kněžský sbor určený pro různé úkoly. V jednotlivých místních shromážděních věřícího lidu jaksi zpřítomňují biskupa, s nímž jsou důvěrně a velkodušně spojeni.

Jáhnové – 29: Na nižším stupni hierarchie stojí jáhnové, na něž jsou vkládány ruce „nikoli ke kněžství, nýbrž ke službě“. V budoucnu může být obnoveno jáhenství jako vlastní a trvalý hierarchický stupeň. Se souhlasem římského biskupa se může toto jáhenství udělit mužům zralejšího věku, a to i žijícím v manželství, a také schopným mladým mužům, pro které však musí zůstat v platnosti zákon celibátu.

Z http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19641121_lumen-gentium_cs.html vybral br. Felix OFM

vlastního života. Po smrti byly jeho ostatky 3. 11. 827 přeneseny do chrámu v benediktinském opatství Amdain (lat. Andagium, fr. Andage, nyní Svätý Hubert) v Ardenách. Ve středověku byl uctíván s velkou slávou. Asi proto se za reformace jeho rakev ztratila. Nyní je v objektu bývalého opatství polepšovna pro mladistvé.

Připomeňme ještě, že 30. 5. náleží podle římského martyrologia oslava např. i sv. Zdislavě a sv. Janě z Arku. Sv. Hubert je patronem myslivců a střelců, řezníků, kožešníků, soustružníků, optiků, kovodělníků, slévačů, matematiků a výrobců matematických přístrojů; je vzýván proti pokousání psem, uštknutí a strachu před vodou. Atributy: biskup, jelen, kniha, kříž, lovec, roh, šípy.

Jeho myšlenka: „Pokud žijeme, jsou nám dveře milosrdenství otevřeny. Ti, kdo si je nevolí, budou muset projít branou zavržení. – Uvaž tedy, čím jsi byl, co jsi a čím za krátko budeš! Svá provinění naprav pokáním a smiř se s Bohem!“

Foto

- Svätý Hubert v anglickém rukopisu ze 13. stol. (Biblioteca Marciana)

9. Mozeta (z ital. mozzo, přistřížený, odříznutý) je krátký pláštík po lokty, vpředu zapínaný řadou knoflíků. Do 60. let minulého století měla vzadu malou kapuci, která pak téměř vymizela, ale v poslední době se opět začíná více objevovat. Mozetu běžně nosí Svätý otec, kardinálové, biskupové, opati, kanovníci a někteří řeholní představení. Podle toho má mozeta i barvu.

Papež dnes nosí dva druhy mozety – jednu na zimu (sametovou, šarlatově červenou a bíle obroubenou; předchozí papež ji neužíval a když se v ní Benedikt XVI. poprvé objevil, byla to malá událost) a jednu na léto (jednoduchou červenou). Do 60. let minulého století oblékali papežové o Velikonočním týdnu mozetu bílou. Kardinálové nosí červenou, biskupové fialovou a kanovníci černou mozetu. Pod mozetu se vždy obléká klerika, na které je většinou ještě bílá rocheta.

10. V encyklice Jana Pavla II. Starost o sociální otázky (Sollicitudo rei socialis, 1987) se v čl. 46 říká: „V poslední době, tzn. po vydání encykliky O rozvoji národů (Populorum progressio, 1967), se v jistých částech katolické církve, zejména v Latinské Americe, rozšířil nový způsob řešení problému bída a nedostatečného rozvoje. Tento způsob činí z osvobození základní složku a první zásadu jednání. Kladné hodnoty, ale i úchyly a nebezpečí úchylek, spojené s touto formou nazírání problémů a jejich teologického řešení, byly patřičným způsobem analyzovány učitelským úřadem církve (Kongregace pro nauku víry, instrukce o některých aspektech teologie osvobození *Libertatis nuntius*, 6. 8. 1984 – v angl. např. na www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19840806_theology-liberation_en.html).“ Podle teologie osvobození není Ježíš Kristus jen Vykupitelem, ale i Osoboditelem z pozemského jařma, takže tato teologie bývá někdy přiřazována ke křesťanskému socialismu. Její vznik má jisté souvislosti se situací v CELAM, Konferenci biskupů Latinské Ameriky, v letech 1962 až 1965. Po zvolení Lópeze kardinála Trujilla do čela konference roku 1972 se CELAM začala z vlivu této ideologie postupně vymaňovat, což se do značné míry podařilo do roku 1984.

br. Felix OFM

5. Co připomíná slavnost Neposkvrněného početí Panny Marie?

- Že její Syn Ježíš byl od počátku uchráněn dědičného hříchu.
- Že Panna Maria byla od počátku uchráněna dědičného hříchu.
- Že Panna Maria uchránila Pána Ježíše od dědičného hříchu.

6. Měla Panna Maria na svědomí nějaké hříchy?

- Neměla nikdy žádný hřích.
- Pokud měla, vždy se z něho včas vyzpovídala.
- To nevíme.

7. Co patří k adventu?

a) Litanie k Panně Marii, konané před oltářem jí zasvěceným a řádně ozdobeným květinami.

b) Pobožnosti křížové cesty, konané před 14 obrazy v kostele nebo v přírodě.

c) Roráty volající po Vykupiteli, zpívané při mši svaté, při jiné pobožnosti nebo zvlášť.

8. Jaká barva liturgického roucha nikdy nepatří do vánočního období?

- Bílá.
- Červená.
- Fialová.
- Světle modrá.
- Zelená.
- Zlatá.

9. Kolik učedníků, kromě apoštolů, rozeslal Pán Ježíš?

- 2.
- 12.
- 72.
- 500.

10. Které sousloví se nejlépe hodí k adventnímu období?

- Předvánoční uklízení.
- Přísný půst.
- Radostné očekávání.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

- Jaký je význam jména Betlém?
- Které místo v Betlémě je pro židy nejvýznamnější?
- V které době působil prorok Micheáš?
- Od které doby se staví Betlémy?
- Co to znamená adar?
- Jaké jsou úkoly andělů.
- Co víš o sv. Janu od Kříže?
- Co to je rocheta a k čemu se používá?
- Kde leží Sión?
- Co to je konciliarismus?

ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

1. Konkrétní případy vzkříšení popsané v evangeliích jsou čtyři: Vzkříšení mladíka v Naimu (Lk 7, 11.15) a po něm vzkříšení Jairovy dcery (Lk 8, 55; Mt 9, 25). Toto se stalo v Kafarnaum, i když místo není jmenováno. Přečtěme si, co říká Svätý otec Benedikt XVI. o celníku Matoušovi: „Z evangelií vyplývá další životopisná črta – v pasáži, která bezprostředně předchází vyprávění o povolání, se mluví o zázraku, který Ježíš vykonal v Kafarnaum (srv. Mt 9, 1 – 8; Mk 2, 1 – 12) a je situován do blízkosti Galilejského moře, tedy Tiberiadského jezera (srv. Mk 2, 13 – 14). Z toho lze vyvodit, že Matouš vykonával funkci výběrčího daní v Kafarnaum, které leží právě ‘při moři’ (Mt 4, 13), kde byl Ježíš v Petrově domě stálým hostem.“ A vzkříšení Jairovy dcery se událo tamtéž. Třetí popsané je vzkříšení Lazara

v Betánii (Jan 11, 1.44). Všechna tato vzkříšení jsou k pokračování pozemského života. Čtvrté popsané vzkříšení je Zmrtvýchvstání Páně na Golgotě v Jeruzalémě k věčnému životu (např. Jan 19, 17.41). Není nijak vyloučeno, že Pán Ježíš vzkřísil i jiné lidi: první ze třech popsaných vzkříšení je zmíněno jen u sv. Lukáše, třetí zase jen u sv. Jana; přitom u Lk 7, 22 a u Mt 11, 5 se říká, že „mrtví vstávají“ a Kristus Pán říká dokonce apoštolům, „probouzejte k životu mrtvé.“

2. Galácie je oblast na území dnešního středního Turecka kolem Ankary. Pojmenována byla podle Keltů čili Galů. V jejich střeoevropské domovině se početně velice rozmohli a proto se mnozí z nich vydali na jihovýchod a roku 281 př. Kr. se dostali až do Řecka. O pár let později se část z nich odpojila a přeplavila se do Anatólie – Malé Asie. Tam se usadili ve východní Frýgii, která byla podle nich později pojmenována Galácie.

V 1. století př. Kr. se Galácie stala klientským královstvím Říma a roku 25 př. Kr., po smrti svého posledního krále, byla přeměněna v římskou provincii. Galaťané byli jedněmi z nejloajálnějších poddaných v celé římské říši a díky tomu (nebyla zde žádná povstání ani vzpoury) Galácie neustále zkvétala a bohatla. Ovšem ztráta samostatnosti a začlenění do Římské říše byl jejich konec – byli pohlceni řecky mluvícím obyvatelstvem střeozápadní Anatólie.

3. I když pravdu o Nejsvětější Trojici zjevil lidem až Ježíš Kristus při svém příchodu na tento svět, nebyl důvod, aby inspirovaný Starý zákon plně zamlčoval to, že Bůh je ve více osobách. Hned první křesťané (odborně zejm. sv. Irenej) upozorňovali na místa, kde Bůh o sobě mluví v množném čísle. Leckterí čtenáři se porůznu sice domnívali, že tímto „my“ mohl Bůh rozumět společně sebe a anděly. To by ale bylo v rozporu s nekonečným majestátem Nejvyššího. Vždyť ani Pán Ježíš – Bůh i **člověk** – lidem nikdy neřekl „náš Otec“, ale vždy jen buď „můj Otec“, anebo „váš Otec“.

První z mnoha takových míst, kde Pán Bůh o sobě mluví v plurálu, je už na samém počátku Starého zákona. V 1 Mojž 1, 26a čteme: „A Bůh řekl: ‘Učiňme člověka, ke svému obrazu, podle naší podoby.’“ Církevní otcové to vykládali tak, že Bůh Otec zde mluví buď k Bohu Synu, nebo k Bohu Synu a k Bohu Duchu svatému.

4. Ez 3, 15: „Tak jsem přišel k vyhnancům do Tell-Abíbu, k těm, kteří bydleli u řeky Kebar, usadil jsem se tam, kde oni byli usazeni, a zůstal jsem tu sedm dní mezi nimi v ohromení.“ Název Kebar je název významné řeky v Knize proroka Ezechiela. Prorok sloužil „mezi, uprostřed“¹ judskými vyhnanci, kteří se usadili² u Tell-abíbu³ na řece Kebar, tj. u průplavu náru Kebaru (velkého Kanálu, též Shatt-en-Nilu). Kanál vytékal z Eufratu severně od Babylónu, tekla východně od města, protékal Nippurem a znovu se vléval do Eufratu u Uruku.

¹ klíčové sousloví betok, mezi či uprostřed, se v této knize vyskytuje víckrát (116krát), než v celém zbytku Starého zákona.

² V Ezechielově době žil jeho národ na třech místech: v Egyptě, Judsku a v Babylónu.

³ Shoda s Tel-Avivem není náhodná. Vy-

znamný sionista Nahum Sokolov (1859 – 1936) roku 1910 dal toto jméno tehdejšímu hlavnímu městu Země Izrael.

Foto

- Jsou zde vidět čtyři tehdejší kanály, zásobující oblast pitnou vodou.

5. Oba první lidé byli tzv. neporušení (lat. integri), což zahrnovalo to, že nebyli smyslově a duševně hříšně žádostiví, měli neoslabené přirozené i nadpřirozené poznání, neznali utrpení a nehrozila jim smrt. Všechno toto obdarování a zejm. posvěcující milost svým prvotním hříchem ztratili. My, kteří jsme od první chvíle, tj. od početí, ve stavu dědičného hříchu, tyto dary proto rovněž postrádáme. Až od doby prvotního hříchu se lze také mluvit o ďáblu jako „vládci tohoto světa“ (Jan 12, 31, 14, 30, 16, 11 a 2 Kor 4, 4).

6. Nezrušitelné znamení je nadpřirozená vlastnost, kterou od chvíle vtištění člověk navždy nese na své duši – ať už po smrti přijde do nebe nebo do pekla, nese toto znamení stále s sebou. Toto znamení něčím příliš neobvyklým. Např. mnohou ctností, získanou zde na zemi, má – nebesky umocněnou – člověk navždy i v nebi. Podobně i každý dobrý skutek si s sebou neseme do nebe, a pokud někdo přijde do pekla, nese si s sebou neodpuštěné hříchy. Znalci duchovního života také vědí, že pokud Bůh někoho povolá, je to neodvolatelné. A toto povolání si s sebou člověk také navždy nese, ať je jeho konečný osud jakýkoliv.

Nezrušitelné znamení je vtištěno neopakovatelnými svátostmi – křtem, biřmováním a svěcením (v každém ze tří stupňů – jáhenském, kněžském a biskupském).

7. Každého člověka čekají po smrti dva soudy. Ihned po jeho smrti je osobní soud, při němž se rozhoduje o osudu zemřelého, tj. zda vchází do nebe (ihned nebo po očistění v očistci), nebo do pekla. Až na konci světa se pak koná všeobecný soud, kdy všichni vstanou se svým tělem, ať oslaveným v nebi nebo neoslaveným v pekle; očistec dále netrvá. Čteme-li např. slova Pána Ježíše o tom, co následuje po smrti, je vhodné vždy uvážit, který soud měl konkrétně na mysli.

8. Svatý Hubert (* asi 655 v Akvitánii, na jihozápadě Francie u Atlantského oceánu; † 30. 5. 727 na cestě mezi Fura, což je snad nynější Tervuren u Bruselu, a Lutychem na východě Belgie) má připomínku 30. května. Dříve však se jeho památka slavila ve spojení s podzimními hony a to 3. 11. Proč?

Hubert byl šlechticem a lovcem. Patřil ke dvoru franckého krále Theodericha III. (673 – 691); srov. roč. 5 Obrázku, č. 2, 24. 12. 2006, přílohu s.9n. – o tzv. století světců. Měl dobré srdce a ušlechtilou povahu, platil za lidumila a zastávce spravedlnosti. Kvůli opačné povaze majordoma Ebroina († 681) odešel od králova dvora do služeb Pipina (Prostředního) z Herstalu (u Lutychu; 635 – 16. 12. 714), majordoma v Austrasii (zahrnovala dnešní východ Francie, západ Německa a Benelux,). Tam se oženil s Floribanou, která však při porodu syna Floriberta zemřela.

Vypráví se, že Hubert hledal útěchu v lovu a na Velký pátek se setkal s jelenem, kterému mezi parohy svítil kříž. Uslyšel otázku: „Proč stále jen hledáš a lovíš zvěř? Je na čase, abys začal hledat Boha!“ Pod vlivem tohoto zážitku se Hubert rozhodl věnovat se službě Bohu.

V té době se z vyhnanství vrátil do Maastrichtu (na jihovýchodě Nizozemska, mezi Belgií a Německem) biskup Lambert a Hubert ho požádal o přípravu k duchovnímu stavu. Našel v Lambertovi učitele pro cestu k dokonalosti. Výsvěcen na kněze působil jako jeho pomocník. 17. září asi roku 705 byl biskup Lambert (další ze „století světců“, připomínka 17. 9.) v lutyšské kapli sv. Kosmy a Damiána nájemným vrahem zabit. Hubert se stal jeho nástupcem na biskupském stolci a na místě mučednické smrti předchůdce postavil katedrálu. Do Lutychu také přeložil biskupské sídlo a přispěl k tomu, že se z obce stalo rozrůstající se město.

S velkou horlivostí se pustil do evangelizace a pokřesťanštění obyvatelstva v Ardenách (strategické horské území v Lucembursku a přilehlých částech Belgie a Francie – místo bitev v obou světových válkách). Jeho činnost měla neocenitelný význam. V Brabantských končinách jeho diecéze se vyskytovala modloslužba, kterou vykořeňoval i s nasazením

OB RÁZEK

PŘEPLNĚNÁ BAZILIKA NA TŘÍKRÁLOVÉ MŠI SVATÉ BENEDIKTA XVI.

Vatikán. Svatý otec Benedikt XVI. slavil o slavností Zjevení Páně v 10h dopoledne v basilice Sv. Petra eucharistickou liturgií. Bohoslužebným jazykem byla latina se čteními a přímluvami v národních jazycích. Nechyběl, samozřejmě, gregoriánský chorál, o jehož provedení se postaraly dva sbory. Přeplněná basilika nestačila pojmout množství věřících, z nichž mnozí zůstali i přes vytrvalý déšť stát venku.

Po skončení mše svaté v basilice papež přesně v poledne z okna své pracovny oslovil shromážděné věřící. Na svatopetrském náměstí byl mezi desetitisícovými zástupy lidí dnes přítomen také přibližně tisícičlen-

ný průvod Tří králů v nejrůznějších historických úborech, který se každoročně vydává od Andělského hradu do Vatikánu na polední modlitbu Anděl Páně se Svatým otcem.

Vatikánský rozhlas 6. 1. 2008

Tříkrálová sbírka v Liberci bude ukončena 13. ledna 2008

**Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ
28. LISTOPADU AŽ 31. PROSINCE 2007
Ke vzkříšení jsme vyprovodili:**

Farnost Ruprechtice

Petr Švančara (1963)

Jaroslava Lišková (1943)

Jaroslav Telíšek (1927)

P. Antonín Kejdana

Rozšířené vánoční vydání

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV - Ruprechtice, datum vydání: 8. 1. 2008

tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberecTofmZquickTcz, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM

Foto na titulní straně – Jakub Jan Ryba v kostele Sv. Bonifáce při vigílii Narození Páně, Pavel Kozojed

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na www.pravda.bloguje.cz – starší čísla v Knihkupectví u sv. Antonína.

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

DVA VÁNOČNÍ ÚVODNÍKY – KAŽDÝ Z JINÉ DOBY

VÁNOČNÍ ZASTAVENÍ, PETR KOZOJED 3
POSELSTVÍ Z VESMÍRU, P. JOSEF DOBIÁŠ 3

PASTORACE

MANŽELSTVÍ (4) – CO JSOU PŘEKÁŽKY MANŽELSTVÍ? JAN VOŽENÍLEK 5
ZLO, PETER KREEFT 6

DĚTI A MLÁDEŽ

MIKULÁŠ 8
KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ 9

RODINA A ŠKOLA

MANŽELSTVÍ SMLOUVY – AMERICKÁ ALTERNATIVA BĚŽNÝM MANŽELSTVÍM, JAKUB KRŽÍŽ 10
– VELKÁ MANIFESTACE NA PODPORU KŘESŤANSKÉ RODINY, Vatikánský rozhlas 12
MUČEDNÍCI VÝJIMEČNÉHO STAVU, MACIEJ RUCZAJ 14
KREV PRO RUDOU KOREU ANEB ČEŠTÍ MENGELOVÉ 16

HISTORIE

PHDR. ALFRED FUCHS (2), P. JOSEF DOBIÁŠ 18
ČESKOSLOVENSKO A Vatikán během 2. světové války
– OBSAZENÍ ČECH A MORAVY
NACISTICKÝMI VOJSKY (1), MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC 19

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

JAKUB JAN RYBA V DOLNÍM HANYCHOVĚ, PAVEL KOZOJED 22
VZPOMÍNKY STARÉHO ZVONU, MIRKA ŠÍMOVÁ 23
LIBERECKÝ CHRÁMOVÝ SBOR (4), JOLANA KOZÁKOVÁ 25
KARMElitánské knihkupectví u sv. ANTONÍNA – REDAKCE DOPORUČUJE 27
PŘEDVÁNOČNÍ KONCERT VE STRÁŽI NAD NISOU, MIRKA ŠÍMOVÁ 29
ADVENTNÍ KONCERT V HANYCHOVĚ, ZDENĚK SKALICKÝ 29
TÝDNE MODLITEB ZA JEDNOTU KŘESŤANŮ, RV; TS ČBK; VÁCLAV VANĚK 29
Z FARNOSTI VRATISLAVICE NAD NISOU, VÁCLAV VANĚK 30
PLES LIBERECKÝCH FARNOSTÍ LETOS DŘÍVE, MARIE RISSOVÁ 31
TŘI KRÁLOVÉ 32
Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 28. LISTOPADU AŽ 31. PROSINCE 2007 32

PŘÍLOHA

VĚROUČNÁ NÓTA O NĚKTERÝCH ASPEKTECH EVANGELIZACE (1), KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI
TEST PRO Dospělé
ODPOVĚDI TESTU PRO Dospělé z MINULÉHO ČÍSLA
ODPOVĚĎ Č. 2 TESTU PRO Dospělé z Č. 10, KONSTITUCE SVĚTLO NÁRODŮ (3)
ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KRÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA
LIBERECKÝ ÚSMĚV, MIROSLAV KLOZ; WWW.EURABIA.CZ; OLDŘICH KRUPÍČKA

který se uskuteční 12. ledna 2008
v sále restaurace U Košků
začátek ve 20 hodin

K tanci a poslechu bude hrát orchestr
ABC Band.

Nebude chybět předtančení
a bohatá tombola.

Vstupné : dospělí 150,-Kč,
studenti 100,-Kč

Ples libereckých farností se letos koná | středou už 6. února. Všichni jste srdečně
o něco dříve, než tomu bylo v minulých le- | zváni!
tech. Postní doba totiž začíná Popeleční

Marie Rissová

Praha. Původní „Oktáv jednoty církve“ se poprvé slavil ve dnech 18. – 25. 1. 1908 z podnětu Paula Wattsona, episkopálního (američtí anglikáni) kněze z Graymooru (New York). Data byla zvolena podle tehdejšího katolického kalendáře: 18. 1. si církev připomínala svátek Stolce sv. Petra (dnes 22. 2.) a 25. 1. se i dnes slaví svátek Obrácení sv. Pavla.

První texty modliteb vznikají od 20. let minulého století v protestantských církvích, od r. 1958 (za bl. Jana XXIII. , 1958 – 1963) dochází ke sjednocování materiálu připravovaného Komisí pro víru a řád Světové rady církví s texty vytvářenými katolíky. 2. vatikánský koncil svým důrazem na ekumenické aktivity podpořil společné úsilí a před 40 lety, v r. 1968 (za Pavla VI. , 1963 – 1978), tak mohl vzniknout první materiál pro „Týden modliteb za jednotu křesťanů“, připravený společně Komisí pro víru a řád a sekretariátem Papežské rady pro jednotu křesťanů.

Texty (<http://tisk.cirkev.cz/dokumenty/texty-pro-100-vyroci-tydne-modliteb-za-jednotu-krestanu.html>) pro týden modliteb v r. 2008 připravila skupina z místa, kde tato iniciativa před sto lety vznikla – Ekumenický a mezináboženský institut v Graymooru v New Yorku (Graymoor Ecumenical & Interreligious Institute). Pro rozjímání byl zvolen úryvek z Prvního listu svatého apoštola Pavla Soluňanům (1 Sol 5, 12 – 18), z něhož jako ústřední myšlenku a motto celého týdne vybrali autoři textů verš „V modlitbách neustávejte“.

Jiří Gračka / TS ČBK 5. 12. 2007

Týden modliteb za jednotu křesťanů v Liberci

Datum / Místo konání / Kazatel

Pá 18. 1. 18.00 / Bratrská jednota baptistů, Růžová 296/9 / Kejdana Antonín z Církve římskokatolické

So 19. 1. 18.00 / Církev advent. sedmého dne, U Jánského kamene 576/3 / Fajmon Blahoslav z Bratrské jednoty baptistů

Ne 20. 1. 16.00 / Církev bratrská, Puchmajerova 359/4 / Koncert sborů a skupin

Po 21. 1. 18.00 / Církev římskokatolická, Farnost Vratislavice nad Nisou,

kaple Vzkříšení, Tanvaldská 51 / Vaněk Samuel z Církve adventistů sedmého dne
Út 22. 1. 18.00 / Církev římskokatolická, Farnost Ruprechtice, kostel Sv. Antonína Paduánského, Vrchlického 81 / Urban Pavel z Církve bratrské

St 23. 1. 18.00 / Církev československá husitská, nám. Českých bratří 2 / Landová Tabita z Církve českobratrské evangelické
Čt 24. 1. 18.00 / Církev českobratrská evangelická, Masarykova 454/22 / Tomčík David z Církve československé husitské

Václav Vaněk

Z FARNOSTI VRATISLAVICE NAD NISOU

Tříkrálový koncert

V sobotu 5. ledna zazní v kapli od 17.00 h Tříkrálový koncert sboru Zpívající blechy (<http://blechy.cz/>).

Koncert

V rámci cyklu Vratislavické hudební podvečery proběhne koncert „JEN TAK PRO RADOST“ aneb VEČÍREK (NEJEN) PRO PAMĚTNÍKY, večer plný krásných písní, šansonů a dobré nálady.

Účinkují: Marta BALEJOVÁ – zpěv; Milan DVOŘÁK – klavír. Koná se v neděli 20. ledna od 18.00 h v sále pod kaplí Vzkříšení. Vstupné dobrovolné. Pořádá MO Vratislavice nad Nisou.

Karneval pro rodiny s dětmi

Karneval pro rodiny s malými dětmi se koná v neděli 27. ledna v sále pod kaplí Vzkříšení od 15.00 h.

Masopustní posezení

Masopustní posezení s písní nejen pro důchodce se uskuteční v neděli 3. února v sále od 17.30 h.

Velkopošná diaprojekce – Amsterdam

Velkopošnou diaprojekci budeme moci zhlédnout ve čtvrtek 6. března v sále pod kaplí Vzkříšení. Od 14.00 h německy, od 16.00 a 18.00 česky. Julius Novak si pro diaprojekci tentokrát vybral holandské hlavní město – Amsterdam.

Václav Vaněk

DVA VÁNOČNÍ ÚVODNÍKY – KAŽDÝ Z JINÉ DOBY

VÁNOČNÍ ZASTAVENÍ

Obrázek libereckých farností je jako jediná církevní tiskovina, vycházející přednostně pro liberecké věřící, nepřímým nástupcem podobného podniku z první poloviny 20. století. Němečtí katolíci, zcela v duchu svého tehdejšího praktického naturelu, již v roce 1908 založili vlastní církevní noviny „Reichenberger Seelsorge Nachrichten“ (srov. Obrázek roč. 3, č. 8, 10. 7. 2005, s. 3 – 6). Od roku 1913 název zjednodušili na „Reichenberger Kirchenblatt“, obsah a idea však zůstaly stejné. Podstatnou částí každého čísla byla homilie či zamyšlení, vztahující se k aktuálním církevním svátkům, popřípadě vykládající texty ke mši. Rozhodli jsme se zpřístupnit laskavým čtenářům dnešního Obrázku jednu z vánočních promluv, zveřejněnou v „Reichenberger Kirchenblatt“ téměř před devadesáti lety, 20. prosince 1919. Jejím autorem nespíše byl spiritus agens celého projektu, tehdejší liberecký kaplan Robert Schuldes. Je až s podivem, jak přesně vystihl slabá místa svých oveček, a zároveň jak laskavě je přiváděl k poznání pravého smyslu vánočních svátků. Nenamlouvejme si, že my jsme lepší, že se nás Schuldesova slova netýkají. Dnes snad více než kdy jindy si musíme vzít k srdci varování před omezením vánoční doby pouze na oblast materiálního uspokojení, před nebezpečím duchovního vyprázdnění období příchodu Spasitele na svět. Věnujme zároveň při četbě tohoto příspěvku krátkou vzpomínku všem tehdejším věřícím libereckých farností, kteří svými modlitbami a obětmi získávali zásluhy i jednomu každému z nás.

„Jestliže nebudete jako tyto děti, nevejdete do Božího království!“ Při žádném jiném svátku nenazíráme tato Pánova slova tak jasně, jako o Vánocích, kdy vidíme Boha samotného ležet v jesličkách jako malé děťátko. Jen ten, kdo si uchoval pokorné a nesobecké smýšlení dítěte, může správně porozumět smyslu Vánoc. Bohužel se v nás lidech skrývá mnohé, co nás připravuje o plnou dětskou vánoční blaženost; ať je to nepoctivě nabytý majetek nebo hříšná náklonnost k něčemu pozemskému, nepřátelská zášť vůči bližním nebo nezkrotná náruživost. Takové uvažování a touhy zamezují Bohu, aby k nám zavítal. Čím svěštěji a pozemštěji smýšlí člověk, tím méně je uchvácen duchem Vánoc. Neboť vánoční posel-

POSELSTVÍ Z VESMÍRU

Jen v mléčné dráze je na 100 miliard hvězd. Dosud největší objevená hvězda má v průměru 250 miliónů kilometrů. Je tedy přibližně 40 000 krát větší, než naše země. To jsou čísla, nad nimiž si nelze nic představit. Tyto hvězdné kolosy přesahují lidskou fantasi i představu, že by tam byl nějaký život ...

Přírodní vědci – astrofysikové i biologové – myslí jinak. Existuje ve vesmíru nějaká civilizace, nějaký živý tvor? Ve svém bádání ničeho nedosáhli, oddávají se domněnkám. Mnozí se už naděje, že by na jiných planetách odhalili život, vzdali. Mezi miliardami nebeských těles se naše země jeví jako ztracená hvězda, jako zrníčko písku. Přesto třeba ruský astrofysik Sklovský si zafilosofoval: „Naše země je zvláštní výjimkou ve vesmíru.“ Protože jen na ní je pohyb, život, inteligence. Křesťan může jeho povzdechu rozumět. Před mnoha lety v Kanadě, USA a bývalém Sovětském svazu začali vysílat do vesmíru rádiová poselství. Inteligentní bytosti by prý měly na tyto signály reagovat. Ale žádná odpověď nepřicházela a nepřišla. Toto zklamání přírodních vědců lze vidět i jinak, ale tyto vědce, jako Sklovského, by to nemělo zajímat. Jako vědci by se měli zajímat o své výpočty a filosofii nechat filosofům a náboženství věřícím. Ať každý správně dělá a říká to, čemu ze svého oboru dobře rozumí.

Kdysi ale přišla „z vesmíru“ zpráva. Před 2 000 lety. V evangeliu čteme: „Tak Bůh miloval svět, že mu poslal svého jediného Syna.“ Ke světu nepatří jen tato země, a dokonce ani jen celý fyzikální vesmír. Což značí: Toto nepatrné zrníčko písku se stalo středem celého kosmu. Středem toho

ství více než jiná tajemství naší křesťanské víry vyžaduje čisté, nevinné a nesobecké smýšlení dítěte. Když budeme takto smýšlet, bude nám snad lépe srozumitelné, proč devatenáct století vánočních svátků tak málo polepšilo člověka v jeho nitru. Dnes to není jiné než o první vánoční noci. Tehdy bylo vánočnímu štěstí přítomno jen několik prostých pastýřů, protože ti jediní se nepohoršili nad nuzností Spasitelova narození. Byli to lidé, kteří nehledali na světě nic velkého, ale jejichž prostá srdce byla plna touhy po Bohu. A jejich touha došla tak úžasného naplnění. Naproti tomu obyvatelé Betléma pro svou zatvrzelost vyšli naprázdno. Věda, jejímiž představiteli byli znalci Zákona, si již také vytvořila „svého Mesiáše“ a přešla kolem toho skutečného bez zájmu. Konečně násilník Herodes měl pochopení jen pro svou moc. Radost pastýřů proto všem těmto lidem zůstala uzavřena. Duše věřících po vzoru pastýřů čekají také o letošní vánoční noci v nesobecké prostotě na božské Dítě a nalézají ho. Je to však jen skromná hrstka lidí mezi všemi milióny, kteří svatou noc znesvěcují pozemskými myšlenkami, dychtivým očekáváním nebo otupělou lhostejností vůči Božímu zázraku. Každý rok, když na trpící a neklidnou zem sestupuje Štědrý večer, máš i ty připravit své srdce na narození Krista. Nebeské hvězdy vzejdou nad tvou duší, aby pokryly tvou pozemskou ubohost jasným leskem. Máš rozvážit, že Boží Syn se stal synem člověka, aby učinil Boží dítě z tebe; že byl proto malý a nuzný, aby ty ses stal velkým a bohatým před Bohem. Obětuj se proto ve víře a lásce Božímu Synu, služ mu také láskyplnou vzpomínkou na bližní a více než kdy jindy se snaž být se svými blízkými jedno srdce a jedna duše. I v nejhudším příbytku je možno dětem a dospělým vytvořit krásný Štědrý večer, neboť pravá vánoční nálada vychází ze srdce, nikoli z peněženky. A kdyby někde kvůli nouzi a bídě nebylo vůbec nic, probudí Bůh jistě v sousedství laskavá srdce. Kde je o svatvečeru jistá víra, tam je také velká láska, a kde je láska, tam nechybí radost. Chudí, chudičci jsou jen ti lidé, kteří nevěří v živého a soucitného Boha, kteří považují lidské vtělení Božího Syna za nemožné, kteří svým bohem prohlašují chladný vesmír. Jak bohatý je proti nim zbožný křesťan, byť by měl navenek nedostatek, který v dítěti z Betléma vyzývá očekávaného Spasitele.

*Reichenberger Kirchenblatt, 12. Jahrgang,
Nr. 51, 20. Dezember 1919 / Petr Kozojed*

zrníčka je člověk a středem člověka by měl být On, Bůh. Ten, kdo drží ve své ruce vesmír jako ořechovou skořápku, drží i tuto zemi a s mírností drží i každého z nás. Ten, který se – tak jako pravda, dobro a ctnosti – nedá umístit, lokalizovat, vstoupil do světa jako viditelný zjev, narodil se jako člověk „pro nás lidi a pro naši spásu.“ A spása se také nedá lokalizovat.

K tomu došlo v přírodopisně bezvýznamném koutku světa, bez sensace, za svízelných okolností, podle tradice v opuštěném chlévě. Kdo chce, tomu o tom svědčí Písmo: „Když hluboké ticho obepínalo vesmír, sestoupilo k nám tvé všemocné Slovo.“ A dále se mluví, jak mágové vedeni hvězdou přišli z dalekých krajín, aby se poklonili Dítěti. Orientálci tímto popisem chtěli naznačit, že hvězda je znamením, symbolem z vesmíru. S tímto Ježíšem nastalo nové období, o kterém astrofysika, geografie ani biologie nic neví a vědět nemohou.

Ruský astrofysik dumá, že naše země je zvláštní výjimkou ve vesmíru. Zdá se mu, že výsledky jeho bádání ukazují život jen na této zemi. Ale pravděpodobně tvrdí něco navíc, aniž si je toho vědom. Astrofysikové to tak dělávají. Země je výjimkou ve vesmíru a lidé jsou výjimkou na zemi, protože Bůh je miluje. A přesto, že „Ježíš přišel do vlastního a vlastní ho nepřijali,“ hvězda zůstává a svítí nad Ježíšovým zrozením. Nad zrozením toho, který je tak velkou výjimkou mezi lidmi, jako je člověk výjimkou na zemi a jako je země výjimkou v kosmu. A dějiny ho ukazují jako tak velikou výjimku, že: On a jeho poselství se nedají potlačit, umlčet, usmrtit.

P. Josef Dobiáš

v úmyslu ospravedlnit náboženský pluralismus, a to nejen *de facto* nýbrž i *de iure* (čili zásadně).“ Slova relativní, relativismus, postmoderna, postmodernismus užívá skoro každý, ale co vlastně znamenají?

„Svět kolem nás se mění. Způsob uvažování, hodnoty a pohled na svět nové generace je často zásadně odlišný od pohledu generací předchozích. Mnozí se vydali na cestu bolestivého přerodu od modernismu k postmodernismu.“ Proč tomu tak je, kam tato cesta vede a jaké jsou okolnosti tohoto cestování? Toto vše autor vysvětluje jednoduše a přitom asi nejlépe z toho všeho, co v ČR na knižním trhu dosud bylo.

PŘEDVÁNOČNÍ KONCERT VE STRÁŽI NAD NISOU

V úterý 18. 12. proběhl již patnáctý předvánoční koncert žáků místní základní školy v kostele Sv. Kateřiny. Lavice se už půl hodiny před začátkem plnily nedočkavými rodiči, sourozenci a prarodiči. A všichni se těšili na pestrý program.

Děti od 1. do 9. třídy si pod vedením svých učitelek připravily pásmo vánočních písní a básní. Poslechli jsme si i sólo na housle. Ti starší zahráli příběh z Betléma „Jak blázen přišel k rozumu“ a děti z osmé třídy zazpívaly francouzskou koledu. Krásnou německou vánoční píseň sólově zazpívala bývalá žákyně školy, nyní studentka PF UK v Praze. A její kolegové z fakulty doprovázeli celý koncert hrou na varhany. Nakonec jsme si nejznámější české koledy zazpívali s nimi.

Všichni jsme si na památku tohoto pěkného podvečera odnesli i vánoční přání vyrobená dětmi. Koncert se povedl, všem účinkujícím děkujeme a těšíme se napřesrok.

Mirka Šimová

ADVENTNÍ KONCERT V HANYCHOVĚ

Dne 15. 12. 2007 v 18 hodin se uskutečnil již 17. benefiční koncert v kostele Sv. Bonifáce v Liberci-Hanychově. Podvečer před 3. nedělí adventní zpřijemnil dobrým hudebním zážitkem Filipovský chrámový sbor z České Lípy. Toto těleso je pěvecký smíšený sbor, který se zabývá duchovní hudbou a mimo jiné působí také v poutní

basilice Panny Marie Pomocnice křesťanů ve Filipově u Jiříkova u města Rumburk. Odtud je tedy název sboru.

Kromě liturgické služby ve zmíněné basilice hostuje sbor při bohoslužbách i jinde a pod vedením Martiny Bogarové koncertuje v Českých zemích a v Německu. Těleso v současné době čítá 12 vokalistů.

My všichni přítomní (bylo nás okolo 90) jsme vyslechli adventní, vánoční a jinělatinské písně. Všechny byly v podání sboru nádherné, ale přece jenom nejvíce se líbily Laudetur Jesus Christus od B. M. Černohorského, Vánoční kantáta od P. Fišera, Graduale od L. Janáčka a Tota pulchra od A. Bruknera.

Vybrané finanční prostředky v celkové výši přes pět tisíc korun budou použity na opravu kostela ve kterém se koncert pořádal.

Zdeněk Skalický

TÝDNE MODLITEB ZA JEDNOTU KŘESŤANŮ

Zveřejněno téma lednového Týdne modliteb za jednotu křesťanů

Vatikán. „Modlete se bez ustání“ – tak zní téma Týdne modliteb za jednotu křesťanů na leden příštího roku. Týden modliteb za jednotu křesťanů se koná každý rok na severní polokouli mezi 18. a 25. lednem a připravuje ho Papežská rada pro jednotu křesťanů a Světová rada církví. Téma „Modlete se bez ustání“ shrnuje roli modlitby v životě křesťanské komunity a růst jejích členů ve vztahu ke Kristu a k sobě navzájem. V lednu 2008 tento Týden modliteb za jednotu křesťanů oslaví výročí – bude probíhat už po sté.

Markéta Šindelářová / RV 20. 7. 2007

Texty pro 100. výročí Týdne modliteb za jednotu křesťanů

K dispozici jsou texty určené pro Týden modliteb za jednotu křesťanů ve dnech 18. – 25. 1. 2008. V tomto roce uplyne sto let od vzniku společných modliteb za jednotu.

Tato a následující kniha rozvíjí myšlenky článku „Zlo“ od Petera Kreefta v tomto čísle Obrázku. K tématu se časem ještě jednou vrátíme.

3. Velký rozvod nebe a pekla

Clive Staples Lewis

Info a běžná cena: Váz., 112 str., 18 x 11, 165 Kč (resp. 148,5 Kč)

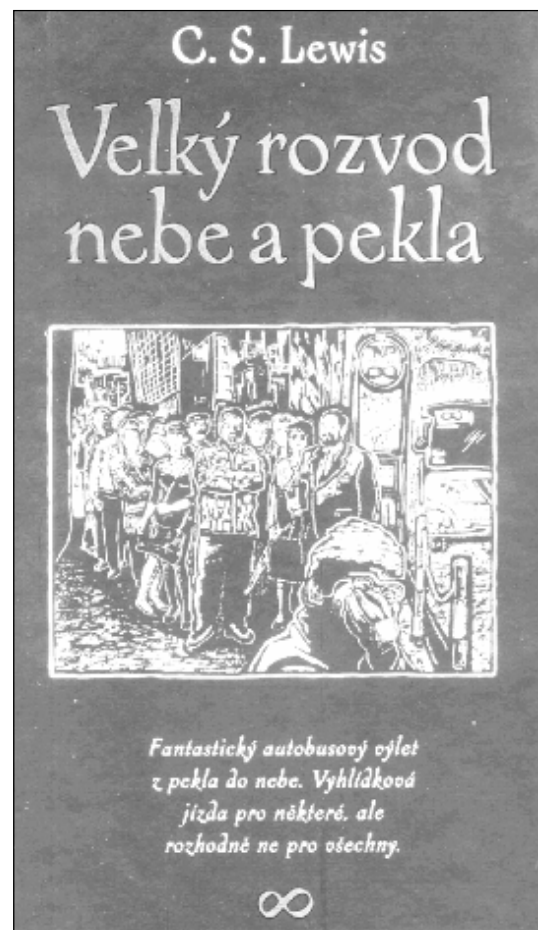
Vydal Návrat domů

Rok vydání: 2005 (3. vydání)

ISBN: 80-7255-079-9

Fantastický autobusový výlet z pekla do nebe: vyhlídková jízda pro některé, ale rozhodně ne pro všechny.

„Myšlenka spojit nebe a peklo dohromady je asi věčně v nás, založená na víře, že skutečnost nás nikdy nestaví před nevyhnutelné buď-anebo. Na víře, že máme-li schopnosti, klid a navíc dostatek času, najdeme vždycky určitý způsob přijetí obou alternativ.“

Tuto víru považují za katastrofální omyl. Nemůžete si vzít všechna svá zavazadla na všechny cesty, které máte před sebou. Nežijeme ve světě, kde všechny cesty jsou spirály, a jestliže po nich jdeme dostatečně dlouho, přibližujeme se ke středu, který nakonec jistě nalezneme.

Žijeme spíše ve světě, kde se každá cesta po několika kilometrech dělí na dvě, každá z nich po chvíli opět na dvě další a na každém z těch rozcestí stojíme před rozhodnutím ...“

4. Úvod do postmodernismu

Stanley J. Granz

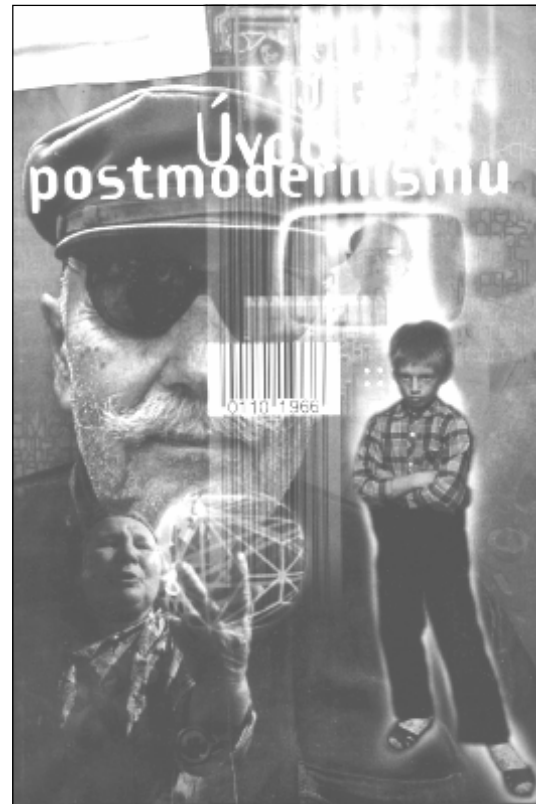
Info a běžná cena: Brož., 200 str., A5, 184 Kč resp. 165,6 Kč)

Vydal Návrat domů

Rok vydání: 1997 (1. vydání)

ISBN: 80-85495-74-0

První část naléhavé výzvy tří římských kongregací a Svatého otce k obnovení evangelizace, kterou otiskujeme v příloze tohoto Obrázku, končí větou: „Dnes je však 'misionářské hlásání církve ohrožováno teoriemi relativistického typu, které mají

PASTORACE

MANŽELSTVÍ

(4) Co jsou překážky manželství?

V minulé části seriálu jsme popsali, jak manželství zaniká. V některých situacích ovšem není vůbec možné nebo přinejmenším vhodné, aby manželství vzniklo. Takové manželství by totiž bylo v rozporu s přirozeným zákonem, s biblickými zásadami či se systematickou naukou církve. Proto církevní právo stanovuje a) překážky manželství, b) zákazy manželství. **Překážka** manželství je důvod způsobující neplatnost i nedovolenost manželství. **Zákaz** manželství je důvod způsobující pouze nedovolenost manželství.

Platnost a dovolenost jsou možné vlastnosti právního úkonu. Udělování svátostí, jako i každý jiný právní úkon, je jednáním osoby, které vědomě směřuje k dosažení zamýšleného účinku. Skutečné dosažení takového účinku ale závisí na tzv. platnosti právního úkonu; neplatný úkon tohoto účinku nedosahuje.

Platností právního úkonu se, např. podle Kodexu kanonického práva, rozumí splnění následujících požadavků:

- právní úkon byl učiněn osobou k němu způsobilou,
- právní úkon obsahuje všechny podstatné prvky,
- byly zachovány formality a požadavky předepsané právem k platnosti úkonu.

Dovoleností platného právního úkonu se rozumí jeho soulad s platnými předpisy.

Čtenář si může tyto pojmy ilustrovat na dvou odpovědích z testu pro dospělé v Obrázku roč. 3, č. 7, 13. 6. 2005, příloha s. 5 (body 6. a 9.) a s. 6 (bod 6.); v nynějším seriálu je vše probráno podrobně.

O překážkách manželství pojednáme nejprve. Překážky lze rozdělit podle různých kritérií:

1. dělení **podle právní povahy**: překážky božského práva, překážky lidského práva

2. dělení **podle dispensovatelnosti**: pře-

kážky nedispensovatelné, překážky dispensovatelné

3. dělení **podle právní zjistitelnosti**: překážky tajné, překážky veřejné

4. dělení **podle podstaty překážky**: překážky vztahující se k lidské důstojnosti, překážky související s cílem manželství, překážky chránící náboženské závazky, překážky vyplývající z příbuzenství osob.

Zastavme se ještě u 2. dělení. Určité překážky mohou být příslušnou církevní autoritou dispensovány, jiné nikoliv. Slovo **dispens** (gramaticky jde o podstatné jméno ženského rodu: *ta dispens*) označuje zbavení vázanosti ryze církevním zákonem. Dispens může udělit osoba vybavená výkonou mocí nebo osoba, které moc dispensovat uděluje (výslovně nebo nepřímo) samo právo.

Moc v církvi nemusí být jen výkonná moc čili jurisdikce (*potestas regiminis / iurisdictionis*). Kromě ní zde existuje také moc vyplývající ze svěcení (*potestas ordinis*), dále moc sjednocovací (*potestas consociativa*) v řeholních společenstvích, osobních prelaturách a ve sdruženích, dále moc vládnoucí (*potestas dominativa*), která je svěřena osobám pečujícím o druhé, jako rodičům a opatrovníkům, a moc domácí (*potestas domestica*), která dbá na vnější pořádek domácích společenství; ta přísluší rektorovi semináře nebo kostela.

Farář může ze své jurisdikce dispensovat od obecného nebo místního zákona jen tehdy, je-li k tomu výslovně zmocněn. (Právo jej např. zmocňuje k tomu udělit dispens od povinnosti zachovat sváteční den nebo den pokání.)

V rámci toho, co lze dispensovat, má neomezenou dispensační pravomoc **diecézní biskup** – až na případy, které jsou výslovně vyhrazeny Svatému stolci.

Papež může dispensovat od všech ryze církevních zákonů.

V dalších částech se podíváme na překážky manželství jednotlivě.

Jan Voženílek

ZLO

Otázka zla je nejtěžším problémem ve světě. Je také jednou z nejzávažnějších námitek proti existenci Boha. Pro potíže se zlem se své víry zřeklo více lidí než pro kterýkoli jiný důvod. Rozhodně je to největší zkouška víry, největší pokušení nevěřit. Nejde totiž jen o intelektuální překážku. Zlo cítíme. Žijeme je.

Otázku zla lze nanést velmi jednoduše: Jestliže je Bůh tak dobrý, proč je jeho „svět tak špatný“? Jestliže je to předobry, vševědoudcí, „všemilující“, přespravedlivý a „všemocný“ Bůh, kdo má hlavní slovo, proč se zdá, jakoby si počínal tak mizerně? Proč se dějí zlé věci dobrým lidem? Nevěřící, jenž si klade tyto otázky, zažívá zpravidla zášť a vzpouru proti Bohu, nejen pouhý nedostatek důkazů pro jeho existenci. Mluvíme-li s někým takovým, mějme na paměti, že to je jako bychom hovořili spíše k rozvedenému člověku než ke skeptickému vědci. Důvodem k nevěře je „nevěrná partnerka“, nikoli nedostačující hypotéza.

Stvořil Bůh zlo?

Především si musíme uvědomit, že zlo není věc nebo bytost, něco, co JE (filosofové říkají jsoucno). Všechno, co je, je buď Stvořitel nebo stvořené. Avšak vše, co Bůh stvořil, je podle Genese dobré. Máme přirozený sklon představovat si zlo jako věc – černý mrak, strašná bouře, znetvořený obličej, špína. Takové představy jsou ale zavádějící. Je-li Bůh Stvořitel všech věcí a je-li zlo věc, pak Bůh je Tvůrcem zla a je vinen jeho výskytem. Nikoli, zlo není něco (co je), ale nedostatek něčeho (něco, co chybí). Samo o sobě nemá žádné bytí, musí „parasitovat“ na dobru stvoření. Například slepota, ztráta zraku, není něco, co by se mohlo nedostávat, aniž by existoval zrak. Jenom proto, že Bůh stvořil schopnost vidět, může dojít také k nedostatku této schopnosti. Ovšem (slepota) je stejně tak skutečná. Zlo není věc, ale není to ani iluze.

Původ zla ve svobodné vůli tvorů

Za druhé původcem zla není Stvořitel, ale tvorovo svobodné vyvolení hříchu a sobectví. Odstraňme hřích a sobectví, a budeme mít nebe na zemi. Dokonce ani jiná tělesná zla by nás už více netrápila a neuzírala. Světci podstupují smrt a utrpení, do-

konce je nadšeně vítají, tak jako se zamilovaní vrhají vstříc hrdinským úkolům. Ovšem nevitají nadšeně hřích.

Dále: příčinou fyzického zla je zlo duchovní. Příčinou utrpení je hřích. Vzápětí poté, co Genese odvypráví příběh stvoření dobrého světa dobrým Bohem, odpovídá na vyvstávající otázku „Kde se tedy vzalo zlo?“ příběhem lidského pádu. Jak tomu rozumět? Jak může duchovní zlo (hřích) být příčinou zla tělesného (utrpení a smrti)?

Bůh je zdrojem veškerého života a radosti. Proto když se lidská duše Bohu vzpírá, ztrácí svůj život a radost. Avšak lidská bytost je tělo stejně jako duše. Jsme jednotná stvoření, nikoli rozdvojená: nejsme jen tělo a jen duše, jsme spíše vtělená duše či oduševnělé tělo. Takže tělo musí sdílet s duší její nevyhnutelný trest – trest tak přirozený a neodvratitelný, jakým jsou zlomené kosti po skoku ze skály nebo jako je slabost žaludku po požití zkaženého jídla, spíše než nějaký umělý a vnější trest jako poznámka ze školy či rána přes prsty natahující se po pamlsku.

Jestli důsledkem hříchu byla také fyzikální proměna světa, nebo jen spirituální změna v lidském vědomí – zda „trní a bodláčí“ vyrostlo v zahradě až po pádu, nebo zde bylo vždy a jako bolestivé začalo být pocíťováno až novým padlým lidským vědomím – to je jiná otázka. V každém případě však spojení mezi duchovním a hmotným zlem musí být tak úzké, jako je mezi dvěma vzájemně na sebe působícími složkami člověka – duší a tělem.

Jestliže počátkem zla je uvažující rozum a svobodná vůle a jestliže zdrojem uvažujícího rozumu a svobodné vůle je Bůh, není potom Bůh původcem zla? Leda v tom smyslu, v jakém jsou rodiče, jakožto počátek svých dětí, původci zločinů spáchaných dětmi. Všemocný Bůh nám dal podíl na své inteligenci uvážlivě poznávat a na své moci svobodně si vybírat. Byli bychom snad raději, kdyby tak neučinil a stvořil nás jako nemyslicí roboty a ne jako lidské bytosti?

Zlo je větším problémem v životě než v teorii

Tato otázka je tou nejdůležitější: jak se s tímto problémem vypořádat v praxi;

Haifu s biblickou horou Karmel. Prohlédli si moderní Tel Aviv, starobyrou Jaffu, prošli Negevskou pouští a navštívili kočovné beduíny, kteří je pohostili kořeněnou kávou a čajem. Koupali se i v Mrtvém moři, lanovkou vyjeli do Herodovy pevnosti na hoře Masada a podél Jericha přijeli do Betléma. V Jeskyni Narození pod Bazilikou odsloužili vlastní mši. Prohlédli si nezapomenutelný Jeruzalém, horu Sion, Getsemanskou zahradu, účastnili se mše v Bazilice všech národů, prošli Olivovou zahradou, viděli Křížovou cestu ve Via Dolorosa a Chrám Božího hrobu. S dominantou Jeruzaléma se rozloučili na Haram es Sharif. Celá poutní cesta zanechala ve všech účastnících nepopsatelně hluboké dojmy a duchovní prožitky.

V září 1995 se konaly koncerty Verdiho Requiem v Liberci a v Praze v kostele sv. Šimona a Judy za spoluúčasti sólistů z ND Praha. Za zmínku stojí také účast sboru na povedeném předvánočním koncertě libereckých pěveckých sborů u příležitosti 70. narozenin Milana Uherka, zakladatele Severáčku. Vystoupily zde: Ještěd, Chrám. sbor sv. Antonína, Kvintus, Cante-mus, Rosex, Charmone, Collibet, Palcát a bývalí členové Severáčku.

Jolana Kozáková

KARMEITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA

Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Redakce Obrázku z nabídky Knihkupectví u sv. Antonína doporučuje

1. Krátké spisy a korespondence

Sv. Jan od Kříže
Info a běžná cena: Váz., 183 str., 169 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství
Rok vydání: 1998 (v KN 1. vydání)
Objednací číslo: 10295

Výbor z kratších textů, kde se autor představuje jako originální myslitel a duchovní vůdce. Proč číst tuto knihu? Viz pří-

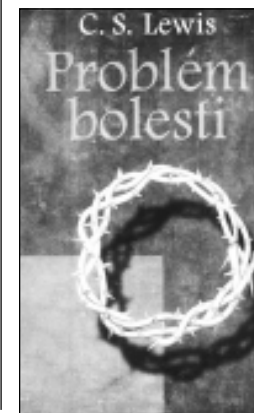

lohu tohoto Obrázku na s. 8n., o autorovi – bod 7.

2. Problém bolesti

Clive Staples Lewis
Info: Brož., 136 str., 19 x 12,5, vyprodáno – k dispozici v čítárně knihkupectví
Vydal Návrat domů
Rok vydání: 1998 (3. vydání, v ND vyd. 1)
ISBN: 80-85495-89-9

Jedna z nejvýznamnějších knih tohoto autora, která se zamýšlí nad lidským utrpením, hledá jeho smysl a potýká se s otázkami, které v souvislosti s bolestí každého člověka alespoň někdy napadají. Jde o jednu z nejlepších prací, která se intelektuálně vyrovnává s problémem bolesti a utrpení v lidském životě.

Korunovační mše, Janáčkův Otče náš, nebo Boronih Tota Pulchra. Na koncertě vystoupila také členka liberecké opery Monika Cahová a mladá posluchačka pražské AMU Eva Štěpánová. Pestrý program ocenilo plně obsazené hlediště dlouhotrvajícím potleskem. Chránový sbor pak také zpíval v Salzburgu při bohoslužbě Novoapoštolské církve. V květnu tohoto roku se sbor účastnil koncertu v cisterciátském klášteře Marienthal v SRN, konaného u příležitosti 760. výročí příchodu řádu do této oblasti. 22. května pak společně s Divadlem F. X. Šaldy připravil Dvořákovu Mši D dur.

V červnu 1994 se sbor účastnil provedení Missy jazz Jaromíra Hniličky. Tento vynikající trumpetista, hudební skladatel a člen orchestru Gustava Broma (nyní Big Band Radio Brno) složil nejprve Kyrie podle kancionálu L. Janáčka a po nečekaném ohlasu pak i celou mši, upravenou též jako kostelní skladbu. V katolickém kostele Nejsvětějšího Srdce Páně v Jablonci nad Nisou byla tato mše dvakrát provedena díky organizaci místního kaplana Jiřího Veitha. Účinkoval tu sbor sv. Antonína, Big Band Radio Brno, sóla zpívala Jitka Zelenková a duchovní zamyšlení a čtení z bible přednášeli V. Galatíková, Eva Jakoubková a Ladislav Frej. Posluchačům se tak dostalo neobvyklého uměleckého a duchovního zážitku.

V září téhož roku sbor společně se zpěváky od St. Otmar v St. Gallen provedl v Liberci za účasti 120 členů sboru a orchestru Mozartovu Korunovační mši, kterou řídil Robert Jud. Dále také část sboru zpívala při Verdiho Requiem v České Lípě a Hejnicích a kromě povinností v kostele uspořádal sbor i adventní koncert v Městské galerii v Liberci.

V březnu 1995 probíhalo natáčení CD nosičů u Novoapoštolské církve v Liberci. Byly to sbory z Dvořákova Stabat Mater a z Mozartova Requiem, sólo zde mimo jiné zpíval i basista Luděk Vele, člen ND Praha. Na Boží hod velikonoční se uskutečnil koncert pořádaný PKO v Liberci, kde sbor předvedl Janáčkovu

Otče náš a Te Deum M. A. Charpentiera. Na jaře téhož roku hostil náš sbor přátelé z Izraele. Sbor Upper Galilee Regional Choir byl založen v roce 1979, čítá asi 50 členů a koncertuje po celé Evropě. Jeho dirigentem je Ron Zarhi. Na úspěšných koncertech v Liberci a Hejnicích tento sbor zpíval izraelské a španělské písně a potěšil i Dvořákovými skladbami. Společně s libereckým chránovým sborem a sólisty Divadla F. X. Šaldy předvedl závěrečné stěžejní dílo francouzského skladatele L. Saladina – Canticum Hebraicum.

V květnu 1995 chránový sbor provedl Hniličkovu Missu jazz v Mladé Boleslavi za spoluúčinkování R. Lukavského, J. Kačera, E. Jakoubkové a H. Vondráčkové. V Praze potom zpíval na společném koncertě v Domově důchodců v Donovalské ulici s ženským sborem z Walesu. Zaznělo tu Dvořákovu Te Deum a Janáčkův Otče náš.

10. — 21. srpna 1995 pak členové sboru podnikli „životní poutní cestu do Svaté země“, jak se píše v kronice. Využili pozvání přátel z Nehemie a naplnili tak své poutní poslání zpívat v nejvýznamnějších chrámech v Izraeli a účastnit se mši v místech, kde žil a kázal Ježíš Kristus. První dny strávili v severní části Izraele pod Golany, ubytování v kibucech a rodinách. Koupali se v průzračném Jordánu a obdivovali místní kulturu i moderní vybavení. Do místa jejich koncertu se sjeli posluchači z celé oblasti. Sbor s klavírním doprovodem B. Joneše zazpíval mimo sakrálních děl také české, slovácké, slovenské i izraelské lidové písně. Nadšené obecenstvo žádalo přídatky a koncert se protáhl na tři hodiny. Během desetidenního pobytu mohli členové sboru navštívit nejatraktivnější místa v Izraeli. Z vysokohorské Metuby hleděli na libanonské území, prameniště Jordánu, prohlédli si Golanské výšiny s plantážemi, pobřeží Galilejského moře, chrám v Kafarnau, horu Betitude, dále viděli Tábor, Tiberias, Yardenit, Kánu, basiliku Zvěstování nebo kostel sv. Josefa v Nazaretě. Koupali se ve Středozezemním moři, navštívili starobylý přístav Akku a

v životě, a ne pouze akademicky. Ačkoli je zlo vážným důvodem k zamyšlení (jelikož se zdá, že vyvrací existenci Boha spíše, než že jeho existenci dokazuje), ještě více potíží způsobuje v životě (neboť je to opravdové znepřístupnění Boha).

Jestliže se však zdá, že teoretické rozkrytí zla je mlhavé a nejisté, jeho rozřešení pro život je pádné a jasné jako slunce: je jím Syn. Božím řešením otázky zla je jeho Syn Ježíš Kristus. Otcova láska vyslala svého Syna za nás zemřít, aby byla poražena moc zla v lidské přirozenosti: to je jádro příběhu křesťanství. Nekonáme bohoslužby k deistickému Bohu, k nepřítomnému domácímu, jemuž na jeho špinavém domě nezáleží; klaníme se Bohu, který sestupuje přímo do našeho nejhoršího smetiště, aby jej vyčistil. Ptáme se, jak dostat Boha z „průšvihů“, že dovolil zlo? Podívejme se na kříž; ne my jeho, on nás z toho průšvihů dostává.

Kříž je Boží vklad ke skutečnému vypořádání se se zlem. Na nás je, podle samotného evangelia, abychom spolupracovali s Bohem v potírání zla mocí lásky. Král provedl vpád, my dokončujeme vyčišťovací operaci.

Proč se zlé věci dějí dobrým lidem?

Není to ale protimluv, tvrdit, že „vsemohoucí“ a „všemilující“ Bůh toleruje tolik zla, když je v jeho moci vymýtit jej až ke kořenům? Pročpak se špatné věci dějí dobrým lidem? Tato otázka obnáší tři sporné předpoklady.

Za prvé: jak můžeme říci, že jsme dobří lidé? Otázka by neměla znít „proč se dějí špatné věci dobrým lidem“, ale „proč se dějí dobré věci zlým lidem?“ Když víla sděluje Popelce, že může mít kouzelné šaty až do půlnoci, nemělo by být otázkou „proč ne po půlnoci?“, ale „opravdu si je mohu obléct?“ Neptejme se, proč je sklenice vody poloprázdná, ale proč vůbec v ní něco je, neboť každé dobro je dar. Nejlepšími lidmi bývají ti, kdo se nejvíce zdráhají nazývat sami sebe dobrými lidmi. Hříšníci si myslí, že jsou svatí, ale svatí ví, že jsou hříšníci.

Za druhé: co nás vede k přesvědčení, že utrpení je vždy jen zlem? Ze života bez utrpení by vzházeli jen zkažení romazlenci

a tyrané a ne radostní svatí. Rabbi Abraham Heschel jednoduše praví: „Člověk, který netrpěl ... zkrátka, co asi tak může vědět?“

Za třetí: kdo tvrdí, že jsme tu od toho, abychom znali všechny Boží záměry? Kdo nám kdy slíbil, že budeme mít na všechno odpověď? Zvířata nás asi ve všem nepochopí; proč bychom my měli být schopni zcela chápat Boha? Jednoznačným vyvrcholením knihy Job, jedinečné sondy do otázky zla, je to, že my prostě nemůžeme tušit, co Bůh zamýšlí. Jak tvrdé poučení: lekce číslo jedna – jací jsme nevědomci, jak jsme nezralí! Není divu, že byl Sokrates delfským orákulem prohlášen za nejmoudřejšího muže na světě. Ten totiž prohlásil, že ví, že není vlastníkem moudra, a to je ta pravá moudrost člověka.

Dítě v desátém patře hořícího věžáku nevidí hasiče se záchrannou plachtou dole na ulici. Volají nahoru: „Skoč! My tě chytíme. Věř nám.“ Dítě namítá: „Ale já vás nevidím.“ A hasič odpovídá: „To nevidím. Já vidím tebe.“ My jsme jako to dítě, zlo je jako oheň, naše nevědomost je kouř, Bůh je hasič a Kristus je záchranná plachta. Jestliže jsou situace jako tato, kdy musíme své životy svěřit omylným lidským bytostem, kdy musíme věřit tomu, co slyšíme a ne co vidíme, je logické, že máme věřit neomylnému, vševidoucímu Bohu, když slyšíme jeho slova, ale „nevnímáme“ svým rozumem či zkušeností. Dovedeme pochopit mnohé Boží pohnutky, ale nemůžeme je znát všechny. Můžeme také pochopit, proč to nechápeme.

Největší zlo nástrojem největšího dobra

Bůh nám dal nahlédnout mnohé. Kristem strhl oponu nad otázkou zla. A to největší zlo, které se kdy událo, největší duchovní zlo i strašné fyzické zlo, zároveň největší hřích (bohovražda) a největší utrpení (dokonalá láska nenáviděna a ukřižována), je zjeveno jako jeho moudrost a láskyplný plán, jak přinést to největší dobro, spásu od hříchu a utrpení na věky. Ta největší nespravedlnost všech dob je zde včleněna do plánu spásy, jež svatý Pavel nazývá „Boží spravedlností“. Láska nachází východisko. Láska je velmi důmyslná. Ale láska potřebuje plnou důvěru-naději, nejen víru.

A co peklo?

Nejhorší stránkou otázky zla je zlo věčné – peklo. Neprotiřečí si peklo s milujícím a všemohoucím Bohem? Nikoli, protože peklo je výsledkem uvážené a svobodné volby. Peklo sami uvážlivě poznáváme a sami si je svobodně vybíráme. Bůh sem nikoho neuvrhne proti jeho rozumu a vůli. Je-li tvor skutečně uvážlivý a svobodný, aby řekl ano, nebo ne Stvořitelově nabídce lásky a duchovního spojení, pak tu možnost říci ne tvor musí mít. A to je peklo ve své podstatě. Uvažující rozum a svobodná vůle byly – opět – stvořeny z Boží lásky. Z toho důvodu je peklo důsledek Boží lásky. Jako vše.

Žádný rozumný člověk po existenci pekla netouží. Žádný rozumný člověk nechce, aby

bylo zlo. Leč peklo je prostě jen zvěčnělé zlo.

Jestliže je zlo a jestliže je věčnost, může zde být i peklo. Uznáme-li, že je rozumově nepoctivé popírat zlo jenom proto, že je šokující a nepříjemné, platí to stejně tak i pro peklo. Realita v sobě zahrnuje ostré hrany, zaskočení i děsivá nebezpečí. Chceme-li se dostat domů, potřebujeme velmi naléhavě pravdivou mapu, a ne milé pocity. Je pravda, že peklo je tak zlé, že se zdá být neskutečné, nemožné. Ano. I Osvětím. I Kalvárie.

Literaturu k tématu uvádíme v článku Redakce doporučuje (Problém bolesti a Velký rozvod nebe a pekla).

Peter Kreeft / Amen 3/97

DĚTI A MLÁDEŽ

MIKULÁŠ

Mikuláš přišel

Po loňské překvapivě velké návštěvě na obnovené farní mikulášské, kterou jsme pořádali ve spolupráci s karmelitánským knihkupectvím, kde se také minulý rok konala a kam jsme se téměř nevešli, jsme se letos sešli na arciděkan-ské faře.

Centrum podvečerního Liberce ožívalo spoustou malých Mikulášů, čertů a andělů, kteří kráčeli k radnici, ale děti z farnosti mířily jiným směrem – na faru, aby se setkaly nejen se svatým Mikulášem, ale i se svými kamarády z kostela.

Kdo že to je ten svatý Mikuláš? To nám vysvětlil a o něm vyprávěl náš otec Josef, který naše setkání také doprovázel na kytaru.

První – ten večer neúspěšný – vstoupil čert, ale najít mezi dětmi někoho, koho by si mohl odnést, se mu nepodařilo. Bylo to i tím, že hned přilétli dva andělé jako předzvěst příchodu svatého Mikuláše. A Mikuláš přišel ten večer i k nám, do arciděkan-ské farnosti. Děti k němu jednotlivě přistupovaly, zazpívaly, nebo přednesly básničku. Za ty nejmenší, mající sotva pár měsíců, ochotně zaskočili rodiče. Když Mikuláš každého obdaroval balíčkem ovo-

ce, mikulášskými perníčky a na ten den speciálně připraveným mikulášským CD *Od srdce* s písněmi jablonecké scholy, přišel nám dát své požehnání náš pan farář Opletal. Ale ještě předtím dal každému mariánský medailónek a také sám dostal mikulášskou nadílku, jako i oba naši farní vikáři.

Letošní mikulášská nám opět ukázala, že jsme farnost, ve které je i mnoho dětí, a že má smysl pro ně dělat mikulášské setkání právě v jejich vlastní farnosti. A nejen mikulášské setkání.

Veliký dík patří všem, kteří ochotně pomohli při přípravě, a také dětem a rodičům, kteří mezi nás přišli.

Tým Čtyři M

Mikuláš přišel k nám ...

... jako každý rok, splnil očekávání dětí a přinesl koš plný dobrot. V doprovodu dvou andělů a letos i zákeřného čertíka, který chtěl zlobit a pokoušet. Holky i kluci měli připraveny básničky, modlitbičky, dokonce i vtipy a Mikuláš nezapomněl na žádného z nich.

Dokonce si na závěr vzpomněl i na ty velké Boží děti – Lukáše a Josefu.

Jana Smolná / www.rochlice.farnost.cz

Po válce začalo svítat na lepší časy. Náš nový pan farář P. Franz Wildner vyhlásil v roce 1921 sbírky na získání nových zvonů, doplnění varhanních píšťal a zavedení elektrického světla do kostela. Ano, budou nové zvony! Kdo mohl, rád přispěl a tak díky štedrým příspěvkům obdržela firma Richard Herold v Chomutově objednávku celkem na šest zvonů. Její práci znám, před deseti lety odlila přece náš umíráček! Už se těším.

Cena je propočtena na 120 tis. Kč včetně instalace. Odlíje 4 věžní zvony, 1 sanktusový a 1 umíráček. Jeden z velkých zvonů věnoval pan továrník Karl Zimmermann. Umíráček věnuje stavební firma Anton a Josef Plischke z Krásné Studánky. Před zavěšením na věž byly vystaveny na Libereckém veletrhu, kde si je mohl také prohlédnout a poslechnout každý návštěvník. Váha zvonů: 950 kg, 500 kg, 250 kg, 160 kg, 56 kg (umíráček) a 44 kg. Ladění 4 velkých zvonů v tónině F, As, C a Es. Tolik informací, tolik očekávání a tolik radosti. Ve věži si zpívají dělníci připravující stolicí k jejich zavěšení. Je bytelná: výška 3,7 m, délka 2,4 m a šířka 2,1 m. Svěcení zvonů proběhlo 27. 8. 1922. Byla to opravdu velká slavnost pro celou obec. A moje slavnost poslední. Šel jsem na odpočinek.

Od roku 1923 svolávám k modlitbám do kostela Sv. Kryštofa v Kryštofově Údolí. Zprávy z Habendorfu mám tedy jen kusé. Z nových zvonů se neradovali dlouho. Přišla další válka, ještě větší než ta, které se začalo říkat první světová. V každé farnosti mohl zůstat jen jeden zvon schopný ke zvonění. Tak osiřel umíráček. Ostatní zvony snesli z věže 24. 3. 1942, roztavili a použili k válečným účelům. Smutný osud.

Ale už slyším od potoka kroky, blíží se můj čas. Musím s vyprávěním skončit. Za půl hodiny začíná mše svatá, je potřeba přivolat věřící. Zvoním „... abych svolal ke slyšení slova Božího ...“

Podle obecní kroniky v překladu L. Kubíkové a farní kroniky v překladu M. Drägerova volně zpracovala Mirka Šimová

LIBERECKÝ CHRÁMOVÝ SBOR (4)

Od roku 1993 do roku 1995

9. – 12. září 1993 podnikl sbor další zahraniční cestu, tentokrát do švýcarského St. Gallen. Přes 50 účastníků se zde setkalo s milým přjetím švýcarských hostitelů – členů a přátel chrámového sboru kostela St. Otmar v St. Gallen s čelným představitelem Otmarem Bischofem. V kostele St. Otmar se konal koncert, kde liberečtí zpěváci provedli s úspěchem Janáčkův Otče náš a Dvořákovo Te Deum. Na mši svatou pak spolu s hostitelským sborem připravili Dvořákovu Mši D dur, kterou zpívalo 110 zpěváků. Dirigentem byl precisní Robert Jud, regenschori sboru ze St. Gallen. Oba sbory také nacvičily skladbu A. Boroniho – Tota Pulchra, kterou dirigoval B. Eliáš. Úspěšné provedení si vyžádalo přídávky, český sbor tedy zazpíval mariánské písně a chorál Svatý Václav. Tuto mši svatou sloužili společně švýcarský farář P. Sonderegger a liberecký arciděkan Fr. Opletal. Členové našeho sboru mohli díky pečlivě připravenému programu ve Švýcarsku navštívit např. kopec Dreiweihern u St. Gallen, pohlédnout na Bodamské jezero, Rýnský vodopád, Untersee (rozšířený Rýn) nebo projít město Stein am Rhein se specificky malovanými měšťanskými domy. Celý zájezd se velmi vydařil a všechny zejména příjemně překvapilo přátelské přijetí a nezištnost švýcarských kolegů.

V listopadu 1993 se pořádal koncert Divadla F. X. Šaldy. Na programu bylo Requiem G. Verdiho. Koncertu se účastnili členové operního orchestru a sboru divadla, libereckého sboru Ještěd a chrámového sboru sv. Antonína. Náročnou skladbu provedlo 100 zpěváků, dirigentem byl Miloš Krejčí. Verdiho Requiem mělo úspěšné reprízy do března 1994.

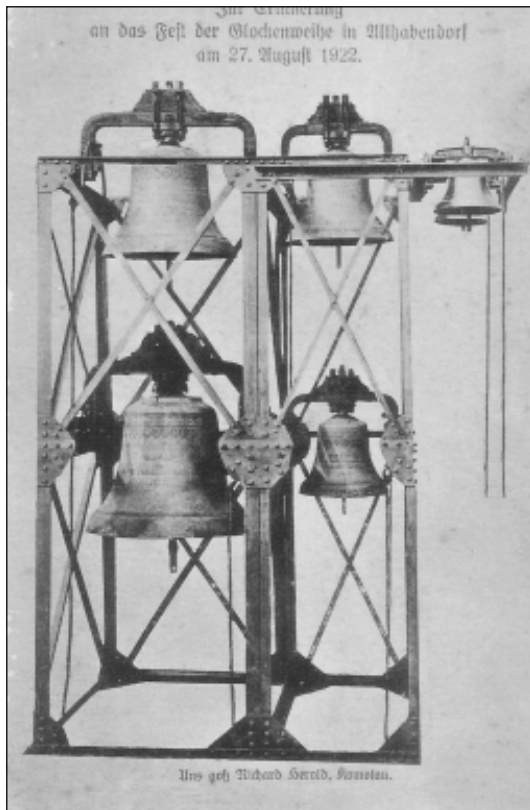
V dubnu 1994 podnikl sbor zájezd do Horního Rakouska na pozvání Novoapostolské církve ze Salzburku. Sbor účinkoval na benefičním koncertě ve prospěch postižených dětí v městském divadle v Gmunden. Zazněly tu např. sbory z Händelova oratoria Mesiáš, Mozartovy

víc a víc lidí, až se do kostela ani nevešli. Tak jsme se museli v roce 1727 všichni přestěhovat. Náš urozený pán Filip Josef hrabě z Gallasů nechal kostel snést a od základů vystavět nový. Na jaře roku 1728 jsme už byli v nové věži. A služba pokračovala dál. V dobách míru a ve válečných letech, jak bylo potřeba.

Pracoval jsem podle svého nejlepšího svědomí a myslím, že ani zvoníci si nemohli stěžovat. Ale znáte to, občas máte určité i vy pocit, že by to chtělo nějakou změnu, a začnete jednat jinak, než se očekává. Po 250 letech se to může stát každému. Třeba si v létě mimořádně zazpívat pro radost. Víte, že u zvonu si toho každý všimne? A tak se v kronice objevila zpráva, že se velký zvon 29. července roku 1856 sám rozezněl. Bylo to klidného, slunečného dne za naprostého bezvětří. V 8, 10 a 11,30 h jej slyšeli občané doma i rolníci na polích. Školský pomocník, který běžel hned po třetím úderu do kostela, našel zvon pečlivě zamčený a ve věži ani živáčka. Záhada nevyřešena, ale mé srdce pookřálo.

Ve stejném roce, díky nepozornosti zvoníků, praskl starý umíráček. Odvezli ho a my se ptali, zda se s ním ještě shledáme. Vrátil se, přetavený, s krásným reliéfem sv. Vavřince a napsal: „Ze starého prasklého zvonu přetavil C. Paul z Liberce v roce 1856.“ A 20. srpna jej vysvětil P. Anton Hofman z Liberce. Vydržel dalších padesát let. Opět praskl, a tak jej odvezli roku 1911 k přetavení do kovolitecké firmy Richard Herold v Chomutově. Měl smůlu, ale na druhou stranu to byl první zvon, který mohl vysvětit zdejší farář, toho času P. Franz Schlupeck. My si myslíme, že se k nám už nechtěl kodrcat pan děkan z Liberce, zvlášť když umíráček praská každou chvíli. Ale zvoníci říkali, že bylo našemu panu faráři uděleno z Litoměřic právo všeobecného svěcení.

Jednoho dne přišel pan farář se zprávou, že byl zastřelen syn císaře Františka Josefa I. a že bude válka. Císaře jsem viděl, byl tu v červnu 1906. Rozdal v Habendorfu pět vyznamenání, a jedno z nich dostal i pan farář. Vypadal přísně, ale že by vyhlásil válku? Opravdu,

srdce se mi zastavilo. A mluví se o tom, že je potřeba roztavit co nejvíce zvonů, aby bylo dost materiálu na zbraně pro vojáky. Vojenské velitelství prý vykoupí 1 kg za 4 K. Zmlkl zvon v kapli v Krásné Studánce (45 kg), zvony na škole i na hřbitově v Radčicích (celkem 90 kg) a přišla řada na nás. Ještě 21. 11. 1916 jsme zvonili na památku císaře, který právě zemřel v Schönbrunnu a měli jsme se rozloučit. 28. listopadu 1916 jsem naposledy viděl malý, sanktusový a umrlčí zvon. Náhradou za ně byla vyplacena částka 800 K. Tak jsme tu zůstali jen my dva nejstarší. A bylo hůř. 15. ledna 1918 byl zabaven i střední zvon o váze 301 kg (vyplacen 1 204 K). Mě zachránil můj věk. Byl jsem nejstarší zvon v celém okrese a mohl jsem tedy zůstat na kostele. Sám. I varhany zmlkly během 14 dnů, musely vydat 27 ze svých píšťal. Věž byla najednou tak prázdná, jen hodiny měřily ten smutný čas. Svolával jsem lidi k modlitbám za bojující, hladovějící, ztracené a padlé. Zvonil jsem co nejlépe, snažil se i za své zmizelé druhy.

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ Ples libereckých farností (12. 1. 2008)

V sále U Košků

K tanci a poslechu hraje kapela Janských

Akce je určena pro: Bludy (rangers), rádce a rádkyně, vysloužilce, rodiče, přátele, další (viz poznámka).

Organizuje: Majka RISOVÁ

Bambusi jednodeňák asi na lyže (19. 1. 2008)

Akce je určena pro: Bambusy (starší skauty).

Organizuje: Einstein

Kontakt: 481 030 224 / 731 557 650

Další roverská výprava za kulturou (19. 1. 2008)

Výprava na muzikál do jabloneckého divadla.

V hlavní roli Ještěrka. Lístky rezervujte u Ještěrky (cena 180 Kč)

Akce je určena pro: Bludy (rangers), rádce a rádkyně.

Organizuje: Šídlo

Kontakt: 737 546 279

Ples střediska Šurean (25. 1. 2008)

Vrchol taneční sezóny v sále U Košků. Hudební doprovod zajistí skupina Firmus Praha, která pro tento den odřekla vystoupení na Žofíně.

Sraz: 20.00

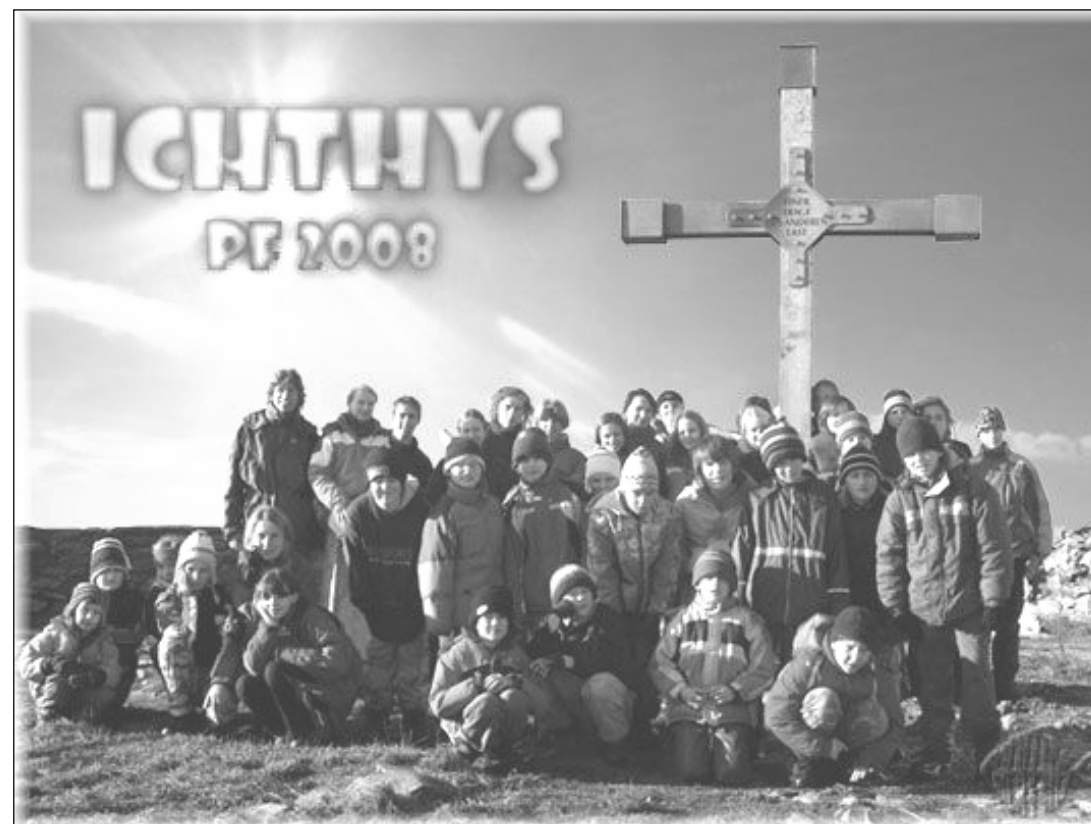
Rozchod: 02.00

Cena lístku směšných 100 Kč

Akce je určena pro: Bludy (rangers), rádce a rádkyně, vysloužilce, rodiče, přátele.

Organizuje: Plesový výbor Ichthys – Kulich, Pomněnka, Oblek, Šídlo, Vážka, Ještěrka

Kontakt: 737 546 279

Lyžařská výprava na lyžích pro R&R (1. – 3. 2. 2008)

Na Muštelce

Akce je určena pro: Pučmelouny (rove-ry), Bludy (rangers), rádce a rádkyně.

Organizuje: Šídlo, dRak

Kontakt: 737 546 279

www.skauting.cz/ichthys

Foto

- *Celostředisková výprava na Hubertku (23. – 25. 11.). Pokud chtěl někdo najíst, musel na rozcvičku – byla studená.*

RODINA A ŠKOLA

MANŽELSTVÍ SMLOUVY – AMERICKÁ ALTERNATIVA BĚŽNÝM MANŽELSTVÍM

Ve Spojených státech amerických neexistuje federální rodinné právo. Právní úprava manželství – a tedy i rozvodu – je v působnosti jednotlivých členských států. Jak známo, právní úprava manželství bývá často zrcadlem, ve kterém se odráží povědomí společnosti o hodnotě rodiny. Slycháme-li tedy, že Spojené státy jsou rozděleny na hodnotově liberální (přesněji: relativistické) a hodnotově konservativní státy, neprojevuje se tato skutečnost pouze v podpoře různým politickým kandidátům, ale i ve způsobu, jak právní systémy jed-

notlivých států chápou manželství. A rozdíly najdeme celou řadu. Některé existují již dlouhou dobu (např. v některých státech existuje tzv. common law manželství, tj. **manželství vzniklé faktickou cestou bez svatebního obřadu**), jiné jsou poměrně nové (např. **manželství osob stejného pohlaví** v některých státech a ústavní ochrana manželství coby svazku muže a ženy ve státech jiných).

Jedním z velkých témat ochránců manželství je otázka rozvodů. Přestože rozvod (resp. rozluka – oběma pojmům se zřejmě bude věnovat současný seriál v Obrázku) manželství se v různých právních rádech

ti, které zcela přirozeně vedou hlas, kdo jste je někdy zpíval, víte, že jejich zdánlivá jednoduchost a snadnost provedení musí být vykoupena stejným uměním a pokorou zpěváka i muzikanta. Domnívám se, že to všechno – talent, dobrá technika hry i zpěvu spolu s pokorou a snahou opravdu oslavit příchod Ježíška – se zhmotnilo v mimořádně dokonalém a niterném provedení díla rožmitálského kantora.

Nechci se pouštět do hodnocení, to je vždy neobjektivní počin, ale přece jen: vyznávám se z okouzlení nad zcela jistou intonací a čistotou zpěvu ženského sboru. Nu a dvojzpěv tenoru a altu: „To jest jasnost skvostná, to jest noc milostná ...“ to muselo zjihnout i notně okoralé srdce ...

Existují skvělé nahrávky s nejpřednějšími sólisty a uměleckými tělesy. Znam toto dílo takřka nazpaměť z poslechu i z not. Poprvé jsem je zpíval před 40 lety také ve venkovském kostele. Přiznám se tedy, že nic se nevyrovná tomu tichému úžasu, když lidé z vašeho nejbližšího okolí tady a teď „Chválí Boha ustavičně písněmi, hudbami, troubami, též jak bubny: ctí Pána milého, Ježíše narozeného, který budiž veleben až na věky věků – amen.“

Pavel Kozojed

VZPOMÍNKY STARÉHO ZVONU

Můj příběh začal na podzim v roce 1600, kdy mě odlil v nedaleké Žitavě místní zvonař pro chrám Sv. Kateřiny v Habendorfu. Dostal s objednávkou k přelití starý zvon, který snad visel na menší dřevěné modlitebně, ale to už nepamatuji.

Jsem chlapík s váhou 400 kg, výška 73 cm, průměr 88 cm a zpívám v gis. Na spodním okraji mám slova: „Abych zvonil k Božímu slovu a svolal ke slyšení slova Božího, ulil mne zvonař Georg Wieldt ze Žitavy 4. října 1600 za doby faráře, ctěného pana Andrese Heische, Galla Kheila, rychtáře z Habendorfu, Michaela Grunera, rychtáře ve Svárově, Georga Müllera, rychtáře v Schonbornu, Jakoba Pilze,

rychtáře Ratschendorfu a Mathease Pevchera, staršiny tamtéž, Martina Peukera a Jakoba Niergka, kmostrů kostela.“ Jsem zdoben znakem Redernů a nad ním najdete písmena CVRF, která značí Kateřinu z Redernu, majitelku panství. Pozorný návštěvník také najde zobrazení ukřižování Ježíše Krista a značku zvonáře – štít s konvicí a zvonem. Přivezli mně s velkou slávou a zavěsili na věž vonící novotou. Tak začala moje služba. Zvonil jsem při mších, oslavách, svatbách i pohřbech.

V roce 1691 mi na věž přibyl nováček, zvon věnovaný novým majitelem panství. Byl střední velikosti, odlit z přetaveného materiálu v dílně v Mladé Boleslavi. Po obvodu horního okraje stálo: „Sit nomen Domini Benedictum in seacula anno 1691.“ Z jedné strany je erb a věnování členů rodiny Gallasů: Franz Ferdinand Ignaz Mathias, svatě říše Římské hrabě Gallas na zámku Campo, vévoda z Lucera, dědičný pán panství Frýdlant, Liberec, a Radim, skutečný komoří královského majestátu uherského a českého. Na straně druhé kříž, obraz Panny Marie a nápis: „Za časů Adama Löbla, faráře, a Christiana Platze, správce.“

Pár let poté došlo na věži k tragédii. Jednoho jarního dne, jak bývá obvyklé, se blížila bouřka. Vyběhly k nám nahoru čtyři děti a začaly zvonit, aby hrozivé mračky odehnaly. Zvonily asi čtyři hodiny, ale bouřka přesto přišla. Přímo do věže uhořel blesk a na místě zabil Hanse Fridricha, syna pana učitele Ehrlicha. Ostatní byly v šoku a zraněné, ale přežily. Od té doby nemám bouřky rád. Vrací se mi při nich vzpomínka na Hanse a jeho hrob s datem úmrtí 5. května 1693.

V roce 1700 se naše společnost rozrostla o další, ještě menší zvon. Ten přijel z Ústí od mistra Johana Baltazara Rommela. Krásně ozdoben obrazem naší sv. Kateřiny, erbem Gallasů a s nápisem: „Za časů ctihodného P. Josefa Schmiedta a vrchního správce Christiana v. Platze.“ Dále jsou uvedeni Elias Peukar z Krásné Studánky, Adam Pilz z Radčic a Georg Nering z Habendorfu.

Zvonili jsme spolu do dálky, svolávali

JAKUB JAN RYBA V DOLNÍM HANYCHOVĚ

Skutečně, není to omyl ani tiskařský šotek. Rožmitálský kantor byl 24. prosince (již) loňského (občanského) roku neviditelně přítomen vigilii Narození Páně v kostele Sv. Bonifáce v Dolním Hanychově. Přesněji řečeno, jeho proslulá I. Česká mše vánoční – ale kdo ví, třeba ji slyšel ...

Jak se přihodilo, že se sice v chudém, ošumělém kostelíku, který se však pečlivo svých farníků postupně zbavuje potrhaneho a zaprášeného šatu, rozezněly lyrické i jásavé tóny houslí, basy, flétny, varhan a zpěvu k oslavě Božího narození?

Své by k tomu měl co říci Radek Skalický, výborný mladý muzikant, který již několik let se svými rodiči organizuje benefiční koncerty právě k zvelebení této církevní stavby, která je provázána existenčními protivenstvími již od svého vzniku za 1. světové války.

Myšlenka zrála od léta loňského roku, kdy bylo nabídnuto vystoupení komorního orchestrálního sdružení při oslavě svátku Narození Páně, kterým je u Sv. Bonifáce tradičně vigilie v 16.00 hodin. Shonu a nejistoty, jak to všechno uskutečnit, bylo dost, ale nakonec to dopadlo nejlépe, jak mohlo, a pastýř zavolal spícího mistra právě při začátku mše svaté. Právě tak to dílo bylo myšleno i komponováno, a byť liturgická reforma 2. Vaticana zásadním způsobem změnila zapojení lidu do dění při slavení mše sv., je třeba říci, že podobná díla mají své opodstatnění při liturgii i

dnes. Pozvedají totiž duši k Bohu mnohem účinněji než cokoli jiného. Ostatně – kvalita a úroveň hudby i na venkovských kůrech minulých staletí byla nepoměrně vyšší, než je tomu, bohužel, dnes.

Tak se tedy sešli na kůru: již zmíněné komorní sdružení, jehož členem je i houslista Bořivoj Pohl ml., který je současně členem Společnosti J. J. Ryby v Rožmitále pod Třemšínem se zpěvačky z vokálního souboru REGNIS. Zatímco zmínění muzikanti již mají za sebou

léta hraní, mladí vokalisté Regnisu (věkový průměr je 18 let!) se sešli poprvé na podzim r. 2005, aby se mohli účastnit soutěže Gymnasia cantant. Přišli, uspěli, a to jim dalo chuť pokračovat dál. Zkouší zpívat vše, co je zaujme a tak

mají v repertoáru písně od 15. století po soudobou, i populární tvorbu.

Kostel Sv. Bonifáce se zcela zaplnil a lidé neobvykle tiše a trpělivě čekali ... V 16 hodin kostel potemněl a jen z kůru dopadalo rozptýlené světlo do zšeredé chrámové lodi. Do tohoto soustředěného očekávání se ozvala melodie Tiché noci. Její tóny se skutečně tiše nesly prostorem a nevtíravě připravily shromážděné na vlastní slavnost. A opravdu, téměř současně se zvoncem u sakristie, ohlašujícím příchod kněze k oltáři, se rozzářila všechna světla a zazněl tenor udiveného pastýře, doprovázený trylky varhan a pizzicatem houslí: Hej mistře, vstaň bystře ...!“

Kdo znáte ty melodie plné vroucnos-

objevuje již od druhé poloviny 19. století, až do 70. let 20. století bylo v západním světě třeba v rozvodovém řízení prokazovat vinu na rozpadu manželství anebo alespoň nemožnost dalšího soužití manželů. Rozvod byl možný pouze při splnění určitých podmínek, mezi které patřila např. nevěra jednoho z manželů. Od té doby se úprava rozvodu neustále zjednodušovala, takže v současné době již v mnoha státech USA není třeba prokazovat téměř nic. Plně postačuje souhlasné prohlášení obou manželů, že již nehodlají nadále setrvávat ve společném svazku. V některých státech je pak možné rozvést manželství bez udání důvodu i proti vůli druhé strany. Podobný trend „liberalizace“ rozvodu vidíme i v českém rodinném právu.

Souběžně s vlnou oslabování manželství vzniká v USA hnutí pro rozvodovou reformu, podporované především křesťanskými skupinami. Veškeré pokusy o změnu rozvodového zákonodárství však byly neúspěšné. Až v druhé polovině 90. let minulého století zaznamenalo toto hnutí důležitý úspěch: v Louisianě, Arizoně a Arkansasu byla přijata úprava tzv. „covenant marriage“. (Oficiální český ekvivalent se mi prozatím nepodařilo nikde vypátrat, budu proto používat výraz „**manželství smlouvy**“, který přes

svoji nezvyklost a neohrabanost nejlépe vystihuje podstatu.)

V čem ono „manželství smlouvy“ spočívá? Úvaha bojovníků pro rozvodovou reformu byla asi následující: Jestliže se nám nedaří změnit úpravu rozvodu manželství, vytvořme sami pro sebe – a pro všechny, kdo považují manželství za nedotknutelné – zvláštní druh manželství, které bude obtížněji rozveditelné.

Nejedná se tedy o změnu právní úpravy manželství pro všechny, ale o nový právní institut pro páry, které požadují právní záruky trvalosti manželského svazku. Od běžného manželství se „manželství smlouvy“ odlišuje jak v okamžiku jeho uzavírání, tak v možnostech jeho ukončení.

Aby mohli snoubenci uzavřít „manželství smlouvy“, musí absolvovat předmanželskou přípravu poskytovanou buď duchovním nebo manželským poradcem. Smyslem přípravy je především seznámit snoubence s podstatou manželství coby svazku jednoho muže a jedné ženy uzavíraného na celý život.

Po absolvování přípravy musí oba snoubenci podepsat písemné prohlášení. Například v Arizoně zní text prohlášení takto: „*Slavnostně prohlašujeme, že manželství je smlouva mezi mužem a ženou, kteří souhlasí žít spolu jako manžel a manželka tak dlouho, dokud oba žijí. Vybrali jsme si jeden druhého pečlivě a obdrželi jsme předmanželské poradenství ohledně přirozenosti, účelu a odpovědnosti manželství. Jsme srozuměni s tím, že manželství smlouvy je uzavíráno na celý život. Jestliže zakusíme manželské obtíže, zavazujeme se vynaložit veškeré přiměřené prostředky k setrvání v manželství, včetně manželského poradenství. S plným poznáním toho, co takový závazek znamená, prohlašujeme, že si přejeme, aby naše manželství bylo vázáno Arizonským zákonem o manželství smlouvy (covenant marriage) a slibujeme, že se budeme milovat, ctít a pečovat o sebe jako manžel a manželka po zbytek našich životů.*

I již sezdané páry mohou proměnit svoje běžné manželství v „manželství smlouvy“, a to právě prostřednictvím podpisu tohoto prohlášení.

Manželství smlouvy se od toho běžného liší obsahem vyplývajícím z podepsaného prohlášení, především pak závazkem žít spolu po zbytek života. Přesto i toto manželství může být rozloučeno, resp. rozvedeno. Podmínky, za kterých se tak může stát, jsou ale mnohem obtížněji splnitelné, než v případě běžných manželství. Jednostranné rozvázání manželského pouta je možné pouze ve vymezených případech (např. nevěra druhé strany, odsouzení druhé strany na doživotí či k trestu smrti za zvlášť závažný zločin, jednostranné opuštění druhým manželem po dobu delší než jeden rok, pohlavní zneužívání atd.).

Jak již bylo uvedeno, manželství smlouvy bylo zavedeno ve třech členských státech USA. Stalo se tak v letech 1997 – 1998. V dalších 26 státech byl příslušný zákon navržen, ale legislativní proces buď nebyl stále ještě dokončen, nebo návrh nebyl přijat. Praktických zkušeností s novou úpravou tedy mnoho není.

Podle zkušeností z Louisiany si manželství smlouvy zvolí jen asi 2 – 3 % svatěbčanů. Ani mezi katolíky není tento podíl nijak výrazně vyšší. Proč tomu tak je? Jak se vyjádřili místní biskupové, církev je jedno, zda oddává snoubence, kteří vstupují do obyčejného manželství nebo do manželství smlouvy, protože ani jedno z nich nesplňuje požadavky katolického manželství. Do **katolického manželství** vstupuje katolík vždy s úmyslem, že uzavírá posvátný a nerozlučitelný svazek. Katoličtí duchovní také určitou dobu odmítali poskytovat předmanželskou přípravu, kterou zákon před uzavřením manželství smlouvy vyžaduje. Důvodem nebyl bojkot myšlenky manželství smlouvy. Součástí předmanželské přípravy totiž mělo být i poučení, za jakých okolností je možné manželství smlouvy rozvést. A takové poučení katolický duchovní poskytovat nemůže.

Smyslem manželství smlouvy je umožnit všem, kdo věří, že manželství je od přirozenosti trvalý svazek, upravit si vzájemné vztahy, aby lépe odpovídaly přirozenosti manželství. Na druhou stranu ani manželství smlouvy není nerozlučitelné tak, jak nerozlučitelnost vnímá

katolická církev. Jedná se tedy spíše o kompromis mezi současným úpadkovým pojetím manželství a nerozlučným manželstvím, jak si jej přeje Bůh. Přesto je třeba ocenit odvalu oněch tří amerických států, které manželství smlouvy zavedly. Nezbyvá než doufat, že se jedná o první drobný úspěch v dlouhém boji o pojetí manželství.

Jakub Kříž

Foto

- *Text slibu bývá různý: Svatebčané se stavějí před Boha – zřejmě se jedná o nekatolíky, kteří se hlásí ke Kristu.*

Velká manifestace Na podporu křesťanské rodiny

Madrid. V hlavním městě Madrid se v den svátku Svaté Rodiny na náměstí Plaza de Colón konala manifestace skoro dvou miliónů lidí „Na podporu křesťanské rodiny“, pořádaná madridskou arcidiecézí. Pro Vatikánský rozhlas přiblížil tuto akci jeden z iniciátorů této akce Kiko Argüello.

Jak říká sám slogan, jde o podporu křesťanské rodiny uprostřed dnešní Španělské (socialistické) reality. Po zavedení zrychlené rozvodové procedury **lidově zvané „express“** bylo v šesti měsících rozvedeno 100 tisíc rodin a rozvody se zvýšily o 75 %. Dnes to vypadá jakoby se všichni rozváděli, ale není to pravda. Existuje mnoho katolických rodin.

Křesťanskou rodinu je třeba podpořit, protože jsme menšinou a nacházíme se ve velice vážné situaci. V severní Evropě, která rodinu zničila, vzniká společnost, kde 70 % lidí žije o samotě, jak např. ve Švédsku. Papež Jan Pavel II., když přijel do Madridu řekl: „Budoucnost lidstva prochází rodinou“. Budoucností jsou děti. Problémem je mládež. Mládež, která byla svědkem nenávisti mezi svými rodiči doma, si nese smrtelná zranění po celý život. Pokud k rozvodu dochází, když je dětem mezi 9 a 11 lety, nesou si citová zranění po celý život. To se samo nevyléčí. Co se děje v celé Evropě je hrůza. Je to smrtící atentát na rodinu.

Loni se konal Den rodiny v Římě, teď v Madridu. Rodiny si tedy začínají uvě-

se tito zemědělci vrátili do vlasti a viděli bídu vlastní země, za níž dávali zodpovědnost především Praze, začali tak vynášet blahobyt německého lidu, takže během několika málo měsíců země se stala radikálně protičeskou a germanofilskou. Této psychologické situace využil Hitler, aby pak mohl působit na ubohého presidenta Slovenska, Msgr. Tisa, který neměl prozíravost vzdát se včas.

7. Poslední kroky slovenské vlády, totiž znovu žádaná ochrana od Německa, působí obavy, že se dojde k nějakému takzvanému „protektorátu“ také pro Slovensko.

8. Vyslanec Československa v Berlíně pan Mastný, který měl už před několika dny nadobro opustit své místo, byl zadržen německou vládou, snad proto, že se tak vytvoří dojem, že je-li třeba, i Praha má svého diplomatického zástupce v Berlíně.

9. Říká se, že všem diplomatickým zastoupením Československa u různých národů bylo povinně nařízeno předání úplného archivu německému kolegovi v tomtéž hlavním městě. Stejně tak byl obsazen německými policisty jako jeden z prvních úřadů archiv ministerstva zahraničí v Praze. Kolik a jaké dokumenty skončily pak v rukou německých vyšetřujících orgánů, je možno si snadno domyslet.

10. Berlínské obyvatelstvo různě reaguje. Katolický lid mlčí; navenek souhlasí, ale trpí pod morální tíží násilného způsobu a porušení smluv vlastní vládou. Protestantský lid je většinou méně citlivý na úvahy mravního rázu a snadněji tleská politickému úspěchu. Není vyloučeno, že aspoň pastoři jsou méně povrchní. Mladí, zapsaní anebo nezapsaní do národně socialistické strany, jakéhokoliv vyznání, jsou fanatičtí z výsledku tohoto úspěchu, který chválí, poněvadž je bez krveprolití, ale nestarají se o slzy, jež stojí a bude stát celé české obyvatelstvo, ani o morálku porušených smluv. Je to národnostní fanatismus nové generace, povýšený na nejvyšší měřítko v životě národů.

11. Říká se také, že v plánu vypracovaném mezi Berlínem a Slovenskem

počátkem měl být státní převrat, provedený 15. března na Slovensku, které mělo vyhlásit svou nezávislost na Praze. Tento plán však byl předčasně odhalen a dostal se k uším Čechů a způsobil rychlý zákrok ústřední vlády v Praze nahrazením beze všeho slovenské vlády, jíž předsedal Monsignor Tiso. Německo toho ihned využilo a otevřeně se postavilo po bok Slovensku a tvrdilo, že jediná konstituční vláda byla ta, jíž předsedal Dr. Tiso. Pražská vláda, z obav nad vývojem situace, zamýšlela se obrátit na Berlín o pomoc, a tak spadla do léčky, poněvadž zatímco president Československa cestoval do Berlína, aby požádal o pomoc, zde už byly dány příkazy k nastávajícímu obsazení Československa.³

Další zpráva nuncia Orseniga, týkající se Čech, je z 15. září 1939. Stejně jako v Praze, i ve Vídni po připojení Rakouska k Německu 15. března 1938, zanikla i tam nunciatura. 1. září 1939 napadlo Německo Polsko a tím zahájilo 2. světovou válku. Ve své zprávě, která se týká především této nové situace, žádá nuncius pokyny Státního sekretariátu. Mj. jiné se táže kardinála Státního sekretáře co dělat s nyní nepoužívanými budovami nunciatur ve Vídni a v Praze:

„Je pravděpodobné, že vzhledem k prodloužení války bude zabráno ještě mnoho budov, aby byly přeměněny ve vojenské nemocnice, snad i v Rakousku. Uctivě prosím Vaší nejdůstojnější Eminenci, jak se mám zachovat, kdyby případně byly vyžadovány k tomuto účelu palác bývalé nunciatury ve Vídni bez nábytku a dům, dosud zařízený, bývalé apoštolské nunciatury v Praze, a také vila v Karlových Varech.“⁴

¹ Actes, I, č. 2, str. 98.

² O tom srov. K. A. HUBER, *Das Jahr 1938 in den Priesterseminarien von Böhmen-Mähren*, „Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen-Mähren-Schlesien, 7 (1985), s. 152-188.

³ Actes, I, č. 3, s. 99-101.

⁴ Actes, VI, č. 66, s. 145.

onálně socialistická vojska na území Čech a Moravy, poté co Slovensko pod vlivem nacistického Německa vyhlásilo samostatnost a odtržení od česko-slovenského státu. Vytvoření Protektorátu Čech a Moravy znamenalo ztrátu politické nezávislosti i pro ono torso státu, které ještě zbylo po zabrání pohraničního tzv. sudetských území, oddělených od Československa Mnichovskou dohodou z 29. září 1938, podepsanou mimo nacistického Německa fašistickou Itálií, Francií a Anglií.

Prakticky mj. znamenalo obsazení Čech a Moravy také ztrátu diplomatických styků s jinými svobodnými zeměmi. Vatikán, zastoupený v Praze svým nunciem, byl tak donucen zrušit pražskou nunciaturu a její zájmy i v českých zemích nadále zastával nuncius v Berlíně, Msgr. Cesare Orsenigo. Ani tak však mu nebylo německými úřady dovoleno zasahovat do vnitřních záležitostí místní církve v protektorátu, poněvadž německá vláda později uznávala jeho pravomoc pouze na území „staré Říše“ a nikoliv na „nově získaných územích“, kde chtěla místní situaci bez jakéhokoliv zásahu Svatého stolce řešit na místní úrovni.

První depeše, týkající se českých zemí, zasláná do Vatikánu berlínským nunciem Orsenigem je datována 15. března 1939, tedy v den obsazení Čech a Moravy nacistickými vojsky. Je to pouhá stručná zpráva:

Německá vojska obsadila Prahu. Zdá se, že se jim podaří během dneška obsadit celé české území. Hitler a ministr zahraničí už odjeli do zabraného území. Není nic známo o budoucím uspořádání; je zajištěna autonomie pro Slovensko; s Čechy bude patrně možná asimilace, ne však ještě Anschluß (připojení k Říši).¹

Už o tři dni později, 18. března, informuje nuncius kardinála Státního sekretáře Maglione na základě zpráv, jež se mu podařilo zjistit v berlínských diplomatických kruzích, daleko obšírněji:

1. Ze souhrnu drobných okolností, jež nyní ve světle toho, co se přihodilo, se výrazně a jasné projevují,

zdá se nasvědčovat tomu, že nejen obsazení českého národa, ale i způsob, jakým bylo provedeno, totiž aby nasazením německého živlu, obratně předem usazeného na území, jež mělo být obsazeno, bylo dlouho připravováno. V tomto světle vynikne i skutečnost, že bylo odloženo přenesení německé teologické fakulty do Liberce (německé sudetské území), aby byla udržena ještě v Praze po boku české fakulty.²

2. Noční rozhovor mezi prezidentem Československa panem Háchou a Führerem musel být velmi krátký a omezený na tragické dilema: „Buď se český národ zcela svěří Německu, anebo potáhnu na Prahu.“

3. Bleskové obsazení letišť a celých hranic i výchozích cest z Čech, zdá se, mělo především policejní účel: zamezit útěku nedávných uprchlíků, jak německých, tak židovských, kteří po tolik let mluvili a psali proti Třetí Říši a jejímu Vůdci.

4. Berlínští diplomaté, včetně těch, jejichž mocnosti buď podepsaly (Mnichovskou dohodu), anebo byly v Mnichově, nevěděli nic o jakémkoliv manévru; říká se, že dokonce i italská vláda byla informována teprve v noci na 15. tohoto měsíce. (2) Někdo, jako pan velvyslanec Polska, trval v pondělí a v úterý na tom, aby se mohl přeptat na ministerstvu zahraničí v Berlíně, nebylo to však možné; o všech vysokých úřednících se v pondělí a v úterý tvrdilo, že jsou mimo úřad.

5. Pan velvyslanec Francie (3), když se po provedeném obsazení představil na ministerstvu zahraničí, aby získal nějaké vysvětlení, a když řekl: „Tím jste porušili ducha Mnichovské dohody,“ byl zasažen divokým protiútokem, jímž naopak obviňovali Francii:

a) že vyzývala ke zbrojení právě po Mnichovské dohodě;

b) že poskytla peníze – a tvrdí, že mají důkazy – Československu pro účely, jež byly v rozporu s duchem Mnichovské smlouvy.

6. Jedním z neúspěšnějších prostředků šeptané propagandy v německých službách byli slovenští venkované, pracující v Německu. Když

domovat, že je třeba se mobilizovat a rodinu bránit ...

V nebezpečí je budoucnost Evropy. Je to děsivé, protože nakonec všichni žijí osamoceni, sami. A lidé, kteří žijí sami, podléhají stále v rostoucí míře sebevraždám, alkoholismu atd. Poté co ztroskotalo společné soužití, se lidé rozhodují žít o samotě a stárnou s problémy vskutku ohromnými. Ve hře je mnoho budoucích věcí.

Benedikt XVI.: „Zdravím účastníky Setkání rodin, které se koná tuto neděli v Madridu, a také kardinály, biskupy a kněze, kteří je doprovázejí. Rozjímáním tajemství Syna Božího, který přišel na svět zahrnut vroucími city Marie a Josefa, vybízím křesťanské rodiny, aby usilovaly o zkušenost laskavé přítomnosti Pána ve svém životě. Stejně tak je povzbuzuji, aby - inspirováni Kristovou láskou k lidem – vydávaly světu svědectví o kráse lidské lásky, manželství a rodiny. Ta je založena na nerozlučné jednotě muže a ženy a je privilegovaným prostorem,

v němž je přijímán a chráněn lidský život od jeho početí až do přirozeného skonu. Rodiče mají proto základní právo a povinnost vychovávat svoje děti ve víře a mravních hodnotách, které dávají důstojnost lidské existenci. Vyplatí se zasazovat se o rodinu a manželství, protože se vyplatí zasazovat se o lidskou bytost, jež je nejcennější z těch, které Bůh stvořil. Obracím se zvláště na děti, aby měli rády svoje rodiče, bratry a sestry, a modlili se za ně; k mladým, aby povzbuzení láskou svých rodičů následovali velkodušně svoje manželské, kněžské nebo řeholní povolání; ke starším a nemocným, aby nalézali pomoc a pochopení, které jsou jim zapotřebí. A vám, drazí manželé: vždycy počítejte s milostí Boží, aby vaše láska byla plodnější a věrnější. Do rukou Marie, 'která svým «ano» otevřela Bohu bránu našeho světa' (Spe salvi, 49), svěřuji plody této slavnosti. Vřelé díky a šťastné svátky!“

Z Vatikánského rozhlasu
29. a 30. 12. 2007

MUČEDNÍCI VÝJIMEČNÉHO STAVU

Prosinec je v Polsku měsíc spojený se vzpomínkami na období komunistické totality. Krátce před vánočními svátky si v Gdaňsku, Gdyni a Štětíně připomínají výročí dělnických protestů v roce 1970, které režim (ministrem obrany byl tehdy jistý Wojciech Jaruzelski, mimochodem také velitel útoku na Československo) potlačil pomocí armády. Trochu dříve máme další prosincové výročí – vzpomínáme na onu mrazivou noc z roku 1981, kdy Jaruzelski a jeho – údajně – polská vláda vytáhla s tanky a obrněnými transportéry proti vlastnímu národu. Byl vyhlášen výjimečný stav, jehož cílem bylo potlačení hnutí Solidarity, které během předcházejících měsíců opět probudilo touhu společnosti po svobodě.

Hlavní události spojené s výjimečným stavem jsou známé i v Čechách: třeba brutální pacifikace slezského dolu „Wujek“, kde zemřelo několik horníků. Objevují se záběry z rozháněných demonstrací, během kterých umíraly další oběti komunistické zvěle. Ale málo lidí mimo Polsko ví o tom, že osmdesátá léta byla také obdobím – jak píše spisovatel Rafał Ziemiakiewicz – „asistovaných sebevražd“ a jiných záhadných úmrtí, které samozřejmě tehdejší soudy řešily jako „nehodu“ nebo „smrt z přirozených příčin“. Málo se také ví o tom, že vedle členů opozice nejčastějšími oběťmi byli kněží.

V polském duchovenstvu byl vždy velice silný ethos „služby společnosti“ i v okamžicích nejtěžších zkoušek. Polští kněží chtěli „být s národem“ i když to znamenalo, že v následku umírali spolu s důstojníky popravenými v Katyni nebo spolu s povstalci v hořící Varšavě v roce 1944. Když vláda vystoupila proti společnosti v prosinci '81, farnosti se stály jedním z center pomoci pronásledovaným – zde se rozdělávala pomoc rodinám uvězněných, zde se ukrývali hledaní, zde se především sloužily „mše za vlast“, na které přicházely tisíce lidí, aby pocítili, že společenství svobodných lidí nebylo ještě úplně rozdraceno obušky komunistické policie.

Kněží na tuto svoji roli začali brzo doplácet. Samozřejmě není potřeba zmiňovat nejznámější případ mučedníka výjimečného stavu, patera Jerzého Popieluszka, kaplana varšavské Solidarity, který byl unesen, mučen a zavražděn funkcionáři StB. Nejedná se však o případ ojedinělý. Bojem proti Církvi se zabýval nechvalně známý 4. Department polské StB (Služba Bezpieczeństwa). V rámci tohoto oddělení fungovala tzv. Skupina D, jejímž cílem bylo přímo „zlomit“ sledované kněze, „zničit je fyzicky“ či dokonce zabít. Právě v osmdesátých letech bylo působení této složky bezpečnostních sil režimu obzvláště intenzivní a brutální.

Vyjmenujme alespoň jména mučedníků poslední etapy boje proti komunismu z řad duchovních:

Pater Popieluszko zemřel v roce 1984. Rok dříve přišel o život poznaňský dominikán Stanisław Kowalczyk – pracovník akademické pastorace, který pomáhal stávkujícím studentům. Jeho vražda se konala podle schematu známého v té době: zemřel při autonehodě a jak bylo později zjištěno, jeho vůz byl předtím záměrně poškozen. Ve stejném období byli za nevysvětlených okolností nalezeni mrtví další dva duchovní, známí tím, že sloužili „mše za vlast“ – pater Stanisław Palimako a pater Antoni Kij.

Největší série vražd přišla však v samotném závěru existence komunistického režimu, v roce 1989. Jako kdyby si funkcionáři StB na poslední chvíli chtěli „vyřídit účty“ s nenáviděnými protivníky. Nebo spíše: jako kdyby spatřovali největší nebezpečí pro udržení svého vysokého postavení ve státních strukturách právě v Církvi a jejích nejangažovanějších pastýřích. Aby přechod k „demokracii“ mohl být uskutečněn podle estébáckých představ, bylo třeba odstranit ty, kteří lidem připomínali, za co už celé desetiletí bojují. Všechny vraždy vyjmenované níže byly spáchány v době, kdy vrcholila jednání mezi vládou a opozicí, a třetí z nich dokonce už po prvních „polosvobodných volbách“.

Posledními oběťmi StB se tak stali tyto kněží:

coval na překladu misálu i vyklečel hodiny v kapli.

Nezapomenutelný je jeho výklad 6. kapitoly sv. Jana. Je to ona prorocká kapitola, v níž Kristus zaslubuje svátost oltářní. Jsou to věty, kdy židé nemohli pochopit, že Kristus žádá, aby jeho učedníci požívali jeho tělo a krev. Tato kapitola vždycy působí a bude působit potíže člověku neznalému metafyziky a Starého zákona. Ale Alfred Fuchs, znalec filosofie a Bible i odchovanec velikonočního židovského rituálu, podával výklad, který se mu řítil z jeho úst jako řečnický vítr a jeho oči se dívaly nepřítomně do prázdna. Otevíral tajemné hloubky krevního rituálu, hrůzu starozákonního žida před krví zvířete, a tu nastupuje Kristus, aby svou krví, oživenou hypostatickou unií božství spojeného s člověčenstvím, člověka živil a vytrhl ho ze zákonů krevní přirozenosti do sféry, která je vlastní božství. Fuchs jakoby trhnutím opony jasně rozzářil nesmírnou a obtížně srozumitelnou pravdu eucharistie. Jako ortodoxní žid a filosof uměl pronikat biblické mystérium Kristova odkazu z Poslední večeře. Fantastické byly jeho výklady eucharistických hymnů „Chval, Sióne, Spasitele“ a „Zbožně se Ti klaním“. Bylo to srozumitelné a proto i plamenné vyznání víry podle lidských možností objasňující toto tajemství. Z posluchačů se nikdo nehnul, žádný z nich nikdy nic takového neslyšel, pozornost neklesala. U velikého ohně se nedá usínat.

Dr. Alfred Fuchs byl člověkem, který spolu s křtem a biřmováním dostal charisma slova, které lze pochopit, a charisma pera, kterému lze porozumět. To bylo slíbeno těm, kdo uvěří v Něho. Universalismus, světovost církve je Fuchsovu duchu nejsympatičtější. Navštěvuje vícekrát Řím, latinsky konferuje dvě hodiny s papežem a navazuje literární a zpravodajské spojení takřka s celým katolickým světem. Bystře sleduje papežské encykliky, nejen je dokonale znal, ale uměl je i přesně vyložit a též aplikovat na současné domácí i zahraniční poměry. Od své konverse byl příkladným v životní práci katolíka. Tolik od dětství pokřtěných katolíků a jako on mučených nebo jinak od Němců

trpících vyznávalo židovské starozákonné pravidlo: „(Jen) oko za oko, (jen) zub za zub“! Bylo to ve své době milosrdné pravidlo, kterým Mojžíš z vyvoleného národa, jako z prvního národa v dějinách, vyhladil strašnou lamechovskou sedmasedmdesátinásobnou krevní pomstu. Ale následováním Krista šel Fuchs – Žid rasou, křesťan vyznáním – dál, povznesen až k hrdinské ctnosti: k modlitbě za nepřátele a k lásce k nim, k lásce ale spojené s odporem k jejich hříchům. S Kristem nabádal: „Musíme se za ně neustále modlit, možná, že někdy nevědí, co činí.“

Z Fuchsových zápisků i z jeho příznaků vyplývá, kolik vnitřního utrpení mu přinesla nedůvěra některých katolíků. Často si stěžoval, že svých krevních bratří se zřekl, ale noví duchovní bratři ho dosud nepřijali. Byl podezříván, že jeho zbožnost je židovsky vypočítavá. Strahovský opat a senátor dr. Metod Zavoral ho hájil: „Mezi katolíky jsou mnozí, kteří dr. Fuchsovi nedůvěřují, protože v něm spatřují jen Žida. Já však soudím a domnívám se, že pokud lze hovořit o současnicích jako o lidech svatých, dostupuje Fuchs stupně svatosti.“

To bylo několik pohledů na život a dílo dr. Alfreda Fuchse. A co říci o jeho smrti?

Dne 15. března 1939 došlo k německé okupaci ...

(dokončení příště)

P. Josef Dobiáš

Foto

- Dr. Alfred Fuchs na návštěvě u arcibiskupa pražského Msgr. Františka Kordače na jeho letním sídle v Dolních Břežanech u Prahy – dobový snímek

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

OBSAZENÍ ČECH A MORAVY NACISTICKÝMI VOJSKY (1)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

1. Berlínský nuncius a obsazení Čech a Moravy nacionálně socialistickými vojsky.

Dne 15. března 1939 vstoupila naci-

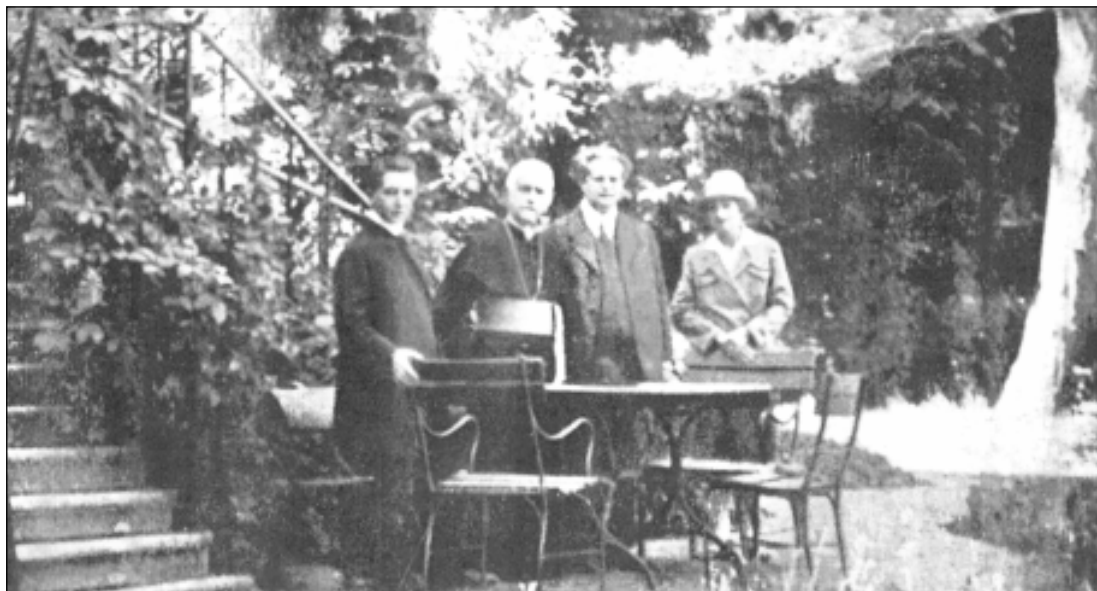
HISTORIE

PHDR. ALFRED FUCHS (2)

Už jako universitní student se dostal do diskuse s Masarykem a překvapilo ho, že Masaryk diskutuje a pře se s takovým elánem, že byli oba za chvíli rudí. Ale jeho cesta metafysická byla právě opačná, než jen zkušenostní cesta Masarykova. Typický kontrast k Masarykovi byl také Kordač: Jeho přednes byl přesně artikulující slabiku za slabikou do výsledného tvaru nezvratného úsudku, přednes utvářený z toku pravdivých soudů, který

pseudonymem Draf), překladatelská, přednášková a publicistická, která v počtu převyšuje 25 knih a spoustu překladů veršů i prózy a mnoha knih dosud nevydaných. Čím se lišil Fuchs od svých vrstevníků, byl jeho typ křesťanství, na který ani v intelektuálních kruzích nejsme bohatí: křesťanství dokonale znalé, živé i žité, aktivní i agilní. Byl i prakticky zbožný a katolickému náboženství celou duší oddán.

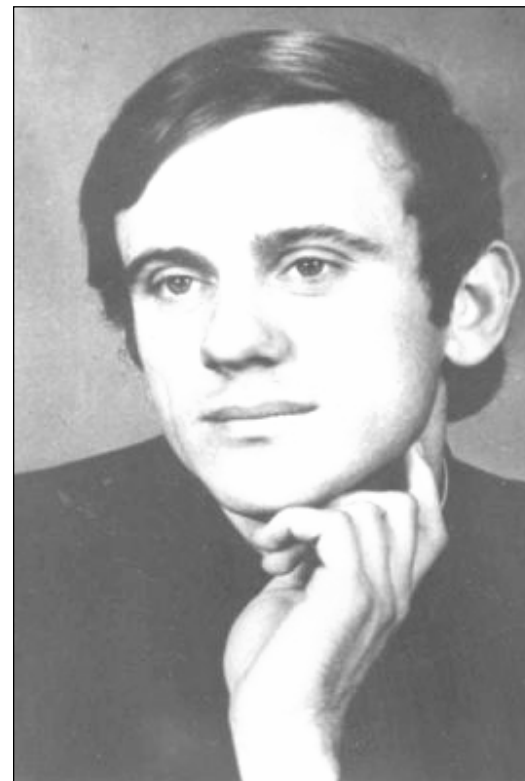
Kdyby sochy světců v pražských chrá-

se dovedl svou jasnou jistotou vmluvit do skvělého patosu intelektu shodujícímu se s vírou. Tehdy nikdo nepomyslel, že tito dva tak rozdílní profesori budou jednou sousedy na Hradčanech, jeden na Hradě, druhý na arcibiskupské residenci. Světová válka se svým vražděním i popřevratový boj proti církvi budily v mladém citlivém Židovi stále větší touhu dopátrat se hlubší, podrobnější pravdy. V roce 1923 je církevně oddán se svou velkou a statečnou ženou dr. Slávou Fuchsovou. Oba brali náboženství hluboce vážně, proto se stali hodnými velkého utrpení a příkladné smrti.

A pak nastává ona horečná práce novinářská (své eseje a kursivky píše pod

mech mohly mluvit, vyprávěly by o zbožném muži, který s jakousi zvědavou usebraností vchází do chrámu, kde zabořil svou hlavu do dlaní a dlouho se modlil. Mohly by také vyprávět o denním sv. přijímání při ranních mších tak časných, že v tu dobu všichni katolíci, kteří o Fuchsovi pronášeli své soudy, ještě spali. Bylo nápadné, že muž s takovou inteligencí používal k projevům nábožnosti nejlidovějších forem jako křížové cesty, růžence, pouti: Nestyděl se ve všedních dnech postu chodit s babičkami na křížovou cestu a v tom byl velkým příkladem různým duchovním „znalcům“, kteří nedovedli chápat společenskost církve v její modlitbě. Výtečně znal latinu, spolupra-

Pater Stefan Niedzielak, narozen 1914, kaplan odbojové Zemské armády (AK) během 2. světové války a účastník varšavského povstání. Po válce byl jedním z hlavních bojovníků proti „katyňské lži“ – pokusu zfalšovat a vymazat z paměti Poláků vzpomínky na exterminaci (genocidu) tisíců polských důstojníků Sověty v roce 1940. Právě z jeho iniciativy – v době, kdy byla pravda o Katyni zakázána a trestná – byl na varšavském hřbitově postaven kříž obětí masakru. StB tento památník další noc odstranila. Na nepokorného kněze však nezapomněla. V lednu 1989 je kněz nalezen mrtev ve své faře. Podle prokurátora se jedná o ... nešťastný pád ze židle. Pozdější expertíza ukazuje, že ve skutečnosti šlo o vraždu (zlomení vazy) provedené profesionálním vrahem.

Kněz Stanisław Suchowolec z východopolského Białystoku zemřel pouze týden po Niedzielakovi. Na rozdíl od Niedzielaka se jednalo o velmi mladého kněze (ročník 1958). Suchowolec byl kaplanem Solidarity a farářem v rodné vesnici patera Popieluszki, kde se později staral o rodiče za-

vražděného kněze. Byl opakovaně terčem útoků StB (mezi jinými se mu snažili poškodit auto). Koncem ledna '89 uhořel ve svém bytě. Soud už v nezávislém Polsku potvrdil, že se jednalo o úmyslně způsobený požár a před několika měsíci Institut národní paměti (IPN) vydal zprávu jednoznačně dokumentující vinu Státní bezpečnosti. Když vznikl požár, kněz už nebyl při vědomí – na těle se našly četné stopy po bití.

Pater Sylwester Zych byl poslední obětí Státní bezpečnosti vůbec. Zemřel totiž měsíc po prvních „polosvobodných“ parlamentních volbách, v červenci 1989. Zych byl vždy ostrým odpůrcem režimu. Na „černou listinu“ se dostal už v sedmdesátých letech, když vedl akci věšení křížů ve školách a školkách. Později byl odsouzen za podíl na vraždě důstojníka StB, kterou během výjimečného stavu provedla skupina studentů, členů jeho pastorační skupiny. Když po 5 letech opouštěl kriminál, jeden z funkcionářů mu řekl: „my nezapomínáme.“ A doopravdy nezapomněli. Několikrát byl přepaden a zmlácen „neznámými pachatelí“. Kněz zemřel v době, kdy vznikala už první „solidaritní vláda“. Byl nalezen mrtev u autobusové zastávky na Pomořansku. Prý se jednalo o smrt na otravu alkoholem a státní televize hned odvysílala reportáž o alkoholových problémech duchovního. Nikoho nezajímala zlomená žebra a těžké poranění hlavy patera Zycha.

Kromě vrahů patera Popieluszka, kteří už jsou zpátky na svobodě, nikdo za vraždy kněží nebyl odsouzen. Pouze Institut národní paměti – na rozdíl od „nezávislých polských soudů“ (v nichž dodnes většinu představují soudci vychovaní komunistickou justicí a všechny pokusy o „provětrání“ této korporace končí nezdarem) – dokázal jednoznačně deklarovat, že všechny popsání zločiny byly spáchány příslušníky státních bezpečnostních orgánů.

Maciej Ruczaj

Foto

- Kněz Jerzy Popieluszko (* 23. 9.1947, † zavražděn pravděpodobně 19. 10 1984)

KREV PRO RUDOU KOREU ANEB ČEŠTÍ MENGELOVÉ

Dle vzpomínky Václava Bureše, jáchymovské KZ-číslo 13244

Po válce se do středočeského regionu vrátili tři doktoři, věznění v Osvětimi jako Židé a hned si otevřeli v Jičíně praxi. Jeden z nich, MUDr. Otto Roubíček hledal brzo jiné postavení, nejen výnosnější, ale i takové, které by vyhovovalo jeho dosavadní praxi. Stal se vězeňským lékařem v Kartouzích. Už v Osvětimi dělal táborového lékaře. Odděloval zdravé od nemocných a ty staré a zesláblé soukmenovce určoval do plynu. Na nikoho prý nebral ohled. Vypravoval to bývalý osvětimský vězeň Josef Potoček z Třebechovic pod Orebem (zavražděn komunisty 26. ledna 1957, <http://schol-methodicus.eu/J.Benes-Horakove.htm>), nyní (v době vyprávění) znova uvězněný. Když poprvé pana doktora spatřil, zesinal. Měl ale štěstí, že jako jeden z tisíců tam internovaných nebyl jako nepohodlný svědek Ottou Roubíčkem poznán. Za to pan MUDr. byl příliš nápadný, než aby ho bylo možno s někým zaměnit. Byl štíhlý, vyšší postavy, jiskrných černých očí. Vězni byl zván „Prkno“.

Aby na sebe upozornil, vymyslel si novou aktivitu. V Koreji běžela válka a bylo třeba krve pro zraněné. Obrátil se tedy na tehdejšího generálního tajemníka KSČ Rudolfa Slánského, že zavede u zdravých vězňů, jak Čechů tak i Němců, odběr krve. Slánský to libě kvitoval a Roubíček si šplhnu. Všichni nově příchozí museli nastoupit do řady na dlouhé přijímací chodbě. Pak přišel MUDr. Roubíček doprovázený dalšími vězeňskými lékaři a každého se vyptával, jakou nemocí trpěl nebo trpí a podle toho vybíral. Pro autora těchto vzpomínek, mukla Václava Bureše, anděl strážný zasáhl v poslední chvíli před příchodem MUDr. Roubíčka v osobě kolemdoucího vězněného MUDr. Waltera Kmenta, lékaře SS z Bulovky. Pošeptal mu, aby řekl, že se léčí na lues. Znali se spolu již z doby, kdy ho Kment operoval po těžkém úraze vysokým napětím na Tmavém dole u Svatoňovic a zachránil mu

tehdy poprvé život. MUDr. Roubíček, když před sebou viděl mladého urostlého vězně, byl zklamán a zeptal se, kde k tomu přišel. Od Francouzky během války v Říši, odpověděl Bureš pohotově. Za to dostal facku, ale byl zachráněn.

Vybraní z transportu, bylo jich asi 25, byli ihned odvezeni autobusem do Vrchlabí. Tam jim byla odebírána krev tak dlouho, dokud nezeslábli. Potom je převezli do Opavy, kde jeden po druhém umírali. S lidmi se nešetřilo. Tak zemřel i Jan Minář z Trstěnic u Litomyšle. Jeho syn, také Jan, se po obdržení zprávy o smrti otce rozjel do Opavy, aby převezl pozůstatky do rodinného hrobu. Žádal marně. Dostal jen malý kufírek s pár věcmi po otci. Předával mu ho ve skladu pracující vězeň – Němec a přitom mu pošeptal, že z onoho transportu, se kterým přišel i jeho otec, jich dožívá už jen pár. Postupně umřevší dávají pak do lednice a když se jich tam nahromadí pět, hází je do hromadných hrobů bez označení. Po návratu ho pozvali na StB a řekli a řekli mu, bude-li někde něco vypravovat, že ho zavrou. Ve stálém strachu žil až do roku 1980, kdy se po návštěvě příbuzných v západním Německu už nevrátil. Dodnes žije v Nagoldu.

MUDr. Kment, chirurg SS z Bulovky, tehdy asi čtyřicetiletý, byl v roce 1950 odsunut. Ještě v tomtéž roce byl požádán, aby na fóru OSN informoval o poměrech v našich věznicích po roce 1945. Z ostudy byl nám už tehdy šitý kabát, jenže jsme o tom nevěděli.

MUDr. Otto Roubíček nenáviděl katolické kněze. Píše o tom ve své knize Dvanáct zastavení arcipat Anastáz Opasek, který sám prodělal jeho metody „léčení“. V kapitole Valdické zastavení píše: „Znal jsem velmi dobře tohoto lékaře-sadistu, co se zúčastnil jako pravá ruka Mengeleho selekcí svých soukmenovců.“ V Kartouzích pak MUDr. Otto Roubíček jako vězeňský lékař počal praktikovat Mengelovy metody. Později se stal ředitelem OÚNZ v Jičíně.

Podle vyprávění paní Hany Dvořákové z Pardubic

Zločiny se děly v semilské nemocnici. Tehdy tam byl primářem zdravot-

ní rada MUDr. Alois Pluhař (<http://nemsem.mikroservis.cz/www/historie/historie.htm>). Nemocnice měla chirurgické, interní a infekční oddělení. Infekční oddělení bylo zrušeno a nadále používáno jenom zdravotním radou Pluhařem jako pokusné zařízení pro likvidaci kněží.

V těch letech (bylo mi 21 let) jsem byla v Semilech jako vedoucí fotoateliéru, kam tito kněží byli přiváženi dvěma pány v civilu, vždy jednotlivě. K fotografování to byli neobvyklí lidé. Neobvyklí tím, že byli oblečeni v civilu, který tak mohli nosit v době, kdy měli snad o 20 kg více. Šaty na nich visely a také sestřih jejich vlasů byl nápadný. Jako u vězněných. Zjistilo se, že byli přiváženi v zelených antonech a pak asi už po třech měsících v semilském krematoriu zpopelňování.

V té době byl primářem na interním oddělení MUDr. Šádek z Prahy. (Nemocnice Třebíč na www.nem-tr.cz/cze/index.php?action=hospital_history uvádí: Od roku 1944 se stal ředitelem nemocnice primář interního oddělení MUDr. Otmar Šádek. Od roku 1952, kdy vznikly OÚNZ, byli řediteli MUDr. Jan Urbánek ...) Ten přijal k sobě do laboratoře bývalého studenta medicíny, který byl ze studií komunisty vyhozen. Sprátelili jsme se s ním a chodili k němu na interní oddělení. Z okna bylo vidět na zadní trakt infekčního oddělení, na zahradu, kam tito „pacienti“ chodili a tak jsme mohli sledovat změny v jejich zdravotním stavu.

V roce 1951 hlásila Svobodná Evropa: „V malém městečku v Podkrkonoší, v Semilech, jsou zdravotním radou Pluhařem a jeho zdravotní sestrou Remzovou usmrcování kněží injekcemi a jiným způsobem k pokusným účelům. Tito takzvaní pacienti ztrácejí postupně schopnost myšlení, stabilitu, přestávají chodit a umírají.“

Jako vedoucí fotoateliéru jsem měla negativní snímky těchto mužů uložené jako doklad pro případ dokazování, kam tito lidé zmizeli a pro identifikaci obětí. Bohužel to trvalo 42 roků. Když jsem pak v roce 1952 byla odsouzena a až po sedmi a půl letech propuštěna, ateliér byl přestěhován a archiv zničen.

Dva výše uvedené příběhy pocházejí z knihy Zbyňka Ludvíka, jáchymovské KZ-číslo 02480 Černá kniha minulosti, a je v ní 292 dalších vzpomínek. (O knize přinese me podrobnější informaci v příštím čísle Obrázku.)

Nemocnice v Semilech uvádí na www.nemsem.cz

„Velitelství Státní bezpečnosti připravilo začátkem roku 1950 akci s krycím názvem „K“ za účelem izolování členů církevních řádů a kongregací. Podle plánu bylo 13. dubna 1950 ve 23 hodin v noci odvezeno z klášterů 830 řeholníků do pěti centralizačních objektů, 67 do střeženého internačního objektu Želiv a 21 těžce nemocných bylo druhý den převezeno do speciálně zřízeného internačního oddělení nemocnice v Semilech. Oddělením postupně prošlo nejméně 68 řeholníků. Personál, který mohl do internace vstupovat, byl schvalován krajským výborem komunistické strany. Přístup k řeholníkům střežili příslušníci Bezpečnosti v bílých pláštích. Proč byly právě Semily vybrány za místo vězeňské nemocnice pro řeholníky, se neví. Oprávněně však možno předpokládat, že při výběru hrály roli vyhraněné ateistické názory ředitele nemocnice primáře Dr. Pluhaře a jeho politická orientace.

Dr. Pluhař v roce 1953 těžce onemocněl, 13. listopadu 1953 byl radou Okresního národního výboru ze své funkce odvolán a odešel do důchodu. Na jeho místo byl radou ONV povolán MUDr. Jaroslav Paroulek. O měsíc později bylo internační oddělení v Semilech zrušeno a řeholníci převezeni do nemocnice v Jihlavě, kde pro ně bylo zřízeno zvláštní oddělení se samostatným vchodem a zamřížovanými okny. Primář Dr. Pluhař 15. července 1954 zemřel.

V padesátých letech, za ministra obrany Alexeje Čepičky, byli pracovníci ve zdravotnictví, muži i ženy, zařazeni do armády a dostali vojenské knížky. Vojenské hodnosti jim byly uděleny podle služebního zařazení, takže třeba primář se stal majorem, sekundární lékař kapitánem, zdravotní sestra rotným či staršinou. Absurdní opatření nemělo dlouhého trvání a bylo zrušeno.“

FAKULTA

Více peněz do škol!

Stará dáma náhodou potká před fakultou svého bývalého profesora, který právě skončil přednášku a vychází z budovy. Pozdraví se a dáma s uzarděním řekne:

„Jestlipak si ještě někdy vzpomenete, že jste mne kdysi dokonce požádal o ruku?“

„A vzali jsme se?“

V kavárně si už nezakouříte, ale zatím si tam ještě můžete dát sklenku vína.

KAVÁRNA

„Slečno, kouříte cigarety?“

„Samozřejmě. A co s nimi děláte vy?“

Miroslav Kloz (4), www.eurabia.cz (1)
Ilustrace
Oldřich Krupička

VĚROUČNÁ NÓTA O NĚKTERÝCH ASPEKTECH EVANGELIZACE

I. Úvod

1. Ježíš, poslaný Otcem hlásat evangelium; Kristus volá všechny lidi k obrácení a víře (srov. *Mk 1, 14 – 15*) a svěřil apoštolům po svém vzkříšení, aby pokračovali v jeho evangelizačním poslání (srov. *Mt 28, 19 – 20; Mk 16, 15; Lk 24, 4 – 7; Sk 1, 3*): „jako otec poslal mne, tak já posílám vás“ (*Jan 20, 21*; srov. *7, 18*). Prostřednictvím Církve chce totiž dosáhnout každé historické epochy, každé místo na zemi a každý sektor společnosti; dojít ke každé osobě, aby bylo jen jedno stádce, jen jeden pastýř (srov. *Jan 10, 16*): „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu tvorstvu. Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen; kdo však neuvěří, bude zavržen“ (*Mk 16, 15 – 16*).

Proto apoštolé „pohnuti Duchem, vyzývali všechny, aby změnili život, obrátili se a přijali křest“ [1], protože „putující Církev je nutná ke spáse“ [2] Sám Pán Ježíš Kristus, přítomný ve své Církvi, předchází dílo evangelizátorů, provází je a následuje, a dává plody jejich práci: co se stalo na počátku, pokračuje v průběhu celých dějin.

Na počátku třetího tisíciletí se ve světě znovu rozeznává pozvání, které Petr spolu s bratrem Ondřejem a prvními učedníky slyšeli od Ježíše: „Zažď na hlubinu a spustte síť k lovení“ (*Lk 5, 4*) [3]. A po zázraku velkého rybolovu Pán oznámil Petrovi, aby se stal „rybářem lidí“ (*Lk 5, 10*).

2. Termín evangelizace má velmi bohatý význam [4]. V širším smyslu vyjadřuje celé poslání Církve: celý její život totiž spočívá v uskutečňování *traditio Evangelii*, hlásání a předávání Evangelia, které je „Boží moc a přináší záchranu každému, kdo věří“ (*Řím 1, 16*) a v posledku je totožná s Ježíšem Kristem (srov. *1 Kor 1, 24*). Proto je adresátem takto pojaté evangelizace celé lidstvo. V každém případě znamená nejenom vyučovat nauku, nýbrž hlásat Pána Ježíše „slovy a skutky, tzn. učinit se nástrojem jeho přítomnosti a činnosti ve světě.

„Každý člověk má právo slyšet o Božím „dobrém poselství“, které se v Kristu zjevilo a darovalo; pouze takto může člověk uskutečnit své vlastní povolání“ [5]. Jde o právo, které Pán udělil každému člověku, takže každý muž a každá žena skutečně může říci spolu se svatým Pavlem: „Kristus mě miloval, a za mě se obětoval“ (*Gal 2, 20*). Tomuto právu odpovídá povinnost evangelizovat: „Že hlásám evangelium, tím se chlubit nemohu; to je mi uloženo jako povinnost, a běda, kdybych ho nehlásal“ (*1 Kor 9, 16*; srov. *Řím 10, 14*). Pak je pochopitelné, jak každá činnost Církve má podstatně evangelizační dimenzi a nelze ji nikdy oddělovat od závazku pomáhat všem k setkání s Kristem ve víře, která je prvním cílem evangelizace: „sociální skutečnost a Evangelium jsou prostě vzájemně neoddělitelné. Když přinášíme lidem pouze technické poznatky, dovednosti, schopnosti a prostředky, přinášíme příliš málo“ [6].

3. Přesto je však dnes patrný nárůst nedorozumění, které mnohé vede k tomu, že ponechávají nevyslyšen a neuskutečněn Pánův misijní příkaz (srov. *Mt 28, 19*). Často se má za to, že každý pokus přesvědčit druhé v náboženských otázkách je omezením, jež je kladeno svobodě. Prý je dovoleno pouze předkládat vlastní ideje a vyzývat druhé lidi k jednání podle svědomí a nefavorizovat jejich obrácení ke Kristu a katolické víře. Říká se, že stačí pomáhat lidem být více lidmi nebo více věrnými vlastnímu náboženství, že stačí budovat společenství schopné zasazovat se za mír, svobodu, pokoj a solidaritu. Dále někteří tvrdí, že by neměl být hlásán Kristus tomu, kdo jej nezná, a nemělo by být favorizováno přilnutí k Církvi, poněvadž je možná spása i bez výslovného poznání Krista a bez jeho formálního přivtělení k Církvi.

Vzhledem k této problematice Kongregace pro nauku víry považovala za nezbytné publikovat tuto nótu, která má za cíl v rámci celé katolické nauky o evangelizaci, široce pojednané v magisteriu Pavla VI. a Jana Pavla II., vyjasnit některé aspekty vztahu mezi

misijním posláním Páně a úcty ke svědomí a náboženské svobodě všech. Jde o aspekty, které mají důležité antropologické, eklesiologické a ekumenické implikace.

II. Některé antropologické implikace

4. "Věčný život pak je to, že poznají tebe, jediného pravého Boha a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista" (Jan 17, 3): Bůh daroval lidem rozum a vůli, aby jej mohli svobodně hledat, poznat a milovat. Lidská svoboda je proto zdrojem a výzvou nabízenou člověku Tím, který ho stvořil. Nabídka směřující k jeho schopnosti „poznávat a milovat to, co je dobré a pravé. Právě hledání dobra a pravdy uvádí do hry lidskou svobodu tím, že ji vybízí k takovému přilnutí, které zasahuje základní aspekty života. A to je zvláště případ spásné pravdy, která není jen předmětem myšlení, ale události, která, přilne-li ke Kristu, zasahuje celou osobu – rozum, vůli, city, jednání i plány. V takovémto hledání dobra a pravdy již působí Duch svatý, který otevírá a disponuje srdce k přijetí evangelní pravdy, podle známého tvrzení svatého Tomáše Akvinského: „*omne verum a quocumque dicatur a Spiritu Sancto est*“ [7]. Je proto důležité doceňovat tuto činnost Ducha, který vytváří spřízněnost a přibližuje srdce pravdě, přičemž pomáhá lidskému poznání dozrát k moudrosti a důvěřivému odevzdání se pravdě [8].

Přesto jsou však dnes stále častěji formulovány otázky, týkající se oprávněnosti předkládat druhým za účelem přijetí to, co je považováno samo sebou za pravdu. Takováto nabídka je často chápána jako útok na svobodu druhých. Toto pojetí lidské svobody, zbažené svého nerozlučitelného vztahu k pravdě, je jedním z výrazů „onoho relativismu, který neuznává nic jako definitivní, činí posledním kritériem pouze vlastní já a jeho choutky, a pod zdáním pravdy stává se každému vězením“ [9]. V různých formách agnosticizmu a relativismu, přítomných v soudobém myšlení, „oprávněná různost názorů již ustoupila zmatenému pluralismu, který se zakládá na předpokladu, že všechny názory jsou rovnocenné. A to je jeden z nejrozšířenějších příznaků nedůvěry k pravdě, který je možno zaznamenat v dnešním světě na všech stranách. Stejná výhrada se vztahuje i k některým pojetím života, která pocházejí z Východu. V nich se totiž upírá pravdě její vlastní charakter, protože vycházejí z předpokladu, že pravda je vyjádřena v různých naukách, i když si vzájemně odporují“ [10]. Pokud člověk popře svou základní schopnost pravdy, pokud se stane skeptikem ve vztahu ke své mohoucnosti poznat skutečně to, co je pravda, ztratí nakonec to jediné, co může přesvědčit jeho rozum a okouzlit jeho srdce.

5. Kdo si v této souvislosti myslí, že se při hledání pravdy světuje pouze svým vlastním silám, aniž by uznal, že jako každý potřebuje pomoc druhých, klame sám sebe. Člověk „je od svého zrození začleněn do různých tradic, z nichž přijímá řeč a kulturní formaci, ale i rozmanité pravdy, jimž téměř instinktivně věří. V životě člověka je však mnohem více pravd, jimž prostě věří, než těch, které získává osobním poznáním“ [11]. Nezbytnost svěřit se poznatkům předávaných vlastní kulturou nebo podaných druhými, obohacuje člověka jak pravdou, které se nemohl dobrat sám, tak oněmi osobními a sociálními vztahy, které rozvíjí. Duchovní individualismus však lidskou osobu izoluje a brání ji otevřít se s důvěrou druhým a přijímat i dávat v hojnosti dary, které sytí jeho svobodu, a zároveň uvádí v nebezpečí právo projevit veřejně vlastní přesvědčení a názory [12].

Zejména pravda, která je s to osvětit smysl vlastního života a řídit ho, je dosahována i důvěrným odevzdáním se těm, kteří mohou zaručit jistotu a autenticitu pravdy samé: „Schopnost a rozhodnutí svěřit sebe i svůj život nějakému jinému člověku, jsou antropologicky jistě jedním z nejdůležitějších a nejvýraznějších úkonů“ [13]. Zjevení je přijato a uskutečňuje se ve víře, a ačkoliv se to děje na hlubší úrovni, je to součástí dynamiky hledání pravdy. „Zjevujícímu Bohu je třeba prokazovat „poslušnost víry“ (srov. Řím 16, 26; také Řím 1, 5; 2 Kor 10, 5 – 6), jíž se celý člověk svobodně odevzdává Bohu tím, že se rozumem i vůlí plně podřizuje zjevujícímu Bohu a dobrovolně přijímá zjevení, které dal Bůh“ [14]. 2. Vatikánský koncil, po té co potvrdil povinnost i právo každého člověka hledat

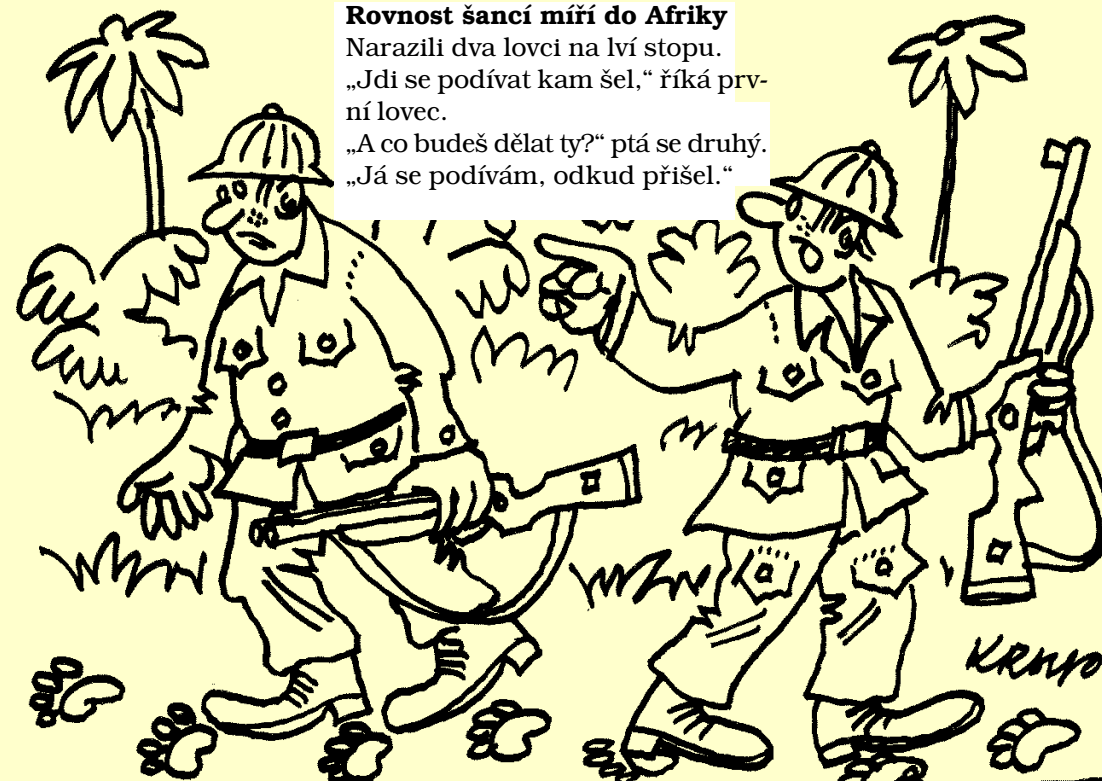
Rovnost šancí míří do Afriky

Narazili dva lovci na lví stopu.

„Jdi se podívat kam šel,“ říká první lovec.

„A co budeš dělat ty?“ ptá se druhý.

„Já se podívám, odkud přišel.“

Eurovelitel v daleké zemi: „Jestliže teroristé zaútočí z jihu, ustoupíme na sever. Když zaútočí ze severu, ustoupíme na jih. Když povedou úder ze západu – ustoupíme na východ; když z východu, ustoupíme na západ. A kdyby náhodou nezaútočili, budeme držet posice za každou cenu!“

Jsou v Americe ještě nějací Američani?

Somálský imigrant přiletí do Little Rocku, hlavního města státu Arkansas. Zastaví prvního člověka, kterého potká a řekne mu:

„Díky, pane Američane, že mě necháváte v téhle zemi a zajišťujete mi ubytování, stravování, lékařskou péči a vzdělání zdarma!“

Muž ale odpoví:

„Ne, mýlíte se, já jsem Mexičan.“

Somálec jde dál a potká dalšího kolemjdoucího:

„Děkuji za vaši krásnou americkou zemi!“

Ale kolemjdoucí odpoví:

„Já ne Američan. Já Vietnamec.“

Somálec jde dál, potká dalšího kolemjdoucího, potřese mu rukou a řekne:

„Díky za báječnou Ameriku!“

Kolemjdoucí řekne:

„Nejsem Američan, jsem z Blízkého východu!“

Somálec nakonec potká krásnou ženu a podezřívavě se zeptá:

„Jste Američanka?“

Žena odpoví:

„Ne, já jsem z Ruska.“

Somálec je zmatený, ale dodá si odvahy a zeptá se:

„Nevíte, paní, kde jsou všichni Američani?“

Ruska se podívá na hodinky, pokrčí rameny a říká:

„Asi v práci!“

pravdu v náboženských otázkách, dodává: „Pravdu je však třeba hledat způsobem přiměřeným důstojnosti lidské osoby a její společenské povaze, totiž svobodným bádáním, za pomoci vyučování či vzdělávání, výměny myšlenek a dialogu. Takto jedni druhým vykládají pravdu, kterou našli, nebo o které se domnívají, že ji našli, aby si při jejím hledání navzájem pomáhali“ [15]. V každém případě však „pravda nevznáší svůj nárok jinak než silou pravdy samé“ [16]. Proto čestné podněcování rozumu a svobody nějakého člověka, aby se setkal s Kristem a jeho Evangeliiem není nepatřičné vměšování, nýbrž oprávněná nabídka a služba, která může dát plodnost mezilidským vztahům.

6. Evangelizace je navíc možnost obohacení nejen pro příjemce, ale také pro ty, kteří jsou jejími nositeli, i pro celou Církev. Například v procesu inkulturace „je všeobecná církev sama obohacována v různých oblastech křesťanského života výrazovými formami a hodnotami... učí se hlouběji poznávat a vyjadřovat Kristovo mysterium a je povzbuzována ke stálé obnově“ [17]. Církev, která počínaje dnem Letnic projevuje univerzálnost svého poslání, totiž přijímá v Kristu nesčetná bohatství lidí všech dob a míst lidských dějin [18]. Kromě své vnitřní antropologické hodnoty může každé setkání s konkrétní lidskou osobou nebo kulturou odhalit ony potenciality Evangelia, které dosud nebyly plně vyjádřeny a které obohatí konkrétní život křesťanů a Církve. Také díky tomuto dynamismu „apoštolská tradice prospívá v církvi s pomocí Ducha svatého“ [19]. Právě Duch svatý totiž po té, co způsobil vtělení Ježíše Krista v Mariině panenském lůně, oživuje mateřskou činnost Církve v evangelizaci kultur. A ačkoli je evangelium nezávislé na všech kulturách, je schopno prostoupit je všechny, aniž by se jimi nechalo podrobit [20]. V tomto smyslu je Duch svatý také protagonistou inkulturace Evangelia a tím plodně předsedá dialogu mezi Božím Slovem, zjeveným v Kristu, a hlubokými otázkami, které vyvěrají z rozmanitosti lidí i kultur. V jednotě téže a jediné víry tak v dějinách pokračuje událost Letnic, obohacena růzností jazyků a kultur.

7. Jednání, kterým člověk sděluje druhým pravdy a významné události z náboženského hlediska, přičemž favorizuje jejich přijetí, je nejen v hlubokém souladu s povahou lidského dialogu, hlásání a přijetí, ale odpovídá také další důležité antropologické skutečnosti. Člověku je totiž vlastní touha činit druhé účastnými svých vlastních dober. Přijetí dobré zvěsti ve víře totiž samo sebou vede k takovému sdílení. Pravda, která zachraňuje život, zapaluje v srdci toho, kdo ji přijme, lásku k bližnímu a hýbe jeho svobodou rozdávat to, co sám zadarmo přijal.

Ačkoli se nekřesťané mohou spasit prostřednictvím milosti, kterou Bůh dává „cestami, která zná jen On“ [21], Církev nemůže nebrat zřetel na skutečnost, že jim v tomto světě chybí obrovské dobro: poznání pravé tváře Boha a přátelství s Ježíšem Kristem, Boha s námi. Není totiž „nic krásnějšího než poznat Jeho a sdílet s druhými přátelství k Němu“ [22]. Pro každého člověka je velkým dobrem zjevení základních pravd o Bohu [23], o sobě samém o světě, zatímco život v temnotách, bez pravdy o posledních věcech je zlem, které je často u kořenů někdy dramatického utrpení a zotročení. Proto sv. Pavel neváhá popsat obrácení na křesťanskou víru jako osvobození „z království temnoty“ a vstup do „království milovaného Syna, v něm máme vykoupení a odpuštění hříchů“ (Kol 1, 13 – 14). Proto plně přilnutí ke Kristu, který je Pravda, a vstup do jeho Církve neumenšují, ale povyšují lidskou svobodu a vztahují ji k jejímu naplnění v nezištné lásce, plné pozornosti pro dobro všech lidí. Je to nedocenitelný dar žít v univerzálním objetí přátel Božích, které pramení ze společenství s oživujícím tělem Jeho Syna; obdržet od Něho jistotu o odpuštění hříchů a žít v lásce, která se rodí z víry. Tato dobra chce Církev sdílet se všemi, aby tak měli plnost pravdy a prostředků spásy a „dosáhli svobody ve slávě Božích dětí“ (Řím 8, 21).

8. Evangelizace obnáší také upřímný dialog, který usiluje o pochopení důvodů a citění druhých. K srdci člověka totiž nelze přistoupit jinak než nezištně, láskou a dialogem, aby

sdělené slovo nebylo jen pronesené, ale také adekvátně dosvědčené v srdci jeho příjemců. To vyžaduje počítat s nadějami a utrpeními, s konkrétními situacemi těch, ke kterým se obracíme. Navíc, právě dialogem lidé dobré vůle otevírají svobodněji srdce a upřímněji sdílejí své duchovní a náboženské zkušenosti. Toto sdílení, jež je příznakem pravého přátelství, je cennou příležitostí ke svědectví a křesťanskému zvěstování.

Jako do každé oblasti lidské činnosti, tak také do dialogu o náboženských věcech může vstupovat hřích. Někdy může dojít k tomu, že takovýto dialog není veden svým přirozeným účelem, nýbrž podléhá klamu, sobeckým zájmům či aroganci, takže mu chybí respekt k důstojnosti a náboženské svobodě rozmlouvajících. Proto „Církev přísně zakazuje, aby byl někdo k přijetí víry nucen nebo přiváděn či lákán nepatřičnými způsoby, stejně jako důrazně hájí právo, aby nikdo nebyl od víry odrazován nespravedlivým šikanováním“ [24].

Původním hybatelem evangelizace je Kristova láska k věčné spáse lidí. Autentičtí evangelizátoři touží jen darovat zadarmo to, co oni sami dostali zadarmo: „Od samých počátků církve se Kristovi učedníci snažili obracet lidi k vyznávání Krista Pána nikoli násilnými činy, ani úskoky nedůstojnými evangelia, nýbrž především silou Božího slova“ [25]. Misijní poslání apoštolů a jeho pokračování v antické Církvi zůstává základním vzorem evangelizace pro každou dobu. Poslání, poznamenané často mučednictvím, dokládají i dějiny právě skončeného století. Právě mučednictví dává věrohodnost svědkům, kteří nehledají moc nebo zisk, ale darují vlastní život pro Krista. Ukazují tak světu bezbrannou moc, jež je naplněna láskou k lidem a bývá darována tomu, kdo následuje Krista až do úplného konce svého života. Křesťané tak od počátků křesťanství až do našich dnů podstupují pronásledování kvůli evangeliu, jak to předpověděl Ježíš: „Když pronásledovali mne, budou pronásledovat i vás“ (Jan 15, 20).

III. Některé implikace eklesiologické

9. Počínaje dnem Letnic, je ten, kdo plně přijme víru, přivtělován do společenství věřících: „Ti, kdo jeho (Petrovo) slovo ochotně přijali, byli pokřtěni. A ten den se k nim přidalo na tři tisíce lidí“ (Sk 2, 41). Od začátku je Evangelium v síle Ducha hlášáno všem lidem, aby uvěřili a stali se učedníky Krista a členy jeho Církve. Také v patristické literatuře se neustále objevují pobídky plnit poslání, které Kristus svěřil apoštolům [26]. Všeobecně se užívá termínu „obrácení“ ve vztahu k požadavku přivádět pohany do Církve. Nicméně obrácení (konverze) – metanoia – ve svém vlastním křesťanském smyslu je změnou mentality a jednání, výrazem nového života v Kristu, který hlásá víra. Jde o nepřetržitou reformu myšlení a skutků směrem k intenzivnější identifikaci s Kristem (srov. Gal 2, 20), k níž jsou povoláváni především pokřtěni. Toto je první význam pozvání, formulovaného Ježíšem: „obratte se a věřte evangeliu“ (Mk 1, 15; srov. Mt 4, 17). Křesťanský duch je vždy oživován touhou přivést celé lidstvo ke Kristu v Církvi. Přivtělování nových členů Církve totiž není rozšiřováním mocenské skupiny, ale vstupem do sítě přátelství s Kristem, který spojuje nebe i zemi, odlišné kontinenty i epochy. Je to vstup do daru společenství s Kristem, který je „novým životem, oduševňovaným láskou a úsilím o spravedlnost. Církev je nástrojem, „zárodkem a počátkem“ [27] Božího království a nikoli politickou utopií. Je to přítomnost Boha v dějinách a přináší s sebou také pravou budoucnost, definitivní budoucnost, v níž On bude „všechno ve všem“ (1 Kor 15, 28); přítomnost nezbytnou, poněvadž pouze Bůh může přinést na svět autentický pokoj a spravedlnost. Království Boží není – jak se dnes někteří domnívají – povšechná realita, která přesahuje všechny náboženské zkušenosti či tradice a ke které by měli všichni směřovat jako k univerzálnímu a nerozdělenému společenství všech, kteří hledají Boha, ale především jedinou osobou, která má tvář a jméno Ježíše z Nazaretha a je obrazem neviditelného Boha [28]. Proto každé svobodné hnutí lidského srdce směrem k Bohu a jeho Království nemůže svou povahou vést jinam než ke Kristu a směřovat ke vstupu do jeho Církve, která je účinným

domněnky nebo pochybnosti. Domněnka je stav našeho myšlení, ve kterém se přikláníme k jednomu řešení, ale nevylučujeme opak. A pochybnost? To je takové naše myšlenkové rozpoložení, v němž se k žádnému řešení nepřikláníme. (Pro úplnost: nutnost je to, co nemůže být jinak, jejím opakem je nahodilost.)

Že prý „i sv. Jan Křtitel pochyboval.“ Je to možné u muže, který – když ještě nebyl vykonán vůbec žádný zázrak – řekl z Ducha svatého, tedy s trvalou jistotou, všemu lidu: „To je On“? A tak až uslyšíme někoho takhle mudrovat, nezačneme kvůli tomu s vlastními domněnkami ne-li pochybnostmi ve víře, ale spíše se podivujeme nad myšlením takového váhavce a pošleme jej – za Ježíšem.

Dnešní úkol: Máme určit, kdo je autorem slov v tajence a jak jim je třeba rozumět. Nápopěva – bude se číst o 3. neděli v mezidobí.

Ladislav Martinča

POUČKA: LIR, ISM, ROK, RSM, SS, TAPK	SESTAVIT A PÍSEMNĚ ZAZNAMENAT	1. DÍL TAJENKY	KRASO- BRUSLAŘ- SKÝ BRKOK	TRAMPSKÝ TÁBOR	VYZNAMĚ HL. VĚTVE ISLAMU	ZKR. KNHY STARÉHO ZÁKONA OZLÁŠ	DRavec S LYSOU HLAVOU A KRÍKEM	2. MĚSÍC V STARO- ŽIDOVSKÉM KALENDÁŘI	ZN. NITU	INT. DOMĚNA SPOJENÝCH ARABSKÝCH EMIRÁTŮ
Jeho svatost (Papež, Fr. Zkr.)			LOBOVI MASO							
LATINSKÝ W		2. DÍL TAJENKY	NEPOCHYB- NOST							
ALKAN S 5 ATOMY UHLÍKŮ						POZDRAV LÁTKA VYROBENÁ Z LYKA			4. DÍL TAJENKY	BIBLICKÝ STAREC DOŽIVÍ SE 909 LET
NA ZVĚŘETI PROJEZDIT							MPZ SAN MARINA SUŠENKA			
MEZ. KÓD LETIŠTĚ ANKARA			ÚTOK 3. DÍL TAJENKY					PRV. 1. V USA SV. BISKUPA EGAMA OPM RYTMUS		
TRUPY				CHŮT K JÍDLU ÚL (STAROČ.)		JEDLÉ PLO- DY LEDVI- KOVNÍKU PRŮVD				
8 000 KG	SOUČÁST ZBRADVĚHO PURPURU	AND SO ON (ZKR.) PÁROVÝ TANEC					SLOVENSKY "SKLIZ" NĚMECKY EKKANGLĚŘ			
PANELOVÝ DŮM							AMELICKY ČAJ VÁHAVÉ PŘITAKANÍ			
LHELMÁ VRSTVA				FRANCOUZ- SKÝ KRÁL				INIC. OTCE KARLA TE SPOJ. STÁ- TY-ANO ZKR.		
OBDOBÍ ISBN PRO PERIODIKA				STOČENÉ DO OBLOUKU						
NACZEMNÍ ČÁSTI BRAMBOR				RYCHLOSTI KLUSU						

38: Každý laik musí být pro svět svědkem zmrtvýchvstání a života Pána Ježíše a znamením živého Boha. Všichni společně a každý jednotlivě mají sytit svět duchovními plody.

Kapitola 5 Všeobecné povolání k svatosti v církvi

Svatost církve

39: Církev, jejíž tajemství posvátný sněm předkládá, je podle naší víry nezrušitelně svatá.

Všeobecné povolání k svatosti

40: Každému je proto jasné, že všichni křesťané jakéhokoli stavu a zařazení jsou povoláni k plnému křesťanskému životu a dokonale lásce.

Různé podoby uskutečňování svatosti

41: Především pastýři Kristova stáda mají konat svou službu svatě a ochotně, pokorně a statečně, podle vzoru nejvyššího a věčného kněze, pastýře a biskupa našich duší. Kněží ať jednají podobně jako stav biskupů, neboť jsou jejich duchovní korunou. Všichni kněží – především ti, kteří se ze zvláštního titulu svého svěcení nazývají diecézními – si mají být vědomi, jak velkou pomocí pro jejich posvěcení je věrné spojení a velkodušná spolupráce s jejich biskupem. Křesťanští manželé a rodiče se mají na své vlastní cestě věrnou láskou po celý život navzájem podporovat v milosti a dětem, které s láskou přijmou od Boha, vštěpovat křesťanskou nauku a evangelijní ctnosti. Ti, kdo jsou tísněni chudobou, slabostí, nemocí a různými nesnázemi, nebo kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, ať si jsou vědomi toho, že jsou zvlášť spojeni s Kristem trpícím pro spásu světa. Pán je nazývá v evangeliu blahoslavenými.

Cesta a prostředky svatosti

42: Aby však láska v duši jako dobrá setba rostla a vydávala plody, má každý věřící rád poslouchat Boží slovo, uskutečňovat vůli Boha s pomocí jeho milosti, přijímat často svátosti, zejména eucharistii, zúčastňovat se posvátných obřadů a vytrvale se věnovat modlitbě, sebezáporu, účinné bratrské službě a cvičení všech ctností. Všichni křesťané jsou tedy povoláni a zavázáni k svatosti a k úsilí o dokonalost ve svém stavu.

Z http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19641121_lumen-gentium_cs.html vybral br. Felix OFM

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka minulé křížovky byla z Mt 11, 2: „**Ty jsi ten, který má přijít, anebo máme čekat jiného?**“ Občas jsme svědky toho, že věřící, který ve své víře nemá jasno – když toto místo slyší – si řekne: „Nejsem sám, kdo má pochybnosti. I sv. Jan Křtitel, největší z těch ve Starém zákoně, ‘kdo se narodili ze ženy,’ o Pánu Ježíši pochyboval.“ Ale utěšují se mylnou útěchou.

Přečtěme si napřed, co k tomuto místu říkají poznámky v Novém zákoně (s textem, který je v liturgických knihách) – v publikaci, kterou jsme doporučili v loňském roč., č. 2, 24. 12. 2006: „Jan Křtitel se ve vězení dovídá od svých žáků, že Kristus sice dělá zázraky, ale za Mesiáše že se dosud veřejně neprohlásil, ba káral ty, kdo ho tak jmenovali (na začátku jeho činnosti by to mohlo vést k bouření lidí). Jistě si také všiml, že i někteří z jeho učedníků na Ježíše trochu nevraží (9, 14). Chtěl by tedy Krista Pána jaksi přinutit, aby vystoupil veřejně jako Mesiáš. – Ježíš to udělá, ale nepřímou, tím, že poukáže na to, jak se na něm vyplnilo Izaiášovo proroctví, které právě takové zázraky připisuje budoucímu Mesiáši.“ Tolik církevní autorita.

Stručněji lze tedy shrnout, že nikoliv Jan Křtitel měl pochybnosti, ale někteří jeho žáci. A protože Jan od počátku věděl o Beránku Božím a teď ještě navíc Ježíšových mesiášských skutcích, kým tedy že Kristus je, poslal tyto váhavce rovnou za ním.

Řekněme si nyní, co to jsou jistota a nejistota (tj. pochybnost nebo domněnka): Jistota je stav naší mysli, v němž se přikláníme k jednomu řešení nějaké otázky s vědomím, že opačné řešení neplatí, že je nemožné. Opakem je nejistota. Ta může být na úrovni

znamením onoho království. Církev je tedy nositelem přítomnosti Boha a proto nástrojem pravé humanizace člověka a světa. Šíření Církve v dějinách, jež je účelem misijního poslání, je službou přítomnosti Boha skrze jeho království. Nelze totiž „oddělovat království od církve“ [29].

10. Dnes je však „misionářské hlásání církve ohrožováno teoriemi relativistického typu, které mají v úmyslu ospravedlnit náboženský pluralismus, a to nejen *de facto* nýbrž i *de iure* (čili zásadně) [30].

[1] 1 Jan Pavel II., *Redemptoris missio*, 47.

[2] 2 2. vatikánský koncil, *Lumen gentium*, n. 14, srov. *Ad gentes*, 7; *Unitatis redintegratio*, 3. Tato nauka neprotiřečí univerzální spásonosné vůli Boha, který „chce aby všichni lidé byli spaseni a došli poznání pravdy“ (1 *Tim* 2, 4), proto „Je nutno mít stále na paměti obě tyto pravdy – skutečnou možnost spásy danou v Kristu všem lidem a nutnou přítomnost církve pro tuto spásu. Obě přispívají k pochopení *jediného tajemství spásy*“ (Jan Pavel II., *Redemptoris missio*, 9).

[3] 3 Srov. Jan Pavel II., *Nuovo millennio ineunte*, 1.

[4] 4 Srov. Pavel VI., *Evangelii nuntiandi*, 24.

[5] 5 Jan Pavel II., *Redemptoris missio*, 46; srov. Pavel VI., *Evangelii nuntiandi*, 53.

[6] 6 Benedikt XVI., Homilie, Mše sv. na Neue Messe 10. září 2006.

[7] 7 Tomáš Akvinský, *Summa Theologiae*, I-II, q. 109, a. 1, ad 1.

[8] 8 Srov. Jan Pavel II., *Fides et ratio*, 44.

[9] 9 Benedikt XVI., Promluva na církevním sympoziu Římské diecéze o Rodině a křesťanském společenství – formace osoby a předávání víry.

[10] 10 Jan Pavel II., *Fides et ratio*, 5.

[11] 11 Ibidem, 31; srov. 2. vatikánský koncil, *Gaudium et spes*, 12.

[12] 12 Toto právo je uznáno a prohlášeno také Všeobecnou deklarací práv člověka.

[13] 13 Jan Pavel II., *Fides et ratio*, 33.

[14] 14 2. vatikánský koncil, *Dei Verbum*, 5.

[15] 15 2. vatikánský koncil, *Dignitatis humanae*, 3.

[16] 16 Ibidem, n. 1.

[17] 17 Jan Pavel II., *Redemptoris missio*, 52.

[18] 18 Srov. Jan Pavel II., *Slavorum apostoli*, 18.

[19] 19 2. vatikánský koncil, *Dei Verbum*, 8.

[20] 20 Srov. Pavel VI., *Evangelii nuntiandi*, 19 – 20.

[21] 21 2. vatikánský koncil, *Ad gentes*, 7; srov. *Lumen gentium*, 16; *Gaudium et spes*, 22.

[22] 22 Benedikt XVI., Homilie při inauguraci pontifikátu 24. dubna 2005.

[23] 23 1. vatikánský koncil, *Dei Filius*, 2: „Díky tomuto božskému zjevení mohou všichni lidé v nynějším stavu lidského rodu poznat snadno s absolutní jistotou a bez příměsi omylu i to, co je z božských věcí rozumem dostupné (srov. Tomáš Akvinský, *Summa Theologiae*, I, 1, 1).“

[24] 24 2. vatikánský koncil, *Ad gentes*, 13.

[25] 25 2. vatikánský koncil, *Dignitatis humanae*, 11.

[26] 26 Srov. např. Klement Alexandrijský, *Protrepticus* IX, 87, 3 – 4; Augustin Aurelius, *Sermo* 14, D.

[27] 27 2. vatikánský koncil, *Lumen gentium*, 5.

[28] 28 Srov. v té věci Jan Pavel II., *Redemptoris missio*, 18: „Jestliže člověk odtrhne království od Ježíšovy osoby, pak již to není království Boží jím zjevené a posléze buď ztratí smysl království a změní se v čistě lidský a ideologický objekt, nebo dojde ke zfalšování Kristovy identity; ten se pak nejeví už jako Pán, kterému je všechno podřízeno (srov. 1 Kor 15, 27).“

[29] 29 Jan Pavel II., *Redemptoris missio*, 18. O vztahu mezi Církví a Královstvím srov. též Kongregace pro nauku víry, *Dominus Jesus*, 18 – 19.

[30] 30 Kongregace pro nauku víry, *Dominus Jesus*, 4.

(dokončení příště)

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

- Proč odešli Josef a Maria do Betléma?
 - Kvůli sčítání lidu se šli zapsat do města, odkud pocházel Josefův rod.
 - Protože šli navštívit Zachariáše a Alžbětu.
 - Protože už v Nazaretě neměli kde bydlet.
- Proč nakonec našli místo jen ve chlévě?
 - Protože měli rádi klid a nechtěli obtěžovat ostatní.
 - Protože měli rádi zvířata.
 - Protože nebylo nikde jinde místo.
- Bylo narození Ježíšovo ve chlévě podle vůle Boží?
 - Nebylo – měl se narodit v královském paláci a Bůh Otec se s tím dodnes nesmířil.
 - Nebylo – měl se narodit v královském paláci, ale Bůh Otec se s tím nakonec smířil.
 - Bylo, protože Ježíš, Boží Syn, chtěl být blízko i těm nejchudším, a i hříšníkům.
- Co zvěstoval anděl pastýřům?
 - Slyšte, slyšte, pastuškové!
 - Vzhůru, bratři milí, rychle vstávejte!
 - Zvěstuji vám velikou radost, narodil se Spasitel ...
- Co zpívali andělé nad Betlémem?
 - Narodil se Kristus Pán z rodu královského.
 - Nesem vám noviny, poslouvejte.
 - Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.
- Co nám Bible říká o mudrcích z východu?
 - Že byli čtyři, ale jen tři došli do Betléma; čtvrtý se setkal s Ježíšem při jeho ukřižování.
 - Že byli tři a jmenovali se Kašpar, Melichar a Baltazar.
 - Že přinesli tři dary.
- Jak králové-mudrci našli místo Ježíšova narození?
 - Cíl své cesty dobře znali ze starých knih, hlavně z proroků.
 - Hvězda na obloze je dovedla do Judské země a do Jeruzaléma, kde se dotazovali krále; u něho se dověděli jméno města Ježíšova narození.
 - Hvězda na obloze je stále vedla až na místo do Betléma.
- Jak a proč se jmenuje svátek, kdy se slaví příchod mudrců z východu?
 - Jízda tří králů, protože slavně přijeli na velbloudech.
 - Slavnost Obětování Páně, protože uviděli toho, kdo bude jednou obětován na kříži.
 - Slavnost Zjevení Páně, protože se takto zjevil Boží Syn zástupcům národů.
- Které předměty nepatří mezi ty, které (kromě vody) kněz řádně žehná na den Tří králů?
 - Kadidlo.
 - Křída.
 - Pokrmy.
 - Růžence.
 - Sůl.
 - Sušené květiny.
 - Zlato.
- Kterým dnem končí doba vánoční?
 - Božím hodem vánočním 25. prosince.
 - Svátkem Křtu Páně, datum se mění.
 - Svátkem sv. Štěpána 26. prosince.

P. Pavel Ajchler

ODPOVĚĎ Č. 2 (3. ČÁST) TESTU PRO DOSPĚLÉ Z ČÍSLA 10 MINULÉHO ROČNÍKU

Pokračování stručného přehledu obsahu konstituce Lumen gentium.

Kapitola 4 Laici

30: Ačkoli všechno, co bylo řečeno o Božím lidu, se vztahuje stejně na laiky, řeholníky i kleriky, přece jen laiků – mužů i žen – vzhledem k jejich postavení a poslání se týkají zvláštním způsobem některé věci, jejichž základní rysy je třeba důkladněji objasnit se zřetelem na zvláštní okolnosti naší doby.

Obsah pojmu laik

31: Slovem laik se zde označují všichni věřící křesťané mimo členy stavu duchoven-ského a stavu řeholního, právně uznaného v církvi; tedy věřící křesťané, kteří – když byli křtem přivtěleni ke Kristu a učiněni Božím lidem, a tak se stali svým způsobem účastnými Kristova úřadu kněžského, prorockého a královského – vykonávají svým podílem poslání celého křesťanského lidu v církvi a ve světě. Vlastní a zvláštní vlastností laiků je jejich světský ráz.

Důstojnost laiků v Božím lidu

Apoštolský život laiků

33: Laici shromáždění v Božím lidu a zapojení do Kristova těla pod jednou hlavou jsou všichni bez výjimky povoláni, aby se jako živé údy ze všech svých sil, přijatých z dobrodiní Stvořitele a z milosti Vykupitele, přičiňovali o vzrůst církve a její neustálé posvěcování.

Účast laiků na všeobecném kněžství

34: Laici zasvěcení Kristu a posvěcení Duchem svatým jsou podivuhodně povoláni a vybaveni, aby se v nich rodily vždy hojnější plody Ducha.

Účast laiků na Kristově učitelském úřadu

35: Laici se stávají zdatnými hlasateli víry, jestliže neváhají s životem z víry spojovat vyznání víry. Toto šíření evangelia, se uskutečňuje v běžných světských podmínkách. Pro tento úkol je velmi cenný životní stav, který je posvěcen zvláštní svátostí, totiž manželský a rodinný život. Tam se koná praktický nácvik zvláštního laického apoštolátu a tam je i jeho znamenitá škola, když křesťanské náboženství prostupuje všechny projevy života a den ze dne je více přetvořuje. Tam mají manželé své vlastní povolání v tom, že jsou sobě navzájem i dětem svědky Kristovy víry a lásky. Křesťanská rodina hlásá mocným hlasem jednak ctnosti Božího království, jednak naději na blažený život. Tak svým příkladem a svědectvím usvědčuje svět z hříchu a poskytuje světlo těm, kteří hledají pravdu.

Účast laiků na královské službě

36: Věřící ... světskou činností si mají navzájem pomáhat k svatějšímu životu, aby tak svět byl naplněn Kristovým duchem a účinněji dosáhl svého cíle ve spravedlnosti, lásce a míru. V plnění této všeobecné povinnosti zaujímají laici přední místo. Přispívají k tomu, aby stvořené hodnoty byly lidskou prací, technikou a kulturou rozvíjeny podle řádu Stvořitelova a ve světle jeho slova k prospěchu všech lidí bez výjimky, aby byly mezi ně lépe rozdělovány a svým způsobem vedly k všeobecnému pokroku v lidské a křesťanské svobodě. Mimoto mají laici, i spojenými silami, ozdravovat světské instituce a životní podmínky, svádějí-li ke hříchu, aby to vše bylo v souladu s požadavky spravedlnosti a spíše prospívalo, než škodilo ctnostnému životu. Tato činnost naplní mravními hodnotami kulturu lidského díla.

Vztah laiků k hierarchii

37: Laici jako všichni věřící mají nárok dostávat štědře od posvěcených pastýřů z duchovních pokladů církve, především pomoc Božího slova a svátostí. Duchovní pastýři naproti tomu ať uznávají a podporují důstojnost a odpovědnost laiků v církvi; ať rádi využívají jejich moudrých rad, svěřují jim s důvěrou úkoly ve službě církve a ponechávají jim svobodu a prostor k jednání, ba ať je povzbuzují k tomu, aby se dávali do práce i z vlastního podnětu. S otcovskou láskou ať v Kristu pečlivě zvažují všechny podněty, žádosti a přání, která přednášejí laici. Ať s pozorností uznávají oprávněnou svobodu, která přísluší všem v pozemské obci.

limové do mešity – neboť považují Davida za jednoho ze svých proroků. A pro jistotu měla později vstupní hala ještě funkci synagogy. Před několika měsíci dostalo hrobku krále Davida pod svou správu izraelské ministerstvo náboženství – a od té doby je synagoga i zde. Takže v hrobce jsme byli, ale z katafalku, či správněji kenotafu, přikrytého látkou, jsem uviděl jen její mužskou část. A má žena zase ženskou část – inu synagoga! Ještě na fotografiích z loňské turistické sezóny je vidět hrobka celá.

Mužská část katafalku krále Davida. Na látce, kryjící kenotaf, jsou zobrazeny hudební nástroje: lyra, housličky, bubny i šofary – obřadní rohy. Král David byl totiž dříve, než se stal králem, hudebníkem na dvoře krále Saula. A zpíval o Jeruzalému a hoře Sión, ze které vzešlo Boží slovo, a kde dodnes Bůh pobývá. Jenže to zpívá o jiném Siónu. Protože jsme v Izraeli, jsou v Jeruzalémě nejméně dvě hory Sión. Tak nejdřív ta, která je nesčetněkrát zmíněna v Bibli, ta na které stál Chrám, čili Chrámová hora, v době patriarchů zvaná Moria. Ta, u které je postavená Západní zeď, o kterou jsme se před chvílí opírali. Odtud vzešla Tóra (řec. Pentateuch), zde si Hospodin vybral své sídlo, jak alespoň tvrdil Davidovi v žalmu 132 (131), 14: „To je můj příbytek navěky, zde budu sídlit, ten jsem si zvolil.“

Celý Izrael. V přeneseném významu slova se „Siónem“ míní celý Izrael. Proto také sionismus je názvem hnutí, které kdysi usilovalo o zřízení a dnes usiluje o zachování samostatného židovského státu. Původní hora Sión je dnes schována ve zdech Chrámové hory, která je korunována muslimským Chrámem skály, leží uvnitř hradeb Starého Města a její východní opěrná zeď je zároveň hradbami Jeruzaléma.

Dnešní hora Sión. Leží vně městských hradeb, na jih od nich! V letech 1948 – 1967, kdy bylo Staré Město okupováno Jordánskem, chodili se sem, k legendárnímu hrobu legendárního krále, Židé modlit. Toto místo bylo totiž nejbližší Západní zdi, kam v té době přístup neměli.

Ostřílená Siónská brána. O patro výše nad mešitou a synagogou se nachází proslulé Večeřadlo (coenaculum), ve kterém probíhala Poslední večeře. Inu, jistě, že tenkrát to nebylo v patře. Ale bylo to „tu“. Dnes toto místo už zase není mešita, spravují ho arménští katolíci.

Při čekání na opozdilce jsme pozorovali ostřílenou Siónskou bránu. V roce 1948 po vytlačení ze Starého Města se snažili izraelští vojáci znovudobýt ztracené pozice v Židovské čtvrti. Nepodařilo se jim to. Jen stopy po jejich kulkách zůstaly ve staletých hradbách. Ale dnes je tu mír. Alespoň tato hora Sión zůstala izraelská – i s virtuální hrobkou skutečného židovského krále.

10. Konciliarismus, z lat. conciliare – shromáždit, je hnutí v katolické církvi, které vychází z mylné myšlenky, že ekumenický koncil je nejvyšší autoritou v církvi, že je nadřazen papeži. Toto hnutí nabylo konkrétní podoby na základě myšlenek dvou expertů. Jedním byl první hlasatel „vůle lidu“, rektor pařížské Sorbony a v roce 1327 vyhlášený kacíř Marsilius z Padovy (* 1275, † 1343). Druhým by františkán a přední teolog Vilém Ockham (* 1287, † 9. 4. 1347). Roku 1328 vypukl ostrý spor generálního ministra františkánů Michala z Ceseny s papežem Janem XXII. o chudobě a majetku církve. Františkáni jménem svého představeného zastávali názor, že to, co k životu potřebují, jim vlastně nepatří. Své budovy, oblečení, potravu atd. pouze užívají, ale všechno patří – papeži. S tím papež nesouhlasil a trval na tom, že co kdo suverénně trvale užívá a spotřebovává, to mu také patří. Cesena požádal Ockhama, aby se věci ujal, a ten dospěl k názoru, že papež se nejen mylí, ale že je i heretik, a není tedy ani platně papežem (srov. myšlenky Viklefa a Husa). Papež je nato oba vyloučil z církve. V květnu 1328 Cesena s Ockhamem tajně odešli do Pisy k císaři Ludvíkovi Bavorskému, papežovu hlavnímu odpůrci, a s ním o rok později do Mnichova. Konciliarismus pak v boji mezi Ludvíkem Bavorským a Janem XXII. krystalizoval a podílel se na něm i střet mezi Filipem Sličným a Bonifácem VIII. Konflikt mezi papežstvím a konciliarismem se přiosřil na kostnickém koncilu (1414 – 1419) a především na koncilu basilejském (1431 – 1445), který Evžen IV. přeložil nejdříve do Ferrary (1437) a pak do Florencie (1439). Výsledkem krize bylo znovupotvrzení výsostného postavení papeže.

br. Felix OFM

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Jaký je rozdíl mezi katolickým slavením eucharistie a protestantskou večeří Páně?
2. Co to je intercommunio?
3. Mohou být katolíci přítomni na protestantské večeři Páně?
4. Jaký je názor církve na umělé oplodnění u manželů, kteří jiným způsobem nemohou mít děti a kteří po dětech touží? Jsou pro tento názor takové důvody, které by mohli přijmout i manželé, kteří nejsou katolíci nebo kteří nejsou ani křesťané?
5. Co to je pravda?
6. Co to je pacifikál?
7. Z jakého jazyka je jméno Daniel a co znamená?
8. Může Bůh trpět? Může trpět Boží Syn? Trpěl Boží Syn na kříži?
9. Co víš o sv. Tomáši z Aquina?
10. Které encykliky zveřejnil papež Benedikt XVI. a čeho se týkají?

P. Ing. Antonín Sedlák s kol.

ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

1. Betlém se hebrejsky řekne bêt lehem, což znamená dům chleba. Anglický a německý název Bethlehem je tedy originálu mnohem bližší, než český. Toto místo se ale takto nejmenovalo vždy. Původní název byl efrāṭa (např. 1 Mojž 35, 16 – to je nejstarší zmínka o něm), později také Betlém Efratský (Mich 5, 2), Betlém Judský (1 Sam 17, 12) a „mesto Davidovo“ (Lk 2, 4).

2. První zmínka o tomto místě souvisí s Ráchelinou smrtí při narození Benajmína. Mojžíš uvádí ve v. 20: „Nad jejím hrobem Jakub postavil pamětní sloup. Tento pamětní sloup Ráchelina hrobu je tam až dodnes.“ Hrobka byla (a je) „na cestě do Efraty“ (1 Mojž 48, 7). Betlém se v posledních letech rozrostl k severu, takže objekt dnes leží na

území města (na obr. vlevo: stav počátkem 20. stol., vpravo: kvůli neustávajícím útokům musel být objekt opevněn a vybaven strážní věží). Jde o třetí nejvýznamnější místo pro Židy (po Chrámové hoře a Hrobce patriarchů v Hebronu). Ráchelin hrob je poutním místem, kde se modlí Židovky toužící po dítěti, zejm. ve výroční den Rácheliny smrti, 11. chešanu (8. měsíc kalendáře, připadá na náš říjen-listopad).

Ale Betlém má i předobrazný význam pro pozdější narození Pána Ježíše Krista. Rút paběrkovala po žencích na betlémských polích (Rt 2). Má se zato, že v Betlémě se narodil její slavný pravnuk David, který byl také v Betlémě Samuelem pomazán za krále (1 Sam 16, 4 – 13). A v jeskyni u Betléma se David skrýval – tři jeho rekové mu tam přinesli s nasazením života trošku vody z betlémské studny k pití – a víme, že on ji pak z pokory odmítl (2 Sam 23, 13 – 17).

3. Micheáš působil za dnů judských králů Jotama (751 př. Kr. – 736), Achaza (736 – 716) a Ezechiáše (716 – 687), jak dosvědčuje on sám (Mich 1, 1) i Jeremiáš (26, 18). Proroctví o narození Spasitele v Betlémě tak Bůh oznámil a Micheáš zapsal (5, 1) asi sedm století před tím, než se tak stalo.

4. Jesle, ve kterých narozený Vykupitel světa spočinul, měli podle sv. Jeronýma ve veliké úctě už první křesťané. Zbožná císařovna sv. Helena (248/250 – 18. 8. 330) je pak přinesla ze své pouti do Svaté země, kterou vykonala jako skoro osmdesátiletá, a nechala umístit do stříbrné schránky. V roce 642 byly jesle za 73. papeže Theodora I. (642 – 649), který se narodil v Palestině, přeneseny do Říma. Svě místo našly v podzemní kapli basiliky Santa Maria Maggiore. Do dneška se z nich zachovalo jen pět kousků dřeva ze sykomory – jsou umístěny v bohatě zdobeném relikviáři (viz obr.) tamní (!) Sixtinské kaple. Každoročně je tam od těch dob věřící uctívají. Dnešní stavění betlémů originálně započal až sv. František z Assisi (viz loňský roč. Obrázku, č. 2, 24. 12. 2006, s. 8).

5. Adar (Est 3,7) je poslední měsíc židovského roku. Odpovídá asi našemu únoru až březnu. Následuje první měsíc roku, nisan, který známe z Velikonoc (např. 2 Mojž 12, 18).

6. Dobří andělé plní dva úkoly. Tím hlavním je oslavovat Boha (na mnoha místech např. žalmů) a sloužit mu – angelos je posel, takže andělé jsou posíláni k lidem, aby jim oznamovali i přikazovali, co je zapotřebí (např. Josefovi ve snu). Druhým úkolem andělů je chránit lidi a pečovat o jejich spásu (zcela jistě každý pokřtěný, ale i každý nepokřtěný člověk, má svého anděla strážného).

7. Sv. Jan od Kříže, španělsky Juan de la Cruz, rodným jménem Juan de Yepes (* 24.6. 1542 Fontiveros – † 14. 12. 1591 Ubeda) byl římskokatolický řeholní kněz, jehož dílo představuje vrchol španělské mystiky.

Karmelitáni v polovině 16. stol. založili dům v Medině a Jan tam ve svých 21 letech přijal hábit – 24. 2. 1563. Dostal jméno Jan od sv. Matouše. Po vysvěcení 1567 chtěl přestoupit k přísnějším kartusiánům. Předtím ale Božím řízením do Mediny přijela založit i ženský klášter charismatická Teresie od Ježíše (řečená z Avily neboli Veliká). Ta mu ihned řekla o projektu reformy karmelitánského řádu a požádala ho, aby myšlenku o kartusiánech odložil. Příští rok 28. 11. začal Jan s reformou v Duruelo spolu s br. Antonio de Jesús de Heredia a původně malé a zapadlé městečko se stalo střediskem reformy. Jan byl vůbec prvním, kdo oblékl hábit reformovaného řádu, tzv. bosých karmelitánů, a začal žít podle původní karmelitánské řehole v tomto duruelském konventu (Jan tehdy začíná důsledně používat jméno Jan od Kříže).

Účastnil se zakládání reformovaných konventů a formoval mnichy a novice, kteří v těchto konventech žili. Postupně vzrůstalo napětí mezi „bosými“ a „obutými“ karmelitány, při němž ze strany „obutých“ došlo k násilí na hlavních představitelích reformy, zvl. na Janu od Kříže. Ten by po devět měsíců (noc ze 3. na 4. 12. 1577, kdy odmítl přeložení, až 15. 8. 1578, kdy se mu zdařil útek) držen na miniaturní samotce ve vězení toledského konventu a týdně veřejně před komunitou bičován. Na samotce vznikly jeho nejznámější duchovní básně. Po útěku působil jako zpovědník karmelitánských mnišek (opět na žádost Teresie z Avily) a postupně jako převor několika domů, posléze jako představený reformovaných konventů v Andalusii. V posledním období svého života však v rámci svého řádu neměl žádné zvláštní poslání.

Již za jeho života se tedy podařilo prosadit oddělení bosých karmelitánů od tzv. obutých, tedy těch, kdo se k reformě řádu nepřipojili. Nejprve byla vytvořena samostatná provincie bosých bratří v Kastilii, nakonec byl řád osamostatněn a roku 1593 získal svého vlastního generálního představeného.

Jan od Kříže je pohřben v Segovii ve Španělsku. Jeho spisy byly prvně publikovány roku 1618. Blahořečen byl 25. 1. 1675 Klementem X., za svatého byl prohlášen

27. 12. 1726 Benediktem XIII., a učitelem církve 2. 8. 1926 Piem XI. V katolickém kalendáři připadá jeho památka na 14. prosinec. Je patronem kontemplativního života, mystické teologie, mystiků a španělských básníků. V České republice mají obutí karmelitáni (18 bratří) své domy v Praze-Liboci, Olomouci-Hejčíně a v Kostelním Vydří. Bosí (13 bratří) ve Slaném a v Praze u Jesulátka na Malé Straně.

Stěžejní Janova teologická díla (Výstup na horu Karmel, Temná noc, Duchovní píseň a Živý plamen lásky) jsou vlastně komentářem k básním stejného jména, kromě Výstupu, který je pojat jako doplněk Temné noci. Zájemci o dílo Jana od Kříže dělají mnohdy chybu tím, že své studium začínají dvojicí knih Temná noc a Výstup na horu Karmel. Protože tyto knihy nejsou při prvním čtení vůbec snadné na pochopení, je obecně doporučováno začít studium Krátkými spisy a korespondencí a pokračovat Duchovní písní, která obsahuje popis celé cesty lidské duše k Bohu. Podrobně viz v tomto čísle Obrázku článek Redakce doporučuje.

8. Rocheta, lat. rochetum, od roccus – kabát, je stejně jako alba a superpelice lněnou tunikou s dlouhými rukávy. Nejstarší a nejdůstojnější z těchto tří je alba, ta jediná se převazuje cingulem. Od raných dob ji jako liturgický oděv obléká klérus ke slavení eucharistie, i když v nedávné době se leckde uchytil zvyk, že ji při mši svaté oblékají i příslušující laici, dokonce na civilní oděv. Alba (lat. bílá) se totiž nosí jen na klerice nebo hábitu a pod štolou, a dalmatikou nebo ornátem. A pokud alba nezakrývá krk nebo kleriku, obléká se pod ni humerál (loňský Obrázek č. 12, 31. 10. 2007, příloha s. 6).

Z alby vznikly dva oděvy: rocheta a superpelice. Oba se liší jen užitím a tvarem – jednak šířkou rukávů (rocheta má rukávy úzké, superpelice široké) a jednak jejich konci (superpelice má okraje rukávů založeny tužším lemem, rocheta je má zdobené např. třásněmi).

Superpelice (z lat. super – přes, pellis – kožešina) je jako kratší alba také liturgickým oblečením. Sahá často až po kolena. Je tedy kratší než alba a bílou barvou připomíná křest. Oblékají ji klerici, leктоři a akolyté, ale pod štolou i jáhni a kněží při liturgických obřadech mimo mši svatou příp. pod pluviálem. I superpelice se obléká vždy na kleriku nebo hábit, ovšem příslušující mohou kleriku nahradit komží (sukní) s límcem – ten jakoby odpovídá humerálu kleriků. Poznamenejme, že klerika, komže a límec nemusejí být jen černé.

Jako část chórového oblečení kléru superpelici ovšem neoblékají preláti – dignity (papež, kardinálové, biskupové, monsignori a kanovníci). Tito nosí rochetu. Zatímco alba i superpelice jsou posvátným oblečením (lat. vestes sacrae), rocheta je od počátku oděvem mimoliturgickým (nebo liturgickým jen v širším slova smyslu) a tvoří základ chórového oblečení; obléká se na oblečení civilní.

9. Hora Sión, v hebrejštině cijjôn, je jméno pahorku v Jerusalemě těsně za hradbami Starého Města. Ale není to tak jednoduché. Ocitujme části z vyprávění Jana Kovanice z 15. 11. 2006 v článku na <http://eretz.cz/content/view/1177/125>:

Hora Sión je tak památné místo, že pro samé památky na něm není ani k hnutí.

Dormition. Dnes mu vévodí chrám Zesnutí Panny Marie (Dormition). Dnešní kostel byl postaven začátkem 20. století, před tím tu od 6. století stála basilika a ještě předtím, možná už od 4. století, jiný kostel. Chrám obsahuje i opatství a zvonici. Také křížáci tu svého času postavili svůj chrám a jednu jeho kapli zasvětili zesnutí Panny Marie a Poslední večeři. Tato křížácká gotická kaple dosud stojí jako jediný zachovaný zbytek celého rozsáhlého kostela, kousek od dnešního chrámu. Takže chrám Zesnutí Panny Marie toto konkrétní místo Mariina zesnutí neobsahuje. V místě dávného kamene Ježíšova matka zesnula. Alespoň tak tvrdila tradice do 15. století. Dnes tu po Marii není ani památka, ani kámen, ani hrobka – tradice se přestěhovala do chrámu, kde si v kryptě můžete prohlédnout spící Marii ze dřeva a slonoviny, tedy její plastiku.

Hrobka krále Davida. Je dnes podle jiné tradice zřízena na tomto místě, v bývalé křížácké kapli. Přesně se to ví od 11. století. V 15. století toto svaté místo začlenili mus-

ohrožené drogou, kterým pomáhá občanská společnost – Most k naději. Celonárodním účelem Tříkrálové sbírky je kromě jiného podpora charitního díla v regionu, kde byla sbírka konaná, a tak zbytek zůstane Oblastní charitě Liberec, konkrétně jejímu novému projektu Domovu sv. Moniky.

Děti, které koledovaly za zmíněné tři skupinky, ať se přihlásí na tel. č. 485 108 782; bude jim za odměnu zakoupena kniha podle vlastního výběru z Knihkupectví u sv. Antonína.

*Dana Stolinová
Oblastní charita Liberec*

AKTIVITY FARNOSTÍ

Farnost Ruprechtice

Srdečně Vás zveme

na první z cyklu duchovních obnov pro manžele na téma:

MANŽELSKÁ SVATOST aneb MANŽELSKÝ SLIB V PRAXI (po tolika letech).

Vede: P. Česlav Plachý OP

Místo konání: klášter dominikánů Jablonné v Podještědí

Začátek: pátek 15. 2. 2008 v 16 h

Ukončení: neděle 17. 2. 2008 asi v 17 h

S sebou: teplé oblečení, přezůvky (event. spacák – kdo chce, lůžkoviny jsou plněné peřím)

Strava: v pátek večere studená z vlastních zdrojů, vše další je zajištěno

Cena: 100 Kč na osobu a den plus strava – platba na místě

Kapacita je omezená, je nutno se předem přihlásit.

Co můžete očekávat: čas pro ztišení a naslouchání Bohu, čas pro společnou i soukromou modlitbu, možnost duchovního rozhovoru, sv. smíření, načerpání tolik potřebných sil a nadhledu díky přednáškám ...

Je zde nabídka studentek, které by vám

po čas obnovy doma pohlídaly děti. Máte-li zájem, dejte vědět. Blíže: Dana Glaserová

Naše farnost vás zve

na duchovní obnovu pro mladé od 15 let: NA CESTĚ K BOHU.

Vede: P. Alois Heger

Místo konání: na faře v Ruprechticích

Začátek: v pátek 22. 2. 2008 mši sv. v 17 h (možno přijet i později)

Ukončení: v sobotu 23. 2. 2008 v 16 h

S sebou: psací potřeby, Písmo sv., přezůvky, spacák (není nutný, ale na faře je omezený počet lůžkovin)

Strava: večere studená z vlastních zdrojů, snídaně a oběd zajištěny, úhrada na místě.

Informace a přihlášky Dana Glaserová (tel. k dispozici u duchovních; přihlaste se, prosím, včas, je třeba vědět, kolik zajistit jídla)

Farnost Vratislavice nad Nisou

Masopustní posezení

s písní nejen pro důchodce se uskuteční v neděli 3. února v sále. Pozor, začátek byl upraven na 15.00 h.

Komorní koncert

V neděli 3. 2. od 18.00 bude v kapli Vzkříšení komorní koncert. Účinkuje soubor LYRA DA CAMERA

Velkoplošná diaprojekce –Amsterdam

Pozor – nový termín: 13. 3. 2008 (něm. 14 h, česky 16 a 18 h)

duchovní správci

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ

1. AŽ 29. LEDNA 2008

Křtem byli mezi nás přijati:

Farnost Vratislavice nad Nisou

Natalie Anna Tokárová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Vratislavice nad Nisou

Otilie Marvanová (1918)

Václav vaněk

3. 2. 2008 / Číslo 3 / Ročník 6

OB RÁZEK

libereckých farností

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV - Ruprechtice, datum vydání: 3. 2. 2008

tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberecTofmZquickTcz, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM

Foto na titulní straně – Otče biskupe, děkujeme, Ing. Jaroslav Andrš

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na www.pravda.bloguje.cz – starší čísla v Knihkupectví u sv. Antonína.

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

ÚVODNÍK

PODĚKOVÁNÍ A PŘÁNÍ DO PŘÍŠTÍCH LET, PAVEL KOZOJED 3

PASTORACE

MANŽELSTVÍ (5) – JAKÉ JSOU PŘEKÁŽKY MANŽELSTVÍ
VZTAHUJÍCÍ SE K LIDSKÉ DŮSTOJNOSTI? JAN VOŽENÍLEK 4

DĚTI A MLÁDEŽ

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ 5

RODINA A ŠKOLA

KLAUS A PAPEŽ
PROTI MÝTU OTEPLOVÁNÍ, BENJAMIN KURAS / MFD 7. 1. 2008; KAREL KOROUS 6

HISTORIE

PHDR. ALFRED FUCHS (3), P. JOSEF DOBIÁŠ 7
ČESKOSLOVENSKO A Vatikán BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY
– OBSAZENÍ ČECH A MORAVY
NACISTICKÝMI VOJSKY (2), MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC 9

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (1), PETR KOZOJED 11
P. FRANZ SCHLUPECK A JEHO LÉTA VE STRÁŽI NAD NISOU, MIRKA ŠÍMOVÁ 13
VARHANY – KRÁLOVSKÝ NÁSTROJ VE SLUŽBÁCH LITURGIE (24), PAVEL KOZOJED 16
LIBERECKÝ CHRÁMOVÝ SBOR (5), JOLANA KOZÁKOVÁ 18
KARMElitáNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA – REDAKCE DOPORUČUJE 20
NÁVŠTĚVA PRIMÁTORA JIŘÍHO KITTNERA V DOMOVĚ SV. ANNY, ING. JANA BÁRNETOVÁ 22
TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2008 V LIBERCÍ, KAMIL JAN SVOBODA – KOORDINÁTOR TS 23
AKTIVITY FARNOSTÍ 24
Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 1. AŽ 29. LEDNA 2008 24

PŘÍLOHA

PŘEDNÁŠKA, KTERÁ NESMĚLA BÝT PŘEDNESENA BENEDIKTEM XVI.
NA UNIVERSITĚ LA SAPIENZA 17. 1. 2008

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI
TEST PRO DospĚLÉ
ODPOVĚDI TESTU PRO DospĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA
ODPOVĚĎ Č. 2 TESTU PRO DospĚLÉ Z Č. 10, KONSTITUCE SVĚTLO NÁRODŮ (DOKONČENÍ)
ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KRÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA
LIBERECKÝ ÚSMĚV, MIROSLAV KLOZ; OLDŘICH KRUPÍČKA

TŘÍKRÁLOVÁ SBÍRKA 2008 V LIBERCÍ

Začátkem nového roku 2008 probíhala v Liberci tradiční Tříkrálová sbírka, kterou pořádá Oblastní charita Liberec.

V naší diecézi začala sbírka v Litoměřicích, kde v biskupské residence ve čtvrtek 3. ledna v 9 h požehnal koledníkům biskup Pavel Posád. Poté se začalo koledovat v diecézi. Koordinátorem sbírky pro Liberec byl opět Kamil Jan Svoboda. I letos se také opakovala akce „Tříkrálový fest“, tentokrát v Městských lázních, které zdarma poskytly své prostory. A Městský obvod Vratislavice nad Nisou přispěl částkou 15 000 korun.

Celkově se letos v Liberci vysbíralo 95 798,50 Kč – o 15 000 Kč více než loni (srov. loňský Obrázek č. 3, 6. 2. 2007, s. 24n.). Skupinek bylo 19 – o tři více než loni. Mezi nejlepší skupinky patřila skupinka pana Karela Halby z Jitavy s částkou 10 090,50 korun v jedné kasičce. Další byl pan Jiří Novák se svými koledníky s částkou jen o něco menší, 9 902,50 korun, v těsném závěsu za nimi byl se svou skupinkou pan Zdeněk Cvejn se 7 745 korunami. Pro zajímavost, loni byla skupinka pana Halby druhá a pana Cvejna třetí, obě však s trošku vyšší vykoledovanou částkou. Opět si připomeneme historický rekord Zdeňka Glasera z roku 2005: 23 a půl tisíce korun. Na sbírce se podílely nejenom liberecké farnosti, ale – jako loni – i již vzpomenuť Jitava, dále Hrádek nad Nisou a Chrastava.

V diecézi se letos vykoledovalo 943 665,50 korun, zatímco loni to bylo necelých 800 000 Kč. Historický rekord z roku 2005, a tak ani hranici jednoho miliónu korun se nepodařilo překonat. Za pozornost stojí letošní výsledek přímo z Litoměřic: 138 877,50, což je tam více než dvojnásobek (!), než loni; že by tak mocné bylo zmíněné biskupské požehnání a péče Otce biskupa? Možná kdyby takto požehnal svým koledníkům každý duchovní správce ... Liberec byl letos druhý, tak jako loni, protože Ústí nad Labem kleslo z 1. až na 4. místo. Třetí byli, jako loni, letos v Mostě. Zase pro zajímavost: rekordman z roku 2005, Teplice (146 779 Kč), letos vykoledoval jen necelých 30 000 Kč.

Za celou Českou republiku se k dnešnímu dni, tj. 30. 1. (ještě není zcela uzavřena Praha), nasčítalo 58 347 001,20 Kč, což je o něco více než konečný loňský výsledek 57 237 527 Kč. Nad 10 miliónů se letos dostaly už tři diecéze, kromě olomoucké a brněnské už i ostravsko-opavská. Všechny ostatní byly, tak jako loni, nad dvěma milióny.

Ani letos se v Liberci nepodařilo překonat hranici 100 000, v diecézi milión korun.

Všem, kteří si dali tu námahu, obětovali vlastní pohodlí a šli do zimního nečasu koledovat, patří velké Pán Bůh zaplať. Z výtěžku sbírky zaplatíme školné pro malou Svitou z Indie, aby mohla nadále studovat, bude také podpořen projekt pro lidi

hromadou vraždou polské vojenské elity, ale také inteligence, stojí. Nicméně v Polsku, stejně jako ve všech zemích východního bloku bylo slovo Katyň tabu. Nikdo se nesměl dovědět o proradném katyňském zločinu a stalinové lži, která jej ještě po desetiletí halila.

Kniha „je nejen svědectvím o hrůzném zločinu, který nebyl nikdy potrestán, ale i o tom, že hnědá a rudá totalita toho mají ve své podstatě bližšího mnohem více, než jsou si dosud někteří z nás vůbec ochotni přiznat.“ Teprve Gorbačov v roce 1989 přiznal sovětskou vinu – a víc nic.

3. Černá kniha minulosti

Zbyněk Ludvík, Václav Bureš

Info a běžná cena: Váz., B5, 429 s., 60 v-obraz., 290 Kč + poštovné a balné 50 Kč

Vydal Zbyněk Ludvík (<http://www.zludvik.de>)

Rok vydání: 2001 (1. vydání)

V knize, ze které jsme v minulém čísle Obrázku přinesli ukázky, jsou zachycena svědectví bývalých vězňů – muklů (MUKL = muž určený k likvidaci) o zvěrstvech, která se vyskytovala ve věznicích a táborech již bezprostředně po válce v roce 1945 a pokračovala i po únoru 1948 v komunistických věznicích a koncentračních táborech na Jáchymovsku a Příbramsku. Dokládá, že rudý teror začal v Československu již v roce 1945. Bolševismus v zemích, kde chce uchvátit moc, potřebuje už předem zavést teror a prolít krev, aby zastrašil slušnou část obyvatel. Tak tomu bylo i v Československu. Revoluce-únorový puč byla již jen procházkou po Praze s puškami na ramenou. Po předchozích hrůzách si nikdo neodvážil před nimi ani odplivnout.

Autor a vydavatel, pan Zbyněk Ludvík, jáchymovské KZ-číslo 02480, k tomu říká: “O zaslání vzpomínek jsem požádal na sjezdu politických vězňů komunismu v Jáchymově v roce 1998 s vysvětlením, že chci vydat knihu o bezpráví rudého teroru už od roku 1945. O nejotřesnějších, které mi zprostředkovali, informuji v této knize.”

Knihkupectví u sv. Antonína má k dispozici zatím pět výtisků.

NÁVŠTĚVA PRIMÁTORA JIŘÍHO KITTNERA V DOMOVĚ PRO MATKY S DĚTMI V TÍSNI – V DOMOVĚ SV. ANNY

16. ledna 2008 navštívil náš Domov primátor města Liberec Jiří Kittner. Důvodem návštěvy primátora byl jeho záměr věnovat výtěžek z XVI. Benefičního plesu primátora právě Oblastní charitě Liberec, která je v současné době zřizovatelem dvou Domovů pro matky s dětmi v tísní – Domova sv. Anny a Domova sv. Moniky – a dále Domova pokojného stáří – Domova sv. Vavřince.

Během návštěvy si primátor prohlédl Domov sv. Anny a seznámil se s chodem zařízení, které pomáhá matkám s dětmi překonat tíživou sociální situaci v životě.

Během návštěvy si primátor prohlédl Domov sv. Anny a seznámil se s chodem zařízení, které pomáhá matkám s dětmi překonat tíživou sociální situaci v životě.

Finanční prostředky z primátorského benefičního plesu budou použity na zabezpečení vzdělávacích a volnočasových aktivit pro uživatelky Domova sv. Moniky. Proto předem děkujeme všem, kteří se XVI. Benefičního plesu primátora (koná se 8. února 2008 od 20 hodin v Kulturním domě v Liberci) zúčastní a pomohou tak dobré věci.

Hezkou zábavu a mnoho příjemných zážitků přeje

Ing. Jana Bárnětová

a personál Oblastní charity Liberec

ÚVODNÍK

PODEKOVÁNÍ A PŘÁNÍ DO PŘÍŠTÍCH LET

Možná to je pro mnohé překvapení. „Náš“, 19. litoměřický sídelní biskup Msgre. Pavel Posád odchází jako pomocný (dříve se říkalo „světící“) biskup do Českých Budějovic.

Odhlédneme-li od spekulací, které vždy provázejí tak významnou změnu na biskupském stolci, není to zase tak nečekané.

Biskupský úřad je spolu s papežským nejstarší v katolické církvi. Biskup je skutečnou viditelnou hlavou své místní, v našem případě litoměřické, církve. Je to tedy mimořádně významné, spolu však také nejvýše odpovědné poslání být biskupem. Nikdy nebylo snadné být dobrým pastýřem svěřeného lidu. Zvláště ne v dobách, které byly poznamenány úpadkem mravů a poklesem vážnosti tohoto úřadu.

Biskupský úřad je vždy spojen s osobní obětí, i když to nemusí být vždy zřejmé. Byly doby, kdy být biskupem znamenalo téměř jistě stát se mu-

čedníkem. Poslední případ není příliš vzdálen ani časově, ani místně: 17. litoměřický biskup, Štěpán kardinál Trochta byl utýrán před 34 léty, r. 1974.

Bohu díky, dnes je situace jiná, než tomu bylo do r. 1989. Avšak i dnes je biskupský úřad především službou. Jen Bůh vidí do srdce každého, tedy i biskupa, a zná cenu jeho osobní oběti, kterou přináší sám za sebe i za svěřený lid.

Otče biskupe Pavle!

Může se zdát, že Vaše působení v litoměřické katolické církvi trvalo tak krátce, necelé čtyři roky. Je to však dvojnásobně déle, než bylo dopřáno Vašemu předchůdci, 13. litoměřickému biskupovi Antonínu Ludvíku Frindovi (1879 – 1881). Neznáme Boží záměry, avšak věříme, že vše, co se děje, má hluboký smysl.

Máme vlastně štěstí. Můžeme tím, že přijmeme i ve svém nitru tuto změnu, „darovat našeho“ biskupa těm, kteří také očekávají pomoc. Otec biskup Pavel

odchází do místa, jehož ordinář také naléhavě potřebuje pomocníka. Jihočeská diecéze je rozlohou větší než litoměřická, má sice o něco méně farností a o něco málo více kněží, avšak o třetinu více Bžího lidu. Jižní Čechy přes to, že ani jim se zcela nevyhnuly důsledky 2. světové války, jsou krajem i lidem přívětivým. Věříme, že v Božích plánech má tato událost důležité místo. Věříme,

že i v jihočeské „zemi zadumané“ se Otci biskupu Pavlovi bude dařit na těle i na duši.

Otče biskupe Pavle,
děkujeme Vám za brázdu, kterou jste tady, na severu Čech svým působením vyoral. Bůh dá, že z ní vzejde požehnaní zdejšímu lidu.

Pavel Kozojed

PASTORACE

MANŽELSTVÍ

(5) Jaké jsou překážky manželství vztahující se k lidské důstojnosti?

V minulé části seriálu jsme podrobně vysvětlili obecný pojem **překážka manželství**. Podívejme se nyní konkrétně na překážky, které se vztahují k lidské důstojnosti.

Překážka věku. Cílem je zajistit minimální fyzickou zralost osob uzavírajících manželství. Protože zjišťování takové zralosti je prakticky nesnadné, je stanoven minimální věk nutný pro manželství: 14 let u ženy a 16 let u muže. Tato hranice je v církvi stanovena pro celý svět; může se jevit nízká, ale v jiných kulturách existují odlišné zvyklosti. Je třeba mít na paměti, že *minimální* hranice nepopisuje *ideální* stav.

Dále ovšem církevní právo stanovuje, že farář nesmí bez dovolení ordináře (viz dodatek) oddat osoby, jejichž manželství nelze uzavřít podle norem sekulárního práva. V České republice mohou manželství uzavřít pouze osoby zletilé, tj. osoby starší 18 let, popř. osoby, kterým je po dovršení věku 16 let dovoleno uzavřít manželství rozhodnutím soudu.

Od překážky věku může být udělena dispens, ale jen do hranice dané přirozeným právem, tedy do skutečné fyzické zralosti obou snoubenců.

Překážka únosu a zadržování má zpravidla význam v jiném kulturním prostředí než v ČR; vyvinula se – již

v římském právu – jako reakce na primitivní způsob uzavření manželství: přinucení unesené ženy k vyjádření manželského souhlasu. Současný CIC stanovuje: „Mezi mužem a ženou, která byla odvedena nebo je zadržována za účelem uzavření manželství, nemůže vzniknout platné manželství, leda že by potom žena osvobozena z moci únosce a nacházející se na místě pro ni bezpečném a svobodném sama se dobrovolně rozhodla pro manželství.“ Ve východních katolických církvích se v podobném ustanovení nehovoří o ženě, nýbrž o osobě; je tedy stejnou překážkou chráněn i muž.

Překážka zločinu. „Kdo za účelem uzavření manželství s určitou osobou přivodí smrt jejímu manželovi nebo vlastnímu manželovi, uzavírá toto manželství neplatně.“ Z formulace je zřejmé, že smrt musí být způsobena za účelem uzavření manželství; tato překážka nevzniká např. tehdy, když někdo z nedbalosti bez úmyslu při dopravní nehodě zabije nějakého muže a později se hodlá oženit s vdovou. Pokud je zločin způsoben jedním ze snoubenců, musí se prokázat, že zločin byl způsoben s úmyslem uzavření manželství s vdovou/vdovcem; pokud je však zločin způsoben v součinnosti (budoucích) snoubenců, takový úmysl se předpokládá. Není podstatné, zda snoubenec způsobí smrt sám, nebo si někoho najme či zjedná. Od této překážky může být udělena dispens – vzhledem k závažnosti jedná-

texty pro památky a svátky svatých. O každém světcu se dozvíme stručně základní informace a každé biblické čtení je opatřeno krátkým úvodem.

Knihy tak poslouží každému, kdo chce z bohatství liturgie skutečně žít. Málokdy jsme schopni vnímat řečené na první poslech. Tak o mnoho bohatství liturgie přicházíme. Misálek v této věci pomáhá. Je velmi dobré, že je zde vše potřebné v jednom svazku. Text je připraven velmi pečlivě, bez chyb, což je u tak rozsáhlé knihy jistě velký výkon.

Koupě tohoto misálku představuje samozřejmě značnou investici. Je to ale investice bezpochyby dobrá, přinášející uživateli dlouhodobé obohacení.

2. *Katyň – Stalinský masakr a triumf pravdy*

Paul Allen

Info a běžná cena: Váz., 504 str., 23,5 x 15 cm, 399 Kč, se slevou 359 Kč

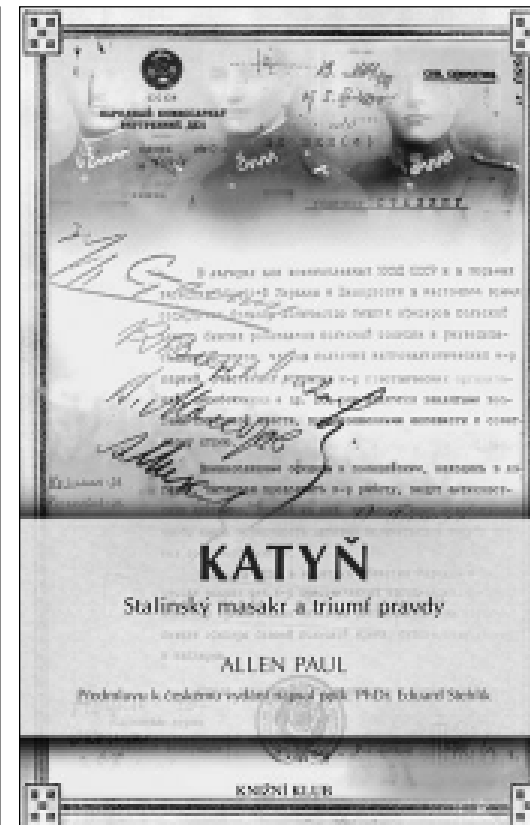
Vydal Knižní klub

Rok vydání: 2008 (1. vydání)

ISBN: 978-80-242-1978-3, EAN: 9788024219783

Jde o knižní debut a opravdový bestseller Allena Paula, amerického publicisty a poradce rady komisí Kongresu Spojených států amerických. Jeho kniha přináší pohnuté svědectví o nebyvalé schopnosti lidí přestát ty nejnesnesitelnější formy tyranie. Je nejen dokonalou analýzou masakru v Katyni, ale současně i něco mnohem důležitějšího – je to hluboce působivé svědectví o duchovní síle obětí tohoto zločinu a o definitivním triumfu pravdy. Allen Paul se neskrývá se sympatiemi k polskému národu a chápáním jeho mentality. Ve snaze odhalit pravdu je neúmorný a důsledný ... Katyň je pro něj symbolem celého tragického osudu Poláků za 2. světové války a především pak vražedné Stalinovy politiky.

Z předmluvy autora: „*To, že se sovětské vedení přiznalo k vině za katyňský masakr, bylo rovněž hořkým polským triumfem. Znamenalo to, že sovětská moc začala nakonec uznávat hodnoty, které Poláci uznávali celá staletí a jichž se nikdy nezřekli - především respekt k důstojnosti každého člověka. Byla to také možná*

známka zániku prastaré rivality a první krok otvírající cestu k nové epoše míru a harmonie. Takovou perspektivu si Poláci skutečně zasloužili.“

Slovo Katyň označuje jeden z nejstrašnějších zločinů z počátku druhé světové války. V době, kdy si Hitler a Stalin rozdělili Polsko, zajali Sověti čtvrt milionu polských vojáků a deportovali je do nehostinných končin Sovětského svazu. Patnáct tisíc polských důstojníků a poddůstojníků zmizelo beze stopy. Jak se později ukázalo, byli na jaře roku 1940 barbarsky postříleni na kraji lesa nad Dněprem poblíž osady Katyň nedaleko Smolenska. Na louce u Katyňského lesa byly vykopány společné hroby a polští důstojníci zde byli jeden po druhém vražděni ranou z pistole do týla poté, co si museli kleknout na okraj vykopané jámy.

Přestože se tak stalo na přímý Stalinův rozkaz, sovětská propaganda už od roku 1943, kdy byly hromadné hroby náhodně odhaleny, tvrdila, že masakr mají na svědomí nacističtí agresori. Teprve začátkem padesátých let byly v USA shromážděny hlavní dokumenty a svědectví o tom, kdo za

zpěvem připojili k oslavě Boha a najdou si v dnešní době alespoň trochu času. Nacvičují a zkoušejí ... a potom sdílí radost z úspěšného provedení díla, na kterém se společně pracovalo. Panuje tu zvláštní atmosféra pomoci, nezištnosti, přátelství a vzácné tolerance. Pobyt v této společnosti je tedy velmi příjemná a obohacující zkušenost.

Přehled významných skladeb z repertoáru let 1980 – 2000

J. S. Bach – Janovy pašije, Vánoční oratorium – chorální části

L. van Beethoven – Sláva boží přírodě

A. Boroni – Tota pulchra

F. X. Brixi – Missa pastoralis

A. Dvořák – Stabat Mater, Te Deum, Mše D dur

C. Franck – Panis angelicus

Ch. Gounod – Cäcilienmesse

J. Haydn – Tereziánská mše B dur, Missa in B, Tříhlasá mše – malá

G. F. Händel – Mesiáš – výběr

J. Hnilička – Missa jazz

M. A. Charpentier – Te Deum

L. Janáček – Otče náš, Ave Maria

P. Mascagni – Regina coeli

W. A. Mozart – Requiem, Korunovační mše C dur, Ave verum, mše C dur

J. J. Ryba – Česká mše vánoční, II. česká mše vánoční

F. Schubert – Mše G dur, Mše D dur, Velká mše Es dur

G. Verdi – Requiem

Skladby dalších autorů: P. Eben, M. Filke, B. Kašpar, B. Korejs, T. N. Koutník, J. I. Linek, J. Michalička, A. Michna, G. P. Palestrina, V. Říhový, F. X. Thuri, B. Widermann a jiní.

Jolana Kozáková

**KARMEITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ
U SV. ANTONÍNA**

Kostelní 9/7

460 59 LIBEREC

tel./fax: 485 104 064

e-mail: liberec@kna.cz

www.ikarmel.cz

Redakce Obrázku z nabídky Knihkupectví u sv. Antonína doporučuje

1. Misál na každý den liturgického roku

Odborná spolupráce: prof. ThDr. Jan Matějka

Info a běžná cena: Váz., 2480 str., 1200 Kč

Vydalo Karmelitánské nakladatelství

Rok vydání: 2004 (1. vydání)

Objednací číslo: 10957

Knihy určená nejen kněžím a osobám zasvěceným Bohu, ale i všem aktivním laikům. Na rozdíl od již rozebraného Misálku pro neděle a svátky, který vyšel před více lety, umožňuje tento Misál sledovat celý liturgický rok. Kněží i laici jistě ocení jeho praktické provedení vhodné pro běžné používání.

Obsah Misálu:

1. Doba: Adventní - Vánoční - Postní - Velikonoční

2. Mešní řád: Čtyři eucharistické modlitby, tři eucharistické modlitby pro mše s dětmi, dvě eucharistické modlitby „o smíření“. Mše s účastí lidu, Mše bez účasti lidu, Latinská mše

3. Mešní modlitby pro 34 nedělí liturgického mezidobí

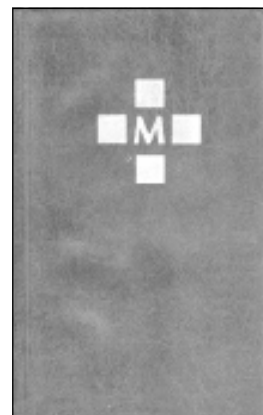
4. Liturgické slavnosti Páně: Nejsvětější Trojice, Těla a Krve Páně, Nejsvětějšího Srdce Ježíšova

5. 34 týdnů liturgického mezidobí: Neděle: biblické texty s úvody (A, B, C) včetně mešních modliteb Všední dny: biblické texty s úvody (roční cyklus 1, 2)

6. Vlastní mešní texty o svatých: Stručný životopis světce Odkazy na příslušné texty Písma nebo vlastní texty Písma (jsou-li předepsány)

7. Společné mešní texty s příslušnými čteními Písma pro výročí posvěcení kostela a o svatých.

Vychází v plastické vazbě ve zvláštním pouzdru, vhodné pro každodenní používání. V jednom svazku zde najdeme kompletní texty nedělí všech tří liturgických cyklů, kompletní texty formulářů mší svatých pro všední dny všech liturgických období a

ní je však vyhrazena Apoštolskému stolci. Poznamenejme, že současná právní úprava této překážky je mírnější než tomu bylo dříve; v prvotní církvi bylo např. stanoveno: „Nikdo ať neuzavírá manželství s tou, s níž předtím spáchal cizoložství.“

Dodatek

Vysvětlení pojmu „ordinář“. Pečlivým zkoumáním jsme zjistili, že nedopatřením jsme dosud ještě nedefinovali klíčový pojem *ordinář*, a to ani v seriálu Služby a úřady v církvi, který v Obrázku běžel v roce 2005. Učiňme tak jednou provždy zde.

Ordinářem je:

a) papež a diecézní biskup (Obrázek č. 3, roč. 3, 6. 2. 2005, s. 4),

b) jiné osoby, které, i když jen načas, jsou představenými nějaké partikulární

církve (viz níže),

c) ty osoby, které v partikulární církvi mají obecnou řádnou výkonnou moc, totiž generální a biskupští vikáři (viz Obrázek uvedený ad a);

d) pro své vlastní členy vyšší představení klerických řeholních institutů a klerických společností apoštolského života (Obrázek č. 4, roč. 3, 20. 3. 2005, s. 4n.), kteří mají alespoň řádnou výkonnou moc.

Partikulárními církvemi (česky též místní církve, lat. Ecclesia particularis, angl. Particular Church, něm. Teilkirche) jsou tedy v latinské církvi diecéze, jimž jsou v mnohém rovny územní prelatura, územní opatství, apoštolský vikariát, apoštolská prelatura a natrvalo zřízená apoštolská administratura – o nich posledně citovaný Obrázek.

Jan Voženílek

DĚTI A MLÁDEŽ

**KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ
Bambusí boulderování se šídlem**
(19. 2. 2008)

vysvětlivky:

boulderování = lezení na bouldrech

boulder = nízká stěna bez jištění, padá se do žíněnky

se šídlem = jde s námi šídlo

Sraz: 17.00 u teplárny na zastávce, může se ještě posunout

Rozchod: uvidí se, ale nejdéle 19.30 tamtéž

S sebou: 100 Kč (nevím přesně, kolik to stojí, jinak – pokud máte – vezte studentskou průkazku)

Pokud máte nebo můžete od někoho půjčit, lezačky, když ne, staré kopačky s uřezanými špunty nebo nějaké tenisky, nejlépe, aby byly dost těsné ...

Ještě to nějak prohodíme na schůzi ...

Jinak nějaké kraťasy a tričko, a pokud se chcete pak osprchovat (je možnost), něco na utření ...

P. S: Počítejte s tím, že budete mít úplně hotový ruce – to jen tak pro info.

Akce je určena pro: Bambusy (starší skauty).

Skautské lyže (14. – 16. 3. 2008)

Výprava pro lyžařské začátečníky i zkušené lyžníky. Skol!

Akce je určena pro: Klokany (skauty), Píďalky (skautky), Bambusy (starší skauty), Paštíčky (starší skautky), Pučmelouny (rovery), Bludy (rangers), rádce a rádkyně.

Organizuje: Janek, Lečo, Komár

Kontakt: Janek: 608 977 578

www.skauting.cz/ichthys

KLAUS A PAPEŽ PROTI MÝTU OTEPLOVÁNÍ

Je možné, že by se všichni světoví státníci mylili, jen Václav Klaus měl pravdu? Je to možné, ale nepravděpodobné.

Je možné, že by se všichni světoví státníci mylili a pravdu měli jen Klaus a papež? O trochu pravděpodobnější, ale přece: papežové už v dějinách navyprávěli hodně nesmyslů.

Jenže tentokrát je papežova podpora donedávna osamělého Klause pozoruhodná dvěma zázraky.

- To, že papež neargumentuje dogmatem proti vědě, nýbrž vědou proti dogmatu, je zázrak teologický.

- A to, že se papež v něčem shoduje s husitou Václavem Klausem, je zázrak ekumenický.

S klimatem člověk nepohne. Oba zázraky se týkají globálního oteplování, k němuž Benedikt XVI. v novoročním projevu poznamenal, že „proroci katastrofy klimatických změn straší svět na základě neověřeného ideologického dogmatu, spíše než skutečného vědeckého poznání.“ Že rozhodování o ochraně prostředí by se mělo provádět „odpovědně, v dialogu s odborníky a moudrymi, bez ideologického tlaku na ukvapená rozhodnutí, a především s cílem dospět k dohodě o modelu udržitelného rozvoje schopného zabezpečit blaho všech při respektování rovnováhy prostředí.“

Papež nepopírá, že obavy politiků typu Ala Gorea mohou být oprávněné. Žádá jen podrobnější, otevřenější a neomezovanou debatu o příčinách globálních změn a o způsobech, jak jim čelit. A doporučuje, aby se naslouchalo i těm vědcům, kteří klimatické změny vysvětlují i jinak než neodpovědnou industrializací. Mezi těmito vědci jsou vedoucí kateder a ústavů klimatologie, geologie, energetiky, chemie, marinologie, fyzikální chemie, biologie, ekologie, ekonomie, genetiky, geofyziky, atmosférické fyziky a dalších specializací z několika desítek zemí. Stovka z nich v prosinci poslala generálnímu tajemníkovi OSN dopis nazvaný „Klimatická konference OSN vede svět zcela chybným směrem“.

Argumentují v kostce takto: Oteplování je zcela v mezích přírodních změn posledních deseti tisíc let. Odhady změn vycházejí z dvacet let starých údajů z konce minulého století, které dnes už neplatí. Dnešní počítačová technologie nedokáže předpovídat klima. Současné

zaměření na „boj proti klimatickým změnám“ odvádí vlády od možností připravovat se na nevyhnutelné přírodní změny a hledat metody, jak se jim přizpůsobit. Snahy zabránit změnám jsou marné a zdroje, které se na ně pomýleně vydávají, by měly raději řešit skutečné a naléhavé problémy lidstva.

Podepsaní vědci upozorňují, že politici zakládají svou klimatickou politiku na shrnutích vypracovaných poměrně malým týmem, kterému navíc konečné znění upravují vládní činitelé. Desítky tisíc jiných kvalifikovaných vědců se na přípravě těchto shrnutí nepodílejí, takže ta nejsou konsensem odborníků.

Kde hledat donkichoty. Abychom si rozuměli: nikdo netvrdí, že se klimatické změny nechystají. Jde jen o to, že skutečná debata o příčinách byla unesena jedním ideologickým směrem dřív, než se stačila rozvíjet tak, aby byla světu užitečná.

Kdosi kdysi kdesi řekl, že aby se Češi dokázali probudit ke skutečné svobodě a demokracii, potřebují 25 000 paličáckých donkichotů. Zaplať pánbůh aspoň za jednoho.

Benjamin Kuras / MFD, 7. 1. 2008

Poznámka

Výše uvedený článek zaujal jednoho z redaktorů. Zahlédl náhodou ve všední den v ležících novinách, které patřily jinému člověku, jméno: Benjamin Kuras. Proto si noviny vypůjčil a zajímavý text (zcela vybočující z šedi ostatních) přečetl. Bez přístupového kódu ale na internetu nebyl. Redakce Obrázku má s Benjaminelem Kurase už delší dobu přímý kontakt, nastala tedy vzájemná korespondence. Laskavostí autora jsme dostali obratem článek k otištění. Citace Benedikta XVI. (viz text v uvozovkách) byla (podle sdělení B. Kurase) převzata z Daily Mailu. Papežovo Poselství k oslavě světového dne míru – Lidská rodina, společenství pokoje – na který B. Kuras reaguje, sice přesně (doslovně) tuto dílčí formulaci neobsahuje, celkově ale v podstatě vyznívá shodně (viz partie: Rodina, lidské společenství a životní prostředí). Pro zájemce je v redakci k dispozici překlad ČBK i originál v angličtině. Pokud by byl zájem, redakce zváží otištění papežova celého podnětného (avšak obsáhlého) textu v příloze OLF.

Karel Korous

v Žarošicích na Moravě. 2. listopadu se uskutečnil v Liberci veřejný koncert, kam si přišlo poslechnout Mozartovo Requiem na 400 posluchačů.

V roce 1997 se sbor mimo jiné účastnil se sedmi dalšími sdruženími veřejného koncertu, konaného v kostele sv. Antonína pro občany postižené povodněmi. V říjnu sbor podnikl další zájezd do St. Gallen u příležitosti 90. výročí založení chrámového sboru u St. Otmar a také výročí 200 let narození Fr. Schuberta. Liberecký sbor zde spolupůsobil při provedení Schubertovy Velké mše Es dur, které se účastnilo 110 zpěváků a 40 členů orchestru. Dirigentem této náročné, avšak úspěšně provedené skladby byl Robert Jud. Náš sbor potom zpíval při mši svaté v kostele St. Otmar tři Schubertovy duchovní písně. Dále si členové prohlédli ostrov Reichenau, okolí St. Gallen a Kostnici, společně se švýcarskými přáteli upevnili vztahy a dohodli se na další spolupráci.

V roce 1998 zpíval chrámový sbor z Liberce společně s chrámovým sborem a orchestrem z Hrádku nad Nisou Rybovu mši v německém Grosshennersdorfu dětem z léčebny mentálně postižených. Koncert, kde spolupůsobili i němečtí přátelé, měl u posluchačů veliký úspěch. V květnu sbor zpíval v Libáni na vernisáži J. Tobiáše a duchovním koncertě. V červenci se mimo jiné konal vřele přijatý koncert v Kryštofově údolí v rámci týdne Česko-německého setkání, kde vystoupili členové chrámového sboru a hudebníci z Liberce. V srpnu potom sbor zpíval na znovuposvěcení kostela U Obrázku, kde byl přítomen také litoměřický sídelní biskup Koukl a drážďanský biskup.

Další atraktivní zájezd podniklo 27 účastníků sboru 1. – 11. října do Kalifornie v USA díky pozvání přátelského sboru kostela S. William v San Diegu a organizaci dcery B. Eliáše s manželem, kteří zde žijí. S cílem podpořit a motivovat tamní malý sbor se konaly společné zkoušky vedené B. Eliášem za spolupráce jeho dcery, při kterých oba sbory nacvičily a při mši svaté v St. William společně provedly Frimlovo Te deum, Boroniho Tota Pulchra, Mozartovo Ave verum a další skladby. Český chrámový sbor zpíval české duchovní skladby a mj. i první část

Dvořákova Te Deum v misijních chrámech St. Isabel, San Luis Rey a také v kostele Jižní baptistické církve při černošské mši. Zde mohli obdivovat stočlenný černošský sbor s doprovodem bicích a elektrofonických nástrojů, který je vřele a upřímně přijal. Američané byli také přítomni české mši, kterou přijeli do St. William sloužit dva čeští kněží, žijící v USA. V Kalifornii byl pro členy našeho sboru připraven bohatý program. V San Diegu si prohlédli historickou část Old Town, moderní centrum, rezervaci Torrey Pines, Sea Port Village, ostrov Coronado se slavným hotelem, vojenskou základnu americké námořní pěchoty, městský park Balboa, kde se setkali i s krajany a zazpívali pro ně české písně, dále pobřeží La Jolla nebo světoznámý park Sea World — mořský svět s akváriem, cvičenými kosatkami, delfíny a lachtany. Vykoupali se v Pacifiku, udělali si výlet do pouště Borrego Springs i do Mexické Tijuany. V Los Angeles viděli Long Beach, Beverly Hills, Hollywood a Křišťálovou katedrálu. Zajímavé zážitky přinesly všem např. i společné večere ve stylu italském, americkém, mexickém, čínském i českém, který členové našeho sboru pro své hostitele společnými silami připravili, nebo také cesta letadlem, kdy mohli z výšky obdivovat krásy Islandu a Grónska, Kanadu, Nevadskou poušť nebo západ a východ slunce.

Během následujícího roku 1999 sbor připravil Mši ke cti svaté Cecilie od Ch. Gounoda, kterou uvedl na podzim a o Vánocích. Na Velikonoce 2000 potom v Libereckém kostele zazněla v jeho podání Mozartova mše C dur.

V současné době sbor na pravidelných zkouškách nacvičuje např. Rossiniho Stabat Mater nebo mše L. van Beethovena.

V dnešním sboru, jehož jádro tvoří asi padesát členů z Liberce, Jablonce a okolí, kde většina z nich je zpěvu věrná i několik desítek let, najdete však i mladé tváře. Významnou osobností sboru je především jeho zkušený dirigent B. Eliáš, který je uznávanou autoritou a pod jehož vedením se připravují a s úspěchem provádějí i náročné skladby, přestože řada členů sboru je „jenom“ nadšenými amatéry. Pro mne je to hlavně také milé společenství lidí, kteří se pravidelně scházejí při mších svatých, aby se

Co se týká historických zmínek o chor-regentech, potažmo varhanících, je jich v případě Rochlice poskrovnu, ale jsou. Jako varhaník (der Organist) je výslovně v řadě rochlických učitelů uveden jistý Udalricus Böhmb. Protože je zmiňován v seznamu rochlických učitelů, je nasnadě, že platilo výše uvedené i o ostatních, tedy, že rochlíční kantoři byli zároveň chorregenty u Sv. Jana Křtitele. Byli to od roku 1657 – 1667 řídící učitel **Christian Ullrich**, 1670 **Jeremias Appelt**, 1671 již zmíněný **Udalricus Böhmb**, 1673 **Christian Bayer**, 1684 opět **Jeremias Appelt**, 1703 **Tobias Nicht**, 1706 **Johann Christ Arnold**, 1712 **Gottfried Jahn**, 1714 **Christoph Josef Bergmann**, 1741 **Michael Pietsch**, který setrval na místě 49 let a zemřel r. 1790 jako „jubilar“. Za jeho působení byla zřízena r. 1750 „stará škola“ v čp. 52. Jeho následovníkem byl od r. 1790 **Anton Pfohl**, 1801 **Ignaz Pietsch**, 1806 – 1841 **Franz Pietsch**, který sloužil jako kantor dokonce 55 let.

V té souvislosti je zajímavá chronologie jmen kantorů Pietschů. V tomto výčtu chybí jiný, **Anton Pietsch**, o kterém jsme psali dříve ve spojitosti s místem regenschorihovo v kostele Sv. Antonína Velikého v letech 1779 – 1806 a který byl také původně v Rochlici kantorem. Proč není uveden v tomto seznamu rochlických kantorů a zda byl v nějakém vztahu k těmto třem, nevíme.

Rochlickými kantory dále byli v letech 1841 **Josef Richter**, 1842 – 1869 **Franz Möldner**, 1869 – 1883 **Franz Müller**, vyznamenaný r. 1881 zlatým záslužným křížem, 1883 – 1907 **Florian Preissler**, který za zásluhy o novou školu obdržel titul ředitele.

Vztah „školy a oltáře“, přestože se postupně uvolňoval, byl až do zániku habsburské monarchie poměrně těsný. Přinášel, jak už to tak bývá, výhody i nevýhody oběma stranám. Z dnešního pohledu a odstupu téměř sta let můžeme leckdy s úsměvem a shovívavě posuzovat některé trampoty tehdejších protagonistů obou stran, protože dnešní doba má jiné, mnohdy bolestnější „výzvy“. Tak například rochlický farář Kretschmer si stěžuje: „Rochličtí, vratista-

vičtí a rýnovičtí učitelé jsou jmenováni patronátním pánem, popřípadě ředitelem libereckého panství, a jsou na panstvu zcela závislí. Farář a jednotlivé obce musejí trpně snášet častější výměnu učitelů, i když s tím nejsou srozuměni. Tak se v Rochlici od roku 1666 vystřídalo již pět učitelů, šestý je tu zhruba pět let.“ Na jiném místě takto hodnotí jistého učitele v 70tých letech 17. století: „Ačkoli rochlickou školu obyčejně navštěvovalo třicet a více dětí, ukazoval jak při vyučování, tak při ostatních svých povinnostech větší horlivost a pílí než jeho předchůdci. Avšak jeho „učenost“ mu neumožňuje nic více než vyučovat v němčině. V psaní je dost nešikovný, aritmetiku nezná vůbec. Ve hře na varhany je zběhlý nikoli hudebně-umělecky, ale pouze mechanicky díky prostému cvičení. Protože nadměrně holduje kouření tabáku, naplňuje školu zápachem! Svým původním povoláním byl lukostřelcem a pochází z Liberce.“

¹ **Obročí**, nebo také **beneficium** – církevně právní, v některých zemích dosud i fakticky existující pojem, znamenající určitý úřad, např. v tomto případě konkrétní farnost, z něhož také plynul pravidelný příjem faráři v něm ustanovenému.

² **Bankocetle**, Banco-zettel – peněžní poukázky, vydávané místo pevné měny, které měly pomoci umořit rakouský státní dluh po neúspěšných válkách s Pruskem v 18. stol. (války o rakouské dědictví).

Pavel Kozojed

LIBERECKÝ CHRÁMOVÝ SBOR (5) Od roku 1996 do roku 2000

Roku 1996 se konal v Žitavě koncert Dvořákovy Stabat Mater a 4. dubna to byl Humanitární koncert k uctění památky paní Olgy Havlové v pražském Rudolfinu, kde při provedení Verdiho Requiem s libereckými sólisty, orchestrem a sbory spolupůsobil také Tamara Kutsenko, host Státní opery Praha. Na jaře tohoto roku sbor zpíval na vernisáži fotografií Jiřího Tobiáše, člena sboru a na dvoudenním zájezdu navštívil poutní místa Moravy. (např. Křtiny, Velehrad, Sv. Kopeček, Rajhrad atd.). Na podzim potom navštívili členové sboru pouf

PHDR. ALFRED FUCHS (3)

Pro dr. Fuchse nastalo utrpení nacionálního socialismu. Na loži na smrt nemocná manželka, brzy gestapácké prohlídky, výslechy, pak smrt ženy¹. Od smrti své jemné, vzdělané a krásné manželky očividně scházel. Začal pustnout na těle – ne na duši. Stále tvrdil: „Dábelské zlo může být přemoženo jen silou andělskou.“ Svým přátelům doznal: „Při výslechu na gestapu mi řekli: ‘Odjeďte co nejdříve do ciziny, tady jste nežádoucí.’ Na to jsem řekl: ‘Zde je moje vlast, tady jsem se narodil, studoval, pracoval, tady mám svou dceru a pochovanou manželku. Chci tady i umřít.’“ V říjnu roku 1940 byl zatčen naposled. Zprvu odvezen na Pankrác s poznámkou, že jeho návrat je nežádoucí. Vyzpovídal se svému spoluvězni – jesuitovi, který ho nazval svatým člověkem. Téhož roku byl deportován do koncentračního tábora Dachau. Tam byl zařazen do židovského tábora, mezi židy. Zuřivost jeho mučitelů se stupňovala vědomím, že je to Žid a navíc horlivý katolík. Následující zprávu o mučednické smrti dr. Alfreda Fuchse podal v Dachau vězněný dr. Evžen Stern, ředitel pražské pojišťovny, který byl v listopadu r. 1942 v Dachau zavražděn.

Esesmani poručili Fuchsovi, aby zdvihl pravici a zvolal „Heil Hitler.“ Dr. Fuchs věděl, že životem ze spárů katů nevyvázne, i vzepřel se tomuto „žertu“, zdvihl pravici, ale slabě zvolal: „Heil Jesus Christus!“ Tím byl jeho osud zpečetěn.

V tuhé zimě r. 1941 byl vyhnán zrána na odklizení sněhu. Židé museli běhat poklusem: shrabovat sníh rukama do vězeňských čepic, snášet jej do rozprostřených vlastních pláštů a pak jej nosit do říčky protékající lágrem těsně za branou esesácké vrátnice. Mohutný dr. Fuchs je brzy středem pozornosti. Pracuje rychle, ale dál už nemůže, padá, vstává, zase klesá, aby se už nezvedl. Když k němu přišli dva esesmani, jeden mu dal několik ran klackem, druhý ho povalil na zem a oba po něm za sprostých nadávek šlapali. Když je tato sadistická nálada una-

vila, dali jej naložit na kolečka a jeli s ním ke hromadě sněhu, kde ho vysypali a asi 15 minut jej lehce oblečeného a utýraného nechali ležet na sněhu. Teploměr ukazuje minus 25 stupňů. Pak týrán s větší brutalitou pokračuje. V poledne se vězni řadí k obědu. Židé zvlášť, zvlášť nežidé. Dr. Fuchs je tak zmatený, že se připotácí mezi nežidy. A to byl nový kámen úrazu. Esesmani ho vytáhli z řady, bili a šlapali po něm, až byl polomrtvý. Aby se vzpamatoval, hodili ho do potoka pod táborem. Potom si musel stoupnout k táborové bráně. „Viděl jsem doktora Fuchse,“ doznává jeden bolševický socialista – komunista, jak stojí u brány položmrzlý v těch vysokých mrazech, v mokrých šatech, ztuhlých na krunýř, mrznoucími rty se modlil. Nevím, co se tedy modlil, ale na jeho tváři byl vidět jakýsi podivný klid.“ Pak napolo zmrzlý byl odvezen do baráku, kde našel svůj konec. Dne 16. února 1941 zemřel ve 12 hodin. Poslední přání, které vyslovil, bylo: „Až zemřu, ať probošt Stašek (spoluvězeň v Dachau) na mě pamatuje při mši svaté.“ Očištěná duše Fuchsova opustila tělo, ležící na pryčně, mrazem, hořečkou, cukrovkou, špínou, parazity a ranami zubožené.

Téhož dne se otevřela brána nebe pro duši jednoho českého katolického Žida, který svým životem i smrtí dokázal, že láska a spravedlnost jsou zajedno, že nad veškerou lidskou nepravdou, lží a zvrhlostmi, nad veškerým hříchem lidí je Bůh, který je někým víc než pouhým Mstitelem. Bůh-Spravedlnost, Bůh-Láska. Mučednická smrt zalitá ledem byla zde prodchnuta ohněm nejvyšší skutečnosti Kristovy. Fuchs ve svých žurnalistických, řečnických a spisovatelských dílech, která tak horoucně a moudře volala, od většiny lidí nevyšly, po Pravdě a po Dobru, a pak svou smrtí – byl vyslyšen od Boha. Boha, který, byť velmi různou měrou poznán židovstvím a křesťanstvím, je vlastním pramenem hluboké souvislosti mezi oběma. Fuchs na takové souvislosti tímto ukázal.

Jeho dceři Evě bylo sděleno, že dr. Alfred Fuchs podlehl zápalu plic. Bylo jí vráceno (!) šatstvo s různými drobnostkami, jen snubní prstýnek scházal. Tím byla spuštěna opona za jednou z katolických osobností, vynikajících formátem, vědomostmi i úsudky, řídkými u ostatních lidí. Břevnovští benediktini ostatky (které nacisté vydali) soukromě, při zavřených dveřích hřbitova, za účasti jeho osiřelé dcery, pohřbili poblíž řádového hrobu svých členů. Až po pěti letech od pohřbu, tedy po válce, vykonali benediktini na Květnou neděli veřejnou pobožnost pro jeho přátele, jíž se osobně účastnil i autor tohoto spisku.

Děkujeme Bohu, že dal českému národu muže, který byl pokorným a oddaným synem katolické církve. Je to postava světecká, která přinesla oběť za všechny český lid, jenž dnes téměř zapomněl jak na své křesťanství tak i – na tohoto jeho vyznavače². Proč?

Holubice dne 16. srpna 2007

¹ V minulém pokračování bylo záhodno uvést ještě dívčí jméno Fuchsovy manželky Slávky: Théroová. A také to, že v jiném autorově rukopisu se rok jejich svatby uvádí jako 1920. V tom roce šlo

o manželství civilní, kdežto v roce 1923 uzavřeli manželství svátostné – dva dny po křtu.

² V bibliografii Masarykovy university na <http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/fuchs.html> se uvádí, že po revolucích v roce 1948 a v roce 1989 vyšlo – navíc o Fuchsovi ale nikoliv od Fuchse – jen:

J. Výborný: Zbožný novinář, KřR 1990

M. Selucká: A. F. vyznavač a mučedník, Perspektivy 1992

Dějiny čes. literatury IV, 1995

Podařilo se nám zjistit, že ještě vyšlo:

Radomír Malý: Muž dvojí konverse Alfred Fuchs, Cesta 1990.

Revoluční časy i po 18 letech dosud zřejmě trvají.

(v příštích číslech přineseme několik krátkých Fuchsových tzv. kursivek)

P. Josef Dobiáš

Foto

- Pobožnost u hrobu Dr. Alfreda Fuchse, která se konala na Květnou neděli dne 14. 4. 1946 v 16 h na hřbitově sv. Lazara v Praze-Břevnově na památku 5. výročí pohřbu ostatků umučeného. Šipka označuje autora článku.

Uběhlo dalších téměř 80 let a buď se už Semrádovy varhany opravdu nedaly zachránit, nebo se změnil dobový vkus, což není nic mimořádného ani dnes. Zkrátka, téměř 150letý nástroj šel, laicky řečeno, do šrotu a roku 1887 si farnost pořídila nové varhany. Postavila je firma, která tehdy teprve nabírala dech k mocné expanzi – Gebrüder Rieger z Jägerndorfu (Krnova). Pro oblast severních Čech se varhanáři z Krnova stali téměř „dvorními dodavateli“. Postavili zde v průběhu následujících desítek let bezkonkurenčně nejvíce nástrojů různé velikosti a také kvality. Autor Topographie v jinak velmi stručném textu o této události nelichotivě uvádí, že nástroj je v umělecky bezcenné (*kunstlose*) skříni. Jedná se o dvoumanuálové varhany s 15 znějícími rejstříky, jeden Vacant (tj. prázdný, neobsazený), které zejména ve II. manuálu zní zajímavě, pokud jsou užity jako sólové hlasy. Dále jsou vybaveny pedálovou a manuálovou spojkou. Naproti tomu pléna strojů a tedy i tutti jsou katastrofálně rozladěna.

Je smutně symbolické, že o současných rochlických varhanách, kterým bylo loni 120 let, platí totéž, co o předchozích po 140 letech: potřebují generální opravu, na kterou však nejsou a zřejmě ještě dlouho nebudou peníze. Je ovšem rozdíl mezi tím, co považujeme za ještě únosné dnes my a co považovali za krajní mez Němci v 19. století. Soudě podle významu a péče, které tradičně varhanám přisuzovali a věnovali, v Německu pak stále věnují, už by v Rochlici nejspíš stál nový nástroj. Pro představu: běžná konzervace a naladění nástroje podobné velikosti dnes osciluje kolem částky sta tisíc korun. Naši němečtí předchůdci v 19. století záležitost řešili rasantně, tedy výměnou bez přehnané piety, přestože Semrádův nástroj byl mimo jakoukoliv pochybnost umělecky mnohem hodnotnější a jehož oprava by patrně přišla levněji než ten, který si objednali v Krnově. Tento postup, jak jsem se mohl na vlastní oči přesvědčit, uplatňují v Německu i dnes. Zřejmě neřeší to, co u nás bez ohledu na reálný stav a možnosti požaduje státní památkový ústav. Totiž, má-li se zachovat to minulé, třeba historicky cenné avšak nefunkční, nebo modernizovat, pokud se jeví potřeba tak učinit. A tak v Německu při jedné návštěvě uvidíte starší nástroj, po nějaké době modernizovaný, nebo zcela nové varhany na stejném místě. V Čechách pak, kromě reprezentativních míst, vidíte stále tytéž nástroje, jen rok od roku obvykle zchátralejší.

V dobách, o kterých se zmiňuje tento příspěvek, bylo běžné, že v místech, kde tomu přály okolnosti, býval úřad varhaníka, nebo regenschoriho placeným místem. To ovšem automaticky neznamenalo, že by tento příjem sám o sobě byl dostačující pro slušnou existenci. Proto si takový umělec většinou přivydělával hrou při různých obřadech a událostech spojených se životem občanské společnosti, jako byly svatby, pohřby apod. V menších místech, kde existovala škola, býval úřadem varhaníka a současně ředitele kůru pověřován učitel. Tehdy totiž bylo nemyslitelné, aby kantor neovládal hru na housle a klávesový nástroj.

VARHANY – KRÁLOVSKÝ NÁSTROJ VE SLUŽBÁCH LITURGIE (24)

Rochlice (ta Rochlice!) – dnes jedna z největších městských částí liberecké aglomerace – patří také k nejstarším. První zmínka o ní pochází z roku 1352, je tedy historicky stejně stará, jako sousední Liberec. V počátcích své existence byla dokonce bohatší, platila totiž (r. 1399) dvojnásobný papežský desátek, než její, tehdy zhruba stejně velký soused. Nejstarší rochlický kostel byl zasvěcen sv. Mikuláši a stál na levém břehu řeky Nisy (poblíž bývalého hostince „U města Lipska“). Měl při něm stát i klášter. Od r. 1360 jsou zmiňováni rochlíční faráři. Obojí, kostel i klášter, bylo zničeno husitskými vojsky. R. 1699 vztyčili rochlíční na tom místě pamětní kamenný sloup a ještě v období 1. československé republiky je znali jako mikulášský hřbitov.

Nové založení na dnešním místě se uskutečnilo nepochybně na počátku 17. století. V roce 1625 byl kostel filiálním k Liberci, avšak r. 1652 po rozdělení libereckého obvodu¹ se stává Rochlice samostatnou farností s kostelem Sv. Jana Křtitele, k níž byly přivtěleny vratislavický a rýnovický kostel. Prvním katolickým farářem byl Matthäus Oellerus, který se svého úřadu ujal 16. června 1652. Za druhého faráře, Onuphria Hepnera († 1666) byl kostel se souhlasem pražského arcibiskupa z 29. července 1657 rozšířen, takže celková výměra rozšířeného domu Božího zhruba odpovídá dnešnímu chrámu.

Za v pořadí čtvrtého faráře Johanna Franze Dinnebiera (1707 – 1754) proběhlo rozšíření kostela o kruchtu. Při té příležitosti se také uskutečnila důkladná renovace exteriéru i vnitřku chrámu – tento byl 20. října 1708 znovu slavnostně vysvěcen.

Co se týká historie varhan v rochlickém kostele, dochovaných zpráv není mnoho. Je jisté, že tento nástroj měl již první známý chrám. Existuje o nich zmínka k roku 1709, kdy měl liberecký varhanář Jakob Richter opravovat varhany ze „starého kostela“. Nedatovaný inventář před r. 1709 cituje: „*Ein weblgangbares Positivum orgel mit 6 Stimmenwerken / Alte Orgel/*“ (provozní schopný pozitiv se 6 hlasy/staré varhany/).

Roku 1740 pořizuje rochlická farnost nové varhany od vyhlášeného pražského tvůrce Bedřicha Ferdinanda Semráda. Nebyl to zřejmě ledajaký nástroj. Lze mít za to, že nepochybně měl kvalitní disposici a kromě toho podle smlouvy ze 13. září 1740 také bohatou rezbářskou výzdobu od sochaře Joh. J. Kopsche z Chrastavy. Ovšem, jak šla léta, varhany postupně chátraly. Nevíme, na jaké úrovni byla tehdejší, jak bychom dnes řekli, běžná údržba (kdyby zde bylo místo pro zlomyslnost, chtělo by se říci, že i ta nejhorší tehdejší péče byla zřejmě ohleduplnější než dnešní, více méně lhostejný postoj ke stavu libereckých chrámových varhan). V každém případě jiný zdroj uvádí: „*Zdejší chrámové varhany se nalézaly již více let ve velmi špatném stavu, takže v měsíci květnu léta 1809 byli povoláni dva varhanáři ze Žitavy, kteří v průběhu celých 3 týdnů neúnavně pracovali na jejich obnově a za to obdrželi 177 zl. v bankocetlích*“.

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY OBSAZENÍ ČECH A MORAVY NACISTICKÝMI VOJSKY (2)

(Ze *Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000*)

2. Reakce francouzských politiků na obsazení Čech a Moravy.

Signatáři Mnichovské dohody nemohli zabránit obsazení Čech a Moravy. Nebylo možno mnoho očekávat od fašistické Itálie, která byla spřátelena s nacistickým Německem, a, jak později napsal ve svém deníku její zahraniční ministr hrabě Ciano, byl o tom informován až 15. března 1939 princem von Hesse.⁵

Velká Británie v té době neměla ještě diplomatické styky se Svatým stolicem.

Ve vatikánském archivu se zachovaly pouze názory francouzských politiků. Dominikán P. Gillet, církevní poradce francouzského velvyslance u Vatikánu, sdělil v létě roku 1939 Státnímu sekretariátu názor francouzského ministra zahraničí Bonneta:

„... Náš ministr je přesvědčen, že kdyby v nejbližších měsících znovu došlo k napětí podobnému jako v minulém roce, Svatý stolec bude jediná mravní autorita, na níž by bylo možné se odvolat, aby se zabránilo válce.

Nevěří však v možnost nového Mnichova vzhledem k tomu, že dohoda mezi čtyřmi mocnostmi-signatáři byla porušena bez jakéhokoliv upozornění jednou z nich. Tím, že se zmocnilo Československa, odstranilo mu autoritu a násilím jeho národní nezávislost, Německo porušilo Mnichovskou dohodu a zničilo důvěru mocností, které jí spolu s ním podepsaly.

Podmínkou k tomu, aby mohlo dojít k druhému Mnichovu, je, že Česko-Slovensko musí znovunabyt svou nezávislost, takovou, jaká mu byla uznána Mnichovskou dohodou.⁶

Dne 10. června 1939 nuncius v Paříži Msgre. Valerio Valeri sděluje kardinálu Maglione obsah svého rozhovoru s tajemníkem francouzského ministerstva zahraničí Légerem dne 9. června, v němž přišla řeč mj. i na Československo:

Pan Léger hovořil vždy o Německu a nikdy se nezmínil o Itálii. Proto jsem na

tuto věc narazil, abych poznal jeho názor. Věřím však, také s ohledem na nedávný rozhovor s panem Titulescu, přítelem pana Légera, že Německo a Itálie jsou nyní už na stejné rovině. Je jasné, že nyní jde o medvědí kůži.

Ať je tomu jakkoliv, základní bod, jak jsem svrchu naznačil, je tento: žádný rozhovor, žádná konference, aspoň pokud pan Léger mi to také upřesnil – věci nebudou znovuuvedeny do status quo antea, totiž pokud Československo nebude uvedeno do původního stavu. Dokonce pan Léger vyslovil i jméno Sudety.⁷

Dne 1. září 1939 napadlo tedy nacistické Německo Polsko. Nadarmo v předchozích měsících a ještě v předvečer vypuknutí války zapřísahal Pius XII. Německo a Polsko, aby se vyvarovaly jakékoliv vzájemné provokace.⁸ Výzva Pia XII. padla do prázdna. Tajný rozkaz k přepadení Polska byl vydán německým branným silám Hitlerem 31. srpna.⁹ Zpráva nuncia Valeriho z Paříže z 21. září vyjadřuje neujasněný postoj, který se projevoval mezi francouzskými politiky, ačkoliv se Francie octla formálně ve válce s Německem, naivně ještě doufajícími v nějaké mírové řešení:

„Předevčírem odpoledne jsem byl přijat panem Champetierem de Ribes, který mě navštívil den předtím jménem ministerského předsedy a ministra zahraničí pana Daladiera.

Na Quai d Orsay všichni očekávali projev, který měl pronést pan Hitler v Gdaňsku¹⁰ o kterém všichni i zde očekávali, že bude výzvou k míru. I mezi zastřehnutými zámlkami se mi zdálo pochopit, že i za tohoto předpokladu a kdyby si to zasloužil, projev by býval vzat v jistou úvahu touto vládou. Ve skutečnosti nechybí mezi členy parlamentu jakýsi směr, který by podporoval ukončení, je-li možno, konfliktu. Já sám jsem se omezil poukázat na jakousi podmínku, jež by měla otevřít cestu k této věci, jako třeba vrácení nezávislosti Československu a otevření Memelu Polsku, jež bohužel bylo připraveno o některá území.“¹¹

V další zprávě z 29. září 1939 do Vatikánu se zmiňuje nuncius Valeri o dojmu, kterým působil na francouzské politiky mírový návrh Hitlerův:

V posledních dnech se znovu vrací v politických kruzích rozhovor o Hitlero-

vě mírové ofenzívě. Podle některých jsou jeho některé návrhy příliš široké a zahrnovaly by, mimo jiné, obnovení nezávislosti Československa. Pokud se týká Polska, Německo by si udrželo Gdaňsk, koridor a Horní Slezsko a bylo by nakloněno obnově zmenšeného Polska.

Zdá se také, že mnoho bude záviset od výsledku rozhovorů, jež se konají v Moskvě a jež jsou dosud zahaleny tajemstvím. V každém případě je zajímavé poznamenat, že uvnitř socialistické strany, dnes posílené po rozpuštění komunistické strany, se šíří různé proudy, a jeden

z nich – ten, jehož mluvčím je pan Faure – by byl ochoten vzít v úvahu zmíněnou ofenzívu.¹²

Konečně žádal velvyslanec Francie u Vatikánu, aby Pius XII. veřejně odsoudil dvojitý vojenský přešvih Polska ze strany Německa a Sovětského svazu.¹³ Svědčí o tom poznámky, které si učinil Msgre. Montini:

Vyslanec Francie žádal jménem své vlády výslovné odsouzení dvojitě agrese Polska. Podle něho nestačí projev papeže Polákům v Římě. Objasnění substituta a jiné důvody vyslance. Jiné důvody vyslance Francie: je zbytečné užívat snášenlivých a umírněných prostředků vůči Němcům: k čemu to posloužilo v Rakousku? To ukazuje případ Innitzera. V Sudetech? V Čechách? Žádný biskup se už neodvážil ozvat. Co bude nyní v Polsku? Není možno věřit, že Němci odpoví odvetnými opatřeními vůči katolíkům; nyní potřebují, aby nebyli diskvalifikováni před světem a také doma 5. X. 39.

Jeho Eminence kardinál sekretář [Maglione] hovořil s vyslancem Francie a snažil se mu vysvětlit, že církev má své zájmy v Německu, jež jiní nemají, a že není řečeno, že by papež při jiné příležitosti se znovu neodvolal na mravní zásady, porušené touto válkou.¹⁴

⁵ CIANO, *Diario*, I, s. 55.

⁶ *Actes*, č. 73, s. 188.

⁷ *Actes*, I, s. 173.

⁸ Sr. J. V. POLC, *Svaté roky (1300-1983)*, Praha 1998, s. 87.

⁹ *Trial of the Major War Criminals*, 34, s. 456-459.

¹⁰ 19. září v Gdanskú Hitler zahájil své návrhy na uzavření míru s Anglií a Francií. Srov. W. J. SHIRER, *The Rise and Fall of the Third Reich*, vyd. Greenwich, Conn., 1960², s. 845.

¹¹ *Actes*, I, č. 206, s. 309-310.

¹² Tamtéž, I, s. 315.

¹³ 18. září napadl Sovětský svaz z východu Polsko.

¹⁴ *Actes*, III/1, č. 18, s. 85.

Jaroslav V. Polc

Foto

-- Luigi Kardinál Maglione (* 2. 5. 1877 Casoria, † 23. 8. 1944 Casoria) byl státním sekretářem od 10. 3. 1939 do své smrti; po jeho smrti zůstal úřad neobsazen až do 14. 12. 1958.

Důležitým okamžikem bylo pro P. Schlupecka udělení práva všeobecného svěcení z 31. 8. 1911 (benedictio simplex). Poprvé je využil při svěcení přelitého umíráčku téhož roku.

V průběhu let zval P. Schlupeck do Habendorfu kněze na misie, k povzbuzení duchovního života svých svěřenců. V květnových dnech roku 1908 tu působil P. Heinrich Prokamp ze Steyeru v Horním Rakousku. Ranní mše byly poměrně málo navštěvovány, protože zjara je hodně práce na polích i v továrnách. Ale večer byl kostel po celý týden zaplněn do posledního místa. První týden v květnu 1914 tu byl P. Apollinar z Liberce s misijními přednáškami. Už tady byl v roce 1913 kvůli vysvěcení křížové cesty. V roce 1918 muselo být od misie upuštěno, očekávaný P. Berthold Kropp byl náhle odvolán z kapucínského kostela v Liberci do Německa. P. Schlupeck kontaktoval redemptoristy ve Filipově, ale ti jeho žádosti nevyhověli. Další misie proběhla až v roce 1920 s P. Mansuetem Saxem, kapucínem z Liberce. Ale ta byla již málo navštěvována. Možná to bylo špatným počasím, poválečným nedostatkem oblečení, nebo již částečným odklonem obyvatel od církve. Tak píše kronikář.

1. dubna 1911 zahájil činnost farní úřad v sousedních Ruprechticích. Na vyšších místech bylo rozhodnuto o převodu Kateřinek, do té doby náležející k farnosti Starého Habendorfu, pod správu ruprechtické fary. Starý Habendorf požádal o odškodnění ve výši 5 000 K, ale žádost byla z rozhodnutí c. k. ministerstva kultu a vyučování zamítnuta.

V neděli 23. července 1911 sloužil svou první mši sv. místní rodák P. Wilhelm Klausner. Byla to první primice v kostele Sv. Kateřiny. Dne 19. června 1913 navštívil Starý Habendorf nový biskup Josef Gross (* 10.10.1866, † 20. 1. 1931). Byl tu již jednou, v roce 1910, ale tehdy si jen krátce prohlédl školku. Jeho dnešní cesta z Liberce do Starého Habendorfu byla lemována hustými špalíry, opět jej doprovázel továrník Zimmermann a vikář Gustav Buder, dále kanovník Josef Funk. U kostela jej před nádhernou slavobránou

přivítal P. Franz Schlupeck. Po slavnostní mši navštívil otec biskup školu, kde prověřil znalosti žáků z katechismu. Závěr návštěvy se konal ve slavnostní hale továrníkova domu.

P. Schlupeck byl po dobu dvou volebních období členem místní školní rady (zvolen 1911 a 1914), kde o školních záležitostech rozhodovali přední obyvatelé obce. Členem byl také MUDr. Siegmund, továrník Karrer, ředitel školy Josef Thaute, Josef Zimmermann a další zástupci i z okolních obcí.

Velké změny přišly se začátkem války. Po jejím začátku se konaly páteční odpolední bohoslužby s růžencem, litaniami, válečnými modlitbami. Také byla častěji vystavována Nejsvětější Svátost. Obyvatelé přispívali do válečných sbírek, zasílaly se i vánoční balíčky na frontu. V roce 1915 byla v Habendorfu ustavena Společnost Sv. Srdce Ježíšova, ale spojení mezi místním a římským společenstvím bylo brzy přerušeno. V roce 1916 byl P. Schlupeck svědkem zabavení kostelních zvonů pro válečné účely.

Během svého života v obci spolupracoval P. Schlupeck po dlouhá léta s mnoha lidmi. Výše zmíněný pan učitel Thaute, později ředitel školy, se s ním výrazně podílel na výchově a vedení místních dětí. Hrál 36 let na varhany v kostele a od roku 1902 byl ředitelem kůru. Oporou byl pan Franz Miesler, kostelník v letech 1892 – 1925. Pracoval také s dlouholetým starostou Franzem Stärzem, který své kvality osvědčil jak při boji o zřízení nové farnosti, tak i ve válečných letech. Starostou byl po dlouhých 33 let, až do roku 1919. Na pravidelné visitace do Habendorfu jezdil liberecký vikář P. Buder. Pan starosta Stärz i továrník Zimmermann zemřeli v roce 1924, kostelník Miesler v roce 1926, P. Buder opustil svět v roce 1934 a pan nadučitel Thaute roku 1942. Na místo P. Schlupecka nastoupil P. Franz Wildner.

Podle obecní kroniky v překladu L. Kubíkové a farní kroniky v překladu M. Drägera volně zpracovala Mirka Šimová

šestatřicetiletý kooperátor v Jablonném v Podještědí. Narodil se 5. července 1865 ve Vejprtech (u Chomutova) a 16. května 1889 byl vysvěcen na kněze. V Habendorfu na něj čekala nová fara a sehraná parta pomocníků. Přišel do místa, kde měl při bohoslužbách v kostele k dispozici chrámový sbor, zkušeného varhaníka, obětavého kostelníka. V té době byly děti běžně uvolňovány ze školy jak pro ministrování, tak pro zpěv ve sboru. V obci byly činné různé spolky a sdružení. Páni továrníci ze zisků svých textilních továren upisovali dary pro obecní potřeby, a jejich manželky se podílely na charitativních akcích. V obci stál vlastní chudobinec, nádraží a několik hospod. Páteří místní inteligence byl tradičně farář, učitel a lékař, autoritami starosta a četník.

Pan továrník Zimmermann byl za své zásluhy o vznik farnosti oceněn z rukou biskupského sekretáře Fibigera rytířským řádem sv. Jiří. Stalo se tak 13. července 1903, po slavnostní mši svaté. Téhož roku byl také povýšen do šlechtického stavu. Další slavností pro farnost pod vedením nového faráře bylo první biřmování, které udělil 20. května 1904 pražský světitel biskup Dr. Wenzel Frind. V tomto roce se podařilo zajistit pro chrám nové varhany. Postupně byl inventář kostela obohacován o další drobnější vybavení jako je Boží hrob, baldachýn, soška Panny Marie pro májové slavnosti, mešní roucha apod. Členové Pěstitelského spolku upravili okolí kostela a vysadili k němu alej vedoucí ze Studánecké ulice.

Činnost P. Schlupecka byla brzy oceněna osobně Františkem Josefem I. Císař navštívil průmyslovou a zemědělskou výstavu v Liberci a podnikl 23. června 1906 okružní jízdu okresem. Během hodinové zastávky ve Starém Habendorfu ve slavnostní hale domu Karla Zimmermanna oslovil císař také starostu Franze Stärze, továrníka Heinricha Karrera, MU-Dr. Johana Siegmunda a ředitelku mateřské školky Norbertinu Löffelmannovou. Slavnosti se zúčastnily všechny významné osobnosti i z širokého okolí, včetně Frýdlantu, Hrádku, Chrastavy apod. Cesty

Veličenstva lemovaly husté špalíry lidu, školních dětí i spolků.

V roce 1907 vypukla v továrně Josefa Zimmermanna stávká, které se postupně zúčastnilo přibližně šest tisíc textilních dělníků z celé oblasti. Továrníci museli přistoupit na úpravu průměrné týdenní mzdy na 22, 21 a 20 K a příplatek za práci o svátcích 30 h/hodinu. Zamítnuta byla snaha o dorovnání mezd mužů a žen a pětihodinová pracovní doba o sobotách. Stávká se dotkla opravdu každé rodiny v obci, pro většinu byla práce v továrnách jediným zdrojem příjmů.

Časem vznikla potřeba pomocného duchovního. Po vyjednávání trvajícím 18 měsíců se podařilo pro farnost vyčlenit jedno místo s platem 400 K. Prvním se stal čerstvě vysvěcený P. Franz Pietsch, který nastoupil 1. září 1906. Postupem času se jich zde vystřídalo více. Například P. Karl Becker byl ke konci prosince 1910 na nátlak Radčic odvolán a nahrazen P. Josefem Wagnerem, kaplanem z Rochlice. Ten odešel 1. září 1913 do Dubé a na jeho místo nastoupil P. Franz Blaschke z Neštěmic. Toho v září 1917 vystřídal kaplan Hieronimus Bochini z Bílého Kostela.

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (1)

Motto: *Když viděl zástupy, bylo mu jich líto, protože byli vysílení a skleslí jako ovce bez pastýře. Tu řekl svým učedníkům: „Žeň je sice hojná, ale dělníků málo. Proste proto Pána žně, aby poslal dělníky na svou žeň.“¹*

V dnešní době, kdy je přítomnost kněze ve farnosti, zvláště na venkově, tak nesa-mozřejmě a vzácná, si liberečtí věřící opravdu nemohou stěžovat na své duchovní zaopatření. Také díky obětavé práci bratří františkánů zde působí hned sedm kněží, tedy více než třetina jejich počtu v celém libereckém vikariátu. V rámci litoměřické diecéze se našemu městu mohou rovnat pouze Teplice a Ústí nad Labem, nikoli však sídlo biskupa, Litoměřice!² Jak to ale bylo dříve? Jak se vyvíjela církevní správa na území dnešního Liberce a kdo byli ti, kteří v Kristově jménu hlásali svěřenému lidu evangelium a vedli ho ke spáse? To jsou jistě otázky, které mohou zajímat i nás, někdy trochu pohodlné a na své okolí náročné věřící. Po nahlédnutí do osudů duchovních pastýřů minulých věků, s poznáním velkých obtíží, jimž museli čelit, ale také velké důvěry v Boží pomoc, jež jim byla nezbytná, si snad lépe uvědomíme jejich důležitost a nezbytnost v Božím plánu. Vzpomínejme na ně i na tehdejší věřící, neboť hlavně díky nim je toto dějinami tak poznamenané místo nadále provázáno ochranou Ducha svatého.

V první fázi se budu věnovat dějinám a duchovním správcům liberecké farnosti, tedy dnešního arciděkanství. Není to vyjádření mých osobních sympatií, jen zhodnocení tradice a významu tohoto farního obvodu. Jestliže to časové možnosti a dochované prameny aspoň trochu dovolí, chtěl bych podobným způsobem pojednat také o ostatních farnostech dnešního Liberce, dříve však samostatných sídel, tedy v časové posloupnosti Rochlice, Vratislavice a Ruprechtice, popř. také Stráž nad Nisou. Jako zásadní časová hranice se jeví

rok 1945, dokdy sahají spolehlivé prameny i historická kontinuita. Období následující bude muset být zpracováno jinými metodami a jinou formou.

Aby však byl celý seriál úplný a srozumitelný, nelze se vyhnout popisu církevně-právní organizace Liberce, a to nejlépe od prvních písemných zmínek, dotýkajících se ostatně právě církevních záležitostí. Od poloviny 14. století náležel Liberec pod pravomoc pražského arcibiskupa, vzhledem k rozloze arcidiecéze to však byla podřízenost spíše formální. Daleko důležitější byly regionální svazky, farnost příslušela k žitavskému děkanátu³ a spolu s ním do boleslavského arcijáhenství.⁴ Od roku 1534 či 1535⁵ katolická farní správa v Liberci neexistovala, neboť údajný příkaz majitelů panství Biberštejnů nařizoval libereckým poddaným přijmout Lutherovo učení.⁶ Konečné rozhodnutí o dalším duchovním směřování celého Českého království přinesla bitva na Bílé Hoře, porážka protestantského tábora a z ní vyplývající zákony a opatření. V roce 1624 se do Liberce vrátil katolický kněz, doba však byla, vzhledem k poloze města při hranicích luterského Saska, neklidná a nejistá. Ještě v letech 1639 – 1649 pod ochranou švédských zbraní dopsal na dlouhou dobu poslední kapitoly místních protestantských dějin pastor Melchior Neumann. Od té doby se však datuje nepřetržitá řada katolických duchovních správců, jimž připadl obrovský úkol většinově nekatolické obyvatelstvo přivést zpět do jediné Kristovy apoštolské církve.

Se vzrůstem významu města i se značným přírůstkem věřících kdysi chudá farnost pochopitelně získávala na vážnosti. Faktickým vyjádřením tohoto stavu bylo v roce 1730 její povýšení na děkanství. Dvorním dekretem ze 17. února 1784 byl Boleslavský kraj, i s libereckým děkanstvím, vyčleněn z pražské arcidiecéze a přičleněn již více než století existujícímu litoměřickému biskupství.⁷ 18. století, tak bohaté na změny, bylo symbolicky zakončeno v roce 1793 zřízením samostatného libereckého vikariátu.⁸ V roce 1850 se stal Liberec

v rámci Českého království statutárně druhým městem po Praze a rostoucí sebevědomí zdejších německých měšťanů se projevovalo i ve sféře duchovní. 6. července 1879 povýšil litoměřický biskup Antonín Ludvík Frind (v úřadu 1879 – 1881) místní libereckou církev na arciděkanství, oficiální dokument však mohl být vyhotoven až 25. prosince 1879, po souhlasu ministerstva kultu a vyučování. Prvním arciděkanem se stal dosavadní děkan Franz Simm (v úřadu 1862 – 1884). Tehdejší církevní právo však znalo ještě prestižnější stupeň duchovní správy, a ctižádostiví měšťané jej také dosáhli. Papež Lev XIII. apoštolským breve⁹ z 27. ledna 1885 povýšil liberecké arciděkanství na infulované¹⁰, což ve zkratce znamenalo, že arciděkan měl při významných svátcích právo nosit pontifikálie.¹¹

10. prosince 1903 bylo liberecké arciděkanství „na věčné časy“ vyňato z jurisdikce okrskového vikáře a podřízeno bezprostředně litoměřické biskupské konsistoři.¹² V roce 1904 mělo být všem infulovaným duchovním, mimo biskupů a opatů, odňato právo používat pastýřskou berlu. Po horlivém jednání s Římem, v němž se velmi angažoval litoměřický biskup Emanuel Johann Schöbel (v úřadu 1882 – 1909), byla nakonec v roce 1909 tato hrozba odvrácena, a liberecký arciděkan mohl kromě mitry nadále nosit také berlu.¹³ Touto zájmovou příhodou, dokládající rozvinuté povědomí zdejších duchovních správců o vlastní důstojnosti, skončil institucionální vývoj liberecké arciděkanská farnosti před rokem 1945.

V příštím pokračování si vysvětlíme některé právně-historické pojmy, dotýkající se farní správy, a to na příkladě místní liberecké církve, např. patronátní právo, konfirmace či desátek, a budeme se věnovat územnímu vývoji liberecké farnosti v průběhu staletí.

¹ Mt 9,36-38. Nový Zákon, redakce pod vedením Prof. ThDr. Jana Matějky, Karmelitánské nakladatelství 2006.

² Citováno dle internetových stránek Litoměřického biskupství: www.biskupstvi-ltm.cz/vikariat/. V Ústí nad Labem působí

7 kněží, v Teplicích dokonce 8, ovšem P. Petr Němec SDB je v současnosti na misi v Bulharsku. Z tohoto počtu je navíc v Ústí 1, v Teplicích dokonce 3 výpomocní duchovní, a ti fakticky nespádají do farní správy. V Litoměřicích, kromě „generality“, biskupů Posáda (pozn. red. článek byl psán před 26. lednem 2008) a Koukla a generálního vikáře Havelky, jsou již jen tři kněží. Kanovník Msgre. Bezděk je však na odpočinku, pater Davídek je sekretářem generálního vikáře a pouze P. Jiří Sucharda působí aktivně jako administrátor katedrály svatého Štěpána.

³ Děkanát, mající jako instituce svůj původ v poslední třetině 13. století, tehdy představoval společenství jednotlivých farností na určitém menším území, nejlépe by se dal přirovnat k dnešním vikariátům. Ve středověku byly pro venkovského faráře nejdůležitějším zdrojem informací tzv. děkanátní konvokace, shromáždění kléru z děkanátu, kde se sdělovala nařízení arcibiskupa, popř. výsledky diecézních synod. Dále se zde probíraly místní církevní události a v první instanci byly řešeny morální a disciplinární záležitosti jednotlivých kněží.

⁴ Arcijáhenství bylo vyšší církevní územní jednotkou a podléhalo výhradně arcibiskupovi. Arcijáhen mohl v arcibiskupově zastoupení zasahovat na území svého arcijáhenství, mimo jiné konat vizitace. Dočasně měl také soudní pravomoc nad klérem, v otázkách lichvy a manželství pak i nad laiky. Pozdější vývoj však veškeré soudní záležitosti vyhradil arcibiskupskému soudu.

⁵ Přesné datum není zcela jisté, což je u těchto událostí a procesů pochopitelné. Některé prameny dokonce ani nehovoří o nařízení Biberštejnů z roku 1535 a považují změnu víry za přízpusobení se tehdejší „módě“ bez úředního příkazu.

⁶ Velký vliv na poluterštění Liberecka mělo tradiční centrum oblasti, totiž Žitava, kde již od roku 1521 působil horlivý evangelický kazatel Laurentius Heidenreich. Ani pokus královského místodržícího Ferdinanda Tyrolského z roku 1563 o znovudosazení katolického faráře do Liberce nedošel naplnění, neboť noví majitelé panství

Redernové se ukázali jako rozhodní protestanti a takovou změnu nepřipustili.

⁷ Nové rozhraničení diecézí souviselo se zřízením českobudějovického biskupství, třebaže to bylo oficiálně založeno až o rok později.

⁸ Od pobělohorské reorganizace církevní správy, přesněji od roku 1649, náležel Liberec pod frýdlantský vikariát. Frýdlant byl dlouhodobě, prakticky až do konce 18. století, významnějším centrem katolické církve na Liberecku. Jistě také proto, že zde sídlili, s výjimkou Albrechta z Valdštejna, všichni majitelé panství.

⁹ Krátký papežský list, zpečetěný rybářským prstenem a podepsaný papežským sekretářem či kancléřem brevií. Brevis, breve je latinské přídavné jméno a znamená krátký, stručný. Papež vydal zmíněné breve na žádost hraběte Eduarda Clam-Gallase, jeho manželky Klotyldy, a po vřelých přímluvách litoměřického biskupa ThDr. Emanuela Johanna Schöbela (v úřadu 1882 – 1909).

¹⁰ Infula, od které privilegium odvozuje svůj název, je latinské slovo a v překladu znamená mitra. Infulované farnosti zanikly via facti po 2. vatikánském koncilu (1962 – 1965).

¹¹ Tuto výsadu měla tehdy v celých Čechách, pochopitelně vyjma biskupů a opatů, jen arciděkanství v Plzni a Horní Polici a probošství Český Krumlov a Jindřichův Hradec. Pontifikáliemi se v tomto případě kromě mitry rozumí také berla a náprsní kříž, tzv. pektorál. Příležitostmi pro užití těchto insignií byly kromě obvyklých církevních oslav, např. Vánoc, Velikonoc či Sslání Ducha svatého, také jmeniny a narozeniny panovníka, neblahý to důsledek spojení trůnu a oltáře v habsburské monarchii.

¹² Splnila se tak dlouholetá tužba mezi tím zesnulého arciděkana Antona Hoffmana (v úřadě 1884 – 1896), jenž z prestižních důvodů odmítal být podřízen okrskovému vikáři, rochlíckému faráři Wenzelu Kretschmerovi. Napříště měl tak každoroční předepsané vizitace konat vždy pouze biskupem pověřený člen litoměřické konsistoře.

¹³ Právo infulovaných duchovních nadále užívat kromě mitry také pastýřskou ber-

lu znovu potvrdila posvátná kongregace ritů (dnešní Kongregace pro bohoslužbu a svátosti) svým reskriptem z 27. listopadu 1909. Prozatímní správce litoměřické diecéze, kapitulní vikář Raimund Fuchs, tuto radostnou novinu sdělil infulovanému arciděkanu Gustavu Buderovi (v úřadu 1903 – 1934) již 9. prosince 1909.

Petr Kozojed

P. FRANZ SCHLUPECK A JEHO LÉTA VE STRÁŽI NAD NISOU

Dne 9. března si připomínáme úmrtí P. Franze Schlupecka, prvního faráře ve Starém Habendorfu (dnes Stráži nad Nisou). Zemřel po jednodenní nevolnosti roku 1921 a je pohřben na místním hřbitově. Místo jeho posledního odpočinku najdeme vpravo od kříže, kousek od chátarající hrobky rodiny Zimmermannů, která výrazně podpořila vznik samostatné farnosti.

Mluvíme o oblasti Stráže nad Nisou, Svárova, Krásné Studánky, Radčic, Kateřinek a také části Ruprechtic. Obce sdružené okolo filiálního kostela Sv. Kateřiny se díky průmyslovému rozmachu začaly silně rozrůstat a již v polovině 19. století byla zřejmá potřeba zřídit pro ně vlastní faru. Tato myšlenka měla velkou podporu libereckého děkana P. Ignaze Franka, ale po jeho úmrtí byla odsunuta do pozadí. Důvodem se staly především předpokládané náklady. A v roce 1900 vstupuje na scénu místní továrník Karl Zimmermann, který se rozhodl financovat zřízení fary včetně vybavení a pokrytí i náklady na její údržbu. Továrník zakoupil pozemek u školy, v jeho horní části nechal postavit faru, v dolní části mateřskou školu. A tak v roce 1901 mohl být kostel povýšen na farní pro výše uvedené obce. Patronem se stal továrník Zimmermann a po jeho smrti měl patronát přejít na obec. Velikou roli při těchto změnách sehrál pan Franz Stärz, starosta Habendofu, ve spolupráci s představiteli okolních obcí a liberecký arciděkan P. Josef Bergmann.

V září 1901 na místo nového faráře nastoupil P. Franz Schlupeck, tehdy

Manželství je trvalé společenství muže a ženy založené zákonem stanoveným způsobem. Hlavním účelem manželství je založení rodiny a řádná výchova dětí (Zákon o rodině).

„Věrko, kdo tě to teď zdravil?“
„Třetí muž druhé ženy mého prvního manžela.“

Námět Miroslav Kloz /
Sbírka zákonů České republiky
Ilustrace
Oldřich Krupička

Vlastník kulturní památky je povinen v případě zamýšleného prodeje (úplatného převodu vlastnictví) kulturní památky, jde-li o movitou kulturní památku nebo jde-li o národní kulturní památku, ji přednostně nabídnout ministerstvu kultury ke koupi (Zákon o státní památkové péči).

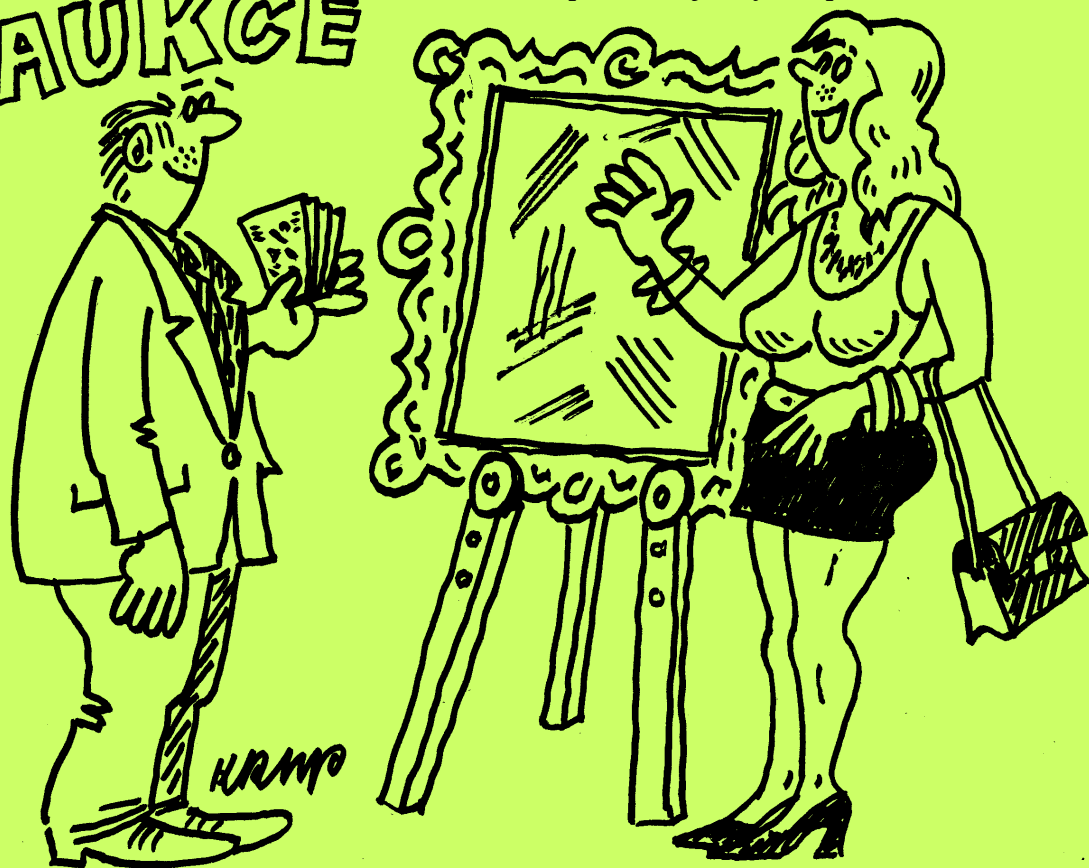
Česká popová hvězda podniká světové turné a přichází k penězům. Jde hned do aukční síně na aukci obrazů. Na 90 000 eur se tam vyšplhal Růžový spektr čelné představitelky eurosurrealismu, paní Toyen. Popstar ale nabídne rovných 100 000 a je rozhodnuto.

Vzrušená celebrita se pak ptá ředitele:

„A mohl byste mi říci, co obraz konkrétně představuje?“

Jistě. Pro vás představuje Toyen a pro mě 100 000 eur.“

AUKCE

DOKUMENTY

PŘEDNÁŠKA, KTERÁ NESMĚLA BÝT PŘEDNESENA BENEDIKTEM XVI. NA UNIVERSITĚ LA SAPIENZA 17. 1. 2008

UDRŽOVAT V BDĚLOSTI VNÍMAVOST K PRAVDĚ

**Velevážený Rektore,
občanští a političtí představitelé,
ctění profesori a zaměstnanci,
drazí mladí studenti!**

Setkat se s komunitou římské university La Sapienza u příležitosti zahájení akademického roku je pro mne důvodem hluboké radosti. Tato universita po staletí poznamenává putování a život města Řím a v každé oblasti vědění přináší plody těch nejlepších intelektuálních energií. Ať už to bylo v době jejího založení papežem Bonifácem VIII., kdy byla podřízena církevní autoritě, anebo později, kdy se *Studium Urbis* vyvinulo jako instituce italského státu, vaše akademická obec si uchovala velkou vědeckou a kulturní úroveň, která ji řadí mezi nejprestižnější university světa. Odedávna hledí římská církev se sympatií a obdivem k tomuto universitnímu centru a uznává jeho někdy namáhavé a svízelné úsilí v oblasti bádání a formace nových generací. Ani v posledních letech nechyběly významné momenty spolupráce a dialogu. Chtěl bych připomenout zejména světové setkání rektorů u příležitosti Velkého Jubilea Universit, na kterém se vaše obec podílela nejen organizačně a pohostinsky, ale především prorockým a komplexním návrhem formulovat „nový humanismus třetího tisíciletí“.

Rád bych při této příležitosti vyjádřil svou vděčnost za pozvání k přednášce, které mi adresovala vaše akademická obec. Kladl jsem si v této souvislosti především otázku: Co může a má při takové příležitosti Papež říci? Ve své řezenské přednášce jsem mluvil sice jako Papež, ale také a především jako bývalý profesor oné university a snažil jsem se shrnout svoje vzpomínky i aktuality. Na universitu La Sapienza, starobyloou římskou universitu jsem však pozván právě jako biskup Říma a jako takový proto musím mluvit. Sapienza kdysi opravdu byla universitou Papeže, ale dnes je to laická universita, těšící se autonomii, která vlivem svého zakládajícího konceptu universitu vždycky charakterizovala a která má být vázána výlučně k autoritě pravdy. Ve své nezávislosti na politických nebo církevních autoritách nachází universita svou výjimečnou funkci i v moderní společnosti, která instituci tohoto druhu potřebuje.

Vrátím-li se ke své výchozí otázce: Co může a má říci Papež na setkání s universitou svého města? Když jsem uvažoval o této otázce, zdálo se mi, že obsahuje i dvě další, jejichž objasnění by pak samo mělo vést k odpovědi. Je totiž třeba se ptát: jaká je povaha a poslání Papežství? A dále: jaká je povaha a poslání university? Nechtěl bych tady sebe i Vás vtahovat do nějakého zevrubného pojednání o povaze Papežství. Postačí jen stručný náznak. Papež je především biskup Říma a jako takový má mocí své posloupnosti po apoštolu Petrovi biskupskou odpovědnost také vůči celé katolické církvi. Slovo „biskup“ – *episkopos*, jež ve svém bezprostředním významu odkazuje na „strážce“, bylo již v Novém zákoně dáno do souvislosti s biblickým pojmem Pastýř. On je tím, který z vyvýšené pozorovatelnosti hledí na celek a stará se o jeho správnou cestu a soudržnost. Takto vymezené poslání tedy orientuje pohled především směrem do nitra společenství věřících. Biskup – Pastýř – je muž, který se stará o toto společenství, ten, který uchovává jeho jednotu a udržuje jej na cestě k Bohu, kterou podle křesťanské víry Ježíš ukázal a nejen ukázal. On sám je pro nás cestou. Toto společenství, o které biskup pečuje, ať už je velké či malé, žije ve světě. Jeho stav, jeho putování, jeho příklad a jeho slovo nevyhnutelně působí i na lidské společenství

v jeho celku. Čím je větší, tím se také jeho dobrý stav nebo jeho eventuální zhoršení odráží na celku lidstva. Dnes vidíme velmi jasně, jak působí na celek lidstva situace náboženství a situace církve, jejich krize a jejich obnovy. Papež se tak právě jako Pastýř svého společenství stává stále více také hlasem mravního rozumu lidstva.

Tady, ovšem ihned vyvstává námitka, podle níž Papež prý ve skutečnosti nemluví na základě mravního rozumu, ale vyvozuje své soudy z víry, a proto nemůže vznášet nárok na jejich platnost vůči těm, kteří tuto víru nesdílejí. K tomuto argumentu se ještě budeme muset vrátit, protože tady se klade absolutně základní otázka: Co je to rozum? Jak se může nějaké tvrzení, zejména nějaká morální norma jevit „rozumnou“? V tomto bodě bych rád jen krátce poukázal na to, že John Rawls, přestože upírá každému náboženskému učení povahu „veřejného“ rozumu, spatřuje v jejich „neveřejném“ rozumu alespoň nějaký rozum, který by ani ve jménu sekularisticky zatvrzelé racionality neměl být upírán těm, kteří ho zastávají. Měřítka této rozumnosti spatřuje mimo jiné v tom, že zmíněná učení jsou odvozena ze zodpovědné a odůvodněné tradice, která během staletí vyvinula na podporu příslušného učení dostatečně dobrou argumentaci. Na tomto tvrzení se mi zdá důležitým uznání, že zkušenosti a důkazy minulých pokolení, historický základ lidské moudrosti jsou také znamením vlastní rozumnosti a jejího přetrvávajícího smyslu. Vedle ahistorického rozumu, který se snaží o sebekonstrukci pouze v rámci ahistorické racionality, je zapotřebí zhodnotit moudrost lidstva jako takovou, moudrost velkých náboženských tradic, a to jako realitu, kterou nelze beztretně odhodit na smetiště dějin idejí.

Vraťme se výchozí otázce. Papež mluví jako představitel společenství věřících, ve kterém během staletí své existence uzrála určitá životní moudrost; mluví jako představitel společenství, které v sobě chová poklad poznání a etické zkušenosti, které mají svou důležitost pro celé lidstvo. V tomto smyslu tedy mluví jako představitel mravního rozumu.

Nyní je však třeba se ptát: co je to universita? Jaký je její úkol? Je to otázka gigantická, na niž se mohu opět pokusit odpovědět jen jakoby telegraficky formou několika postřehů. Lze myslím říci, že vnitřní původ university spočívá v touze po poznání, která je vlastní člověku. On chce poznat, co všechno je kolem něho. Chce pravdu. V tomto smyslu lze jako impuls, z něhož se zrodila západní universita, spatřovat tázání Sókratovo. Mám na mysli, abychom zmínili alespoň jeden text, disputaci s Euthyfrónem, který před Sokratem brání mýtické náboženství a jeho zbožnost. Sókrates na to reaguje otázkou: „Ty věříš, že mezi bohy opravdu existují vzájemné války a hrozná nepřátelství a boje... Musíme říci, Euthyfróne, že to všechno je pravda?“ (6 b-c). V této zdánlivě málo zbožné otázce, která však vyvěrala z hlubší a ryzejší Sókratovy religiozity, z hledání Boha opravdu božského, rozpoznávali křesťané prvních století sami sebe a svou cestu. Přijali svou víru nikoli pozitivisticky nebo jako nouzové východisko z neukojených tužeb, ale pochopili ji jako rozplynutí mlh mýtického náboženství, což dalo prostor objevu onoho Boha, kterým je Stvořitel-ský Rozum a zároveň Rozum, jež je Láskou. Tázání rozumu po větším Bohu, jakož i po pravé přirozenosti a pravém smyslu lidského bytí, byla pro ně nikoli problémovou formou nedostatku religiozity, ale byla součástí podstaty jejich způsobu náboženského bytí. Neměli tudíž zapotřebí anulovat nebo dát stranou sókratovské tázání, ale mohli, ba dokonce museli je přijmout, a uznat tak za součást vlastní identity i namáhavé hledání rozumu, aby dosáhli poznání celé pravdy. Takto se v prostoru křesťanské víry, v křesťanském světě mohla, ba musela zrodit universita.

Je třeba učinit další krok. Člověk chce poznávat – chce pravdu. Pravda je především něco k vidění, k pochopení – *theoria*, jak to nazývá řecká tradice. Pravda však nikdy není pouze teoretická. Augustin, který klade do souvislosti Blahoslavenství z horského kázání a dary Ducha zmíněné v 11. kapitole *Izaiáše*, tvrdí, že existuje jakási vzájemnost mezi „*scientia*“ a „*tristitia*“, když říká, že vědění činí smutným. A skutečně, kdo vidí a chápe jenom všechno to, co se děje ve světě, stává se smutným. Pravda však znamená více

včetně údajů o tom, kde lze reklamaci uplatnit, a o provádění záručních oprav (Zákon o ochraně spotřebitele).

Pán se vrátí do samoobsluhy a zamíří k pokladně:

„Slečno, před chvílí jste mi špatně vrátila na pětistovku!“

„To je mi líto, pane, ale měl jste na to upozornit hned. Teď už se s tím nedá nic dělat, to vám nemůžu uznat.“

„Tak pardon, nashledanou ... Já jen, že jste mi dala o stovku víc.“

„Počkejte, pane ... tak počkejte ... haló ...“

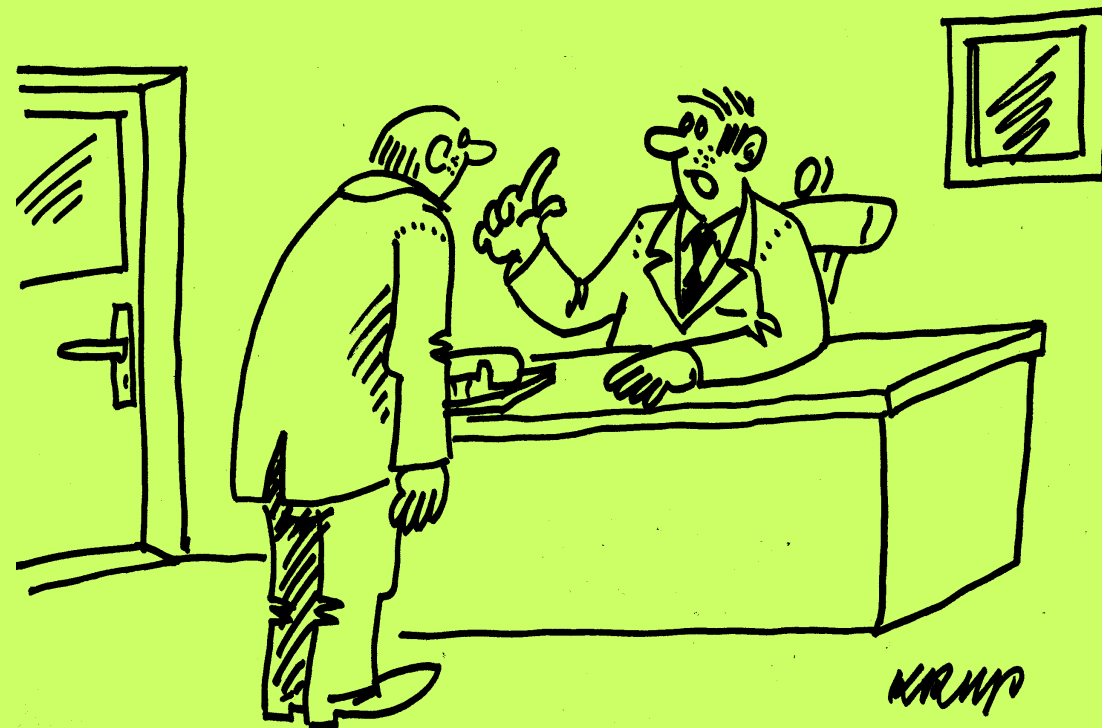
V pracovněprávních vztazích je zakázána přímá i nepřímá diskriminace z důvodu pohlaví, sexuální orientace, rasového nebo etnického původu, národnosti, státního občanství, sociálního původu, rodu, jazyka, zdravotního stavu, věku, náboženství či víry, majetku, manželského a rodinného stavu nebo povinností k rodině, politického nebo jiného smýšlení, členství a činnosti v politických stranách nebo politických hnutích, v odborových organizacích nebo organizacích zaměstnavatelů; diskriminace z důvodu těhotenství nebo mateřství se považuje za diskriminaci z důvodu pohlaví (Zákoník práce).

Zavolá si šéf podniku vedoucího personálního oddělení:

„Najděte mezi zaměstnanci někoho, kdo má organizační schopnosti, je šikovný, umí jednat s lidmi a chod podniku má v malíčku. Aby mě zkrátka v případě nutnosti mohl zastoupit.“

„Ano. A kdy si s ním přejete promluvit?“

„Proč promluvit? Ihned nějak zařídte jeho propuštění!“

Střípky ze současnosti

Každý má právo obracet se na zaměstnance obce zařazené do obecní policie (dále jen „strážník“) se žádostí o pomoc; strážníci jsou povinni v rozsahu svých úkolů požadovanou pomoc poskytnout (Zákon o obecní policii).

Po liduprázdné večerní ulici jde pán a k němu prchá uřícený mladík. Volá na pána: „Neviděl jste tady někde policajta?“
 „Ne, tady nešla živá duše.“
 Mladík se ihned zastaví:
 „Tak navalte peněženku, mobil a hodinky.“

Prodávající je povinen spotřebitele řádně informovat o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb (dále jen „reklamace“)

než vědění, poznání pravdy má za účel poznání dobra. A to je také smyslem sókratovského tázání. Co je oním dobrem, které nás činí pravdivými? Pravda nás činí dobrými a dobrota je pravdivá. Tento optimismus žije v křesťanské víře, neboť se jí dostalo vidění *Logu*, stvořitelského Rozumu, který se ve vtělení Boha zároveň zjevil jako Dobrota, jako Dobrota sama.

Ve středověké teologii se vedla hluboká disputace o vztahu mezi teorií a praxí, o správném vztahu mezi poznáním a jednáním. Disputace, kterou tady nemusíme rozvíjet. Středověká universita vlastně svými čtyřmi fakultami tento vzájemný vztah reprezentuje. Začněme u fakulty, která podle tehdejšího chápání byla v pořadí čtvrtá: fakulta medicíny. I když byla považována spíše za „umění“ než vědu, znamenalo její umístění do kosmu *universitas* její zařazení do oblasti racionality. Umění uzdravovat bylo tedy podrobena rozumu a tak vyřazeno z oblasti magie. Uzdravovat je úkol, který si stále více žádá pouhý rozum, ale právě proto potřebuje spojení vědění a moci, potřebuje patřit do sféry *ratio*. Nevyhnutelnou se ukazuje otázka vztahu mezi praxí a teorií, mezi poznáním a jednáním na právnické fakultě. Jde o to, dát správnou formu lidské svobodě, která je vždycky svobodou vzájemně sdílenou. Právo je předpokladem svobody, nikoli jejím soupeřem. Zde však okamžitě vyvstává otázka: jak zjistit kritéria spravedlnosti, která umožňují svobodu společně žitou a slouží člověku k tomu, aby byl dobrým? V tomto bodě se nabízí skok do přítomnosti. Je to otázka toho, jak nalézt právní normativu, která konstituuje řád svobody, lidské důstojnosti a práv člověka. Je to otázka, která nás v demokratických procesech formace mínění dnes zajímá a která nás současně trápí jako otázka po budoucnosti lidstva. Jürgen Habermas vyjadřuje, podle mého mínění, široký konsensus soudobého myšlení, když říká, že legitimita ústavy jakožto předpokladu legálnosti vyplývá ze dvou pramenů: z rovnostářské politické účasti všech občanů a z rozumné formy, která vyřeší politické kontrasty. Pokud jde o tuto „rozumnou formu“, poznamenává, že nemůže být pouhým zápasem o aritmetickou většinu, ale musí ji charakterizovat „proces argumentace vnímavé k pravdě“ (*wahrheitssensibles Argumentationsverfahren*). Je to dobře řečeno, ale je velmi obtížné převést to do nějaké politické praxe. Představitelé onoho „procesu argumentace“ jsou, jak víme, převážně strany zodpovědné za formaci politické vůle. Ty však budou nevyhnutelně směřovat především k dosažení většiny a tak budou skoro vždycky sledovat zájmy, které slibují jejich uspokojení. Tyto zájmy jsou však často specifické a neslouží skutečnému celku. Vnímavost k pravdě je stále znovu přemáhána vnímavostí k zájmům. Považuji za významné, že Habermas mluví o vnímavosti k pravdě jakožto nutném prvku procesu politické argumentace, čímž tak znovu zařadil pojem pravdy do filosofické i politické rozpravy.

Potom se však stává nevyhnutelnou Pilátova otázka: co je pravda? A jak ji poznat? Pokud se přitom odkáže, jako to činí Rawls, na „veřejný rozum“ následuje nutně další otázka: co je rozumné? Jak prokáže rozum, že je pravým rozumem? V každém případě se na základě toho stává zřejmým, že při hledání práva na svobodu, na pravdu spravedlivého soužití musí být slyšeny instance, které se liší od stranických či skupinových zájmů, aniž by tím však byla popírána jejich důležitost. Vraťme se nyní ke struktuře středověké university. Kromě právnické fakulty tam byly fakulty filosofie a teologie, kterým bylo svěřeno bádání o bytí člověka v jejich celku a tím i poslání udržovat v bdělosti vnímavost k pravdě. Mohlo by se dokonce říci, že to je trvalý a pravý smysl obou těchto fakult. Jak ale mají toto poslání plnit? To je otázka, s níž je třeba se potýkat stále znovu a která není nikdy položena a zodpovězena definitivně. V tomto bodě tedy nemohu ani já nabídnout odpověď, nýbrž spíše jen pozvání setrvat na cestě s touto otázkou spolu s velikány, kteří v průběhu celých dlouhých dějin zápasili a hledali, s jejich odpověďmi a jejich znepokojením kvůli pravdě, která ustavičně odkazuje nad každou jednotlivou odpověď.

Teologie a filosofie spolu vytvářejí zvláštní pár, dvojčata, přičemž ani jedna nemůže být

zcela odtržena od druhé, přestože každá z nich si musí uchovávat vlastní identitu a poslání. Je historickou zásluhou svatého Tomáše Akvinského, který na rozdíl od historicky podmíněné, odlišné odpovědi Otců, vyzdvihl autonomii filosofie a spolu s ní právo a odpovědnost, jež jsou vlastní rozumu, který se ptá na základě vlastních sil. Otcové, na rozdíl od novoplatonických filosofů, v nichž byly náboženství a filosofie neoddelitelně spleteny, prezentovali křesťanskou víru jako pravou filosofii, přičemž také zdůraznili, že tato víra odpovídá na požadavky rozumu hledajícího pravdu a že víra je přitakáním k pravdě, zatímco mýtická náboženství se stala pouhým návykem. Avšak později, ve chvíli zrodu universit na Západě už neexistovala ona náboženství, ale jenom křesťanství, a proto bylo zapotřebí znovu nově zdůraznit odpovědnost, jež je vlastní rozumu, který není absorbován vírou. Tomáš se ocitl v privilegovaném okamžiku. Poprvé byly dostupné Aristotelovy spisy ve svém celku, byly přítomny hebrejské i arabské filosofie jako specifické způsoby osvojení a rozvinutí řecké filosofie. Křesťanství tak vstoupilo do nového dialogu s rozumem druhých, které potkávalo, a muselo zápasit o vlastní rozumnost. Fakulta filosofie, která jakožto tzv. „fakulta svobodných umění“ byla až do té doby pouze propedeutikou k teologii, stává se nyní fakultou v pravém a vlastním smyslu, tedy autonomním partnerem teologie a víry, kterou ona reflektuje. Nemůžeme se zde pozastavit u poutavé konfrontace, která z toho vyplynula. Já bych řekl, že koncepci svatého Tomáše ohledně vztahu mezi filosofií a teologií by bylo možné vyjádřit pomocí formulace, kterou podal Chalcedonský koncil pro kristologii: filosofie a teologie se k sobě mají vztahovat „bez směšování, bez odloučení“. „Bez směšování“ - to znamená, že každá z obou musí zachovávat svou identitu. Filosofie musí zůstat opravdu rozumem, jenž hledá v rámci vlastní svobody a odpovědnosti, musí vidět svá omezení a tím i svou velikost a šíři. Teologie musí nadále čerpat z pokladu poznání, který nevynalezla ona sama, který ji stále přesahuje a který právě proto, že není skrze reflexi nikdy zcela vyčerpateľný, je stálou pobídkou myšlení. Spolu s tímto „bez směšování“ platí také ono „bez odloučení“: filosofie nezačíná pokaždé od nuly subjektu myslícího izolovaně, ale je součástí velkého dialogu historické moudrosti, kterou kriticky a zároveň chápavě vždy znovu přijímá a rozvíjí, ale nesmí se uzavírat ani před tím, co náboženství a zejména křesťanská víra obdržely a daly lidstvu jako ukazatel cesty. Různé věci vyslovené teologií v průběhu dějin nebo i uvedené do praxe církevními autoritami se v dějinách ukázaly jako falešné a nyní nás matou. Současně však je pravdou, že dějiny svatých, dějiny humanismu, který vyrostl na základě křesťanské víry, dokazují pravdu této víry v jejím bytostném jádru a činí ji tak také instancí veřejného rozumu. Mnohé z toho, co říkají teologie a víra, může být zajisté přijato jenom v rámci víry a nemůže být proto prezentováno jako požadavek kladený na ty, kterým je tato víra nepřístupná. Je však zároveň pravdou, že poselství křesťanské víry není nikdy pouhým „*comprehensive religious doctrine*“, jak to podává Rawls, ale je očištnou silou pro samotný rozum, jemuž pomáhá, aby byl sám sebou. Křesťanské poselství by na základě svého původu mělo být vždycky povzbuzením k pravdě a tím i silou proti tlakům moci a zájmů.

Dosud jsem tedy mluvil jenom o středověké universitě, ale snažil jsem se nechat vyniknout neměnnou povahu university a jejího poslání. V moderních dobách se otevřely nové dimenze vědění, které byly v universitách zhodnoceny zejména ve dvou velkých oblastech. Nejprve v přírodních vědách, které se rozvinuly spojením experimentu a předpokládané racionálnosti hmoty, a za druhé v historických a humanitních vědách, v nichž se člověk, zkoumající zrcadlo svých dějin a objasňující dimenze svojí přirozenosti, snaží lépe pochopit sebe samého. V tomto rozvoji se lidstvu otevřel nejen obrovský rozměr vědění a moci, rozrostlo se také poznání a uznání práv a důstojnosti člověka, za což můžeme být jenom vděční. Putování člověka však nelze nikdy pokládat za uzavřené a nebezpečí pádu do nelidskosti není nikdy jednoduše zažehnáno, jak to dobře vidíme v panoramatu soudobých dějin! Nebezpečím západního světa, abychom mluvili jen o něm,

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A											
B											
C											
D											
E											
F											
G											
H											
I											
J											
K											
L											

pod buldočím-totalitním tlakem, ale jen a jen svým vlastním poctivým a trpělivým usuzováním. Kvůli složitosti „dnešního světa“ je to obtížnější než dříve, ale přece o světě zase víme mnohem víc než ti před námi. Kdo však dnes vůbec ví, co to je usuzování, natož aby se o ně snažil a – usuzoval správně a včas? Než začne jednat. Čím náročnější je skutek, tím včasnější a pečlivější musí být úsudek o něm.

Dnešní úkol: Máme určit, komu byl příslib v tajence řečen a kde se nachází v Písmu svatém. Má tento příslib nějaký význam i pro nás? Náповěda – bude se číst o 2. neděli postní; naslouchejme, kolikrát bude tom v krátkém čtení příslib zopakován.

VODOROVNĚ: A. Global Position System (zkr. amerického družicového navigačního systému); španělsky 'věk'; nevyslovitelné jméno Boží (jsem, který jsem). - B. Ráj, dnes část Karviné (pův. název); **5. díl tajenky**; latinsky 'těsná'. - C. Ozn. českých letadel; dravý kytovec s ostrými zuby; přední část vozu. - D. Anglicky 'Bůh'; ženská obdoba jména Pavel; domácí Abigail. - E. Podšívková tkanina; stávat se všedním, obvyklým. - F. Hudba z Jamajky; žvást. - G. Na ono místo; Severočeské chemické závody (zkr.); slonovina. - H. Naše středně velká zelenavá ryba žijící v zarostlých stojatých vodách; slovensky 'sklenář'; římskými číslicemi 1501. - I. American Standards Association (zkr., předchůdce dnešní ANSI); magnetismus (zast.); Objektově orientovaná analýza (zkr.). - J. Německé město; mužské jméno německého původu; tábořiště starých mongolských kmenů. - K. Česká dvojhlaska; **2. díl tajenky**. - L. Sestry z Loretta (zkr. amer. řehol. institutu); závěrečné slovo modlitby; srdeční tepna.

SVISLE: 1. Horký rumový nápoj; zesnulý americký kardinál polského původu, 6. arcibiskup filadelfský, který pomohl ke zvolení Jana Pavla II. papežem; prorok, který pocházel z vesnice Tekóa. - 2. **4. díl tajenky**; původní jméno Pavla z Tarsu (hebr.). - 3. Zasyčení (bás.); velký pes hladké srsti; komunistické papírnickví. - 4. Starořecký bajkář; iniciály českého politika, jehož matka byla Slovenka, úředním otcem byl Slovák, jeho příjmení bylo oproti rodnému listu pozměněno, česky začal psát až jako dospělý, kdy se stal vlastencem a používal druhé jméno Vlastimil, které později zaměnil za příjmení své ženy, Američanky; odlamování (geol.). - 5. Město v Sasku-Anhaltsku; kruhové betonové segmenty. - 6. Japonská lovkyně ústřic; **3. díl tajenky**; světlo (dle Písma sv.). - 7. osmý (?) olomoucký biskup (premonstrát, 1172 – 1181); částka vyplacená předem. - 8. Slovinské mužské jméno (Jakub); v souhlase s kým; ovčí vlna spojená s kůží. - 9. Hlavní činnost dětí; nebo (zast.); stolička savců. - 10. **1. díl tajenky**; souhlásky v angl. zkratce Organizace Severoatlantické smlouvy, jejímž členem jsme se stali 12. 3. 1999. - 11. Spát (dětsky); nejstarší útvar druhohor; samohlásky v názvu biblického pokrmu padajícího z nebe.

Pomůcka: dralo, edad, Marl, arta, ulus.

Ladislav Martinča

dička“ a věřící se v modlitbách utíkají pod její ochranu ve všech nebezpečích a potřebách.

Pastorační pokyny

67: Posvátný sněm ... vybízí všechny syny církve, aby velkodušně podporovali úctu k blahoslavené Panně, především liturgickou, a vážili si mariánských modliteb a pobožností, které učitelský úřad církve během staletí doporučoval.

Maria, znamení naděje

68: Jako je matka Ježíšova, oslavená už s tělem a duší v nebi, obrazem i počátkem církve, která se dovrší v budoucím věku, tak zde na zemi září před putujícím Božím lidem jako znamení jisté naděje a útěchy, dokud nepřijde den Páně.

Maria a křesťanská jednota

69: Tomuto posvátnému sněmu působí velikou radost a útěchu, že ani mezi odloučenými bratry nechybějí ti, kteří matce Pána a Spasitele vzdávají patřičnou úctu, zvláště u východních křesťanů, kteří se s námi scházejí s vroucím nadšením a oddaným srdcem v uctívání Bohorodičky, vždy Panny. Všichni věřící v Krista nechť ustavičně přednášejí Matce Boží a Matce lidí své prosby, aby ona, která svými modlitbami pomáhala prvotní církvi, také nyní – když je vyvýšena v nebi nad všechny svaté i anděly – ve společenství všech svatých se přimlouvala u svého Syna.

Z http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19641121_lumen-gentium_cs.html vybral br. Felix OFM

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka minulé křížovky byla z 1 Kor 1, 10: **„Stejně usuzujte a stejně smýšlejte.“**

Ohledně stejnosti smýšlení je mezi křesťany docela častý názor: „Tomu rozumím pro oblast zásadních duchovních principů, Božích příkazů atp., ale v každodenních věcech? To by z toho zaznívala doba minulá“ (míněno totalitní).

Apoštol však stejnost smýšlení takto neomezuje.

Také v matematice, ve fyzice ... je shoda a není to totalitní nárok na pravdu. Má-li fyzik svou hypotézu, ví se, že to je jen jeho hypotéza a on to uznává. Podobně by tomu mělo být v chemii či biologii – i když třeba zastánci evoluční hypotézy tuto mez dávno překročili a svou hypotézu vnucují všem. Není to ale v každodenním složitém životě jinak, než ve vědách? Asi ne, tyto vědy jsou přece také velmi složité.

V testu pro dospělé je o soudu uvedeno, že je buď pravdivý nebo nepravdivý. Je to totalitní? Je to černobílé vidění? A skutek – je-li dobrý nebo špatný, je to totalitní? Totalitní by bylo, kdybychom někoho nutili myslet, že pravdivé je nepravdivé nebo že dobré je špatné. Ale pravdivost, nepravdivost, dobrota i špatnost tu objektivně jsou. Spíš než totalita je to realita.

Ale znova. Co „úhel pohledu“? Když někdo o něčem pravdivém nebo dobrém soudí, že je to nepravdivé nebo špatné. Má na to právo – pokud konáním špatného neškodí druhým – ale je v omylu a v neshodě někdy i s malou menšinou, která v omylu není. Jeho oprávněný úhel pohledu je mylný. Máme-li žít v pravdě, apoštol nás vybízí: „Stejně usuzujte a stejně smýšlejte.“

Když „dnešní“ člověk snahu o stejnost omezí jen na oblast „zásadních duchovních principů“, proč se ve skutečnosti sám takto omezuje? Z pohodlnosti? Je mu lépe s mýlící se většinou? A mnoha lidem se jejich neprincipiální omyl časem rozšířil i na ty principy ...

Lze dosáhnout stejnosti usuzování a smýšlení? A jinak, než totalitně? Na zemi bude jistě každý z nás vězet v mnoha omylech, bude mít své trapné úhly pohledu a třeba i nevědomky dělat leccos špatného. Ale snažit se žít ve všem v pravdě – a ve shodě s druhými snažícími se o poznané dobro – znamená vlastně toužit po nebi. Ne

je to, že člověk, vědom si velikosti svého vědění a moci, se vzdá otázky po pravdě. A to zároveň znamená, že rozum nakonec ustoupí nátlaku zájmů a přitažlivosti užitku a bude tak přinucen jej uznat za poslední měřítko. Řečeno z hlediska univerzitní struktury, existuje nebezpečí, že filosofie, která se už nebude cítit schopna plnit své pravé poslání, degraduje na pozitivismus; že teologie se svým poselstvím, adresovaným rozumu, bude ohraničena do privátní sféry větší či menší skupiny. Pokud se však rozum, podnícen svou domnělou čistotou, stane hluchým k velkému poselství, které k němu plyne z křesťanské víry a její moudrosti, uschne jako strom, jehož kořeny už nedosahují k vodě, z níž čerpá život. Ztratí odvahu k pravdě a tím se nestane velkým, nýbrž malým. Aplikujeme-li to na evropskou kulturu znamená to, že chce-li se sebekonstruovat na základě kruhu svých vlastních argumentací a toho, co ji momentálně přesvědčuje, a v ustaranosti o svou laicitu se odtrhne od svých kořenů, z nichž žije, pak se nestane rozumnější a ryzejší, nýbrž rozloží se a rozpadne.

Tím se vracím k výchozímu bodu. Co má co dělat a říkat Papež na universitě? Zajisté se nemá snažit autoritativně vnucovat druhým víru, která může být dána jenom ve svobodě. Mimo svou službu Pastýře církve a na základě vnitřní povahy této služby je jeho posláním udržovat v bdělosti vnímavost k pravdě; stále znovu zvat rozum, aby hledal pravdu, dobro, Boha a na této cestě jej pobízet k objevování užitečných světél, která vysvítla v průběhu dějin křesťanské víry, a vnímat tak Ježíše Krista jako Světlo, které osvětluje dějiny a pomáhá nalézat cestu k budoucnosti.

Vatikánský rozhlas 17. 1. 2008

Pro aktuálnost tohoto textu jsme odložili na příště dokončení také velmi důležité nóty o evangelizaci.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

1. Jak se přesně jmenuje svátek 2. února?
 - a) Hromnice.
 - b) Obřezání Páně.
 - c) Uvedení Páně do chrámu.
2. Co slavíme tento den?
 - a) Obětování Ježíše v chrámu jako prvorozeného.
 - b) Obětování Pána Ježíše na Kalvárii.
 - c) Přímluvu Panny Marie proti přírodním katastrofám (zvláště proti bouřkám, které budou v létě).
3. Proč se tento den žehnají svíce?
 - a) Protože Ježíš je světlem pro všechny národy.
 - b) Protože jsou nejučinnější ochranou proti blesku.
 - c) Protože se rozsvěcují od paškálu, symbolu vzkříšeného Krista.
4. Co řekl stařec Simeon Panně Marii?
 - a) I tvou vlastní duši pronikne meč – aby vyšlo najevo myšlení mnoha srdcí.
 - b) Tvůj Syn ti bude vždy k radosti.
 - c) Vezmi své dítě a jdi do země izraelské, protože ti, kdo ukládali dítěti o život, už zemřeli.

5. Co řekl Jan Křtitel, když ho Ježíš požádal o křest?
a) Hle, Beránek Boží sestupuje do vod Jordánu.
b) Já bych měl být pokřtěn od tebe, a ty přicházíš ke mně?
c) Jsi-li Syn Boží, sestup do řeky.

6. Kterým dnem začíná doba postní?
a) 1. nedělí postní.
b) Masopustním úterým před Popeleční středou.
c) Popeleční středou.

7. Na které dny církev přikazuje přísný půst a půst od masa?
a) Na Boží hody: vánoční, velikonoční a svatodušní.
b) Na Popeleční středu a Velký pátek.
c) Na Štědrý den a na Bílou sobotu.

8. Co je smyslem postní doby?
a) Abychom zhubli a vedli zdravý život.
b) Abychom se zřekli všeho jídla a za ušetřené peníze kupovali potravu zvířátkům.
c) Abychom se pokáním zbavovali hříchů a rostli v lásce k Bohu.

9. Odkud pocházel svatý Pavel?
b) Z Damašku.
a) Z Jeruzaléma.
c) Z Tarsu.

10. Patřil svatý Pavel mezi dvanáct apoštolů?
a) Patřil, protože byl zvolen místo Jidáše.
b) Patřil, protože je nazýván apoštolem národů.
c) Nepatřil, protože se obrátil až po Ježíšově nanebevstoupení.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Proč je neetické klonování lidí? Vždyť se jedná přece o pokrok vědy!
2. Mnoho známých a vzdělaných lidí věř, že „něco“ musí být. Je dobré věřit aspoň v „něco“?
3. Co to je manipul v liturgii?
4. Co to je Salmon?
5. Co řekl Pán Ježíš o Janu Křtiteli?
6. Proč Ježíš Kristus po svém zmrtychvstání vstoupil na nebe? Proč nezůstal na zemi, aby mohl získávat další učedníky a mohl dále uzdravovat?
7. Mohou katolíci jít ke sv. přijímání na pravoslavné bohoslužbě?
8. Jaký je rozdíl mezi protestantskou konfirmací a svátostí bířmování?
9. Kdy a proč uctíváme Pannu Marii Lurdkou?
10. Co víte o Benediktu XV.?

P. Ing. Antonín Sedlák s kol.

ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

1. Jde tu o samou podstatu eucharistie, tedy o to, čím eucharistie je. „Nejde jen o připomínku poslední večeře nebo chleba a vína, které se skrze mou víru stávají tělem a krví, ale jde o svátost, tj. o viditelné znamení Boží přítomnosti, které se stává reálnou přítomností. Jinými slovy, ať dotyčný věří nebo ne, po vyslovení Ježíšových slov proměnění, které vysloví kněz, držící chléb a potom víno, se chléb a víno proměňují v Kristovo tělo a Kristovu krev, skrývající se za viditelnou formou hostie a vína. Už to však není to, co vidíme“ (<http://>

Vztahy církve putující k církvi nebeské
Pastýřské směrnic

Kapitola 8 Blahoslavená Panna Maria, Matka Boží, v tajemství Krista a církve

Maria v tajemství Kristově

52: V církvi mají věřící, kteří patří ke Kristu jako hlavě a jsou ve společenství se všemi svatými, také uctívat památku „především slavné a ustavičné Panny Marie, rodičky Boha a našeho Pána Ježíše Krista“.

Maria a církev

53: Panna Maria ... je uznávána a ctěna jako pravá matka Boha a Vykupitele. Vykoupena je vznešenějším způsobem vzhledem k zásluhám svého syna a s ním spojena těsným a nerozlučným poutem. Katolická církev, poučena Duchem svatým, ji uctívá se synovskou láskou jako svou nejmilovanější Matku.

Úmysl koncilu

54: Posvátný sněm při výkladu nauky o církvi ... zamýšlí jasně vysvětlit jak úkol blahoslavené Panny v tajemství vtěleného Slova a jeho tajemného Těla, tak i povinnosti vykoupěných lidí k Bohorodičce, matce Kristově a matce lidí, zvláště věřících. Nemá však v úmyslu předložit úplnou nauku o Marii nebo rozhodnout otázky, které nebyly prací teologů dosud plně objasněny.

Matka Mesiáše ve Starém zákoně

Maria při zvěstování

Maria a Ježíšovo dětství

Maria a Ježíšova veřejná činnost

Maria po Ježíšově nanebevstoupení

Maria a jediný prostředník Kristus

60: Celý spasitelný vliv blahoslavené Panny na lidi neplyne z nějaké nutnosti, nýbrž jedině z Božího svobodného rozhodnutí a z nadbytku Kristových zásluh, opírá se o jeho prostřednictví, na něm naprosto závisí a z něho čerpá celou svou sílu.

Účast při vykoupění

61: Blahoslavená Panna byla od věčnosti, spolu s vtělením Božího Slova, předurčena za matku Boží ... spolupracovala na díle Spasitelově poslušností, vírou, nadějí a vroucí láskou pro obnovení nadpřirozeného života duší. Proto se stala naší matkou v řádu milosti.

Pokračující působení Vykupitelovy matky

62: Mariino mateřství v plánu milosti trvá neustále od okamžiku souhlasu, který s vírou vyjádřila při zvěstování a bez váhání zachovala pod křížem, až do věčného dovršení spásy všech vyvolených. Když byla vzata do nebe, neopustila tento spasitelný úkol.

Maria vzor církve

63: Blahoslavená Panna darem a úkolem božského mateřství, jímž je spojena se svým Vykupitelem a svými jedinečnými milostmi a dary je také v těsném spojení s církví.

Církev – Matka a Panna

64: Církev, která rozjímá o Mariině tajuplné svatosti, napodobuje její lásku a plní věrně Otcovu vůli, stává se přijetím Božího slova také matkou: kázáním a křtem totiž rodí k novému a nesmrtelnému životu děti počaté z Ducha svatého a zrozené z Boha. A je také pannou, protože neporušeně a čistě zachovává věrnost slíbenou Snoubenci a napodobuje matku svého Pána v tom, že silou Ducha svatého zachovává panensky neporušenou víru, pevnou nadějí a upřímnou lásku.

Církev následuje Mariiny ctnosti

65: Věřící ... pozvedají oči k Marii. Tato panna byla ve svém životě příkladem takové mateřské lásky, která má oživovat všechny, kdo spolupracují v apoštolském poslání církve při znovuzrození lidí.

Ráz a podklad Mariánské úcty

66: Už od nejstarších dob je blahoslavená Panna uctívána pod názvem „Bohoro-

V České republice máme Společnost Tomáše Akvinského – usilující o povzbuzení plodného dialogu mezi myšlením sv. Tomáše a současnou kulturou. Jde o českou sekci Mezinárodní společnosti Tomáše Akvinského – S. I. T. A. – se sídlem v Římě s místními pobočkami po celém světě. Společnost pořádá každoročně dvě setkání, věnovaná tématickým přednáškám z filosofie či teologie a následné diskusi; vydává časopis Akta společnosti Tomáše Akvinského. Prezidentem české sekce je Štěpán Filip, ředitelem Roman Cardal. Sídlo Společnosti je totožné s jejím sekretariátem na adrese Husova 8, Praha 1.

Sv. Tomáš, který se pro svatost života proslavil i velikým počtem zázraků, je patronem filosofů, katolických škol a fakult, knihkupců, studentů, teologů, výrobců tužek a je vzýván při sporech o pravost nauky i jako ochránce za zlého počasí.

10. 10. Které encykliky zveřejnil papež Benedikt XVI. a čeho se týkají?

Jsou to encyklika Deus caritas est (doporučena v Obrázku roč. 4, č. 11, 7. 10. 2006, s. 19) a Spe salvi, která vyjde knižně česky během tří týdnů; budeme o ní informovat příště.

br. Felix OFM

ODPOVĚĎ Č. 2 (4. ČÁST) TESTU PRO DOSPĚLÉ Z ČÍSLA 10 MINULÉHO ROČNÍKU

Dokončení stručného přehledu obsahu konstituce Lumen gentium.

Kapitola 6 Řeholníci

Evangelijní rady v církvi

43: Evangelijní rady čistoty zasvěcené Bohu, chudoby a poslušnosti mají poklad ve slovech a příkladu Pána. Z hlediska božského a hierarchického zřízení církve není tento stav uprostřed mezi stavem duchovním a laickým, ale Bůh povolává z obou těchto skupin některé věřící, aby využili zvláštního daru života církve a byli tak, každý svým způsobem, prospěšní jejímu spasitelnému poslání.

Podstata a důležitost řeholního stavu

44: Sliby, kterými se křesťan zavazuje zachovávat tři uvedené evangelijní rady, dává se do výhradního vlastnictví Bohu nade všechno milovanému. Slib evangelijních rad je viditelné znamení. Stav založený na slibu evangelijních rad nepatří sice k hierarchickému zřízení církve, náleží však nepopíratelně k životu a svatosti církve.

Autorita církve a řeholní stav

45: Papež může vyjmout z pravomoci místních ordinářů a podřídit přímo sobě kterýkoli institut dokonalosti a jeho jednotlivé členy.

Význam řeholního zasvěcení

46: Řeholníci mají pečlivě dbát o to, aby jejich prostřednictvím církev věřícím i nevěřícím denně lépe ukazoval Krista. Musí být všem jasno, že i když slib evangelijních rad vyžaduje vzdání se nepochybně cenných hodnot, přesto není na překážku rozvoji lidské osobnosti, nýbrž svou povahou jí velice prospívá.

47: Každý, kdo je povolán k slibu evangelijních rad, má pečlivě dbát o to, aby zůstal v tom povolání, ke kterému ho povolal Bůh, a více v něm prospíval k větší svatosti církve i k větší slávě jediné a nerozdílné Trojice.

Kapitola 7 Eschatologický ráz putující církve a její spojení s nebeskou církví

48: Církev, do níž jsme v Kristu Ježíši všichni voláni a v níž Boží milostí dosahujeme svatosti, bude dovršena teprve v nebeské slávě, až přijde čas, kdy bude všechno obnoveno. Snažíme se tedy, abychom se ve všem líbili Pánu, a oblékáme Boží výzbroj, abychom mohli čelit ďábovým nástrahám a odolávat, až bude zle. Protože však neznáme den ani hodinu, je třeba, jak nás napomíná Pán, stále bdít. Na konci světa „ti, kdo konali dobro, budou vzkříšeni k životu, kdo páchali zlo, budou vzkříšeni k odsouzení.“

49: Nebešťané tím, že jsou důvěrněji spojeni s Kristem, upevňují celou církev ve svatosti, zušlechňují bohoslužbu, kterou církev obětuje Bohu zde na zemi, a mnohostranně přispívají k rozvoji církve.

otazky.vira.cz/otazka/Eucharistie-u-evangeliku.html). Tato podstata eucharistie u protestantské večere Páně není (u protestantů chybí apoštolská posloupnost kněží).

2. „Bohoslužbu slavíme ve společenství církve; Eucharistie z církve pochází, církev ji jako svůj nejcennější poklad chrání a ona církev utváří. Kdo není ve společenství církve, nepatří do liturgického shromáždění ani nemá nárok na Eucharistii – to se týká všech nekatolíků. Sdílení svátostí, tzv. intercommunio, je založeno na hodnosti věřícího, který vyznává stejnou víru a splňuje předpoklady (jako: stav mimo těžký hřích, platné manželství u Eucharistie), a oprávněnosti udělovatele (skutečná svátost – viz otázka 1.) na straně druhé“ (<http://www.katolik.cz/otazky/ot.asp?ot=1359>).

Ohledně úlohy víry ještě odkaz v otázce 1: „Podstatou sv. přijímání je sjednocení s Kristem a také se všemi, kdo patří k jednomu tělu, tj. církvi. Je to vlastně svátost jednoty, ona sjednocuje s Kristem a s církvi. Pokud však jsou křesťané ve viditelné nejednotě mezi sebou, bylo by pokrytecké dělat, že je vše v pořádku, a přijímat znamení jednoty (eucharistii). To tedy nezáleží už jen na víře a touze po jednotě jednotlivých lidí.“ Jde tedy o jednotu:

a) víry: Protestantismus je roztržštěn na velké množství tzv. denominací, které mají často i velmi odchylnou nauku. Nezřídka si dokonce člen takové denominace může její nauku vykládat do nějaké míry po svém.

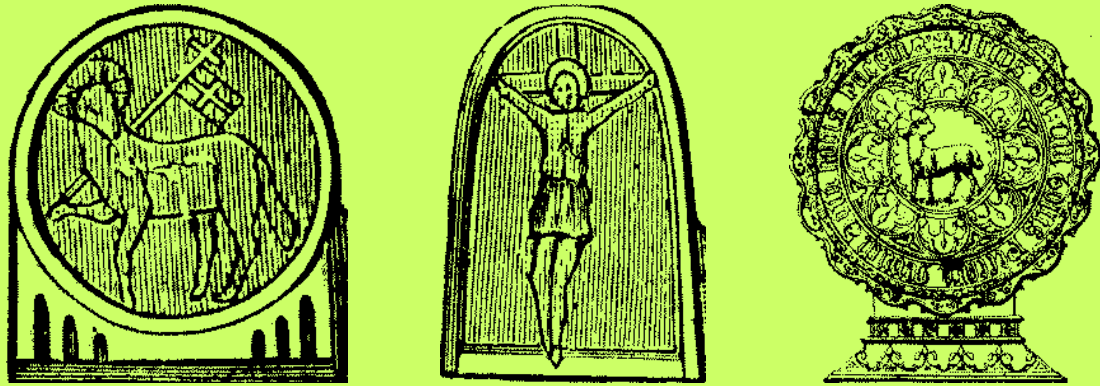
b) svátostí, bohoocty, liturgie: Jednotlivé denominace nejsou ani mezi sebou jednotné ve svém uctívání Boha.

c) řízení – srovnáme se situací u katolíků: Církev má jednu nejvyšší hlavu, římského papeže, kterému jsou přímo podřízeni biskupové, biskupům pak kněží a kněžím věřící.

3. „Katolík, který se ocitne v nouzi a nemůže přijmout svátosti ve vlastní církvi, může o jejich přijetí požádat pouze u udělovatele, v jehož církvi jsou tyto svátosti platné, nebo o němž je známo, že je podle katolického učení o svěcení platně vysvěcen“ (<http://www.cirkev.cz/cervena-rada-dokumentu.html>, položka 4 – Ekumenický direktář 132, nebo <http://www.cirkev.cz/fialova-rada-dokumentu.html>, položka 20 – Společenství ve svátostech A.III.2). O spoluúčasti na nesvátočné liturgické bohoslužbě praví Ekumenický direktář 118: „Slaví-li se liturgie v jiné církvi či církevním společenství, katolíkům se doporučuje, aby se účastnili žalmů, responsorií, písní a společných aktů církve, v níž jsou hosty. Na základě pozvání hostitelů mohou i číst lekci či kázat.“

4. Lze rozlišit oplodnění heterologní (aspoň jedna pohlavní buňka pochází od jiné osoby, než jsou manželé) a homologní (výlučně z pohlavních buněk manželů). Obojí oplodnění lze uvažovat jak in vitro (IVF), tj. mimo tělo ženy, tak jako umělou inseminaci, tj. v těle ženy. Ani jeden z těchto čtyř případů není přípustný, kromě případu, kdy by při homologní umělé inseminaci technický prostředek nenahrazoval, ale jen usnadňoval manželský styk za účelem dosažení jeho přirozeného cíle. Manželé, kteří nemohou mít děti, nebo se obávají, že přivedou na svět postižené dítě, prožívají utrpení, které mají všichni chápat a přiměřeně hodnotit. Manželství ovšem nedává manželům nárok na dítě nebo dokonce na zdravé dítě. Tato pravidla jsou rozumově odvozena bez použití nadpřirozené víry, která ale říká totéž. Proto jim mohou a mají porozumět a je dodržovat i nekatolíci – i nekřesťané. Pečlivé vysvětlení je k dispozici v knížce Dar života (Donum vitae), kterou jsme doporučili loňském č. 12, 31. 10. 2007, na s. 24n.

5. Pravda je shoda myšlení s myšlenou skutečností. Často se mluví ještě o pravdě ontologické (na rozdíl od této tzv. logické). Tou je shoda tvůrčího myšlení s jím tvořenou skutečností – u Boha-Tvůrce, ale i u tvořícího člověka. O této definici lze pojednat mnohem podrobněji. Ale jasněji ji podat nelze, protože tu jde o ty nejzákladnější roviny, tj. o poznání a o realitu. Pravda nebo nepravda (shoda nebo neshoda) je vlastností každého tzv. kategorického soudu: kategorický soud je takovou myšlenkou, která je vyjádřena jednoduchou oznamovací větou s jednoduchým podmětem i přísudkem. Říkáme, že tento soud je buď pravdivý nebo nepravdivý, že má svou pravdivostní hodnotu. A nelze myslet kategorický soud, který by nebyl ani pravdivý ani nepravdivý, nebo který by byl pravdivý i nepravdivý současně. Srov. níže ad 8.

6. Pacifikál, latinsky *pacificalis*, *osculatorium*, *tabula pacis*, *lapis pacis* nebo *instrumentum pacis*, anglicky *peace-plate*, *peace-tablet*, *pax*, *pax-board* nebo *pax-brede*, je kovová, dřevěná nebo slonovinová zdobená destička, která se ve středověku užívala k předávání pozdravení pokoje.

Od prvokřesťanských dob se praktikovalo tzv. políbení pokoje. To ve středověku přestalo být vhodné – jednak z důvodů hygienických, jednak už nebylo možné, aby muž políbil ženu nebo žena muže. Proto se začal používat pacifikál.

Akolyta pacifikál nejdříve v pokleku nabídl celebrantovi, který Krista zastupuje a od Krista přijímá Jeho pokoj. Celebrant pacifikál políbil jako první. Pak byla tabulka postupně předávána k políbení dalším účastníkům shromáždění a to v pořadí jejich hodnosti – nejdříve v presbytáři, potom dál. Příklad: při svatební mši svaté byl pacifikál přinesen ženichovi, potom nevěstě a potom dalším přítomným (není už známo zda všem a ve které části mše svaté to bylo).

Pacifikál byl opatřen držátkem a po každém políbení byl důkladně očištěn lněným vlhkým plátnem, jak bylo třeba. První zmínka o jeho používání je ze 13. století. Kardinál Bona připisuje nástup jeho používání františkánům. Slova a odpověď při políbení pacifikálu byla stejná jako dnes (*Pax tecum. Et cum spiritu tuo.*).

7. Daniel, hebrejsky psáno *dānijjē'l*, znamená Bůh je můj soudce. Toto jméno nesou v Písmu svatém čtyři osoby. Z nich nejznámější je prorok, jehož spis nese název Kniha proroka Daniela. Je čtvrtým z tzv. velkých proroků (kromě Izaiáše, Jeremiáše a Ezechie-la). Žil v dobách hrozné tísně a horlivé makabejské snahy o její překonání, když Zemi izraelskou v letech 178 – 164 př. Kr. znásilňoval Syřan Antioch IV. Epifanes. Kniha byla sepsána několik roků potom. Část knihy je v aramejštině, delší zachovaný text knihy je řecký.

8. Může Bůh trpět? Může trpět Boží Syn? Trpěl Boží Syn na kříži?

V dogmatice je podobným myšlenkovým útvarům věnována celá kapitola, protože snadno může dojít, a leckdy také dochází, k nesprávnostem. Proto malé cvičení neuškodí. Máme-li u první otázky (Může Bůh trpět?) na mysli Ježíše Krista, který je jistě Bohem, pak lze říci, že Bůh trpěl na kříži. Rozumí se ovšem: jako člověk. Máme-li ale na mysli např. Ducha svatého nebo Nejsvětější Trojici, pak je na první otázku odpověď záporná – trpět nemohl a nemůže. Na třetí otázku (Trpěl Boží Syn na kříži?) jsme vlastně již odpověděli: Boží Syn trpěl. Nyní ale netrpí, protože ani jako Bůh, ani jako člověk v nebeské blaženosti, trpět nemůže (druhá otázka: Může trpět Boží Syn?). (Poznámka: Věčná nebeská blaženost nejen nebesťany nezabavuje zájmu o nás, kteří zde na zemi putujeme k věčnosti, ale naopak jej posiluje.)

Je zřejmé, že psaná věta může být mnohoznačná. Pravdivost nebo nepravdivost je totiž v prvé řadě vlastností soudu, což je myšlenkový útvar. Vyslovená nebo napsaná věta soudu ne vždy přesně odpovídá (srov. výše ad 5.). Věta totiž může získat svou pravdivost až potom, co ji někdo začne myslet. Proto rozhodující je to, jak je napsaná věta myšlena.

9. Sv. Tomáš z Aquina (* 1225/6 zámek Roccasecca u Aquina jako sedmý a poslední syn hraběte Landolfa, příbuzného hohenstaufské císařské rodiny – † 7.3. 1274 klášter Fossa Nova mezi Neapolí a Římem nedaleko Priverna), latinsky *Thomas Aquinas*, byl katolický filosof a teolog scholastiky, tvůrce nejrozsáhlejšího naukového systému středověku.

Jako pětiletý chlapec byl Tomáš dán na vychování do benediktinského kláštera v Monte Cassino (tento klášter byl založen samotným sv. Benediktem), ještě jako chlapec pak Tomáš studuje na universitě v Neapoli.

Do Aristotelova díla pronikl mnohem hlouběji než jeho učitel sv. Albert Veliký. Vrchol Tomášovy vědecké dráhy přichází za jeho druhého pařížského pobytu v letech 1269 – 1272. Tomáš se stává nejoslavovanějším učitelem teologie, ke všem sporným teologickým otázkám je vyžadováno jeho mínění, mnohé spory pak řeší rozhodujícím způsobem. Jeho práce znamenala vrchol scholastiky, která pak začala postupně upadat.

Církev ho považuje za svého největšího teologa, což také není příznivé, neboť od jeho působení uplynulo už 730 let. Za svatého byl prohlášen 18. 7. 1323 Janem XXII. Je jedním ze třiceti tří učitelů církve. Byl jím jmenován sv. Piem V. (také dominikánem) 11. 4. 1567. Před ním byli takto označeni jen sv. Ambrož, sv. Jeroným, sv. Augustin a sv. Řehoř Veliký, a to Bonifácem VIII. 20. 9. 1295. Tomášovy ostatky byly 28. 1. 1369 na příkaz bl. Urbana V. slavnostně přeneseny z Fossa Nova do Toulouse. Ten den se v celé církvi slaví světcova památka. Lev XIII. encyklikou *Aeterni Patris* vydanou 4. 8. 1879 vyhlásil učení sv. Tomáše (tzv. tomismus) za učení církve a uložil všem katolickým mistrům řídit se při vyučování nauky víry kromě Písma svatého především učením sv. Tomáše.

Tomuto pokynu se občas vytýká, že pokud nějaký universitní mistr Tomášovo špičkové učení chápe, není třeba mu takový pokyn dávat, a pokud je nechápe, nelze mu jej dávat. Důsledky také nebyly příliš slavné. Do studia díla sv. Tomáše byly nuceny zástupy studentů, kteří na to vůbec neměli schopnosti. Usuzování se často – i v docela nedávné době – nahrazovalo biflováním. U „studentů“ pak nezdědka vznikala přinejmenším lhostejnost ke způsobu Tomášova uvažování, ba nedůvěra k lidskému rozumu. Pro jedny bylo Tomášovo dílo nekritizovatelné, jiní je kritizovali bez jeho pečlivé znalosti.

Příklady nepochopení? V den třetího výročí smrti Andělského učitele vyhlásil pařížský biskup Tampier nad 20 tezemi učení sv. Tomáše klatbu. Za několik dní nato dominikán Robert Kilwardby, arcibiskup canterburský a primas anglický, vyhlásil Tomášovo učení za kacířské. A roku 1282 zakázala generální kapitula františkánů v Paříži četbu Summy teologické ve františkánských školách.

Dílo sv. Tomáše je velice rozsáhlé – již jeho první souborné vydání z konce 16. století má sedmnáct velkých svazků, francouzské vydání z konce století devatenáctého jich má již třicet čtyři:

- Komentáře k Aristotelovi – celkem dvanáct děl, vysvětlujících Aristotelovy spisy.
- Menší filosofické spisy.
- Souhrnné teologické výklady – dvě nejdůležitější díla, a to „Suma teologická“ (Tomáš ji psal v letech 1266 – 1273) a komentář ke knihám sentencí Petra Lombardského. Dvojazyčný text Sumy (český a latinský) je k dispozici na <http://krystal.op.cz/sth/sth.php>.
- Questiones – literární zápisy teologických disputací (polemik), konaných na universitách.
- Menší spisy ke křesťanské dogmatice.
- Apolegetická díla k obraně křesťanské víry, – nejvýznamnější je „Suma proti pohanům“ (zvaná též „Filosofická suma“), sepsaná v letech 1259 – 1264 a namířená především vůči Arabům, „O zdůvodnění víry proti Saracénům, Řekům a Arménům“ a „Proti omylům Řeků“.
- Spisy o řádu a řádových pravidlech.
- Exegetické spisy – k výkladu Písma svatého.

V Obrázku jsme v minulosti doporučili knihu *Tomáš Akvinský o zákonech* (roč. 2, č. 2, 9. 1. 2004, s. 7).

byla argumentem i pro okupaci v r. 1968, kdy se na ni odvolával Brežněv. O moskevské smlouvě mlčel i Jan Masaryk (s komunisty, tj. „s touto [poúnorovou] vládou si rád zavládnou“ – trvalo mu to asi jen 10 dní). Mariánský sloup nebyl stržen v roce 1919, ale 1918 (s. 148), průvod studentů k Hradu, který byl brutálně napaden policií, se konal až 25. února 1948 (s. 67), slovenští členové Sboru pověřenců za Demokratickou stranu v únoru 1948 neodstoupili, ale byli ze svých úřadů vyhnáni (s. 66). Bohužel i Václav Vaško však obešel otázku, jež zůstává jako důležité téma i nadále: působení internuciatury v tomto období, její kontakt na místní hierarchii a ovlivňování jejího rozhodování (mimochoodem, nedořešena zůstává i otázka tzv. mexických fakult, neboť údaje o jejich předání se v literatuře liší).

Ukázka z knihy: „Pravděpodobně první obětí komunismu z církevních kruhů se stal kněz olomoucké arcidiecéze P. Vojtěch Rygaal (1910 – 1948). Dne 26. března 1948 byl při pokusu o přechod hranic zastřelen. První zatčený kněz byl asi také z olomoucké arcidiecéze. Už 28. února 1948, tedy třetího dne po převratu si přišla Státní bezpečnost pro P. Václava Kuchaře (1911 – 1990). Ve vězení pobyl 12 let a dva měsíce (do amnestie v roce 1960).“

Díl II.: Druhý díl pojednává o snahách komunistického režimu podrobit si církev násilím: o vraždě číhoštského faráře Josefa Toufara, o procesech s představiteli řádů, zabrání klášterů, internaci řeholníků a persekuci řeholnic. Zmiňuje se také o zrušení diecézních seminářů a nasazení bohoslovců a mladých kněží na nucené práce v jednotkách PTP. Kniha přináší málo známé podrobnosti o procesech s biskupy Trochou, Otčenáškem a Hladem a o pokusu zlikvidovat řeckokatolickou církev. Autor zároveň nezamlčuje, že vedle vyznavačů

a mučedníků byli v církvi i lidé ustrašení a také zrádci. Jedna z kapitol je věnována zrodu Mírového hnutí katolického duchovenstva (viz loňský roč. Obrázku, č. 1, 3. 12. 2006, příl. s. 9 a č. 2, 24. 12. 2006, příl. s. 3nn.), které mělo být nástrojem režimu uvnitř církve. Poslední kapitola přináší podrobné informace o provokaci, kterou připravila StB v Babičích. Tato akce státní moci stála život 17 nevinných lidí. Zlomit církev se však režimu nepodařilo. Působila dál ve vězeních, v internacích, rodinách a tajných kroužcích katolické mládeže.

Podle www.ikarmel.cz

Závěr: Václav Vaško už prvními dvěma díly své nové práce předkládá souborné dílo, kde lze najít prakticky každou informaci o dané problematice. Začal svou práci v době, kdy každou hotovou kapitolu musel schovávat u přátel, aby nepadla do rukou StB, a dnes ke své práci využívá podmínek, jež pro kvalifikovanou práci skýtá svobodná společnost. V tomto smyslu je svědkem pravdy o naší době – svědkem poctivým a kvalifikovaným.

Michaela Freiová

**Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ
30. LEDNA AŽ 4. BŘEZNA 2008**

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Ruprechtice

Tereza Šimicová (1929)

Bohuslav Šteyer (1922)

Jitka Měříčková (1920)

Jan Pur (1931)

Josef Zeuner (1912)

Helena Pospíšilová (1923)

P. Antonín Kejdana OFM

OB RÁZEK

libereckých farností

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV - Ruprechtice, datum vydání: 9. 3. 2008

tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberecTofmZquickTcz, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM

Foto na titulní straně – Jan Pur v den Narození Páně 25. 12. 2007, Filip Faltejsek

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na www.pravda.bloguje.cz – starší čísla v Knihkupectví u sv. Antonína.

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

KAŽDÉMU VLIL NADĚJI, ANTONÍN 3

PASTORACE

MANŽELSTVÍ (6) – PŘEKÁŽKY MANŽELSTVÍ SOUVISEJÍCÍ S CÍLÍ MANŽELSTVÍ? JAN VOŽENÍLEK 3

PASTIERSKY LIST BISKUPOV SLOVENSKA NA 3. PÔSTNU NEDELU 4

DĚTI A MLÁDEŽ

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ 6

JAN POTMĚŠIL MÁ VÝZVY RÁD, NAŠE RODINA / PAVEL ELIÁŠ 6

RODINA A ŠKOLA

JAK DÁL S KONKORDÁTEM? AKTUÁLNÍ OTÁZKY 8

OHLEDNĚ SMLOUVY SE SVATÝM STOLCEM, JAKUB KRÍŽ, ZÁST. ŘED. ODB. CÍRKVÍ MK ČR 8

REAKCE NA ČLÁNEK „KLAUS A PAPEŽ PROTI MÝTU OTEPLOVÁNÍ“, JAN MÁRTON; BENJAMIN KURAS 9

GLOBÁLNÍ OTEPLOVÁNÍ A PRÁZDNOTA POHANSTVÍ, GEORGE KARDINÁL PELL 11

HISTORIE

PHDR. ALFRED FUCHS (4), P. JOSEF DOBIÁŠ 13

ČESKOSLOVENSKO A Vatikán BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY –

PŘÍPAD JMENOVÁNÍ BISKUPA 14

DO ČESKÝCH BUDĚJOVIC V ROCE 1940 (1), MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC 14

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

REORGANIZACE SLOVENSKÝCH ŘÍMSKOKATOLICKÝCH DIECÉZÍ, JAN VOŽENÍLEK 16

NOVÉ HRANICE CÍRKVI NA SLOVENSKU, JAROSLAV DANIŠKA 18

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

PODĚKOVÁNÍ, REDAKCE 20

RUPRECHTICKÝ HRBITOV –

RADNICE VE FRANCII A POHŘBÍVÁNÍ MUSLIMŮ, WWW.EURABIA.CZ 20

DOPIS PRIMÁTORA, ING. JIŘÍ KITTNER, PRIMÁTOR 21

REDAKČNÍ POZNÁMKY, BR. FELIX OFM; KAREL KOROUS 21

DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (2), PETR KOZOJED 22

AD: P. FRANZ SCHLUPECK: KDO MÁ PRAVDU? KRONIKA NEBO NÁHROBEK? MIRKA ŠÍMOVÁ 25

VÝROČNÍ ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ V R. 2007, BR. FELIX OFM 26

POSTNÍ VÝLET, MIRKA ŠÍMOVÁ 26

NĚKTERÉ AKTIVITY FARNOSTÍ 27

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA – REDAKCE DOPORUČUJE 29

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 30. LEDNA AŽ 4. BŘEZNA 2008 32

PŘÍLOHA

VĚROUČNÁ NÓTA O NĚKTERÝCH ASPEKTECH EVANGELIZACE (DOKONČ.), KONGR. PRO NAUKU VÍTY

BENEDIKT XVI. ZMĚNIL ZNĚNÍ VELKOPÁTEČNÍ PŘÍMLUVY V MISÁLU Z ROKU 1962

ŽIDOVSKÉ OHLASY NA ÚPRAVU, RABI JACOB NEUSNER / DIE TAGESPOST / RC

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

TEST PRO DOSPĚLÉ

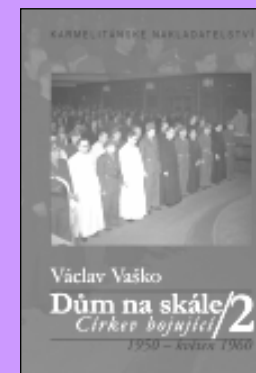
ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KRÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA

LIBERECKÝ ÚSMĚV, WWW.KATOLIK.CZ; WWW.FUNFLIP.COM; OLDŘICH KRUPÍČKA

ZVLÁŠTNÍ PŘÍLOHA

VELIKONOCE V LIBERECKÝCH FARNOSTECH, JAN VOŽENÍLEK

Vydalo Karmelitánské nakladatelství

Vydáno: 2004 + 2007 (1. vydání)

Objednací číslo: 101002 + 101003

Díl I.: S odstupem téměř patnácti let se „kronikář“ katolické církve v Československu Václav Vaško vrátil k tématu poválečného nástupu komunistické totality a konfliktu mezi ní a katolickou církví. Nepokračoval v Neumlčené (Zvon, 1990) a pokusil se znovu, s novými znalostmi, zachytit hrdinské i tragické období zápasu o přežití a budoucí podobu české a slovenské katolické církve. Nová kniha je něčím více než kronikou, je historickou prací, vytěžující širokou škálu nejrůznějších pramenů, od archivních po memoárové i ústní povahy. Přičteme-li k tomu výjimečné jazykové nadání i cit pro dramatickou zkratku, máme před sebou studii, která přes svou neskrývanou katolicitu má schopnost oslovit i nábožensky indiferentního čtenáře.

Jedenáct kapitol knihy postupuje v podstatě chronologicky, od prvních poválečných sporů a jejich širšího zakotvení (školský zákon, „kolakovičova aféra“ apod.) až k zlomovému únoru 1948 a jeho následkům. Výjimkou je kapitola o soudním procesu s knězem a bývalým slovenským prezidentem Jozefem Tisem na jaře 1947, které autor využil ke kritické exkursi do dějin samostatného slovenského státu, kde neskrývá své zklamání nad nešťastnou „katolickou“ politikou, zvláště v souvislosti s protizidovskými opatřeními. Kriticky se také zamýšlí nad neschopností demokratických politiků připustit si otevřeně nezměrnost komunistické agresivity a jejich touhy po moci, únor 1948 však vidí i jako výsledek všeobecného politického a společ-

enského zhrubnutí ve vztahu ke spravedlnosti. Překvapivě však zní formulace o vítězi voleb roku 1946 na Slovensku, Demokratické straně, jako o „nejslabší součásti československého demokratického spektra“, kde by byl na místě i kritický pohled na české politické strany a jejich neochotu přijmout Demokratickou stranu jako partnera a zastat se jí proti komunistickému špinění a diskreditování. Vůbec česko-slovenské vztahy (a to zvláště v rámci katolické církve) v tomto období by stály za hlubší sondou.

Pouňorový konflikt mezi novým režimem a církví podává Vaško podle dnes již standardního klíče – od prvních sporů (zastavení katolických časopisů, konflikt o politickou angažovanost duchovních. Beranovo Te Deum při zvolení Gottwalda prezidentem, Trochtovo lavírování po únoru apod.) a pokusů o jednání až k jejich krachu na jaře 1949 a otevřeně rozvratnou komunistickou politiku (Katolická akce). Přestože jde o věci poměrně známé, Vaško má schopnost vykreslit obratným citováním atmosféru doby i dilemata, jimiž aktéři procházeli. Kromě rozkolnické Katolické akce z června 1949 věnuje autor značnou pozornost následným tzv. exkomunikačním dekretům (bohužel se vyhýbá úvaze o tom, zda byly v napjaté chvíli potřeba a jaký byl jejich skutečný dopad) – kromě procesů s duchovními, kteří je uplatnili – i předcházejícímu skandálu v pražské katedrále při pokusu o přečtení biskupského pastýřského listu, kterým začala internace arcibiskupa Josefa Berana. Neopomíjí ani následky tzv. církevních zákonů z října 1949, jejichž zneužitelnost demonstruje na tzv. Dechetově aféře. Závěrečná část knihy je věnována zahájení politických procesů s duchovními a věřícími až po první procesy s členy Orla. Naše čtenáře bude zajímat, že v knize je zmínka o P. Josefu Dobiášovi, o jeho dobrých aktivitách v 50. letech i o jeho uvěznění.

Přestože jde o knihu nepochybně promyšlenou, nevyhnul se autor některým nepřesnostem: Především mýtu o Jaltě, kde se o nás ve skutečnosti nejednalo. Vstup do sovětského bloku rozhodl Beneš podepsáním smlouvy v Moskvě. Tato smlouva

bych doporučila personálu i dobrovolníkům v hospicích, ale i zdravotníkům a sociálním pracovníkům. Laikům (rodinám pacientů, pacientům současným i potencionálním, což jsme všichni) bych doporučila zvláště „Paliativní péči a komunikaci“. Ta by mohla částečně vyrovnat propast, která tu je vinou toho, že lékaři nekomunikují s pacienty, nebo s nimi komunikují málo či špatně. Na www.hospice.cz na všechny knihy upozorním, doporučím je a dám tam i kontakt na zásilkovou službu Karmelitánského nakladatelství. Doporučení rozešlu taky všem členům Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče, ti by to měli znát především. Hezkou neděli! Marie S.“

V knize Paliativní péče a komunikace hledá autorka vysvětlení pro optimismus nevléčitelně nemocných pacientů na příkladu malobuněčné rakoviny plic – pro naději na uzdravení, kterou chovají. Během pěti let výzkumu sledovala průběh nemoci pacientů, účastnila se konzultací, na nichž byli seznamováni se špatnými zprávami, a pobývala s nimi až do jejich smrti. Situaci sledovala z rozdílných úhlů pohledu – z perspektivy pacientů, jejich rodin, lékařů a ošetřujícího personálu. Na základě výpo-

vedí zúčastněných i vlastních pozorování autorka objasňuje, jak komunikace v různých fázích onemocnění ovlivňuje očekávání pacientů a jejich blízkých. Kniha poskytuje také popis úkolů, odpovědností a rolí všech zúčastněných: popisuje neformální pravidla, nejednoznačná sdělení, dilemata mezi profesionálním odstupem a osobním nasazením, vzorce informování a komunikace v různých fázích onemocnění, skryté náznaky blížící se smrti a ambivalenci pacientů, kteří oscilují mezi „vědění a nevědění“.

V českém prostředí je publikace do značné míry výjimečná i zvolenou metodou, pečlivým a detailním zúčastněným zkoumáním natolik citlivého procesu, jakým je proces komunikace s terminálně nemocnými. Neformální styl a rozsáhlé využívání příběhů, úvah a záznamů rozhovorů činí tuto knihu přístupnou širokému okruhu čtenářů: lékařům, dalším členům ošetřujícího personálu, pacientům, jejich blízkým, výzkumníkům na poli zdravotní péče i sociálním vědcům. Je vhodná jako studijní materiál v mnoha zdravotnických a ošetrovatelských oborech a v dalším vzdělávání, kde může posloužit jako ilustrace komunikačního procesu s pacienty během terminální fáze onemocnění.

O dalších třech knihách jen stručně:

Poradenství pro smrtelně nemocné a pozůstalé (Colin Murray Parkes, Marilyn Relfová, Ann Couldricková); Info a běžná cena: Brož., 180 str., 295 Kč; ISBN: 978-80-87029-23-7, obj. č.: BAR0178.

Principy a praxe paliativní péče (Sheila Payneová, Jane Seymourová, Christine Ingletonová, eds.); Info a běžná cena: Brož., 807 str., 695 Kč; ISBN: 978-80-87029-25-1, obj. č.: BAR0180.

Ztráta, změna a zármutek v kontextu paliativní péče (Pam Firthová, Gill Luffová, David Oliviere, eds.); Info a běžná cena: Brož., 240 str., 328 Kč; ISBN: 978-80-87029-21-3.

3. Dům na skále 1, 2

1 – Církev zkoušená 1945 – začátek 1950
2 – Církev bojující 1950 – květen 1960
Václav Vaško

Info a běžná cena: Váz., 255 + 466 str., 249 + 399 Kč

ÚVODNÍK

KAŽDĚMU VLIL NADĚJI

Nevím, jak jiní, ale my z jeho nejbližšího okolí, když jsme měli obavy ze svých lékařských nálezů, nebo z diagnóz našich blízkých, vždycky jsme zašli za ním. Pozorně přečetl, zamyslel se, pousmál, rozkročil se, a třeba pravil: „Víte, může to probíhat různě. Každý organismus je jiný, ale já věřím, že v tomto případě to nebude tak vážné.“

Nahlédl do tisíců lidských těl, mladých i starých, viděl všechny orgány skrze skla svých brýlí na pitevnách, dlouhé hodiny strávil studováním vzorků tkání pod sklíčky mikroskopů, byl poradcem operatérů, rozhodoval často, zda pokračovat v operaci nebo ji přerušit či zastavit, sám se svým týmem v pozadí, na tajemném oddělení, kam málokdo zabloudil,

aby poděkoval, přinesl květinu nebo láhev vína. Nenápadný, ale nepostradatelný.

Jeho život je spjat s libereckou nemocnicí. Celých 43 let zde pracoval až do svého důchodu. Ba, co dím, skoro do smrti. Bílý plášť neodložil. Ještě, coby primář, vystudoval teologii na Pražském Karlově učení, přijal jáhenské svěcení a byl pověřen péčí o nemocné. Obcházel všechna oddělení, podával Tělo Páně, modlil se s pacienty, každému vléval naději, podíral duchovně i duševně.

Takový byl primář Jan Pur. Dobrý manžel, otec, lékař, pastýř.

Pane primáři, bratře,
děkujeme Ti.

Antonín

PASTORACE

MANŽELSTVÍ

(6) Jaké jsou překážky manželství související s cíli manželství?

První takovou překážkou manželství je **tělesná neschopnost**. Tím se rozumí neschopnost k pohlavnímu styku. Není podstatné, zda taková neschopnost má anatomické, fyziologické, psychologické či jiné příčiny. Popsaná překážka musí existovat před vznikem plánovaného manželství, nikoliv až v jeho průběhu. Překážka je božského práva, a proto ji nelze dispensovat.

Zmíněnou neschopnost je třeba odlišit od neschopnosti zplodit potomka – neplodnosti; ta sama o sobě není překážkou manželství.

(Neplodnost by mohla způsobit neplatnost manželství, pokud by některý snoubenec takový jemu známý fakt o sobě druhému snoubenci před uzavřením manželství zamlčel – pak by ale nešlo o překážku tělesné neschopnosti, nýbrž o nedostatek manželského souhlasu způsobený podvo-

dem nebo omylem ve vlastnostech osoby.)

Další významnou překážkou je **trvalý manželství svazek**.

1. díl tohoto seriálu byl věnován otázce, co je manželství (nerozlučitelnost je jeho podstatnou vlastností), 3. díl pak tomu, jak manželství zaniká.

Poznamenejme tedy, že manželství nezaniká tím, že spolu manželé přestali (sexuálně) žít, že spolu přestali bydlet, tím, že byli rozvedeni sekulárním soudem, tím, že církevní autorita dovolila odloučení manželů za trvání manželského svazku (z nějakého závažného důvodu, např. pro dobro dětí), ani tím, že probíhá církevní soudní řízení prošetřující neplatnost manželství nebo řešící jeho rozlučení (podrobněji v dalších dílech seriálu), přitom však dosud nebyl vydán rozsudek nebo rozsudek nenabyl právní moci. Překážka je božského práva, a proto ji nelze dispensovat.

Jan Voženílek

Milovaní bratia a sestry!

Pôstna doba je prípravou na slávenie Kristovho veľkonočného diela, nášho vykúpenia. Vyzýva nás k pokániu, čo znamená obnovenie alebo prehĺbenie nášho vzťahu k Bohu. Volá nás k vnútornej premene. Vo Svätom písme Starého i Nového zákona nachádzame mnohé výzvy k pokániu. Najdôležitejšia je však tá, ktorú predniesol Pán Ježiš na začiatku svojho účinkovania: „Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo. Kajajte sa a verte evanjeliu.“ (Mk 1, 15). Túto výzvu sme počuli aj my na začiatku pôstnej doby. Výzva sa dotýka každej oblasti nášho života.

Dnešné Božie slovo, najmä udalosť so samaritánskou ženou, nám dáva príležitosť, aby sme sa vám, milí veriaci, prihovorili týmto pastierskym listom a orientovali vašu prípravu na Veľkú noc aj pohľadom na tak dôležitú vec ako je sexuálna stránka človeka a jej poslanie v Božom stvoriteľskom pláne. Samaritánska žena mala problémy so svojou sexualitou. Mala päť mužov a ani jeden nebol jej manželom. Predovšetkým si treba uvedomiť, a to je východisko k téme, že sexuálna stránka človeka je Bohom chcená a stvorená. „A stvoril Boh človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril.“ (Gn 1, 27). Všetkému, čo Boh stvoril, dal aj poslanie. Nič na svete nie je bez cieľa. Treba sa teda pýtať, aký cieľ dal ľudskej sexualite? Odpoveď dáva aj rozum nezaťažený vášňou, aj Sväté písmo. Sú tu dve odpovede. Prvou je predávanie ľudského života z pokolenia na pokolenie. Udržiavanie ľudského rodu. „Plodte a množte sa a naplňte zem!“ (Gn 1, 28).

Druhá, podľa dôležitosti rovnaká odpoveď je vytvorenie najužšieho a najvnútornejšieho spoločenstva medzi mužom a ženou. „Preto muž opustí svojho otca i svoju matku a prilipne k svojej manželke a budú jedným telom.“ (Gn 2, 24). To sa môže stať len

v nerozlučnom manželstve. Jedno poslanie sexuálnej stránky človeka neoddeliteľne súvisí s druhým. Odovzdávanie života sa má podľa Božieho plánu realizovať len v manželstve. A len manželstvom sa môže uskutočniť hlboké sebadarovanie dvoch osôb, muža a ženy, čoho vonkajším vyjadrením je aj sebadarovanie v sexuálnom živote. Myslíme tu na širokú stupnicu psychicko-telesnej príťažlivosti a vzájomného obdivu, čo je základom trvalého šťastia aj vtedy, keď sú manželia od seba vzdialení.

Manželstvo pre kresťanov je aj sviatosťou. Silou milosti sa upevňuje to, čom má byť pevné aj podľa prírody, skraľuje sa to, čo je krásne samo osebe. Manželom dáva odvahu a silu radostne plniť to, čo sviatosťným manželským zväzkom na seba vzali.

O manželskej láske hovoria filozofi, teoretickí i praktickí odborníci, lekári a psychológovia. Ospevujú ju básnici, stvárňujú ju výtvarní umelci. Naozaj, manželstvo je veľkým tajomstvom. O manželskej láske však musí hovoriť aj teológia. Človek je Bohom stvorený, Kristom vykúpený a Duchom Svätým vedený k večnému životu.

Sexuálna stránka človeka nie je len biologickou otázkou, ale týka sa celej osoby človeka, ktorý je aj duchovne založený. Iba spojenie oboch týchto stránok dáva manželom poznať, prežiť a vážiť si dar, ktorý dostali od Stvoriteľa.

Oddeliť telesný a osobnostný pohľad na sex je veľká nezodpovednosť. Je to veľké ochudobnenie a uprednostnenie iba toho, čo prináša chvíľkový telesný zážitok.

Je to nezodpovednosť aj voči Darcovi, teda Stvoriteľovi. Jeho dar sa nedá deliť bez ujmy. Človek sa tu správa ako na počiatku, keď počul falošný prísľub: „Budete ako Boh.“ Čo je na svoju vlastnú škodu. Sv. Pavol píše: „Preto ich Boh vydal nečistote podľa žiadostí ich srdca; a tak hanobili svoje vlastné telá tí, čo Božiu pravdu zamenili za lož.“ (Rim 1, 24-25).

ka HERMÁNKOVÁ – soprán. Zazní skladby Henryho Purcella, Giovanniho Battisty Pergolesiho, Antonia Vivaldiho, Josepha Haydna, Jeremiaha Clarka, Johanna Sebastiana Bacha, Friedricha Händela a ďalších.

Pořádá MO Vratislavice. Všichni jste zváni!

Sběr šatstva

V sobotu 29. března proběhne sběr obnošeného šatstva na sídlišti. Prosíme dobrovolníky o pomoc, sraz v 9.00 na faře. Hlaste se prosím předem, děkujeme.

Inzerce – pronájem sálu

Pro zájemce nabízíme možnost pronájmu sálu. Prostor sálu je vhodný pro pořádání rodinných oslav, svateb, školení, přednášek a pod. Kuchyňka k dispozici.

Kontaktní osoba : Václav Vaněk, 733 116 965 (nové číslo!), 485 160 625.

Václav Vaněk

**KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ
U SV. ANTONÍNA**

Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Redakce Obrázku z nabídky Knihkupectví u sv. Antonína po konzultaci s novým vedoucím prodejny Mgr. et Mgr. Romanem Staňkem (nastoupil 1. 3. 2008) **doporučuje**

1. Spe salvi (facti sumus)

O křesťanské naději (Nadějí jsme spaseni) Benedikt XVI.
Info a běžná cena: Brož., 63 str., 52 Kč
Vydaly Paulínky
Rok vydání: 2008 (1. vydání)
ISBN: 978-80-86949-41-3, obj. č.: PAU0239

Druhá encyklika Benedikta XVI. je nazvána podle slov sv. apoštola Pavla, Řím 8, 24: „Naše spása je předmětem naděje.“ Encyklika má 50 článků, které lze rozdělit do dvou částí: v první nalezneme

malé, ucelené pojednání o křesťanské naději, ve druhé se papež zamýšlí nad „místy“ současného života, kde člověk se naději nejen učí, ale také ji hned uplatňuje.

Encyklika se odvolává i na List Židům, který ukazuje na to, že víra vede

člověka k novému pojetí života, k naději a k lásce. Jsme-li spasení nadějí, myslí se tím naděje živá, naděje, která oživuje víru a je přitom sama oživena láskou. Spása podle křesťanské víry, vysvětluje v úvodu Svatý otec, „je nám nabízena ve smyslu naděje, kterou jsme dostali, věrohodné naděje, v jejíž síle můžeme čelit naší současnosti.“ Benedikt XVI. zdůrazňuje, že evangelium není jen zpráva o věcech, se kterými se můžeme seznámit, ale je i zvěstí, která je zdrojem faktů a mění život.

„Temná brána času, budoucnosti, je otevřená dokořán. Kdo má naději, žije jinak, byl mu darovaný nový život.“ Svatý otec připomíná, že Pán Ježiš nepřinesl světu „společensko - revoluční odkaz.“ Ani nebyl „bojovníkem za politické osvobození.“ Přinesl „něco úplně jiného, (...) setkání s živým Bohem, (...) setkání s nadějí, která byla silnější než utrpení otroctví a která zevnitř proměnila život a svět.“

2. Paliativní péče a komunikace

Anne-Mei Theová
Info a běžná cena: Brož., 248 str., 295 Kč
Vydal Barrister & Principal
Rok vydání: 2008 (1. vydání)
ISBN: 978-80-87029-24-4, obj. č.: BAR0173

Nakladatelství Barrister & Principal vydalo letos čtyři skvělé knížky o paliativní péči, tj. o všestranné péče o těžce nemocného nebo umírajícího člověka. Zeptali jsme se na ně přední odbornice na tuto problematiku, paní MUDr. Marie Svatošové. Napsala nám: „Moc děkuji za informaci, o těchto novinkách jsem nevěděla. Pečlivě jsem prohlédla všechny čtyři publikace – všechny

Zalovte ve své paměti a zapojte se do sestavování kompletní

Historie kostela sv. Bonifáce v Dolním Hanychově.

Sháním jakékoliv informace o kostele z doby od třicátých let do současnosti.

Slavnosti, koncerty, opravy či změna duchovního správce, vše na co si vzpomenete.

Čím více informací shromáždíme, tím podrobnější odkaz zanecháme dalším generacím.

Jakékoliv materiály či dotazy můžete zasílat na e-mail: KatikMachova@seznam.cz, případně je nechat u P. Lukáše.

Předem mnohokrát děkuji
Machová Katka

Arceidžkantský římskokatolický církev v Liberci vás srdečně zve na
I. BENEFIČNÍ KONCERT r. 2008

Kostel Nalezení sv. Kříže na Malém náměstí v Liberci
Ekvětná neděle 16.3.2008 v 15:00 hodin

Giovanni Battista Pergolesi
STABAT MATER

Účinkují:
Míra Poláčková (Soprán) - sólistka divadla P. K. Štaly v Liberci
Zlana Erlebachová (ALT) - sólistka Komorní filharmonie Pardubice
Miroslav Laštovka (Účinný přednes) - člen Muzikálního divadla Liberec

„Přiblížitelný sbor“ kostela sv. Kříže v Liberci
Výběr z mnoha libereckých sborů a sboru Šaldova divadla Liberec

„Basileova sborová společnost“
Členové orchestru Šaldova divadla Liberec

Dirigenti: Halg Gledijam

Vstup je dobrovolný, příspěvky budou věnovány na opravy kostela sv. Kříže

ve Sněžné u Krásné Lípy prázdninový pobyt pro školní děti a mládež.

Diaprojekce – AMSTERODAM

Tuto akci oznamujeme v Obrázku již potřetí. Poslední informace je, že 13. 3. budou dvě projekce, první od 16.00, druhá od 18.00, a obě v češtině!

Komorní soubor CONSORTIUM PRAGENSE

V neděli 16. března se bude od 18.00 v kapli Vzkříšení konat koncert vážné hudby. Účinkovat bude komorní soubor CONSORTIUM PRAGENSE ve složení: Miroslav Laštovka – trubka, Josef Prokop – cembalo, Viktor Vondráček – violoncello a Štěpán-

Božia pravda o človeku zodpovedá ľudskej prirodzenosti. Iba jej zachovanie prináša človeku šťastie.

Predmanželská čistota zohráva veľmi dôležitú rolu v príprave na manželstvo. Ak sa mládenec a deva zamerajú na seba eroticky, nemôžu poznať svoje povahové vlastnosti. Tie sa im potom stanú prekážkou harmonického manželstva. Sex je veľmi dôležitý, ale nezohráva prvé miesto pri budovaní šťastného manželstva. Skôr sa vyžaduje harmonia vo vyšších sférach spolužitia a vo vyšších hodnotách.

V harmonickom manželstve zohráva veľkú úlohu aj zodpovedný postoj k rodičovstvu. „Ploďte a množte sa a naplňte zem.“ (Gn 1, 28). Poslaním manželstva je sprostredkovať život deťom a vychovávať ich aj ako dobrých občanov aj ako Božie deti, ktoré v Cirkvi nachádzajú cestu spásy.

V tomto roku si pripomínáme 40. výročie encykliky pápeža Pavla VI. Humanae vitae. V nej pápež hovorí o zodpovednom rodičovstve. Čo to znamená? Veľkú ochotu manželov dať život deťom a zodpovedne ich vychovávať. O počte detí v rodine rozhoduje ich úprimné svedomie vzhľadom na ich zdravotné, ekonomické a sociálne podmienky.

Plánovanie rodičovstva musí zodpovedať prirodzenosti človeka. Sám Stvoriteľ vložil do tela ženy možnosť regulovať počatie vo vzájomnej hlbokej komunikácii s manželom, čo je tiež zdrojom budovania ich lásky.

Naopak, antikoncepcia redukuje komunikáciu manželov iba na vonkajšie okolnosti, ohrozuje ich dôverný vzťah a narúša ich vnútornú jednotu.

Z teologického hľadiska je antikoncepcia vážnym porušením Božieho poriadku vloženého do manželstva.

Ešte viac treba odsúdiť antikoncepciu, ktorá účinkuje až po počatí a bráni embryu rozvíjať sa v materskom lone. Tá pôsobí už abortívne. Sem treba dnes zaradiť aj všetky medikamenty, ktoré sa podávajú pod titulom antikoncepcie.

Bratia a sestry. Cirkev od svojho počiatku plnila a plní aj dnes svoje poslanie byť učiteľkou a vychovateľkou, lebo tým ju poveril sám jej Zakladateľ. Svojimi morálnymi zásadami hneď na začiatku prekvapila pohanský svet, ktorý sa topil v hriechu a nerestiach. Dokázala vybudovať kultúru ducha a rodinu presadiť ako centrálnu záležitosť štátneho spoločenstva. Kresťanské rodiny boli vždy kolískami veľkých osobností národa, kultúry, vedy a umenia.

Pôstna doba je pre nás výzvou k obnove. Obnovme aj naše zmýšľanie a správanie sa v oblasti manželstva a rodiny a sexuálnej morálky. Rodičia a vychovávateľa majú viesť deti a mládež ku kresťanskému a zodpovednému postojovi a zmýšľaniu o sexuálnej stránke človeka a k čnosti čistoty. V súčasnej dobe sa istá skupina ľudí pokúša zaviesť na školách sexuálnu výchovu v úplnom rozpore s kresťanským a vôbec vážnym ľudským postojom k sexualite. Upozorňujeme rodičov, aby sa zaujímali o to, čo sa ich deti v škole učia v tejto súvislosti.

Medzinárodné dohody zaručujú rodičom právo na výchovu svojich detí v ich filozofickom a náboženskom svedčení. Nikto, ani štát ani škola, im to nemôže uprieť. Chápeme našu mládež, ktorá v zmätku názorov a lákadiel hľadá orientáciu. Pomôžme jej zachovať si kultúru čistého vzťahu muža a ženy. Kristova milosť je presila silnejšia ako hriech. Nestrácajme nádej. V mnohých krajinách vznikajú spoločenstvá mladých, ktorí si robia sľub predmanželskej čistoty. Božie kráľovstvo vždy vyrastá z horčičného semienka.

A zverme sa aj do ochrany Panny Márie, našej prečistej nebeskej matky, ktorá nás pod krížom prijala za svoje deti. Nech nám vyprosí milosť čistého zmýšľania, lebo blahoslavení sú len tí, ktorí majú čisté srdce.

Biskupi Slovenska, 24. 2. 2008

**KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ
Skautské lyže (14. – 16. 3. 2008)**
(viz minulé číslo)

RESTART (4. – 6. 4. 2008)

Pro všechny rovery, kteří cítí, že by bylo dobré občas zresetovat hlavu. V rámci akce promítání filmu Hotel Rwanda zaštitěné FK Ichthys (pátek večer). Podrobné informace na plakátu:

MAŽOU SE TI ROVORY, AŽÍ NĚCO Z DATI ZJEDNI HLAVU, NEVYPNEJ PŘED NÁ,
RESTART
PÁTEK 4. DUBNA : 18.00 MĚŠE SV. KOSTEL / LIBEREČ-RUPRECHTICE
HOST VEČERA
P. Tomáš HOLUB
PORADCE MINISTRYNĚ OBRANY
12.00 HOTEL RWANDA-NOČNÍ FILM, DISKUSE
SOBOTA 5. DUBNA : 9.00 ZKOUŠENOSTI, DISKUSE
18.00 HOST DNE
P. Tomáš HOFFMANN
ŠEF STŘEDISKA VESMÍR
18.00 VÁCLAV HAVEL : AUDIENCE, V HLAVNÍ ROLI
Jan POTMĚŠIL
21.00 DANCING PARTY
CENA 250,-
NA UBYTOVÁNÍ A JÍDLO
PŘIHLAS SE CO NEJDŘÍV NA:
SMS: 736 613 333,
E-MAIL: zckrestart@centrum.cz

Sraz: pátek 4. 4. 18.00 kostel Ruprechtice
Rozchod: neděle ráno

S sebou: spacák a karimatka

Pokud by někdo chtěl přijít jenom na projekci, určitě nebude žádný problém (a nemusel by platit 250 Kč). Ale doporučuji celou akci.

Akce je určena pro: Bambusy (starší skauty), Pučmelouny (rovery), Bludy (rangers), rádce a rádkyně.

Organizuje: Pavel Eliáš

Kontakt: 737 546 279

Chvály v Ruprechticích

Zneužívám takhle trochu skautské stránky, ale myslím, že by nějací lidičkové ještě mohli mít zájem.

Každý pátek po mši, tzn. od šesti hodin se konají v ruprechtickém kostele chvály; pokud máte aspoň trochu zájem přijďte se podívat – každý člověk je vítán.

Jinak trochu popisu: chvály zahajujeme krátkou modlitbou, a pak zpíváme písně Bohu, přečteme třeba něco z Písma a zakončíme opět modlitbou – časově to jde asi na hodinu.

Toť ode mě asi vše, budeme se těšit ...:-)
(Einstein)

www.skauting.cz/ichthys

Foto
Z roverského „zájezdu“ na Višňovou
alias Pobytově-poznávacího zájezdu
CK Chirac

JAN POTMĚŠIL MÁ VÝZVY RÁD

V posledních třinácti letech žije na hraně mezi životem a smrtí – žije naplno, hodně pracuje a pak, když se tělo vzbouří, končí v nemocnici. Začalo to v noci 8. prosince 1989 na cestě z Ostravy do Prahy, kde Jan Potměšil spolu s Janem Kačerem byli na živém natáčení setkání s horníky. Auto bylo v pořádku a řídil je dobrý šofér, dálnice namrzlá ... Třiatvacetiletý herec Vinohradského divadla spal na zadním sedadle a probudil se po dvou měsících. Jediné, čím mohl hýbat, byly oči.

www.zittauer-fastentuecher.de nebo
www.via-sacra.info

Mirka Šimová

NĚKTERÉ AKTIVITY FARNOSTI

Pozvání do divadla

V rámci setkání mladých „RESTART“ zveme nejširší farní veřejnost na divadelní představení hry Václava Havla AUDIENCE.

Hraje Divadelní spolek Kašpar, v hlavní roli Jan Potměšil. Po představení beseda. Sobota 5. dubna 18.00 hodin, školní jídelna na ruprechtickém náměstí (autobus č. 25). Viz též rubriku Děti a mládež.

Ing. Pavel Eliáš

Z farnosti Vratislavice nad Nisou

Jarní prázdniny
Ve dnech 10. – 13. března se uskuteční

**VÝROČNÍ ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ
OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ
V R. 2007**

Obrázek libereckých farností (dále jen Obrázek) byl financován z několika zdrojů. Prvním zdrojem byla činnost tiskárny, tj. tisk pro partnery (62 700 Kč, tj. 43,9 %) a tisk pro externí zákazníky (64 000 Kč, tj. 44,8 %). Časopis se buď rozdává zdarma nebo za něj věřící poskytují částku podle svého uvážení. Doporučená výše je stále pět korun za kus; toto byl tedy druhý zdroj příjmu (16 125 Kč, tj. 11,3 %). Příjmy celkem tak činily 142.825 Kč.

Výdaje měly tuto skladbu: materiál, DKP (82 171,50 Kč, tj. 50,46 %), nákup služeb a zboží (73 070,50 Kč, tj. 44,88 %) a provozní režie (7 576,50 Kč, tj. 4,66 %). Výdaje celkem tedy činily 162 818,50 Kč. Vzhledem k tomu, že máme ještě několik pohledávek mezi zákazníky, lze zjednodušeně říci, že hospodaření bylo jen mírně ztrátové. Složky výdajů byly tyto: tisk časopisu Řád, jiné tisky, tisk Obrázku a tisk pro OFM Praha a Liberec.

Veškeré účetní doklady a účetnictví za rok 2007 obětavě a zdarma uspořádala a zpracovala opět Marta Smutná. Potřebné údaje pak byly převzaly do účetnictví Farnosti Ruprechtice.

Cenovou dostupnost časopisu i loni příznivě ovlivnilo to, že práce br. Felixe OFM byla nadále konána v rámci jeho povinností jako pastoračního asistenta ve Farnosti Ruprechtice, a to, že při tisku nadále pomáhal pan Karel Petr velice ochotně a zdarma. Za překladové práce děkujeme zvláště Martině Olekšákové, P. Pavlu Andršovi a P. Bogdanu Sikorovi OFMConv.

Výdaje za elektřinu a otop v místnosti tiskárny hradila Farnost Ruprechtice, výdaje za telefon řeholní dům bratří františkánů v Ruprechticích, kteří pořídili i nový LCD monitor. Za autodopravu je zapotřebí poděkovat P. Antonínu Kejdánovi OFM a P. Tomáši Genrtovi OFM a nově i vícero dobrovolníkům z libereckých farností. Farnosti Ruprechtice patří díky za bezplatný pronájem sklepní místnosti, v níž je tiskárna umístěna. Tiskárna obdržela darem další starý, původně vyřazený, avšak opětovně zprovozněný tiskový stroj a zakoupila i dal-

ší, původně vyřazený, rovněž opětovně zprovozněný (a konečně už zcela moderní) tiskový stroj RISO RP 3700. Veškeré toto zařízení je finančně odepsáno.

Internetové připojení je díky spolupráci s firmou ADV Computers nadále zdarma. Děkujeme zvláště firmě Geoprint s. r. o. vedené bratry Josefem a Jiřím Bílkovými, která i po celý minulý rok zajišťovala zdarma snášení, sešití, ořez a balení Obrázků.

Po stránce obsahové se patří zvláště poděkovat váženým přispěvatelům – autorům článků i fotografií. A to nejen za jejich píli a obětavost, ale i za to, že redakce se ani v průběhu roku 2007 nesetkala s uplatněním jistě oprávněného nároku na honorář u některého z autorů článků. V neposlední řadě díky patří nyní rozšířené redakci stále vedené P. Antonínem OFM a zejména všem těm, kteří se modlí, aby se toto liberecké dílo dařilo.

br. Felix OFM

POSTNÍ VÝLET

V sobotu 23. 2. vyrazila skupinka farníků ze Stráže nad Nisou do blízké Žitavy na menší odpolední výlet. Cílem byla, vzhledem k probíhající postní době, návštěva unikátních postních pláten.

Velké žitavské postní plátno z roku 1472, o velikosti 8,2 m × 6,8 m a s výjevy ze Starého a Nového zákona, můžeme nalézt v prostorách kostela Svatého Kříže. Malé žitavské postní plátno z roku 1573, o velikosti 4,3 m × 3,4 m se zobrazením Ukřižování Krista v rámu z jednotlivých symbolů umučení, se nachází v Kunsthistorickém muzeu františkánského kláštera. Obě plátna měla velice pohnutou historii, v letech 1994 – 1995 byla restaurována, a teprve od roku 2005 jsou vystavena ve stálých expozicích. Původně sloužila k zakrytí oltáře v postní době, což je v současné době pro nás neobvyklý jev. Mohli jsme se potěšit pohledem na opravdové poklady, ocenili jsme kvalitní audio-nahrávku s výkladem v českém jazyce a vstřícný přístup všech pracovníků.

Počasi se vydařilo, vlak jel na čas a do večera jsme byli všichni v pořádku doma. A pomalu plánujeme další společný výlet.

P. S. Bližší informace najdete na

Otázka: Hledala jsem nějaké podobnosti a napadlo mě, že jste se ocitl v situaci Evropana, který se během vteřiny ocitl v australské poušti. V jiném světě ...

To je krásný obraz – ale je hodně o vnějším prostředí. To nejdůležitější se však událo uvnitř. Vybavuji si okamžik, kdy už jsem několik měsíců ležel v posteli a cítil jsem, že jsem v klidu a že je to milost, zůstat živý. Že existuje Boží vůle – a co já s ní? Čekat na smrt nebo se vrátit do aktivního života? A já jsem chtěl do života, za každou cenu, i když jsem se doslova všechno musel učit znova, protože jsem byl pomlácený od hlavy až k patám.

Otázka: Takže jste stejně jako dítě znovu poznával svět?

Dá se to tak říci. Každá maličkost, kterou jsem se naučil, pro mě byla velkým vítězstvím. A navíc mě těšil každý pokrok. Ovšem – stejně jsem byl někdy ustrašený, rozbolavěný a protivný. Naštěstí jsem si uvědomil, že těmto emocím musím věnovat co nejméně času. Zásadní pro mě byla podpora lidí, které jsem nikdy nepotkal a oni mě znali jen z televize ... a modlili se za mě v kostelích.

Otázka: Vy jste se dokonce vřadil i zpět do života na alpských sjezdovkách ...

Já nechci předstírat, že zvládnou úplně všechno. Ale nechci si připouštět, že existují hranice, ty si vytváříme jen sami v sobě. Víte, že existuje horolezec, kterému vlak ujel obě nohy a on vyšel (!) na Mont Blanc?

My vozíčkáři jezdíme na monoski, což je laminátová sedačka, do které se zapnete suchými zipy jako do velkého přeskáče.

Pod sedačkou je lyže a vy jste zhruba třicet až šedesát centimetrů nad sněhem. V rukách máte stabilizátory – přiměřeně dlouhé francouzské hole s lyžičkami (a ty jdou překloupat, takže máte hůlky). Je dobré mít asistenta, který jede za vámi a upozorňuje na zradu v terénu. Já jezdím s tátou, který býval lyžařským trenérem.

Otázka: Před třemi lety jsem psala o americké baletce Mary Verdi Fletcher, která tančí na vozíku. Vy hraje divadlo stejně jako váš kolega-vozičkář Jan Kašpar od Cimrmanů. Co vás nutí k takové drině?

Chceme dokázat, že nepotřebujeme opečovávat. Nabijeme si nosy stejně jako děti, které se učí chodit. Ale když ty děti ze strachu před bolestí budete pořád držet v náručí, tak se chodit nenaučí. My jsme dospělí a jsme na vozíku. No a co? Nazdar bazar!

Otázka: Nenapadlo vás někdy „Proč zrovna já?“

Otočme to: A proč ne zrovna já?! To je cesta ke svobodě, když si uvědomíte, že nejste středem světa. A život trvá. A každá maličkost je najednou zajímavá.

Venda Šebrlová / Naše rodina, roč. 35, číslo 12 (zkrátil Pavel Eliáš)

JAK DÁL S KONKORDÁTEM?

AKTUÁLNÍ OTÁZKY OHLEDNĚ SMLOUVY SE SVATÝM STOLCEM

V souvislosti s presidentskou volbou se opět začalo trochu mluvit o tématu mezinárodní smlouvy mezi Českou republikou a Svatým stolcem. Zkráceně ji budeme pro naši potřebu označovat jako konkordát nebo jen jako smlouvu.

Jednání o konkordátu byla zahájena v prosinci 1999, kdy tehdejší prezident V. Havel informoval představitele Svatého stolce o připravenosti české strany zahájit jednání. Oboustranně dohodnutý text preambule smlouvy předal papeži předseda vlády M. Zeman na pracovní návštěvě Vatikánu v říjnu 2000. Od 6. dubna 2000 do 28. května 2002 proběhlo 14 kol jednání na expertní úrovni a text smlouvy byl dokončen. Přímí účastníci jednání tvrdí, že vyjednávací proces nebyl nijak jednoduchý a nechyběly v něm i emotivní okamžiky.

Smlouva byla podepsána v Praze dne 25. července 2002. Za Českou republiku ji podepsal místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí Cyril Svoboda, za Svatý stolec apoštolský nuncius v ČR Erwin Josef Ender. Česká strana konkordát podepsala s výhradou ratifikace, což se projevilo ve znění čl. 21 odst. 1 smlouvy. V praxi to znamená, že k platnosti smlouvy je třeba její ratifikace, tedy schválení oběma komorami českého parlamentu. Jak se ukázalo později, stala se tato podmínka nepřekonatelnou.

Při podpisu smlouvy ministr kultury P. Dostál připomněl, že text smlouvy jednohlasně podpořila i předcházející jednobarvná vláda ČSSD. Dodal, že text smlouvy byl konsultován i s opoziční ODS (i osobně s Václavem Klausem) a že připomínky ODS byly do textu smlouvy zpracovány.¹

Podpisem smlouvy se Česká republika zavázala uskutečnit ratifikační proces. Smlouva byla tedy předložena Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR 7. července 2002. **Návrh na ratifikaci Smlouvy byl zamítnut v prvním čtení 21. května 2003.** Pro zamítnutí se vyslovilo 110 poslanců, proti 39 z celkového počtu přítom-

ných 177². Zamítnutí návrhu smlouvy způsobily především hlasy ČSSD, ODS a KSČM.

Od roku 2003 se v ratifikačním procesu dále nepostoupilo, byť to bylo možné.

Václav Klaus, prezident České republiky odeslal dne 5. února 2004 dopis ministru zahraničí, ve kterém sděluje, že **smlouvu ve stávající podobě není ochoten podepsat.**

Smlouvu označil za „rekapitulační, neboť většinu věcí Česká republika jako samozřejmost zaručuje podle současného právního stavu platným právem.“ To dokládá i citovanými pasážemi smlouvy. Je třeba podotknout, že nebývá nijak neobvyklým, když mezinárodní smlouva fakticky potvrzuje existující právní stav – mezinárodní smlouva totiž onu úpravu povyšuje na mezinárodní závazek.³

Některé námitky Václava Klause by bylo možné do textu smlouvy zapracovat bez velkých problémů i bez dopadu na výsledný smysl textu⁴ a lze předpokládat, že by s nimi mohla souhlasit i druhá strana. Další námitky pana presidenta neplatí, nebo dnes neplatí, zejména v souvislosti s tím, že se mezitím velmi pokročilo v otázce majetkového narovnání mezi státem a církvemi. V posledních několika letech je tak možné v této otázce zaznamenat u Václava Klause určitý názorový posun. Ostatně zhruba před měsícem prohlásil, že by dnes již ratifikaci konkordátu neodmítal.

Jaký tedy můžeme očekávat další vývoj? Na první pohled můžeme být naladěni optimisticky. Současný prezident nakonec na myšlenku konkordátu přistoupil a vláda si stanovila v programovém prohlášení uzavření smlouvy se Svatým stolcem za jeden ze svých cílů. Prakticky se zatím v dané věci ještě téměř nic neděje. Další na tahu je vláda. Jejím úkolem je rozhodnout se, jak dál.

Možnosti budoucího vývoje jsou tři. Vláda se může pokusit znovu o dokončení ratifikačního procesu. Smlouva je již podepsána, takže její předložení Parlamentu by čistě teoreticky mohlo být otázkou několika málo týdnů.

Pokud by měla politická reprezentace

AD: P. FRANZ SCHLUPECK

KDO MÁ PRAVDU? KRONIKA NEBO NÁHROBEK?

Vážení čtenáři,

dovolte mi, prosím, abych se omluila a zároveň uvedla na pravou míru chybnou informaci z článku o P. Schlupeckovi, otištěném v minulém čísle Obrázku.

Na základě našich kronik jsem sepsala článek o jeho práci a životě v naší obci, vyfotila hrob a zaslala k otištění. Těsně před uzávěrkou jsem byla z redakce upozorněna na rozdíl mezi textem a fotografií u jeho data úmrtí. Na hrobě je uvedeno datum 9. března 1921, zatímco v kronice 9. února 1921. A teď, co s tím. Pamětník žádný, v překladu kroniky je opravdu únor, originál kroniky je v archívu, v archívu jsou až v pondělí a časopis jde do tisku téměř okamžitě. Vzhledem k nedostatku času pro ověření dalších informací jsem se přiklonila k datu na náhrobku. Text přepisují:

Hier ruhet in Herrn FRANZ SCHLUPECK Pharrer aus Althabendorf, gest. 9. März 1921 im 56. Lebensjahre. Schlumm're sanft! {Zde spí v Pánu FRANZ SCHLUPECK farář ve Starém Habendorfu, zemř. 9. března 1921 v 56 letech. Odpočívej v pokoji!}

A bylo to chybné rozhodnutí. O pár dní později se mi do rukou dostal zpravodaj litoměřické diecéze z roku 1921, jeho únorové číslo (Ordinariats Blatt für die Leitmeritzer bischöfliche Diözese, Nr. 4). Zde je jasně uvedeno (na straně 20) datum úmrtí 9. února 1921. Ač nejsem němčinář, a se švabachem nemám velké zkušenosti, oznámení je jasné:

„Es starben die Herren:

... Schlupeck Franz, Pfarrer in Althabendorf, am 9. Feber 1921 (natus die 5. Julii 1865, Ordinatus die 16. Maii 1898) ...

{Zemřeli tito pánové:

... Schlupeck Franz, farář ve Starém Habendorfu, dne 9. února 1921 (narozen 5. července 1865, vysvěcen 16. května 1898) ...}

A jak se to mohlo stát? Že by byla tak tuhá zima a nebožtík čekal na po-

hřeb do země až do teplejších jarních dnů? A nesrovnalost vznikla delší prodlevou mezi úmrtím a pohřbem? Nechce se mi věřit, že by na tuto chybu nikdo z farnosti nepřišel už tehdy. Je to vůbec původní deska, kterou někdo nevrátil k opravě? Co by k tomu našeho neznámého vedlo? Jeho vlastní chybné zadání firmě a nechuf platit novou desku ze svého? Kdo měl tuto záležitost na svých bedrech? Tehdejší kooperátor Josef Langer, obec, patron farnosti či vzdálené příbuzenstvo zemřelého faráře? Nebo se nejedná o originální nápis, ale až pozdější chybnou kopii, vytvořenou na základě neúplných údajů? Obávám se, že tuto záhadu zřejmě už nerozluštíme. Na obci se mi nepodařilo potřebné informace získat. A tak výrobce desky dohledáme těžko .

Důležité je nezapomenout. Tento kněz zde léta žil a pracoval, modlil se za farnost a určitě se za nás přimlouvá i dnes. Kytičku na hrob nebo modlitbu můžeme věnovat kdykoli. A kdo z vás přijde do Stráže nad Nisou na hřbitov, bude znát jeho malé tajemství: P. Franz Schlupeck odešel k Pánu o měsíc dřív, než je psáno na jeho náhrobku.

Mírka Šimová

Němců, v roce 1930, nalezlo v liberecké farnosti 49 687 katolíků.¹⁵

V příštím pokračování seriálu se ponoříme do hlubin středověku a přiblížíme si život faráře v té době. Setkáme se tedy s pojmy jako je beneficium, presentace, patronátní právo, konfirmace, i s některými problémy těch časů, což nám umožní porozumět mentalitě doby a zároveň hlouběji proniknout přes propast věků.

¹ Tato první zmínka pochází z rejstříku papežských desátků právě z roku 1352. Liberec tehdy stejně jako Rochlice a Vratislavice patřil mezi nejchudší farnosti celé oblasti, všechny tři odváděly pouhé 2 české groše ročně.

² Rád bych předem upozornil, že data založení či prvních připomínek jednotlivých obcí jsou čerpána z nejhodnověrnějších pramenů, nelze je však považovat za nezpochybnitelná. Pro náš seriál však postačuje i jen přibližná orientace v datech založení či prvních připomínek, a především pravdivá časová posloupnost.

³ Nutno však uvést, že jak Biberštejnové, tak po nich vládnoucí Redernové dbali o pěstování evangelického náboženství na Liberecku. Došlo k částečnému personálnímu posílení duchovní správy, ovšem také k jejímu úplnému podřízení vrchnostenské vůli.

⁴ Obročí, beneficium a prebenda jsou synonyma. V kanonickém právu se jedná o trvalé právo na určitý úřad, s nímž je spojený majetek či důchod. V našem pojetí a ve srozumitelnějším jazyce lze obročí ztotožnit s farností.

⁵ Když farář Columbus začínal 1. ledna 1648 druhý svazek dochované křestní a oddací matriky, nechal před záznamy o křtech sepsat všechny vesnice, příslušející k jeho farnosti.

⁶ Oním výpomocným duchovním byl pater Andreas Stommäus, jenž po resignaci P. Augustina Steima nastoupil na jeho místo. V noci z 15. na 16. listopadu 1631 byl P. Stommäus zavražděn několika zfanatizovanými luterány z Liberce.

⁷ Prvním pobělohorským rochlickým farářem se stal P. Matthäus Oellerus, dosavadní duchovní správce v Liberci, jenž svůj nový úřad nastoupil 16. června 1652.

⁸ Tato visitace je významná především tím, že při ní byla Liberečanům poprvé udílena svátost biřmování. 3. února 1670 jí během pěti hodin přijalo celkem 1 224 osob.

⁹ V časové posloupnosti to byl kostel Svatého Vincence z Pauly (vysvěcen 8. září 1888), klášterní chrám Božského Srdce Páně voršilek (posvěcen 14. srpna 1897) a kapucínský kostel Svaté Maří Magdaleny (posvěcen 11. června 1911).

¹⁰ Ve věci plánované harcovské farnosti velmi protestovali věřící z Rudolfova, kteří měli být podřízeni právě harcovskému faráři. V případě realizace celého projektu dokonce vyhrožovali odpadnutím od katolické víry.

¹¹ C. k. ministerstvo vyučování a kultury dalo souhlas ke zřízení ruprechtické farnosti již 29. listopadu 1910 výnosem č. 26.202.

¹² Například o Božím Hodu svatodušním roku 1935 byly v křížovém kostele slouženy 2 mše, v arciděkanském kostele 4 mše (z toho jedna pontifikální), v kapucínském kostele 4 mše, u voršilek, v kostele Sv. Vincence, ve Starém Harcově, v Janově Dole, v Ostašově, v městském sirotčinci a v městském zaopatřovacím ústavu po jedné mši.

¹³ Na stavbu kostela v Horním Růžodole byly dokonce již před první světovou válkou vypracovány plány, počítalo se s náklady ve výši 70 000 korun. V roce 1937 byl založen Výbor pro stavbu kostela v Horním Růžodole, jemuž se podařilo získat i značné finanční příspěvky. Po záboru Sudet v roce 1938 však byla celá akce úředně zastavena, shromážděné jmění pak převedeno na liberecké arciděkanství.

¹⁴ Libereckými katolíky byli např. městský hejtman Johann Wagner von Wagenau, purkrabí Gedeon Ehrlich, sedm radních, kantor, bývalý panský lesmistr, fojt zámeckého poplužního dvora, strážný a jen 14 měšťanů, mezi nimi také ranhojič Johann Bruckner.

¹⁵ Z toho 30 285 žilo v samotném městě Liberec, dalších 19 402 v přifařených vesnicích.

Petr Kozojed

zájem na tom text smlouvy upravit – například v souvislosti s připravovaným majetkovým vyrovnáním – znamenalo by to znovu zahájit celý vyjednávací proces, o kterém se dá těžko předvídat, jak dlouho by mohl trvat.

A konečně třetí scénář budoucího vývoje spočívá v tom nedělat nic. Odsouvat problém a přenechat jeho vyřešení budoucí vládě. Doufejme, že tento scénář je nejméně pravděpodobný.

Programové prohlášení vlády se k dané věci vyjadřuje takto: „Vláda bude usilovat o dořešení vztahů mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi, včetně mezinárodní smlouvy mezi Českou republikou a Svatým stolcem.“ Konkrétní postup tedy zatím není stanoven.

¹ „Proslovy při podpisu smlouvy ČR – Vatikán“,

<http://tisk.cirkev.cz/dokumenty/smlouva-mezi-ceskou-republikou-a-svatym-stolcem.html>, <http://tisk.cirkev.cz/?cmd=show&articleID=2263&rubricID=2>

² Hlasování č. 208, 16. schůze PS (4. volební období, 2002 – 2006)

³ Například problematika lidských práv je na mezinárodní úrovni zajištěna několikaobně, přestože česká Listina základních práv a svobod obsahuje úpravu zaručující vysoký standard respektování lidských práv. V této souvislosti není bez zajímavosti, že někteří právní teoretici považují smlouvu mezi ČR a Svatým stolcem za tzv. lidskoprávní mezinárodní smlouvu.

⁴ Např. poznámka o změnách v Evropě, vypustit některé „analytické soudy“ či proklamativní článek o úloze médií ...

Jakub Kříž

zástupce ředitele odboru církví MK ČR

REAKCE NA ČLÁNEK „KLAUS A PAPEŽ PROTI MÝTU OTEPLOVÁNÍ“

Už dlouho jsem se na jediné stránce textu nesetkal s tolika výmysly jako z MFD přetištěném článku Benjamina Kurase (lednový Obrázek). Pominu nesmyslnost celkového vyznění článku, jako by byl profesor Klaus ospravedlněn ve svých výrociích o změnách klimatu autoritou papeže.

K prvnímu „zázraku“ – papež ve svém poselství nezmiňuje jakékoliv dogma, natož aby se vůbec nějaké týkalo vztahu k životnímu prostředí. K druhému „zázraku“ – poselství papeže a Klausovy názory jsou naprosto neporovnatelné. Zatímco papež mluví o potřebě svobodného a ideologicky nezatíženého dialogu, ekonom Klaus rovnou prezentuje své mimovědecké domněnky o působení lidské činnosti na změny klimatu. Žid Franta s katolíkem Pepou a muslimem Jendou se přece taky nakonec shodnou, že nosí rádi černé ponožky, to je taky zážrak? Že si například pan Kuras nepovšiml daleko očividnější shody Klause a papeže například v názorech na křesťanské hodnoty jako třeba důležitost rodiny? To by byl možná alespoň náznak ekumenického zázraku. Ale o to přece v článku vůbec nešlo.

O několik řádek dále, o prorociích katastrofy klimatických změn strašících svět nejenže není v citovaném Daily Mail ani zmínka, ale ani článek samotný v tomto duchu nevyznívá. Není divu, že novinářští kritici vyčítají panu Kurasovi vytrhávání informací z kontextu a jiné nepřesnosti. K novinářské etice patří, včetně přebíraných článků, ověřování informací minimálně ze dvou zdrojů. Onen dobrý redaktor Obrázku, kterého Kurasův článek zaujal, zřejmě nepovažoval za nutné ověřit citace ani z do češtiny přeloženého! papežova poselství, kde samozřejmě není o prorociích a strašení ani zmínka. Druhá papežova citace je konečně v pořádku.

Abychom věděli, odkud vítr vane, pan Kuras má mnoho názorů společných s Václavem Klausem, jeho článek byl mimo bulvární deník MFD publikován také v CEPu (Klausova nezisková organizace Centrum pro ekonomii a politiku). To, že je česká pravice bližší křesťanským hodnotám než levice přece neznamená, že musí Obrázek nekriticky přejímat i jiné názory, a to už ne pravcové, ale izolované a navíc nepodložené.

Starší jistě vzpomenu na pokřivenou marxistickou vědu, nárokuje si neomylnost a principiální nadřazenost ostatním vědeckým disciplínám. Zhuba sovětského zemědělství biolog Trofim Denisovič Lysenko nepotřeboval dokazovat, že jeho genetické teorie fungují, však také zoufale nefungovaly.

Stačilo ovšem dokázat, že se řídí základními principy marx-leninismu a bylo jasné, že přece fungovat musejí. Jakákoliv událost marxistické vidění světa potvrzovala, naopak žádná ho nemohla zpochybnit. Logicky následoval útok proti odlišným pohledům na společenské jevy, ti, kdo „pravdu“ marxismu nevidí, jsou přece hlupáci, a ostatní zaprodanci, protože ji zradili ve jménu osobního prospěchu. Dialog není potřeba, s takovými se nediskutuje, takoví se zneškodňují a zesměšňují.

Podobný problém nadřazenosti jedné vědní disciplíny nám v praxi předvádí náš znovuzvolený prezident. Zakladatelé neoliberalní ekonomie Hayek či Mises učinili v rámci této vědy, stejně jako Marx, důležité vědecké objevy. Jenomže „ekonomové“ jako Klaus, Mach nebo Loužek transformovali tyto předpoklady do jediného kritéria všech společensko-vědních disciplín. Protože podle nich sledování individuálních zájmů v prostoru volného trhu nutně vede ke zvyšování celospolečenského bohatství, pak omezení role státu, deregulace a volná ruka trhu přece nemůže generovat závažné problémy. Takže pokud se klimatologové shodují, že lidským faktorem způsobované změny klimatu vedou ke zhoršení životních podmínek a jiným sociálním problémům, pak se musí logicky mýlit. Otázka, zda mají či nemají klimatologové pravdu, není pro dnešního českého neoliberálního ekonomu podstatná, protože jednoduše pravdu mít ani nemohou. Stejně jako marxismus, i neoliberalní Klausova „ekonomie“ hledá podle nepřátele, které nachází mezi klimatologickými pavědátoři, kteří falšují kvůli získání grantových prostředků výsledky svých výzkumů, jsouce financování tajemnými silami v pozadí.

Když Albert Einstein v 50. letech minulého století odsuzoval kapitalismus, byla jeho kritika mimo-vědecká, protože autorita fyziky neumožňuje vědecky poučený rozbor společenských jevů. Václav Klaus s CEPem jsou na tom v podstatě shodně – opouští hranice své vědní disciplíny, proto je jejich kritika mimovědecká, založená spíše na pocitu, že si nakonec kvůli tomu oteplování ještě nemuseli sundat ani svetr. Abychom si závěrem udělali obrázek o vě-

deckosti CEPu, citujme zasvěcený environmentální názor ředitele Marka Loužka v jeho článku „Kolik je druhů na Zemi?“ – „Zní to neuvěřitelně, ale protože se nové druhy stále nacházejí, celkové množství druhů na Zemi roste (...) nikdy na světě nebylo tolik druhů jako nyní.“ Skutečně neuvěřitelné. Není divu, však je také Loužek ekonom, žádný biolog ani klimatolog, stejně jako Václav Klaus je ekonom, stejně jako já, pro své klimatologické názory, tolik citovaný Lomborg je statistik.

Myslím, že dokud bude Obrázek čerpat z podobných „ověřených a zasvěcených zdrojů“, jistě se dočkáme dalších humorných článků, jimž vtipy Míry Kloze nebudou mít ani tu čest zavázat řemínek u opánků.

Jan Márton, 16. 2. 2008

MILÍ PŘÁTELÉ,

děkuji za posláni kritické odpovědi vašeho čtenáře. V samotném antikurasovském zápalu mu zjevně uniklo, že hlavním poselstvím mého článku je, že debata o globálním oteplováním, kterou si unesla silná politická lobby jedním směrem, díky Klausovi (a papežovi) teprve začíná. A chce-li někdo (jako váš čtenář) vyvrátit ta či ona tvrzení citovaná tím či oním politikem či komentátorem, posloužil by jí lépe předkládáním faktů než abstraktními osobními útoky. Nejde přece o to, kdo v této debatě vyhraje, jako o to, aby se vedla k takovým výsledkům, které by zachránily lidstvo před hromadnou sebevraždou, jestliže skutečně tuto sebevraždou páchá.

Zdravím, Benjamin

na Liberecku radikální řešení. V roce 1652 byla oddělena znovu obnovená rochlická farnost s filiálkami ve Vratislavicích a Rýnovicích.⁷ Podnět k další úpravě hranic obročí zřejmě vzešel od pražského arcibiskupa Matouše Sobka z Bílenberku po vykonané kanonické visitaci frýdlantského a libereckého panství v roce 1670.⁸ V roce 1673 byl jako farní kostel osamostatněn filiální chrám v Nové Vsi u Chrastavy, kde se doposud sloužily mše jen velmi zřídka. O rok později získal vlastního faráře také Vítkov, jemuž podléhala filiálka v Mníšku. U Liberce tak z filiálních obvodů zůstala pouze Stráž nad Nisou.

Velké ulehčení to pro liberecké faráře neznamenovalo, od poloviny 17. století vznikala celá řada vesnic v bezprostředním sousedství města, v roce 1657 Františkov a Rudolfov, v roce 1681 Nový Harcov, 1691 Nové Pavlovice, 1704 Janův Důl, 1761 Nový Habendorf, 1770 Karlínky a konečně v roce 1787 Kristiánov. Jistěže jen některé z těchto sídel se staly živými centry katolické víry, například v Janově Dole byl již roku 1716 posvěcen kostel Svatého Jana Nepomuckého, v roce 1771 dal děkan Anton Kopsch (1741 – 1775) vybudovat dřevěnou kapli Svatého Vojtěcha v Ostašově, na počátku 19. století vznikla svatojánská kaple v dnešním Růžodole I (Dolním Růžodole). V roce 1860 byl vysvěcen filiální kostel Navštívení Panny Marie ve Starém Harcově, na konci 19. a na počátku 20. století bylo vystavěno více kostelů v rychle rostoucím Liberci.⁹

A právě značný nárůst počtu věřících vedl po polovině 60. let 19. století k dosud nejambicióznějšímu projektu reorganizace farní správy. Od libereckého děkanství měly být odděleny jako samostatné farnosti Stráž nad Nisou, Janův Důl a Starý Harcov, výnosem z 24. dubna 1868 k tomu přivolilo již i ministerstvo kultu a vyučování. Rozhodující slovo v samotné realizaci měly právě dotčené obce a jejich představitelé, a to se ukázalo jako klíčový problém. Z rozličných důvodů, mezi nimiž na čelném místě figurovala otázka finančního zajištění, se velkorosý záměr tehdy neuskutečnil.¹⁰ Jen Stráž nad Nisou se později samostatně duchovní správy dočkala, o povýšení filiální-

ho kostela Svaté Kateřiny Alexandrijské na farní bylo rozhodnuto již v roce 1900, lito-měřická biskupská konsistoř potvrdila toto rozhodnutí 10. července 1902, c. k. místodržitelství pak 25. července 1902. Konečně roku 1911 byla farnost ustavena v rychle se rozvíjejících Ruprechticích, kde byl již o rok dříve posvěcen chrám Svatého Antonína Paduánského.¹¹ V roce 1911 po této poslední změně tedy liberecký arciděkan spravoval kromě samotného města ještě Starý Harcov s filiálkou Navštívení Panny Marie, Janův Důl s filiálkou Svatého Jana Nepomuckého, Ostašov s kaplí Svatého Vojtěcha, Františkov, Karlínky, Nový Harcov, Staré a Nové Pavlovice, Růžodol I. (Dolní) a II. (Horní) a Rudolfov.¹² Infulovaný arciděkan Gustav Buder (1903 – 1934) zamýšlel zřídit samostatné fary ve Starém Harcově, Rudolfově a v Horním Růžodolu. Záměr bohužel ztroskotal, jmenované obce totiž odmítly nést podíl na finančních nákladech takové akce.¹³ V rozloze z roku 1911 se proto liberecké arciděkanství udrželo až do roku 1945, a nic na tom nezměnilo ani vytvoření tzv. Velkého Liberce k 1. květnu 1939. Dnešní území libereckých farností, město Liberec a okolní obce znázorňují mapy v roč. 3 Obrázku, č. 3, 6. 2. 2005, s. 24n.

Církev však není pouze organizační struktura farností a kostelů, ale především Boží lid, tedy věřící. Údaje o jejich počtu v liberecké farnosti jsou však velmi mezerovité a umožňují jen hrubou rekapitulaci. V 80. letech 16. století žilo v Liberci ve 125 domech asi 900 duší, příslušející vesnice Harcov, Ostašov, Pavlovice, Ruprechtice a Růžodol pak obývalo dalších asi 900 lidí ve 129 domech. Liberecký okrsek tedy zahrnoval zhruba 1 800 obyvatel, arcíže v naprosté většině luteránů. Podle sčítání z února 1650 bylo v celém Liberci pouhých 28 mužů-katolíků, v Růžodole tříčlenná katolická rodina a jedna žena-katolička, v Rochlici pak byl katolíkem pouze místní šolc (tehdejší starosta).¹⁴ Tento tristní stav se i díky obětavé práci libereckých duchovních správců rychle zlepšoval, děkan Karel Topičovský (1775 – 1795) v roce 1794 vyčíslil počet svých oveček na 14 192. Konečně poslední sčítání lidu před odsunem

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (2)

V tomto příspěvku bude hlavním tématem územní vývoj dnešní liberecké arciděkanové farnosti od roku 1352 do roku 1945. Jedná se tu o logické doplnění předchozího článku o jejich institucionálních proměnách, a to dříve, než bude možno přistoupit k čtenářsky jistě vděčnějšímu líčení osudů jednotlivých duchovních správců. Bohužel nelze se tu zcela spolehnout na historické prameny, ty jsou pro dané téma značně mezerovité a navzájem se podstatně liší. Následující řádky tak mohou být maximálně pravděpodobnou rekonstrukcí skutečného stavu, nikoli však faktograficky nezpochybnitelným soupisem.

Prvně je liberecký farní obvod doložen v roce 1352, čili v době, kdy již byly farní kostely také v Rochlici a Vratislavicích.¹ V předhusitské éře spravoval liberecký farář zřejmě jen velmi malé území, kromě tehdejšího Liberce podle jistých indicií ještě Krásnou Studánku, Radčice, Svárov a snad i Ostašov. Období pohusitské patří z hlediska dochovanosti historických pramenů mezi nejtemnější etapy českých dějin, a to nejvíce právě na půdě církevní historie. Jen velmi obtížně lze dohledat jména samotných duchovních správců, ještě mnohem horší situace je právě při rozplétání územních otázek a změn.

Až do roku 1534 či 1535, kdy na Liberecku převládlo luterské učení a katolické faráře vystřídali evangeličtí predikanti, došlo jen k málo zaznamenaným událostem. Především se pod správu liberecké farnosti zařadily nově vzniklé či přesněji prvně doložené vesnice, totiž od roku 1453 Ruprechtice, od roku 1469 Stráž nad Nisou a od roku 1522 Starý Harcov.²

Po příklonu majitelů panství Biberštejnů k luterskému učení se toto rychle rozšířilo na celém jejich majetku, ovšem pro samotné územní rozčlenění jednotlivých farností to neznamenal nic zásadního. Jedinou, byť z duchovního hlediska nesmírnou a podstatnou změnou, bylo nahrazení katolických farářů evangeličtými predikanty, a pochopitelně úplné převrácení starých pořádků.³ K liberecké farnosti v tomto ob-

dobí připadly další vznikající vesnice, v roce 1542 Růžodol a léta 1559 Staré Pavlovice, jistou geografickou anomálii pak od roku 1560 tvořily Rýnovice u Jablonce. Zhruba v tomto rozsahu setrvalo liberecké obroč⁴ až do doby bělohorské a pobělohorské, přesněji do návratu katolických duchovních v roce 1624.

Z pochopitelných důvodů, katastrofálního nedostatku kněží i prvotní nutnosti centrálního provádění rekatolizace, spadalo celé liberecké panství pod jedinou, libereckou farnost. Jak obrovské území tehdy spravovali zdejší duchovní pastýři výmluvně dokazuje svědectví faráře Petra Vavřince Diviše Columbuse z ledna 1648.⁵ K farnímu kostelu svatého Antonína poustevníka přináleželo šest filiálních chrámů s dalšími vesnicemi. Obvod městského farního chrámu zahrnoval samotný Liberec, Růžodol, Pavlovice, Ruprechtice, Harcov a Ostašov. Pod strážský kostel Svaté Kateřiny Alexandrijské spadala Stráž nad Nisou, Svárov, Krásná Studánka, Radčice a Kateřinky. K Vratislavicím se počítaly ještě Kunratice a Proseč, k Rýnovicím pak Ludvíkov, Bedřichov a Hraničná. Do rochlického chrámu Svatého Jana Křtitele chodili věřící z Rochlic, Doubí, Vesce, Minkovic, Šimonovic, Hluboké a Pilínkova. Poslední dva filiální kostely byly na Chrastavsku, k Vítkovu připadla vesnice Vysoký, kostel v Nové Vsi navštěvovali ještě katolíci z Mlýnice. Rád bych ovšem zdůraznil, že celou tuto oblast spravoval od roku 1624 jediný kněz, jenž musel nejen sloužit mše, kázat, zpovídat, ale také čelit nenávisným útokům většinou protestantského obyvatelstva a konkurenci ve skrytu pracujících evangeličtých duchovních. Jistě tedy porozumíme povzdychu prvního pobělohorského katolického faráře v Liberci, Augustina Steima (1624 – 1627), jenž napsal 7. července 1627 regentovi frýdlantského vévodství Gerhardu von Taxis následující: „*Spravuji 4 kostely a 2 filiálky, mám však jen jedna ústa a jen jeden jazyk. Je mi proto nemožno kázat současně ze 6 kazatelen.*“

Dočasným řešením jistě bylo povolání výpomocného kněze⁶, ovšem po skončení třicetileté války (1648) a uklidnění domácích poměrů si žádala neudržitelná situace

GLOBALNÍ OTEPLOVÁNÍ A PRÁZDNOTA POHANSTVÍ

Australský kardinál George Pell o nejnovější hysterické náhražce náboženství

Rozhovor Michael Gilchrist | leden 2008

Co se debat nad teorií globálního oteplování týká, kardinál George Pell ze Sydney je rozhodnutým skeptikem. Pro své otevřené výhrady k tvrzení, že za klimatickými změnami stojí člověk, se stal v Austrálii terčem kritiky. CWR s ním hovořila o tomto problému.

Vaše nedávné poznámky ohledně tvrzení, že za klimatickou změnou stojí lidský faktor, spustily v Austrálii nelibostnou kritiku. Jak si to vysvětlujete?

Kardinál Pell: Přesto, že Australané rádi vidí sami sebe jako nezávislý, rozumný, a demokratický národ, v některých stále přetrvává sklon k stádní mentalitě. Právě nyní se zdá, jako by sdělovací prostředky, politici, mnoho církevních osobností i veřejnost obecně nahlíželi na klimatické změny v důsledku lidské činnosti v širším spektru (i metafyzicky, pozn. překl.) – jako kdyby zakládali nové náboženství.

Pochybuje-li jakákoliv veřejná osobnost o těchto východiscích, pro víru zelených fundamentalistů je to podobné herezi. Ostře úvodníky v novinách a dopisy do redakcí tomu jen nasvědčují.

Jste jedna z nemnoha osobností veřejného života v této zemi, která otevřeně vyjádřila nedůvěru k teorii, že za klimatickými změnami stojí člověk a jeho dlouhodobé působení. Jak nahlížíte na vědecké důkazy o klimatické změně a na čem zakládáte svůj skepticismus?

Kardinál Pell: Jsem samozřejmě skeptický vůči přehnaným tvrzením o blížící se klimatické katastrofě. Vědecká debata není rozhodnuta nějakými ústními dohodami, schvalovanými politickými stranami a veřejným míněním. Od té doby co má země klima, děly se tak či onak i klimatické změny.

Věda je proces experimentování, debaty a respektu k důkazům. Často však pracuje více s nejistotami než s jistotami, proto i prognózy a předpovědi mohou být skandálně chybné. Nesmíme ignorovat důkazy, které se nám zrovna nehodí. Dlouhodobé předpovídání počasí je notoricky nepřesnou záležitostí.

V 70-tých letech někteří vědci předpovídali globální ochlazování a příchod nové doby ledové. Dnes jiní vědci předpovídají apokalypsu kvůli globálnímu oteplování. To není žádná neúcta k vědě nebo vědcům, vzít tyto nejnovější tvrzení takto s nadhledem. Vážný přístup k vědeckým metodám to vlastně vyžaduje.

Nejistoty v otázce změn klimatu převládají. Teploty v Grónsku byly vyšší ve čtyřicátých letech než jsou dnes a ledovec Kangerlussuaq se tam nezmenšuje, nýbrž narůstá. Zatímco v Arktidě led taje, v Antarktidě se očividně jeho rozsah zvětšuje. Podle statistik se celkové světové teploty od roku 1998 nezvýšily – přestože na některých místech k tomu může docházet.

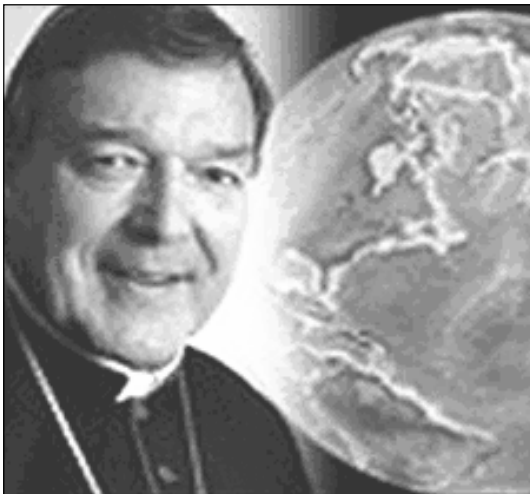
Připouštíte, že lidské aktivity mohou přispívat přinejmenším částečně ke globálnímu oteplování?

Kardinál Pell: Závažné důkazy naznačují, že během posledního století vzrostly teploty o 0,6 stupně a není zde pochybnost, že průmyslové aktivity ve velkém měřítku, jako ve velkých čínských městech, mohou mít v určitých oblastech nepříznivý dopad. Pokud však vezmeme průměr napříč zeměkouli, je těžké vidět v lidských aktivitách viníka nějakého globálního oteplování, natož aby nás to vedlo na pokraj katastrofy. Znovu připomínám, zabýváme se tu velice nepřesnou vědou, ať si počítačové modely říkají co chtějí. Nejistot je v klimatických změnách až až.

Žurnál American Scientist nedávno uveřejnil výzkum tání ledovce na Kilimandžáru. Studie potvrzuje, že teplota vzduchu v okolí ledovce je stále pod nulou, takže ledovec netaje kvůli globálnímu oteplování. Naopak, struktura povrchu ledovce naznačuje tání kvůli přímému radiačnímu působení slunečních paprsků. Z toho nemůže být obviněna žádná lidská aktivita.

Zjistil jsem, že na Marsu byly detekovány vzrůstající teploty, a z toho může být také stěžejní obviněna lidská aktivita. Na uhlíkové emise vyvolané lidskou činností – jakkoliv velké nebo nežádoucí – je třeba nahlížet v kontextu nezměrné síly slunce, vlivu oceánů, mraků a dalších přírodních sil, které ovlivňovaly zeměkouli po miliony let.

Samozřejmě je dobře, jestliže lokálně

nepříznivé účinky lidské činnosti, jako různé formy znečištění, povedou k větší péči o životní prostředí. Lidé v takových situacích obvykle jednájí sobecky, ačkoli křesťané mají určitou zodpovědnost jako správci Božího stvoření – pro současnost i budoucnost.

Co si myslíte o popularitě Al Gorea a jeho zvěstech o zkáze?

Kardinál Pell: Není pochyb o tom, že mnoho lidí je připraveno věřit nejhorším scénářům. Možná že všechny ty hollywoodské katastrofické filmy smazaly rozdíly mezi faktem a beletrií. Málokdo z nás má takové vědecké poznání, aby vznesl pochybnosti o divokých Goreových závěrech – snad ale máme nějaká ta zrnka selského rozumu.

Nicméně, den předtím než získal Nobelovu cenu míru společně s Mezivládním panelem pro klimatickou změnu, anglický nejvyšší soud rozhodl, že DVD s Goreovým dokumentárním filmem *Nepříjemná pravda* by nemělo být prezentováno ve školách, aniž by učitelé poskytli další materiály, opravující ve filmu devět podstatných chyb.

Mezi nimi je tvrzení, že se z důvodu zvyšování hladiny moře evakuují atoly v Tichém oceánu a polární medvědi tonou, protože musí překonat více než 60 mil, aby našli kus ledu. Soud shledal, že zde není žádný důkaz, který by podpořil taková tvrzení. Medvědi sice tonou, ale není to v důsledku tání ledu, nýbrž kvůli bouřím.

Nezdá se vám, že celá mánie okolo globálního oteplování má podtext nového náboženského hnutí, které vyplňuje prázd-

notu post-křesťanské kultury?

Kardinál Pell: Je pravda, že se některé hysteričtější a extrémnější tvrzení o globálním oteplování tváří příznačně pro pohan-skou prázdnotu, jako strach západního světa, konfrontují-li se s ohromnými a v podstatě neovladatelnými silami přírody.

Před lety mě ohromil strach nevěřících dětí z atomové války. Byla to téměř posedlost několika z nich. Mnoho lidí, kteří nepatří k žádné větší náboženské tradici, jsou nuceni se něčeho obávat.

Možná hledají směřování, které je téměř náhražkou náboženství. Někdy poukazují, že ti samí, kteří nás dnes varují před globálním oteplováním, nás v sedmdesátých letech varovali před hrozící dobou ledovou, protože podle některých ukazatelů tu už měla dávno být. Jen vzpomeňte na povyk okolo y2k problému, který měl koncem milénia ochromit počítačové systémy.

Víra v laskavého Boha, který je tvůrce vesmíru, má uklidňující psychologický účinek, ačkoli to není žádná záruka ráje, žádná záruka, že pokračující klimatické a geografické změny budou člověku příznivé. V minulosti pohané obětovali zvířata i lidi v marných pokusech uklidnit vrtošivé a kruté bohy. Dnes požadují snížení emisí oxidu uhličitého.

Jak vnímáte jako náboženský představitel svoji roli v této záležitosti?

Kardinál Pell: Je zde mnoho následovníhodných opatření, která jsou dobrá pro životní prostředí. Co potřebujeme, je svobodný dialog o neurčitostech kolem změny klimatu. To, že někteří zneužívají autority některých vědců pro uzavření této debaty, neslouží ani vědě, ani životnímu prostředí, ani lidem v západním i rozvojovém světě, ani našim potomkům.

Má úloha křesťanského představeného je stát oběma nohama na zemi, přispět k debatě o důležitých otázkách, otevřít mysl lidí, a poukázat na císaře, pokud je nahý. Snažím se argumentovat rozumně v souladu s Bohem Tvůrcem a odmítat náhražky, ať jsou to panteisté nebo ateisté.

Radikální environmentalisté si kladou vyšší cíle než pouhé moralizování a působení na lidi skrze strach. Nepotřebují k tomu pomoc církevních představitelů,

Jakmile o to budou pozůstalými požádáni, měli by se starostové snažit najít řešení. Zatím ještě nejsou povinni. I když mnozí mají k vytváření konfesních pohřebišť rezervovaný postoj, většina vykazuje určitou dobrou vůli. Nicméně narážejí na problémy s půdním fondem. Není jednoduché pozemek vyjmout z půdního fondu a rezervovat jej pro muslimy nebo židy, kteří rovněž požadují konfesně vyhrazená pohřební místa. Staré židovské hřbitovy jsou už plné a většina židů si přeje být pochována ve Francii. Fenomén pohřbívání v Izraeli zůstává okrajovým.

Aby se vyřešil nedostatek pohřebišť, navrhuje poslední zpráva Senátu vytvoření soukromých konfesních hřbitovů. Muslimské organizace tomu ale nejsou nakloněny, protože to zvedne poplatky za správu a údržbu. Aby mohly vzniknout soukromé hřbitovy, musel by být změněn zákon z roku 1887.

<http://www.lefigaro.fr/actualites/2008/02/18/01001-20080218ARTFIG00322-cimetieres-incitation-a-creer-des-carres-confessionnels.php>

www.eurabia.cz

RADNICE V LIBERCI, KATOLÍCI A RUPRECHTICKÝ HRBITOV

DOPIS PRIMÁTORA

Liberec: Ing. Jiří Kittner, primátor města Liberec, v Liberci dne 8. října 2007

Vážený pane arciděkaně,

dovoluji si Vám sdělit, že jsem nechal prověřit Váš podnět, resp. dotaz ohledně možnosti rozšiřování ploch hřbitovů ve městě Liberec a tímto Vás chci informovat o stavu věci.

Dle územního plánu je plocha vedle hřbitova v Ruprechticích určena pro rozvoj stávajícího hřbitova a v budoucnu zde tedy dojde k rozšíření jeho výměry. Rozvojová studie bude zpracována během 2 let.

Na hřbitově se však v současné době plánuje pouze rozšíření urnového háje. Další rozvojová místa jsou u hřbitova ve Vratslavicích nad Nisou a Horním Růžodole, a Technické služby města Liberec, a. s., jako vlastníci hřbitovů, připravují rozvojové studie i pro tyto hřbitovy.

Jsme si vědomi významu služby, kterou pro občany našeho města zajišťují Technické služby města Liberec, a. s., a proto od

roku 2004 Statutární město Liberec investuje do rozvoje hřbitovů finanční prostředky ve výši 1 500 000 korun ročně, především na opravu hřbitovních zdí, domků, cest a na rozvoj zeleně.

Vzhledem k tomu, že město má v úmyslu podporovat zvýšení úrovně těchto služeb i v dalších letech, zejména v oblasti údržby hřbitovů a zlepšení úrovně pohřbívání, je připravován projekt pro rozvoj hřbitovů včetně rozvojových míst pro pohřbívání do země.

Do doby zpracování rozvojových studií si Vás proto dovoluji požádat, abyste laskavě informoval občany, kteří mají zájem o pohřbívání do země a obrátí se na Vás, o možnosti využití hřbitovů ve Vratslavicích nad Nisou a Horním Růžodole.

Vážený pane arciděkaně, děkuji Vám za důvěru, s níž jste se na mne obrátil, a doufám, že jsem odpověděl k Vaší plné spokojenosti.

S úctou Jiří Kittner (podpis)

Vážený pan František Opletal, arciděkan
Katolická farnost – Arciděkanství Liberec, Kostelní 7, 460 01 Liberec 2

Zvýraznění v dopisu – redakce

REDAKČNÍ POZNÁMKY

Obrázek libereckých farností se této záležitosti věnuje opakovaně. Věřící i duchovní správci záležitost tradičního pohřbu do země považují za důležitou, viz:

- Podzim života, P. Tomáš OFM, roč. 1, č. 1, 30. 10. 2003, s. 3;

- Úcta k zemřelým (s citacemi Z Katechismu a z Kodexu kanonického práva), Pavel Eliáš, roč. 2, č. 9, 2. 8. 2004, s. 21n.;

- Pohřeb do země na hlavním hřbitově? Není místo! Pavel Eliáš, roč. 4, č. 8, 16. 7. 2006, s. 23.

Zatím marně – nejsme muslimové a nejsme ve Francii. Občanům (zákazníkům), kteří žijí v okolí Ruprechtic a evidentně mají zájem o pohřeb do země právě zde – plánující magistrát („podnikatel“) doporučuje pohřbení ve Vratslavicích, či v Růžodole. Jinými slovy: Chcete čerstvý chléb? Kupte si včerejší veku, vyjde to nastejno.

br. Felix PFM, Karel Korous

PODĚKOVÁNÍ

Ve středu 27. února nás opustil pan primář, jáhen Jan Pur. Předloni jsme si (v. č. 5)

připomněli i přiloženou fotografií jeho 75. narozeniny. Pan doktor Pur přispíval také do Obrázku libereckých farností, zejm. v dobách nejtěžších, při začátku vydávání. Napsal tyto články:

- Konečně skutečný návrat ke kořenům, roč. 1, č. 1, 30. 10. 2003, s. 7;
- Zakladatelka hospiců přijede do Liberce, roč. 1, č. 1, 30. 10. 2003, s. 8;
- Přednáška České křesťanské akademie, roč. 1, č. 2, 21. 11. 2003, s. 7;
- Je naděje na hospic v Liberci? roč. 1, č. 2, 21. 11. 2003, s. 8;
- Nejsem „dýpík“ (o biskupu Jaroslavu Škarvadovi), roč. 1, č. 2, 21. 11. 2003, s. 9;
- Konrad Adenauer pomáhá i dnes, roč. 2, č. 5, 16. 4. 2004, s. 18;
- Údiv, roč. 3, č. 1, 5. 12. 2004, s. 18;
- Misie, roč. 3, č. 12, 6. 11. 2005, s. 8.

Pane primáři, děkujeme Vám za Vaši přízeň.

redakce

RADNICE VE FRANCII A POHRBÍVÁNÍ MUSLIMŮ

Francie: Města a obce si neví rady s narůstajícími požadavky muslimských rodin. Pro komunální politiku je to značně citlivé téma. Muslimové si přejí být pohřbíváni do země natrvalo, odmítají ústupky, které jsou jen dočasné. Krom toho musí být pohřbívání tvářící k Mekce.

Francouzský ministr vnitra Michele Alli-

ot-Marie hodlá tento týden podepsat instrukční oběžník, vyzývající starosty k vytvoření pohřebních ploch na hřbitovech podle konfesí. Přestože tento pokyn nic nemění na stávajících pravidlech pohřebnictví, je to poměrně citlivé téma.

Pokud jsou hřbitovy veřejnými sekulárními plochami podle zákona 1887, starosta z titulu své výkonné moci může rovněž vyčlenit místo, kde by byli zemřelí pochováni, a tak vytvořit stále silněji požadovaná pohřební místa podle druhu vyznání. Pokyn z roku 1991 stanoví, že tato místa od sebe nesmí být oddělena zdmi a náboženské symboly se smějí nacházet pouze na pomnicích a hrobkách.

V minulosti byla většina imigrantů z Maghrebu (arabsky: západní; region v Africe na severu Sahary, západně od Nilu – státy Maroko, Západní Sahara, Alžírsko, Tunisko, Libye a Mauritanie) pohřbívána v zemi svého původu. Islám doporučuje, aby z titulu věrnosti k národním kořenům i z titulu náboženské tradice byli zemřelí pohřbíváni do islámské země. Až donedávna se Alžírčané v rámci svých rodových struktur skládali na přepravu těl zemřelých zpět do své původní vlasti. Tunisánům na repatriaci nebožtíků přispívá jejich vláda a Maročané mají zvláštní pojišťovací smlouvy s bankami. Podle studie objednané Fondem pro akci a podporu integrace a boj proti diskriminaci (Fasild) je 85 % zemřelých maghrebského původu stále pohřbíváno v původní vlasti.

„Rodiny zapustily kořeny ve Francii“

Ale časy se mění. „Děti druhé a třetí generace chtějí mít své rodiče uloženy nablízku a ne někde v Kotěhůlkách“, vysvětluje Mohamed Bechari, jeden z vedoucích Francouzské rady pro muslimský rítus (CFCM). Je to podle něho znamení integrace. „Rodiny zapustily ve Francii kořeny“, tvrdí Dalil Boubakeur, rektor pařížské mešity, který odhaduje, že 60 % osob alžírského původu chce dnes být pochováno ve Francii.

Jenže pochování ve Francii si žádá některé správní úpravy. Muslimové musí být do země pochováni provždy, a odmítají tak dočasná řešení a ústupky, které praktikuje většina francouzských hřbitovů. Navíc musí být pochování tvářící k Mekce.

ačkoliv je to efektivní cesta k pozdějšímu potlačení šíření křesťanského svědectví. Ti by naopak měli být zvláště citliví k nesmyslům.

Bůh křesťanů není pojišťovací agent, ani jeho syn Ježíš neřikal nic o globálním oteplování, naopak řekl mnoho o zápase mezi dobrem a zlem, o odvaze a strachu, o lásce a nenávisti.

Pán Ježíš nás volá k přistoupení na výzvy pocházející z našich srdcí, rodin a spo-

lečenství, dříve než začneme dávat ponaučení o otázkách vzdálených světů, kde jsme obvykle bezmocní.

Michael Gilchrist je redaktor australského náboženského měsíčníku AD2000 a autor nedávno vydané studie o australském katolicismu, Lost! Australia's Catholics Today.

Překlad péčí Jana Mártona

HISTORIE

PHDR. ALFRED FUCHS (4)

„Zjevy v současném veřejném životě ukazují, že z popřevratového nadšení se dostáváme do nížin politické skepse a apatie. Kdežto po převratu si každý sliboval od politiky ráj na zemi, propuká dnes obecenstvo v nadšený potlesk, kdykoliv se z kabaretního jeviště ozve narážka na politiku, jejímž skrytým smyslem jest, že je to všechno samá zlodějna. Přitom se však mluví o přepolitizovanosti života. A skutečně, třebaže lidé chovají k politice hlubokou mravní skepsi, jsou přesvědčeni, že politika je tajemným klíčem otvírajícím vše, po čem lidé obvykle touží. Domnívají se, že politika je jenom mazaností těch, kdož nic jiného dělat nedovedou. Věří, že politika není ničím jiným, než lstí a chytrostí, po případě násilím, honbou za úspěchem časným a dočasným. Naše doba nevěří příliš v heroické ctnosti politické. Přesto však je dnes sklon vidět v politikovi jakéhosi nadčlověka, jenž je povznesen nad běžnou morálku. Žijeme v dobách extrémů zprava i zleva a obojí extrém je stejně násilnický a stejně skeptický vůči drobné práci a politickému idealismu. Naše doba má velmi mnoho podobného s dobou renesance, jež dala světu Machiavelliho. Žalostná jest úloha inteligence v této době. Jest odsouzena buď k pouhému pěstování ideologie tak zv. kulturních pracovníků, nebo je donucena výtí s vlky, nepropadá-li vůbec politickému kvietismu (nečinnosti). Zásahy intelektuálů do politiky nedopadly právě šťastně. To však neznamená, že pole má býti přenecháno demagogům a machrům, že ani intelektuál, dostane-li se

k politické aktivitě, má zbožňovati každé násilnictví, jako zbožnil Machiavelli svého Césara Borgiu.“

Ani Alfred Fuchs si nebyl vědom bytostné shody mezi nacismem a komunismem. I on považoval první za pravici, druhý za levici, a nevěděl, že toto maskovací rozlišení vymysleli ve Stalinově Moskvě. Jemu to nemějme za zlé. (Zato čeští novináři by dnes měli vědět, že když v minulých dnech psali o pochodu „ultrapravavicových neonacistů“ v Plzni, že na těchto nacistech není žádné neo a že s pravici nemají nic společného - bližší vysvětlení v dopisu od čtenáře Obrázku, Roman Joch, roč. 2, č. 5, 16. 4. 2004, s. 8). Jinak je tato kursivka, napsaná před 80 lety, až překvapivě dnešní. **A proč má komunismus lepší reputaci než nacismus, i když oba totalitarismy byly stejně zločinné?** Francouzský historik Alain Besancon uvádí šest důvodů:

Za prvé, nacismus a jeho zločiny jsou lépe známy – byly odkryty v roce 1945, jejich oběti byly přesně známé, a došlo k nim v civilizované Evropě. Na rozdíl od komunismu, jehož mnohé oběti byli komunisté sami, a gulag či čínský laogai jsou v geograficky odlehklých oblastech.

Za druhé, židovský lid na sebe vzal povinnost uchovat v paměti hrůzy holocaustu.

Za třetí, 2. světová válka, v níž byl Sovětský svaz spojencem Západu, otupila vnímavost Západu ke zločinům komunismu. A Západoevropané se vůbec nesetkali s řáděním Rudé armády.

Za čtvrté, sovětskému režimu se povedlo vnutit svou klasifikaci politického spektra Západu: Vzдор tomu, že nacismus je nacionálním socialismem, v sovětské propagandisticky matoucí klasifikaci levici představoval socialismus v podobě komunistické i sociálně-demokratické a levicově-liberální, zatímco pravici správně tvořil kapitalismus, který ale podloudně nazvali imperialismem, takže sem zahrnuli jak klasické liberály a konservativce (tedy skutečnou pravici), tak fašisty a také nacisty (o tom, že jsou to imperialističtí socialisti stejně jako jimi byli sověti, nemluvíli). Jinými slovy, podle této klasifikace komunismus a nacismus byly na opačných pólech politického spektra, i když ve skutečnosti jako totalitarismy (a imperialismy) byly na těžké straně tohoto (levého) spektra, a byly odlišné jak od liberálních, tak i autoritativních režimů – jak na to již v r. 1951 upozornila H. Arendtová.

Za páté, nacismus trval 12 let, evropský komunismus 40 – 70 let (jak v které zemi). Tak dlouhá doba vyvolala něco na způsob auto-amnesie, i v důsledku toho, že občanská společnost byla vymazána, elity zničeny, převychovány a nahrazeny, a mnozí z nich s režimem částečně kolabovali. Dodnes to pozorujeme ve většině médií.

A konečně za šesté, po rozpadu totalitního režimu je velice těžké obnovit normální fungování svědomí a práva. V tomto ohledu bylo post-nacistické Německo v lepší posici než post-sovětské Rusko: v Německu nebyla občanská společnost naprosto zničena, a v r. 1945 proběhla důsledná denacifikace. To však nebyl případ východní Evropy. Na tom nese svůj díl viny i Západ: absolutní zlo hledal vždy uvnitř sebe (v Jižní Africe v době apartheidu, v USA v době vietnamské války ...), zatímco k Sovětskému svazu, Severní Koreji, Číně, Kubě či dalším komunistickým zemím byl a je i dnes blahosklonný.

Alain Besancon: „Forgotten Communism“, Commentary, leden 1998; „Dějinná paměť a zapomnění komunismu“, Střední Evropa č. 78, březen 1998.

Vybral P. Josef Dobiáš

ČESKOSLOVENSKO A Vatikán BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY PŘÍPAD JMENOVÁNÍ BISKUPA DO ČESKÝCH BUDĚJOVIC V ROCE 1940 (1)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

1. Situace českobudějovické diecéze po 29. září 1938

Na základě Mnichovské dohody z 29. září 1938 připadla značná část území, jež spadalo pod pravomoc českobudějovického biskupa, Hitlerově Německé říši stejně tak jako ostatní území bývalého Československa osídlená z převážné části německy mluvícím obyvatelstvem. Zatímco na severu Čech bylo možno vytvořit samostatnou říšskou župu „Sudetenland“ se sídlem v Liberci, která zahrnovala území Opavska, Ústí nad Labem a Chebsko, z jižního území sousedícím jednak s tehdy anektovaným Rakouskem a s Německem, jednak se správními celky tehdejší Bavorské východní marky, tehdejším rakouským Horním Podunajím a na východě Horním Rakouskem, nebyl na nátlak říšského ministra vnitra z 16. října 1938 vytvořen samostatný politicko-správní celek.¹ Tak byla vytvořena politickou i jazyková hranice.

Toto rozdělení mělo neblahý vliv na církevní správu. Nově vytvořené státní hranice se už nekryly s hranicemi diecézí a oddělená území netvořila ani jediný politický celek. Celá část českobudějovické diecéze se ocitla v zahraničí, biskup Šimon Bárta byl odříznut od svých německy mluvících diecezánů a státní orgány mu znemožnily s nimi jakýkoliv styk. Naopak jak političtí představitelé, tak představení církevní správy si přáli vytvoření nějakého církevního provisoria pro tuto oblast. Mezi německým klérem nebyl nikdo, kdo by byl oprávněn stát se jeho mluvčím, čeští kněží se vrátili na české území, a bez poštovního a telefonického styku s Budějovicemi nebyla žádná církevní autorita, na níž by se mohli obrátit při řešení pastoračních problémů.

Na nátlak říšského biskupa a po vzoru pražské a olomoucké diecéze přijal biskup Bárta návrh berlínského nuncia Orseniga a rozhodl se jmenovat pro oddělené území generálního vikáře. Když dva němečtí

odsudků antikoncepce a homosexuálního jednání, jiný postoj ke kněžím, kteří uzavřou, nebo k rozvedeným, kteří znovu uzavřou, sňatek; mezi signatáři jsou i známí teologové, jako: Eugen Drewermann, Bernhard Häring, Gotthold Hasenhüttel, Hans Küng) a podobně. Naopak, je to spor o veřejné místo náboženstva a rozdílnost působení jednotlivých veriaticích.

Do takéhoto společenského kontextu zapadají aj nové hranice diecéz a noví biskupi.

K změně hranic dochází krátko po 30. výročí zřízení slovenskej cirkevnej provincie (1977). Oficiálně uvádzaným důvodem změny hranic sú pastoračné a evanjelizačné dôvody: biskupa by mali veriaci viac poznať, častejšie stretať, biskup by teda mal sídlit v prirodzenom centre oblasti a mať schopnosť pokrývať jej potreby. Pri pohľade na staré členenie je to zrozumiteľné. Neprirodzený tvar historicky najstaršej nitrianskej diecézy hovorí za všetko.

Zmeny hraníc však vyvolávajú aj ďalšie očakávania.

V prvom rade by malo ísť o schopnosť adresne čeliť rôznym problémom, ktoré sú – napriek celkovému jednotnému trendu – regionálne rôzne.

Prvý príklad – vznik nových centier. Sídla ako Nitra, ale ešte viac Rožňava či Spišská Kapitula stoja bokom, mimo hlavných oblastí rozvoja. Najviac rastúcimi sídlami sú dnes na Slovensku Bratislava, Žilina a Prešov. Žiadne z týchto miest pritom nebolo sídlom diecézy. Všetky tieto tri mestá majú dostatok ľudí v svojom okolí (vyššia pôrodnosť na severe a východe krajiny) alebo sú centrom migrácie v rámci štátu (Bratislava). Cirkev sa tomu zmenou hraníc prispôsobuje. Včerašie dominantné sídlo sa stáva periferiou a nedávna periféria dominantným sídlom. Tak ako išiel sv. Peter do Ríma, ide aj dnes novo vymenovaný metropolita do Bratislavy. Je to tak správne. Napr. v Žiline, ktorej pomáha ľudské zázemie Oravy a Kysúc, sa prudko rozvíja priemysel, ale mestu a regiónu absolútne chýbajú spoločenské elity, humanitné školstvo a vyššia kultúra. Žilina je na tom horšie ako rad iných, menej významných miest. Navyše, práve Žilina a sever štátu vôbec, čelí problému nacionalizmu. Tomu však Cirkev doteraz nevedela účinne čeliť. Naopak,

z času na čas sa na spoločenskom konflikte s nacionalistami časť kléru nie zrovna vhodne účastnila. Sídlo biskupstva v tomto meste a regióne teda predstavuje azda najväčšiu výzvu, aspoň čo sa týka spoločenských a politických či kultúrnych otázok.

Ale podobne je na tom aj Bratislava, centrum politického a spoločenského života, centrum priemyslu a obchodu. Bratislava rieši iné problémy ako napr. východ krajiny. Hlavným spoločenským zápasom je sekularizmus. Na rozdiel od zvyšku krajiny hrajú určujúcu rolu vzťahy s médiami, schopnosť viesť akademický či politický dialóg, schopnosť argumentovať, ale aj zaujať rozhodné stanovisko. To všetko hlavnému mestu a veriaticim vystaveným silnému tlaku médií chýba. Sú tu aj viaceré významné sociálne problémy: napr. rozvodovosť je najvyššia v celom štáte. A to všetko je príležitosť pre nového biskupa.

Hoci sa českému pozorovateľovi môže zdať, že Slovensko je tradičná konzervatívna katolícka krajina, nie je to pravda. Stav praktizovanej viery, nábožnosť ako aj náboženská pluralita sa v jednotlivých častiach Slovenska líšia. Bratislava je výrazne sekulárna, Banská Bystrica nadpriemerne ateistická či indiferentná, Rožňava alebo Zemplín na východe krajiny sú zase nábožensky aj etnicky zmiešané. Okrem týchto rozdielov pribúdajú aj niektoré ďalšie. A práve na to, či už ide o rímskych alebo gréckych katolíkov (ktorí sami o sebe zaznamenávajú zaujímavú obnovu), by mali dať svojou činnosťou odpoveď noví biskupi a nové diecézy.

Obdobie po roku 1990 prinieslo nielen slobodu, ale aj konflikty. A je to dobre. Neprirodzený zamrznutý stav, kde bola Cirkev zavretá pod zemou alebo vnútri kostola, sa rozmrazil a ukázal známky života. Pravda, nie vždy tak, ako by si to mnohí želali. Postkomunizmus sa nevyhol ani Cirkvi. Ale je to práve zápas o „nové hranice“ vzťahov cirkvi a štátu, „nové hranice“ postavenia a verejného angažovania kléru či laikov, ktoré dávajú Cirkvi perspektívu. Sú to užitočné spory. Pre krajinu, ale najmä našu Cirkev.

Pro Obrázek libereckých farností napsal Jaroslav Daniška (redaktor katolíckej revue Impulz, www.ImpulzRevue.sk)

ze. Arcibiskup-metropolita sídlí v Košicích. Nové uspořádání je v mapce v obr. 2.

Noví sídelní biskupové. Biskupem žilinským byl jmenován Msgre. Doc. ThDr. Tomáš Galis, PhD., dosavadní pomocný biskup banskobystrický. Je mu 58 let. Arcibiskupem bratislavským se stal Msgre. ThDr. Stanislav Zvolenský, PhD., dosavadní pomocný biskup bratislavsko-trnavské diecéze. Je mu 49 let – metropolita západního Slovenska je tak nejmladším slovenským biskupem; patří mezi nejmladší arcibiskupy na světě.

Tento článek popisuje některá fakta; příčiny a důsledky popisovaných změn komentuje článek následující.

Jan Voženílek

NOVÉ HRANICE CÍRKVI NA SLOVENSKU

Na Slovensku sa od rozdelenia Česko-Slovenska kontinuálně vyvíjajú a upravujú vzťahy štátu a cirkvi. Mení sa spoločnosť, mení sa politika štátu a menia sa priority aj niektoré záujmy Cirkvi. Nejde to bez problémov. Na jednej strane Cirkve síce posilnila svoje postavenie uzavretím základnej zmluvy s Vatikánom, rozšírila svoje pôsobenie v štátnom školstve, aj bezpečnostných zložkách (v polícii a armáde), ale niektoré otázky zostávajú otvorené. Pre špecializovanú zmluvu o výhrade vo svedomí, ktorá garantovala veriaci slobodu nebyť donútení vykonávať činnosť proti prirodzenému zákonu (vykonávať potraty, či prípadne v budúcnosti učiť sexuálnu výchovu alebo „sobášit“ homosexuálne páry), sa napr. v roku 2006 rozpadla vláda. Predseda vlády a bývalý kresťanský demokrat Mikuláš Dzurinda sa rozhodol nedodržať program vlády a odmietol podporiť pripravenú a obojstranne vyjednanú medzinárodnú zmluvu, a tým spôsobil pád vlády. Zmluva teda ratifikovaná nebola a podobne čaká na svoju ratifikáciu aj zmluva o financovaní Cirkvi.

Vzťahy štátu a Cirkvi sa však vyvíjali aj v iných oblastiach. A tak, ako pri medzinárodných zmluvách, aj pri spoločenských debatách boli motorom politicky angažovaní laici. Katolíci a žiaľ už tragicky zosnulý bývalý československý minister vnútra Ján Langoš presadil zákon o pamäti národa

a zriadenie Ústavu pamäti národa, ktorý otvoril a zverejnil archívy štátu od roku 1939 do roku 1989. Toto obdobie, zahrňujúce aj čas vojnového slovenského štátu na čele s katolíckym kňazom, nazval obdobím slobody a z kolaborácie s dvoma politickými režimami urobil vec verejnú. Týka sa to aj Cirkvi, ktorá bola inak hlasom slobody a odporu voči totalite. Prirodzene, spôsobilo to nemalé problémy, viacerí kňazi, ktorí v slabosti alebo pod tlakom podpísali napr. spoluprácu s ŠtB, boli po rokoch nútení otvorene hovoriť o svojich osobných traumách. Vo všeobecnosti platí, že až na výnimky, neboli žiadnymi donášačmi, iba obeťami, donútenými k podpisu, ktorý bol ich jediným previnením. A hodno povedať, že bez ohľadu na niektoré osobitosti, tento proces ozdravuje vzťahy kléru a veriacich, približuje spôsoby totalitnej moci a v posledku oslobodzuje ľudské svedomie.

Z ďalších tém, ktoré transformujú slovenské kresťanstvo, sú to prirodzene témy európskej integrácie, útočného sekularizmu, ale aj trhu a kapitalizmu, sociálnej politiky či slovenskej štátnosti vôbec. Verejná diskusia, ako napr. tá medzi bývalým ministrom vnútra a popredným slovenským konzervatívnym politikom Vladimírom Palkom a legendou slovenskej podzemnej Cirkvi kardinálom Korcom, často prekvapia svojou otvorenosťou, až konfliktnosťou, ale aj tu platí, že ozdravujú pôsobenie a angažovanie Cirkvi na verejnosti. Nakoniec, aj napriek otvoreným nezhodám a čudným koalíciám, ktoré sa pri týchto verejných sporoch tvoria (napr. kardinál Korec pri nich často a šokujúco stojí na strane bývalých komunistov a súčasných vládnych postkomunistov a nacionalistov), samotná schopnosť viesť verejnú diskusiu je v porovnaní s viacerými krajinami nevídanou vymoženosťou. Kde inde, azda okrem Poľska, ešte prebieha živá verejná diskusia medzi katolíckymi? Podotýkam, že nejde o žiadne spory o učenie Cirkvi, nič podobné hnutiu Wir sind Kirche (vzešlo ze stejnojmenné petice rakouských katolíkov roku 1995, v nemecké jazykové oblasti ji podepsalo 2,3 miliónu ľudí, požiadavky - právo veriacich ovplyvňovať výber svojich biskupov, pripustenie žen ke kňazstvu, zrušenie povinného celibátu kňazov, zmírnění církevních

diecézní kněží odmítli jmenování přijmout, ustanovil svým generálním vikářem jako „biskupského komisaře pro německá území českobudějovické diecéze“ vyšebrodského opata Tecelina Jaksche a jeho zástupcem opata koadjutora Dominika Kaindla. Po několika dnech však byl opat Jaksch zatčen a biskup Bárta jmenoval komisařem Kaindla. Jmenování však vzbudilo v politických kruzích ostré protesty, Konrád Henlein prohlásil že je to provokace pro výsostně říšské území.

2. Snahy o vyřešení problému.

Otázkou jak vyřešit problém kněží, profesorů teologie, seminaristů, kteří se stali říšskými občany, se zabývali sousední němečtí biskupové, plenární zasedání německých biskupů, apoštolská nunciatura v Berlíně, vedení nacionálně socialistické strany, vedoucí žup, a především Budějovice. Diskutovalo se o následujících řešeních:

Dosadit do Budějovic německého biskupa; oddělit německá území od budějovické diecéze a zřídit novou diecézi, nebo samostatnou prelaturu v Krumlově; zřízení nezávislého generálního vikariátu, jemuž by stál v čele straně přijatelný vikář; přidělit tato území sousedním bavorským a rakouským diecízím: Řeznu, Pasovu, Linci a Sv. Hyppolitu (St. Pölten).

Nacionalisté si přáli mít německého biskupa v Budějovicích, nebo aspoň nezávislý německý generální vikariát na Šumavě. S tím souhlasil jak Konrád Henlein, tak i někteří kněží. Někteří z nich si přáli založení nové diecéze v Chebu, nebo připojení k řezenské diecézi. I německá biskupská konference se za předsednictví kardinála Bertrama z Vratislavi zabývala 4. března 1939 nutností nové organizace církve v Sudetech. Vyslovila se pro oddělení německy mluvících částí diecízí, jejich nové zorganizování a jejich uznání státem.

Ve Vatikáně jednal krátce po své volbě papežem 2. března 1939 Pius XII. s německými kardinály a s německým velvyslancem u Svatého stolce Diegem von Bergerem a s říšským církevním ministerstvem. Souběžně vyjednával s budějovickým biskupem Šimonem Bártou berlínský nuncius Orsenigo, který jednání

takticky protahoval. Také biskupové linecký a svatohypolitský zachovávali zdrženlivé stanovisko. Uprostřed srpna 1939 předal rada nunciatury Colli řezenskému a pasovskému biskupovi zprávu, že biskup Bárta je z příkazu Svatého stolce ochoten vzhledem k současné situaci předat církevní správu některých farností své diecéze se všemi pravomocemi dne 1. září až do dalšího rozhodnutí Svatého stolce. Ve skutečnosti se jednalo o 135 farností rozdělených do 12 vikariátů. 1. prosince 1939 převzali biskupové pasovský a řezenský přidělené administratury. Rakouští biskupové linecký Jan Maria Gföllner a svatohypolitský Michael Memelauer převzali příslušné děkanáty pod svou pravomoc 1. ledna 1940. Biskup Gföllner prohlásil ve svém „pozdravu novým poddaným“, že to učinil „z poslušnosti k Svatému otci“. Tím byl vyřešen problém, tato německy mluvící území budějovické diecéze s asi 258 000 věřícími a 210 kněžími přešla dočasně do správy čtyř diecízí, ale ačkoliv styky s mateřskou diecézí byly tím přerušeny, nebyly přetrženy.

3. Smrt biskupa Bárty a problém jmenování jeho nástupce.

Poslední léta svého života biskup Bárta churavěl. Podle svědectví prof. Kadlece „těžko se pohyboval a přestával mu sloužit zrak i sluch. Biskupské funkce vykonávali za něj pražští světící biskupové Dr. Antonín Eltschkner a Dr. Josef Remiger, ve správě diecéze jej podporoval kanovník Msgre. Jan Cajs. Pisatel těchto řádek, který měl čest se pohybovat po dva roky v biskupové blízkosti jako ceremoniář, jej poznal jako člověka hluboké víry a starostlivého otce diecéze, jejíž prospěch mu byl nade všechno.“² Za těchto okolností byl postaven do těžké situace, kdy byl nucen řešit v tak smutných poměrech rozdělení své diecéze. Dlouho je nepřežil: zemřel už 2. května 1940 ve věku 76 let. Byl prvním českým diecézním biskupem, který zemřel během nacistické okupace. Tím se okamžitě otevřela otázka jmenování jeho nástupce.

Po smrti biskupa Bárty záleželo zřejmě Svatému stolci, aby českobudějovická diecéze nezůstala dlouho neobsazená.

Volba padla na pražského světícího biskupa Antonína Eltschknera, snad na návrh pražského arcibiskupa kardinála Karla Kašpara. Jak k jmenování došlo, o tom se zveřejněné vatikánské dokumenty nezmiňují. Proces, týkající se jmenování biskupů totiž nespádá jakožto vnitrocírkevní záležitost do účelu edice. Jmenování biskupů bývá publikováno nejprve ve vatikánském deníku „L'Osservatore Romano“. V tomto případě se považovalo za vhodné vzhledem k tomu, že Budějovice se ocitly 15. března 1939 v Německem zabraném Protektorátě Čechy a Morava,

oznámit jmenování před zveřejněním také německé vládě.

¹ Opírám se zde především o následující studii: R. PALECZEK, *Die kirchliche Administration des deutschen Anteils der Diözese Budweis von 1938 bis 1946*, „Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen-Mähren-Schlesien“ 7 (1985), s. 111-136.

² J. KADLEC, *Z dějin českobudějovické diecéze*, „Acta curiae episcopalis Bohemobudvicensis“, příloha č. 6 k oběžníku č. 2/86, s. 37.

Jaroslav V. Polc

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

REORGANIZACE SLOVENSKÝCH ŘÍMSKOKATOLICKÝCH DIECÉZÍ

Úvod a vzpomínka. Byl rok 1991 a rochlické farní společenství šlo první přechod hlavního hřebene Nízkých Tater – se svým duchovním správcem, kterým byl P. Antonín Klaret Dąbrowski OFM, čili Tonda. Každý den se kdesi v horách slavila mše svatá: v eucharistické modlitbě se přitom Tonda modlil: „v jednotě s naším papežem Janem Pavlem a se zdejším biskupem“, neboť jména biskupů – nebo spíše hranice slovenských diecézí „v terénu“ – jsme tehdy neznali.

Když jsme šli přes Tatry znovu, v roce 1992 a v roce 1994, již jsme tušili, že území na sever od hlavního hřebene Nízkých Tater patří do spišské diecéze, jižní část přibližně od Čertovice na západ do diecéze banskobystrické, přibližně od Čertovice na východ do diecéze rožňavské. Při dalších cestách do Malé Fatry jsme se zase převelice divili tomu, že Žilina patří do diecéze nitranské; vždyť kde leží Nitra a kde Žilina?

Dnes je mnohé jinak. Papež Benedikt XVI. dekretem ze 14. února 2008 rozhodl o reorganizaci římskokatolických diecézí na Slovensku. Česká sekulární média se o této změně patrně nezmiňovala vůbec (že k ní došlo den před volbou presidenta, nebude asi jediným důvodem); Katolický týdeník jí v následujícím čísle věnoval 8 (osm) řádků úzké jednosloupkové sazby. Vzhledem k tomu, že česká církev je s církví slovenskou spojena mnohými vazbami, i vzhledem k tomu, že v Liberci žije

mnoho Slováků, kteří patří mezi čtenáře Obrázku, pojednáme o změně podrobněji.

Slovenské diecéze 1977 – 2008. Samostatné diecéze na území dnešní SR vznikaly postupně oddělováním částí diecézí uherských. Netvořily však samostatnou církevní provincii. Po vzniku Československa a podepsání smlouvy mezi Československem a Vatikánem (*Modus vivendi*, 1928) bylo dohodnuto, že žádná část území ČSR nebude podřízena biskupství, které by leželo na území jiného státu. Proto z ostřihomské diecéze byla vyčleněna část ležící na území ČSR a nazvána trnavskou apoštolskou administraturou; v jejím čele stál zvláštní správce – apoštolský administrátor. Administratura byla – podobně jako některé další slovenské diecéze – podřízena přímo Apoštolskému stolci. *Tisícileté úsilí Slováků* o samostatnou církevní provincii a první slovenské arcibiskupství bylo korunováno úspěchem v „divné“ době, která význam vítězství neumožnila lidem vysvětlit a řádně oslavit: před třiceti lety, 30. prosince 1977, byl vydán dekret, jímž byla zřízena slovenská církevní provincie s trnavským arcibiskupstvím v čele. První trnavský arcibiskup byl jmenován až o tucet let později: stal se jím Ján Sokol v roce 1989 (již v červenci 1989; předtím byl biskup Sokol cca rok administrátorem těžce arcidiecéze). Další změna byla učiněna v roce 1995, kdy na Slovensku vznikly dvě provincie: západní (arcibiskupství v Trnavě; arcidiecéze přejmenována na bratislavsko-trnavskou) a východ-

ní (arcibiskupství v Košicích). Tehdejší uspořádání ukazuje mapka v obr. 1. Je možno si povšimnout „nelogických“ tvarů některých diecézí (zejména nitranské), které jsou důsledkem popsaného historického vývoje.

Letošní změny. Vznikly dvě nové diecéze: žilinská diecéze a bratislavská arcidiecéze. Zjednodušeně lze říci, že žilinská diecéze vznikla odčleněním devíti vikariátů (na Slovensku se říká: děkanátů) z nitranské diecéze. Nitře bylo přičleněno devět děkanátů z bratislavsko-trnavské arcidiecéze, která

byla přitom rozdělena na dvě části: bratislavskou arcidiecézi a trnavskou arcidiecézi. Banskobystrická diecéze se rozšířila na jih.

Do západní provincie tedy patří: bratislavská arcidiecéze, trnavská arcidiecéze, banskobystrická diecéze, nitrianská diecéze a žilinská diecéze. Arcibiskup-metropolita sídlí v Bratislavě, Trnava si dále ponechává čestné označení arcidiecéze, ale je diecézí sufragání.

Do východní provincie patří: košická arcidiecéze, spišská diecéze, rožňavská diecéze

Morava, jak známo, je rudo-černá. V jedné vesnici chodívala ráno na svou zahrádku katolička, důchodkyně-učitelka, a nahlas vítala nový den: „Chvalte Pána!“ A tak to dělávala ráno co ráno. Ovšem v sousedním domku bydlel pošťák, taky v důchodu, ale starý ateista. A když paní učitelka nepřestávala, začal i on každé ráno volat na své zahrádce: „Žádný Pán Bůh není!“ Paní tím trpěla a jednou už to nevydržela a volala: „Chvalte Pána! Pane Bože, už jsem z toho člověka nanic, poskytni mi svůj pokrm, ať to vydržím! Chvalte Pána!“ Ale na druhý den, když zase vyšla volat Chvalte Pána, najednou kouká a uprostřed zahrady je igelitový pytel plný potravinářského zboží. Paní se zaradovala a s novou silou volá: „Chvalte Pána!“ Ale vyšel na svou zahrádku i pošťák a volal: „Já jsem Mařce říkal, že žádný Pán Bůh není, tamto jsem jí koupil já! Žádný Pán Bůh není!“ Ale učitelka začala radostně volat: „Chvalte Pána! Nejenom že mně poslal velký nákup, ale dokonce přiměl toho ďábla od vedle, aby mi ho zaplatil. Chvalte Pána!“

Víra islámská

Mahmúd Ahmadínedžád telefonuje přes moře Johnu McCainovi: „Johne, máš to mar-ný. Volám ti, protože jsem měl v noci sen. Viděl jsem Ameriku – byla velmi krásná – a nahoře na každé budově byl krásný nápis.“

McCain se ptá: „A co bylo na tom nápisu?“

Ahmadínedžád: „Bylo tam: ‘Bůh je Alláh a Alláh je Bůh.’“

McCain říká: „Víš, Mahmúde, já jsem hrozně rád, že zrovna dneska voláš, protože jsem měl v noci taky sen. Viděl jsem Teherán a byl velmi krásný, krásnější než za Bushe. Byl celý nově vystavěn a na každé budově byl nahoře taky nádherný nápis.“

Ahmadínedžád se ptá: „A co bylo na tom nápisu?“

McCain: „Já ti fakt nevím, pořád ještě neumím dobře hebrejsky.“

VĚROUČNÁ NÓTA O NĚKTERÝCH ASPEKTECH EVANGELIZACE (2)

(dokončení)

10. ... Již dlouhou dobu vzniká situace, v níž mnoha věřícím není jasný samotný důvod evangelizace. [31]. Dokonce se říká, že tvrzení o přijetí daru plnosti Božího Zjevení v sobě skrývá postoj intolerance a hrozbu pro mír.

Kdo takto uvažuje, nebere v úvahu plnost daru pravdy, kterou dává Bůh, když se zjevu-je člověku, přičemž respektuje onu svobodu, kterou On sám stvořil jako nesmazatelný rys lidské přirozenosti: svobodu, která není indiferencí, ale tíhnutím k dobru. Tento respekt je požadavkem samotné katolické víry a lásky Kristovy; konstitutivním prvkem evangelizace a tudíž dobrem, které je třeba prosazovat neoddelitelně od závazku napomáhat poznání a svobodnému přijetí plnosti spásy, kterou Bůh nabízí člověku v Církvi.

Respektování náboženské svobody [32] a její prosazování nás nesmějí v žádném pří-padě činit indiferentními vůči pravdě a dobru. Ba dokonce, láska sama podněcuje Kristo-vy učedníky hlásat všem lidem pravdu, která zachraňuje [33]. Takováto láska je cennou pečeti Ducha svatého, který jako protagonista evangelizace [34], nepřestává při hlásání Evangelia hýbat srdci, aby se otevřela jeho přijetí. Je to láska, která žije v srdci Církve a odtud se jako oheň šíří až na konec země, do srdce každého člověka. Celé srdce člověka totiž čeká na setkání s Ježíšem Kristem.

Potom je chápána naléhavost Kristovy výzvy k evangelizaci a také to, jak se misijní poslání, které Pán svěřil apoštolům, týká všech pokřtěných. Ježíšova slova „Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal“ (Mt 28, 19 – 20), se v Církvi týkají všech, každého podle jeho vlastního povolání. A nyní, kdy tolik lidí žije v různých formách pouště, zejména v poušti zatemnění Boha, vyprázdnění duší a bez vědomí důstojnosti a cesty člověka [35], papež Benedikt XVI. připomněl světu, že „církve jako celek, včetně jejích pastýřů, se jako Kristus musí vydat na cestu, aby vyvedli lidi ven z pouště, k místu života, k přátelství s Božím Synem, k Tomu, který dává život, život v plnosti“ [36]. Tento apoštolský závazek je povinností a také nezadatelným právem, vlastním výrazem nábo-ženské svobody, která má své odpovídající eticko-sociální a eticko-politické dimenze [37]. Toto právo však, bohužel, v některých částech světa není dosud legalizováno a v jiných zase není fakticky respektováno [38].

11. Kdo zvěstuje Evangelium, podílí se na lásce Krista, který nás miloval a daroval nám sebe samého (srov. Ef 5, 2) je jeho vyslancem a v Kristově jménu prosí: nechte se smířit s Bohem! (srov. 2 Kor 5, 20). Láska je výrazem oné vděčnosti, jež se rozlévá v lidském srdci, když se otevře lásce darované Ježíšem Kristem, oné Lásce, která „hýbe světem“ [39]. Ta vysvětluje horlivost, důvěru a svobodu slova (parrhesia), které se proje-vovaly v kázání apoštolů (srov. Sk 4, 31; 9, 27 – 28; 26, 26r atd.) a které zakusil král Ag-rippa, když slyšel Pavla: „Málem mně chceš přesvědčit, abych se stal křesťanem!“ (Sk 26, 28).

Evangelizace se neuskutečňuje jenom veřejným kázáním evangelia, ani jenom čin-ností veřejného dosahu, nýbrž také osobním svědectvím, které je vždycky cestou velké evangelizační účinnosti. Proto „vedle všeobecného hlásání evangelia, zůstává v platnosti a uchovává si svou důležitost i jiná, osobní forma, když totiž jedna osoba evangelizuje přímo druhou osobu. ... Neměly by se vyskytovat případy, kdy naléhavost hlásat rado-stnou zvěst celým masám lidí má za následek, že se zapomíná na osobní hlásání evange-lia, jež proniká do svědomí zvláštním působením slov, jichž se při tom používá“ [40]. V každém případě je třeba zmínit, že při předávání evangelia jdou slova a svědectví živo-ta spolu [41]. Aby světlo pravdy ozařovalo všechny lidi, je především nezbytné svědectví svatosti. Je-li slovo kompromitováno jednáním, stěží může být přijato. Ale nestačí ani

PŘÍLOHA

pouhé svědectví, protože „i to nejkrásnější svědectví nebude mít po dlouhou dobu žádnou účinnost, nebude-li osvědčeno, odůvodněno a zvýrazněno – svatý Petr tomu říká – «důvody vaší naděje» (2 Petr 3, 15), jasným a nepochybným hlásáním Pána Ježíše“ [42].

IV. Některé implikace ekumenické

12. Ekumenické hnutí je již od svého počátku vnitřně spojeno s evangelizací. Jednota je totiž pečeť věrohodnosti misijního poslání a 2.vatikánský koncil poukázal s lítostí na pohoršení nejednoty, která „poškozuje svatou věc hlásání evangelia“ [43]. Ježíš se v předvečer své smrti modlil, „aby všichni byli jedno, ... aby svět uvěřil“ (Jan 17, 21). Misijní poslání Církve je všeobecné a neomezuje se na určité regiony. Evangelizace se totiž uskutečňuje různými způsoby a podle různých situací. Ve vlastním smyslu je tu „*missio ad gentes*“ vůči těm, kteří neznají Krista. V širším smyslu se mluví o „evangelizaci“ z hlediska běžné pastorace a o „nové evangelizaci“ vůči těm, kteří křesťanskou praxi opustili [44]. Kromě toho se evangelizace vyskytuje v zemích, kde žijí nekatoličtí křesťané, zejména v zemích se starobyrou tradicí a křesťanskou kulturou. Tady je nutný jak respekt k jejich tradici a jejich duchovnímu bohatství, tak i upřímný duch spolupráce. Katolíci „s vyloučením všeho zdání indiferentismu, konfuzionismu i nezdravého soupeření bratrsky spolupracují s odloučenými bratry podle směrnic dekretu o ekumenismu, a to pokud možno společným vyznáváním víry v Boha a v Ježíše Krista před pohany a společnou činností na poli jak sociálním a technickém, tak kulturním a náboženském“ [45].

V ekumenickém úsilí lze rozlišit různé dimenze. Nejprve je to naslouchání, jako základní podmínka každého dialogu; potom je to teologická diskuse, v níž je v úsilí o porozumění jiným vyznáním, tradicím a přesvědčením druhých možno dojít ke svornosti, která je někdy v nejednotě ukryta. A neoddělitelně od toho všeho nemůže chybět ani další podstatná dimenze ekumenického úsilí: svědectví a hlásání prvků, které nepatří ke zvláštním tradicím či teologickým odstínům, nýbrž jsou součástí Tradice samotné víry.

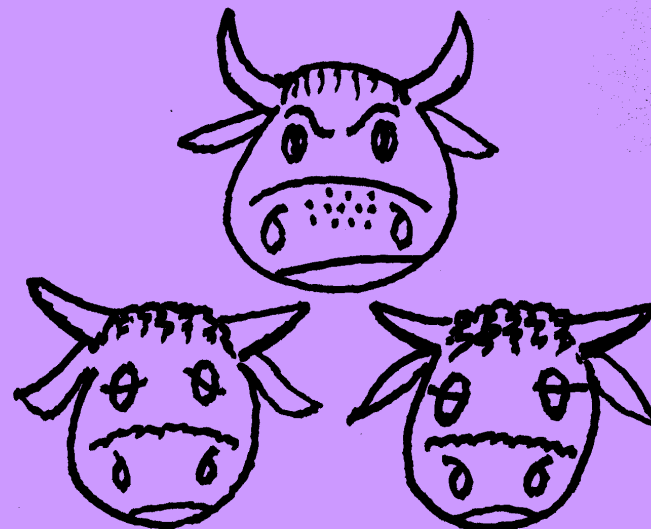
Ekumenismus však nemá jenom dimenzi institucionální, která směřuje k „prohlubování stávajícího částečného společenství křesťanů směrem k plnému společenství v pravdě a lásce“ [46]; je to úkol každého jednotlivého věřícího především prostřednictvím modlitby, pokání, studia a spolupráce. Vždy a všude má každý katolík právo i povinnost vydávat svědectví a plně hlásat vlastní víru. S nekatolickými křesťany musí katolík vstoupit do uctivého dialogu lásky a pravdy, dialogu, který není jenom výměnou idejí, ale i darů [47], aby jim byla nabídnuta plnost prostředků spásy [48]. Tak dochází ke stále hlubšímu obrácení ke Kristu.

V této souvislosti je třeba zmínit, že, žádá-li nekatolický křesťan z důvodů svědomí a v přesvědčení o katolické pravdě o vstup do plného společenství s katolickou Církví, pak je to třeba respektovat jako dílo Ducha svatého a jako výraz svobody svědomí a náboženství. V tomto případě se nejedná o proselytismus v negativním smyslu toho slova [49]. Vždyť dekret o ekumenismu výslovně uznal, že „je zřejmé, že se příprava a smíření těch jednotlivců, kteří touží po plném katolickém společenství, svou povahou od ekumenického díla liší. Není tu však žádný rozpor, neboť obojí vychází z podivuhodného Božího řízení“ [50]. Proto ekumenické dílo neodnímá právo, ani odpovědnost hlásat plnost katolické víry ostatním křesťanům, kteří se svobodně rozhodnou ji přijmout.

Tato perspektiva přirozeně vyžaduje vyhýbat se každému nemístnému nátlaku: „Při šíření náboženské víry a při zavádění zvyků je však třeba zdržet se všeho, co by působilo dojmem donucování nebo nečestného či nevhodného přemlouvání, zvláště když jde o lidi prosté nebo chudé“ [51]. Svědectví pravdě nic neukládá silou, ani donucováním, ani prostředky odporujícími evangeliu. Samotná charita je bezplatná [52]. Láska a svědectví pravdě se snaží přesvědčit především silou slova Božího (srov. 1 Kor 2, 3 – 5; 1 Sol 2, 3 – 5) [53].

Křesťanské misijní poslání pramení v moci Ducha svatého i hlásané pravdy samé.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

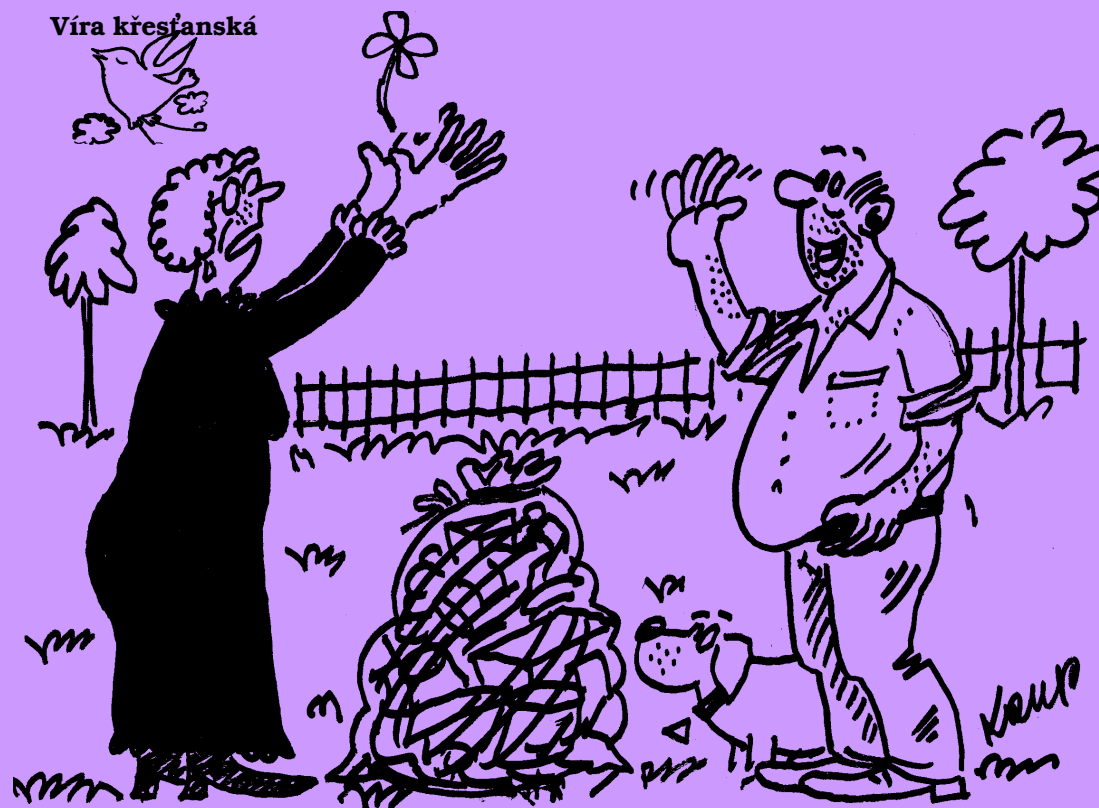
Víra růžová

Máš už rři krávy a býka, souseď má pořáď jednu krávu. Stát ti vezme jednu krávu a býka. Krávu dá tvému souseďovi, býka si ponechá. Nikdo už nikomu nic nerozdává, o chudé se stará stát. Pak přišla

Víra duhová

Teď máš dvě krávy a souseď má taky dvě krávy. Ale své krávy si nemůžeš dovolit, protože souseď má (zatím) větší zahrádu a lepší krmení, takže mléko od souseďa je levnější. Proto požáďáš o dotace na své krávy. Dotace dostaneš s tím, že mléko za tvou původní vyšší cenu budeš prodávat státnímu distributorovi. To proto, že on pak toto mléko prodává, aby ses udržel, za podstatně nižší cenu, takže tvůj souseď už nemůže držet své krávy. Zkusí proto napřed prodat kus své zahrady a pak už máte i stejně krmení. Po čase mu ale stejně nezbuďe, než také požáďat o dotace na své krávy. A dotace samozřejmě dostane, ovšem s tím, že mu taky bude pomáhat státní distributor. Po čase budeš muset ty požáďat o zvýšení dotací. Atd. Konečně pak ani ty, ani tvůj souseď své krávy neudržíte a prodáte je státu, který už dávno má býka. A stát všem bude buď levně prodávat vodou ředěné, nebo zdarma rozdávat nakyslé mléko.

Víra křesťanská

Víra zelená

Řidička jede v autě a narazí do stromu. Vystoupí a začne strom objímat a hladit:
 „Strome, stromečku, moc tě prosím, odpusť mi to.“
 S jemnou výčitkou pak dodává:
 „Ale já jsem troubila, víš?“
 Najednou se jí z koruny zdá, že slyší hlas:
 „A jak to, že jezdíš autem?“

Víra za starých časů

kdy jsi měl tři krávy bez ocasu a tvůj soused měl býka. Měl jsi nadbytek mléka. Plnil jsi příkaz svého Boha a dával jsi mléko svému sousedovi a rozdával jsi je chudým. Ale pak přišla

Víra modrá

Sousedovi prodáš krávu za jeho býka, abys rozmnožil své chlévy. Už nerozdáváš mléko, budeš je potřebovat až budeš mít větší chlévy. A soused má jednu krávu pro sebe. Pak přišla

Víra hnědá

Máš dvě krávy a býka, soused má jednu krávu. Stát vám oběma vezme všechny krávy i býka a levně bude všem prodávat vodou ředěné mléko. A jinde přišla

Víra rudá

Máš dvě krávy a býka, soused má jednu krávu. Stát vám oběma vezme všechny krávy a býka a zdarma bude všem rozdávat nakyslé mléko. Nově přišla

V. Závěr

13. Evangelizační činnost Církve nemůže nikdy přestat, poněvadž se nikdy nebude nedostávat přítomnosti Pána Ježíše v síle Ducha svatého, podle jeho vlastního příslibu: „Já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!“ (Mt 28, 20). Dnešní relativismy a irenismy na náboženském poli nejsou platným důvodem ke zřeknutí se tohoto obtížného, ale přitažlivého úsilí, které patří k samotné přirozenosti Církve a je jejím „primárním úkolem“ [54]. „Caritas Christi urget nos – láska nás nutí“ (2 Kor 5, 14). Dosvědčuje to život velkého počtu věřících, kteří, pohnuti Ježíšovou láskou, vyvíjeli v průběhu dějin iniciativy a činnosti veškerého druhu, aby hlásali Evangelium celému světu ve všech oblastech společnosti jako trvalé varování a pozvání každé křesťanské generaci k velkodušnému plnění Kristova poslání. Proto, jak připomíná papež Benedikt XVI. „jsou hlásání a svědectví Evangelia první službou, kterou křesťané mohou prokazovat každému člověku i celému lidstvu. Jsou povolání předávat všem Boží lásku, která se v plnosti projevila v jediném Vykupiteli světa, Ježíši Kristu“ [55]. Láska, která přichází od Boha, nás sjednocuje s Ním a „proměňuje v «My», které překonává naše rozdělení a činí z nás jedno, a to až do doby, kdy na konci Bůh bude «všechno ve všem»“ (1 Kor 15, 28)“ [56].

Papež Benedikt XVI. během audience udělené níže podepsanému kardinálu prefektovi dne 6.října 2007 schválil tuto věroučnou Nótu, přijatou na řádném zasedání této Kongregace a nařídil její zveřejnění.

Dáno v Římě, v sídle Kongregace pro nauku víry, 3.prosince 2007, v den liturgické památky sv.Františka Xaverského, patrona misíí.

[31] 31 Srov. Pavel VI., *Evangelii nuntiandi*, 80: „Proč by se mělo hlásat evangelium, jestliže jsme již všichni spaseni pouhou čistotou srdce? Jestliže svět a dějiny jsou plné „zárodků Božího slova“, není to jen iluze, jestliže chceme proniknout evangeliem tam, kde již sám Bůh rozesel svá semena?“.

[32] 32 Srov. Benedikt XVI., *Promluva ke členům Římské kurie a prelatury při prezentaci Vánočních blahopřání 25.12.2005*: „Je-li svoboda náboženství považována za výraz neschopnosti člověka nalézt pravdu, stává se pak uzákoněním relativismu, a nutně pak vyvolává její sociální i historicky nepatřičné povýšení na metafyzickou rovinu, přičemž tak ztrácí svůj pravý smysl a v důsledku toho ji pak nemůže přijmout ten, který věří, že člověk je schopen poznat pravdu o Bohu, a je na základě vnitřní hodnoty pravdy k takovému poznání vázán. Něco zcela jiného však je považovat svobodu náboženství za nezbytnost, odvozenou z lidského soužití, ba dokonce za vnitřní důsledek pravdy, která nemůže být uložena zvnějšku, ale je třeba si osvojit pouze za pomoci přesvědčení.“

[33] 33 2. vatikánský koncil, *Gaudium et spes*, 28; srov. Pavel VI., *Evangelii nuntiandi*, 24.

[34] 34 Srov. Jan Pavel II., *Redemptoris missio*, 21 – 30.

[35] 35 Benedikt XVI., *Homilie při inauguraci pontifikátu*.

[36] 36 *Ibidem*.

[37] 37 Srov. 2. vatikánský koncil, *Dignitatis humanae*, 6.

[38] 38 Neboť tam, kde je uznáno právo na náboženskou svobodu, je zpravidla uznáno každému člověku také právo sdělovat druhým vlastní přesvědčení a v plném respektu ke svědomí druhého třeba i zprostředkovávat začlenění do vlastní náboženské komunity, jak je to dnes dáno četnými právními ustanoveními a vůbec všeobecně rozšířenou legislativou v té věci.

[39] 39 Dante Alighieri, *Božská komedie, Ráj XXXIII*, 87.

[40] 40 Pavel VI., *Evangelii nuntiandi*, 46.

[41] 41 2. vatikánský koncil, *Lumen gentium*, 35.

[42] 42 Pavel VI., *Evangelii nuntiandi*, 22.

[43] 43 2. vatikánský koncil, *Unitatis redintegratio*; srov. Jan Pavel II., *Redemptoris missio*, 1 a 50.

[44] 44 Srov. Jan Pavel II., *Redemptoris missio*, 34.

[45] 45 2. vatikánský koncil, *Ad gentes*, 15.

[46] 46 Jan Pavel II., *Ut unum sint*, 14.

[47] 47 Srov. ibidem., 28.

[48] 48 Srov. 2. vatikánský koncil, *Unitatis redintegratio*, 3 a 5.

[49] 49 Termín „proselytismus“ původně vznikl v hebrejském prostředí, kde „proselyta“ byl ten, kdo byl původem z „gentes“ a přešel do „vyvoleného lidu“. Stejně tak v křesťanském prostředí byl termín proselytismus často užíván jako synonymum misijní činnosti. Teprve v nedávné době dostal tento termín negativní konotaci ve smyslu dělání propagandy vlastnímu náboženství prostředky a důvody, které odporují duchu evangelia a porušují svobodu a důstojnost osoby. V tomto smyslu byl termín „proselytismus“ pochopen v kontextu ekumenického hnutí viz srov. The Joint Working Group between the Catholic Church and the World Council of Church, „The Challenge of Proselytism and the Calling to Common Witness“ (1995).

[50] 50 2. vatikánský koncil, *Unitatis redintegratio*, 4.

[51] 51 2. vatikánský koncil, *Dignitatis humanae*, 4.

[52] 52 Srov. Benedikt XVI., *Deus caritas est*, 31.

[53] 53 Srov. 2. vatikánský koncil, *Dignitatis humanae*, 11.

[54] 54 Benedikt XVI., Homilie při návštěvě baziliky sv. Pavla za hradbami 25.dubna 2005.

[55] 55 Benedikt XVI. Promluva k účastníkům Mezinárodního sympozia u příležitosti 40. výročí koncilního dekretu *Ad gentes* 11.březen 2006.

[56] 56 Benedikt XVI., *Deus caritas est*, 18.

William kardinál Levada
Prefekt

Angelo Amato, Titulární arcibiskup ze Sily
Sekretář

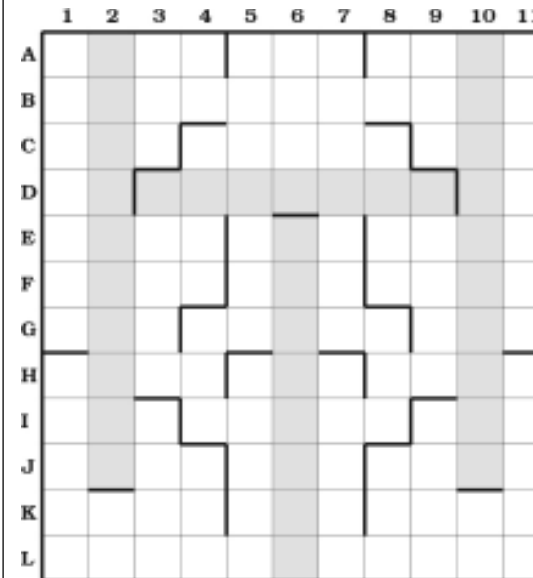
Vatikánský rozhlas 18. 12. 2007

DODATEK – EVANGELIZACE V RUSKU

PATRIARCHÁT SE NEOBÁVÁ ČINNOSTI OPUS DEI

Moskva. V Moskvě otevřelo své řídicí centrum Opus Dei. Představitel Moskevského patriarchátu Vsjevolod Čaplin vyjádřil naději, že tato prelatura katolické církve nebude vyvíjet svou činnost mezi pravoslavnými. „Opus Dei se snaží posilovat křesťanské hodnoty v životě soudobé společnosti, což vzbuzuje naše sympatie,“ řekl O.Čaplin, a doufáme, že se tato organizace nebude věnovat proselytismu, tj. přebíráním pravoslavných věřících nebo lidí majících historické vazby na pravoslaví a obracet je na katolicismus.“ Moskevský patriarchát byl již dříve informován o činnosti Opus Dei, jehož představitelé se již několikrát setkali s představiteli ruské pravoslavné církve. Členové Opus Dei se sami distancují od tzv. proselytismu, poněvadž posláním organizace je „posvěcování každodenních záležitostí a profesního života“. Opus Dei pracuje v Rusku již 15 let. Sídlo svého oficiálního představenstva však otevřeli tento měsíc.

V této souvislosti stojí za zmínku poslední dokument Kongregace pro nauku víry O některých aspektech evangelizace, který se dotýká právě tohoto citlivého bodu. Mimo jiné se tam píše, „že, žádá-li nekatolický křesťan z důvodů svědomí a v přesvědčení o katolické pravdě o vstup do plného společenství s katolickou Církví, pak je to třeba respektovat jako dílo Ducha svatého a jako výraz svobody svědomí a náboženství. V tomto případě se nejedná o proselytismus v negativním smyslu toho slova. Vždyť dekret 2.vatikánského koncilu o ekumenismu výslovně uznal, že „je zřejmé, že se příprava a smíření

Dnešní úkol: Máme určit, kdo a kdy řekl slova v tajence a jaký byl jejich účinek. Ná-pověda – bude se číst v úterý v oktávu veli-konočným.

VODOROVNĚ: A. Obilí seté na podzim; Archiv Univerzity Karlovy (zkr.); hudba výrazného synkopického rytmu. - B. Umístěná nad hrtanem. - C. Ozvěna; kořalka (zast.); spojovník hlavy a trupu. - D. Zn. drachmy; 2. **díl tajenky**; slovensky 100 m². - E. Úzká dlouhá prkna; Liberecké prodejní trhy (zkr.); španělsky 'oblouk'. - F. Velký hlupák (hanl.); opravna lodí; výťah pro lyžaře. - G. Býv. SPZ Ostravy; hůl (zejm. kovaná) opatřená sekyrkou; osobní zájmeno. - H. Anglicky 'úsilí'; šlechtický přídomek; ženské jméno. - I. Nejvyšší karta; oblíbenec mocné osoby (zast.); citoslovce pohrdání. -

J. Spojka souřadic s významem vylučovacím; obruba; zvíře s plachtovitými ušima. - K. Součást cimbuří; souhlas; nápis na Kristově kříži. - L. Vlastnost toho, kdo je nevěřící.

SVISLE: 1. Slovensky 'zanedlouho'; křestní jméno kardinála Grocholewského, prefekta Kongregace pro katolickou výchovu. - 2. **1. díl tajenky**; předložka s 2. pádem. - 3. Umělý mezinárodní jazyk; obtížně; výrobek k ochraně nohou. - 4. Iniciály rochlického farníka, nynějšího člena MV KDU v Liberci (má čtyři syny); roubovaný strom; Česká liga mládeže (zkr.); jedna i druhá. - 5. Ženská podoba k Arnold; zloděj vykrádající vily. - 6. Stát mormonů (s 62 % obyv. – členy této náboženské společnosti); **4. díl tajenky**. - 7. Kryt automobilového motoru (zdrob.); choroba. - 8. Iniciály maminky, která byla se svou rodinou na titulní straně vánočního Obrázku loňského ročníku; stroj k výrobě tkanin; stará bela; sinus (zn.). - 9. Angolská kwanza (měn. jedn.); umělé vlákno; opak 'prázdná'. - 10. **3. díl tajenky**; inic. hanyčovského hudebníka a spolupořadatele tamních benefičních koncertů. - 11. Zásahy; etapa pohybu slunce.

Pomůcka: AOK, arco, phe, zeal.

Ladislav Martinča

RŮZNÉ VÍRY OD ATLANTIKU PO TEHERÁN

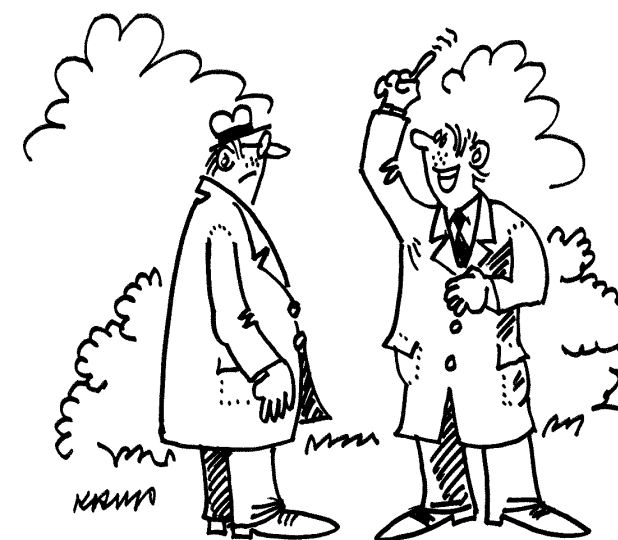
Víra žádná

„Jsi věřící?“

„Co tě nemá, já jsem ateista.“

„Opravdu?“

„Jako že je Bůh nade mnou!“

www.katolik.cz /
www.funflip.com
Ilustrace
Oldřich Krupička

- nemocniční kapli, kde Bernadetta obdržela první svaté přijímání.

Na každém místě má poutník setrvat v modlitbě „po přiměřenou dobu“ a rozjímání uzavřít modlitbou Otče náš, Vyznáním víry a jubilejní či jinou mariánskou modlitbou. Obvyklými podmínkami na získání odpustků jsou svátost smíření, přijetí Eucharistie a modlitba na úmysl Svatého otce» (ACEL 2/2008).

10. Benedikt XV., vlastním jménem Giacomo della Chiesa, (21. 11. 1854, Pegli – 22. 1. 1922, Vatikán; zápal plic) je 258. papežem (3. 9. 1914 až 22. 1. 1922). Narodil se ve šlechtické rodině, v roce 1875 získal doktorát práva a poté vstoupil do kněžského semináře. Na kněze byl vysvěcen 21. 12. 1878 a vstoupil do diplomatického sboru Vatikánu. Biskupské svěcení přijal 22. 12. 1907 a stal se arcibiskupem v Bologni. Kardinálem-knězem od Ss. Quattro Coronati byl jmenován v 25. 5. 1914. 3. září 1914 byl v konkláve zvolen nástupcem sv. Pia X., instalován byl o tři dny později.

Většinu pontifikátu Benedikta XV. dominovala 1. světová válka (vlastně je uváděna i jako jeden z důvodů jeho vcelku překvapivého zvolení, neboť kardinálové v něm takto upřednostnili zkušeného diplomata, který se v evropské politice již dlouho pohyboval, měl jasný postoj ke konfliktu a plán na jeho řešení. Mimo to hrál důležitou úlohu fakt, že z hlediska vnitorcířevní politiky představoval kompromis mezi stylem Lva XIII. a Pia X.). Papež vyhlásil v celém konfliktu neutralitu a opakovaně vyzýval k ukončení bojů či k nepoužívání některých mimořádně krutých zbraní (např. bojových plynů), což vyvolávalo rozhořčené reakce na obou stranách fronty. Několikrát se neúspěšně pokoušel zprostředkovat mír. Jeho sedmibodový mírový plán byl sice odmítnut (obě strany jej považovaly za výhodnější pro tu druhou), ale některé jeho návrhy se opět objevily v mírové výzvě amerického prezidenta Woodrowa Wilsona z 8. 1. 1918.

Krom toho pracoval na reorganizaci církevních struktur, aby odpovídaly moderní době. 27. 5. 1917 dokončil promulgaci (vyhlášením) práci započatou sv. Piem X. – Kodex kanonického práva (čímž vznikla první souhrnná kodifikace hlavních církevních zákonů a nařízení římskokatolické církve),; kodex nabyl účinnosti 19. 5. 1918 a platil až do 27. 11. 1983. Vydal 12 encyklik a všemožně podporoval misijní dílo ve světě. Kladl velký důraz na výchovu místních kněží. Stabilizoval politické vztahy s Francií a vedl politická jednání s dalšími zeměmi.

br. Felix OFM

ZNÁS PÍSMO SVATÉ?

Tajenka minulé křížovky byla z 1 Mojž 12, 3b: „**V tobě budou požehnána všechna pokolení země.**“ Celá země byla jednotná v jazyku i slovech. Nic zde na zemi nemůže být lepšího. Ale lidem to nestačilo a začali stavět babylonskou věž. A proto Hospodin uvedl jejich jazyk ve zmatek, aby jeden druhému nerozuměli. Dnešní lidé také něco stavějí a myslí si, že budou jednotni, když se budou učit cizím řečem ... Zmatené prostředí trvalo po několik pokolení a do něho se narodil Abram. Ten ale musel být nějak jiný, úplně jiný, než všichni ostatní, kteří byli před ním i v jeho době. Tak jedinečný, že Hospodin se rozhodl jej povolát. Jeho a ze všech jenom jeho. Abram možná věděl, že k jednotě ve smýšlení se dospívá jinak, než znalostmi cizích řečí ... A tak tohoto člověka nějak velice odlišného od jiných Hospodin oslovil a řekl mu: „Vyjdi ze své země.“ Mnozí dnešní lidé také hodně cestují, odcházejí ze svého příbuzenstva a ze svého otcovského domu, a možná si myslí, že je „něco“ volá. A třeba se pak diví, že se jim nedostává požehnaní. Ale Abramovi jen v těch prvních třech verších 12. kapitoly Hospodin znovu a znovu, celkem pětkrát, žehná. A Abram věřil Bohu všechno, co mu Bůh říkal. Tato Abramova víra, nadpřirozená víra, protože se zakládá na informacích sdělených Bohem a ne člověkem, je svou čistotou, věcností a hlavně tím, že je živá nadějí a láskou, vzorem pro toho, kdo stejně tak Bohu, později zjevenému a zjevujícímu Bohu Ježíši Kristu, věří. Ve všech dobách, ve všech pokoleních. A jako Abra(há)m dojde požehnaní každý, kdo takto věří – všechna pokolení země.

těch jednotlivců, kteří touží po plném katolickém společenství, svou povahou od ekumenického díla liší, avšak není tu žádný rozpor, neboť obojí vychází z podivuhodného Božího řízení“. Proto ekumenické dílo neodnímá právo, ani odpovědnost hlásat plnost katolické víry ostatním křesťanům, kteří se svobodně rozhodnou ji přijmout.“

Vatikánský rozhlas 18. 12. 2007

BENEDIKT XVI. ZMĚNIL ZNĚNÍ

VELKOPÁTEČNÍ PŘÍMLUVY V MISÁLU Z ROKU 1962

Státní sekretariát Svatého stolce zveřejnil dnes doplňující notu k papežskému ustanovení *motu proprio* Benedikta XVI. *Summorum Pontificum* (doslovné znění i s komentářem v loňském Obrázku č. 9, 2. 8. 2007, příloha, s. 1 – 7), kterým byla pro celou církev latinského obřadu potvrzena možnost volně slavit eucharistii podle misálu z roku 1962, tedy misálu předcházejícího pokoncilní liturgické reformě. Dnešní nota Svatého stolce upravuje v této mimořádně formě latinského ritu znění Velkopáteční přímluvy *Oremus et pro Iudaeis*, tedy Modleme se také za Židy. Úprava textu vychází vstříc hlasům, které se objevily po vydání dokumentu *Summorum Pontificum* (srov. „upřesnění“ v cit. Obrázku, s. 4) a kterým se v modlitbě staršího misálu nelíbila slova o „slepotě Židů“. **Text nóty:**

„Nota Státního sekretariátu ohledně nových disposic

Svatého otce Benedikta XVI. pro liturgická slavení Velkého pátku

S poukazem na opatření obsažená v Motu proprio „Summorum Pontificum“ ze 7. 7. 2007 o možnosti používání posledního vydání Římského misálu před 2. vatikánským koncilem vydaného roku 1962 autoritou bl. Jana XXIII. ustanovil Svatý otec Benedikt XVI., aby *Oremus et pro Iudaeis* liturgie Velkého pátku obsažená ve shora zmíněném Římském misálu byla nahrazena následujícím textem:

Oremus et pro Iudaeis

Ut Deus et Dominus noster illuminet corda eorum, ut agnoscant Iesum Christum salvatorem omnium hominum.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Omnipotens sempiterna Deus, qui vis ut omnes homines salvi fiant et ad agnitionem veritatis veniant, concede propitius, ut plenitudine gentium in Ecclesiam Tuam intrante omnis Israel salvus fiat. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

(Modleme se také za židy

Ať Bůh a náš Pán osvítl jejich srdce, aby poznali Ježíše Krista jako spasitele všech lidí. Modleme se. Poklekněme. Vstaňte.

Všemohoucí věčný Bože, který chceš, aby všichni lidé byli spaseni a došli poznání pravdy, uděl milostivě, aby vstupem do plnosti národů v Tvé Církvi, byl spasen celý Izrael. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.)

Tento text bude užíván, počínaje letošním rokem, ve všech liturgických slaveních Velkého pátku se shora citovaným Římským misálem.

Vatikán, 4. 2. 2008“

Vatikánský rozhlas, 5. 2. 2008

http://www.vatican.va/roman_curia/secretariat_state/2008/documents/rc_seg-st_20080204_nota-missale-romanum_en.html

ŽIDOVSKÉ OHLASY NA ÚPRAVU

V českých médiích se hned po zveřejnění nóty objevily pouze jednostranné zprávy o negativním ohlasu na provedenou změnu. O důvodech se lze snad domýšlet. Ale tyto zprávy byly zkreslující, protože byly vydány i významné souhlasné komentáře židovských učenců. Kvůli vyváženosti přinášíme vyjádření jednoho z nejznamenitějších židovských

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

teologů Jacoba Neusnera. Rabi Neuser navštívil v roce 1997 Prahu a promluvil zde na Kongresu rodin. Aktivně se také zúčastnil bohoslužby slova ve svatovítské katedrále, která se konala v předvečer Kongresu.

Tak jako se Izrael modlí za pohany, mají jiní monoteisté – včetně katolíků – právo činit totéž a nikdo by se neměl cítit dotčen. Jakýkoli jiný přístup k pohanům by upíral pohanům přístup k jedinému Bohu, jehož Izrael poznává v Tóře. A katolická modlitba vyjadřuje téhož velkorysého ducha, který charakterizuje bohoslužbu Izraele. Boží království otevírá brány každému člověku a když při bohoslužbě Izraelité prosí o brzký příchod Božího království, vyjadřují tutéž svobodu ducha, kterou vyjadřuje papežův text modlitby za židy – lépe za „svatý Izrael“ – na Velký pátek.

Hned to vysvětlím. Odvozují svědectví židovské teologie vůči pohanům ze standardní synagogální liturgie, jež se opakuje třikrát denně. Mám na mysli text z Autorizované modlitební knihy spojených židovských kongregací Britského impéria (Londýn 1953), který uvádí anglický překlad modlitby za obrácení pohanů, jež uzavírá veřejnou bohoslužbu konanou třikrát denně. Tento text je v židovské bohoslužbě jednotný. V této modlitbě svatý lid Izraele (nezaměňovat se státem Izrael) děkuje Bohu za to, že ho neučinil jako pohanské národy. Při bohoslužbě svatý Izrael žádá, aby svět byl učiněn dokonalým, až veškeré lidstvo bude vzývat Boží jméno a každé koleno před ním poklekne.

Text modlitby „Je naší povinností velebit Pána všech věcí“ děkuje Bohu, že učinil Izrael odlišným od všech národů světa. Izrael má svůj vlastní úkol a tím je lišit se od národů. Žádáme Boha, aby odstranil „z povrchu země všechny špatnosti“, aby se svět stal dokonalým pod vládou Všemohoucího. Tato modlitba za obrácení „všech zkažených na zemi“, „kteří obývají tento svět“, se pronášá v normativním judaismu nikoli jednou ročně, ale každý den. Je na stejné úrovni jako pasáž v osmnácti blahoslavenstvích, jež žádají Boha, aby ukončil nadvládu domýšlivosti. Dalo by se říci, že normativní judaismus prosí Boha, aby osvětlil národy a přivedl je do svého království. Snad aby se toto přání zdůraznilo, následuje po modlitbě „Je naší povinností ...“ *kádiš*: „Ať ustanoví své království za tvého života a za tvých dnů a za života celého izraelského domu, rychle a brzy.“ Nenahlížím, jak by se duch nebo intence těchto modliteb lišily od té modlitby, o níž se vede diskuse.

Tyto pasáže ze standardní, každodenní liturgie normativního judaismu mimo každou pochybnost ukazují, že když se Izrael shromáždí k modlitbě, prosí Boha, aby osvětlil srdce pohanů. Tato eschatologická vize se opírá o proroky a o jejich představu jediného, sjednoceného lidstva, a v liberálnějším duchu zahrnuje každého člověka. Odmítnutí modloslužby nepovzbuzuje ani křesťanství ani islám, jež jsou tiše pomínuty. Modlitba zapřísahá Boha, aby urychlil příchod svého království. Tyto modlitby odpovídají té, jež žádá o spasení celého Izraele „v plnosti času, kdy veškeré lidstvo vstoupí do Církve.“ Proselytizující modlitby judaismu i křesťanství sdílejí eschatologické hledisko a zamýšlejí otevřít bránu ke spáse všem národům. Tak jako se ani křesťanství ani islám nemohou cítit dotčeny modlitbou Izraelitů, nemůže ani svatý Izrael nic namítat proti katolické modlitbě.

Jak „Je naší povinností ...“ tak „Modleme se také za židy“ uplatňují logiku monotheismu a jeho eschatologickou naději.

Rabi Jacob Neusner / Die Tagespost / RC

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

1. Jedna z postních nedělí je nazývána „radostnou“. Je to pravda?
a) Ano, je to 4. neděle postní a může se užívat roucho růžové barvy.
b) Ano, je to 5. neděle postní a zpívá se při ní chvalozpěv „Sláva na výsostech Bohu“.
c) Ne, protože postní doba je dobou vážnou.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

9. Nezávaznou památku Panny Marie Lurdské slavíme 11. února. Lurdy (franc. Lourdes) je jihofrancouzské město ležící v podhůří Pyrenejí v departementu Hautes-Pyrénées. V roce 1858 zde docházelo ke zjevením Panny Marie mladé Bernadettě Soubirousové a brzy poté se Lurdy staly jedním z nejdůležitějších římskokatolických poutních míst světa.

Bernadetta jako nejstarší ze šesti dětí, které přežily věk nemluvnat, se narodila 7. 1. 1844, pokřtěna byla o dva dny později. V roce zjevení jí bylo 14 let. Poprvé se jí Panna Maria zjevila 11. 2. 1858, naposledy 16. 7., ke zjevení došlo osmnáctkrát. Při 9. zjevení, 25. 2., Bernadetta vyhrabala zázračný pramen – je dosud církevně uznáno 400 uzdravení, i když jich bylo zaznamenáno už přes 4 000. Při 16. zjevení, 25. 3., řekla Panna Maria své jméno: „Já jsem Neposkvrněné početí.“ Dogma o Neposkvrněném početí vyhlásil Pius IX. 8. 12. 1854, tj. o čtyři roky předtím, a zjevení jsou považována za potvrzení tohoto dogmatu. Během nich vyzývala Panna Maria i k modlitbě, pokání a obrácení všech lidí. Vyzvala Bernadettu, aby řekla kněžím, že na to místo mají přijít s procesím a postavit tam kapli; dnes tady stojí nádherný obrovský chrám.

19. 11. 1864 bylo Bernadettě dovoleno vstoupit k Sestrám charity a křesťanského vyučování v Nevers. Postulát nastoupila kvůli smrti svého mladšího bratra Justina až v únoru 1865 a v dubnu 1866 požádala o vstup do noviciátu. 28. 4. 1866 oznámila svůj odchod z tohoto světa. Biskup jí dovolil odejít a ona vstoupila do noviciátu. 3. 7. 1866 se rozloučila s jeskyní, naposledy poobědvala se svou rodinou a odešla do kláštera v St. Gildard. 7. 7. 1866 přijala jméno Marie Bernarda. Noviciát skončila 30. 10. 1867 věčnými sliby. Pracovala jako klášterní ošetřovatelka, od podzimu 1871 jako hlavní ošetřovatelka.

Bernadetta zemřela 16. 4. 1879 v 35 letech v Nevers. Pius XI. je blahorečil 14. 6. 1925 a svatořečil 8. 12. 1933. Tělo Bernadetty Soubirousové zůstalo dodnes neporušeno. Její připomínka je 16. 4. (jak je obvyklé — den jejích narozenin pro nebe), ve Francii 18. 2. (od toho dne do 4. 3. chodila Bernadetta za Pannou Marií na její přání, s výjimkou 22. a 26. 2., dennodenně; 4. 3. dav přihlížejících čítal už 4 000 lidí). Je patronkou nemocných, chudých, rodiny, Lurd a pastýřů. Slavit památku Panny Marie Lurdské povolil pro jih Francie Lev XIII. v roce 1891, její oslavu na celou církev rozšířil 13. 11. 1907 Pius X.

«Při oslavách letošního 150. výročí lurdského zjevení je možné získat odpustky. Dekretem kardinála Jamese Francise Stafforda, hlavního penitenciáře Apoštolského stolce, vyhlásila 5. 12. 2007 Apoštolská penitenciarie jménem papeže Benedikta XVI. možnost získání plnomocných odpustků všem účastníkům jubilejního 150. výročí zjevení Panny Marie v Lurdech. Odpustky se udělují v souvislosti s jubilejním rokem, který začal v sobotu 8. 12. 2007 a potrvá do téhož data roku 2008.

„Uctíváním blahoslavené Panny Marie v místě, „na kterém spočinula její noha“, přivádí věřící k čerpání posily ze svátostí, k pevnému odhodlání vést nadále křesťanský život a k chápání významu církve,“ stojí v úvodu dekretu. Plnomocné odpustky může získat každý věřící, a to buď po celý rok v místě zjevení v Lurdech, nebo to bylo možné také v týdnu od 2. do 11. února 2008 v kterémkoliv místě uctívajícím Pannu Marii Lurdskou.

Do 8. 12. 2008 získá plnomocné odpustky ten, kdo při zachování obvyklých podmínek navštíví čtyři místa související s životem svaté Bernadetty Soubirousové v Lurdech (nejlépe v tomto pořadí):

- křtitelnicí ve farním kostele, kde byla Bernadetta pokřtěna,
- dům Soubirousových,
- jeskyni Massabielle, kde došlo ke zjevení,

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

5. Zaznamenána je řeč Pána Ježíše o Jano Křtiteli na při dvou příležitostech. Nejvhodnější je citovat evangelium podle sv. Matouše:

V kap. 11 (Lk 7, 24 – 28) řekl Kristus Pán tato slova: „Co jste vyšli na poušť vidět? Snad rákos zmítaný větrem? Nebo co jste vyšli vidět? Člověka oblečeného do jemných šatů? Ti, kdo nosí jemné šaty, jsou přece v královských palácích. Co jste tedy vyšli vidět? Proroka? Ano, říkám vám, víc než proroka. To je ten, o němž je psáno: 'Já posílám svého posla před tvou tváří, aby připravil cestu před tebou.' Amen, pravím vám: Mezi těmi, kdo se narodili ze ženy, nepovstal nikdo větší než Jan Křtitel. Ale i ten nejmenší v nebeském království je větší než on. Od časů Jana Křtitele až po tuto chvíli nebeské království trpí násilí a násilníci je uchvacují. Neboť všichni Proroci i Zákon prorokovali až do Jana. A chcete-li to připustit, on je Eliáš, který má přijít. Kdo má uši, slyš! ... Přišel Jan, nejedl a nepil, a říkají: 'Je blázen.'“

A v kap. 17 (Lk 7, 33) o sv. Janu Křtiteli opakuje: „Eliáš už přišel, ale nepoznali ho a udělali s ním, co chtěli.“

6. Pán Ježíš svým nanebevstoupením otevřel nebe všem, kteří do té doby – v době Starého zákona – zemřeli v posvěcující milosti a na otevření nebe a na vstup do něho čekali (srov. Obrázek roč. 3, č. 4, 20. 3. 2005, s. 3). Samozřejmě otevřel nebe i pro každého, kdo umřel, umírá či umře v posvěcující milosti potom. Slávu nebe mohl darovat lidem jen díky své poslušnosti při umučení a smrti. Navíc, na zemi zůstává, další učedníky získává a také dále uzdravuje.

7. Před odpovědí na tuto otázku je vhodné si znovu přečíst dokument Kongregace pro nauku víry Odpovědi na otázky, týkající se některých aspektů nauky o Církvi (loňský Obrázek č. 9, 2. 8. 2007, příl. s. 7nn.). Z něho je patrná náležitost následujících pravidel uvedených v <http://www.cirkev.cz/cervena-rada-dokumentu.html>, položka 4 – Ekumenický direktář 122nn., nebo <http://www.cirkev.cz/fialova-rada-dokumentu.html>, položka 20 – Společenství ve svátostech A.II.: „Mezi katolickou církví a těmi východními církvemi, které s ní nejsou v plném společenství, stále existuje úzké společenství ve věcech víry. Navíc i když odloučené, mají (tyto církve) pravé svátosti a především, vlivem apoštolské posloupnosti, mají kněžství a eucharistii“ (ED 122). „V případě potřeby či v zájmu ryziho duchovního prospěchu a za předpokladu, že je vyloučeno nebezpečí omylu či lhostejnosti, je legitimní, aby kterýkoli katolík, pro kterého je fyzicky nebo morálně nemožné obrátit se na katolického kněze, přijal svátost smíření, eucharistie a pomazání nemocných od kněze některé východní církve“ (ED 124). „Katolík, který si přeje legitimně přistoupit k přijímání s východními křesťany, musí v nejvyšší možné míře respektovat východní kázeň a zdržet se přijímání, pokud daná církev vyhrazuje svátostné společenství svým vlastním členům a vylučuje ostatní“ (ED 124). A konečně: „Pastýři by měli věřící pečlivě poučit jak o možnosti účasti na svátostech ve zmíněných církvích, tak o různé kázni, která u nich v tomto ohledu může existovat“ (SS A.II.3).

8. Biřmování je jednou ze sedmi svátostí, které ustanovil Kristus Pán. Pokřtěný vzkládáním rukou, mazáním a modlitbou dostává (biřmovací) milost k růstu nadpřirozeného života a k moudrému a statečnému vyznávání víry; rozmnožují se jak posvěcující milost, tak milosti pomáhající a duši se vtiskuje nezrušitelné znamení (charakter) – o něm tento toč. Obrázku, č. 1, 2. 12. 2007, příl., s. 7. Protože řádným udělovatelem je biskup, mimořádným pověřený kněz, protestanti tuto svátost buď vůbec neuznávají (u nás např. Českobratrská církev evangelická, ČCE – podle ní jsou jen dvě svátosti, křest a večeře Páně; biřmování a křest byla podle jejich teologů původně jediná svátost), nebo neudělují platně (např. Církev československá husitská, CČSH – podle ní existuje sedm svátostí, ale pojetí apoštolské posloupnosti je zde jen ideové). U ČCE tak jako u mnoho jiných protestantů pozorujeme tzv. konfirmaci. Není to svátost, ale obřad (ritus), kdy konfirmand vyznává víru, odpovídá na otázky a je pak pozván k jejich večeři Páně. Protože s ČCE a s CČSH byla 25. 1. 1994 uzavřena dohoda o vzájemném uznání křtu, při konverzi ke katolické víře je dotýčný už považován za pokřtěného (křest se neopakuje), ale není biřmován, i když byl před konverzí konfirmován v ČCE či biřmován v CČSH.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

2. Jaké tři projevy pokání zdůrazňuje církev v době postní?
a) Horlivost v obraně víry, zvýšená aktivita ve farnosti a poutě na svatá místa.
b) Málomluvnost, samotářství a malomyslnost.
c) Modlitba, půst a almužna (milosrdenství).

3. Čím je pobožnost křížové cesty?
a) Je možnou náhražkou účasti na mši sv.
b) Je závažnou povinností, které je třeba se aspoň jednou zúčastnit.
c) Není liturgií, ale je pobožností, již je užitečné se zúčastnit.

4. Kolik zastavení (obrazů) má křížová cesta?
a) 5 až 20 – podle velikosti kostela.
b) 14, případně 15.
c) 25.

5. Které zastavení nepatří do křížové cesty?
a) Ježíš napomíná plačící ženy.
b) Marie Magdalena umývá Ježíšovi nohy a utírá je svými vlasy.
c) Žena ze zástupu podává Ježíši roušku.

6. Jaká liturgická barva se užívá na Zelený čtvrtek při večerní mši sv.?
a) bílá
b) fialová
c) zelená

7. Kdy je katolík povinen se vyzpovídat z těžkých hříchů?
a) Aspoň jednou v roce.
b) Aspoň o poutní slavnosti podle místa, kde bydlí.
c) Aspoň v době postní.

8. Kdy je katolík povinen přijmout svátost oltářní?
a) Aspoň jednou za celý rok.
b) Aspoň v době postní nebo velikonoční.
c) Pokaždé, když se účastní mše svaté.

9. Které části má svátost smíření – postupně?
a) Vyznání hříchů, zpytování svědomí spolu s knězem, pokání za hříchy.
b) Vyznání před knězem, porada a povzbuzení, předsevzetí, případně lítost.
c) Zpytování svědomí, lítost, předsevzetí, vyznání a pokání.

10. Jak Ježíš odpověděl na poušti na první satanovo pokušení, aby si z kamenů udělal chleby?
a) Já jsem chléb živý, který sestoupil z nebe.
b) Nejen chlebem žije člověk, ale každým Božím slovem.
c) Ten chléb nedal lidem Mojžíš, ale můj nebeský Otec.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

Otázky pro dospělé v tomto čísle jsou jiné než obvykle: netýkají se „věčných pravd víry“, nýbrž reagují na okamžitou situaci v našich diecézích – fakt jmenování bývalého biskupa naší diecéze pomocným biskupem jiné diecéze byl motivací k přípravě několika otázek o našich biskupech. Některé jsou jednoduché, jiné složitější. Řešení uvedeme –

jak je obvyklé – v příštím čísle. Ještě upřesněme, že slovem „náš“ rozumíme „z české nebo moravské církevní provincie“.

1. Který náš biskup je biskupem nejdéle?
2. Který náš současný diecézní biskup je tímto diecézním biskupem nejdéle?
3. Který diecézní biskup vysvětil svého předchůdce v úřadu diecézního biskupa?
4. Kterí naši bývalí diecézní biskupové jsou dosud naživu? Má jich některá diecéze více? Je bývalý sídelní biskup nějaké diecéze nyní sídelním biskupem jiné diecéze?
5. Která naše diecéze má nejvíce pomocných biskupů?
6. Které naše diecéze nemají žádného pomocného biskupa?
7. Která naše diecéze má dosud svého prvního sídelního biskupa?
8. Kolik našich biskupů může užívat titul arcibiskup?
9. Kterého našeho biskupa vysvětil přímo papež?
10. Který z našich žijících biskupů byl vysvěcen ještě před listopadem '89?

Prémiová otázka 11. Kolik biskupů není v současnosti sídelním ani pomocným biskupem?
Jan Voženílek

ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

1. „Termín klon byl převzat z řečtiny a lze jej přeložit jako výhonek, roub. Klonováním rozumíme především vytváření populací jedinců se stejným genem (genovým obsahem chromozomů jádra buňky). Zkusenými odborníky na klonování jsou zahradníci: pomocí „řízkování“ vytvoří begonii stejně krásnou, jako má třeba náš soused. Žádné námitky není třeba mít ani proti klonování zvířat. U lidí je tomu jinak.

Z přirozeného hlediska má člověk, jako jediný živočich, abstrahující rozum a svobodnou vůli, je tedy subjektem mravnosti, mravních zákonů. Mezi tyto zákony patří i skupina etických norem platných pro manželství a předávání života. Normy této skupiny jsou v řádu přirozeném o několik úrovní výše, než je zásada, která doporučuje, a to ještě jen v některých případech, pokrok vědy. Proto vůbec nelze tolerovat takový pokrok vědy, který by byl v rozporu s přirozeně právním statutem manželství, ve kterém, opět z hlediska přirozeného práva, jediné smí docházet – a to k přirozenému – předávání života. V tomto směru je ovšem nezbytná znalost přirozeného práva a jeho důkladné studium. Bohužel vědci, kteří souhlasí s klonováním, ale i jeho laičtí příznivci, nemají o přirozeném právu ani potuchy. Není divu. Vždyť tato disciplína se na univerzitách už stovky let řádně nevyučuje.

Náboženské, židovsko-křesťanské hledisko dospívá jinou cestou k úplně stejným závěrům: «Člověka stvořil Bůh jako svůj obraz, „stvořil je jako muže a ženu“ (Gn 1, 27). Předávání života tedy není jen záležitostí udržení lidského rodu, nebo dokonce lidské vášně, ale především naplňováním příkazu „Plodte a množte se, a naplňte zemi“ (Gn 1, 28). Jen vzájemné sebedarování muže a ženy v manželském aktu je důstojnou cestou k naplnění vůle Boží a ke vzniku nového člověka.

Katolická církev se k pokusům o klonování vyjádřila snad nejzřetelněji v instrukci Dar života (Donum vitae 1987, česky poprvé 2007; srov. loňský Obrázek, č. 12, 31. 10. 2007, s. 25). V roce 1997 pak Papežská akademie pro život z výše uvedených důvodů označila klonování za nepřijatelnou manipulaci s bytostným rozměrem člověka.“

K textu připojuji také fotografii ze setkání se Svátým otcem 25. 2. 2008, kterého se mi dostalo jako nově jmenovanému členu Papežské akademie pro život (o prof. Šiprovi viz citovaný Obrázek).

Květoslav Šipr»

2. Nemá-li být odpověď na tuto otázku zase jen pouhým názorem, je třeba vycházet z toho, co to je víra. O nadpřirozené víře a její definici jsme psali ve 3. roč. Obrázku, č. 11, 15. 10. 2005, na s. 19, ale celkové pojednání o víře přirozené i nadpřirozené a o věděni jsme přinesli už ve 2. roč., 3. 8. 2004, v č. 10, 3. 9. 2004, na s. 6nn. Doporučujeme čtenáři, který s dále uvedeným – pro něho možná překvapujícím závěrem – „nechce“ souhlasit, aby si tento článek znovu pozorně přečetl. Dnešní doba se vyznačuje tím, že lidí, kteří mají nadpřirozenou ctnost víry podle prvního výše citovaného místa, tj. zejm. že věří všemu, co Bůh zjevil, je relativně málo. Říkáme to tak, že „dnešní doba je sekularizovaná.“ Znamená to, že většina lidí má jen víru přirozenou, tzn. že věřené skutečnosti dosvědčuje dotyčnému nějaký jiný člověk. Podíváme-li se však okolo, neuzavíráme-li se „do sebe“ a komunikujeme s lidmi, musíme se často až divit, čemu všemu oni věří nebo nevěří. A to pak sdělují dál. Čili pokud někdo někde pochytil, že „něco“ musí být, je pravděpodobnější, že to bude spíše nějaký nesmysl, než že se to dozvěděl např. od křesťana, který žije nadpřirozenou vírou a podá informace spolehlivé. Takže čistě ateistické prostředí, bez kolujících a zmatených zpráv o „něčem nad námi“, je pro šíření víry příznivější, než prostředí zanesené různými pochybnými věrami, ať už jsou to různá orientální náboženství, která šíření křesťanství brání sama sebou, nebo to jsou různé víry moderní – víra „rudá“, víra „zelená“ apod. Zrovna v těchto dnech jsme mohli v médiích číst o prudkém nárůstu počtu křesťanů v Nepálu potom, co tato země začala náhle opouštět svůj tradiční hinduismus, který křesťanství zabraňoval, a sekularizovala se. S trochou nadšázky se snad dokonce dá říci, že prudký nárůst křesťanství u nás po roce 1989 souvisel s pádem „rudé“ víry, kdežto postupné zpomalení až zastavení tohoto pozitivního vývoje souviselo s rozmachem víry v „něco“. Kromě souhlasů s tímto stanoviskem se objevil i názor, že od víry v „něco“ leckdo přešel až k víře nadpřirozené. Proti tomu ale stojí, že pokud někdo k víře nadpřirozené dospěl konverzí – a konverze jistě jsou – muselo to být odněkud, v našem prostředí nejpravděpodobněji od víry v „něco“. Předložené stanovisko to nepopírá, ale tvrdí, že v ateistickém prostředí bez zkršené a zkrslující víry v „něco“ by konverzí bylo více.

3. Po vyhlášení nových Pokynů k římskému misálu se některé liturgické předměty staly volitelnými, nebo jen přetrvávaly, anebo úplně vymizely. K prvním patří zvonky – přísluhující může upozornit věřící zvoněním při každém pozdvihování (čl. 150. [109.]). Ke druhým patří tzv. burza, ve které se leckde i dnes přechovává korporál, i když Pokyny se o ní nezmiňují. A ke třetím patří manipul, který, i když také nebyl formálně zrušen, při slavení mše svaté podle misálu Pavla VI. (srov. Summorum Pontificum v loňském Obrázku č. 9, 3. 8. 2007, příloha s. 1 – 7) úplně vymizel.

Manipul (manipulus – svazeček, od manus – ruka, a plere – plnit) je hedvábný náručník, zdobený pás asi metr dlouhý s tkaničkami, který se při slavení mše svaté dnes mimořádným způsobem, podle misálu z roku 1962, v některých částech mše svaté přivazuje na levou ruku – malá „štola“ na levém zápěstí. Byl, nebo je v liturgické barvě a jeho oblékání je doloženo od 6. století. Nosí ho svěcení služebníci a podjáhní. Obecně přijatý symbolický výklad upozorňuje na provaz, za který byl Pán Ježíš veden, a na pouta, která svazovala Pánovy ruce. V modlitbě při oblékání manipulu se myslelo na slzy utrpení a vyčerpání kněžské služby, a na radost odměny v nebesích.

4. Salmon je v Písmu svatém jménem tří lidí a jménem hor(y). V hebrejštině je toto slovo stejné, v překladech různé. Nejvýznamnější z těch tří mužů je prapraděd Davidův (Rt 4, 20, Mt 1, 5 – psáno Salmón, Lk 3, 32 – psáno Sala). Až z Nového zákona – z Mt – se dozvídáme informaci tehdy 1 000 let starou (!), že se oženil s jeršskou nevěstkou Rachab; měli syna Boaze. Jako jméno hory se Salmon vyskytuje v Sd 9, 48 (hora Ébal, možná ale i Garizim, u Sichemu spojená s Achimelechem) a v Žl 68 (67), 15: „Když tam Všemohoucí rozháněl krále, padali jako sníh na Salmonu!“ Má se za to, že se jedná o horu v Bašanu (loňský Obrázek č. 12, 31. 10. 2007, příl. s. 5), možná ale jde o zmíněnou horu u Sichemu.

VELIKONOČNÍ NEDĚLE 23. 3. 2008

7.45	Liberec, Dolní Hanychov Kostel Sv. Bonifáce
8.00	Liberec Kostel Sv. Antonína Velikého
8.30	Vratislavice nad Nisou Kaple Vzkříšení
9.00	Liberec-Ruprechtice Kostel Sv. Antonína Paduánského
10.00	Liberec Kostel Sv. Antonína Velikého – zpívaná mše sv. s žehnáním pokrmů
10.00	Liberec-Rochlice Kostel Sv. Jana Křtitele – mše s žehnáním pokrmů
10.30	Stráž nad Nisou Kostel Sv. Kateřiny Alexandrijské
15.00	Křižany Kostel Sv. Maxmiliána
15.30	Kryštofovo Údolí Kostel Sv. Kryštofa
18.00	Liberec Kostel Nalezení sv. Kříže

VELIKONOČNÍ PONDĚLÍ 24. 3. 2008

8.00	Liberec Kostel Sv. Antonína Velikého
8.30	Vratislavice nad Nisou Kaple Vzkříšení
9.00	Liberec-Ruprechtice Kostel Sv. Antonína Paduánského
10.00	Liberec Kostel Sv. Antonína Velikého
10.00	Liberec-Rochlice Kostel Sv. Jana Křtitele
15.00	Rašovka Kostel Sv. Antonína Paduánského
18.00	Liberec Kostel Nalezení sv. Kříže

VELIKONOCE V LIBERECKÝCH FARNOSTECH

Květná neděle

Svatý týden začíná Květnou nedělí, která spojuje Kristův královský triumf a oslavu jeho utrpení. Hlavní bohoslužba začíná nejlépe mimo kostel, kde se bude slavit mše; čte se evangelium o příchodu Pána do Jeruzaléma, žehnají ratolesti, lid průvodem přichází do kostela. Zde bohoslužba pokračuje čteními o vykupitelském díle Páně, čtou se pašije podle některého ze synoptických evangelistů (letos podle Matouše).

Zelený čtvrtek

Tématem večerní liturgie jsou dvě události: Ježíšova večeře, při níž ustanovuje svátost eucharistie a myje apoštolům nohy; Ježíšova modlitba v Getsemanské zahradě a jeho zajetí.

Po homilii je zařazen obřad mytí nohou. V závěru se odnáší eucharistie do kaple, která symbolizuje Getsemanskou zahradu – tam mají věřící bdít s Pánem na modlitbách.

Velký pátek

Podle prastaré tradice se dnes neslaví eucharistická oběť, ale obřady na památku utrpení Páně. Ty mají tři části: bohoslužbu slova (ve které se čtou pašije podle Jana) zakončenou přímluvami (pronáší se slavnostním způsobem: se zpívanou výzvou, po které následuje modlitba kněze); uctívání kříže; přijímání.

Bílá sobota

Bílá sobota je aliturgickým dnem, neboť se dnes zásadně neslaví mše svatá a další svátosti, kromě pomazání nemocných a svátosti smíření; svaté přijímání je možné donést pouze umírajícím. Bílá sobota je příležitostí uvědomit si skutečnost Ježíšovy smrti. Proto kaple, upravené jako „Boží hrob“, bývají otevřeny k soukromé modlitbě.

Velikonoční noc

Velikonoční vigilie je oslavou svaté noci, kdy Pán vstal z mrtvých, kdy rozlomil pouta smrti a jako vítěz vystoupil z hrobu, aby i nám otevřel cestu k životu. Vigilie začíná slavností velikonoční svíce (žehnání ohně, průvod, chvalozpěv Exultet) a pokračuje bohoslužbou slova. Nejprve se čtou starozákonní čtení; po Gloria epištola a evangelium. Dále probíhá křestní bohoslužba: žehná se křestní voda; vigilie je nejvhodnější slavností pro křest dospělých. Nakonec se obvyklým způsobem slaví bohoslužba oběti.

Velikonoční neděle

Kristus vstal z mrtvých za svítání „prvního dne v týdnu“ – neboli „prvního dne po sobotě“. Proto se křesťané v tento den začali pravidelně scházet k eucharistickému „lámání chleba“ a tento den nazvali „dnem Páně“.

Přehled letošních velikonočních bohoslužeb v libereckých farnostech je v následujících tabulkách.

Tabulky byly připraveny podle údajů dodaných duchovními správci redakci k 3. březnu 2008; pozdější změny nemohly být uvedeny, proto se také doporučuje sledovat oznámení v jednotlivých farnostech.

KVĚTNÁ NEDĚLE
16. 3. 2008

Bohoslužby v libereckých farnostech v obvyklém nedělním pořádku.

Navíc:
15:00 – kostel Sv. Vavřince, Dlouhý Most – mše svatá s žehnáním ratolestí

PRVNÍ TŘI DNY SVATÉHO TÝDNE
17. 3. – 19. 3. 2008

Liberec-arciděkanství: pondělí 7.00, 18.00; středa 7.00, 18.00 s udílením svátosti nemocných

Liberec-Rochlice: pondělí a středa 17.00; úterý 17.00 ve filiálním kostele v Hanychově

Liberec-Ruprechtice: pondělí, úterý, středa 18.00

Vratislavice nad Nisou: pondělí, středa 7.30

ZELENÝ ČTVRTEK
20. 3. 2008

VELKÝ PÁTEK
21. 3. 2008

BÍLÁ SOBOTA
22. 3. 2008

<p>Římskokatolická farnost – arciděkanství Liberec Kostel Sv. Antonína Velikého, Liberec</p>	<p>18.00 Mše na památku Poslední večeře Páně</p>		<p>8.00 až 17.30 Kostel otevřen k modlitbám</p> <p>18.00 Velkopáteční obřady</p>	<p>8.00 až 17.30 Kostel otevřen k modlitbám a návštěvě „Božího hrobu“</p> <p>18.00 Vigilie Zmrtvýchvstání Páně</p>
<p>Římskokatolická farnost – děkanství Liberec-Rochlice Kostel Sv. Jana Křtitele, Rochlice</p>	<p>17.00 Mše na památku Poslední večeře Páně</p> <p>18.30 až 24.00 Adorace: bdění v Getsemanské zahradě (možnost tiché, soukromé modlitby)</p>		<p>6.00 Ranní chvály a modlitba se čtením, rozjímání</p> <p>16.15 Křížová cesta</p> <p>17.00 Velkopáteční obřady</p>	<p>7.00 Ranní chvály a modlitba se čtením, rozjímání</p> <p>8.00 až 11.00 Příležitost k soukromé modlitbě v kapli, u „Božího hrobu“</p> <p>14.00 až 15.30 Příležitost k soukromé modlitbě v kapli, u „Božího hrobu“</p> <p>20.00 Vigilie Zmrtvýchvstání Páně</p>
<p>Římskokatolická farnost Liberec-Ruprechtice Kostel Sv. Antonína Paduánského, Ruprechtice</p>	<p>18.00 Mše na památku Poslední večeře Páně</p>		<p>18.00 Velkopáteční obřady</p>	<p>23.00 Vigilie Zmrtvýchvstání Páně</p>
<p>Římskokatolická farnost Vratislavice nad Nisou Kaple Vzkříšení</p>	<p>18.00 Mše na památku Poslední večeře Páně</p>		<p>17.00 Křížová cesta, po ní velkopáteční obřady</p>	<p>19.30 Vigilie Zmrtvýchvstání Páně</p>

mináři byl vysvěcen 25. 6. 1961 v Litoměřicích biskupem E. Necseyem a ustanoven do Liberce. Poté byl jako administrátor pověřen správou v Nymburce a nedalekých Velelibeč.

Do Mladé Boleslavi přichází jako administrátor 1. 7. 1983 a zároveň je ustanoven zdejším okrskovým vikářem. V r. 1998 je jmenován členem Kněžské rady a 1. 2. 1999 mladoboleslavským arciděkanem. Za celoživotní vynikající práci byl v r. 1999 ustanoven čestným kanovníkem litoměřické Svatoštěpánské kapituly. Pro postupující nemoc byl z úřadu mladoboleslavského arciděkana uvolněn 1. 7. 2005. Poslední

léta svého života prožil, zkoušen nemocí, již zcela odkázán na obětavou péči druhých.

Posilován svátostmi Církve zemřel 21. 3. v Domově sester sv. Karla Boromejského v Praze-Řepích.

Rozloučení se konalo 28. března v 15 h při zádušní mši svaté v arciděkanském kostele Nanebevzetí Panny Marie v Mladé Boleslavi.

Poté byly jeho ostatky uloženy do kněžské hrobky na místním „starém hřbitově“, kde očekává den svého vzkříšení. R. I. P.

duchovní správci

Foto

Petr Hudeček

OSOBNÍ SDĚLENÍ

Jsem členem České botanické společnosti. Můj kolega, Leoš Klimeš z Třeboně, výborný český botanik a táta čtyř dětí ve věku 8 až 16 let, odjel v srpnu 2007 na pracovní cestu do indického Ladaku. Nevrátil se a je dosud pohřešován. Jeho přátelé založili obč. sdr. Kopeček, o. s. s cílem pomoci Jitce Klimešové a jejím dětem. Pomozte, prosím, modlitbou nebo i na č. ú.4200004637/7940 tohoto o. s. Děkuji.

br. Felix OFM

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV - Ruprechtice, datum vydání: 6. 4. 2008

tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberectofmzquicktez, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM

Foto na titulní straně – Hle, kříž, na kterém umřel Spasitel světa – Velký pátek v Rochlici, Petr Šimr

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na www.pravda.bloguje.cz – starší čísla v Knihkupectví u sv. Antonína.

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

6. 4. 2008 / Číslo 5 / Ročník 6

OB RÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

NAPOSLEDY, POPRVÉ, JAN VOŽENÍLEK 3

PASTORACE

MANŽELSTVÍ (7) – PŘEKÁŽKY MANŽELSTVÍ CHRÁNÍCI „NÁBOŽENSKÉ“ ZÁVAZKY? JAN VOŽENÍLEK 4
SOCIALISMUS: ZDROJE, TENDENCE, MORÁLKA (1) – SPRÁVEDLNOST A ROVNOST, BR. FELIX OFM 5

DĚTI A MLÁDEŽ

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ 7

RODINA A ŠKOLA

ZE ZEMĚ ZA MOŘEM, DO KTERÉ PŘIJÍZDÍ PAPEŽ:
WILLIAM F. BUCKLEY ML. (1925 – 2008), ROMAN JOCH / MFDNES 1. 3. 2008 8

HISTORIE

DR. ENGELBERT DOLLFUSS – KANCLÉŘ A MUČEDNÍK (1), P. JOSEF DOBIÁŠ 10
PHDR. ALFRED FUCHS (5) 11

ČESKOSLOVENSKO A Vatikán BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY
PŘÍPAD JMENOVÁNÍ BISKUPA
DO ČESKÝCH BUDĚJOVIC V ROCE 1940 (2), MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC 12

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

ZVEŘEJNĚN PROGRAM APOŠTOLSKÉ CESTY
BENEDIKTA XVI. DO USA, Vatikánský rozhlas 17. 3. 2008 14
KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA (1) – SALAMANCA A LIDSKÁ PRÁVA INDIÁNŮ, ROMAN JOCH 14

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

BLAHOPŘÁNÍ OBRÁZKU OD ČLENA PAPEŽSKÉ AKADEMIE PRO ŽIVOT, PROF. KVĚTOSLAV ŠIPR 16
P. FRANZ WILDNER A JEHO LÉTA VE STRÁŽI NAD NISOU, MIRKA ŠÍMOVÁ 16
DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (3), PETR KOZOJED 19
KARMElitánské KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA – REDAKCE DOPORUČUJE 23
NĚKTERÉ AKTIVITY FARNOSTÍ 26
Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 5. AŽ 31. BŘEZNA 2008 27

PŘÍLOHA

ODPOVĚĎ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY
OHLEDNĚ PLATNOSTI FEMINISTICKÝCH KŘESTNÍCH FORMULÍ
ORDINATIO SACERDOTALIS – APOŠTOLSKÝ LIST JÁNA PAVLA II.
O KŇAZSKEJ VYSVIACKE, KTORÁ JE REZEROVANÁ IBA MUŽOM
ODPOVĚĎ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY OHLEDNĚ NAUKY ORDINATIO SACERDOTALIS
PŘIROZENÁ RODINA: MANIFEST (1), ALLAN C. CARLSON; PAUL T. MERO / HTTP://OBCINST.CZ

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI
TEST PRO DospĚLÉ
ODPOVĚDI TESTU PRO DospĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA
ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KRÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA
LIBERECKÝ ÚSMĚV, KAREL KOROUS; OLDŘICH KRUPÍČKA

Jak to všechno vidí Bůh ...
11. – 13. 4. 2008
Přednáší: P. Česlav Plachý OP
Vedení programu, informace: Mgr. Dana Glaserová

Místo konání: klášter dominikánů Jablonné v Podještědí

Začátek: pátek 11. 4. 2008 v 16.00 h
Ukončení: neděle 13. 4. 2008 asi ve 13 h
S sebou: teplé oblečení, přezůvky, ...
(event. spacák, kdo chce – lůžkoviny jsou plněny peřím)

Strava je zajištěna
Cena: 600 Kč za osobu, platba na místě
Kapacita je omezena, je nutno se předem přihlásit – nejlépe mailem: dana.glaserova@volny.cz nebo na tel. 737 560 512

Co můžeme očekávat: čas pro ztišení se a naslouchání Bohu, čas pro společnou i soukromou modlitbu, možnost duchovního rozhovoru a svátosti smíření, odpověď na důležité otázky – a možná znovu zjistíme, že na mnohé nejsme sami ...

Dana Glaserová

Z Farnosti Vratislavice nad Nisou

Výlet mládeže

18. – 20. 4. se koná výlet mládeže do Osečné. Bližší informace u Dominika Fišera.

Dva koncerty

20. 4. v 18.00 h se uskuteční ve farním sále koncert V rytmu swingu. Hrají Apple Saxes (sbormistr: PhDr. Jan Prchal) – jazzový soubor ZŠ a ZUŠ Jabloňová a jazzová příprava ZUŠ Frýdlantská Liberec.

23. 4. v 17.00 h se uskuteční v kapli Vzkříšení koncert sboru Pedagogické fakulty TU Liberec.

Katechetický seminář

26. 4. v 9.00 h se bude konat ve farním sále katechetický metodický seminář „Dnes budu tvým hostem“ o přípravě k 1. sv. přijímání. Organizuje katechetické centrum Litoměřice.

Farní výlet

Ve čtvrek 8. května si vyjdeme na farní výlet. Pojedeme do Jiříkova a Ebersbachu za sestrou Evelýnou, která u nás působila více než deset let jako pastorační asistentka.

Svatodušní pochod 2008

Svatodušní pochod se letos bude konat v termínu 9. – 10. května 2008. Letos budeme putovat z Jiříkova do Horního Podluží, odkud se již vlakem přesuneme do Vratislavic, kde budeme společně slavit svatodušní vigílii. Další informace a podrobnosti budou včas upřesněny.

Václav Vaněk

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 5. AŽ 31. BŘEZNA 2008

Významné životní jubileum oslaví:

Msgre. ThLic. Dominik DUKA OP – biskup královéhradecký a apoštolský administrátor litoměřické diecéze – 65. let (26. dubna)

Křtem byli mezi nás přijati:

Farnost Ruprechtice

Jana Lubojatská

Farnost Vratislavice nad Nisou

Vanessa Veroňková

Řeckokatolická farnost Liberec

Jablonec nad Nisou

kostele Nejsvětějšího Srdce Páně

Anna Marie Votrubová (13.1.2008) vč. sv. biřmování

Lukaš Humeník (3.2.2008) vč. sv. biřmování

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Ruprechtice

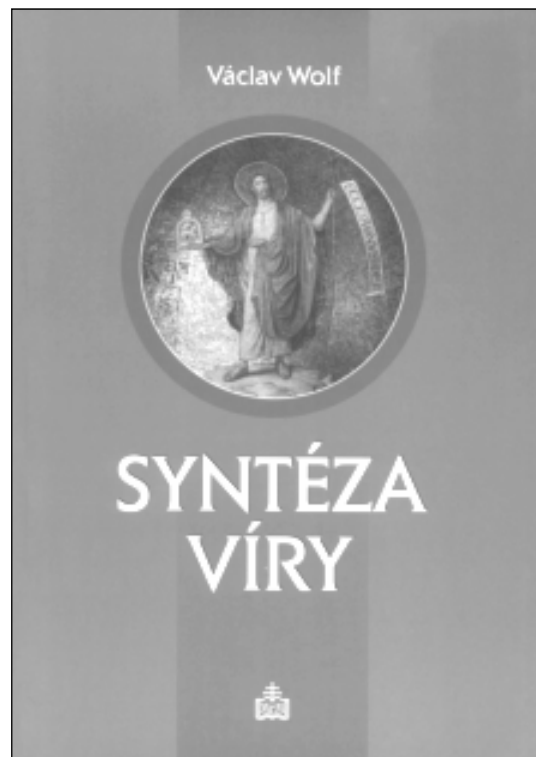
Helena Jelínková (1934)

Božena Zeunerová (1912)

V pátek 21. března 2008 **zemřel P. Václav HLOUCH**, čestný kanovník, který působil od 1. 8. 1961 do 1. 8. 1966 jako první kaplan v Liberci (viz roč. 4 Obrázku, č. 9, 11. 8. 2006, s. 21)

Narodil se 8. 11. 1933 v Lipníku (okr. Třebíč). Po studii v Kněžském se-

chači na teologických fakultách doma i v zahraničí.

Kromě toho upozorňujeme, že vyšla kniha Milan Buben, **Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích III. – 2 sv.**

O této řadě Nakladatelství LIBRI jsme informovali v roč. 4 Obrázku, č. 7, 15. 6. 2006, s. 22n.

Brož., 424 str., na 100 obr., 395 Kč, ISBN 978-80-7277-140-0.

Druhý svazek III. dílu se podrobně věnuje následujícím zebračným řádům: obutým a bosým augustiniánům, obutým a bosým karmelitánům, trinitářům, servitům, pavlánům, paulínům a milosrdným bratřím. U každého je zmíněna spiritualita, zaměření, organizace a struktura, popis jejich působení u nás, tabulky významných představitelů řádů (v zahraničí i u nás) a příslušný ilustrační doprovod (znaky, historické řádové oděvy, budovy spjaté s působením řádu aj.). Svazek ukončuje podrobný seznam literatury a slovníček odborných výrazů.

NĚKTERÉ AKTIVITY FARNOSTÍ

Farnost sv. Antonína Velikého Liberec

pořádá ve dnech 16. – 18. května 2008 zájezd

Klokoty, Chlum u Třeboně, Dobrá Voda, Římov, Kájov, Český Krumlov, Svátá Hora.

Duchovní vedení: P. František Opletal

Cena

doprava: 840 Kč

ubytování: 360 Kč.

Odjezd: 16. května v 7.00 h ze Sokolovského nám.

Návrat: 18. května přibližně do 20 h.

S sebou: kancionál, růženec, léky, které berete.

Příhlášky:

P. František Opletal, tel. 485 108 506,

I. Lanková tel. 485 152 702,

731 563 604.

Ingrid Lanková

18. benefiční koncert

V neděli 13. 4. 2008 v 18 hodin se koná 18. benefiční jarní koncert v kostele Sv. Bonifáce v Liberci-Hanychově. Zazní skladby A. Scarlattioho, G. P. Telemanna, J. Eycka v podání komorního uskupení Basistova dobrá společnost. (Hoboj, housle, flétna, klavír a fagot.)

Vybrané finanční prostředky budou použity na opravu tohoto kostela.

Všichni jste srdečně zváni.

Zdeněk a Radovan Skalických

Duchovní obnova u dominikánů

Římskokatolická farnost Liberec-Ruprechtice a klášter dominikánů Jablonné v Podještědí Vás zvou na první z cyklu duchovních obnov s modlitbou za vnitřní uzdravení

„A VŠICHNI, KDO SE HO DOTKLI, BYLI UZDRAVENI“ I.

Proč opakujeme stejné hříchy ...

Rozdíl mezi citovou averzí a nenávistí ...

ÚVODNÍK

NAPOSLEDY, POPRVÉ

Středa Svatého týdne, večer, poslední postní mše ve farnosti. Poté, kdy kněz podal tělo Páně lidem, přijímá vše, co zbylo. Věčné světlo zhasíná a svatostánek zůstává před začátkem mše na památku Poslední večere prázdný. Jako *tenkrát poprvé* ve večeradle: tehdy také žádný svatostánek nebyl.

Zelený čtvrtek, večer. Kněz a přísluhující přicházejí k oltáři, bohoslužba se slaví podobně jako jindy – vždyť přece každá svátá mše je připomínkou Poslední večere – přesto je cítit, že dnes je to trochu jinak. Úryvky z Písma, texty písní, výzdoba kostela – všechno vyjadřuje zvláštnost dnešního dne, v němž se pojí svátečnost s úzkostí, svátečnost prvního *Veďte a jezte* s úzkostí Getsemanské zahrady o pár hodin později.

Lektorka čte pokyny, jak jíst beránka: *Ať jedí maso tu noc, ať ho jedí pečené na ohni s nekvašenými chleby a hořkými bylinami. Budete ho pak jíst takto: Mějte přepásaná bedra, obuv na nohou a hůl v ruce, a jezte ve spěchu. Neboť je to Hospodinova Pascha. Tuto liturgii už není třeba slavit ve spěchu. Po žalmu přichází jediný okamžik, kdy laik pronáší před shromážděním bratří a sester slova Páně, slova proměnění: *Toto je moje tělo, které se za vás vydává. Tento kalich je nová smlouva, potvrzená mou krví. Kdykoli z něho budete pít, čiňte to na mou památku.* Tak se čte z prvního listu apoštola Pavla Korinťanům. Kněz či jáhen nebude číst o ustanovení večere Páně podle některého se synoptických evangelistů, nýbrž jiný text z evangelia Janova: *Pán odložil svrchní šaty a uvázal si kolem pasu lněnou zástěru. Potom nalil vodu do umyvadla a začal učedníkům umývat nohy a utírat jim je zástěrou.**

Na dvanáct židlí kolem oltáře usedá dva-

náct mužů; ministranti přinášejí džbán s vodou, umyvadlo, ručníky. Kněz svléká ornát a kleče na zemi umývá nohy. Obřad, který v televizi či na fotografii možná může vypadat nepatřičně, nyní nepatřičný není: sbor zpívá *Kde je opravdová láska, tam přebývá Bůh* – a obraz kněze *klečícího a umývajících nohy*, obraz kněze *sloužícího* je silným, názorným připomenutím slov Pána: *Ať je ze všech poslední a služebníkem všech.* Výzva neplatí jen pro kněze, nýbrž pro každého: snad proto si adventisté navzájem umývají nohy před každou Večeri Páně.

Obřad není trapný ani nedůstojný, však je v něm cosi *drze intimního*. Pán přichází ke každému z nás, dotýká se nejen našich duší a myslí, nýbrž i našich těl.

Zúčastnění sedí okolo oltáře; umýváním nohou není tedy jen obraz kněze sloužícího, nýbrž také obraz společenství lidu, který kněžskou službu přijímá a potřebuje.

Následuje další důležitá chvíle: přímluva. Shromážděný lid se modlí za svět a za bratry ve víře, teď – snad více než jindy – je patrné, že je *královské kněžstvo, národ svatý, lid patřící Bohu jako vlastnictví*. Muži i ženy, mladí, staří se střídají a pronášejí prosby. Starosti bratří a sester jsou také starostmi našeho společenství, proto tolik proseb, proto nakonec: *za všechny a za všechno dobré.*

Bohoslužba oběti. Svatostánek za našimi zády byl sice prázdný, ale teď už je Pán opět uprostřed svého lidu: zde na oltáři. Všichni budou přijímat z darů proměněných při této mši: *Veďte a jezte, vezměte a pijte.*

V této liturgii se pojí slavnostnost připomínky prvního slavení eucharistie se stro-

hostí příslušející dni, kdy je Pán zatčen. Slavnostnost se strohostí: oltář je sice ozdoben květinami, ale varhany po Gloria utichají, a vůbec všechny nástroje utichají, aby snad více než kdy jindy vyniklo – *Jeho slovo*.

Tahle *slavnostnost spojená se strohostí* přišla asi mnohým nepatřičná, nejspíš proto vzniklo „dvojče“ Zeleného čtvrtku – slavnost Božího těla, později přetvořená ve slavnost Těla a krve Páně – pokus o slavnostnost bez strohosti: velkolepé průvody s korouhvemi, prápory a dechovou hudbou; oč milejší je mi tichost skrytého večera.

Sestry a bratři doprovázejí svého Pána do Getsemanské zahrady; plátka, květiny, kameny pokoušejí se v kapli znázornit místo Pánových modliteb. A sestry a bratři – pamětliví slov Pána: *To jste nemohli ani jednu hodinu se mnou bdít?* – jak jen splnili své rodinné povinnosti, vracejí se zpět

do kostela, sem do Getsemanské zahrady, a setrvávají v tiché modlitbě.

Půlnoc. Poslední rozjímající odešli, zamykám kapli. Obloha, která byla na počátku noci jasná, se zatahuje. Měsíc, kterému do úplňku zbývalo dorůst jen jediný den, náhle není vidět. Tma.

Touto dobou odvedli Pána z Getsemanské zahrady a přivlekli k soudu před veleknězem. Touto dobou se apoštolské rozutekli, Marek nechal útočníkům v rukou plášť a utekl nahý. Touto dobou si Petr někde v rohu schovaný vymýšlí „korektní“ odpověď pro služku a vojáky: *Nepatřím*.

Slavnostní okamžiky Večere jsou pryč, teď úzkost. Zelený čtvrtek se přehoupl do Velkého pátku; začíná velkopáteční půst.

A v Rochlici sněží.

Jan Voženílek

PASTORACE

MANŽELSTVÍ

(7) Jaké jsou překážky manželství chránící „náboženské“ závazky?

Různost náboženství. „Neplatně je uzavíráno manželství mezi dvěma osobami, z nichž jedna je pokřtěna v katolické církvi (nebo do ní přijata) a neodpadla od ní formálním úkonem, a druhá osoba je nepokřtěna.“ Druhá osoba je tedy např. členkou nějaké nekřesťanské náboženské společnosti (jako jsou třeba mormoni), nebo prostě věří, že žádný Bůh není.

Překážka je stanovena církevním právem, a proto může být ordinářem udělena dispens. Musejí být splněny tyto podmínky: katolický snoubenec prohlásí, že je připraven chránit svou víru a usilovat o křest a výchovu svých dětí v katolické církvi; druhý snoubenec je o tomto závazku katolického snoubence informován; oba snoubenci jsou poučeni o cílech a podstatných vlastnostech manželství a tyto cíle nevyklučují.

Překážku „různosti náboženství“ je třeba odlišit od zákazu smíšeného manželství

(katolika a nekatolického křesťana, viz další díly seriálu) a od situace, kdy manželství uzavírají dva nepokřtění. Takové manželství, platně civilně uzavřené, je – pokud nevznikla nějaká překážka – platně i před církví.

Překážka svěcení. „Neplatně uzavírá manželství, kdo přijal svátost kněžského svěcení.“ Překážka se netýká toho, zda může být vysvěcen ženatý muž na jáhna, kněze, či biskupa, nýbrž toho, že již vysvěcený jáhen, kněz či biskup nemůže uzavřít církevně platné manželství. Překážka je stanovena církevním právem, a proto může být udělena dispens; o jejím udělení obvykle rozhoduje Apoštolský stolec. Statistika z posledních let ukazuje, že biskupům se dispens v popsáném případě neuděluje nikdy, kněžím jen z nejzávažnějších důvodů – udělení dispense je přitom obvykle spojeno se zákazem kněžské služby. Jáhnům se dispens udílí častěji; pokud nebyli vázáni slibem celibátu, obvykle mohou dále vykonávat svoji službu.

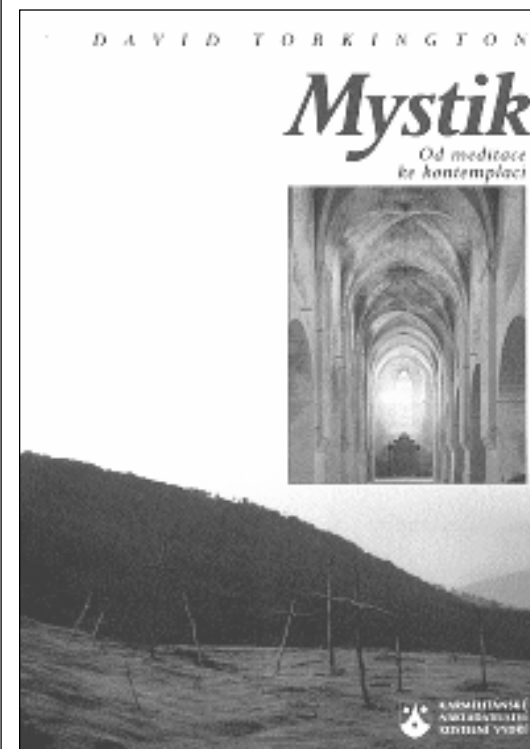
Kouzlo příběhu, který následuje spočívá v autorově nadání představit hledání duchovního života jako prvotřídní dobrodružství (jak zní koneckonců podtitul knihy). Co je však ještě cennější, Torkington se bravurně vyhýbá klasickým kliše, která z duchovního života dělají cosi na způsob pěstování těla a z modlitby iontový nápoj. Člověk nemůže udělat nic víc, než vystavit se Boží lásce. A způsob, jak to udělat, lze objevit jedině v modlitbě. Petrovy rady jsou lákavé svojí prostou jednoduchostí. Zdaleka však nejsou banální, stejně jako příběh mnohaletého tápání otce Robertsona poukazují na to, jak těžké je vzít Ježíšova slova vážně. Díky chytře zvolené dialogické formě textu, která odlehčuje občasný patos a pomáhá autorovi udržet tempo a osu příběhu, kniha možná pomůže lidem více než nejedna zbožná příručka“ (z recenze na www.ikarmel.cz).

Prorok

Příběh o tom, jak je možné stát se poustevníkem v uspěchané současnosti tak, jak ho objevuje Otec Robertson při pátrání po svém ztraceném poustevnickém příteli Petru Calvyovi.

Mystik

Třetí a závěrečný příběh s poustevníkem Petrem Calvayem se tentokrát neodehrává na opuštěném ostrově. Otec Robertson bude mít příležitost seznámit se i s osudy Petrových rodičů.

3. Syntéza víry

Prof. ThDr. Václav Wolf

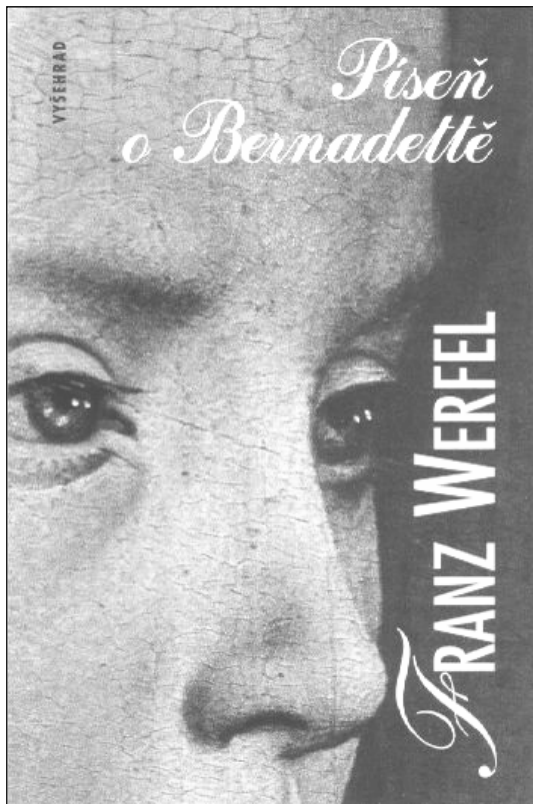
Info a běžná cena: Brož., 200 str., 155 Kč

Vydala Matice cyrilometodějská

Rok vydání: 2003 (1. vydání)

ISBN: 80-7266-141-8, obj. č.: MCM0296

Práce profesora katolické dogmatiky předkládá širšímu okruhu čtenářů přehledný výklad pravd katolické víry. Je určena všem, kdo v těchto ideově zmatených časech hledají pevnou jistotu a celkový smysl své lidské existence. Materiál je obsahově i metodologicky zpracován podle nejnovějších katolických magisterálních směrnic. Teze tohoto spisu jsou výsledkem autorova osobního hledání objektivní pravdy od raného mládí, byly prověřeny mnoha diskusemi s věřícími i nevěřícími a jsou závěrem dialogů s kriticky bystrými posl-

mu podařilo uprchnout před hitlerovským nacionálním socialismem z okupované Francie. O pohnutkách, které ho k tomu vedly, říká: „V červenci roku 1940 jsem ve chvíli velké tísně slíbil před jeskyní v Lurdech, že vyvážnu-li z nebezpečí a bude-li mi dopřáno dospět k spásnému pobřeží Ameriky, zazpívám Píseň o Bernadettě, a to dříve než se pustím do nějaké jiné práce...“

2. Poustevník; Prorok; Mystik

David Torkington

Info a běžná cena: Brož., 86 str., 95 Kč; Brož., 135 str., 129 Kč; Brož., 106 str., 109 Kč

Vydalo Karmelitánské nakladatelství

Rok vydání: 1999 (1. vydání), 2000 (1. vydání); 2000 (1. vydání)

ISBN: 80-7192-286-2, obj. č.: 10398; ISBN: 80-7192-351-6, obj. č.: 10463; ISBN 80-7192-5101, obj. č.: 10622

Poustevník

Petr žije na ostrově u skotského pobřeží. Má dlouhý svetr, krávu a mnoho povinností ve svém hospodářství. Kdybyste ho

potkali, připadal by vám jako obyčejný farmář. Pro otce Robertsona však bylo velmi důležité dostat se do blízkosti právě tohoto mladíka. Proč? Kvůli znovuobjevení modlitby. Nikoli kvůli povídání o modlitbě. Zdá se vám, že v tom není veliký rozdíl? Otec Robertson velikost toho rozdílu prožil a vám nabízíme totéž ...

„Poněkud nečekaně se začíná rozmotávat klubičko tohoto příběhu. Otec Robertson na tuctových exerciciích potká ženu, Sheilu Watsonovou, matku šesti dětí, která ho dokonale okouzlí. Její nevtíravá víra a nevšední pohled na svět v něm, v profesionálovi na duchovno, vyvolají touhu odhalit, dokud pramení její přesvědčení. Když se zmíní o modlitbě a o tajemném duchovním vůdci, který žije jako poustevník na ostrovech kdesi u skotského pobřeží, Robertson se sbalí a vyrazí za ním. Pod průhlednou záminkou si domluví schůzku a odpočítává vteřiny do setkání s vysněným vůdcem. Místo stoletého opata s bílým vousem ale přichází třicetiletý farmář, napadající na jednu nohu. Plachý, neurčitý Petr Calvey však dokáže hned při druhém setkání pojmenovat to, co otcí Robertsonovi po léta unikalo mezi prsty.

Příklady: Bohoslovec A se připravoval na kněžství. Byl vysvěcen na jáhna (a při tomto svěcení slíbil zachovávat celibát), ale poté projevil úmysl uzavřít církevně platné manželství a nebyl vysvěcen na kněze. Apoštolský stolec mu může udělit dispens a onen člověk bude moci takové manželství uzavřít; patrně mu však nebude dovoleno dále konat jáhenskou službu.

Ženatý muž B přijal jáhenské svěcení a sloužil církvi jako ženatý jáhen. Po jisté době mu zemřela žena. Překážka svěcení mu brání uzavřít další manželství. Protože však nikdy nepřijal závazek celibátu, bude mu pravděpodobně od překážky svěcení udělena dispens: ožení se a bude dále konat svoji službu.

Překážka řeholního slibu čistoty. „Neplatně uzavírá manželství, kdo je vázán veřejným doživotním slibem čistoty v řeholní společnosti.“ Pokud by se někdo v takové situaci přesto pokusil uzavřít manželství, byl by stížen církevním trestem (klerici suspendí, ostatní řeholníci interdiktum).

Z formulace překážky je zřejmé, že překážkou manželství není např. fakt, že někdo složil časné řeholní sliby (tedy sliby na určitou, stanovenou dobu – takový člověk by manželství uzavřel nedovoleně, nikoliv však neplatně), nebo složil soukromý slib čistoty.

Příklad: Dívka C, půvabná dospívající katolička, dojata homilií, liturgickými zpěvy a povzbuzena dobrým příkladem zbožných řeholnic, slíbila soukromě Pánu Ježíši, že se „určitě nikdy nevdá“. Překážka manželství tím ovšem nevznikla a ona dívka se vdát může. Neznamena to ale, že by soukromý slib Bohu nic neznamenal. Obecně je jeho porušení hříchem proti 1. přikázání. V konkrétním, zde popsaném příkladu by však pravděpodobně o hříchu nešlo, neboť slib byl pravděpodobně od počátku neplatný, např. proto, že slibující nedostatečně znala předmět svého závazku. (Zproštění od soukromého slibu, rozhrěšení od uvedeného hříchu i objasnění takových situací náleží do svátosti smíření.)

Z povahy překážek, které jsme dnes popsali, je dostatečně zřejmé, že se jimi české sekulární právo vůbec nezabývá.

Jan Voženílek

SOCIALISMUS

ZDROJE, TENDENCE, MORÁLKA

(1) Spravedlnost a rovnost

V církevních kruzích zdomácnělo rčení, že „církev se neplete do politiky“. Ale už v dávném seriálu Vztah státu a církve jsme viděli, jak se stát a církve politicky setkávaly, střetávaly nebo spolupracovaly. Od dob boje o investituru až po poslední Habsburky. Ještě žijí pamětníci prvorepublikových styků státu a církve. V Obrázku běží seriál Československo a Vatikán během 2. světové války a často píšeme i o době temna (což je doba přinejmenším od února 1948 do listopadu 1989). Ale také v době dnešní: živě si vybavujeme zapojení-nezapojení do agitací při volbě presidenta České republiky. Na jedné straně je rčení „ pryč od politiky“, jindy prostě nejde mlčet. Církev nežije v kosmu a ohledně mnoha politických otázek musí mít nejen jasno, ale musí se k nim i vyjadřovat. Avšak kdy a jak? Jedním z horkých témat, v nichž se musíme dobře orientovat, je i téma „socialismus“.

Socialismus má vedle mocenských zájmů vyhlášený cíl: *zajištěnost a rovnost*. Socialisté se domnívají, že je přímo povinností státu:

(1) zajišťovat materiální blahobyt svých občanů a

(2) usilovat o materiální či společenskou rovnost a odstraňování nerovností mezi občany. Socialisté to odůvodňují tím, že to je vyžadováno sociální spravedlností a že je to projevem solidarity.

1. Co je sociálně spravedlivé?

Spravedlnost není prvotně vlastností stavu, ale činu, skutku, jednání. Socialisté ale mylně považují za primární nespravedlnost nespravedlivý stav, zejm. majetkovou nerovnost. Příklad: Dobře situovaný pracovitý občan A byl na základě lživého udání občana B trestně stíhán. Nespravedlivé jednání občana B bylo příčinou nespravedlivého obvinění, stíhání a uvěznění občana A. Záležitost se vlekla dlouho. Po mnoha letech soud spravedlivě rozhodl o nevině občana A. Soud občana A spravedlivě odškodnil, občana B (mimo jiné) spravedlivě potrestal vysokou peněžitou pokutou. Občan B nakonec prohlásil, že se jenom spletl, že se panu A tolik nestalo, a že to bylo celé nespravedlivé, protože nakonec on po odsouzení (pro pár slovíček) ztratil zaměstnání a zaplacením přišel o

všechny svoje úspory, zatímco pan A je zase „v balíku“.

Myšlení občana B je příkladem socialistického pojetí spravedlivosti („je to celé nespravedlivé“). Teprve spravedlivé jednání vede ke spravedlivému stavu, nespravedlivé jednání ke stavu nespravedlivému. Stav je spravedlivý nebo nespravedlivý v závislosti na tom, jaké jednání k němu vedlo.

Ke spravedlnosti: Mylný postoj socialistů snižuje význam spravedlivého jednání – je u nich až na druhém místě (podle nich zde původně byl nespravedlivý stav: „pachatel je také člověk“). V socialistickém pojetí spravedlnosti má zločinec více některých práv než oběť. Zločin je produktem nespravedlivého stavu a ne naopak. V tomto ohledu je socialismus mravně vadný.

2. Kdy je přirozená rovnost a kdy nerovnost?

K objasnění pohledu socialistů na rovnost použijeme texty dosud otiskované v Obrázku:

a) Kardinál Meisner říká: „*Od okamžiku spojení vajíčka se spermií máme nicméně co do činění s člověkem a s jeho druhovou důstojností.*“ To se ovšem doposud znova a znova popírá. A tak se zcela libovolně stanoví lhůty – třeba fáze končící nidací, tj. uhnížděním v děloze – po němž se teprve původní ‘shluk buněk’ má najednou stát člověkem.¹ Kardinál tu mluví „o rovnosti všech lidí co do důstojnosti, a jistě i co do práva na život, počínaje početím“. Závěr: Nenařazení i narození jsou rovni co do druhu (jsou to lidé) a co do druhové (tj. lidské) důstojnosti.

b) „Dominikán Francisco de Vitoria pomohl položit základy mezinárodnímu právu: obhajoval druhovou rovnost lidí (jako jediní nejsme a nemůžeme být rovni – každý z nás

je jiný, je originál) a právo na svobodu, na život, kulturu a vlastnictví“.² Závěr: „*Všichni lidé jsou si jako druh rovni, co do práva na svobodu (pokud ale daný člověk omezuje svobodu druhých, může být jemu samému svoboda omezena), práva na život (podobně problém trestu smrti), práva na kulturu (v individuálním případě individuálně realizovaného) a práva na vlastnictví (podobně).*

c) „Každý má svoji nezměnitelnou lidskou přirozenost, kterou jsme si všichni lidé rovni, i svou nezměnitelnou přirozenost jedinečnou, kterou je každý z nás svůj. To je něco naprosto jiného než geny“.³ Závěr:

- Všechno to, čím jsou si všichni lidé rovni, je druhová lidská přirozenost. Jeden člověk má díky této druhové přirozenosti před Bohem stejnou hodnotu, jako člověk jiný.

- Všechno ostatní, co má jedinec nezměnitelného, např. osobní plán, který před něj Bůh postavil (který ale člověk může nebo nemusí naplnit), je jeho individuální přirozeností.

- A všechno kromě druhové a individuální přirozenosti jsou osobní proměnlivé znaky, např. vlastnosti. Individuální talent (jakoby část individuální přirozenosti) je pevně dán, ale znalosti nebo ctnosti jsou proměnlivé.

d) „Omyl ohledně rovnosti se vztahuje nejen na nelegitimní vyloučení někoho z okruhu nositelů práv (tj. bez patřičného oprávnění), ale i na nelegitimní včleňování někoho do okruhu práv, kdo v řádu spravedlnosti práva postrádá. To je omyl hnutí za práva zvířat, jehož stoupenci se domnívají, že zvířata (alespoň vyšší savci) jsou metafyzicky rovni lidem“.⁴ Zvířata nejsou druhově rovna lidem. Pokud jsou některá zvířata chráněna proti zabití, není to kvůli právu zvířat na život, ale např. kvůli právu lidí mít je ve vlastnictví, nebo jen prostě kolem sebe na zemi. „*Práva mají jen volní svobodné bytosti (tj. nadané vůlí), nadané rozumem, a práva mají nikoli jako jednotlivci, ale jako příslušníci druhu, kteří všichni sdílejí stejnou přirozenost*“.⁵

Závěr: Co do rozumu a vůle jsou si všichni lidé rovni; křesťan ví, že rozumem a vůlí je každý z nás obrazem Božím. Pojem rozum je ale víceznačný: rozum je i jedním ze sedmi darů Ducha svatého (dar rozumu) a v lidové mluvě se tím myslí i úroveň užívání rozumu (řekne-li někdo o někom, že je „chabého rozumu“, poměřuje úroveň jeho myšlení).

¹⁴ Již synoda v roce 1312 se zabývala navštěvováním hospod duchovními a vystoupila proti němu dosti přísně. Pod trestem vyobcování z církevního společenství se duchovním osobám v celých Čechách zakazovalo po večerním zvonění prodávat i kupovat víno, pivo či medovinu. Tento zákaz se však, jak dodávají pozdější statuta, nevztahoval na nutné případy a přesporní hosty.

¹⁵ Kromě hazardních her, nejčastěji hry v kostky, se klerikům zakazoval tanec, zejména na veřejných místech, účast na turnajích a kláních, a rovněž se stanovoval maximálně možný počet chodů při příležitostných hostinách na pět.

¹⁶ Klerikům se zejména zakazoval lov s loveckými psy a ptáky, s poukazem, že jim byla svěřena péče o lid a nikoli o tato cvičená zvířata. S lovem souviselo i časté nošení zbraní, jež bylo povoleno pouze při cestách proti případnému nebezpečí. V každém dalším případě se ozbrojování duchovním osobám zapovídalo, ojedinele se totiž vyskytl i případ, kdy kněz celebroidl mši v plné zbroji.

¹⁷ Korektor kléru je v evropském měřítku zcela ojedinělá funkce, mimo pražskou arcidiecézi neměla obdoby. Ve stálý úřad se korektor proměnil v 80. letech 14. století. Byl v podstatě trestním soudcem duchovenstva, když tento úřad přebíral od arcijáhnů. Ex officio (tedy z moci svého úřadu) stíhal veřejná a disciplinární provinění kleriků, přičemž oznámení o trestné činnosti obvykle podával děkan či arcijáhen příslušného obvodu.

¹⁸ Pražská arcidiecéze konala prakticky již od svého povýšení na arcidiecézi (1344) každoročně dvě synody, na kterých byly mimo jiné řešeny všechny disciplinární otázky a prohršky a vydávána příslušná nařízení. Synody se obvykle konaly na svatého Víta (15. června) a na svatého Lukáše (18. října). Právě v pravidelnosti, v počtu a v kvalitě synod patřilo pražské arcibiskupství ve své době mezi evropskou špičku.

Petr Kozojed

Foto

- Svěcení kněží ve středověku

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ

U SV. ANTONÍNA

Kostelní 9/7

460 59 LIBEREC

tel./fax: 485 104 064

e-mail: liberec@kna.cz

www.ikarmel.cz

Zveme Vás na vernisáž výstavy

Dr. Jiřího Srny z Jablonce nad Nisou, který u nás bude vystavovat své obrázky od 3. 4. do 9. 5. 2008. Autor vystavoval v podstatě po celém světě asi v 15 zemích.

Roman Staněk

1. Píseň o Bernadettě

Franz Werfel

Ilustrace: Mikuláš Medek

Info a běžná cena: Váz., 448 str., 20 x 13 cm, 348 Kč

Vydal Vyšehrad

Rok vydání: 2007 (7. vydání)

ISBN: 978-80-7021-886-0, obj. č.: VYS0640

Werflová „Píseň o Bernadettě“, je vlastně dokumentární román, který na základě faktů vypravuje o životě Bernadetty Soubirousové, obyčejného děvčátka z pyrenejského podhůří; podrobné informace viz minulý Obrázek, příloha, s. 11n. Autor román napsal r. 1941, krátce poté, co se

právě na donátorovi, nejčastěji lokálním šlechtici.

⁶ Moderně a laicky řečeno byla **formatae** jakýmsi kněžským občanským průkazem, který jednoznačně určoval řádnost a právoplatnost držitelova kněžství i svátostných úkonů jím prováděných. Textu formatae obsahově odpovídal záznam v matrice světců, vedené a uchovávané v arcibiskupské kanceláři. Vyžadováním dokladu o zajištění obročí a zavedením formatae se arcibiskupská kurie bránila značnému problému té doby, totiž nárůstu počtu **potulných kněží**, tzv. **clerici vagi**. Tito kněží totiž neměli zajištěné obročí, a proto se toulali od kostela ke kostelu. Sloužili mše za peníze, často z chamtivosti i několikrát za den, aniž by mohli prokázat, že jsou řádně vysvěceni. V průběhu 14. století se tato situace přes opakovaná nařízení pražských arcibiskupů zhoršovala, potulní klerici se doslova „váleli“ ve městech a často sešli i na cestu zločinu. Kupříkladu pražský arcibiskup Jan Očko z Vlašimi již v roce 1365 nařídil, aby se tito klerici dali k dispozici venkovským farářům jako jejich pomocníci-vikáři.

⁷ Uchazeč o obročí se v takovém případě osobně dostavil do arcibiskupské kanceláře, kde úředníkům předkládal kromě formatae také písemnou prezentaci od patronátního pána.

⁸ Oněmi delegáty byli takřka výhradně generální vikáři pražských arcibiskupů. Pokud shledali předložené listiny za nezávadné, jmenovali kandidáta držitelem dotyčného obročí a vydali mu o tom tzv. **konfirmační listinu**. Tyto listiny se od roku 1354 zapisovaly do nově založených tzv. **konfirmačních knih – Libri confirmationum**.

⁹ Věřící někde neznali ani základní modlitby jako Otče náš či Věřím v Boha. Latinské liturgické texty si pak často komolili do pozoruhodných novotvarů, jimž přisuzovali magické schopnosti. Vzpomeňme v této souvislosti jen na známou formulku hokus pokus, vzniklou zkomolením slov konsekrační modlitby Hoc est corpus meum – Toto je mé tělo.

¹⁰ Nepleťme si tento desátek, placený ve prospěch farnosti věřícími, s tzv. **pa-pežským desátkem**, který jednotlivé farnosti odváděly ve prospěch univerzální církve, a o němž jsem se zmínil v minulém příspěvku.

¹¹ **Konkubína** je počestlé latinské podstatné jméno a znamená totéž co souložnice či cizoložnice. Rád bych uvedl, že u velké většiny sexuálních prohřešků se nejednalo o explicitně sexuální poměr, ale častěji o jistou společenskou institucionalizaci vztahu kněz – hospodyně. Provinční synody tento problém opakovaně řešily, ostatně 29. kapitola pražských provinčních statut z roku 1349 se jmenovala *De cohabitatione clericorum et mulierum*, tedy O soužití kleriků a žen. Chybujícím kněžím se přikazovalo konkubíny vyhnat, dohlédnout na splnění ustanovení měli ve svých obvodech arcijáhni.

¹² Jak pečlivě sledovali někteří klerici soudobou oděvní módu znovu podhalují pražská provinční statuta z roku 1349, později obohacená přesnějšími zákazy, jež pružně reagovaly na vývoj situace. Duchovním osobám se zakazovalo nosit pruhované a rozstřížené sukny, šaty příliš těsné, turban, obalující hlavu na způsob biskupské mitry, zobákové střevíce, příliš široké rukávy suknic, a mnoho dalších oděvních doplňků. Výslovně se pak stanovilo, že sukny klerika má dosahovat přinejmenším pod kolena, a to pod pokutou ve prospěch stavby pražské svatovítské katedrály. V roce 1404 bylo klerikům dokonce upřeno právo pěstovat si vousy.

¹³ **Tonsura** je slovo odvozené z latinského slovesa tondeo, tondere, tj. stříhat. Znamená vyholené temeno hlavy, jež bylo po dlouhá století jedním z nejviditelnějších znaků duchovního stavu. Tonsuru uděloval svěcenci biskup na připomínku odpoutání se od světa a jako symbol oběti duchovního stavu. Tonsura se zvětšovala s růstem významu nositele, kněz jí měl zhruba v rozsahu velké hostie. Po liturgických reformách 2. vatikánského koncilu (1962 – 1965) se již tonsura neuděluje.

e) *Jednota „může být na úrovni individuální (žádný z nás nemůže být rozdělen). Druhově jsme všichni jedno v tom, že jsme lidé, ale nejsme jedno třeba v tom, že někdo je muž a někdo žena.“*⁶ Závěr: jako lidé jsme si rovni, ale nejsme si všichni lidé rovni jako muži ani všichni lidé jako ženy. Mezi muži a ženami je nerovnost.

f) K témuž se vztahují dvě anekdoty Libereckého úsměvu – „V ČR mezi ženami a muži stále přetrvává řada nerovností, které je třeba naléhavě řešit“ a „Rovné příležitosti“.⁷

g) Norimberské zákony – např. „Sňatky mezi židy a státními příslušníky německé nebo druhově příbuzné krve jsou zakázány“.⁸ Nacionální socialisté (nacisté) mylně považovali za druh ne člověka, ale Němce. Podle nich Něm-

ci-nadlidé si byli jako takoví rovni, ale nebyli si rovni třeba s Čechy. Proto i uvedený zákaz. Podobnou nerovnost pozorujeme u každého socialismu, nejen např. u bolševického-komunismu, kde „kulak“ či „kapitalista“ nebyl roven horníkovi třeba co do důstojnosti.

K rovnosti: Rozšířenými totalitními odrůdami socialismu jsou: nacismus (Adolf Hitler), komunismus (Vladimír Iljič Lenin), reálný socialismus (70. léta Leonid Iljič Brežněv, u nás květen 1971 Gustáv Husák), islamismus (Mohamed; muslimové a ostatní lidé si v mnohém nejsou rovni), nejnověji genocentrismus či memocentrismus (Richard Dawkins; vláda genů či tzv. memů). Ale ohledně rovnosti se mylí a je mravně vadný každý socialismus, ne jen ten totalitní.

¹ Em. Joachim kardinál Meisner v roč. 2 Obrázku č. 8, 25. 6. 2004, s. 4.

² Církev vybudovala Západ; v roč. 3 Obrázku č. 8, 10. 7. 2005, s. 17.

³ „Co nás čeká? Mravní chaos, nebo řád?“ v roč. 3 Obrázku č. 9, 15. 8. 2005, s. 15. Geny nepatří k neměnné individuální přirozenosti, protože se dají měnit; spíše jde o individuální znaky, vlastnosti.

^{4,5} Jižní Dakota; v roč. 5 Obrázku č. 1, 3. 12. 2006, s. 11.

⁶ O jednotě stavitelů Babylónské věže a jednotě Kristově; v roč. 5 Obrázku č. 7, 4. 6. 2007, příloha s. 10.

⁷ v roč. 5 Obrázku č. 9, 2. 8. 2007, příloha s. 12.

⁸ v roč. 5 Obrázku č. 10, 8. 9. 2007, s. 20. (dokončení příště)

br. Felix OFM

Foto

- Přepadená čerpadlářka na Kladně musela vzít spravedlnost do vlastních rukou

- Nejhorší popírání rovnosti všech dob

DĚTI A MLÁDEŽ

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ

Roverská brigáda pro Tyflo centrum
(19. 4. 2008)

Jednodenní brigáda v lese na charitativ-

ní účely. Datum ještě není úplně stoprocentní, termín bohužel nelze definitivně potvrdit před koncem března. Ale mělo by to snad vyjít na toho 19. 4.

Akce je pro: rovery a roverky (rangery).
Organizuje: šídlo, 737 546 279

www.skauting.cz/ichthys

**ZE ZEMĚ ZA MOŘEM, DO KTERÉ PŘIJÍZDÍ
PAPEŽ**

WILLIAM F. BUCKLEY ML. (1925 – 2008)
**Zřejmě nejpozoruhodnější Američan
druhé poloviny 20. století.**

Patrně nejvlivnější novinář všech dob.

Evidentně zázračné dítě. Ve středu 27. února zesnul ve svém domě ve Stamfordu v americkém státě Connecticut William F. Buckley jr. Zakladatel časopisu National Review, který redigoval pětatřicet let. Debatér na vlastní televizní talk-show Firing Line (Palebná linie), kterou vedl třiadvacet let, celkem to bylo 1429 dílů; za pořad obdržel cenu Emmy. Autor pětadesáti knih a stejného počtu předmluv ke knihám druhých. Napsal osm set článků pro National Review, stovky textů pro jiné časopisy a 5 600 novinových sloupků. Proslovil stovky přednášek. Autor špiónážních románů. Vášnivý lyžař. Milovník koní a latinské mše. Třikrát na plachetnici přeplul Atlantik, jednou Pacifik. Hrál na cembalo s filharmonií v přímém televizním přenosu. Ústřední postava americké poválečné pravice. Přítel a rádce Ronalda Reagana.

Když se v listopadu 1917 Lenin zmocnil vlády v Rusku, nastal nový, totalitní věk lidstva. V roce 1924 Lenin umírá. A 24. listopadu 1925 se v New Yorku narodí – coby šesté dítě z celkem deseti dětí – ropnému magnátovi z Texasu a jižanské krásce z New Orleans syn William F. Buckley junior. Celý příběh je jako z pohádky a on je tím princem, jenž skolil rudého draka. Zasloužil se podstatnou měrou o to, že dědictví, které po sobě zanechal Lenin je – alespoň pro nás – vzpomínkou na krutou minulost.

Vítězem nad komunismem je přece president Ronald Reagan, řeknete si. Ano, Reagan byl mečem, který zasadil sovětskému rudému draku smrtelnou ránu. Ale William F. Buckley jr. byl duchem a perem, které Západ svolávaly do zbraně. Jak řekl americký publicista George Will: „Všechny velké příběhy začínají genezí. A před tím, než byl Ronald Reagan, byl Barry Goldwater; a předtím, než byl Barry

Goldwater, byla National Review; a před tím, než byla National Review, byl Bill Buckley s jiskrou ve své mysli, a z této jiskry se rozhořel požár.“

Po druhé světové válce absolvoval proslulou universitu Yale. V roce 1951 ji ve svém knižním debutu „Bůh a člověk na Yale“ kritizoval za – zjednodušeně řečeno – výuku ateismu a socialismu. (Měl totiž za to, že universita založená křesťany a svobodnými lidmi by měla šířit tomu adekvátní hodnoty – takové, které nazýval ortodoxní. Tu akademickou svobodu, kterou na Yale viděl, považoval za institucionální přijetí mravního relativismu a kolektivismu, jež nemusí být imunní vůči komunistické infekci.)

Pak necelý rok pracoval pro CIA v Mexiku a v roce 1954 napsal svou druhou knihu, obhajobu senátora McCarthyho. V roce 1955 založil National Review, časopis obhajující ekonomický liberalismus, tržní kapitalismus, kompetencemi malý stát, decentralizaci, hodnotový tradicionalismus a židovsko-křesťanskou morálku. Především však nesmlouvavý

staneme do středověkého Liberce, k „našim“ prvním předhusitským farářům. Povíme si, jak se jmenovali a jaké události provázely jejich působení, jakým problémům čelili a jakých úspěchů se jim podařilo dosáhnout.

¹ Karel Jaromír ERBEN (ed.), Tomáše ze Štítného Knížky šestery o obecných věcech křesťanských, Praha 1852, str. 228.

² Nutno však uvést, že nemanželský původ nebyl překážkou nepřekonatelnou. Uchazeč o kněžský úřad z něj mohl být dispensován rozhodnutím papežské kurie. Bohužel nejen v této oblasti se brzy rozvinula neblahá praxe úplatků a konexí, umožněná a často přímo vynucená snahou o vylepšení příjmů papežské kurie.

³ Svěcenec však musel mimo jiné také prokázat, že má svůj vlastní breviář. Již synoda z roku 1368 pod trestem zakázala půjčování breviářů mezi kandidáty svěcení.

⁴ Vikariát bylo právně podložené druhé, skromnější beneficium, vyskytující se zejména ve větších a bohatších farnostech. **Vikář**, farářův pomocník či zástupce, měl přesně stanovený roční příjem, jenž činil obyčejně zhruba polovinu příjmu samotného faráře. Bohužel však kompetence vikáře nebyly přesně vymezeny, a jeho snahy o vlastní realizaci se často stávaly důvodem k soudním sporům mezi ním a farářem.

⁵ **Střídník** na rozdíl od vikáře neměl právně zajištěné postavení ve farní správě, a byl zcela odkázán na farářovu dobrou vůli. Farář si střídníky najímal v případě své nepřítomnosti ve farnosti, poskytoval jim na tu dobu část svých příjmů. Dalším funkčním zařazením kleriků mohla být ve větších farnostech či kostelech pozice **kaplana** či **oltářníka**. Ti byli ustanovováni buď ke správě určité kaple nebo oltáře, přičemž jim byly přesně vymezeny příjmy i povinnosti v listě donátora. Existenčně tak záviseli nikoli na duchovním správcem farnosti či kostela, ale

Od této chvíle se prezentovaný farář stal nejen duchovním pastýřem svěřeného lidu, ale také správcem s obročím spojeného movitého i nemovitého majetku. Tyto dvě oblasti tvořily hlavní náplň práce a služby středověkého duchovního, která, pokud byla konána zodpovědně, byla nesmírně náročná časově, fyzicky a jistě i psychicky. V duchovní oblasti měl kněz mj. křtít, zopatřovat, asistovat u sňatků a dbát na dodržování roční velikonoční zpovědi věřících. Tyto úkony měl činit bezplatně, přesto však někteří duchovní jistě odměny, ať už peněžní či naturální, vyžadovali. Pastoračně nepochybně nejvýznamnější náplní farářovy práce bylo kázání, neboť to jediné se dalo v lidovém a tedy věřícím srozumitelném jazyce. Představovalo také nejlepší možnost k vyučování lidu ve víře, neboť znalosti prostého českého katolíka v této oblasti byly často tristní.⁹

Ve světské oblasti tvořil hlavní pracovní zátěž faráře movitý i nemovitý majetek. Farní pole, louky, lesy, popř. dobytek mohl obhospodařovat buď ve vlastní režii nebo je pronajímal a žil z úročných výnosů. Rovněž užíval kostel i veškeré jeho vnitřní vybavení, a do jisté míry tedy musel dbát na jejich stav, třebaže formálně byla tato činnost vyhrazena především patronu kostela. Duchovní správce vybíral **desátek** od svých věřících, zpravidla ve formě peněžní, i když je doloženo také odvádění naturálních dávek.¹⁰ Farář jako intelektuál ovšem figuroval i v dalších oblastech lidského života. Zodpovídal za chod školy, pokud ta v místě byla, při nedostatku právnicky vzdělaných osob mohl působit jako notář či svědek smluv, jakkoli z formálně právního hlediska bylo toto jeho konání neplatné.

Nakonec je možno se při zkoumání osudů středověkého duchovenstva zaměřit na jeho osobní, moderně řečeno každodenní život. Bohužel jsou však z této oblasti známy zejména věci negativní, to jest přestupky duchovních proti církevním a někdy dokonce i světským zákonům. Jestliže je tedy na tomto místě uvedu, nepokouším se tím očernit jméno církve, ale jen vyhovět historické pravdě. Ostatně církev je, přes božské založení, v tomto časném světě reprezentována pouhými lidmi. A také

v případě farářů či jiných duchovních hodnostářů platí, že jsou přes své posvěcení pouze smrtelnými a k hříchu náchylnými lidmi.

Patrně nejzávažnějším a nejčastějším prohřeškem kleriků bylo přestoupení celibátu, tedy sexuální styk se ženami. Některé prameny odhadují jeho četnost až na 20 procent veškerého českého kléru, to je však číslo nepochybně nadsazené. Většina takto provinilých kněží žila se ženami v konkubinátu¹¹, to jest v jakémsi svazku zdánlivě podobném manželství. Velmi rozšířené bylo také nošení světského oděvu¹², či lépe vyjádřeno úmyslné zakrývání odznaků kněžského stavu, totiž duchovního oděvu a **tonsury**.¹³ Nutnost zdůraznění těchto vnějších symbolů duchovenstva nebyla zdůvodněna disciplinárně či teologicky, ale čistě prakticky. Klerici totiž spadali pod církevní soudy, a v případě, kdy neměli církevní oděv ani tonsuru, nemohli se divit, že byli vyšetřováni a trestáni soudy světskými a že v takovém případě nenašli u církevní vrchnosti zastání. Rozsáhlou skupinou prohřešků byly, dnešními slovy řečeno, finanční trestné činy, tedy lichva, vykonávání magických úkonů za peníze, v nejhorším případě dokonce i krádeže. Méně závažné a také méně časté byly u duchovních přestupky v podobě návštěvy krčem¹⁴, holdování hazardním hrám¹⁵ či lovu.¹⁶

Na tomto místě je však třeba rozhodně odmítnout kritiku husitských představitelů a bohužel i některých dnešních historiků, že tyto prohřešky byly umožněny nebo přímo podporovány lhostejností církevních představených té doby. Právě naopak, byla to vždy církev a jediné církev, která přestupky kleriků zaznamenávala, vyšetřovala a trestala, jak o tom konečně svědčí synodální statuta, nařízení pražských arcibiskupů i funkce tzv. **korektora kléru** při pražském arcibiskupství.¹⁷ Jestliže tedy víme o těchto prohřešcích zástupců duchovního stavu v Českém království, je to právě díky poctivé činnosti a otevřenosti středověkých církevních úřadů.¹⁸ Tehdejší církvi lze jistě vyčíst mnohé, nikoli však lhostejný a shovívavý přístup vůči svým chybným představitelům.

V příštím pokračování se konečně do-

antikomunismus. Buckley vnímal komunismus jako největší hrozbu samotnému přežití svobody a spravedlnosti. Proto požadoval nikoli ukončení studené války, nýbrž vítězství v ní. Nikoli mír s komunismem a jeho vládou nad polovinou zeměkoule, nýbrž porážku komunismu a jeho zánik. Do National Review psali významní myslitelé, autorská plejáda je to ohromná, prakticky každý, kdo v americkém konservativním myšlení své doby něco znamenal, zde publikoval: Whittaker Chambers, James Burnham, Russell Kirk, Frank Meyer, Milton Friedman, Willi Schlamm, Friedrich von Hayek, Ludwig von Mises, Evelyn Waugh, Pat Buchanan, Michael Novak, Robert Conquest, Richard Pipes, atd. National Review vyjadřovala názory, které v politice reprezentoval kupříkladu senátor Barry Goldwater, jenž byl kandidátem Republikánské strany na prezidenta v roce 1964.

V roce 1965 Buckley položertem kandidoval na starostu New Yorku, v šestašedesátém začal s talk-show Firing Line. Za prezidenta Nixona byl chvíli vyslancem při OSN. V roce 1975 se sprátelil s nově zvolenou vůdkyní konservativní opozice ve Velké Británii Margaret Thatcherovou. A již od konce 50. let byl jeden bývalý herec z Hollywoodu náruživým čtenářem National Review. Když časopis slavil čtvrtstoletí od svého založení, ten člověk byl právě zvolen čtyřicátým prezidentem Spojených států. Na oslavě třicátého výročí založení National Review pak Ronald Reagan pronesl hlavní zdravici. Když tato revue slavila pětatřicáté výročí své existence, v roce 1990, komunismus byl na kolenou – i díky Buckleymu. Rok poté mu prezident Bush senior udělil nejvyšší americké vyznamenání, Medaili svobody.

Podzim 2005, padesáté narozeniny National Review a osmdesáté narozeniny Buckleyho. Malá ceremonie v Bílém domě s prezidentem Bushem juniorem, k němuž byl Buckley kritický (kvůli enormnímu nárůstu státních výdajů doma a utopickému šíření demokracie v zahraničí; nikoli však kvůli svržení Sadáma). Při té příležitosti již zmíněný Ge-

orge Will konstatoval: „Za poslední půlstoletí měl málokdo více pravdy ve větším počtu důležitých politických otázek než William F. Buckley jr.“

Jakýkoli portrét Billa Buckleyho by nebyl úplný bez zmínky o jeho třech atributech. Zaprvé: o úžasném smyslu pro přátelství a laskavost. Lidé ve finanční tísní najednou zjistili, že jejich účty jsou zaplacené. Takto vypadá ideální caritas, láska bližního: nikdo jiný o vaší pomoci lidem v nouzi neví a vy se tím nechlubíte. S tím souvisí i atribut druhý, jeho hluboká křesťanská víra: Buckley byl celý život oddaným katolíkem, jenž k Církvi přivedl mnohé. A zatřetí, jeho výjimečný smysl pro humor: to byla technika, kterou v debatách porážel své levicové oponenty.

(A v našem, českém kontextu se patří zmínit to, co již zdůraznil v Kavárně překladatel Luděk Bednář, když zde publikoval v dubnu 2005 Buckleyův profil: na konci šedesátých let zakladatel National Review oslovil českého emigranta, v New Yorku žijícího fotografa Jana Lukase (1915 – 2006), aby pro časopis pracoval. Lukas nabídku přijal a v sedmdesátých a osmdesátých letech pro časopis vytvářel fotografie na obálky; Lukasův vizuální vklad do NR teprve čeká na své hodnocení.)

V poslední době mnozí Buckleyho přátelé postupně odcházeli: Ronald Reagan, Milton Friedman, levicoví oponenti John K. Galbraith, Norman Mailer, Arthur Schlesinger. Loni na jaře, ve věku nedožitých jednaosmdesátí let, mu zemřela jeho elegantní manželka Patricia, s níž má syna Christophera (nar. 1952), který je úspěšným autorem satirických politických románů; jeho titul „Děkujeme, že kouříte“ byl zfilmován a adaptace byla uváděna i v českých kinech.

Na příchod Billa Buckleyho do Nebe se toužebně těšily nebeské zástupy brilantních diskutérů, fajnšmekrů humoru a bojovníků za svobodu.

William F. Buckley jr., requiescat in pace.

Roman Joch, 3. 3. 2008 / MFDnes 1. 3. 2008 jako „Tomuhle se dá říci velký příběh“

DR. ENGELBERT DOLLFUSS – KANCLÉŘ A MUČEDNÍK

(1) Ti, kdo vedou, připravují zítřek. Kdo byl Dollfuß, který to měl nakonec řešit?

V šokujících červencových událostech roku 1934 na vídeňské adrese Ballhausplatz 2 šlo o jedny z nejdůležitějších, ale i nejdramatičtějších hodin meziválečného Rakouska. Nacionálně socialistický puč, při němž zahynul rakouský spolkový kancléř Dollfuß, soud nad vrahy i pozdější události, které vyvrcholily anšlusem v březnu 1938 – to je téma historicky velmi závažné a také vysoce atraktivní, nabité dějem a překvapivými situacemi. Tato tragická kapitola rakouských dějin předznamenala i mnichovské dny našich dějin. Kdo to byl Dollfuß, pro kterého jeho předchůdci pozvolna nechali vzniknout situaci, kdy se už nedalo nic dělat?

Engelbert Dollfuß se narodil jako nemanželské dítě Josefy Dollfußové a Leopolda Schmutze 4. října 1892 v Dolních Rakousích v rolnické obci Sankt Gotthard u Texingu, v jehož farním kostele byl hned po narození chlapeček pokřtěn. Na prvním obrázku je jeho rodný dům. Dětství prožil

v nedalekém Kirnberg an der Mank – viz druhý obrázek. Po matce zdědil neobyčejně drobný vzrůst: v dospělosti měřil jen 153 cm. Tento tělesný nedostatek ale dokázal vyvážit zmužilostí a schopností tvořivě sjednocovat své názory a zájmy s názory a zájmy ostatních lidí.

Ve škole se ukázalo, že malý Engel (jak mu doma říkali) projevuje neobyčejné nadání pro studium, které však jeho rodiče

nebyli s to zaplatit. Ale jak to tehdy chodilo, lidé na vesnici si vždy vzájemně pomohli, když to bylo potřeba, a prostředky se pokaždé našly. Tady pomohl i učitel ve škole a P. Simon Veith orodoval u biskupa. A tak Dollfuß, který odmalička v kostele ministroval, byl ve věku dvanácti let přijat dokonce do biskupského chlapeckého semináře v Oberhollabrunn.

Začalo se i jaksi předpokládat, že snad zvolí kněžskou dráhu, i když to nebyla žádná povinnost. Roku 1913 tak sice nastoupil do arcibiskupského kněžského semináře ve Vídni a začal studovat teologii. Ale jen krátce. Za rok ze semináře vystoupil a přešel na studium práv. Avšak krátké přebývání v semináři mělo pro něj přesto značný význam. Seznámil se se sociálním myšlením Církve, vycházejícím ze slavné encykliky Lva XIII. Rerum novarum, a s díly sociologa Karl von Vogelsanga i dalších autorů, usilujících o přestavbu společenského řádu v křesťanském duchu. Brzy se seznámil s „apoštolem Berlína“ Carl Sonnenscheinem, kterého konzervativní katolíci vysocekoškolaři pozvali na přednášku do Vídně. Pro svoje pozdější střetnutí s pokrokovou levicovou ideologií – nejprve s rudým a hned nato s hnědým socialismem – nemohl mít lepší průpravu.

Dollfußovo studium práv přerušila 1. světová válka. Jako jednoroční dobrovolník musel ovšem nejprve projít důstojnickým školením. Vojenskou službu pak vykonával v řadách zeměbrany, a to od května 1915 až do listopadu 1918, převážně přímo na italské frontě, kde byl povýšen na nadporučíka. Zážitky z války, v níž se projevil jako schopný, obětavý a statečný dů-

Peera, oblíbeného kvardiána hejnických františkánů. Všechna jeho kázání byla bohatě navštívena.

A teď se nám zápisy obou kronik rozcházejí. Ve farní je zápis o květnové dovolené, kterou pan farář mohl po téměř dvaceti letech poprvé čerpat. Obecní kronika hovoří o onemocnění, které léčil v sanatoriu v Gleische a později v opavské léčebně. Od 1. června byl administrátorem jmenován P. Ernst Haase, který ale musel hned 29. září 1937 narukovat. Farář Wildner požádal o přeložení na klidnější místo. Ve čtvrtek 21. října 1937 se s ním obec slavnostně rozloučila večerí v místním hostinci „U zlatého slunce“. A od 1. listopadu už působil ve vikariátu Ústí nad Labem, v obci Čermná. Zde také zemřel 20. 12. 1942.

Podle obecní a farní kroniky v překladech L. Kubíkové a M. Drägera zpracovala Mirka Šimová

DĚLNÍCI NA VINICI**LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (3)**

Motto: A také, žej' tak duostojný stav kněžský, ustavenoj' jemu, aby zvláště Boha chválil v určené hodiny, a modlil se za lid obecný, a oběť vzdával Bohu vzácnú, a učil lid boží vůli, aby tak vždy s Bohem se obíeral, vždy k němu svú mysl povzdvihal, čta jeho písmo, uče lid jeho cestám a jeho vůli.¹

Nežli přistoupím ke konkrétnímu líčení osudů středověkých libereckých duchovních správců, bude jistě užitečné a zajímavé nahlédnout do problematiky působení tehdejších kněží trochu obecněji. Proto se v tomto příspěvku zaměřím na několik důležitých kapitol života posvěcených Kristových služebníků té doby, tak jak se zachovaly v historických pramenech českého původu.

Nejpodstatnější je pro nás samozřejmě církevně-právní oblast, tedy práva a povinnosti mladých mužů, jestliže chtěli dosáhnout vysvěcení a později i samostatného obročí. Příslušníci duchovního stavu tvořili intelektuální elitu své doby, a jejich for-

mace pochopitelně začínala již v mládí. První a často, vzhledem k sociálnímu postavení a možností, i poslední vzdělavatelkou jim byla tzv. **farní škola**, nacházející se po většinou v sídlech větších farností. V teologickém studiu na universitě však již pokračovalo jen mizivé procento absolventů farních škol, pro výkon kněžského a fakticky též biskupského úřadu totiž nebylo nutnou podmínkou. Lze tedy konstatovat, že ukončení farní školy bylo formálně dostačující pro přijetí svěcení. Před samotnou ordinací však kandidát potřeboval prokázat předepsaný věk, manželský původ², bezúhonné chování, a také podrobit se zkoušce z latiny, církevního práva a praktických bohoslužebných předpisů.³ Navíc musel ještě doložit, že po vysvěcení bude mít zajištěné beneficium buď přímo jako farář, nebo alespoň jako **vikář**⁴ či **střídník**⁵. Ihned po svěcení si měl novokněz opatřit v arcibiskupské kanceláři doklad o svěcení i o své příslušnosti k pražské arcidiecézi, tzv. **formatae**.⁶

Nově vysvěcený kněz si musel, jak jsem právě uvedl, ovšem zajistit místo, buď ve formě farního obročí, případně jako vikář či střídník. S touto snahou o hospodářské zabezpečení kleriků se úzce pojí existence tzv. **patronátních pánů**. Patron kostela, v libereckém případě panující člen rodu Biberštejnů (do roku 1551), měl právo a dokonce povinnost dohlížet nad majetkem a hospodařením kostela, respektive farnosti. Za to mu bylo přiznáno privilegium **prezentovat** (navrhovat) arcibiskupské kurii kandidáta na místo faráře neboli správce uprázdněného obročí.⁷ Pouze však arcibiskup, respektive jím delegovaní zástupci tuto prezentaci **konfirmovali** (potvrzovali) a s definitivní platností tak dosazovali klerika k příslušnému obročí.⁸ Aby se mohl prezentovaný duchovní fakticky ujmout svého benefícia, bylo třeba vykonat ještě dvě formalities. V místě obročí, nejčastěji ve farním kostele, byla veřejně přečtena konfirmační listina, s výzvou k případným námitkám. Pokud žádné v určené lhůtě nebyly, mohl být klerik slavnostně uveden do funkce některým farářem z blízkého okolí, tzv. **executorem**, výslovně určeným již v konfirmační listině.

V roce 1928 došlo k uzavření několika pouze civilních sňatků.

V roce 1928 oslavil pan Josef Thaute 25 let ve vedení chrámového sboru. Na jeho počest zaplatila paní Zimmermann opravu varhan. Oslavence přivezli autem a usadili v čestné lavici. V poledne byl pozván na slavnostní oběd do domu rodiny Zimmermannových, kde převzal osobní dopis otce biskupa Grosse se srdečným oceněním jeho záslužné práce.

17. června 1930 ráno přijel se svým spřežením ke kostelu Gustav Buder, arciděkan z Liberce, na pravidelnou každoroční visitaci. U kostelních vrat jej přivítali farář s kaplanem, poté sloužil mši svatou. Po mši byla na faře snídaně, po ní odešel P. Buder do školy, kde přezkoušel děti z katechismu. Dále provedl kontrolu vedení knih a dokumentů na faře, lehce posvěčil a opět odjel. Velice podobný scénář provázela i návštěva biskupa Antona Aloise Webera 14. dubna 1932, jen je potřeba přidat ještě uvítací báseň z dětských úst před kostelem i v navštívené školce.

25. srpna 1930 dopoledne se nad Starým Habendorfem k velikému překvapení objevila říditelná vzducholoď „Graf Zeppelin“. Letěla od Chrastavy ve výšce asi 600 m směrem na Liberec, aby pak pokračovala dál na západ až do svého přístavu u Bodamského jezera.

1. září 1930 odešel kaplan Franz Kühnel na nové působiště do Vratislavic. Neodcházel rád, byl tu čtyři roky a místní si jej velice oblíbili. Jeho místo zůstalo neobsazené jen dva měsíce. Další oporou faráře se stal P. Anton Fritsche, vysvěcený téhož roku. Ten odešel 31. září 1932 na vlastní žádost, z důvodu dalšího studia. Dalších několik let se kaplan neobjevil, diecéze neměla dostatek duchovních.

V září 1930 skončila potřeba lidské práce při šlapání měchů, neboť byl k varhanám instalován elektrický pohon a následující rok došlo k jejich dalším úpravám. V dubnu 1931 nastoupil nový kaplan do Liberce, takže našemu knězi odpadla povinnost výuky ve Starých Pavlovicích. Během let musel farář postupně učit i ve školách v Horním Růžodole, Fojtce, Mníšku, Krásné Studánce a Radčicích.

V pilné práci, bez dovolené, uběhlo 10 let působení P. Wildnera ve Starém Habendorfu. Podílel se na práci mnoha spolků, zasloužil se o mnohé opravy a stavební úpravy kostela i fary. Pro Krásnou Studánku se zasadil o opravu kapličky i s novým zvonekem. Rozsah jeho činnosti byl opravdu široký. A na prvním místě každodenní bohoslužby, pravidelná výuka, duchovní doprovázení věřících a jejich další vzdělávání. 27. srpna 1931 si farnost připomněla desáté výročí jeho příchodu průvodem s pochodněmi, hudbou a posezením v hostinci „Krone“. Účast na mších se v těchto letech opět zvýšila.

Ve třicátých letech, v době počínající krize, bylo v obci již několik desítek nezaměstnaných. Továrny pomalu upadaly a šly do likvidace. Okamžitě vznikl pomocný spolek, který zajistil stravování dětí nezaměstnaných rodičů v jiných rodinách a postiženým pomáhal i dárkami v naturáliích. Před Vánoce dostávali i přiděl uhlí, dílem dar obchodu a dílem placené ze spolkových peněz. Konala se i sbírka šatstva a na zimu byly ve školním sklepě uloženy brambory pro pomoc potřebným lidem. Myšlenka státní péče o nezaměstnané se tehdy ještě neuchytila. V roce 1935 se nezaměstnaní významnou měrou podíleli na stavbě místního koupaliště. Stavba ale byla financována dary a vydanými dluhopisy.

Na Den matek vyzváněly vždy v poledne půl hodiny všechny zvony na počest všech žijících i zemřelých matek. V roce 1932 obohatily tento svátek Goethovy oslavy s přednesem básní, kdy hudební spolek přidal i něco ze svého repertoáru. Maminka P. Wildnera, paní Juliana, rozená Effenbergerová, zemřela na zdejší faře v pátek 20. července 1934.

V noci z 19. na 20. června 1935 došlo k vloupání na faru. Zloděj rozbil okno do kanceláře, ale byl vyrušen, takže sebral jen trochu peněz. V tomto roce se konal v Praze slavný Celostátní sjezd katolíků, kterého se zúčastnilo i deset našich farníků. V roce 1936 byly po určitých tahanicích vyčleněny dvě místnosti v budově školy pro českou státní školu. Jejím prvním učitelem se stal pan Karel Kyjovský. V květnu 1937 proběhly misie pod vedením P. Anastase

stojník (dostal celkem osm řádů a medailí), jenž mnoha spolubratřím vojákům zachránil život, byly určující pro celou další Dollfußovu dráhu.

Po návratu z války pokračoval ve studiu práv a byl činný v katolických vysokoškolských organizacích. Začal se více věnovat státovědě, navštěvoval přednášky z ekonomie a sociologie. V letech 1920 až 1921 pokračoval ve studiích v Berlíně, kde rovněž chodil na přednášky z ekonomie.

V Berlíně se seznámil s Alwinou Glienkeovou, s níž poslední den občanského roku 1921 uzavřel sňatek, když nevěsta předtím konvertovala z luteránství k Církvi. Z tohoto manželství se v následujících letech narodily tři děti, z nichž jedno zemřelo ve věku jednoho roku.

V červenci 1923 byl promován na doktora práv. Po čtyřech letech byl jmenován ředitelem Dolnorakouské zemské rolnické komory. V ní si brzy získal uznání jako přední rakouský odborník. Netrvalo dlouho a stal se ministrem rolnictví a k tomu dostal navíc ministerstvo obchodu. Teprve v této chvíli Dollfuß (jemuž zbývaly už jen tři roky života) vstoupil do politického života, jemuž se předtím spíše vyhýbal. Jako ministru rolnictví se mu podařilo překonat agrární krizi, jež v předcházejících letech Rakousko postihla. To jen zvýšilo jeho dosavadní popularitu u rolníků. Také ministrem byl jen krátce, o něco víc než jeden rok, neboť 20. května 1932 byl Dollfuß jmenován spolkovým kancléřem ...

(pokračování příště)

P. Josef Dobiáš

PHDR. ALFRED FUCHS (5)

„Dnešní stát je přetížen funkcemi, jež mu nenáleží. Vrchní knihovník města Prahy mi vypravoval tuto historiku, která vypadá jako anekdota, ale bohužel jí není. V pražské městské knihovně platí každý vypůjčovatel dvacet haléřů. Městská rada se usnesla, že nemajetným může být tento poplatek prominut. I stalo se, že jeden občan ucházel se o tuto úlevu. Žádali však od něho průkaz o nemajetnosti. I došel si k městskému okresnímu, aby mu žádaný

průkaz vydal. Ale městský okresní mu řekl, že kompetentní o majetkových poměrech je berní úřad. Na berním úřadě byli ochotni mu průkaz vystavit, podá-li si žádost na pětikorunovém kolku. Občan si však vypočetl, že za těch 5 korun mohl mít již přečteno 25 knih a nechal toho ...“

„Vzdělání našeho inteligenta vůbec není malé, ale je neharmonické, nesměruje k vytvoření osobnosti. Staré rakouské školství bylo institucí pro výchovu úředníků. České školy vychovávaly úřednictvo a zřízenectvo pro celou monarchii, hlavně výtečné úřednictvo subalterní, jež působilo často až v Bosně. Ideálem úředníka jest vyhovět představenému, ne mít iniciativu a nápady. Průměr vzdělání našeho inteligenta je lepší, než v cizině, ale ne průměr výchovy.

Absolvent anglické aristokratické koleje ví jistě nepoměrně méně, než náš universitní absolvent. Ale umí si se svými vědomostmi spíše pomoci. Mladý anglický hoch jako důstojník v kolonii ví si rady ve vřavě řvoucích dervišů, bonzů a kouzelníků všech národů. Byl vychován na pána, na vládce, na vůdce. Umí být pánem každé situace, škola z něho vychovala gentlemana. Naš inteligent nepřekonal při všem svém vědění provincialismus a to se ovšem především jeví v novinách, jež jsou zrcadlem veřejného mínění. Tím nechceme snad říci, že by vzdělání bylo pro zušlechtnění forem veřejného boje bezvýznamné. Právě, když se zakládalo vysoké učení novinářské, slibovali si zakladatelé od něho vyšší a slušnější úroveň žurnalistiky. Vzdělání jistě krotí polovzděláneckou domyšlivost. Domyšlivost je přímo typickým znakem polointeligenta, kterou ovšem projevuje hlavně vůči těm, u nichž předpokládá vzdělání nižší, než má sám. Protože nikdy sám v ničem nebděl, neví jak jsou skutečné vědomosti drahé, neví, že v hloubkách teprve jsou skutečné problémy a takřka nic není vyzkoumáno jednou provždy a definitivně. Jest zvyklý nabývat svých vědomostí v podobě hotových formulek, jimž slepě věří a jež nesnášenlivě propaguje. Skutečné vědění činí skromným, polovzdělání nadouvá.“

Vybral P. Josef Dobiáš

2. SVĚTOVÉ VÁLKY

PŘÍPAD JMENOVÁNÍ BISKUPA DO ČESKÝCH BUDĚJOVIC V ROCE 1940 (2)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

4. Požadavek německé vlády: německý biskup do Budějovic

První zmínku o německé reakci zaznamenal ve svých osobních poznámkách Msgre. Tardini. Navštívil jej 24. července německý vyslanec u Svatého stolce von Bergen, který obdržel od německé vlády telegram, kterým vláda žádá, aby byl jmenován do Budějovic ne už český, ale německý biskup. Osoba Antonína Eltschknera byla zřejmě nepřijatelná vládě, poněvadž biskup Eltschkner byl Čech, který se k svému původu hlásil a později během války také svůj vlastenecký postoj veřejně projevil.³

Msgre. Tardini velvyslanci připomněl, že valná většina věřících je v budějovické diecézi po oddělení německých území převážně česká a že je pravidlem Svatého stolce jmenovat biskupy podle národnosti obyvatel. Tak jako jsou jmenováni v Německu německí biskupové, tak v českém Protektorátě čeští biskupové. Poukázal také na to, že když se původně německá města octla po První světové válce po uzavření tzv. Versailleského míru ve Francii, byli tam jmenováni francouzští biskupové, a v severoitalském Brixenu s většinou německou německí biskupové, a že se proti tomu italská vláda nestavěla.

Velvyslanec sice prohlásil Msgre. Tardinimu, že německá vláda nemá žádné právo někoho presentovat, navrhnout, nebo se vměšovat do jednání, ale věří, že nejlepším kandidátem by byl pražský světící biskup Msgre. Jan Remyer.⁴

³ Antonín Eltschkner se narodil v Poličce 4. června 1880. Po středoškolských studiích na litomyšlském gymnasiu byl v říjnu 1900 poslán do Papežské české koleje Bohemika do Říma, kde absolvoval teologické studie na papež-

ské universitě De Propaganda de Fide a současně studoval na tamní Alademii sv. Tomáše z Aquina. Doktorátu teologie dosáhl v roce 1905, kdy v Římě přijal kněžské svěcení. Po návratu do Čech působil jako kaplan a učitel náboženství na různých školách a dosáhl habilitace středoškolského profesora. Až do roku 1926 působil na pražských gymnasiích jako profesor náboženství a němčiny. Mimo dalších funkcí zastával též v letech 1922 – 1925 úřad předsedy katolické sportovní organizace Orel a funkci místopředsedy místní organizace lidové strany na Vinohradech od roku 1925. 16. září 1926 byl zvolen kanovníkem pražské metropolitní kapituly. V listopadu 1927 se stal prvním ředitelem Katolické akce, finančně podporoval katolické misie ve světě, koleji Nepomucenum v Římě a stavbu kostelů na pražských předměstích. 28. listopadu byl jmenován biskupským delegátem pro Křesťanskou akademii. 19. 3. 1933 byl vysvěcen na titulárního biskupa zefirského jako pražský světící biskup. Po

Nový kněz se stal brzy nedílnou součástí obce a navázal na činnost P. Schlupecka v plné šíři. Při slavnostech Vzkříšení se konaly slavnostní průvody obcí, v oknech stály rozžaté svíčky. Na den Božího těla většina továren nepracovala, dělníci i továrníci se účastnili slavnosti. V den ukončení školního roku se konala ráno děkovaná bohoslužba. Při prvním svatém přijímání nebo při biřmování chodily děti průvodem ke kostelu, poté byly pozvány do hostince na společnou svačinu a fotografování. Při mimořádných příležitostech sloužil P. Wildner mše na náměstí, účastnil se života místních spolků. Když přijel 8. června 1923 na generální visitaci, biřmování a zkoušky litoměřický biskup Msgre. Josef Gross, bylo přihlášeno 94 dospělých a 274 dětí k biřmování! Slavnostní půlnoční mši o Vánocích předcházela od roku 1922 píseň Tichá noc v podání trubačů z kostelní věže. Ve vánoční době byli chudí obdarováni penězi i věcnými dary. Ve dvacátých letech ožila pomalu i stavební činnost, v roce 1924 byl dokončen nový chudobinec. V obci stála veřejná knihovna, do oblíbenosti se dostaly přednášky z různých oborů, vznikla poradna pro matky. Možná to vypadá na téměř čítankové „zlaté časy“, ale i tato poválečná doba přinesla své vlastní starosti.

V roce 1921 vznikla Komunistická strana Československa a již od svého vzniku se jasně vymezila proti církvi. Následkem její propagandy odpadlo od církve v Habendorfu asi 200 lidí. Ve volbách do zastupitelstva roku 1923 získala celou 1/3 křesel, a tak levice měla nadpoloviční většinu. To se projevilo i v následných volbách do školské rady. P. Wildner se stal v této radě pouze náhradníkem. V roce 1925 rozhodl učitelský sbor, že žádný z žáků už nesmí být uvolněn pro službu v kostele. Dvůrka v plotu mezi farní a školní zahradou byla na jaře z podnětu školní rady zrušena. V červnu 1924 odešli do důchodu tři učitelé: slečna Maria Pradeová, Josef Thaute a Josef Klamt. Kronikář píše: „Byli to dobří učitelé starého ražení, kteří nechyběli na žádné nedělní bohoslužbě. Mezi novými mladými učiteli je takových žalostně málo.“ Učitelský sbor se sešel v kostele až v listopadu 1925 při pohřbu pana Klamta,

který zde učil 38 let a byl i kronikářem obce. Téhož roku se odmítli hasiči zúčastnit velikonocního průvodu s odůvodněním, že se jedná o politickou demonstraci. Jednalo se ale jen o přechodné období.

V Habendorfu byl založen Svaz německé katolické mládeže, na začátku svého působení měl 110 aktivních členů. V neděli 3. 8. 1924 se konala slavnost svěcení praporu tohoto svazu, které se zúčastnilo přes 1 500 lidí, včetně hostů od České Lípy až k Žitavě. Patronkou praporu se stala paní Helena Zimmermann-Neissenauová.

Její muž, továrník Karl Zimmermann-Neissenau, patron kostela, zemřel náhle 23. října téhož roku při procházce v Liberci. Stalo se to necelý měsíc po velké svatbě jejich mladší dcery Ilsy s továrníkem Langer-Schrollem z Broumova. Jeho smrtí došlo k velké ztrátě pro továrnu stejně jako pro farnost, kterou štědře podporoval. Čtyři dny po své smrti byl uložen do rodinné hrobky na místním hřbitově. Přesně ve stejný den, ale o 12 let později zemřela jeho manželka Helena. Obou pohřbů se zúčastnily zástupy lidí. Po úmrtí patrona kostela se dlouhou dobu táhly spory o převzetí tohoto závazku. Až v roce 1932 byl soudem potvrzen kolektivní patronát obcí Althabendorfu, Svárova, Krásné Studánky a Radčic.

1. září 1924 byl kaplan Leitelt přeložen do Hrušovan u Litoměřic a na jeho místo nastoupil diakon Rudolf Werner, rodák ze Žandova u České Lípy. Strávil zde jen 16 měsíců, ale stihl jet v červenci 1925 s poutníky do Říma navštívit Pia XI. a uspořádat po návratu dvě přednášky o cestě i s promítáním diapositivů. Pak odešel na místo kaplana do Chomutova. Jeho místo nebylo od 1. ledna do 1. září 1926 obsazeno. Dalším kaplanem se stal P. Franz Kühnel, který přišel z Rychnova u Jablonce.

Farní kronikář si všimá samozřejmě i změn ve společnosti. Zachoval pro další generace jméno nevěsty „slečny Gizely Pitschové, která se vdávala 12. 12. 1925 jako první v krátkém účesu nazvaném „Bubikopf“. Zřízení kina v obecním domě komentuje douškou: „Rozhodně nelze tvrdit, že by přispívalo k mravnímu povznesení lidu. Upozornění na zákaz přístupu osobám mladším 16 let není téměř respektováno.“

teologie. Studenti si zapisovali jeho přednášky a na základě zápisků bylo vydáno: O moci občanské, 1528; O vraždě, 1530; O manželství, 1531; O moci církevní I a II, 1532; O indiánech, 1532; o spravedlivé válce Španělů proti barbarům, 1532; O moci papeže a koncilu, 1534; Přednášky teologické, 1557; Suma církevních svátostí, 1561.

² viz předminulý Obrázek, příloha s. 9n.

³ Je míněna víra nadpřirozená, nikoliv přirozená; srov. citace v minulém Obrázku, příloha s. 9.

⁴ Přirozený zákon, přirozené právo je takový zákon, takové právo, které jsou v souladu s druhovou lidskou přirozeností, nikoliv s individuální přirozeností nebo

dokonce s proměnlivými vlastnostmi konkrétního člověka. Přirozené právo ovšem konkrétnímu, individuálnímu člověku prospívá, a to dokonce v maximální míře, nalikol je to u zákona vůbec možné.

⁵ * Sevilla 24. 8. 1484 (?) – † Madrid 17. 7. 1566; jako farář působil v Mexiku, je autorem spisu O zemí indijských pustošení a vylidňování zpráva nejstručnější, 1552.

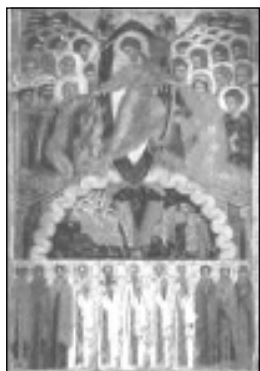
⁶ který se ale už v mnohém mylil.
(Díl II. – Náboženská svoboda)

Roman Joch

Foto

- Socha Francisca de Vitoria v Salamance
- Bartolomeo de las Casas

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

Radost a naděje
jako dar Zmrt-
výchvstalého
přeji a vyprošuji
Šiprovci

**Vážení a milí
bratři,**

srdečně děkuji za zaslání „Obrázku libereckých farností“ i za otištění příspěvku. Jsem překvapen vysokou úrovní časopisu, který v mnoha směrech překračuje i představy o možné kvalitě časopisu „místního“ periodika.

Oremus invicem

Květoslav Šipr

P. FRANZ WILDNER A JEHO LÉTA VE STRÁŽI NAD NISOU

P. Franz Wildner se stal v pořadí druhým farářem, který působil v samostatné farnosti Althabendorf, dnes Stráž nad Nisou. Roku 1921 přišel z kaplanského místa v Liberci a žil zde do roku 1937, kdy odešel na faru do Čermné (leží mezi Ústí nad Labem a Děčínem).

P. Wildner se narodil 12. 3. 1891 v Raspenavě. Po svém svěcení 5. července 1914 nastoupil na místo kaplana do Liberce. Rok poté odešel za dalšími zkuš-

nostmi do Chrastavy a v září 1916 se vrátil na dalších pět let pod střechu liberecké fary. Do Starého Habendorfu přišel 1. září 1921. Vystřídal kooperátora Josefa Langeru, který odešel na místo katechety do Nového Města pod Smrkem. Tehdy třicetiletý P. Wildner zůstal ve farnosti celý první rok sám. Nový kaplan, P. Friedrich Leitelt, přišel až po svém svěcení na kněze, které proběhlo 30. 7. 1922. Byl také prvním absolventem litoměřického semináře, který musel nastoupit aktivní službu u československé armády.

V této době v naší obci žilo 2 244 obyvatel: 2 181 Němců a 63 Čechů. K římským katolíkům se při sčítání lidu v únoru 1921 přihlásilo 2 167 osob. První léta věnoval P. Wildner obnově vybavení kostela, které bylo poškozeno válečnými událostmi. Po svém příchodu ukázal na nutnost zavedení elektrického světla do kostela, doplnění varhanních píšťal a pořízení nových zvonů. Zahájil sbírky a brzy se mu úkol podařilo splnit. Je potřeba připomenout, že místní textilní továrny dodávaly během celé války sukno pro potřeby rakouské armády, a tak jejich majitelé mohli poskytnout štědré dary. O Velikonocích 1922 hrály varhany s píšťalami již v plném počtu, v létě téhož roku bylo vysvěceno šest nových zvonů a o půlnoční mši svaté se kostel rozzářil světlem z 540 žárovek.

svém jmenování do Budějovic vykonával, ačkoliv jeho jmenování nenabýlo platnosti zveřejněním, během 2. světové války biskupské funkce v budějovické diecézi. 17. září 1949 udělil biskupské svěcení pražskému světícímu biskupovi, faráři u Sv. Vojtěcha v Praze Kajetánu Matouškovi. V pozdějších letech jako jediný český biskup na svobodě světil kněze absolventy litoměřické Cyrilometodějské fakulty. Byl dokonce, už slepý a nemocný, kandidátem předsednictva ÚV KSČ na kapitulního vikáře 12. února 1951 v případě, že by se podařilo vynutit na arcibiskupu Beranovi resignaci, ale pak byl na místo kapitulního vikáře určen kanovník Stehlík. A. PODLAHA, *Supplementum tertium ad Seriem praepositorum, decanorum, archidiaconorum aliorumque praelatorum s. metropolitanae ecclesiae Pragensis* (Editiones Archivii et Bibliothecae s. f. Metropolitanani capituli Pragensis, opus XXI.), Praeae 1928, s. 50-52; *Supplementum quartum ad Seriem praepositorum, decanorum, archidiaconorum aliorumque praelatorum s. metropolitanae ecclesiae Pragensis* (Editiones Archivii et Bibliothecae s. f. Metropolitanani capituli Pragensis, opus XXV.), Praeae 1931, s. 92-101; V. VAŠKO, *Neumlčená*, Praha 1990, I, s. 146, II, s. 111, 206; K. KAPLAN, *Stát a církev v Československu 1948-1953*, Brno 1993, 6, 109, 145-146, 159.

⁴ *Actes et documents du Saint-Siège relatifs á la seconde guerre mondiale*, Cittá de Vaticano, 10 sv., 1967-1980, IV, ... (dále jen *Actes*). Biskup Jan Remiger se narodil ve Veshoři u Stříbra 4. května 1879. Vystudoval gymnasium ve Stříbře a v arcibiskupském konviktu, kde skončil maturitou v roce 1898 středoškolská studia. V tomtéž roce byl poslán do Říma do Papežské české koleje, kde absolvoval teologická studia na Papežské univerzitě De Propaganda Fide. 24. května 1902 byl v Římě vysvěcen na kněze a doktorát teologie získal v následujícím roce. Po návratu do Čech působil na různých místech v pohraničí jako kaplan a 1. září 1907 se stal asis-

tentem na pražské německé teologické fakultě. V roce 1909 dosáhl habilitace k vyučování na středních školách a od roku 1910 vyučoval na gymnasiu ve Stříbře. 12. května 1928 jej jmenoval pražský arcibiskup Kordač na žádost kapituly metropolitním kanovníkem a německým kazatelem v katedrále Sv. Víta v Praze. 19. prosince 1929 byl jmenován pražským světícím biskupem. V dalších letech často zastupoval v pohraničních krajích pražské arcibiskupy při visitacích a udělováním svátosti biřmování. Během 2. světové války vykonával v pražské katedrále po smrti kardinála Karla Kašpara biskupské funkce. Zasloužil se o ukrytí ostatků českých světců a katedrálního pokladu koncem války. Po válce byl odsunut do Bavorska, kde v roce 1960 zemřel. Je pochován v biskupské hrobce v mnichovské katedrále. A. PODLAHA, *Supplementum tertium ad Seriem praepositorum, decanorum, archidiaconorum aliorumque praelatorum s. metropolitanae ecclesiae Pragensis* (Editiones Archivii et Bibliothecae s. f. Metropolitanani capituli Pragensis, opus XXI.), Praeae 1928, s. 55-57; *Supplementum quartum ad Seriem praepositorum, decanorum, archidiaconorum aliorumque praelatorum s. metropolitanae ecclesiae Pragensis* (Editiones Archivii et Bibliothecae s. f. Metropolitanani capituli Pragensis, opus XXV.), Praeae 1931, s. 107-108.

Jaroslav V. Polc

Foto

- Šimon Bárta (1920 – 1940): Narodil se 27. 10. 1864 v Žimuticích u Týna nad Vltavou. Na kněze vysvěcen 16. 3. 1889 v Římě. Kaplanem v Sedlici u Blatné, katechetou v Českých Budějovicích a v Pelhřimově. Papežem Benediktem XV. dne 16. 12. 1920 jmenován českobudějovickým biskupem, konsekrován a intronizován 20. 2. 1921 v katedrále v Českých Budějovicích pražským arcibiskupem Františkem Kordačem. Zemřel 2. 5. 1940, pohřben v Českých Budějovicích na hřbitově u sv. Otýlie.

ZVEŘEJNĚN PROGRAM APOŠTOLSKÉ CESTY BENEDIKTA XVI. DO USA

Vatikán. Vatikánské tiskové středisko dnes zveřejnilo program apoštolské cesty Svatého otce do Spojených států amerických a návštěvy v sídle Organizace spojených národů, která se koná od 15. do 21. dubna. Bude to už osmá zahraniční cesta Benedikta XVI.

Papež odletí z Říma v poledne 15. dubna. Ve Washingtonu, kde přistane v 16.00 místního času, jej přivítá prezident Spojených států George W. Bush. 16. dubna po krátké návštěvě v Bílém domě, se papež setká s americkými katolickými biskupy a kardinály a pozdraví se se zástupci katolických charitativních nadací. Následující den bude Benedikt XVI. předsedat mši svaté na Národním stadionu v hlavním městě USA, odpoledne se setká s universitními studenty a večer s představiteli jiných vyznání. V pátek 18. dubna odcestuje Svatý otec z Washingtonu do New Yorku do sídla Organizace spojených národů, kde promluví ke generálnímu shromáždění. Večer se zúčastní ekumenického setkání a o den později bude v katedrále Sv. Patrika v New Yorku předsedat bohoslužbě, po níž bude následovat setkání s mladými lidmi a seminaristy. Dalším důležitým bodem cesty bude v neděli 20. dubna návštěva Ground Zero, kde se Svatý otec pomodlí za oběti atentátů. Odpoledne bude sloužit mši svatou na stadionu Yankees a večer odletí zpět do Říma. Jeho návrat je plánován na pondělí 21. dubna 10.45 středoevropského času.

Vatikánský rozhlas 17. 3. 2008

Při této významné příležitosti připravil na naši prosbu doktor Roman Joch pro Obrázek libereckých farností šestidílný seriál.

KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA

Díl I. - Salamanca a lidská práva indiánů

Za konec středověku a začátek novověku se uvádí přelom 15. a 16. století – tedy období mezi dvěma událostmi: objevením

Ameriky v roce 1492 a protestantskou reformací v roce 1517. Z praktických důvodů se přelom středověku a novověku pak situuje do roku 1500. Ale objevení Ameriky a otázka křesťanství (jeho smyslu, ortodoxie a vztahu k politice, státní moci) jsou tím, co s nástupem novověku souvisí.

Podívejme se tudíž na to, jak se Amerika a křesťanství prolínaly.

Jedním z prvních problémů pro křesťany ve vztahu s Amerikou bylo: co s ní? Co udělat s nalezenými obyvateli, tzv. indiány? Kolonizovat a podrobit je pod vlastní, evropskou politickou moc? Anebo je ponechat ve stavu, v jakém byli a s nimi jen obchodovat? Jako např. s Japonci?

Většina rádců na dvoře krále a císaře Karla V. tvrdila, že je naprosto správné Nový svět obsadit a indiány podřídít jurisdikci španělského krále, neboť oni samotní prý byli *sine fide, sine lege, sine rege* (bez víry, bez práva, bez krále), tudíž v nelegitimním stavu. Proti tomuto zjednodušenému názoru vystoupil dominikán Francisco de Vitoria¹, profesor na slavné škole ve městě Salamanca, na které dospělo pozdně scholastické myšlení ke svému vrcholu.

Francisco de Vitoria, který byl také rádcem Karla V., dopracoval křesťanské učení o spravedlivé válce. Sv. Tomáš z Aquína² v 13. století učil, že válka, aby byla spravedlivou, musí splňovat tři podmínky: musí být vyhlášena kompetentní autoritou (legitimní vládou státu); musí mít spravedlivou příčinu (sebeobrana, ochrana nevinných, potrestání velkého zla); a musí mít spravedlivý záměr (obnova spravedlnosti, nikoli např. kořistění).

Vitoria k tomu v první polovině 16. století dodal, že spravedlivá válka musí být vedena jako poslední prostředek pro vyčerpání všech nenásilných; musí splňovat podmínku proporcionality (úměrnosti – způsobí méně zla, než je zlo, jemuž hodlá zabránit či předejít); a musí splňovat podmínku diskriminace (rozlišovat mezi vojáky a civilisty a nikdy záměrně nezabíjet civilisty).

Vitoria rovněž argumentoval, že absence pravé (křesťanské) víry³ u indiánů není dostatečným důvodem pro jejich koloniza-

ci; k přijetí pravé víry nesmí být nikdo nucen. Indiáni mají být považováni za svobodné osoby, za samostatné národy. Důvodem pro jejich podrobení a ovládnutí je až přítomnost velmi zlých praktik, jež zásadně porušují přirozený zákon⁴, jako jsou např. kanibalismus či přinášení lidských obětí (dnes bychom řekli genocida). A rovněž jejich snaha bránit misionářům hlásat jiným Indiánům pravou víru. Jinými slovy, podle Vitorii, kdyby indiáni nepraktikovali kanibalismus a lidské oběti a nijak nebránili křesťanským misionářům působit, nebyl by ze strany křesťanských Evropanů žádný legitimní důvod je obsadit a podrobit je španělské koruně. Ta válka by byla ze strany Evropanů dobytá a nespravedlivá.

Jenže indiáni, kdyby byli ponecháni sami sobě, lidské oběti by v monstrosním (obrovském) měřítku praktikovali a rovněž by misionářům v nenásilném šíření pravé víry bránili. To byl tudíž legitimní důvod, proč bylo správné podřídít je pod vládu španělského krále.

Vitoria však trval na tom, že i po legi-

timní kolonizaci nová (španělská) státní autorita má respektovat vlastnická práva indiánů. Jinými slovy, ona má na indiány pohlížet jako na svobodné poddané krále.

Proti zotročování indiánů Španěly ostře vystoupil jiný dominikán ze školy v Salamance, Bartolomeo de las Casas⁵. Tvrdil, že zotročovat svobodné indiány, jak to svévolně činili mnozí španělští kolonisté, je nespravedlivé a proti přirozenému právu.

Pozdní scholastici na universitě v Salamance tak zřejmě jako první přišli s koncepcí přirozených práv pro konkrétního člověka (nikoli jen přirozeného práva samotného). Právě koncepci, že *každý nevinný člověk* má přirozené právo na život, svobodu a majetek, formuloval poslední a největší z myslitelů salamanské školy, jesuita Francisco Suarez, na přelomu 16. a 17. století, tedy téměř sto let před nejnámějším stoupencem této myšlenky, Johnem Lockem⁶.

Objevení Ameriky tak nepřímou přispělo k rozvinutí přirozeno-právního myšlení mezi křesťanskými teology.

¹ * Burgos nebo Vitoria ve Španělsku 1483/1486 – † Salamanca 12. 8. 1546. Od roku 1526 učil na *první katedře*, tj. katedře

S poněkud opatřeními proti uvolnění v církvi

přichází nakonec i starý Holanďan po více než 60 letech ke zpovědi.

„Vítám tě, bratře, tak co máš na srdci?“

„Mám těžký hřích, otče.“

„Tak to svěř Pánu, bratře.“

„Od samého začátku války jsem na půdě schovával Žida.“

„Ale bratře! Byls mu přece dobrým bližním, to není hřích!“

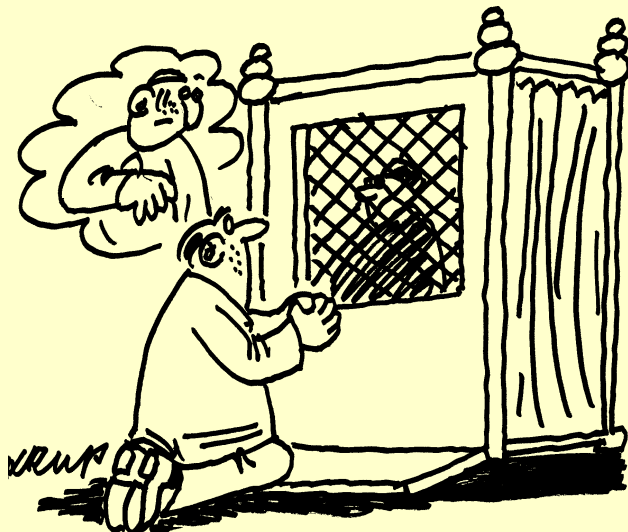
„Ale já od něj bral za každý den 20 guldenů!“

„To sice není hezké, ale těžký hřích to není, vždyť jsi mu možná zachránil život.“

„Děkuji, otče, to se mi ulevilo. Ještě bych se chtěl zeptat ...“

„Bez obav, bratříčku!“

„Neměl bych mu říct, že válka už skončila?“

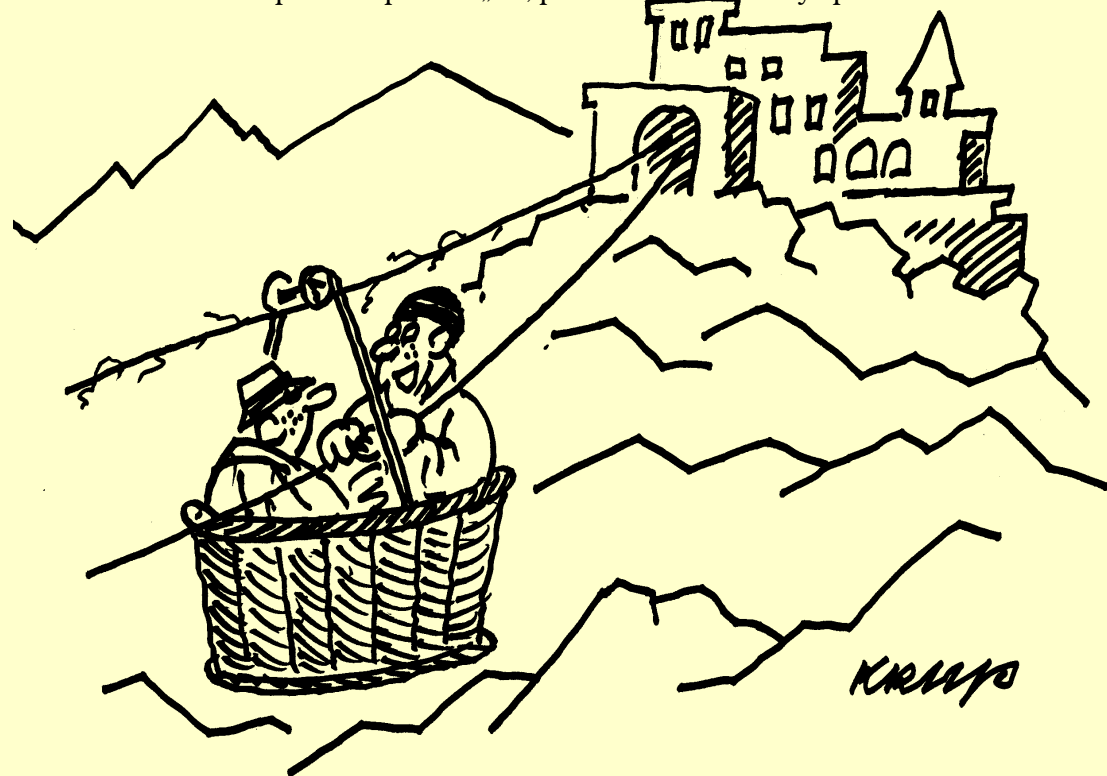

Kláster v Řecku stojí na vysokém útesu

a jediný způsob dopravy nahoru a dolů je primitivní lanovkou – velký proutěný koš s kladkou, který tahá na laně jeden z mnichů.

Jednou se tohohle mnicha zrovna v půlce cesty ptá jeden turista, který si všiml, jak je nosné lano staré a roztřepené: „Prosím vás, jak často *měníte to lano?“

Mnich se zarazil a po chvíli povídá: „No, pokaždé, když praskne.“

DOKUMENTY

ODPOVĚĎ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY

OHLEDNĚ PLATNOSTI FEMINISTICKÝCH KŘESTNÍCH FORMULÍ

Kongregace pro nauku víry zveřejnila 29. 2. 2008 odpověď ohledně dvou křestních formulí a platnosti křtu, který s nimi měl být udělen. Jiná než dnes užívaná křestní formule je podle kongregace, jejíž odpověď schválil i papež Benedikt XVI., neplatná. Znění těchto dvou formulí je uvedeno v angličtině, neboť tak byl dotaz položen, vysvětlující poznámka však upřesňuje, že stanovisko se týká obsahu formulí a ne jen jejich anglického slovního vyjádření. V angličtině neexistuje gramatický rod, takže např. teacher znamená učitel i učitelka. Proto byl učiněn pokus o tuto genderově neutrální křestní formulí.

„Otázky

První otázka: Je křest udělený formulí «*I baptize you in the name of the Creator, and of the Redeemer, and of the Sanctifier*(Já tě křtím ve jménu Stvořitele[ky], i Vykupitele[ky], i Posvětitel[e]ky)» and «*I baptize you in the name of the Creator, and of the Liberator, and of the Sustainer* (Já tě křtím ve jménu Stvořitele[ky], i Osvoboditele[ky], i Oživovatele[ky])» platný?

Druhá otázka: Musejí být osoby pokřtěné s těmito formulemi pokřtěny tradičním způsobem (in forma absoluta)?

Odpovědi

Na první otázku: Ne (Negative).

Na druhou otázku: Ano (Affirmative).

Nejvyšší velekněz Benedikt XVI. na audienci udělené níže podepsanému kardinálu prefektovi Kongregace pro nauku víry schválil tyto odpovědi přijaté na řádném zasedání této kongregace a nařídil jejich zveřejnění.

Řím, z úřadu Kongregace pro nauku víry, 1. února 2008

William kardinál Levada

Prefekt

Angelo Amato, S. D. B.

Titulární arcibiskup Síla

Sekretář

Podle

<http://tisk.cirkev.cz/z-vatikanu/varianty-krestni-formule-jsou-neplatne.html>

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20080201_validity-baptism_en.html

ORDINATIO SACERDOTALIS

APOŠTOLSKÝ LIST JÁNA PAVLA II. BISKUPOM KATOLÍCKEJ CÍRKVI

O KŇAZSKEJ VYSVIACKE, KTORÁ JE REZEROVANÁ IBA MUŽOM

Ctihodní bratia v biskupskej službe!

1. Kňazská vysviacka, ktorou sa udeľuje úrad vyučovať, posväcovať a viesť veriacich, ktorý Kristus zveril svojim apoštolom, bola v Katolíckej cirkvi už od začiatku vyhradená iba mužom. Túto tradíciu zachovávali aj východné cirkvi.

Keď vznikla otázka vysviacky žien v Anglikánskom spoločenstve, Najvyšší pastier Pavol VI., aby zachoval vernosť svojej úlohe strážiť apoštolskú Tradíciu a aby odstránil novú prekážku, postavenú do cesty k zjednoteniu kresťanov, upozornil bratov anglikánov na postoj Katolíckej cirkvi: „Ona tvrdí, že nemá pripustiť vysviacku žien na kňazstvo zo zá-

PŘÍLOHA

sadných dôvodov. Tieto dôvody zahrnujú: príklad Krista, zaznamenaný vo Svätom Písme, ktorý si vyvolil svojich apoštolov iba spomedzi mužov, ďalej trvalá prax Cirkvi, ktorá nasledovala Krista tým, že volila vždy iba mužov, ako aj živý Učiteľský úrad, ktorý dôsledne stanovil, že vylúčenie žien z kňazstva je v súlade so zámerom Boha vzhľadom na jeho Cirkev.¹

Keďže sa však otázka stala spornou aj medzi teológmi a v niektorých katolíckych kruhoch, Pavol VI. poveril Kongregáciu pre vieroučné otázky, aby vyložila a osvetlila náuku Cirkvi v tejto otázke. To sa stalo v deklarácii *Inter insigniores*, ktorú sám pápež schválil a rozkázal zverejniť.²

2. Deklarácia opakuje a vysvetľuje základné dôvody tejto náuky, predložené Pavlom VI., a uzatvára, že Cirkev: „Nepripúšťa moc pripustiť ženy ku kňazskej vysviacke“.³ K týmto základným dôvodom spomínaný dokument pridáva nové teologické dôvody, ktorými sa objasňuje vhodnosť onoho Božieho zámeru, a jasne ukazuje, že Kristov spôsob konania nevychádza zo sociologických alebo kultúrnych dôvodov jeho čias. Ako to potom spresnil aj pápež Pavol VI.: „Pravý dôvod je v tom, že Kristus tak stanovil, keď dal Cirkvi jej základnú ústavu a teologickú antropológiu, ktorú odvtedy Tradícia Cirkvi stále zachovávala.“⁴

V apoštolskom liste *Mulieris dignitatem* som aj sám o tejto otázke napísal: „Keď Kristus povolal za svojich apoštolov iba mužov, urobil to úplne slobodne a suverénnym spôsobom. Urobil to s tou istou slobodou, s akou celým svojím správaním vyzdvihol dôstojnosť a povolanie ženy bez ohľadu na vládnuce zvyky a tradície uzákonené vtedajším zákonodarstvom.“⁵

Evanjeliá a Skutky apoštolov svedčia, že toto povolanie bolo urobené podľa večného Božieho zámeru: Kristus povolal tých, ktorých sám chcel (porov. Mt 3, 13 – 14; Jan 6, 70) a urobil to spolu s Otcem, skrze Ducha Svätého (Sk 1, 2) po noci prebdenej v modlitbe (porov. Lk 6, 12). Preto Cirkev pri pripúšťaní k služobnému kňazstvu⁶ vždy uznávala za trvalú normu spôsob konania svojho Pána pri voľbe dvanástich mužov, ktorých on sám položil za základ svojej Cirkvi (porov. Sk 21, 13). Oni v skutočnosti neprijali iba úrad, ktorý by odvtedy mohol vykonávať ktorýkoľvek člen Cirkvi, ale boli osobitne a intímne pridružení k poslaniu vteleného Slova (porov. Mt 10, 1, 7 – 8; 16 – 20; Mk 3, 13 – 16; 14 – 15). Apoštoli urobili to isté, keď zvolili svojich spolupracovníkov,⁷ ktorí mali po nich nastúpiť v tejto službe.⁸ V tejto voľbe boli zahrnutí aj tí, ktorí počas trvania Cirkvi budú pokračovať v poslaní apoštolov, t. j. zastupovať Krista, Pána a Vykupiteľa.⁹

3. Ostatne, to, že preblahoslavená Panna Mária, Matka Božia a Matka Cirkvi nedostala úrad vlastný apoštolom ani kňazskú službu, jasne ukazuje, že nepripustenie žien ku kňazskej vysviacke nemôže znamenať ich menšiu dôstojnosť ani diskrimináciu voči nim, lež verné zachovanie zámeru, ktorý treba pripísať múdrosti Pána vesmíru.

Prítomnosť a zástoj ženy v živote a poslaní Cirkvi, i keď nie sú spojené so služobným kňazstvom, sú absolútne potrebné a nenahraditeľné. Ako jasne vysvetľuje deklarácia *Inter insigniores*, „svätá Matka Cirkev si praje, aby si kresťanské ženy plne uvedomili veľkosť svojho poslania: ich zástoj je dnes veľmi dôležitý jednak preto, aby sa spoločnosť obnovila a stala ľudskejšou, a jednak preto, aby veriaci znovu objavili pravú tvár Cirkvi.“¹⁰ Nový Zákon a celé dejiny Cirkvi v hojnej miere dosvedčujú prítomnosť žien v Cirkvi, pravých Kristových učeníčok a svedkýň v rodine, v občianskom zamestnaní, ako aj v úplnom zasvätení sa službe Bohu a evanjeliu. „Cirkev, brániac dôstojnosť ženy a jej povolania, vyjadriť úctu a vďačnosť voči tým, ktoré – verné evanjeliu – sa v každej epoche zúčastňovali na apoštolskom poslaní celého Božieho ľudu. Sú to postavy svätých mučeníc, panien a matiek rodín, ktoré odvážne vydávali svedectvo o svojej viere a výchovou svojich detí v duchu evanjelia odovzdávali vieru a tradíciu Cirkvi.“¹¹

Ostatne, aj hierarchická štruktúra Cirkvi je podstatne zameraná na svätosť veriacich.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Motorkáři se rozbila motorka.

Dotlačí ji do nejbližší vesnice. Tam potká babku a ptá se jí: „Babi, máte tady ve vesnici mechanika?“

„Kdepak, synku, tady jsme všichni katolíci ...“

Karel Korous
Ilustrace
Oldřich Krupička

K nebeské bráně přichází Ivan Jakubovič.

Svatý Petr se ptá:

„Kde jste se narodil?“

„V Rakousku-Uhersku.“

„Chodil jste do školy? Kde?“

„Chodil. V Československu.“

„Byl jste ženatý? Kde jste se oženil?“

„Byl jsem ženatý. Oženil jsem se v Maďarsku.“

„Kde jste zemřel?“

„V Sovětském svazu.“

„Máte děti? Kde by chtěli bydlet?“

„Mám sedm dětí a všechny chtějí bydlet na Ukrajině.“

Svatý Petr:

„Očistec – moc cestujete.“

Ivan Jakubovič si pro sebe brblá:

„Celý život se nehnem z Mukačeva a ještě je mu to málo. Ale mohlo to dopadnout hůř ...“

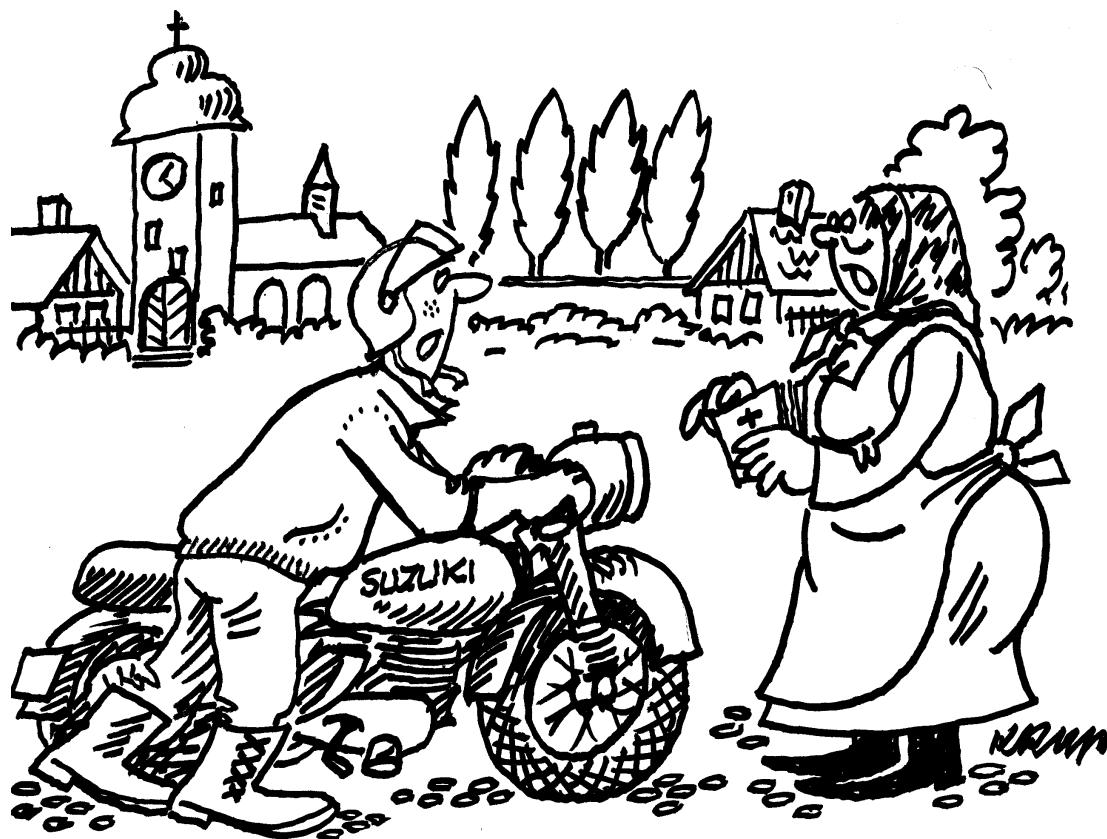
neznáme Boží úradky, že „to je Boží tajemství“ Ale málokdy se slyší, že vina může být na naší straně – ani ne tak u posluchačů – to by ukazovalo na to, že dnešní pokolení je ještě zvrátenější – a to se vůbec nerado říká. Ale u hlasatelů: co když nedovedou posluchače oslovit tak jako tehdy Petr? Není to třeba tím, že závěr Petrova kázání je tak ostrý, tvrdý? Ostře dnes mluví spíš různí pomatenci hlásajících např. „konec světa“. Ve středověku sice nebyly mikrofony a dokonalé ozvučení prostoru, ale k hromadným konverzím docházelo. To ale náš člověk rád připíše tehdejšímu „politickému tlaku“ – třeba u protireformace. Svalovat vinu na Boží úradky, na to, že Bůh nechává člověka, aby se vyřádl, a pak že člověk časem (třeba) sám přijde k rozumu, je vrchol nezodpovědnosti. Bůh že by prodléval? Nabízí se jiné vysvětlení. Není to spíše tím, že dnešní hlásání se blíží jakémusi mechanickému promlouvání, bez potřebné znalosti a bez potřebné jiskry? Jiskra bez moudrosti a vědění je hloupou zbrklostí, divokostí. A vědění bez jiskry, je třeba i zajímavou, ale přece jen pouhou přednáškou. Jako nezapálíme bez zapalovače, ani ne pomalým tažením, ale škrtnutím.

Dnešní úkol:

Máme určit, kdo, kdy, komu a proč řekl slova v tajence. Nápověda – bude se číst o 5. neděli velikonoční.

Ladislav Martinča

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Preto deklarácia Inter insigniores pripomína, „že jediný vyšší dar milosti, o ktorý sa možno a treba usilovať, je láska (porov. 1 Kor 12 a 13). Väčšími v nebeskom kráľovstve nie sú služobníci, ale svätci.“¹²

4. Hoci náuku o udeľovaní kňazskej vysviacky výlučne mužom zachováva trvalá a všeobecná Tradícia Cirkvi a dôrazne ju predkladá Učiteľský úrad vo svojich najnovších dokumentoch, predsa sa v našich časoch na rôznych miestach pokladá za diskutabilnú, alebo sa rozhodnutiu Cirkvi neprípustí ženy k vysviacke pripisuje iba disciplinárna záväznosť.

A preto, aby sa odstránila akákoľvek pochybnosť v takej veľmi dôležitej veci, týkajúcej sa samej božskej konštitúcie Cirkvi, mocou svojho úradu „posilňovať bratov“ (porov. Lk 22, 32) vyhlasujem, že Cirkev nijako nemá moc udeľovať kňazskú vysviacku ženám a že toto rozhodnutie majú s definitívnou platnosťou prijať všetci veriaci Cirkvi.

Na vás všetkých, ctihodní bratia, a na všetok kresťanský ľud zvolávam ustavičnú Božiu ochranu a všetkým ochotne udeľujem apoštolské požehnanie.

Vatikán 22. mája, na slávnosť Turíc roku 1994, v šestnástom roku pontifikátu.

Ján Pavol II.

Poznámky

¹ Porov. PAVOL VI., Odpoveď na list Jeho Milosti Vdp. Dr. F. D. Cogana, canterburského arcibiskupa o kňazskej službe žien, 30. novembra 1975; AAS 68 (1976) s. 599 – 600.

² Porov. deklaráciu Kongregácie pre vieroučné otázky Inter insigniores o otázke pripustenia ženy k služobnému kňazstvu, 15. októbra 1976; AAS 69 (1977) s. 98 – 116.

³ Tamže, s. 100.

⁴ PAVOL VI., príhovor O zástoji ženy v pláne spásy, 30. januára 1977: Insegnamenti, zv. XV, 1977, s. 111. Porov. aj JÁN PAVOL II., apoštolská exhortácia Christifideles laici, 30. decembra 1988, č. 51: AAS 81 (1989) s. 393 – 521; Katechizmus Katolíckej cirkvi, č. 1577.

⁵ Apoštolský list Mulieris dignitatem, 15. augusta 1988, č. 26: AAS 80 (1988) s. 1715.

⁶ Porov. dogmatickú konštitúciu Lumen gentium, č. 28; dekrét Presbyterorum ordinis, č. 2b.

⁷ Porov. 1 Tim 3, 1 – 13; 2 Tim 1, 6; Tít 1, 5 – 9.

⁸ Katechizmus Katolíckej cirkvi, č. 1577.

⁹ Porov. dogmatickú konštitúciu Lumen gentium, č. 20 a č. 21.

¹⁰ Deklarácia Kongregácie pre vieroučné otázky Inter insigniores, VI: AAS 69 (1977) s. 115 – 116.

¹¹ JÁN PAVOL II., apoštolský list Mulieris dignitatem, č. 27: AAS 80 (1988) s. 1719.

¹² Deklarácia Kongregácie pre vieroučné otázky Inter insigniores, VI: AAS 69 (1977) s. 115.

<http://www.kbs.sk/?cid=1117282471>

ODPOVEĎ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY

OHLEDNĚ NAUKY PODANÉ V ORDINATIO SACERDOTALIS

Otázka: Má být nauka, podle níž církev naprosto nemá moc udělovat kněžské svěcení ženám, která je podána v Apoštolském listu Ordinatio Sacerdotalis tak, že má být přijata s definitivní platností, chápána jako náležející k pokladu víry?

Odpověď: Ano (Affirmative).

Tato nauka vyžaduje definitivní souhlas, neboť, založena na psaném Slovu Božím a od počátku nepřetržitě zachovávána a uplatňována v Tradici církve, je trvale neomylně předkládána řádným a všeobecným Magisteriem (srov. 2. Vatikánský koncil, dogmatická konstituce O církvi Lumen Gentium 25, 2). Z toho důvodu, za současných okolností, Římský velekněz, vykonáváje svůj vlastní úkol utvrzovat své bratry (srov. Lk 22, 32), podal tutéž nauku formálním vyhlášením, když výslovně vyjádřil, co má být vždy, všude a všemi přijato, neboť to náleží k pokladu víry.

Nejvyšší velekněz Jan Pavel II. na audienci udělené níže podepsanému kardinálu pre-

PŘÍLOHA

fektovi Kongregace pro nauku víry schválil tuto odpověď přijatou na řádném zasedání této kongregace a nařídil její zveřejnění.

Řím, z úřadu Kongregace pro nauku víry, na svátek apoštolů sv. Šimona a Judy, 28. října 1995.

*Joseph kardinál Ratzinger
Prefekt
Tarcisio Bertone
Emeritní arcibiskup Vercelli*

*Documenta inde a Concilio Vaticano secundo expleto edita (1966 – 2005), s. 457
Překlad
Josef Ježek*

PŘIROZENÁ RODINA: MANIFEST (1)

Co je přirozená rodina? Odpověď dávají žena a muž, kteří na sebe berou risiko a rozhodují se proměnit svou lásku ve slib celoživotní oddanosti.

Tak objevují příběh rodiny, který je na jedné straně ideální vizí, na druhé straně obecnou realitou. V naší době také pociťují krizi, protože síly zla se tento společný zdroj svobody, řádu, ctnosti a dětí snaží rozervat na kusy. Mají-li se věci uvést do pořádku, je třeba hledat jasné principy, otevřené cíle a pevný směr konání. Je třeba také odmítnout falešná obvinění a chabé kompromisy. Takto mohou ženy a muži dospět k poznání pravé svobody, k novému vzplanutí svých srdcí a ke skutečnému návratu domů – jak sami pro sebe, tak pro celé lidstvo.

Příběh rodiny

Mladý muž a mladá žena jsou k sobě navzájem přitahováni. Touží se spojit. Když se navzájem spatří, usmívají se. Vnímají cestu k radosti. Cítí, že jako oddělené bytosti jsou jenom částeční, neúplní. Když jsou spolu, cítí se úplní. Lidé, mezi nimiž žijí, žehnají jejich svazku svatebním obřadem. Muž a žena si veřejně vyměňují vzájemný slib, vyměňují si jej i se svými příbuznými a blízkými, a stávají se jedním tělem.

V průběhu času jejich radost i trápení projdou zkouškou překvapivých zvrátů života. Budou společně plakat, někdy štěstím, někdy bolestí. Budou čelit nemocem, možná poznají chudobu, možná budou postaveni tváří v tvář rozvratu či přírodním katastrofám, možná je od sebe roztrhne válka. V časech zoufalství a ztráty najdou sílu jeden v druhém. Ve chvíli smrti pocítí duchovní balzám, který hojí bolest z tělesného rozdělení. Manželský svazek postavený na věrnosti, vzájemné povinnosti a respektu umožní každému z nich rozvinout jeho plný potenciál: stanou se kompletní bytostí, jak to zamýšlel Stvořitel.

Takové manželství tvoří novou rodinu, domov, první a základní jednotku lidské společnosti. Manžel a manželka budují malé hospodářství. Společně rodinu zajišťují podle zájmů, sil a schopností každého z nich. Vytvářejí domov, který je zcela zvláštním místem na této zemi. V minulých staletích byly obvyklým vyjádřením tohoto svazku mezi sexualitou a ekonomikou malé farmy a řemeslnické dílny. Dnes je běžnější městský domek nebo byt. Přesto zůstává malá domácí ekonomika živým středem každodenního života.

Manželka a manžel také budují domov jako duchovní místo. Poznávají, že rodina a víra jsou dvě strany jedné mince. Živý domov se zakládá na uctívání a modlitbě.

Z takového přirozeného svazku vzniká nový lidský život. Děti jsou prvotním cílem, účelem manželství. Manželé s úžasem pozorují, jak v matce roste jejich první dítě. Jak se jejich láska přetváří v živoucí dítě, radost a úcta zahánějí pochybnosti a strach. Část jejich bytostí se odevzdává utváření dítěte, formování nové a jedinečné osoby. Otec se ujímá ochrany matky v době, kdy je zranitelná a závislá. Námahu porodu vystřídá štěstí, když

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka minulé křížovky byla ze Sk 2, 40: „**Zachraňte se z tohoto zvráceného pokolení!**“

Takto sv. Petr zakončil kázání při seslání Ducha svatého, je to jakási koruna jeho řeči. Je tomu s dnešním pokolením stejně, hůře nebo lépe? Sv. Lukáš píše o Petrovi v následujícím verši: „Ti, kdo jeho slovo přijali, byli pokřtěni. A ten den se k nim přidalo na tři tisíce lidí.“ Jak je možné, že dnes se nestává, že by se k nám naráz přidalo tři tisíce lidí. Raději se tak ani neptáme, a když, pak se řekne, že

POMŮCKA: AWIDOL, DZA, EI, USUTU	INICIÁLY ARCHITEKTA GAUDIHO	1. DÍL TAJENKY	SVATÁ IRMENA (FRANŠKA SVĚTICE)	BIBLICKÝ STAVTEL ARCHY	UČASTNIK LETU DO VESNÍRU		POŘÍČÍ	ESPERANT- SKÝ PÁPEŽ	TROJAN BOJŮČÍ S HADY VE Vatikánu	5. DÍL TAJENKY	INICIÁLY MINISTRANTA ANDRŠE V HANYCHOVÉ
MATKA PROFIDKA MCHAMEDA							YRONÁ OBLAST ZA LODÍ				
ŘECKÝ MASITÝ POKRM							FINSKA PROVINCE SLOVENSKY TRUZE				
	PROMITAM DIAPOD- TIVU	HLAVNÍ MĚSTO ZE- MĚ (RÍDČ.) 2. DÍL TAJ.									MEŇŠÍ PLENA
MEZ. KÓD ALŽÍRSKA				KDO KOPE RUDU BRADKA							
CITOSLOVCE OZV. OSLÍ HLAS			3. DÍL TAJ. INICIÁLY POLITIČKY MEIROVÉ					ÚL (ZAST.) KOŽEŠIVA KOLEM KRUU			
PRUDKÝ ZAMĚT MANDUJ							OSLOVENÍ VĚČNÉHO 4. DÍL TAJENKY				
OSTROV PŘI POBŘEŽÍ TANZANIE							PATRÍČÍ SONÉ ESPERANT- SKÝ BUH				
INIC. FRANT. TERDIARŤKY DAŇOVÉ V ROCHLUČI			DOMÁCKÝ RUDOLF JAKUBŮV SYN						INICIÁLY 1. DAMY ČR FOTOGRAF. VYVDUKA		
DVA K SOBĚ PATŘÍČÍ				OXID TITANATY ČERNOMOR- SKÉ LÁZNĚ				MĚSTÝČKO V BASKSKU, CCA 2000 OB. AFR. ŘEKA			
DOMÁCKÝ JACHYM					SARNÍ GANETA SLEPIČÍ MLÁDĚ					RODMINÝ OBYTNÝ DŮM	SVAZEK SLÁMY
KOČOVNÝ CHOVATEL SOBU							SEMENA PLODIN K SETBĚ PNEB				
OPEVNĚNÁ STRAŽNICE V ČARSKÉM RUKU								KONZERVO- VAT KO LUŘEM SLOVENSKÁ KORUNA			
ZM. CENTI- LITRU			6. DÍL TAJENKY								
MĚMECKY 'VLAČI'			ŘEKY ZBOČŠTĚNÝ LÉČITEL								

diecéze více? Je bývalý sídelní biskup nějaké diecéze nyní sídelním biskupem jiné diecéze? Jsou to 23. královéhradecký biskup Otčenášek, 18. litoměřický biskup Koukl, 19. litoměřický biskup Posád, 10. českobudějovický biskup Vlk, který se v roce 1991 stal arcibiskupem pražským. Dva své bývalé biskupy má tedy diecéze litoměřická.

5. – 6. Která naše diecéze má nejvíce pomocných biskupů? Které naše diecéze nemají žádného pomocného biskupa? Pražská arcidiecéze má dva pomocné biskupy: Václava Malého a Karla Herbsta. Po jednom pomocném biskupu má arcidiecéze olomoucká (Josef Hrdlička), diecéze brněnská (Petr Esterka), královéhradecká (Josef Kajnek) a českobudějovická (Pavel Posád). Bez pomocného biskupa jsou diecéze ostravsko-opavská a plzeňská; diecéze litoměřická nemá ani biskupa sídelního. Pražská diecéze je také původním působištěm tehdy pomocných, dnes sídelních biskupů: Františka Radkovského (Plzeň), Františka Lobkowicze (Ostrava-Opava), Jiřího Paďoura (České Budějovice).

7. Která naše diecéze má dosud svého prvního sídelního biskupa? Diecéze plzeňská a diecéze ostravsko-opavská. První vznikla 31. 5. 1993, druhá 30. 5. 1996.

8. Kolik našich biskupů může užívat titul arcibiskup? Tři biskupové. Dva jsou biskupy arcidiecézí, proto jsou automaticky arcibiskupy: Miloslav Vlk a Jan Graubner. Třetí – Karel Otčenášek – je osobním arcibiskupem; tím byl pro své zásluhy jmenován v roce 1998.

9. Kterého našeho biskupa vysvětil přímo papež? Takový biskup je pouze jediný: je to bývalý pražský světicí biskup, působící předtím v Římě, Jaroslav Škarvada; Jan Pavel II. jej na biskupa vysvětil 6. 1. 1983.

10. Který z našich žijících biskupů byl vysvěcen ještě před listopadem '89? Vedle již zmíněných Karla Otčenáška a Jaroslava Škarvady je to z „oficiálně působících biskupů“ jen Josef Koukl, avšak srov. s následující odpovědí.

Prémiová otázka 11. Kolik biskupů není v současnosti sídelním ani pomocným biskupem? Otázka je složitější, než se snad na první pohled zdá. Není totiž snadné určit, kolik platně vysvěcených biskupů nyní žije na území České republiky. Známy je počet biskupů „na odpočinku“: dva sídelní (Karel Otčenášek, Josef Koukl), jeden pomocný (Jaroslav Škarvada). Dále však existují biskupové, kteří byli před listopadem '89 vysvěceni na biskupy na základě mimořádných zmocnění (nebo bez nich?) tajně. O platnosti některých takových svěcení existují různé pochybnosti. Naopak zcela bez pochybností je např. biskupské svěcení Jana Blahy. Apoštolská posloupnost vedoucí k tomuto „oficiálně“ nikdy nepůsobícímu biskupovi začíná od rožňavského biskupa Roberta Pobožného, který v r. 1951 udělil biskupské svěcení Pavolu Hlinicovi, tehdy sedmadvacetiletému slovenskému jesuitovi. Protože Hnilica v témže roce plánoval emigrovat, před odchodem vysvětil 24. 8. 1951 („Konsekrácia sa uskutočnila na základe rozsiahlych fakúlt Sv. otca Pia XII. pre naše krajiny.“) svého stejně starého spolubratra Jána Chryzostoma Korce (od 6. 2. 1990 do 9. 6. 2005 nitranského biskupa, od roku 1991 kardinála). Ten v obavě o své prozrazení vysvětil 9. 9. 1955 na biskupa Dominika Kaľatu. Dominik Kaľata 18. 8. 1961 v Praze udělil biskupské svěcení Peterovi Dubovskému. (Kaľata byl později 4 roky vězněn, poté odešel do emigrace do SRN.) Právě Dubovský vysvětil 28. 10. 1967 prvního českého biskupa v této posloupnosti, brněnského chemika a v cizině tajně vysvěceného kněze, Jana Blahu. Poznamenejme, že Peter Dubovský byl v letech 1991 – 1997 světicím biskupem v Banské Bystrici; pro nás je zajímavé i to, že 14. 9. 1986 v uzamčeném farním kostele v Handlové tajně udělil kněžské svěcení tehdy jednatřicetiletému Antonínu Dąbrowskému, který působil dlouhá léta v Liberci.

Jan Voženílek

matka začíná kojit své dítě a otec se začíná starat o svého prvorozence. Adopce dítěte vyvolává podobné pocity. Díky těmto úžasným okamžikům jsou rodiče prvními učiteli svého dítěte a jejich domov se stává jeho první, živoucí školou. Rodiče předávají dítěti schopnost žít, mluvit, číst, chápat a objevovat svět.

Inspirováni láskou, otevírají manželé svůj svazek dalším dětem, které naplní jejich domov a naplní zemi. Jako rodiče objevují radost z pohledu na bratry a sestry, kteří vyrůstají v pospolitosti. Se směsicí pýchy a starosti pozorují své děti při prvních krůčcích, prvních pokusech o domácí práce, prvních úkolech. Děti – to jsou rozbitá kolena, spory o hračky, prohrané soutěže, slzy a smích. Jak děti vyrůstají, vstupují do širšího světa. Při tom všem jsou rodiče průvodci a strážci, domov je útočištěm a středem společného života.

Přirozená rodina otevírá svůj domov dalším členům širší rodiny. Láska a péče rodičů k malým dětem se odráží v péči a lásce, kterou dospělé děti věnují svým stárnoucím rodičům. Skutečně rozvinutá rodina zahrnuje tři i více generací. Taková rodina se dokáže o sebe postarat. Každá generace je článkem nepřerušovaného řetězu, který sahá od minulých staletí ke staletím budoucím.

Tím vším otevírá přirozená rodina brány dobrému životu, pravému štěstí, blaženosti. Včlenění do života druhých konají členové rodiny skutky altruismu, nezištně se dávají. Laskavost plodí laskavost a vzniká tak ekonomika lásky. Laskaví lidé se dělí o to, co mají, nečekají na odměnu, a přitom dostávají víc, než čekali. To je láska, která přináší úsměv na tváře matek a uspokojuje otce, když pozorují, jak jejich děti vyrůstají v mladé muže a ženy. Taková oddanost podporuje lásku k bližnímu, dobré skutky a pravé společenství. To je milost, skrze niž se pozůstalí loučí s těmi, jejichž léta na zemi jsou sečtena, kdo byli povoláni k jinému životu.

I politický život pramení z domovů přirozených rodin. Tady vzniká pravá nezávislost. Domovy jsou zdrojem s řádem spojené svobody, pramenem pravé demokracie, pařeníštím ctnosti. Prvotním výrazem tohoto širšího politického života, jehož prostřednictvím se rodiny navzájem sřezí, aniž by porušovaly autonomii domova, jsou místní společenství a obce. Ideální vláda je proto vláda místní. Ani národ „není nic, než soubor rodin v jeho hranicích“. **1)** Stát existuje proto, aby chránil rodiny a povzbuzoval jejich růst a integritu.

Čas krize

A přesto je přirozená rodina – součást stvořeného řádu, vtisknutá v naší přirozenosti, zdroj radosti, pramen nového života, záštita svobody a řádu – na počátku 21. století hanobena a ohrožena. Nepřátelé zaútočili na všechny aspekty přirozené rodiny, od manželského svazku přes rození dětí až k pravé demokracii svobodného domova. Stále více rodin je oslabených a ochromených. Vidíme, jak stále více mladých dospělých lidí odmítá plnost a radost manželství, hledají si za ně laciné náhražky nebo zůstávají sami, aby se tak stali snadnou kořistí pro totalitní tendence státu. Příliš mnoho dětí se rodí mimo manželství a stávají se svěťenci státu. V manželských domovech se rodí příliš málo dětí: neblahým následkem je odlidnění.

Co způsobilo takové odcizení lidí od jejich pravé přirozenosti a skutečného domova? Byly to dva základní útoky na přirozenou rodinu, jejichž kořeny sahají několik staletí zpět: jednak průmyslová revoluce, jednak nové, protirodinné myšlenky.

Na jedné straně přinesla průmyslová revoluce „velký rozvrat“ **2)** nebo „velkou transformaci“ **3)** lidských záležitostí. Průmysl zrychlil tvorbu bohatství. Ale jeho hlavním dopadem bylo oddělení výroby od domácího krbu, tedy narušení přirozené ekologie rodinného života. Primární pouto mezi domovem a prací se vytratilo. Věci vyráběné doma a domácí práce se staly zbožím, které se začalo kupovat a prodávat. Centralizované továrny, úřady a obchody nahradily rodinnou dílnu, zahradu, kuchyň a spíž. Manželé, manželky, ba i děti byly vyhnány ze svých domovů k práci v továrnách, organizované podle principu efektivoty. Neosobní stroje podryly přirozenou komplementaritu pohlaví ve výrobních úkolech.

Děti byly ponechány samy sobě s představou, že jejich budoucnost už neurčuje rodina; nadále spíše spoléhaly na neosobní zaměstnavatele.

Také politici vzali průmyslový ideál s jeho nárokem na efektivitu za svůj. Nové zákony upřely dětem vzdělání soustředěné na rodinu a poslaly je do masových státních škol. Porodnost klesla, protože „se ukazuje, že žádná společnost si neudrží vysokou plodnost po dvou generacích masového školství“. **4)** Stát také pronikl do domovů a rozhodl se chránit děti před rodiči prostřednictvím hnutí školské reformy, později pak pomocí programů „prevence špatného zacházení s dětmi“. Rodinné domácnosti, původně úly užitečné, produktivní práce s bohatými funkcemi a vzájemnou oporou, se postupně začaly stávat nefunkčními noclehárnami, kde odpočívají lidé, jejichž aktivní životy a vztahy se odehrávají jinde.

A co hůř, v době, jež odmítla přirozenou rodinu, se vynořily nové ideje. Někteří političtí myslitelé zaujali stanovisko, že jedinec, stojící izolovaně, je pravou buňkou společnosti: že rodinná pouta – včetně pouta mezi manželi a mezi matkou a dítětem – představují pouze vládu jedné sobecké osoby nad druhou. **5)** Jiní teoretikové tvrdili, že izolovaný jedinec, osamělý aktér „v přirozeném stavu“, je institucemi jako rodina nebo církve vlastně utiskován. V tomto pohledu se centralizovaný stát proměnil ve zdánlivě osvobozujícího činitele. Jen stát mohl osvobodit jednotlivce z „pout tradice“. **6)** Z těchto předpokladů se vynořilo mračno ideologií, jež měly společný terč: přirozenou rodinu. Tyto ideologie zahrnovaly socialismus, feminismus, komunismus, sexuální hédonismus, racionální nacionalismus a sekulární liberalismus.

Tyto myšlenky se nebývalým způsobem soustředily kolem Velké francouzské revoluce. Její stoupenci je šířili po Evropě a časem je roznesli po světě. Od roku 1789 do roku 1815 trvala válka o povahu společenského řádu. Důsledkem byly rozbité rodiny a smrt milionů lidí.

Na druhé straně stáli obhájci přirozené rodiny – postavy jako Bonald **7)** a Burke **8)**. Hájili „malé základny“ společenského života, především domov. Obhajovali myšlenky, jež znovu ukázaly nezbytnost přirozené rodiny. Vysvětlovali, že organická společnost musí ze své povahy být komunitou svobodných domovů.

Velká aliance pak konečně rozdrtila revoluční sílu Francie. V době restaurační byl znovu zakázán snadný rozvod, zavedený Revolučí. Rodina opět získala autoritu. Nově vznikající střední třída posílila mravní řád soustředěný kolem domácího krbu a matky, která je centrem domova. Náboženští vůdci a sociální reformátoři úspěšně krotili impulsy industrializace. Produktivní základy tovární výroby vítali, ale usilovali o ochranu pracujících rodiny. Velebili rodinné podniky, kde imperativ efektivit mírnilo sociální a náboženské cítění. A prosazovali ideál „rodinné mzdy“, díky níž si průmyslový sektor mohl činit nárok jen na jednoho dospělého z rodiny, otce, který za to získával přirozené právo na mzdu, jež uživila na slušné úrovni i matku a děti, kteří byli doma. Režimy založené na rodinné mzdě kvetly v západní Evropě, v Amerikách, v Austrálii a na Novém Zélandě.

O století později se však tato nová rovnováha znovu rozkývala. Strašlivý konflikt 1. světové války vyrostl z politické rivalit a strachu. Jeho nezamýšleným efektem bylo zmnobnásobení moci průmyslových manažerů a obnova ideologií, jejichž společným jmenovatelem bylo nepřátelství k přirozené rodině. Válečná výroba smetla nároky drobného vlastnictví a lokálních komunit. Nové feministky se odvrátily od mateřství a dětí a soustředily se na legalisticky pojatou, sterilní rovnost. Sekulární liberálové se prohnali zastrašenou Evropou se svým po-křesťanským poselstvím výlučného soustředění jednotlivce sama na sebe. Novomalthusiáni prosazovali své chmurné tvrzení, že děti jsou příčinou bídy a války. A sexuální hédonisté si získali morálku rozčarované mládeže. Nejohroženější bylo, že v roce 1917 získali komunisté Rusko a rychle začali eliminovat rodinu. O pět let později triumfovali v Itálii fašisté, kteří vyzdvihovali stát a bojovali s domovem a rodinou. V roce 1933 se v Německu dostal k moci nacionální socialismus a ten trhal rodiny ve snaze vybudovat rasovou říši.

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Biblická záhada:

V Písmu svatém porůznu čteme o Rechabovi (např. Jer 35). Ale jerišská nevěstka, která zradila Jericho i Jerišany, je nazývána Rachab. Je nějaký vztah mezi těmito dvěma osobami? A dá se vysvětlit to, že v jediném (!) místě celého Písma svatého, a to v žalmu 88 (86), 4, se podle českého breviáře modlíme, že Hospodina bude uctívat i Rahab, nebo je toto nějaký omyl vydavatele?

2. Přijímal Abrahám svátosti?

3. Při mši svaté voláme „Hosana na výsostech“. Víme ale, co voláme? V dosavadních číslech Obrázku jsme několikrát zmínili i „zpěvník Hosana“, ale vědí to aspoň ti, kdo ze zpěvníku zpívají?

4. Sv. Pavel napsal dva listy Soluňanům; kdo to byli Soluňané?

5. Kdy se slaví Velikonoce?

6. Kdy začíná liturgické mezidobí?

7. Co to je ospravedlnění?

8. Co to je lekcionář?

9. Je hříchem, když dva lidé stejného pohlaví, žijí sexuálně spolu? Vždyť tím nikomu neškodí a je to přece jejich vlastní věc. Oni přece nemohou za to, jak jsou geneticky uzpůsobeni. Proč to Církvi vadí?

10. Kdo to byl Prokop Diviš?

br. Felix OFM

ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

1. Který náš biskup je biskupem nejdéle? Podle data svěcení (i podle roku narození) je nejstarším biskupem Karel Otčenášek. Na biskupa jej ve věku třiceti let tajně vysvětil 30. dubna 1950 v kapli biskupské residence tehdejší královéhradecký biskup Mořic Pícha. Nebyl to tehdy neobvyklý, ojedinělý čin: v době těžkého pronásledování církve po Únoru 1948 vysvětili českoslovenští biskupové světící biskupy, své případné nástupce: v Praze Kajetána Matouška, v Olomouci Františka Tomáška, na Spiši Štefana Barnáše; Ladislava Hlada, světícího pražského biskupa, vysvětil litoměřický biskup Trochta.

2. Který náš současný diecézní biskup je tímto diecézním biskupem nejdéle? Vojtěch Cirkle, biskupem brněnským jmenován 14. 2. 1990, vysvěcen 31. 3. 1990, světitelé František Vaňák (tehdejší olomoucký arcibiskup), Josef Koukl (tehdejší litoměřický biskup), Hans Hermann Groër (tehdejší vídeňský arcibiskup); dosud v úřadu brněnského biskupa. Cirkle (1946) je „služebně nejstarším“ diecézním biskupem, nikoliv však nejstarším dle data narození; starší jsou pražský arcibiskup Miloslav Vlk (1932) a plzeňský biskup František Radkovský (1939). Týž den byl na biskupa vysvěcen také Miloslav Vlk, světitelé: Antonín Liška (světící biskup pražský), Maximilian Aichern (biskup Linz), Franz Eder (biskup Passau), Franz Žak (biskup Sankt Pölten). Byl jmenován biskupem českobudějovickým, avšak v tomto úřadu působil jen do 27. 3. 1991, kdy se stal arcibiskupem pražským.

3. Který diecézní biskup vysvětil svého předchůdce v úřadu diecézního biskupa? Paradoxní situace, naznačená v otázce, skutečně nastala. Odpověď je naznačena v tom, co bylo uvedeno v odpovědi předchozí: Pomocný pražský biskup (nikoliv tedy ještě jako diecézní biskup) Antonín Liška v březnu 1990 udělil biskupské svěcení 10. českobudějovickému biskupovi Miloslavu Vlkovi. Ten se 27. 3. 1991 stal 35. pražským arcibiskupem a jeho světitel Antonín Liška byl o půl roku později, 28. 8. 1991, jmenován 11. českobudějovickým biskupem.

4. Kterí naši bývalí diecézní biskupové jsou dosud naživu? Má jich některá

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

- b) Přejít Rudým mořem a vysvobození z Egypta.
c) Stvoření světa.
3. Proč ženy šly Ježíšovo tělo pomazat až třetí den po jeho smrti?
a) Protože byly příliš smutné a musely se z této bolesti vzpamatovat.
b) Protože musely teprve nakoupit masti.
c) Protože nastával velký svátek a nebylo možné pracovat – a toto byla práce.
4. Jak to bylo s vojáky, kteří střežili hrob?
a) Hráli v kostky o Ježíšovo roucho, takže si ani nevšimli, že hrob byl najednou prázdný.
b) Když anděl odvalil kámen, padli k zemi, ale pak se vzpamatovali a toto místo opustili.
c) Spali ve službě.
5. Co řekli andělé – mužové v bílém rouchu – ženám, když přišly pomazat Ježíšovo tělo?
a) Neplačte nad Ježíšem, ale nad svými syny.
b) Proč hledáte mrtvého mezi živými?
c) Proč hledáte živého mezi mrtvými?
6. Co nepatří mezi znamení na velikonoční svíci – na paškálu?
a) Jesličky.
b) Kříž.
c) Letopočet.
7. Slavnost Zmrtvýchvstání Páně je jakoby prodloužena o více dní, ve kterých se zpívá chvalozpěv Sláva na výsostech Bohu jako o většině nedělí, o slavnostech a svátcích.
a) Je to ještě Pondělí velikonoční, protože je volný den.
b) Je to celý týden – tzv. oktáv.
c) Je to po celou dobu velikonoční – osm týdnů.
8. Odkud má původ slavení neděle Božího milosrdenství – 2. neděle po velikonočních?
a) Od polské řeholnice, které to Pán Ježíš přikázal v soukromém zjevení.
b) Slaví se odnepaměti a pochází z křesťanského Východu.
c) Z Písma sv. – jako neděle marnotratného syna.
9. Co musí vědět ten, kdo chce přistoupit ke svatému přijímání?
a) Že přijímá skutečné a celé Tělo Kristovo a Krev Kristovu – i když přijímá jen pod způsobou chleba.
b) Že přijímá jen Tělo Kristovo, pokud nedostává pít z kalicha.
c) Že přijímá Tělo Kristovo jen v takovém množství, jakou část sv. hostie mu kněz podá. (Kněz si dobře pamatuje lidi a ví, kolik má komu podat.)
10. Jak dlouho se uchovává křestní voda v křtelnici po jejím žehnání na Bílou sobotu?
a) Po celou dobu velikonoční.
b) Po celý rok do dalších Velikonoc.
c) Do Zjevení Páně, kdy se žehná voda třikrátová.

P. Pavel Ajchler

PŘÍLOHA

74 let (1917 – 1991) se odehrával další velký konflikt okolo povahy společenského řádu. Národy, které se (někdy pracně) držely demokracie vybudované na přirozeném rodinném ideálu (Austrálie, Francie, Velká Británie, Nový Zéland a Spojené státy) se střetly s totalitními režimy. Otevřený konflikt (který někdy vyvolával podivné aliance) nastal za ruské občanské války, za 2. světové války, a později na místech, jako byla Korea a Vietnam. Zbytek doby vyplnila „studená“ válka. Rukama protirodinných totalitářů zahynulo přes 140 milionů osob.

A přece rokem 1991 – kolapsem Sovětského svazu – nacismus, fašismus a komunismus z Evropy zmizely. Demokratické národy soustředěné na rodinu zvítězily. Poté však začaly zjišťovat, že jiné ideové systémy vyvolané 1. světovou válkou – rovnostářský feminismus, sexuální hedonismus, nové malthusianství a militantní sekularismus – v jejich vlastních zemích zvítězily. Zjistily také, že věda – bez morální kontroly – zasahuje do jejich nejintimnějších sexuálních aktů. I tvorba nového života, jedinečný a vitální manželský úkol, se v „krásném novém světě“ stala kořistí laboratoří a továren.

Okamžikem zvratu, jak se ukazuje, byla polovina šedesátých let. U všech západních národů narážíme v tomto krátkém časovém úseku na stejné události: právně se zpochybňuje úspěšný systém rodinné mzdy; Bůh Stvořitel je vědomě vytěšňován z občanského života; rychle se šíří pornografie; požaduje se snadný rozvod; pojmy „manželka“ a „manžel“ se zpochybňují; nastupuje rétorika „genderu“ a „sexuálních práv“; státy vedou kampaně za populační kontrolu; usnadňuje se přístup k potratu; sexuální revoluce klade nové nároky; zpochybňují se pojmy povinnosti a dlouhodobých závazků; manipulace s lidským životem jsou na postupu. Američané označují tuto dobu mravního otřesu a hrůzy jako „šedesátá léta“, ale tato kampaň pokračuje ještě v dalším desetiletí.

Do roku 1980 dosáhly síly zaměřené proti přirozené rodině v západním světě řady vítězství. Potrat na žádost téměř všude posílil státní kampaně proti manželství a za změnění rodiny. Rozvod bez výroku o vině a „daňová penalizace manželství“ oslabily samotný základ společenského řádu. Počet rozvodů prudce stoupl. „Genderová rovnost“ rozložila systém rodinné mzdy; reálné mzdy otců rodin ostře klesly; mladé matky se vrátily do továren a do kanceláří a své děti – jichž bylo méně – předaly státům placeným kolektivním zařízením. „Sexuální výchova“ ve školách zesměšnila cudnost a věrnost a podnítila různé experimenty. Homosexualita získala status legitimní „sexuální preference“. Systémy sociálního zabezpečení začaly podporovat bezdětnost a penalizovat velké rodiny. Daňové systémy začaly trestat rodičovství v manželství, zatímco sociální systémy začaly odměňovat nemanželské mateřství. Manželská plodnost prudce klesla, nemanželské porodnosti stouply. Tytéž síly vytěsnily náboženství z veřejné sféry.

Do roku 1990 se tato kampaň globálně rozšířila. Mezinárodní rok rodiny v roce 1994 byl cynicky zneužit k sérii konferencí OSN, jež měly zrušit přirozenou rodinu i u rozvojových národů. Káhira, Peking, Istanbul a Kodaň se staly arénami, kde se začal ustavovat „post-rodinný“ řád.

Zapomnělo se ale na jednu pravdu: „Instituce domova je anarchistická ... Je to jediná překážka státu, která se obnovuje stejně vytrvale jako stát, a přirozeněji než stát.“⁹⁾ Podníceny nepřátelskou kulturou, začaly se rodiny probouzet. Noví vůdci přinesli znamení obnovy a začala narůstat hnutí – populárně řečeno – „pro život“ a „za rodinu“; ta začala hájit přirozenou rodinu. Počátkem 21. století tato (naše) hnutí dosáhla určitých úspěchů; byla a jsou nicméně brzděna svou obrannou pozicí a spoléháním na politické akce ve velkých městech.

V naší době jsou vůdci „post-rodinného“ světa stále ještě na postupu. Tak například našemu pro-rodinnému hnutí se dosud nepodařilo potlačit revoluci rozvodů bez výroku o vině a obnovit tak právní ochranu manželství. Ještě v roce 2005 zoufale bojujeme, abychom uchovali životně důležitou instituci manželství, kterou si chtějí přisvojit homosexu-

álové. Oběma našim hnutím se zatím nepodařilo zbrzdit válku států proti lidské plodnosti, a to navzdory perspektivně katastrofického vyhlídování rozvinutých i rozvojových národů skrze politiku globální „prázdné kolébky“.10)

Vize

Proto zde předkládáme novou vizi a novou formulaci principů a cílů pro 21. století a třetí tisíciletí.

Naší vizí je svět obnovený v souladu se Stvořitelovým záměrem. Naší vizí je kultura – místní i celosvětová – jež podporuje manželství jedné ženy a jednoho muže jako ústřední aspiraci mladých lidí. Tato kultura potvrzuje manželství jako nejlepší cestu ke zdraví, bezpečí, životnímu naplnění a radosti. Domov vystavený na manželství chápe jako zdroj pravé politické suverenity a zdroj demokracie. Manželský domov chápe jako primární hospodářskou jednotku, jako místo bohaté činnosti, hmotné hojnosti a rozsáhlé sebedůvěry. Tato kultura pokládá soukromé vlastnictví v rodinných rukou za záruku nezávislosti a svobody. Manželské sexuální spojení považuje za jedinečný zdroj nového lidského života. Takovéto domovy vidíme jako místa otevřená dětskému pobíhání, jako zdroj rodinné kontinuity a společenského růstu. Spatřujeme mladé ženy, jak vyrůstají v manželky, tvůrkyň domova a matky, a mladé muže, proměňující se v manžely, ochránce domova a otce.

Pravé štěstí považujeme za dílo lidí spojených vitálními pouty se svými manželi, dětmi, rodiči a příbuznými. Naší vizí je krajina rodinných domovů, luk a zahrad naplněných užitečnou prací a zvučících smíchem mnoha dětí. Naší vizí jsou rodiče jako první vzdělavaatelé svých dětí, domovy, jež zahrnují i širší rodinu, kde se poskytuje péče starým a nemocným. Naší vizí jsou obce, vesnice a města jako další rovina politické suverenity. Představujeme si svobodu obchodu, která respektuje integritu rodiny a slouží jí. Naší vizí jsou národní státy, pro něž je ochrana přirozené rodiny primární odpovědností.

Naše principy

Tato vize vyžaduje jasné principy, které povedou naše úsilí o podporu přirozené rodiny v novém století a tisíciletí.

Tvrdíme, že základní jednotkou společnosti není jedinec, ale přirozená rodina.

Tvrdíme, že přirozená rodina je svazek muže a ženy spojených manželstvím v zájmu sdílení lásky a radosti, přivádění dětí na svět, jejich mravní výchovy, budování životaschopné domácí ekonomiky, poskytování bezpečí v dobách obtíží a udržování vazby mezi generacemi.

Tvrdíme, že přirozená rodina je pevným aspektem stvořeného řádu a je zakotvena v lidské přirozenosti. Různé rodinné systémy mohou slábnout nebo sílit, ale přirozená rodina se nemůže změnit do nějaké nové podoby; ani sociální inženýři ji nedokážou předefinovat.

Tvrdíme, že přirozená rodina je ideální, optimální, pravý rodinný systém. I když uznáváme, že okolnosti nebo dysfunkce mohou přivodit různé životní situace, všechny ostatní „formy“ rodiny jsou nekompletní nebo jsou politickými výtvoři státu.

Tvrdíme, že manželský svazek je autentické sexuální spojení, jež je jako jediné otevřeno přirozenému a odpovědnému utváření nového života.

Tvrdíme, že lidský život je posvátný od početí do přirozené smrti; každá počatá osoba má právo žít, růst, narodit se a sdílet domov se svými přirozenými rodiči, spojenými manželstvím.

Tvrdíme, že přirozená rodina má přednost před státem a že legitimní vlády jsou od toho, aby chránily a podporovaly přirozenou rodinu.

Tvrdíme, že svět má dostatek zdrojů. Za chudobu, hlad a úpadek životního prostředí nemůže „přelidnění“, ale rozpad přirozené rodiny a morální i politická selhání.

Tvrdíme, že pravým demografickým nebezpečím je odlidnění, jež hrozí zemi v novém století. Naše společnosti potřebují více lidí, ne méně.

Tvrdíme, že ženy a muži jsou si rovni v důstojnosti a vrozených lidských právech, ale ve svých funkcích se liší. I když se někdy události vymknou kontrole jednotlivce (nebo se člověk vzdá některých funkcí z náboženských důvodů), je povoláním každého chlapce stát se manželem a otcem, povoláním každé dívky je stát se manželkou a matkou. Všecko, co muž dělá, je dáno jeho schopností být otcem. Všecko, co dělá žena, je dáno její schopností být matkou.11) Kultura, zákony i politika musejí s těmito rozdílnostmi počítat.

Tvrdíme, že komplementarita pohlaví je zdrojem síly. Muži a ženy jsou hlubinně odlišní – biologicky i psychologicky. Když jsou však spojeni v manželství, vzniká celek větší než prostý součet jeho částí.

Tvrdíme, že ekonomický determinismus je falešný. Ideje a náboženská víra jsou schopny převážit materiální síly. I něco tak mocného, jako je industrializace, může být zvládnuto aktem lidské vůle.

Stojíme za ideálem „rodinné mzdy“ jako „rovné mzdy za rovnou rodinnou odpovědnost“. Odměna za práci a zdanění mají posilovat přirozená rodinná pouta.

Stojíme za nezbytnou úlohou soukromého vlastnictví půdy, obydlí i produktivního kapitálu jakožto základu rodinné nezávislosti a garanta demokracie. Ve spravedlivé a dobré společnosti mají mít všechny rodiny skutečný majetek.

Tvrdíme, že trvalá řešení lidských problémů vznikají v rodinách a malých komunitách. Nemohou být ukládána byrokraticky a svévolně, nelze je vnucovat zvenčí.

1) Theodore Roosevelt: Presidential Addresses and State Papers of Theodore Roosevelt. Part Two. New York: P. F. Collier and Son, 1904, 493.

2) Francis Fukuyama: The Great Disruption: Human Nature and the Reconstruction of Social Order. New York: Free Press, 1999.

3) Karl Polanyi: The Great Transformation. New York: Rinehart and Company, 1944.

4) John C. Caldwell: Theory of Fertility Decline. London and New York: Academic Press, 1982, 324.

5) Např. Thomas Hobbes: De Cive: The English Version Oxford: Clarendon Press, 1983, 42-48, 122-24.

6) Jako příklad: Jean Jacques Rousseau: The Social Contract New York: E. P. Dutton, 1950.

7) Louis de Bonald: On Divorce. Přel. a vyd. Nicholas Davidson, New Brunswick, NJ: Transaction, 1992.

8) Edmund Burke: Reflections on the Revolution in France. London: J. Dodsley, 1790.

9) G. K. Chesterton: What's Wrong With the World a The Superstition of Divorce. In: Collected Works. Volume IV. San Francisco: Ignatius Press, 1987, 67, 256.

10) Phillip Longman: The Empty Cradle: How Falling Birthrates Threaten World Prosperity and What to Do About It. New York: Basic Books, 2004.

11) Tyto věty jsem si vypůjčil od Davida Schindlera z „The John Paul II Institute“, Washington, DC. (pokračování příště)

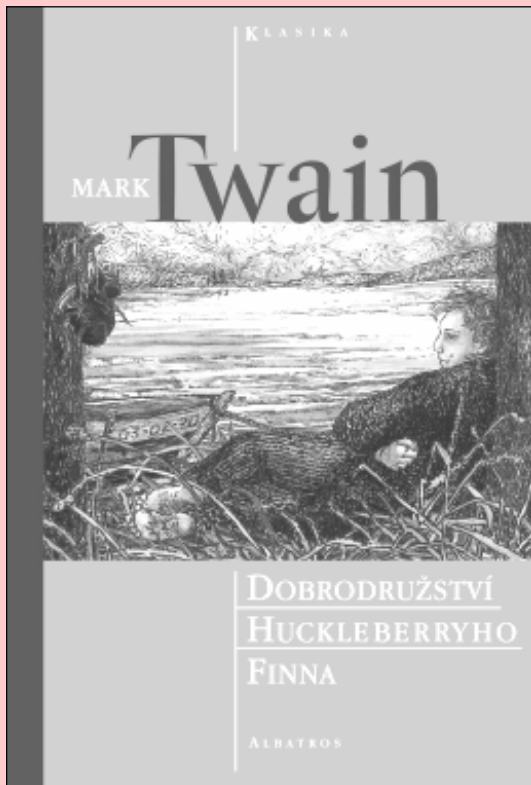
TEST PRO DĚTI

1. Proč se jmenuje sobota před Velikonocemi „bílá“?

- Protože nově pokřtění kdysi nosili bílé šaty až do bílé neděle– 2. neděle velikonoční.
- Protože se prostírají bílá plátna na oltář.
- Protože se stává, že ještě někdy napadne sníh.

2. Která událost ze Starého zákona se při slavení velikonoční vigilie nesmí opomenout?

- Abraháмова oběť.

Po 50 letech jde o nový překlad. Z dovětku překladatelky Jany Mertinové:

Tento román se v únoru 1885, po Anglii, dostal i k americkým čtenářům. Jejich srdce si získal okamžitě, odborná kritika a literární veřejnost ho však přijaly chladně.

Proč vlastně? Proč tento román dodnes čtenáři milují a obdivují, zatímco strážci „politické korektnosti“ se k němu stavějí rezervovaně či dokonce odmítavě?

Jazyk románu musel zřejmě mít „neblahý vliv na mládež“. Vpravdě je sám Huck. „Huckovština“ má ke spisovné angličtině o něco dál, než bývalo v té době zvykem. V mém překladu Huck mluví obecnou češtinou, do níž občas vkládá vlastní slova, někdy letmo zaslechnutá nebo i omylem přeslechnutá.

Mladí čtenáři by se po jeho vzoru neměli pokoušet psát školní pravopisná cvičení. Huckova „pokažená“ slůvka jsou pro překladatele však někdy základná. Většinu z nich jsem si vypůjčila od svých přátel a příbuzných, kteří je občas třeba i nevědomky používají v běžném hovoru (např. *ponivač, samodřemě, bráborat, žbán, žlíce, šlafinet, madrace*), v jiných případech bylo nutné si je s větší či menší mírou fantazie vymyslet (*chcivilizovat, Ahrabové, Don Kvikot, roganice, centimenty, epindemie, eligance* apod.). Některé Huckovy jazykové vynálezy se ovšem do českého překladu nemohly přímo promítnout a musely být nahrazeny jiným způsobem na jiném místě textu.

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ

1. AŽ 30. DUBNA 2008

Významné životní jubileum oslaví:

Msgre. Karel HAVELKA – generální vikář
litoměřické diecéze – 55 let (20. května)
Srdečně blahopřejeme.

Křtem byli mezi nás přijati:

Farnost děkanství Rochlice

Ondřej Dominik Bělaška

Farnost Vratislavice nad Nisou

Anna Zástěrová

Johana Stupková

Terézia Dvorščaková

Srdečně blahopřejeme.

Svátost manželství přijali:

Farnost děkanství Rochlice

Lukáš Šikola a Jitka Šikolová

Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Ruprechtice

Adolf Vencl (1937)

duchovní správci

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice, datum vydání: 3. 5. 2008

tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberectofmzquicktcz, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM

Foto na titulní straně – President George W. Bush, paní Laura Bushová a dcera Jenna Bushová

kráčeji se Svätým otcem Benediktem XVI. po jeho příletu v úterý 15. dubna 2008 na vojenskou základnu Andrews v Marylandu

(dosud se ještě nikdy nestalo, aby pan prezident přijel někomu vstříc rovnou na letišti), Eric Draper

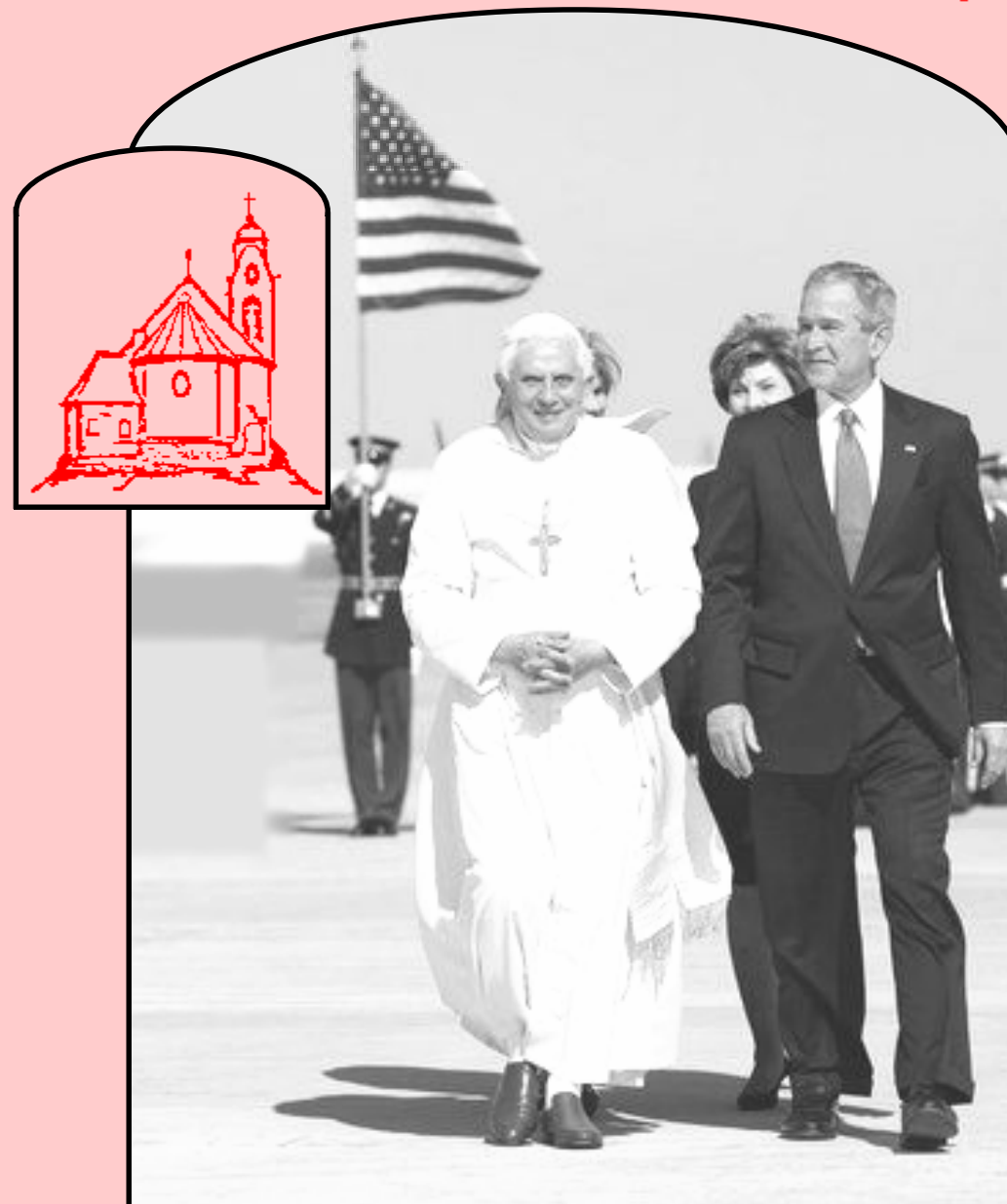
Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz

Kterékoliv starší číslo Vám obstará Knihkupectví u sv. Antonína.

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

3. 5. 2008 / Číslo 6 / Ročník 6

OB RÁZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

HRDLIČČIN ZVAL KU LÁSCE HLAS ..., MIROSLAV VÁCLAVEK 3

PASTORACE

MANŽELSTVÍ (8) – PŘEKÁŽKY MANŽELSTVÍ CHRÁNÍCI INTEGRITU LIDSKÉ OSOBY, JAN VOŽENÍLEK 4

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (1), PAVEL KOZOJED 6

SOCIALISMUS: ZDROJE, TENDENCE, MORÁLKA (2) – SOLIDARITA A PŘEROZDĚLOVÁNÍ, BR. FELIX OFM 10

PHDR. ALFRED FUCHS (6) HIERARCHIE HODNOT (A), VYBRAL P. JOSEF DOBIÁŠ 13

DĚTI A MLÁDEŽ

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ 14

RODINA A ŠKOLA

P. VÁCLAV KOSMÁK – HOMÉR MORAVANŮ, P. JOSEF DOBIÁŠ 15

VZKRÍŠENÍ, P. VÁCLAV KOSMÁK 17

SJEZD KDU-ČSL V PARDUBICÍCH, JAKUB KRÍŽ 18

HISTORIE

DR. ENGELBERT DOLLFUß – KANCLÉŘ A MUČEDNÍK (2), P. JOSEF DOBIÁŠ 19

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

PŘÍPAD JMENOVÁNÍ BISKUPA 21

DO ČESKÝCH BUDĚJOVIC V ROCE 1940 (3), MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC 21

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA (2) – NÁBOŽENSKÁ SVOBODA, ROMAN JOCH 23

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

ZA POUCHODEM PRO ŽIVOT, FRANTIŠKA R. DAŇOVÁ 25

KŘÍŽOVÁ CESTA JEŽÍŠOVA A KŘÍŽOVÁ CESTA NENAROZENÝCH DĚTÍ, P. DR. RICHARD THALMANN 25

P. WOLFGANG WALTER A STRÁŽ V DOBĚ 2. SVĚTOVÉ VÁLKY, MIRKA ŠÍMOVÁ 26

DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (4), PETR KOZOJED 29

PŘIJĎTE MEZI NÁS DO HANYCHOVA! ZDENĚK SKALICKÝ 31

Z FARNOSTI VRATISLAVICE NAD NISOU, VÁCLAV VANĚK 33

DUHOVNÍ OBNOVA PRO DĚTI, DANA GLASEROVÁ 33

KALENDÁŘ POUTÍ DO SRPNA ROKU 2008 U OBRÁZKU, MICHAL OLEKŠÁK 34

KARMELETÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA – REDAKCE DOPORUČUJE 34

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 1. AŽ 30. DUBNA 2008 36

PŘÍLOHA

ČBK K NÁVRHU VĚCNÉHO ZÁMĚRU ZÁKONA O SPECIFICKÝCH ZDRAVOTNÍCH SLUŽBÁCH

ÚVAHY O NÁVRHOCH NA PRÁVNĚ UZNANIE ZVÁZKOV MEDZI HOMOSEXUÁLNÝMI OSOBAMI

PŘIROZENÁ RODINA: MANIFEST (2, DOKONČ.), ALLAN C. CARLSON; PAUL T. MERO [HTTP://OBCINST.CZ](http://OBCINST.CZ)

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

TEST PRO DOSPĚLÉ

ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? VELKÁ SVATODUŠNÍ KŘÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA

LIBERECKÝ ÚSMĚV, KAREL KOROUS; OLDŘICH KRUPÍČKA

dávanějším duchovním vůdcům celé Francie. Podobně jako otec Pio z Pietrelciny dokázal člověku připomenout ve zpovědi hříchy, které „zapomněl“ vyznat. Přestože Jan Maria musel zápolit se svými emočními obtížemi jako my všichni (propadal někdy např. malomyslnosti, chtěl svou farnost opustit a uchýlit se do samoty kláštera), vyšel z těchto bojů nakonec vítězně. Zemřel 4. srpna 1859 v Arsu; proto 4. srpna slavíme jeho památku: 8. 1. 1905 byl blahorečen sv. Piem X., 31. 5. 1925 byl prohlášen za svatého a roku 1929 za patrona kněží v duchovní správě.

2. Psancem

Vlastní životopis tepelského opata Heřmana Josefa Tyla

Heřman Josef Tyl

Info a běžná cena: Váz., 254 str., [8] str. obr. příl., 259 Kč

Vydalo Karmelitánské nakladatelství

Rok vydání: 2006 (2. upr. vydání)

ISBN: 80-7195-029-7, obj. č.: 101140

Jde o vypsání života českého řeholního kněze od jeho chlapectví až do propuštění z komunistického vězení. Pisatel je cituplný člověk, muž neochvějně víry a veliké lásky k Bohu a člověku. Obdivujeme jeho vlastenectví, češství, které ačkoliv neustupovalo ze svých

posic, zahrnovalo přístup k Němcům oproštěný od předsudků a nevráživosti. Týkalo se to nejen situací za války, ale i přístupu k Němcům odsunutým po jejím skončení z tepelského pohraničí a zvláště k německým tepelským řeholním spolubratřím. Otec Heřman byl vzorem kladného přístupu ke všem lidem: pro spolubratry bylo každé setkání s ním zážitkem, věřící si ho oblíbili natolik, že ho od sebe mnohdy nechtěli ani pustit, s láskou na něj vzpomínají také spoluvězni za nacismu i za komunismu. Práci Heřmana Tyla lze srovnat se zakladatelským úsilím Hroznatovým, bez něhož by česká Teplá patrně neexistovala. Otec opat psal vzpomínky v 70. letech 20. stol., vycházejí ale až nyní.

3. Dobrodružství Toma Sawyera; Dobrodružství Huckleberyho Finna

Mark Twain

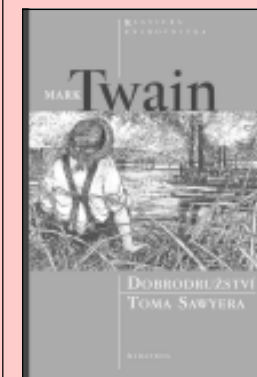
Info a běžná cena: Váz., 130 mm × 200 mm, ilustr.: 304 str., 194 Kč; 408 str., 266 Kč

Vydal Albatros

Rok vydání: 2005 (11. vyd. v Albatrosu, 1. vyd. v tomto překl.); 2007 (10. vyd. v Albatrosu, 1. vyd. v tomto překl.)

ISBN: 80-00-01472-6, 80-00-01915-9

Kdo by neznal dvě z nejnámějších knih všech dob, podávajících realistický popis běžných poměrů ve Spojených státech 1. pol. 19. stol. před občanskou válkou (trvala od 12. dubna 1861 do 9. dubna 1865)?

Tom Sawyer je sirotek, který by místo školy či práce, kterou mu ukládá teta Polly, raději žil životem dobrodruha. Má svou partu kamarádů, jeho největším přítelem je Hucklebery řečený Huck. Tento chlapec je tu-
lák, do školy chodit

nemusí a dokáže přesvědčit i ostatní o její nepotřebnosti. Při jedné noční cestě na hřbitov se stanou svědky vraždy a zapletou se i do pátrání po uloupených penězích ...

Huckleberry Finn je ve volném pokračování příběhu vychováván vdovou Douglassovou. Chodí do školy, ale na lumpárny má stále dost energie i času. Nemá matku a jeho otec je pohřešovaný opilec, o kterém se povídá, že se utopil. Ten se však náhle objeví, unese Hucka a uvězní ve srubu. Huckovi se podaří lstí uprchnout. Cestou potkává černocho Jima, který se chce dostat do Ohia, z dosahu otrokářů. Jejich společné putování je plné příběhů, zapletou se i se dvěma podvodníky. Jejich cesty se náhle rozdělí, sejdou se až na farmě strýce Toma Sawyera, kde má Tom strávit prázdniny. Tom přijede a oba chlapci se snaží Jima osvobodit. Příběh je velice čtivý, vypovídá o klukovském světě s jeho radostmi i obavami, přátelstvím, probuzené zodpovědnosti i touhy po objevování něčeho nového.

Obě knihy vhodné pro čtenáře od 10 let.

Cena pobytu činí 250 Kč (100 Kč nocleh, zbývající částka strava) platba na místě

S sebou přezůvky, spacák, hygienické potřeby, oblečení pro pobyt v přírodě i do kostela, (v sobotu ráno mše sv.), event. něco na přilepšení (koláč aj.)

Kapacita je omezena, je nutno se předem přihlásit, nejlépe mailem: dana.glaserova@volny.cz nebo na tel. 737 560 512. Zde vám ráda zodpovím i případné dotazy. S pozdravem

Dana Glaserová

KALENDAŘ POUTÍ DO SRPNA ROKU 2008, KTERÉ SE KONAJÍ V KOSTELE NEPOSKVRNĚNÉ PANNY MARIE, KRÁLOVNY ANDEĽŮ U OBRÁZKU neděle 11. 5.

slavnost Soslání Ducha svatého, mše svatá za maminky (P. Tomasz Dziedzic, Libochovice) 16.00

čtvrtek 22. 5.

Slavnost Těla a Krve Páně – Boží Tělo (P. František Opletal, kanovník, Liberec) 18.00

neděle 8. 6.

Mše sv. ke cti Panny Marie (P. Jan Jucha MS, vikář mladoboleslavský a probošt na Mělníku) 16.00

neděle 13. 7.

Mše sv. ke cti Panny Marie (P. Miroslav Šimáček, biskupský vikář a arciděkan v Ústí nad Labem) 16.00

neděle 10. 8.

Mše sv. ke cti Panny Marie s večeradlem (P. Jaroslav Stríž, Křešice) 16.00

neděle 24. 8.

Pontifikální mše sv. ke cti Panny Marie Královny, poděkování za 10 let od znovuotevření kostela 22. 8. 1998 (Msgre. Georg Wainhold, světící biskup z Dráždan) 16.00

Michal Olekšák

KARMEITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA

Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Ve dnech 9. – 10. 5. proběhne na libereckém výstavišti tradiční festival kvalitní

J-FEST 2008

V pátek a v sobotu vystoupí:
Andy Hunter [electronica, UK]
October Light [ska-rock, HR]
ION [pop-rock, Liberec]
FunkCorporation [funk, Turnov]
Frydlantští dramatici

Sobotní turnaje a aktivity:
Paintball aréna a turnaj
Fotbalový turnaj
Beach volejbal turnaj
Turnaj ve stolním fotbalu
Slackline
Just for girls seminář
Fest food a další!

9.–10. 5. '08
Liberecké výstaviště
PÁ a SO večer start v 19.00 hod.

možná o. p. s. jelinek.org group AGEUS www.ageus.info

www.j-fest.cz

křesťanské hudby různých žánrů J-Fest '08 s doprovodnými aktivitami – paintball, turnaj v malé kopané, stolní fotbal, seminář pro holky o holkách, fest food, čajovna a další. Téma festivalu: *Chyť do svého života pořádnou vlnu – Catch the Wave!* Jedním z partnerů festivalu je i Karmelitánské knihkupectví U sv. Antonína.

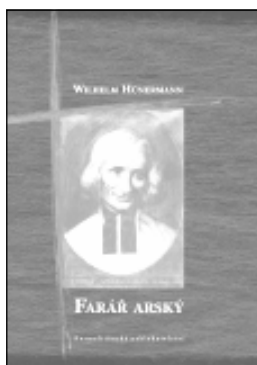
Roman Staněk

1. Farář arský

Wilhelm Hünermann

Info a běžná cena: Váz., 263 str., 249 Kč
Vydalo Karmelitánské nakladatelství

Rok vydání: 2007 (1. vydání v tomto překl.)

ISBN: 978-80-7195-112-4, obj. č.: 101223

Svatý farář arský, Jan Baptista Maria Vianney, se narodil 8. května 1786 v obci Dardilly u Loynu ve Francii a až do svých 19 let, v době zmatků a pronásledování za Francouzské revoluce, pracoval se svými rodiči jako rolník. Knězem se nestal snadno – číst a psát se začal učit teprve v 17 letech a kvůli svému malému nadání tohoto druhu se mu podařilo vystudovat jen s velkými obtížemi. Jeho intenzivní život modlitby, neúnavná služba ve zpovědnici, hlásání Božího slova a příkladný kněžský život však zakrátko proměnily nepatrnou a neznámou vesnici Ars, v níž působil, přímo v magnet pro nespočetné zástupy poutníků. Ročně jich sem za ním přicházelo okolo sto tisíc a patřil tak k nejvyhle-

ÚVODNÍK

HRDLIČČIN ZVAL KU LÁSCE HLAS ...

Za chvíli to tady zase bude. Puknou ledy, všechno rozkvete, svět se bude zalykat láskou. Nejvíc nás tou dobou budou zase milovat komunisti. Stará soudružka vzpomene na slavné májové dny roku 1945, kdy opilí automatčící seskákavší z amerických nákladáků Studebaker pořizených za jidášský dolar ze smlouvy Land Lease Act dali průchod volné lásce a květinám znásilňováním právě osvobozených žen, a starý soudruh zamáčkne slzu dojetí při vzpomínce, kdy si s osvoboditeli dělil kořist nakradených náramkových hodinek. Též se připomene význam prvního máje v dějinách. Prvního května roku 1886 v nejlubším lůně samotného zahnívajícího kapitalismu se prý hrdinně bojovalo za práva pracujících. Zdvihne se pěst. Zapěje se Internacionála. Prokleje se třicetikorunový poplatek. A potom obrovská tečka. A ještě větší ticho. Není divu. Tahle májová lež má sice dlouhé nohy, ale stejně neuteče.

Od prvního května roku 1886 probíhaly v Chicagu pouliční nepokoje vyvolávané takzvanými socialisty – dnes si říkají Komunistický svaz mládeže. Něco podobného, jako když se dnes koná zasedání G8 nebo Mezinárodního měnového fondu. Ulice se zaplní pobudy všeho druhu sdružených do tlup pod srpem, kladivem a heroinem nebo tuzemským rumem. Tu si kopnou do zaparkovaného auta. Tady si třísknou do výlohy McDonald's. Což platí samozřejmě pouze do doby, kdy se nestanou všechny výrobní prostředky všelidové. Potom je to vandalismus a protispolečenské jednání, protože všichni jsou povinně šťastni a kdo není, ten bude na Pankráci oběšen. Pravidelný každoroční prvnemájový hold u tribun moskevských satrapů k tomu rovněž taky patřil. Přehlídka radosti mávajících otroků. Chléb a hry. Ženy za pultem. Nemocnice na krajích města. Gott. Alexandrovci. Všichni jdou. Všichni mávají. Morituri te salutant, Husáku! Hurá! Ale do té doby je to spravedlivý boj dělníků, rolníků a já ještě nevím čeho všeho. Když se přitom stane, že se střílí a jsou oběti, je tato krev vodou na mlýn komunistické propagandě.

To se potom hodí i oběti násilí vyprovokovaného komunisty i u nás. Ani nevdá, že to jsou Němci. O tom se prostě nemluví. Mluví se o tom, že Masaryk střílel do dělníků. A basta. Stejně je to s prvním májem v Chicagu. 4. května 1886 všechno vyvrcholilo. Do jednotky chicagské policie vhodili rudí teroristé bombu. Ta na místě usmrtila pět policistů. Tři další policisty komunističtí mládežníci zastřelili. To měl ten Wall Street za to.

Strážník Mathias J. Degan, 34 let, číslo služebního průkazu 648, vdovec, měl jednoho syna – zemřel na následky bombového útoku.

Strážník John J. Barrett, 34 let, číslo služebního průkazu není známo, ženatý, bezdětný – zemřel na následky bombového útoku.

Strážník George Miller, 28 let, číslo služebního průkazu 551, svobodný, bezdětný – zemřel na následky bombového útoku.

Strážník Timothy Flavin, věk není znám, číslo služebního průkazu 691, ženatý, tři děti – zastřelen.

Strážník Michael Sheehan, věk 29, číslo služebního průkazu není známo, svobodný, bezdětný – zastřelen.

Strážník Thomas Redden, věk 50, číslo služebního průkazu 621, ženatý, dvě děti – zastřelen.

Strážník Nels Hansen, věk 50, číslo služebního průkazu 822, ženatý, dvě děti – zemřel na následky bombového útoku.

Strážník Timothy Sullivan, věk není znám, číslo služebního průkazu není známo, ženatý, čtyři děti – zemřel na následky bombového útoku.

To jsou ony oběti Prvního máje. To je ta krev, kterou mají komunisté na prapuru. Je to krev prvních obětí komunistického teroru. Ano, jejich vlajka rudá je vlajkou oceánu krve jejich obětí. Není rozdíl mezi teroristou komunistickým, nacistickým nebo islámským. Není rozdíl mezi esesákem nebo lidovým milicionářem. Mezi esebákem a esámanem. Mezi estébákem a gestapákem. Kdo přijme násilí, loupeže a vraž-

dy jakožto svůj program, stává se vyvrhelem. Potom je nutně projev takové lásky deviací. Ale vysvětlujte to deviantovi. Třeba Falmerovi¹. Už abychom postavili ty detenční ústavy. Aby byl máj skutečně lásky čas.

¹ Vojtěch Filip (nar. 13. ledna 1955)

Od července 1985 udržoval kontakt s příslušníky StB, nejdříve jako kandidát

tajné spolupráce „Vojtěch“. Dne 15. dubna 1986 získán jako ideologický spolupracovník StB mjr. Lubomírem Antalem pod krycím jménem „Falmer“. Řízen byl oblastním odborem S-StB České Budějovice, součástí I. správy SNB (Správou rozvědky StB). Poslední schůzka se podle dochovaného svazku uskutečnila 1. prosince 1989.

Miroslav Václavek

<http://www.cs-magazin.com/>

PASTORACE

MANŽELSTVÍ

(8) Jaké jsou překážky manželství chránící integritu lidské osoby?

Zákaz uzavření manželství mezi blízkými příbuznými existoval už ve starověkých národech; zná jej i současné české sekulární právo. Podívejme se na překážky tohoto typu podrobněji. Aby byl (poměrně náročný) výklad srozumitelnější, zkonstruujeme si sice „umělý“, ale užitečný příklad, který demonstruje téměř všechny možnosti, které mohou nastat.

Adam a Barbora mají tři děti: Cyrila, Daniela a Evžena. Daniela se provdala za Filipa, mají Hanu a Iva. Po Filipově smrti se vdala podruhé: s manželem Lvem má děti Marii a Nýska.

Petra žila ve veřejně známém, ale nemanželském poměru s Xaverem. Po jisté době se s ním rozešla a vdala se; žije v manželství s Ondřejem; mají dcery Gabrielu a Radku. Gabriela se později provdala za Evžena, mají syna Karla, adoptovali dceru Simonu.

Tyto a další vztahy jsou zřejmé ze schématu, které je k článku připojeno.

Překážka pokrevního příbuzenství. Při popisu pokrevního příbuzenství se rozlišují dvě linie: přímá a boční. **Přímá linie** je vztah mezi předky a potomky. „V přímé linii pokrevního příbuzenství je neplatné manželství mezi všemi předky a potomky.“ Tuto překážku nelze v přímé linii dispensovat, protože je božského práva. **Boční linie** je vztah mezi jinými příbuznými – v úvahu se berou sourozenci a další příbuzní. Zde je důležitý stupeň příbuzenství. Platí, že v boční linii je tolik stup-

ňů, kolik je osob v obou liniích dohromady po odečtení společných předků; uvažuje se „nejkratší cesta“ v rodokmenu. CIC stanovuje: „V boční linii je neplatné manželství až do čtvrtého stupně včetně.“ Překážku lze dispensovat obvykle ve 4., výjimečně ve 3. stupni boční linie, nikdy však ve 2. stupni boční linie (sourozenci).

Sledujme opět schéma fiktivní rodiny. Karel si nikdy nesmí vzít Vendulu (dcera), Gabrielu (matka), ani Barboru (babička), a to ani tehdy, když manželé uvedených žen zemřou. Jde totiž o přímou linii.

Složitější je počítání v boční linii. Linie Cyrila a Daniely vycházejí od Adama+Barbory; odečteme-li společné předky (rodiče), zůstanou 2 osoby, tedy Cyril a Daniela. Sourozenci jsou proto příbuzní ve 2. stupni boční linie. (Příbuzní v 1. stupni boční linie podle uvedené definice neexistují.)

Ve 3. stupni boční linie jsou příbuzní např. Cyril a Hana: odečteme-li totiž od všech osob v jejich rodokmenech společné předky (Adam+Barbora), dostaneme číslo 3. Cyril a Hana jsou strýc a neteř. Podobně jsou ve 3. stupni boční linie příbuzní Daniela a Karel (teta a synovec).

Ve 4. stupni boční linie (počítejte osoby v rodokmenu!) jsou příbuzní Karel a Hana (bratranec a sestřenice) i Karel a Marie (bratranec a sestřenice z druhého manželství Daniely), ale také Uwe a Daniela (prasynovec a prateta) či Vendula a Cyril (praneteř a prastrýc).

Zatímco Cyril a Vendula k zamýšlenému sňatku pravděpodobně dostanou dispensi, Ivo a Marie ji nedostanou nikdy, protože jsou – byť „jen“ polorodi – sourozenci.

je to děkanství Liberec-Rochlice. A kolik se asi benefičními koncerty podařilo shromáždit financí? Sdělíme to tak trochu zaobaleně, zatím, za dobu trvání těchto koncertů vychází průměrně přes pět tisíc korun na jeden uspořádaný koncert. Návštěvnost je během roku asi tak 50 – 80 posluchačů. Nejvyšší bývá pravidelně vždy v čase adventu, kdy před vánoci mají většinou lidé k sobě jaksi blíž. To potom bývá kostel plný a posluchačů je až okolo 200. Počet posluchačů je také úměrný propagaci každého takového koncertu. Vystupující umělci hrají na našich koncertech vždy bez požadavku na honorář a vybrané finanční prostředky jsou používány na právě probíhající konkrétní opravy kostela Sv. Bonifáce, ve kterém jsou koncerty pořádány. Také výtežek tohoto plánovaného 19. benefičního koncertu bude věnován na tyto opravy, konkrétně na opravu velké okenní vitráže ve věži, která je v desolátním stavu. Jenom pro představu: cena opravy této okenní vitráže památkovými sklenáři i s doplňujícími pracemi jako předsklením a zámečnickými a zednickými pracemi bude činit okolo 140 tisíc Kč.

Proto přijďte, pokud budete mít čas a chuť, na tento koncert k nám do Hanychova. Poslechnete si, jak znějí žestě v kostelním interiéru v měsíci máji. Váš zážitek bude o to větší, že tak můžete přispět i Vy na dobrou věc a tou je zachování této památky, tzv. chráněné státem, pro budoucí generace.

Zdeněk Skalický

Z FARNOSTI VRATISLAVICE NAD NISOU Svatodušní pochod 2008

Svatodušní pochod se letos bude konat v termínu 9. – 10. května 2008. Letos budeme putovat z Jiříkova do Horního Podluží, odkud se již vlakem přesuneme do Vratislavic, kde budeme společně slavit svatodušní vigílii.

S sebou:

spacák, karimatku (nutná, postele nebudou), jídlo a pití (skutečně jediné jídlo, které bude zajištěno, je gulášek, zbytek z vlastních zásob), peníze na dopravu a ubytování (asi 150 Kč na cestu do Jiříkova a pak do Liberce, příspěvek na gulášek), pohodlnou obuv, ochranu proti dešti či slunci, dobré přátele i náladu.

Program:

pátek 9. 5.

příjezd do Jiříkova na faru (z Liberce vlakem v 16.29 směr Varnsdorf, potom autobusem, další najdete na IDOSu)

19.00 večerní kytarové chvály v kostele Sv. Jiří se zamýšlením P. Jozefa Kujana SDB, poté opékání buřtů (nutno si přivést)

sobota 10. 5.

snídaně z vlastních zásob

pochod přes Filipov (basilika), Rumburk (Loreta), rozhlednu Dymník a větrný mlýn Světlík (asi 23 km), z Horního Podluží se přesuneme vlakem do Liberce a tramvají do Vratislavic, plánovanou trasu si můžete prohlédnout na <http://www.doser.cz/prejdi/svatodusni-pochod-08/>

teplá večeře (gulášek), chvíle odpočinku na dočerpání sil a příprava vigílie

21.00 **svatodušní vigílie** v kapli Vzkříšení ve Vratislavicích, oslavuje P. Filip Rathouský OFM, farní vikář od Panny Marie Sněžné v Praze, působil i v Ruprechticích, na vigílii jste zváni všichni. Možno přespat do neděle

Příhlášky:

Svou účast nám prosím dejte vědět na tel. 777 823 215 (Dominik Fišer) nebo e-mailem na dominik@tecka.fiser.cz (zavinac) seznam (tecka) cz. Další informace získáte tamtéž.

Koncert vážné hudby

11. 5. v 18.00 pořádá MO Vratislavice nad Nisou koncert virtuosní smyčce „Láska tě zachrání“ se slovem ze sbírky Ludmily Valentové. Skladby G. P. Telemanna, J. S. Bacha, L. van Beethovena, W. A. Mozarta a J. Halvorsena.

Václav Vaněk

DUCHOVNÍ OBNOVA PRO DĚTI

Milí rodiče,

ve dnech 9. – 10. 5. 2008 se koná **pro děti asi od 6. třídy** duchovní obnova v Jabloném v Podještědí. Při takovýchto obnovách se již několik let setkávají děti z více farností a prožívají pěkné chvíle ve společenství s Bohem i mezi sebou.

Odjezd je v pátek **9. 5. 2008 v 17.00 h** od fary arciděkanství – ve středu města (budou připravena auta).

Návrat plánujeme na sobotu **10. 5. 2008** mezi 16 – 17 h

Strava je zajištěna

Basistova dobrá společnost přítomné posluchače skladbami A. Scarlattiho, G. P. Telemanna a J. Eycka – autorů žijících v období baroka. Přestože jsou tyto nádherné barokní skladby psány dávno v minulosti, mají co říci i dnešnímu posluchači. Tóny hoboje, houslí, flétny, cembala a fagotu všem přítomným zněly v podvečerním ztichlém kostele nádherně. Velice zajímavým byly čtyři variace z díla J. Eycka, variace na staré chorály v podání samotného vedoucího tohoto hudebního souboru Jana Basisty Novotného. Skladby tohoto autora zahrál umělec na speciálně vyrobenou flétnu z pštrosí kosti. Tento nástroj je tvořen jediným celkem, na rozdíl od obvyklých nástrojů, které sestávají ze tří dílů.

Po hodině poslechu skladeb a dlouhém potlesku všichni spokojeně odcházeli do svých domovů. Ještě jednou děkujeme všem, kteří se koncertu zúčastnili. Díky jim patří za to, že odměnili naši snahu svou účastí a přispěli na dobrou věc.

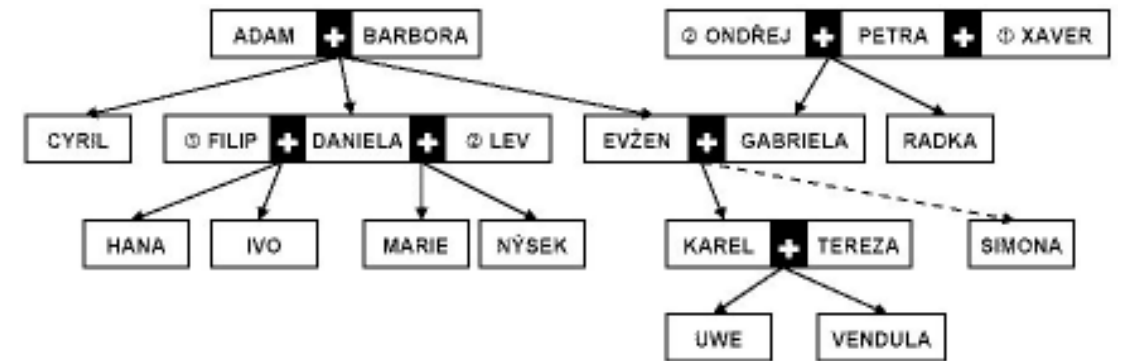
19 koncert – zveme

O druhé květnové neděli 11. 5. 2008 v 18 hodin se uskuteční v kostele Sv. Bonifáce v Liberci Hanychově letošní druhý benefiční koncert (celkově je to již 19. koncert na opravy tohoto kostela). Vystoupí na něm liberecký žesťový kvintet Absolute Brass.

Žesťový kvintet hraje ve složení dvě trubky, lesní roh, pozoun a tuba. Jedná se umělce, kteří hrají v libereckém divadle F. X. Šaldy. Soubor zahraje skladby od autorů G. F. Händela, W. A. Mozarta, C. Debussyho, J. S. Bacha, G. Gershwinu, D. Scarlattiho, J. Stanleyho, J. Clarka, M. P. Musorgského. Všichni dosud účinkující umělci si chválí dobrou akustiku tohoto kostela a tak jsme zvědaví, jak v kostele bude znít hudba v přednesu žesťového kvintetu. Žestě v kostele Sv. Bonifáce budou znít v krátké historii těchto benefičních koncertů poprvé.

Tak se rodí dobrá tradice

Tato historie, dá-li se to tak nazvat, se začala psát 16. června roku 2004. Prvními umělci, kteří zahájili historii benefičních koncertů v kostele Sv. Bonifáce v Liberci Hanychově, byli houslista, profesor pražské AMU Ivan Štraus, jeho dcera houslistka, absolventka pražské AMU Michaela Štrausová, klavírista absolvent pražské AMU Vilém Valkoun a fagotista, v té době student konzervatoře v Teplicích, Radovan Skalický. Díky nim jsme se začali otkávat v organizování tohoto díla a s dalšími umělci rostla naše chuť v akcích pokračovat. Každý koncert je schvalován biskupstvím v Litoměřicích a farním úřadem, pod kterého kostel spadá: v našem případě

Překážka zákonného příbuzenství vzniká v důsledku osvojení (adopce). Manželství nemohou uzavřít ti, kdo jsou ve vztahu zákonného příbuzenství, a to v přímé linii (adoptivní rodiče, prarodiče) nebo ve druhém stupni boční linie (adoptivní sourozenci). Dispens uděluje místní ordinář.

Evžen a Simona nemohou po smrti Gabriely uzavřít manželství, protože Simona je Evženovou adoptivní dcerou. Stejně tak se Karel nemůže oženit se Simonou, neboť je to jeho adoptivní sestra. V obou případech ale může být udělena dispens.

Překážka afinity vzniká na základě manželství; přibližně ji lze česky nazvat „švagrovství“ – tento pojem ovšem v běžné řeči nemá zcela stejný význam jako afinita v církevním právu. Afinita je vztahem mezi jedním manželským partnerem a pokrevními příbuznými druhého manžela, nikoliv však mezi pokrevními příbuznými jednoho s pokrevními příbuznými druhého (tak se liší od běžně chápaného „švagr“, „švagrová“). Afinita vzniká z platného manželství, i když nebylo dokonáno, a trvá i po jeho zániku. Platí, že ve vztahu afinity jsou osoby ve stejné linii a stejném stupni vůči manželce, jako jsou pokrevně příbuzné s manželem, a naopak. „Afinita v přímé linii činí manželství neplatným v kterémkoliv stupni.“

Na boční linii se překážka afinity nevztahuje; proto je možné, aby si více sourozenců z jedné rodiny vzalo jednotlivé sourozence z druhé rodiny. Překážku může dispensovat místní ordinář.

Cyril je pokrevným příbuzným Gabri-

elina manžela Evžena (je to jeho bratr), Cyril a Gabriela jsou proto ve vztahu afinity. Filip je sice také nazýván Gabrieliným švagrem, ve vztahu afinity s ní však není, protože není pokrevným příbuzným Evžena.

Hana a Lev jsou ve vztahu afinity, neboť Hana je pokrevní příbuznou Daniely, manželky Lva. Hana je dcera Daniely (z prvního manželství), je s ní tedy příbuzná v přímé linii v prvním stupni, proto je ve vztahu afinity v prvním stupni s Danieliným druhým manželem Lvem. Po smrti Daniely se Hana a Lev nemohou vzít, leč s dispensí.

Protože se překážka afinity nevztahuje na boční linii, může si Marie vzít Uweho, a zároveň její bratr Nýsek se může oženit s Uweho sestrou Vendulou. Že mají společné předky Adama a Barboru nevedí, protože se jedná o boční linii (o 5. stupeň).

Překážka veřejné počestnosti vzniká z neplatného manželství anebo z veřejně známého konkubinátu; činí manželství neplatným v prvním stupni přímé linie. Konkubinátem se rozumí trvalé nebo opakované udržování poměru na způsob manželství, kdy muž a žena nejsou vázáni veřejně známým závazkem; nezáleží na tom zda spolu bydlí (tzv. na hromádce) nebo ne. Veřejně známý (lat. notorius) je takový stav věcí, o kterém se dobře ví nebo který může být úředně zjištěn, takže může nebo má být považován za jistý bez dalšího zkoumání. Veřejně známým se běžně rozumí veřejný, lidem známý, obecně známý, zjevný, zřejmý nebo evidentní – všechny tyto výrazy znamenají, že stav je daleko od tajného, že o něm vědí nebo mohou vědět mnozí lidé.

Xaver žil v nemanželském poměru s Petrou. Ta se s ním rozešla a začala žít v manželství s Ondřejem; mají dceru Radku. Vzhledem k uvedené překážce se však Radka nemůže provdat za bývalého (lidem známého) milence své matky Xavera. Ordinář může udělit dispens.

Starší čtenáři si patrně pamatují, že dříve existovala ještě překážka **duchovního příbuzenství** mezi kmotrem resp. kmotrou a kmotřenkou resp. kmotřencem. Význam překážky hezky ilustrují slovenská označení kmotra a kmotry: „křtný otec“, „křtná mama“. Od roku 1983 se však duchovní příbuzenství za překážku nepokládá

Pokud se čtenář podivuje nad množstvím „podivných kombinací“ popsaných v tomto dílu našeho seriálu (možná mu připomínají červenou knihovnu nebo telenovelu), může být ujištěn, že církevní právo vždy vycházelo z potřeb praxe; i tyto „podivné“ situace často „život přináší“.

Jan Voženílek

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (1)

Název tohoto ojedinělého hudebního útvaru, jehož kořeny sahají do biblických dob, je odvozen od jména papeže **sv. Řehoře I.**, jemuž pro nesmírné zásluhy v mnoha směrech jeho pontifikátu (3. 9. 590 – 12. 3. 604) po právu náleží přídomek **Veliký**.

Život zmíněného papeže (* 540 Řím – † 12. 3. 604 Řím) je takřka čítankovým příkladem síly Ježíšových slov k Petrovi: „... až zestárneš, vztáhneš ruce, a jiný tě přepásá a povede, kam nechceš.“¹ Pocházel z bohaté rodiny a již v mladém věku se stal římským prefektem. Toužil však stát se mnichem, klášter ze svého rodného domu také skutečně vytvořil a posléze založil šest dalších, přičemž proslul zbožností a sociálním cítěním. Posléze se stal vyslancem papeže Pelagia II. (* ? Řím – † 7. 2. 590 Řím; papežem od 26. 11. 579) v Konstantinopoli. Zvolení papežem odmítl a dokonce se skrýval, aby se tomuto úřadu vyhnul, avšak nebylo mu to nic platné. Po svém zvolení vzal tento úřad neobyčej-

ně vážně a zahájil celou řadu zásadních reforem. Kodifikoval (uzákonil) římský **mešní kánon**² (dnešní eucharistická modlitba I) do dnešní podoby. Připisuje se mu reforma (zachycená v rukopisech **Sacramentaria Gregoriana** ze 6. stol.) do té doby

rozbujeých a již nepřehledných mešních zpěvů užívaných při liturgii, jíž dostaly pevnou formu. Založil chrámový sbor **Schola cantorum**. Bývá často zobrazován s holubicí (symbolem Sv. Ducha) jak mu vnuká melodie, které Řehoř zapsal. To však nebylo zdaleka vše. Následovala řada jeho teoretických i praktických děl, včetně reformy správy církevního majetku, kterým od té doby mohl účinně podporovat sociálně slabé vrstvy obyvatel Říma. Příkladným životem i silou ducha skoncoval bez použití násilí s řadou heresí. Když umíral, stál stolec sv. Petra na mnohem pevnějších základech než kdy před tím.

⁴ Farář Trapittlawwe snad pocházel ze šlechtického rodu von Tratlau. Dřívější Trapittlawwovo působiště Kunnersdorf (latinsky Conradivilla) je dosud existující německá vesnice severně od Görlitz (Zhořelce).

⁵ Klíčová pasáž konfirmačního zápisu zní: „*Deputatus est sibi pro executore plebanus in Rychenberk.*“ Ve volném překladu tedy: „Určen jest mu (rochlickému faráři Matěji) za exekutora farář v Liberci.“ Je dost možné, že tímto libereckým farářem byl právě Trapittlawwe, přestože přímý písemný doklad chybí.

⁶ Farář Wolfardus přišel do Liberce z Tüschau (dnes vesnice Turoszów severně od Bogatynie, tedy v Polsku), některé prameny jej klasifikují jako rodilého Liberečana. Kupříkladu právě konfirmační zápis jednoznačně určuje: „...*d(omino) Wolfardo presb. de Rychmberg...*“, tedy „pan Wolfard, kněz z Liberce.“

⁷ Mezi oněmi hodnověrnými svědky figurovali Zikmund z Rojevic, purkrabí v Sorau a na Frýdlantě, Mikuláš Dachs, purkrabí na Hamrštejně, dále purkmistr a ctihodný radní v Sorau Heinrich Hirschfelder, Nitsche, Janko, Niklas Lindemode a Niklas Coppernik. V Praze byl po Janu Očkovi z Vlašimi a Janu z Jenštejna (ten byl v úřadě do 2. 7. 1396), od roku 1403 arcibiskupem Zbyněk Zajíc z Hazmburka (* okolo 1376 ?, † 28.9. 1411 Prešpurk). Schylovalo se k husitským bouřím a mezi lety 1421 a 1561 pražský stolec nebyl obsazen vůbec.

⁸ Klíčová pasáž dokumentu zní takto: „...*donamus ... propter Deum jus patronatus Ecclesiae in Reichenberg alias in Habersdorf, Religiosis et discretis Fratribus Fratri Mathiae Priori ex nunc, et Conventui S. Thomae in Praga Ordinis Fratrum Heremitarum S. Augustini, in perpetuum tenendum, possidendum cum omnibus juribus et libertatibus, quemadmodum tenuimus...*“ Biberštejn tedy hovořil takto: „darujeme od nynějška jen kvůli samotnému Bohu patronát kostela v Liberci zbožným a moudrým bratřím pustevníkům řádu svatého Augustina, bratru Matěji, nynějšímu převoru, a konventu u svatého Tomáše, do stálého držení a vlastnictví, se všemi právy a svobodami, jak jsme jej sami drželi...“ Již 11. října 1411 vydali pražští bratři augustiniáni potvrzení o převzetí patronátu, i s obecnou zmínkou o příslušejícím majetku.

⁹ Chování arcibiskupské konsistoře v této záležitosti bylo poněkud zvláštní, vždyť ona sama původně navrhovala předání liberecké fary augustiniánům a dala k tomu také zásadní impuls prostřednictvím žitavského děkana Mikuláše Lehyho. Celou proceduru navíc v roce 1413 schválila provinční kapitula augustiniánského řádu, konaná v Memmingen. Dochované prameny neumožňují rekonstruovat příčinu krachu projektu, jež mohl zásadním způsobem ovlivnit a pozměnit duchovní vývoj Liberecka.

¹⁰ Nejprůkaznějším dobovým dokladem existence farního kostela zůstávají konfirmační knihy s opakujícím se umístěním prezen-tace farářů „*ad ecclesiam in Reichenberg*“, tedy ke kostelu v Liberci.

Petr Kozojed

PŘIJĎTE MEZI NÁS DO HANYCHOVA!

18. koncert – byli jsme při tom

V neděli 13. 4. 2008 navečer se uskutečnil první letošní benefiční koncert, jehož výtěžek je věnován, jak tomu je vždy, na opravy kostela Sv. Bonifáce v Liberci-Haychově. Konkrétně je výtěžek tohoto koncertu věnován na velkou okenní vitráž ve věži kostela.

V úvodu koncertu zazněla úvaha o čase, který je relativní, podle toho z jakého pohledu se na tento čas díváme. Kostel Sv. Bonifáce letošního roku v létě bude slavit 89 let od svého dostavění a vysvěcení. Vzhledem k věku některých památek je to tedy ještě kostel mladík nebo již dospěl. Ale i takovýto kostel potřebuje opravy, zub času na něm již zapracoval. Avšak s ohledem na délku lidského stáří se 89 let jeví jako vysoký věk, kterého se dožijí pouze někteří lidé. Skladby autorů, které v kostele zazněly, jsou staré asi 300 roků a jsou stále nádherné a zub času nic neubral na jejich krásu. Autoři, kteří je dávno před námi složili, již skládají jinde jinou hudbu svému Tvůrci, protože jejich pozemský čas již vypršel. Skladby přednesli hudební umělci, jejichž věk je s nadsázkou takový, že kostel Sv. Bonifáce by jim mohl dělat dědečka či pradědečka. Tolik úvaha o vlivu času na budou, lidské jedince a hudbu.

V kostele osvětleném zapadajícím jarním sluníčkem, které prosvítalo opravenými vitrážemi, se sešlo asi 60 posluchačů. Po odzvonění klekání naladil Komorní soubor

tak určíme, že před rokem 1390 spravoval liberecké beneficium Mikuláš Rotmann, po tomto datu představoval místní církev Trappittlawwe. Snad právě on to byl, jenž 14. prosince 1391 a znovu 31. prosince 1392 instaloval své spolubratry Beneše a Matěje na místo faráře v Rochlici.⁵ V roce 1410 zemřel v Liberci kněz **František (Franciscus)**, v pramenech doslova uváděný jako „rektor“ zdejšího kostela. 31. prosince 1410 nastoupil na jeho místo **Wolfardus**⁶, již léta 1411 však na správu zdejší prebendy resignoval. Uprázdňená fara se stala předmětem poměrně rozsáhlého a nikoli běžného jednání mezi patronátním pánem Johannem II. z Biberštejna a pražskou arcibiskupskou konsistoří. 14. září 1411 pověřila konsistoř chraslavského faráře a současně žitavského děkana Mikuláše (Nikolaue) Lehyho, aby přijal Wolfardovu resignaci. Biberštejn pak měl žádat konsistoř o nového správce fary prostřednictvím pražského augustiniánského konventu, jakožto designovaného kolektivního správce libereckého benefícia. Nuže, takový byl plán událostí, odstartovaných resignací faráře Wolfarda. Skutečnost se ovšem od předpokládaného průběhu poněkud lišila, zejména kvůli postojí pražské konsistoře.

Wolfardovu resignaci přijal osobně patronátní pán Johann II. z Biberštejna, a to za přítomnosti hned sedmi hodnověrných svědků.⁷ 25. září 1411 zpečetil Biberštejn list, jímž daroval patronátní právo nad libereckým farním kostelem pražskému augustiniánskému klášteru svatého Tomáše, a zároveň pražského arcibiskupa Zbyňka Zajíce z Házmburka požádal, aby patronát byl přiznán samotnému převoru řečeného kláštera a jeho nástupcům.⁸ V roce 1412 byl dle tohoto ujednání dosazen jako nový liberecký farář člen pražského konventu **Vavřinec (Laurentius) Turay**, ten však ve svém novém působišti pobýval jen do roku 1413. Tehdy se totiž museli pražští augustiniáni patronátního práva vzdát, jelikož pražská konsistoř Biberštejnovu iniciativu z roku 1411 v konečné fázi neschválila.⁹ Do Liberce tak v logice věcí musel znovu přijít světský kněz, jehož jméno se bohužel v pramenech nedochovalo. Právě tímto neznámým paterem podle všech indicií řada předhusitských libereckých farářů končí.

Jistě již v roce 1352 stál v Liberci kostel,

zasvěcený patrně také tehdy, svatému Antonínu poustevníku. Bohužel se nezachoval jediný konkrétnější dobový pramen, nicméně o existenci farního chrámu nemůžeme pochybovat.¹⁰ Byl jistě malý a chudičkový, ostatně jako celý Liberec. Stál přibližně na místě dnešního arciděkanského kostela, již ve 14. století byl obklopen hřbitovem.

V příštím pokračování nastíníme historickou situaci po propuknutí husitských bouří i značné problémy, které s tím byly spojeny. Budeme se věnovat obecnějším procesům a jevům v českém církevním prostředí, a nahlédneme, jestliže to dochované prameny dovolí, i do Liberce a jeho farnosti.

¹ V konfirmačních knihách je nový kněz jmenován jako „*Johannes Johannis clericus Prag. dyoc. de Fridlant*“, tedy „Jan, (syn) Janův, klerik pražské diecéze z Frýdlantu.“ Připomeňme si, že Praha tehdy už měla svého prvního arcibiskupa, Arnošta z Pardubic (* 25. 3. 1297 ? – † 30. 6. 1364 Roudnice). Po ročním biskupském působení současně s povýšením pražského stolce na metropolitní byl Arnošt z Pardubic 30. 4. 1344 jmenován arcibiskupem. Podléhalo mu pak biskupství olomoucké a téhož roku založené biskupství litomyšlské. 2. září 1347 korunoval Karla českým králem.

² Zápis o konfirmaci Heinricha je velmi poučný, a to hned z několika důvodů. Patron Johann z Biberštejna je tu jmenován jako „*Johannis de Sebustein*“, což je jednak důkazem chyby písaře a dále neustálenosti rodového jména liberecké vrchnosti. Daleko důležitější je zmínka, že presentace faráře Heinricha se odehrála „*cum dimissione sui episcopi*“, to jest „s povolením jeho (míšeňského) biskupa“. Vzpomeňme, že Heinrich byl kněz z Míšeňska, a takto první zahraniční duchovní správce v Liberci. Musel si proto vyžádat svolení svého ordináře k začlenění do pražské arcidiecéze.

³ Tímto patronem však již nebyl panující člen rodu Biberštejnů, nýbrž Čeněk z Donína. Majitelem frýdlantského a tedy i libereckého panství nadále zůstali Biberštejní, pouze na čas Donínovi postoupili práva na svém vlastnictví (a tedy i liberecký patronát), s největší pravděpodobností jako nepeněžní vyrovnání svého dluhu.

Nikoli hned, nýbrž přibližně počátkem 9. století se reformovanému liturgickému zpěvu na počest tohoto významného papeže začalo říkat **gregoriánský chorál**.

Začátky církevního zpěvu. První křesťané byli Židé, odchovanci starozákonních rabínských škol, kteří zřejmě svůj obřadní zpěv postavili na tomto základě. – „Potom zapívali chvalozpěv a vyšli na Olivovou horu“ Mt 26, 30. Zároveň však se postupně rozvíjela liturgie Nového zákona a s přibývajícemi křesťany nových misijních území se postupně obohatil i zpěv a hudba prvních staletí o prvky řecké a římské. Prvorádým účelem zpěvu a hudby té doby bylo pozdvižení a otevření mysli k Bohu, nikoli estetický prožitek, což se ovšem nevyklučovalo. Konkrétní popis těchto raně křesťanských zpěvů nemáme. Melodie se dlouhou dobu tradovaly ústně, ostatně to byla obecná praxe starověku a židovské tradice zvláště pro sdílení myšlenkového bohatství mnoha generací.

Již rané křesťanství se začalo vlivem misijních cest apoštolů jazykově rozrůžňovat. Vedle aramejštiny, hovorové řeči Židů, se objevila řečtina a brzy na to (od 1/2 3. stol.) i latina, oficiální jazyk římského impéria. Po desítkách let občas lhostejně trpěného,

v horším případě pak krutě pronásledovaného křesťanství přišel na počátku 4. stol. milánský edikt, který je zrovnoprávnil s ostatními náboženskými kultury (o době, která následovala viz roč. 4 Obrázku, č. 4, 9. 4. 2006, s. 5 přílohy). To vedlo kromě jiného i k stále bohatšímu zkvalitňování liturgie a její hudební složky. Z tohoto století pochází první zaznamenané doklady křesťanské hudby – hymnus Klementa z Alexandrie a hymnus k Nejsvětější Trojici. Vytvořily se také již ustálené podoby bohoslužebných **ritů**³, kterých bylo ovšem v tehdejší církvi více než dnes, kdy masivně převládají **římský** a **byzantský**; tento je zjednodušeně nazýván **východní**. Tehdy se také vytvořily první latinské texty – **Gloria, Credo, Te Deum** aj.

Dosud mnoho nevíme o způsobu církevních zpěvů té doby. Je však známo, že se užívaly už tehdy dva typy: **antifonální**⁴, kdy se ve zpěvu střídaly dvě skupiny zpěváků (způsob židovského zpěvu žalmů v synagogách). Druhou možností bylo **responsoriální**⁵ provedení, kdy na zpěv kantora/kantorů odpovídal sbor.

Mezi roky 330 – 395 byla hlavním městem římské říše Konstantinopol (také Cařihrad, nyní Istanbul), po rozdělení říše na západní (Řím) a východní část zůstala metropolí křesťanského východu až do 15. století, kdy byla dobyta Turky (blíže o tom např. kniha Pád Cařihradu, loňský Obrázek č. 12, 31. 10. 2007, s. 25). Z doby svého rozkvětu zanechala v hudební tradici křesťanství řadu hudebních forem, např. **strofický**⁶ **hymnus** původem ze syrského chrámového zpěvu, kratší zpěvy, tzv. **troparia**⁷, a rozsáhlé, devítidílné **kány**⁸. Do našich dnů dochovaný **Ambrosiánský chvalozpěv** milánského biskupa sv. Ambrože (* okolo 338 Trevír – † 4. 4. 397 Milán) je patrně první antifonální zpěv v západní křesťanské liturgii. Zpěv v Římě se rozvíjel mezi 4 – 8. stoletím a názvy jednotlivých částí mše i označení hudebních forem je doprovázející byly posléze převzaty pro všechny oblasti katolického Západu.

Od počátku, kdy se tvořila křesťanská liturgie, byla na jedné straně snaha ji obohatit o vhodné hudební prvky, na straně

druhé stejná snaha vytvořit řád, systém, který by zabránil jejímu nekontrolovanému bujení a snižování kvality.

Zásadní význam pro liturgický zpěv a hudbu vůbec má reforma, kterou lze s poměrně značnou dávkou pravděpodobnosti klást do 8. století. Souvisí s mocenským vzestupem francké říše (o mnoha následujících osobnostech viz loňský roč. Obrázku č. 2, 24. 12. 2006, s. 9 přílohy; dnes je běžnější „franské“), jejíž první král z „karlovské“ dynastie, **Pipin Krátký**, posléze potvrzený papežem **sv. Zachariášem** (* ? Kalábrie – † 14. 3. 752 Řím; papežem od 4. 12. 741, liturgická oslava 15. března), se přátelil s významným misionářem Západu, **sv. Bonifácem**. Ten nejen christianizoval jeho říši i další oblasti Evropy, ale dal Pipinově státní správě základy pevné administrativní formy. Za návštěvy papeže Štěpána II. (III.)⁹ na franckém dvoře r. 754 byla dojednána, jak bychom dnes řekli, úzká spolupráce mezi oběma představiteli moci světské a duchovní. Při té příležitosti papež „oficiálně“ korunoval franckého vládce na krále. Pipin měl tehdy možnost poznat zblízka římský ritus a zřejmě podpořil „prolnutí“ obou ritů, galikánského s římským. V tomto okamžiku spatřují někteří badatelé počátek chorálu, dnes známého jako gregoriánský.

Syn Pipinův, historií označován jako **Karel Veliký** (2. 4. 742/748 Herstal, Belgie – 28. 1. 814 Cáchy, Německo), důsledně naplňoval¹⁰ otcův odkaz. Zařídil „výměnný pobyt“ franckých kantorů v Římě a naopak. Veškerý klérus francké partikulární¹¹ církve se měl naučit „Cantus Romanus“ (římský zpěv) a podle římského vzoru byly zakládány i „scholy cantorum“. Tehdy se také objevily první záznamy melodií. Nebyly to ovšem noty, jak je známe dnes, nýbrž jakési grafické značky (tečky, čárky, háčky) nad textem, zvané **neumy**. Tyto značky jsou původním a nejvlastnějším grafickým vyjádřením melodie gregoriánského chorálu. Podle **Davidu Ebena**¹² jsou neumy velmi promyšleným systémem, který v mnoha směrech předčí dnešní notaci. Počítá s tím, že ten kdo zpívá, zná melodii z paměti. Neumy tedy znázorňují relativní, stoupající či klesající pohyb melodie. Není to však jediná informace, kterou lze z těchto značek

vyčíst a které dnešní notový záznam nedokáže postihnout. Veškeré pokusy převést tento zápis do dnešní notové osnovy jsou tedy jen přibližnou transkripcí

fá také ve shovívavost a porozumění pro své postavení. Byli jsme lidé a propadli jsme lidským omylům!“ Bohoslužby dál sloužil P. Walter německy, v srpnu se objevuje první český zápis v ohláškové knize. Na svátek sv. Václava byla vedle německé i česká bohoslužba. Od 12. října podle výnosu ministerstva vnitřní se konala od 8 hodin bohoslužba v němčině a od 9 hodin v češtině. Bylo však zakázáno německé kázání a německé promluvy při svatbách a pohřbech. Evangelium, epistoly, modlitby a písně v němčině být mohly. První kněz, který zde v češtině sloužil mše, byl P. Josef Beneš, profesor z Trutnova. Někteří Němci však při čtení českého evangelia nepovstali a při jeho kázání odcházeli. Následoval zákaz jejich účasti na českých mších, který přišel z národního výboru. Farář Walter dojížděl od února 1946 také sloužit mše svaté do Mníšku. Habendorf opustil 5. dubna 1946. Jen jeho vlčák, kterého musel nechat u známých, se ještě dlouhou dobu snažil dostat domů, na faru. Další osudy P. Waltera jsou zatím neznámé. Třeba ale něco najde některý čtenář v archívech a napíše pokračování ...

Podle obecní kroniky v překladu paní L. Kubíkové a poznámek P. Waltera v překladu pana M. Drägera zpracovala Mirka Šimová

DĚLNÍCI NA VINICI LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (4)

V posledním příspěvku jsme společně nahlédli do nelehkého údělu středověkých kněží a poznali některé problémy, jimž museli čelit. Nyní konečně nastal čas, abychom od obecného přešli ke konkrétnímu a zaměřili se na jednotlivé příběhy libereckých farářů a jejich farností od první písemné zmínky v roce 1352. Je třeba předem říci, že prakticky po celé předbělohorské období je přímých dokladů o Liberci samotném a tím spíše o libereckých církevních událostech pomálu. Paradoxně nejlepší je situace pro předhusitské období, které by také mělo tvořit hlavní téma následujících řádků.

V roce 1352 je liberecká farnost poprvé připomínána v souvislosti s placením desátku ve prospěch universální církve. Tehdy spadala do žitavského děkanátu a spolu s ním

do boleslavského arcijáhenství. V oblasti již existovala celá řada farností, v nejbližším okolí to byly Bílý Kostel, Hodkovice, Hrádek nad Nisou, Chrastava, Oldřichov, Rochlice, Václavice, Vítkov a Vratislavice. Výše placného desátku poměrně přesně určuje velikost dotčené farnosti, Liberec kupříkladu odváděl 2 české groše ročně a patřil mezi nejchudší obročí v celém žitavském děkanátu. Stejnou částku přiznávali faráři z Rochlice a Vratislavice, ještě o 1 groš méně platil správce vítkovské farnosti. Patronátními pány byli tehdy Biberštejnové, majitelé frýdlantského panství již od roku 1278. Kromě Liberce vykonávali patronát také nad Rochlicí, Vratislavicemi a Hodkovicemi.

Prvním doloženým libereckým farářem byl **Mikuláš (Nikolaus)**. Zdejší obročí zřejmě spravoval již před rokem 1359, poprvé je však doložen právě až toho roku. Zemřel zřejmě na přelomu let 1359–1360, neboť tehdy presentoval patronátní pán Friedrich z Biberštejna na uprázdněnou faru nového pastýře **Jana (Johannese)**, rodem z Frýdlantu. Tuto presentaci konfirmoval pražský arcibiskup 20. ledna 1360, do úřadu Jana slavnostně uvedl farář ze sousední Rochlice.¹ Bohužel zmíněné uspořádání nemělo dlouhého trvání, ještě v roce 1360 došlo hned ke dvěma změnám. V průběhu roku zemřel nejen Friedrich z Biberštejna, ale především farář Jan. Nový správce frýdlantského panství, Friedrichův syn Johann II. z Biberštejna, jmenoval k uprázdněnému beneficiu kněze **Heinricha** z míšeňské diecéze. Heinrichovo jmenování potvrdili arcibiskupští úředníci již 2. listopadu 1360, slavnostním executorem byl opět rochlícký farář.²

Heinrich je ovšem na dlouhou dobu poslední známý liberecký farář, z nějakých důvodů se náš hlavní pramen, totiž Libri confirmationum, na celá tři desetiletí odmlčel. Jistou dobu po roce 1360 určitě pečoval o liberecké věřící farář Heinrich, jeho přímého nástupce či přímé nástupce však neznáme. Teprve 26. srpna 1390 vystupuje z anonymity farář **Mikuláš (Nikolaus) Rotmann**, když se souhlasem patrona libereckého kostela³ směnil své obročí s jistým **Trapittlawwem**, dosavadním farářem v Kunnersdorfu v Sasku.⁴ Nad výměnou bděl a faráře Trapittlawwa instaloval farář z Friedersdorfu. Jednoznačně

v Litoměřicích hrával na varhany v dominikánském i děkanském kostele a v katedrále. V naší škole pracoval od počátku své dráhy učitele. Hrál v kostele až do svého onemocnění rakovinou obličeje, na kterou zemřel 9. prosince 1942 ve věku 78 let. Při jeho pohřbu mu P. Walter poděkoval za vše dobré, co zde vykonal, a svou řeč zakončil: „Pán Ti dá věčnou odměnu v nebi. Když jsi zde na zemi vyluzoval pozemské akordy, kéž je Ti dopřáno tam v nebi zapojit se do věčných melodii nebeských.“

V roce 1940 zahynuli čtyři vojáci z naší obce v bojích o Francii. Jedním z nich byl i Georg Thaute, syn varhaníka a otec dvou dětí. Zemřel měsíc po svém narukování. V květnu se slavil Den německé rodiny, při kterém bylo matkám předáno 11 čestných křížů.

Některé církevní svátky byly z důvodu válečného stavu prohlášeny za pracovní dny a přesunuty na neděli. V listopadu 1941 proběhly ve farnosti misie pod vedením jesuitského kněze. V rámci zimní pomoci se konala mimořádně sbírka zimního oblečení pro vojáky na frontě. V tomto roce zemřelo na východní frontě devět vojáků z Habendorfu. V roce 1942 byly zabaveny všechny zvony na kostele, kromě umíráčku. Na východní frontě zahynulo 16 našich rodáků. Vzhledem k celkem těžkým ztrátám německé armády došlo k verbování stále mladších ročníků. Jako první byli v roce 1943 povoláni Fritz Karrer a Helmut Ulbrich, oba patnáctiletí. Došlo k zavedení přidělových lístků na tabák, lístky na základní potraviny byly poníženy. V červnu zničil továrnu Josefa Zimmermanna rozsáhlý požár, který tak po sto letech výroby ukončil zcela její provoz. I tato událost přispěla k pořízení nového auta se stříkačkou pro naše hasiče. Během roku se ozval 4× letecký poplach. Došlo k opravě vozovky od tělocvičny k náměstí, příchodu ke škole, byla položena kanalizace a založeny chodníky.

V lednu 1943 se měli hlásit muži i ženy k nasazení na práci do Říše. Muži od 16 do 65 let a ženy od 17 do 45 let. Osvobození byli kromě jiných i duchovní, takže P. Walter přes svých 37 let mohl zůstat na svém místě. Objevili se první utečenci z bombardovaných oblastí Německa, vybrané rodiny poskytly ubytování lidem z Bochumi, do konce roku přijelo 72 lidí. V kostele se nad oltářem Panny Marie

zřítela v srpnu část klenby a tato skutečnost se stala podnětem pro opravu vnitřku kostela. Celkem stála oprava 1 985 marek. Na svátek Všech svatých šli k odvodu muži ve věku 50 – 60 let. Odvedeni byli nemocní, chromí i invalidé z 1. světové války.

Nastal rok 1944. Atentát na Hitlera v červenci se nezdařil, v srpnu byla vydána výzva k domobraně. Všichni schopní do 65 let byli vyškoleni k boji s pancéřovou pěstí, stavbám barikád apod. K pracím byli povoláváni i zajatci. Zhoustlo bombardování nad Německem, všichni tušili, že válka se chýlí ke konci. Jen někteří ještě doufali v zázrak.

Začátkem roku 1945 se začali objevovat uprchlíci, kteří hledali nový domov. Usedlíci se snažili pomoci a pokoušeli se odvrátit vtravou myšlenku, že by i oni mohli jednou narychlo opouštět domov jen s tím nejnnutnějším. Nepřicházeli jen civilisté, ale i vojáci. Místní úřady měly plné ruce práce, aby zvládly všechny požadavky na jejich ubytování a stravu. V dubnu už nebylo v domácnostech žádné dříví, k lesům na klestí chodila každý den skoro procesí lidí. V květnu začalo povstání v Praze a čekal se každým dnem příjezd Rusů. Ti přišli 9. května, v oknech se začaly pomalu objevovat bílé vlajky, následovaly červené a pak i první československé. Sudety byly připojeny k Československu. Rusové si vybírali místa vhodná k ubytování, pokud se jim dům či byt zalíbily, původní majitelé museli do půl hodiny odejít. Kronikář si všimá kamarádství mezi důstojníky a jejich vojáky, dále jejich přílišného popíjení a slabosti pro ženy. Po příchodu Rudé armády převzala vedení obce Komunistická strana, vrátili se čeští úředníci na dráhu, poštu a policii. V srpnu 1945 vydal prezident Eduard Beneš dekret, který se stal podkladem pro odsun Němců z republiky. Naši obyvatelé se na odsun připravovali ve sběrném táboře v areálu továrny bratří Siegmundů (později Tesla). Někteří situaci neunesli a zvolili raději dobrovolný odchod ze života. V jejich konfiskovaných domech se pomalu zabydlovali příchozí ze všech koutů Čech i Slovenska. Citace z kroniky: „Je to tvrdý osud, který stihl německý národ, jeho vina je slepá víra v Hitlera a Říši. Osudný ortel postihl ale i jistou část národa neprávem, avšak musí také trpět následky porážky. Tato část necítí vůči českému národu – přes tvrdé zacházení – nenávisť. Dou-

(přepisem) také proto, že gregoriánský chorál nezná rytmus v dnešním smyslu slova. Jeho melodie volně, takřka neznatelným pohybem plyne, jakoby nemá konce.

Pokud bychom tedy chtěli krátce postihnout, co je gregoriánský chorál, můžeme se přidržet „učebnicové“ definice:

Gregoriánský chorál je jednohlasý bohoslužebný zpěv latinské církve, jehož jádro se ustálilo přibližně v 8. století na území francké říše. Je základem veškeré evropské hudby, ze kterého čerpali největší skladatelé všech staletí (např. Palestrina, Bach, Mozart), až po dnešní dobu (Petr Eben). Představuje neobyčejně členitý repertoár s množstvím různých forem – od prostých zpěvů, v podstatě recitativů, až po velkoryse klenuté, virtuosní melodie. Jeho bohatství je dvojího druhu – hudební a spirituální.

Jedna z mnoha charakteristik výstižně praví: „**Gregoriánský chorál je jako laserový paprsek, který je s to zaměřit svoji léčivou sílu přímo na zraněné místo lidské duše.**“

(pokračování příště)

¹ Jan 21, 18 – ed. J. Matějka KN, Kostelní Vydří r. 2006

² **Kánon** – v tomto případě **část mše** zcela určitých vlastností (srov. vysvětl. 8); poznamenejme, že např. eucharistické modlitby II až IV nemají tvar kánonu a vůbec je kánodem nelze nazývat, i když se to, jako dosti častý zlovyk, děje. Kánonů bývalo dříve více, dnes se zachoval (jako eucharistická modlitba I) jediný, římský.

³ **Ritus** – obřad, bohoslužebný řád. Tehdy také např. **ambrosiánský** (dodnes v Miláně), **mozarabský** (Španělsko; Mozarabové byli křesťané pod jhem Arabů na Pyrenejském poloostrově – srov. dnešní termín Eurábie), který se udržel v Toledu dodnes, **galikánský** (přibližně oblast dnešní Francie), **byzantský/východní** – užívá se dodnes – a řada dalších.

⁴ **Antifonální** – ve zpěvu se střídají dvě skupiny zpěváků (způsob židovského zpěvu žalmů v synagogách).

⁵ **Responsoriální** – provedení, kdy na zpěv kantora/kantorů odpovídá sbor.

⁶ **Stropha**/řec. – obrat, sloka; v českém žaltáři jsou strofy vyznačeny krátkými červenými čárkami.

⁷ **troparion** – útvar byzantské duchovní poezie, **tropus** – textová nebo. melodická variace původního zpěvu, vsuvka

⁸ **Kánony** – kontrapunktová (nota proti notě) forma imitace jednoho tématu v daném intervalu.

⁹ Po sv. Zachariášovi byl zvolen Štěpán II., který zemřel třetí den po volbě, aniž by byl vysvěcen na biskupa, jak zmínil Jan Voženílek ve svém článku Kdy se člověk stane papežem? v roč. 3 Obrázku, č. 6, 15. 5. 2005, s. 6. Ale podle pojetí papeže jako světského panovníka papežem byl. Proto jeho následník se uvádí jako Štěpán II. (III.): * 714/715 Syrakusy – † 26. 4. 757 ?; papežem od 26. 3. 752.

¹⁰ Karlova velikost se projevila i ve volbě rádčů. Nejpřednější z nich, geniální Alcuin (jméno znamená „přítel chrámu“), zasluhuje zvláštní pojednání.

¹¹ **Partikulární** – viz letošní Obrázek č. 3, 3. 2. 2008, s. 5.

¹² **David Eben** (* 6. 1. 1965 Praha) – umělecký vedoucí mužského sboru Schola Gregoriana Pragensis, který založil r. 1987. Věnuje se středověké vokální hudbě, především právě gregoriánskému chorálu. Toto umělecké těleso patří k absolutní evropské špičce v oboru.

*Z archivních pramenů volně zpracoval
Pavel Kozojed*

Foto

- Karel Veliký – busta

*- Iniciala I ze středověkého iluminovaného rukopisu: **Incipit prologus ...***
(„Začíná se úvod ...“)

*- Záznam středověkého liturgického textu s poznámkami a **neumami***

- Papež Řehoř I. Veliký (v dosavadních číslech Obrázku byl jen několikrát zmíněn, naposledy loni v č. 9 v Moru proprio Summorum Pontificum);

zasluhuje též zvláštní článek

- Řehoř I. Veliký: idealizovaný portrét od Antonia da Messiny

- Řehoř I. při diktování gregoriánského chorálu (miniatura z Antifonáře ze St. Gallen, okolo roku 1000)

SOCIALISMUS

ZDROJE, TENDENCE, MORÁLKA

(2) Solidarita a přerozdělování

3. Může být majetková rovnost přirozená?

Předpokládejme, že lidé si jsou majetkově rovni. I zde je ale nerovnost např. co do talentů, schopností. Je tu např. vynikající spisovatel, zpěvák, malíř atd. Nelze docílit, aby všichni byli stejně vynikajícími spisovatelé, zpěváky, malíři ... (Lze ale snadno docílit, že nikdo nebude vynikajícím spisovatelem ... To už je totalitní verze socialismu, např. genocentrismus, který používá genového ničení.) Mnozí lidé si dobrovolně koupí vynikající knížku, CD, obraz – dobrovolně za ně vymění část svého majetku.⁹ Časem tu máme nerovnost: onen spisovatel, zpěvák, malíř jsou najednou podstatně bohatší, než mnozí jiní. A onen předpokládaný (my ovšem víme, že nemožný) původně rovnostářský výchozí stav je přirozenou cestou passé. Je nový nerovný stav nespravedlivý? A pokud ano, z jakého důvodu? Byl-li ten první rovnostářský stav spravedlivý, pak i ten nový, nerovný, musí být nutně také spravedlivý, vznikl-li svobodným spravedlivým jednáním. (Pokud by se chvíli tolerovala tato nerovnost, ale v revolučních vlnách by se zase třeba na majetnější spisovatele totalitně došláplo, např. nějakými periodickými Vítěznými únory – „neuvědomělí“ spisovatelé by to jistě těžce nesli. Nebo – jako u nás v minulém století – by se mnozí k revoluci přidali a kradlo by se jinde. Nerovnost prostě trvala.)

K majetkové nerovnosti: Lidé nejsou stejní (snaha genocentristů o klony je sice totalitářská, ale ani jednovaječná dvojčata nejsou stejně schopná). Nerovnost v majetku je v netotalitní společnosti přirozená, i když vzniká spravedlivým jednáním. Původní odlišnosti jsou v píli, nadání, talentech, štěstí (!), dovednosti, iniciativě. I kdybychom vyšli z naprosto rovnostářského výchozího stavu, pak svobodné netotalitní vzájemné působení – s rovností před zákonem – nestejných, přirozeně nerovných lidí, nutně vede k nestejnosti, nerovnosti rozdělení bohatství. *Nerovnost bohatství tak v důsledku lidské přirozenosti je nutná, má-li být společnost spravedlivá.* Navíc rovnost (kterou jsme jako

počáteční předpokládali) sama od sebe přirozeně nikdy nevznikne, vždy ji lze jen uměle totalitně trvale nebo přechodně nastolit, ale ne udržet.

4. Je majetková nerovnost sama sebou nespravedlivá?

Pokud máme ve společnosti rovnost všech před zákonem, je to znamení, že zákony jsou spravedlivé a respektované. Je to i znamením, že to, co zákony zakazují, jsou zločiny (např. vraždy, krádeže, podvody, otroctví). Lidé ve svých vzájemných vztazích tyto zákony dodržují (např. při svých pracovních a obchodních činnostech a jednáních). Poznamenejme, že naše společnost takovou zdaleka není. Dokonce naše společnost je horší, než byla společnost otrokářská – je tu beztrestné zabíjení nevinných nenarozených lidí, a to v masovém měřítku. Tam byla částečná nerovnost otroků a svobodných lidí před zákonem, zde nemá nenarozený člověk ani právo na život. Je to paradoxní a tragické, že jsou na jedné straně bránění nějak slabí, např. děti, handicapovaní, či staří lidé, a na straně druhé je dovoleno mnohým zabijákům legálně zabít bezbranné lidi v matčině lůně, kteří mají tutéž lidskou přirozenost. Není to ale zdaleka jediná nespravedlnost našich zákonů. U dospělých je nespravedlivým zákonem např. povolení rozvodu bez stanovení viny za něj.

K nespravedlnosti majetkových rozdílů: Materiální výsledky jednání lidí ve spravedlivé společnosti v žádném případě nemůžeme označit za nespravedlivé, ať už budou zcela rovné, anebo naprosto nerovné. Pokud lidé jednají svobodně v souladu se spravedlivými zákony, pak vzniklý stav rozdělování majetku ve společnosti není nespravedlivý. Nespravedlivý by byl tehdy, kdyby byl důsledkem nespravedlivého, v tomto případě nelegálního jednání (podvodů, krádeží apod.), krátce: důsledkem porušování spravedlivých zákonů. Anebo: pokud by majetkový rozdíl vznikl na základě nespravedlivých zákonů. *To znamená, že považovat společnost za nespravedlivou pouze proto, že je materiálně nerovná, bez toho, že bychom věděli, jak ta nerovnost vznikla, je neudržitelné, mylné, škodlivé. Samotný fakt majetkové nerovnosti není důkazem její nespravedlnosti, jejich nespravedlivých zákonů.*

ly týdny napětí. Po omezení německého tisku byl zdrojem informací výhradně rozhlas, ale brzy museli obyvatelé své radiopřijímače odevzdat. Bylo vyhlášeno stanné právo, rodiče se báli posílat své děti do školy. České obyvatelstvo se začalo stěhovat do vnitrozemí, armáda usilovně pokračovala v práci na opevnění. Po vyhlášení mobilizace se v obci objevily vojenské posily. Němci si také začali balit kufry, aby byli připraveni kdykoli odejít. Po podpisu Mnichovské dohody dne 30. září byl nejistotám konec. Armáda opustila obsazené posice a po menší noční přestřelce v areálu firmy Karrer se přesunula na levý břeh Nisy. Ještě týden zůstala v této části obce, zatímco na náměstí přišla od Frýdlantu kompanie 52. pěšího pluku Bautzen. Příchod německých ozbrojených sil byl vítán, radiopřijímače vráceny a konaly se i děkovné bohoslužby v kostelích. Objevily se první výzvy ke klidu, návratu do práce a do školy. Čeští státní zaměstnanci byli uvolněni ze služby, na jejich místa přišli Němci. Po rychlém zavedení říšskoněmeckého práva došlo všude ke změně. Na silnicích se začalo jezdit vpravo (jako jezdíme dodnes). Silnice do Liberce byla zcela uzavřena při Hitlerově návštěvě Chrastavy 6. října. Pekařský pomocník, který tento den vezl housky z centra Habendorfu do části Zlatý kopec, se musel prokázat propustkou. A přitom se ze vsi dalo do Chrastavy projít přes les bez potíží.

Místní SdP převzala vedení konsumního spolku, zničila dokumenty četnické stanice. Komunistické knihy z knihovny zabavila a uložila ve školním sklepě. Dále obsadila obě české třídy ve škole, jednu použila pro obecní knihovnu a jednu jako sklad NSV (Národně sociální péče pro blaho lidu). NSV se věnovala poradně pro matky – program „Matka a dítě“ pomohl získat mléko a potraviny. NSV posílala potřebné děti na ozdravné pobyty do Německa a organizovala různé sbírky. Ve své podstatě pokračovala v činnosti spolků, které zde působily už léta před ní. Těmto spolkům už zvonil umíráček. Otěže přebírala obec za vedení SdP, která v listopadu splynula s hitlerovskou NSDAP. Spolek pro stavbu koupaliště byl zrušen v prosinci 1939, činnost Nadace Josefa Zimmermanna byla ukončena v únoru 1940. Školku, kterou spravovala, převzala pod svá křídla také obec.

Sjednocování bylo heslem těchto let. Mládežnické svazy se změnil v Hitlerjugend. Každá obecní oslava měla politický náboj a kdo nebyl viděn na náměstí při setkáních na podporu režimu, stal se podezřelým.

Pokud ale při čtení kroniky odstraníme nacionální náboj, máme před sebou všední životy obyčejných lidí. Starosti o běžné bytí, radost z dětí, navíc ještě obavy o životy synů a mužů, kteří byli odvedeni. Probíhaly církevní slavnosti, prosebné mše za vojáky, vzpomínkové za padlé i v předchozí válce. Mládež se bavila při tanci, stavěla májky, dál se konaly svatby, rodily děti, zemřelí byli vyprovázeni z kostela na místní hřbitov. I sbírky nesly své ovoce. První zimní program vynesl potřebným lidem přes 13 tisíc RM na topení, ošacení a potraviny. V dalších letech se vybíralo s podobným výsledkem. A přišel první odvod „dobrovolníků“ na frontu, 8. ledna 1939 odešlo celkem 32 mladých mužů ve věku 19 – 20 let.

Od 1. února 1939 byl zrušen Svárov jako samostatná obec a připojen k Habendorfu. V dubnu došlo v důsledku nového obecního uspořádání k rozpuštění zastupitelstva a starostou byl jmenován holič Willi Scholze. Po zavedení občanských sňatků byl i oddávajícím úředníkem. Jeho prvními oddanými se stali snoubenci slečna Anna Herbigová z Radčic a pan Rudolf Kretschmer z Althabendorfu. Svatba se konala 2. května 1939. Po zrušení celních hranic 1. 4. 1939 došlo k velkému provozu mezi Sudety a Německem, kromě zboží cestovali i lidé. Někteří se cestou do Liberce zastavovali i zde, tak hostince a obchody neměly o návštěvníky nouzi. Ožila továrna bratří Sigmundů, po čtyřech letech nečinnosti došlo k jejím stavebním úpravám a mohla sloužit výrobě pro potřeby letectva. V červenci proběhlo sčítání lidu, celkem zde žije 2 322 osob, z toho se jich 2 299 přihlásilo k německé národnosti. V září zemřeli v bojích v Polsku tři naši vojáci. NSDAP začala oceňovat matky, zvláště ty s více dětmi, čestnými kříži. V tomto roce jich rozdala 135.

V lednu 1940 neměl P. Walter vedoucího kůru ani varhaníka, a tak na toto místo po třech letech pausy přichází opět pan Josef Thaute. Pensionovaný učitel, který službu varhaníka vykonával obětavě od roku 1903. Již v době svých studií v učitelském ústavu

Tvé setkání, Pane, bylo bolestné, ale já nemám matku, která by mne oplakávala.

Jsem uvězněn v lůně ženy, která mě chce usmrtit.

5. zastavení:

Šimon z Kyrény pomáhá Pánu Ježíši nést kříž

Tobě někdo pomohl nést kříž, ale není člověka, který by pomohl mně.

Lékař dá ženě narkózu, aby necítila bolest, až já budu v bolestech umírat.

6. zastavení:

Veronika podává Pánu Ježíši roušku

Ó, kdyby nějaká Veronika mohla potěšit i mne v mé bezmocnosti!

Což nikdo nedbá na pohromu, která se na mě řítí? Proč mlčí ti, kdo to svými zákony umožnili? I křesťané, kteří většinu času věnují záležitostem jiným?

7. zastavení:

Pán Ježíš padá pod křížem podruhé

Dokud jsem tak maličký, mohou mě ti velcí snadno poslat do záhuby.

Počítají, kolik je budu stát. Nestojím je mnoho, i proto zahynu.

8. zastavení:

Pán Ježíš těší jeruzalémské ženy

Nepomohly ti, Pane Ježíši, ženy svým pláčem, nemohly zabránit tvé smrti.

K čemu jsou mi veřejné debaty, když na mé smrti nic nezmění?

9. zastavení:

Pán Ježíš padá pod křížem potřetí

Případ je jasný, musím padnout.

Plánování lidstva mi přisoudilo, že na Zemi pro mne není místa.

10. zastavení:

Pána Ježíše svlékají z oděvu

Při ukřižování ti vzali šat, já ještě nemám na sobě nic než svou kůži.

Kůži mi probodnou, tělo rozdrť.

11. zastavení:

Pán Ježíš je přibit na kříž

Tebe přibili na kříž.

Mě roztrhají na kousky a ty všechny zkontrolují, abych jim neškodil po smrti.

12. zastavení:

Pán Ježíš umírá na kříži

Ty umíráš, umírám i já. Ty zcela nevinný, já též bez jakéhokoliv osobního provinění.

Vzpomeň si, Pane, je-li možno i na mne, až přijdeš do svého království.

13. zastavení:

Pána Ježíše snímají z kříže

Mrtev jsi mohl spočinout v klíně své matky.

Ale já – já jsem pro svou matku prokletím, břemenem, kterým nechce obtížit své svědomí.

14. zastavení:

Pán Ježíš položen do hrobu

Tebe uložili do hrobu, mne hygienicky zlikvidují.

Budu čekat na soudný den, kdy budu svědectvím proti „rodičům“, proti všem, kdo mou smrt způsobili, i proti všem vlašným.

P. VOLFGANG WALTER A STRÁŽ V DOBĚ 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

P. Wolfgang Walter se narodil 25. října 1906 v Ústí nad Labem a na kněze byl vysvěcen 29. června 1932. Přišel k nám z místa kaplana v Jablonci nad Nisou a převzal farnost po krátce působícím administrátoru P. Franzi Dauschovi. P. Walter se ujal svého úřadu v neděli 11. 9. 1938. Jeho působení v obci pokrývá léta od podpisu Mnichovské dohody až po období vysídlení místního obyvatelstva za hranice republiky. Obyvatelé nového faráře vítali s radostí, od fary ke kostelu stál slavnostní špalír a u kostela jej pozdravil starosta Willi Scholz, řídící učitel Otto Kittel a velitel Sudetoněmecké strany (dále jen SdP) Ernst Peuker. Během svého působení P. Walter v Habendorfu nepokračoval v psaní farní kroniky, zdrojem je tedy jen několik jeho poznámek a hlavně obecní kronika. Tato kronika má od roku 1938 neúplné stránky, některé části textu jsou vystřiženy.

Jaká byla tehdy situace v obci? Místní obyvatelé, v naprosté většině německého původu, v letech světové krise velice dobře slyšeli na volání Konráda Henleina po připojení k Německu. V březnu 1938 došlo ke sjednocení členů Strany živnostníků, Strany rolníků a Křesťanskosociální strany lidové do SdP. V květnu se konaly volby a před nimi se tu objevila československá armáda. Část zůstala přímo v obci, část zaujala své posice u opevnění v bedřichovském lese (leží směrem ke Chrastavě). Po volbách, kdy SdP získala většinu křesel (24 křesel ze 30!), se přesunuly všechny jednotky k bunkrům, kde usilovně pracovaly na obranné linii. Následova-

5. Je možné solidaritu nařídít?

Fajn, řeknou si někteří, materiální nerovnost sice může být přirozená a tudíž spravedlivá, ale přesto je správné a ušlechtilé nenechat chudé v bídě. A řeknou: „toto se týká solidarity, tedy povinnosti postarat se o chudé.“ Ale zde je chyba!

Sice ano, je správné, ušlechtilé a vznešené nenechat chudé v bídě, a solidarita je tudíž ctností bližních, vycházející z lásky k lidem okolo. Ale: ctnost, aby byla ctností, musí být dobrovolná, musí být svobodně zvolená. Když pomáháte chudému (či obecně nespravedlivě trpícímu) z důvodu bliženské lásky (chcete být dobrými bližními), soucítíte s ním a jste s ním solidární (např. tak, že mu vypomůžete finančně, radou, dobrým skutkem, napomenutím nebo výchovným trestem). To je obecně ctnost, konkrétně solidarita.

K povinnosti solidarity: Je sice povinností bližního postarat se o chudé, ale je to **je-nom** povinnost mravní, nikoliv zákonná. Mravnost nelze vynutit, nelze ji mocí, např. zákonem přikázat. Ani solidaritu stejně jako lásku nelze přikázat – pak už by to nebyla solidarita, ani pomáhající by už nebyl bližním. Mohl by se sice nějakou dobu snažit o jakousi mravnost při plnění rozkazu, ale efekt by byl týž s mravností nebo bez ní. Mravnost znečitlivělého vojáka. A nepozorujeme náhodou okolo sebe nárůst sobectví, tak velkého sobectví, že mu nikdy dříve nebylo rovno? Sobci byli vždycky – „řádne platím daně, tak co bych se ještě staral(a)?“ – ale byli také velcí dobrodinci.

6. Je přerozdělování solidaritou?

Ze státního rozpočtu jdou velké částky na různé projekty, které mají pomoci a mnohdy pomáhají potřebným lidem. Ale jde zde o solidaritu? Především není ctností, a tudíž ani solidaritou, pokud lidé, kteří jsou momentálně u moci, pod hrozbou vezmou majetným lidem část jejich majetku a rozdají jej méně majetným skupinám lidí, a na oplátku od nich čekají, že tito méně majetní lidé nějak prospějí lidem „u vesla“, např. je znovu zvolí. Jedná se o model „Jánošík, oloupený a obdarovaný“. To není solidarita. Koho solidarita s kým by to mohla být? Snad vaše s člověkem chudším? Když děláte něco ze strachu a donucení? Anebo Jánošíka s chudým člověkem? Jánošík přece nedává ze svého, a navíc – od chudě-

ho člověka očekává protislužbu: Socialističtí politici (či, bohužel i křesťansko-socialističtí), tj. oni lidé, rozhodnou, že movitější lidé mají být zdaněni ve prospěch lidí nemajetných, od kterých pak politici očekávají, že je budou na oplátku volit. Také se tu nejedná o solidaritu. Jedná se o státní přerozdělování majetku. Ano, státní přerozdělování je mnohokrát (nejen z hlediska lidí „u moci“, ale i chudých) prozíravé a správné, z důvodů stability a soudržnosti ve společnosti: a to tehdy, když ti, kdo mají v lidech veškerým umem a všemi silami probouzet mravnost (solidarititu), to nedělají, nebo dělají špatně. Lidí chudších je mnoho a lidem bohatým to zas až tak neuškodí. Ale neříkejme tomu „sociální spravedlnost“ či „princip solidarity“. Nazvěme to pravým jménem: politici z peněz druhých uplácejí své voliče a hlasatelé mravnosti se zbavují odpovědnosti – obojí se přitom cítí velice ctnostně, morálně, spravedlivě a solidárně. A na tom nic nemění to, že i mnozí lidé bohatí (nepatří však dosti z nich ve skutečnosti mezi lidi požívající tyto „výhody“ – to je velice nepřijemná otázka!) s takovým přerozdělováním souhlasí.

K přerozdělování: Nejen proto, že je i nemálo lidí bohatých, kteří z různých důvodů s přerozdělováním souhlasí, nemůže celkově o solidaritu jít. Navíc nesouhlas těchto lidí může být úplně spravedlivý: Pokud trvá

prerозdělování, trvá údajný „boj“ s nekontrolovatelností, neadresností, korupcí ... Boj v němž nelze zvítězit, navzdory všemu ujišťování, všem výzvám prerозdělovatelů i výzvám mravokárců, navzdory kontrolám bez konce a prověrkám, navzdory jakýmkoliv reorganizacím. Dalším výsledkem je všeobecné rozbuzení necitlivosti svědomí, neúcta k zákonům.

7. Je prerозdělování jednotlivcům jediné?

Prostředky, které stát získal, např. z daní, prerозděluje i jinak. Cílem této státní „péče“ nejsou jen konkrétní lidé, ale i větší celky – samosprávné obce a kraje. Tato společenství mají sice vlastní rozpočty, ale většina příjmů (u krajů téměř všechny, u obcí rozhodující část) je přiznaným podílem z výnosů daní, které stát vybírá a centrálně rozděluje. Tzn. že u nás je finanční nezávislost obcí velmi malá a krajů nulová. Ubohých 5 % příjmů obcí pochází z místních daní (u nás jen daň z nemovitostí) a místních poplatků. Místní daně a poplatky mají mít především tu vlastnost, že jsou beze zbytku příjmem obce. Druhá vlastnost, tj. že o výši místní daně by měla rozhodovat obec, u nás však není naplněna. Ostudné a katastrofální je zejména to, že z důvodů svého populismu obce v ČR o větší finanční nezávislost vůbec neusilují, pouze se handrkují se státem o co nejvyšší podíl z jeho daní.

A něčím principiálně úplně stejným je financování církví státem. U obcí přece jen po roce 1989 došlo k jakési dílčí změně, protože byly zrušeny národní výbory. Ale financování církví se děje nadále podle totalitního Gottwaldova komunistického zákona z roku 1949.

K prerозdělování obcím, krajům a církvím: Toto socialistické prerозdělování je stejně nemravné, jako prerозdělování ve vztahu k jedincům, má stejné destruktivní účinky.

8. Bludný kruh?

Zdálo by se, že už toho bylo dost. Ale není, a uvedené způsoby obrovského prerозdělování nejsou jediné! Kromě globálního prerозdělování všichni známe ještě prerозdělování účelové, na daný účel. Subjekt, ať jedinec, občanské sdružení, obec nebo farnost škemrá u státu ještě o další prostředky, granty, subvence, dotace na zamýšlený účel, projekt ... Současný stát se pochopitelně rád staví do chápající po-

sice moudrého dárce – přímo to odpovídá jeho socialistické povaze. Zaručuje to růst jeho moci. S tím je spojen stálý nárůst státního administrativního aparátu. Jeho zaměstnanci jsou (paradoxně) také voliči a mají eminentní zájem zlepšovat svoje postavení. Pro dožadující se subjekt často bývá škemrání na úřadech nezbytné, pokud chce zamýšlenou věc realizovat. Daňové zatížení občanů je totiž tak velké, že jen málu odolných subjektů se podaří obstarat si prostředky přímo od těch, kterým chtějí sloužit. Jak jsou dnes třeba financovány charity – je to z darů jednotlivců, nebo spíše z prerозdělování daní?

A toto škemrání bylo v posledních letech povýšeno i na globální, mezinárodní úroveň. Můžeme téměř kopírovat předešlý text: Současná 'Evropská unie' se ráda staví do chápající posice moudrého dárce – přímo to odpovídá její socialistické povaze. Zaručuje to růst její moci ...

Závěr: Vzájemná solidarita mezi lidmi z dříve uvedených důvodů, při obrovském daňovém zatížení vůbec nemůže být dostatečná a jako taková ze společnosti s upevňováním prerозdělování zákonitě mizí. Místo ní přicházejí útěsné náhražky a bují korupce a sobectví. **Bez cíleného zásahu proti socialistickému smýšlení je opětovné probuzení mravnosti nemožné.** Těžko k její obnově nabádat, když okolnosti jsou drtící a korumpující síly tak silné. Stát daňovou vyčerpanost občanů pečlivě udržuje – škemrající subjekt mu leze rovnou do tlamy. Latinsky: **CIRCULUS VITIOSUS SOCIALISTICUS.**

⁹ Pokud žádný majetek nemají, je tu zase totalitní socialismus, např. komunismus nějakého Pol Pota; kdo bude v komunismu pečovat o to, aby virtuos nemusel hodinu denně jezdit s jeřábem a mohl cvičit na housle, jak je to potřeba k virtuositě? a nebude chtít jeřábník taky raději cvičit na housle? Pol Pot zrušil housle i jeřáby a každý měl jen motyku: rolníci na obdělávání rýže, jejich dozorcí na mlácení rolníků. Ale co když se chtěl rolník stát raději dozorcem?

br. Felix OFM (s použitím několika myšlenek článku „Socialismus a jeho morální omyly“ Romana Jocha v RC Monitoru 4/2008)

Tranquility, provide for the common defence, promote the general Welfare, and secure the Blessings of Liberty to ourselves and our Posterity, do ordain and establish this Constitution for the United States of America ...

My, lidé Spojených států, abychom utvořili dokonalejší jednotu, zavedli spravedlnost, zaručili domácí pokoj, postarali se o společnou obranu, podporovali obecné blaho a poskytli požehnání svobody sobě i svým potomkům, stanovíme a zakládáme tuto Ústavu Spojených států Ameriky ...
- Arcibiskup baltimorský John Carroll, S. J.

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

ZA POCHODEM PRO ŽIVOT

„Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali“ (Mt 25, 40).

Jako každoročně, na podporu Pochodu pro život konaného v Praze, pořádalo místní společenství Sekulárního františkánského řádu 29. 3. 2008 křížovou cestu u kostela U Obrázku. Byť nám Pán daroval krásné slunečné počasí, sešla se nás jenom hrstka a jaksi symbolické bylo, že dětí bylo přítomno víc, než dospělých. Po počátečním čekání na bratra Antonína se vedení křížové cesty ujal David Jech. Po ukončení modliteb nás spolu s manželkou seznámili s modlitebním úsilím za záchranu životů nenarozených dětí – Kruciátou.

Tato iniciativa vznikla v Polsku, kde se v roce 1980 katoličtí laici rozhodli vést systematickou modlitbu na úmysl záchranu života počatých dětí. Jednalo se o zrušení zákona o umělém ukončení těhotenství z roku 1956. 7. ledna 1993 byl tento zákon anulován a přijat zákon chránící lidský život. Pán vyslyšel trpělivě a neustávající, 13 let trvající modlitby.

Účastník Kruciáty se zaváže, že se bude po celý rok denně modlit dobrovolně libovolnou modlitbu na úmysl ochrany života, např. desátek růžence a zúčastní se mše sv. s přijetím svatého přijímání jednou za měsíc ve všední den. Každý, komu není lhostejná kultura smrti kolem nás a chtěl by se

(* 8/19. 1. 1736 Upper Marlboro, Maryland – do noviciátu 8. 9. 1753 Watten, Francie – kněžské svěcení 14. 2. 1761 Liege, Francie – biskupské svěcení 15. 8. 1790 kaple rodiny Weldů, Lulworth Castle, Dorset, Anglie, biskupem Charlesem Walmesleyem, apoštolským vikářem Západního Distriktu – † 3. 12. 1815 Baltimore, Maryland) – První prezident USA
(* 22. 2. 1732 Westmoreland County, Kolonie Virginie, Britská Amerika – první vrchní velitel kontinentální armády od 15. 6. 1775 do 23. 12. 1783 – prezident USA od 30. 4. 1789 do 4. 3. 1797 – † 14. 12. 1799 Mount Vernon, Virginie, USA)

připojit, může tak učinit prostřednictvím formuláře na adrese <http://kruciata.cz> nebo zaslat písemný slib na adresu: Kruciáta, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5.

Děkuji všem, kteří se křížové cesty zúčastnili. Ti, kteří z jakýchkoliv důvodů nemohli, jsou srdečně zváni příští rok. A pro ty, kteří by chtěli prosit soukromě už nyní, připojuji na závěr křížovou cestu, kterou sestavil P. Dr. Richard Thalmann, farář v St. Gallen.

Františka R. Daňová

KŘÍŽOVÁ CESTA JEŽÍŠOVA A KŘÍŽOVÁ CESTA NENAROZENÝCH DĚTÍ

1. zastavení:

Pán Ježíš odsouzen k smrti

Jsem odsouzen k smrti, dřív než jsem se narodil!

Nepočala mě láska, proto mě nikdo z lidí nemiluje.

2. zastavení:

Pán Ježíš na sebe bere kříž

Na mně spočívá prokletí tvora, o kterého žádný člověk nestál; všichni mi zlořečí. Musím zmizet.

3. zastavení:

Pán Ježíš padá poprvé pod křížem

Jsem případ – nikoli člověk, případ nežádaného těhotenství.

Jsem zlý případ, který se dá snadno odstranit.

4. zastavení:

Pán Ježíš potkává svou matku

katolíci v Marylandu, z důvodů politických tlaků byla jejich náboženská svoboda protestanty zrušena a jako plně nábožensky svobodné nakonec zůstaly kolonie, jež založili protestanti, Rhode Island a Pennsylvania především.

Z Marylandu pocházeli tři významní katolíci, kteří byli velice činní v období americké revoluce a založení USA. Jedním byl bohatý Charles Carroll, který byl (jediným katolickým) signatářem americké Deklarace nezávislosti¹ v roce 1776. Jako katolík v anglické kolonii nesměl provozovat právní praxi, volit, či být volen. Proto se postavil na stranu revoluce, neboť správně doufal, že nová, nezávislá Amerika poskytne všem, včetně katolíků, plná politická práva. Po získání nezávislosti byl senátorem za stát Maryland. Jeho bratrancem byl Daniel Carroll, jenž byl osobním přítelem George Washingtona a ze svého soukromého bohatství v době války za nezávislost financoval Washingtonovu armádu. Byl oduševnělým federalistou, volal po vzniku Spojených států amerických se silnější centrální vládou a byl jedním z autorů americké Ústavy² z roku 1787, kterou podepsal. Jeho bratrem byl katolický kněz John Carroll, který se stal prvním americkým katolickým biskupem a arcibiskupem, jakož i zakladatelem první americké katolické university – Georgetownu.

K tomu se váže kuriosní příhoda: než papež Pius VI. jmenoval³ Johna Carrola za prvního amerického biskupa v baltimorské diecézi (později arcidiecézi), dotázal se

presidenta George Washingtona, zda jej za biskupa jmenovat smí (tak byl totiž zvyklý dotazovat se evropských katolických monarchů, když chtěl v Evropě jmenovat biskupy). Americká vláda mu

vzkázala, že ona je k tomu nekompetentní se vyjadřovat, neboť v Americe je na federální úrovni náboženská svoboda, a tedy ať si papež jmenuje, koho chce.

(Díl III. – Den díkuvzdání)

¹ Deklarace nezávislosti je dokument, kterým 13 kolonií (New Hampshire, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut, New York, New Jersey, Pennsylvania, Delaware, Maryland, Virginia, North Carolina, South Carolina, Georgia) deklarovalo svou nezávislost na Velké Británii a kterým ospravedlnilo své konání. Deklarace byla ratifikována Kontinentálním Kongresem 4. července 1776. Tento den je dnes ve Spojených státech amerických slaven jako Den nezávislosti.

² Ústava Spojených států amerických (anglicky United States Constitution) je nejstarší a podle mnohých i nejlepší sepsanou ústavou na světě a je základním kamenem federace padesáti amerických států, které se připojovaly k unii od roku 1774. Ústava byla přijata 17. 9. 1787. Je tvořena sedmi hlavami a sedmadvaceti dodatky, z nichž poslední byl schválen až roku 1991. První hlava se týká moci zákonodárné. Jasně definuje moc Kongresu tvořeného Sněmovnou reprezentantů a Senátem. Hlava druhá se zabývá složkou výkonnou, zaměřuje se hlavně na výsady a pravomoci presidenta. Zvláštností ústavy je, že nijak nedefinuje úřad ministrů proto, že podle tvůrců ústavy se lze bez nich obejít. Třetí hlava ustanovuje soudy a také soud nejvyšší. Unikátní je, že listina základních práv a svobod není součástí samotné ústavy, ale byla schválena až 25. 9. 1789 jako prvních deset dodatků k ústavě (po ratifikacích vstoupily v účinnost 13. 12. 1791). V angličtině se souhrnně označují jako Bill of Rights. Ručně psaný originál ústavy je uchováván v National Archives and Records Administration ve Washingtonu, D. C.

³ Jmenování tohoto biskupa i s mapkou první diecéze Obrázek zmínil – bez oné příhody – v roč. 4 Obrázku, č. 8, 16. 7. 2006, na s. 15.

Roman Joch

- Ústava USA: We the People of the United States, in Order to form a more perfect Union, establish Justice, insure domestic

PHDR. ALFRED FUCHS (6)

HIERARCHIE HODNOT (A)

„1 Náboženství a politika? Není politika v naprostém rozporu s požadavky náboženskými? Lze slučovati praktické postuláty všedního života s náboženstvím, které jest *religio*, určitou mravní závazností? Jak sloučiti politiku s požadavky živého osobního Boha, kterého vyznává náboženství, na rozdíl od různých filosofických systémů?

Katolický ideál ovšem zní: státi se světcem! A pod *světcem* si obyčejně svět představuje člověka exaltovaného, mystika od světa odvráceného. Ale životopisy některých aktivních světců přesvědčují nás o tom, že jest možno spojovati nehlubší zbožnost s naprostou praktičností a rozumovou přesností. A tato rozumová přesnost diktuje postaviti se v boji proti vládě zla na světě, ať je v jakékoliv podobě. Tato rozumová přesnost ukazuje na dvojí omyl, který by byl možný: zanedbávati duši pro politiku a jiné světské zájmy, ale také po tolstojovsku neodporovati zlu, čili v praxi nechati mu volnou dráhu.

Je dvojí druh utrpení na světě, jak to pěkně formuloval Max Brod ve své knize 'Heidentum, Christentum, Judentum': Utrpení, jež lze odvrátit, a utrpení neodvratitelné. Utrpení neodvratitelné spočívá v tom, že člověk, jakožto relativní bytost pocítuje vždy nesplněnou touhu po Nekonečnu a po Absolutnu.

'Jsme stíženi kletbou. I v letu nejvyšších roztoužení, tíži země jsme podrobili, do tmy krve své pohrouženi.'

Pocit kontrastu mezi nekonečnou láskou kosmickou a konečnou láskou osobní je utrpením neodvratitelným. Je údělem všech smrtelníků obývajících toto slzavé údolí. V tom nepomůže žádná politika, ani žádná jiná extensivní činnost. Tváří v tvář nekonečnu musí se každá vnější činnost jevití vždy prázdným a marným shonem. 'Nepokojné jest srdce lidské, pokud nespočine v Tobě.' Bylo by chybou, kdybychom chtěli tuto nejušlechtlejší touhu člověka, tento neklid srdce přehlušovati nějakou extensivní činností.

Ale kromě tohoto utrpení neodvratitelného existuje utrpení, které odvrátiti lze. Sociální bída může býti mírněna, mohou býti dány rozumné zákony, říše bolesti může býti umenšována, i když víme, že bolest ze života nikdy zcela nezmizí, že kříži nelze se vyhnouti. Kterýsi ze sedláků v Holečkově 'Našich' rozeznává dobře mezi kříži, které nám posílá Bůh a mezi kříži, jež si lidé dělají sami. Ty kříže, jež si lidé dělají sami, ty mohou a mají být odstraňovány. Zde je místo pro činnost extensivní a tudíž také pro politiku.

Katolická církev byla vždy politicky aktivistická a aktivní. Byla si vždy vědoma toho, jak jest nutno spojovati věci časné s věcmi věčnými. Byla si vždy vědoma toho, že království její není sice s tohoto světa, ale že jest také na tomto světě. Katolická církev považuje za jeden ze svých velkých úkolů řešení toho tragického problému, jak sloučiti aktivní život a všechny nástrahy a pokušení, všechno diplomatičtější a politizování se životem kontemplativním. Právo lidské a právo Boží – obojí tyto prvky tvoří podklad jejího právního systému a jejího celého názoru na politiku. Bylo by naivní se domnívati, že náboženský vývoj přivede církev katolickou k tomu, aby se vzdala svých politických aspirací, k jakémusi českobratrství a tolstojevství. Teorie o dvou mečích nebyla nikdy v církvi opuštěna a nebude. Mystik rázu svatého Františka z Assisi nalezne ovšem v církvi vždy své pole působnosti. Ale jeho učení obdrží formu ře-hole. Církev chce a dovede umožniti i askesi i rytířství, renesanční radost ze života i klidný občanský život. Pro bojovníka, pro mnicha i pro politika nalezla svoje správné formy.

Tento zápas nepostrádá tragiky a byly doby, kdy i církev podléhala v tomto zápasu ducha proti pouhé moci. Byly doby, kdy se duchovní cíle zatemňovaly a zešerovaly. Ale po takových chvílích těžkých vnitřních krisí oživoval vředy zase duch v církvi tím vítězněji a papežové dovedli zaujmouti správné stanovisko k otázkám tohoto světa i k otázkám světa vyššího.“

(pokračování příště)

Vybral P. Josef Dobiáš

DĚTI A MLÁDEŽ

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ
Jednodenní výprava s překvapením
 (24. 5. 2008)

Rezervujte si termín, informace budou doplněny.

Akce je určena pro: Klokany (skauty), Píďalky (skautky), Bambusy (starší skauty), Štípačky (starší skautky), Pučmelouny (rovery), Bludy (rangers), Ropuchy (rovery).

Organizuje: Hmyzí a plazi společenstvo

Výprava tam, kde je myš (30. 5. – 1. 6. 2008)

Místo konání: srub ve Višňové – Mouse

Sraz: 16.00 na ČD

Rozchod: 11.25 na ČD

S sebou:

Jídlo: 1/4 chleba + mazivo, buřty (každý kolik sní) nebo cokoli co se dá opéct na ohni, pití na večer, sladkosti, buchty na dvě snídaně, gulášová polévka do trojce, ovoce

Osobní věci: spacák, karimatka, vhodné oblečení a obuv, pláštěnka, svíčky, baterka, šátek, tužka a papír, uzlovačka (nebo aspoň něco co se tomu podobá), lžice, kartáček, pasta, toaletní papír, nůž, 200 Kč

Gepardi si mohou vzít „meče“ na odpoldní program

Důležité poznámky!

1. Bude to ta nejlepší výprava v roce 2008!

2. Prosíme, ať děti mají všechny věci v jednom batohu.

Těší se na vás váš vprdatzvd (výbor pro rozvoj duševního a tělesného zdraví vašich dětí)

Akce je určena pro: Gepardy (vlčata), Čiperky (světlušky).

Organizuje: organizátorky (Včela + Sváfa) + team

Kontakt: Sváfa – Veronika Mártonová 773 173 953, Včela – Martina Novotná 773 088 099, Burák – Martin Matušu 605 383 932, Sadám – Adam Rygál

720 345 429, Franz – František Sehoř
 774 132 192, Kaštan – Štěpán Riss
 736 263 920, Šámot – Tomáš Novotný

Ploučnice 2008 (6. – 8. 6. 2008)

Tradiční víkend na vodě – závěrečná roverská akce roku 2007 – 2008.

Shánějte si Pálavy, pádla, vesty a loďáky od kamarádů a známých – kolem 16. 5. uděláme uzávěrku a zbytek půjčme (za drahé peníze) v Adrenalinsportu.

Akce je určena pro: rádce a rádkyně, rovery a roverky (rangers).

Organizuje: Šídlo

Kontakt: 737 546 279

Zahájení táborovky (13. – 15. 6. 2008)

Info doplníme

Akce je určena pro: Klokany (skauty), Píďalky (skautky), Bambusy (starší skauty), Štípačky (starší skautky), Pučmelouny (rovery), Bludy (rangers), Ropuchy (rovery), rádce a rádkyně, přátelé, rovery a roverky (rangers), další (viz poznámka).

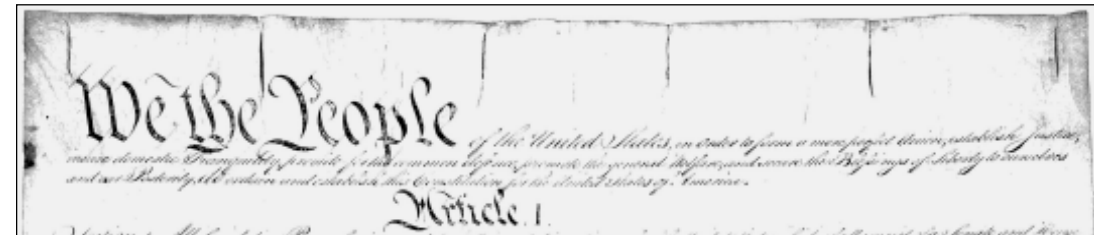
Organizuje: Einstein, Sadám a Burák

Kontakt: 605 383 932

www.skauting.cz/ichthys

Foto

- Skauti U Obrázku 27. dubna 2008

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA

Díl II. – Náboženská svoboda

Evropané putovali do Nového světa z různých důvodů. Někteří za dobrodružstvím, objevy a bohatstvím. Jiní obracet domorodce na křesťanskou víru. Další za lepším životem. A mnozí z náboženských důvodů.

Náboženské jinověrce a disidenty v Evropě 16. – 17. století nezřídka čekaly pronásledování, persekuce a represe. Mnozí z nich proto raději opustili Evropu, aby žili nový život v Americe podle své náboženské víry, kterou chtěli v komunitě souvěrců svobodně vyznávat a žít.

Svobodně vyznávat a žít svou víru, nikoli však nutně povolit jinověrcům svobodně vyznávat a žít víru jejich. Jinými slovy, mnozí z těch, kdo odjeli do Ameriky z náboženských důvodů před evropskou netolerancí, sami osobně rovněž nábožensky příliš tolerantní nebyli. Vadilo jim, že v evropských zemích jejich víra nebyla většinová, tudíž oni samotní byli persekuováni. Proto odpluli do Ameriky, aby si tam založili osady vynucující jejich pojetí pravověří. Příkladem byli angličtí puritáni: v 20. letech 17. století odpluli z Anglie před netolerancí ze strany anglické církve a stuartovských králů, aby si sami v Massachusetts založili ještě netolerantnější kolonii.

Šíře a rozloha Ameriky však umožňovaly, aby náboženští disidenti a non-konformisté nebyli jen persekuováni, ale mohli se posunout dál a založit osadu vlastní, podle své víry. Když u puritánů v Massachusetts nastaly náboženské spory, menšinová frakce kolonii opustila a založila si osadu vlastní, Connecticut.

A v 30. letech 17. století došlo k založení prvních dvou osad, které byly explicitně

ustanoveny na principech náboženské tolerance a svobody pro všechny křesťanské denominace! Těmi koloniemi byly katolická Maryland a protestantská Rhode Island.

V 30. letech 17. století lord Baltimore vymohl od anglického krále Karla I. Stuarta, který byl sice anglikánem, ale jehož manželka Henrietta Maria byla katolička, právo založit v Americe katolickou kolonii Maryland, jež měla být útočištěm pro anglické, v Anglii persekované katolíky. I když Maryland se stala většinou katolickou kolonií, přijala na svém území zásadu náboženské tolerance pro všechny křesťany-trinitáře.

Krátce poté se protestantský náboženský reformátor Roger Williams nepohodl s netolerantními puritány v Massachusetts a proto založil vlastní osadu Rhode Island na principech náboženské svobody. Kolonie Maryland a Rhode Island byly tak prvními dvěma obcemi s náboženskou svobodou.

V 50. letech 17. století však puritáni z vedlejší Virginie pronikli na území Marylandu a na pár let nastolili netolerantní teokracii. Koncem 50. let – u příležitosti pádu Cromwellovy diktatury v Anglii – však katolíci opět obnovili svou vládu v Marylandu a s ní i náboženskou svobodu. Ta trvala až do pádu stuartovské dynastie v Anglii v letech 1688 – 1690, kdy byla opět katolická víra všude v anglických državách persekuována. Katolíci ztratili v Marylandu dominantní postavení i náboženskou svobodu, bohaté katolické rody však byly v Marylandu tolerovány.

A v 80. letech 17. století byla v Americe založena další kolonie postavená na principech náboženské tolerance – Pennsylvania. Takže i když s náboženskou svobodou a tolerancí začali na americké kontinentě britští

P. VÁCLAV KOSMÁK – HOMÉR MORAVANŮ

Letos je tomu 110 let, kdy zemřel r. 1898 spisovatel, básník a kněz P. Václav Kosmák. Tento tvůrce je opravdovým Homérem Moravanů. Je autorem velkého množství povídek, črt a fejetonů z prostředí moravského venkova. Jeho spisy se těšily velké oblibě a snad nebylo jediné domácnosti, kde by se nečetly jeho knihy.

Narodil se 5. září 1843 v Martínkově. Jeho rozšafný a zbožný otec, aby uživil četnou rodinu, byl krejčím, kostelníkem a písmákem. Kosmákovo dětství probíhalo v chudičké chaloupce za láskyplné péče vzorně katolických rodičů. Matka záhy zemřela, nedočkala se vidět syna-kněze. Protože byl všestranně nadaný, dostal se na doporučení faráře v Martínkově na německé gymnasium v Jihlavě. Bylo to v době zapadajícího německého romantismu. Žíznivá mladá duše se duchaplně hroužila do citové poesie. Za jarních večerů zpíval Heineovy písně, doprovázeje se na kytaru. Rozvláté romantické touhy si přinesl s sebou do brněnského semináře. Svou příslušnost k vlastnímu národu vždy mocně pocítoval a ihned se přidružil k české skupině, jejímž vůdčím duchem byl tehdy P. Vladimír Šťastný (který občas užíval i pseudonym Josef Ruda). Ten brzy poznal a ocenil rozjařeného zpěváka procitěných písní a v br-

něnském „Hlasu“ zachycoval populární Kosmákovy básně a povídky, líbivé a hlavně nábožensky-mravně čisté.

Ale zlaté sny o lásce zastíňovaly horizont příštího kněze. Naštěstí se včas v hloubi jeho duše ozval mystický hlas a voláním mohutnějším než poesie ho vyzval na cestu navždy k Bohu. V básni na rozcestí k němu promlouvají dva hlasy: „První hlas ... kříž však nedá vzniknout slávy květu: škoda tebe, kdybys umřel světu!“ „Druhý hlas ... kříž jen věnčí tě slávy květem: zhrdej, zhrdej, mládenče, marným světem!“ Nemalý vliv na něho měl jeho profesor P. dr. František Sušil, básník, sběratel lidových písní a organizátor vlasteneckého národního hnutí (o něm v roč. 4 Obrázku, č. 5, 9. 4. 2006, s. 17n.). Jeho heslo „Pomáhat národu českou knihou“ vzal Kosmák za své.

Po přijetí kněžského svěcení nastoupil Kosmák do rodného kraje, do Moravských Budějovic. Ani tam nesetřval dlouho. Nastoupil do Řeznovic u Ivančic. V Řeznovicích si uvědomuje své spisovatelské poslání a začíná se uplatňovat ne už jako básník, nýbrž jako prosaik. Než pod vlivem studentské četby cítí prázdnotu své milostné i mystické poesie a z tohoto pocitu vytryskne poznání: „Kdybych Boha a vlasti neměl na tom světě, žil bych, jak ta ulomená růže kvete.“

První, co sepsal, „Vzpomínky na zemřelou matku“, mu rázem naklonily přízeň čtenářstva a byly všeobecnou kritikou ceněny. P. Kosmák v úvodu uvažuje, že víra zapouští hluboké kořeny především díky osobnímu příkladu rodičů. Výzvedá matčiny ctnosti. „Začátek činím vzpomínku na tebe, má v Bohu zesnulá matko, ty hvězdo mého života! ... Jsem na tebe hrd! Jsem synem královny! Mé matce skvěl se kolem čela diadém ctností. Matko, oroduj za mne, abys i ty jednou byla hrdá na mne – až umru. Matka lépe než každý doktor mi do srdce vstípila kosmologický důkaz jsoucnosti Boží. Svět mi vyrval mnoho, toho mateřského učení mi nevyrvé nikdy! Věřím, že je jeden, dobrý Bůh, věřím, že má matka je u Něho.“

Když byl přeložen do nedalekých Moutnic, východně od Brna, často dojížděl za

účelu se mi zdá být nutné neztěžovat situaci zveřejněním jmenování, neboť by to podráždilo vládu, která je dosud celkem klidná a zavdalo by to extrémním žvlům strany příležitost k vybičování protikatolické reakce, po níž táž strana už tak dlouho touží a nyní více než kdy jindy kvůli nedávným tvrzením, o nichž se mluví ve výstřižcích z novin zde přiložených. Bojím se, že střetnutí mezi Svatým stolicem a vládou dnes by mohlo ovlivnit jejich styky na dlouhou dobu se všemi neblahými důsledky, jež možno předvídat: lid, vhodně ovlivněný novinami a nyní opilý vítězstvím a odvetou za vše, k čemu došlo v roce 1919, se postaví beze všeho ve velké většině za vládu, nevýmaje ani značnou část katolíků.“

„Avšak v případě, že by nebylo možné dojít ke klidné dohodě, je možno vždy prodloužit nynější správu diecéze kapitulním vikářem⁵ až do dne, kdy bude možno lépe rozhodnout.“

„Píši toto vše, aniž bych věděl na jakém bodě se octly rozhovory s panem velvyslancem, a v naději, že moje návrhy snažící se aspoň klidně oddálit zveřejnění jmenování a mezitím přátelsky podiskutovat rozdíly, by mohly ještě být přijaty.“⁶

K tomuto sdělení poznamenal Msgre. Tardini, aby nunciu byla zaslána informace o rozhovoru s velvyslancem von Bergem s pokynem, aby nuncius v Berlíně dal vládě na vědomí, že k jmenování došlo a že Svatý stolec jmenuje i v misijních zemích biskupy místní národnosti. V tom smyslu zaslal 24. srpna 1940 podrobnou zprávu nunciu Orsenigovi kardinál Maglione o rozhovoru sekretáře Kongregace pro mimořádné záležitosti Msgre. Tardiniho s velvyslancem. K tomu dodává, že obsah rozhovoru sdělil Piu XII. a na základě jeho směrnic navštívil Msgre. Tardini velvyslance a sdělil mu že „Svatý stolec prosí německou vládu, aby netrvala na svých požadavcích, neboť k jmenování už došlo. Mimoto dodal, že jeho Excellence Msgre. Eltschkner má ostatně dobré schopnosti pastýře duší, zná kraj a je to osoba rozvázná a vyrovnaná.“⁷

Na to odpověděl velvyslanec, že doporučil Státnímu sekretariátu, aby se jmenování na územích podrobených Německu postupovalo podle vzájemné dohody, ... aby se

vyhnulo eventuálním komplikacím, ... „že je úmyslem německé vlády, aby nejen v Německu, nýbrž i v Protektorátu Čech a Moravy a na obsazeném území vůdčí osoby byli Němci, anebo německého původu, že Budějovice jsou pohraniční diecéze, na níž má německá vláda daleko větší zájem, a vyjádřil politování nad těžkými komplikacemi. Dokonce pohrozil, že biskup Eltschkner nedosáhne uznání civilních autorit a tak nebude s nimi ve styku. Když mu Msgre. Tardini vyvracel jeho námitky, dal pocítit, že uplatňuje zásadu o nadřazenosti německé rasy, na základě které měli mít Němci v oblastech, kam se rozšíří jejich panství, prvá místa včetně církevních.“⁸

Rada německého vyslanectví Menshausen přišel na Státní sekretariát a znovu připomenul, že von Bergen už 29. května varoval, aby se nepřikročilo ke jmenování bez předchozích přátelských rozhovorů s německou vládou, že potom vždy bylo řečeno, že nový biskup by měl být Němec, že poněvadž Svatý stolec bez ohledu na to zvolil Čecha, vláda se tak octla před hotoovou věcí. Německá vláda že je ochotna přistoupit na jmenování českého kandidáta do Budějovic, bude-li jí dodáno jeho jméno, ale pod podmínkou, že se jí dostane ujištění, že pražským arcibiskupem bude jmenován Němec. Když se nepodařilo radu Menshausen přesvědčit o nepodloženosti jeho žádosti, dal najevo, že jedná podle příkazů shora. Závěrem tedy kardinál Maglione žádá nuncia aby se snažil „se svým dobře známým taktem a svou schopností u této vlády, aby ji přivedla k opuštění neústupného stanoviska, které v této věci zaujala“.⁹

⁵ Kapitulním vikářem zvolila budějovická kapitula po smrti biskupa Bárty jeho spolupracovníka Msgre. Jana Caise. Ten řídil diecézi sedm let po dobu války, vyjma doby od podzimu 1944 do května 1945, kdy byl vězněn gestapem, a dále až do jmenování biskupa Hlouicha v roce 1947. Sr. J. KADLEC, *Z dějin*, s. 38.

⁶ *Actes* IV, č. 41, s. 103-104.

⁷ *Actes*, IV, č. 57, s. 123-125.

⁸ Tamtéž.

⁹ Tamtéž.

Jaroslav V. Polc

svými kněžskými přáteli. Zvláště za P. Šťastným, rovněž publikujícím autorem, jehož vlivem dostaly Kosmákovy zveřejněné příspěvky název „Kukátko“ – a podle toho se mu říkalo „Kukátko“ (odvozeno od populárních kukátkářů, kteří dříve chodívali po kraji se skříňkou na prohlížení statických obrázků ze světa). Moutnické období možno označit za velmi plodné a po stránce kvality za požehnané. Tehdy začínaly vycházet „Vzpomínky bývalého studenta“ s rozmarným humorem českého studenta na německém gymnasiu v Jihlavě. Ze spisovatele drobných obrázků pranýřujících běžné naruživosti, zhoubné vlastnosti a směšné návyky lidí předvádí v uceleném ději všechny postavy současného života a stává se průkopníkem realistického románu.

Díky patronu hraběti Egbertu Belcredimu se Kosmák dostal blíž k Brnu – do dvanáct kilometrů vzdálené Tvarožné, východně od Brna, proslulé za napoleonské války u Slavkova. Zde ho čekal nesnadný úkol, stavba nového kostela Sv. Mikuláše. Ten měl nahradit starý zchátralý kostel. Díky podpoře hraběte Belcrediho se zdařilo postavit krásný novogotický chrám. Ač stavba Kosmáka notně zaměstnávala, přesto se dále věnoval své literární práci. V té době byl literárně nejoblíbenější. Vydal pět dílů „Kukátka“, „Pokání Martina z Dubu“, „O pouti“, „Myslivec Anton“, „Macocha“, „Lidský zvěřinec“, „Mučenky“, „Marjana zkrátka Jana“, „Chlubilova rodina“, „Chrt“ a jiné. Ve známém díle „Eugenie“ barvitě podává život v tehdejších rodinách. Postavami jeho povídek jsou skuteční představitelé lidí, mezi nimiž žil, pracoval, proto miloval a vychovával. Usiloval lidi polepšit a tím i mravně povznést, proto v postojích zpovědníka bezohledně odhaluje chyby a ukazuje cestu k nápravě. Ví, že příčinou mravního i hmotného úpadku bývají naruživosti, bere si na mušku alkoholismus, loterii, karban, parádovitost, peníze a tituly. Jeho spisy vnikly do nejdlehlějších krajín na Moravě, staly se obecně populárními a říkalo se, že naučil moravské lidi číst – jak ukazuje Kosmákův pomník v Tvarožné: matka ukazuje dítěti Kosmákovu Kukátko a čte mu z něho. J. Š. Baar si při četbě Kukátek umínil, že bude spisovatelem. P. Vladimír Šťastný nazývá Kosmáka „vzorem lidového povídkáře“.

Po šestnácti letech si Kosmák zažádal o změnu místa. Prý kvůli politickým útokům, když měl kandidovat za stranu staročeských lidovců ve volbách do Říšské rady. Když odcházel do vzdálených Prosiměřic u Znojma, Tvarožná se s ním dojemně loučila průvodem až do místa, kde byl záhy postaven vysoký kříž, který stojí dosud. V Prosiměřicích oslavil svou padesátku a rok nato byl jmenován děkanem znojemského obvodu. Jeho zdravotní stav nebyl ovšem dobrý. Již předtím pobýval v lázních Luhačovice a Karlovy Vary, kde se léčil z nemoci jater a ledviny. Přece ale pokračoval v literární práci a vydal „Ženit se a neženit“, „Boží mlýny“, „Dva zlaté prsteny“, „Otrávená růže“, „Fouňa, svobodný pán z Nadutína“.

Zemřel v Prosiměřicích v nočních hodinách 15. března 1898 v 55 letech s voláním „Maria, oroduj!“ Bystré oči humorného povídkáře se zavřely, aby jeho spisovatelský duch toužící po kráse mezi lidmi, našel

naplnění svých tužeb v Tom, který je Krásou nejvyšší.

Byl pohřben na hřbitově tamtéž. Již za rok bylo jeho tělo přeneseno na ústřední hřbitov do Brna (Václavská 96, sk. 28/89-90). Obřad vykonal jeho přítel P. Šťastný, člen „Matice moravské“. V rodném Martínkově mu pak v roce 1910 zbudovali pomník, který tam můžeme vidět dosud. Pomníky mu byly zhotoveny i v Tvarožné, Moravských Budějovicích, v Hostimi i jinde.

Kosmákovy spisy byly vždy bestsellerem laičných čtenářů, od roku 1900 vydávány souborně všechny (21 svazků), vycházely i za nacistického i komunistického režimu (např. v nakladatelství Vyšehrad) a vycházejí i dnes (v nakladatelství Akcent Třebíč aj.). Doporučení jeho knížek, které jsou ke koupi, přineseme příště.

P. Josef Dobiáš
Foto

- Pomník P. V. Kosmáka v Martínkově

agrární strana Landbund (zemský svaz). Takto vytvořená koalice měla v parlamentu většinu pouhého hlasu. Rozhodující hodina zkoušky pro Rakousko udeřila v roce 1933.

Ve volbách 31. 7. 1932 totiž v Německu drtivě zvítězila levice: Hitlerova NSDAP získala 230 mandátů z 608, SPD na 2. místě 133 mandátů a třetí komunisté 89. Pravice zůstala daleko vzadu. Nic pak nemohlo zabránit tomu, že 30. ledna 1933 se chopil moci revoluční socialista Adolf Hitler, který ihned rozpoutal teror.

Socialistický teror propukl i v Rakousku, nyní tedy jeho nacionální varianta. Místo komunistů nastoupili jako aktéři hitlerovci. Když se Dollfußovi nepodařilo s nimi ani s komunistickou sociální demokracií přijatelně dohodnout, rozpustil parlament a na základě zmocňovacího zákona o válečném hospodářství z roku 1917 začal vládnout autoritativně. Zbavil se parlamentarismu, který byl ovládnut socialisty ať rudého či hnědého zabarvení a který vedl zemi do zkázy. Pro bratrovražedné násilnosti a teror, který tito obojí socialisté mezi sebou rozpoutali, obě strany zakázal a 20. května založil Vlasteneckou frontu, která nepodléhala socialistické ideologii žádného druhu. Křesťanští sociálové v tom viděli trest Boží, protože vůbec nepochopili, že to byli právě oni, kdo dlouhá léta mezi roky 1920 až 1932 před ideologií socialismu zavírali oči, a nechtěli nebo neuměli jej ideově porazit.

¹ První poválečné volby byly 16. 2. 1919 a vyhrála je Sociálně demokratická strana práce (SDAP), kancléřem byl sociální demokrat Karl Renner, který pak byl kupodivu zvolen znovu za sovětské okupace Rakouska v roce 1945. Dalšími kancléři už byli až do Dollfuše křesťanští sociálové, příp. bezpartijní. Další troje volby – 17. 10. 1920, 21. 10. 1923 a 24. 4. 1927 – tito křesťanští sociálové vyhráli, ale svou pasivitou nezabránili postupnému posilování socialistů. Takže volby 9. 11. 1930 už zase vyhrála třídě socialistická SDAP se 72 mandáty. Nacionálně socialistická, hitlerovská Nationaler Wirtschaftsblock měla s Landbundem dohromady 19 mandátů

(10 plus 9). Dollfuß vytvořil koalici jednak Křesťanských sociálů a Heimwehru, kteří měli spolu 66 křesel, jednak Heimatblocku, který měl 8 mandátů a konečně Landbundu. Typické je, že podle jména komunisté ani nacisté se do parlamentu nedostali – ve skutečnosti měl však Dollfuß oproti rudo-hnědým socialistům většinu jediného hlasu: 83 proti 82. Všimněme si také podobnosti zkratk levicových stran: rudí socialisté SDAP, hnědí NSDAP. Tuto shodu obojích levicových „bratranců“ dodnes mnozí nevidí nebo vidět nechtějí. Řadí oba na opačné póly politického spektra, i když by jim k prozření mohl stačit pohled na přiložené obrázky.

(pokračování příště)

P. Josef Dobiáš
Foto

- Dělník proctil.

- Dělník potřebuje mír a socialismus (podobnost s „mírovým hnutím proti radaru“ není náhodná).

- Knclář Dollfuß se modlí

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

PŘÍPAD JMENOVÁNÍ BISKUPA DO ČESKÝCH BUDĚJOVIC V ROCE 1940 (3)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

5. Německá vláda si stěžuje: byla postavena před „hotový fakt“

Za několik dní, 9. srpna 1940 dostal kardinál státní sekretář Maglione další zprávu týkající se Budějovic z Berlína od nuncia Cesara Orseniga:

„Důvěrně jsem se dozvěděl, že vláda mimo předešlých uvedených důvodů, aby měla v Budějovicích německého biskupa, totiž paralelismus se Štrasburkem a Metami, si nyní také stěžuje, že byla postavena před hotový fakt. Vládě se zdá, že by se v této věci měla dříve mezi Svatým stolicem a vládou vyměnit hlediska jednoho každého.“

„Námítky proti nově jmenovanému jsem dosud neslyšel; je tedy možné, že rozhovorem v přátelském tónu by mohla vláda uzнат nevhodnost svého požadavku a smírně uzнат učiněné jmenování. K tomu

jehož politice byla trnem v oku rakouská nezávislost, jednak se dvěma státy Malé dohody (Československo a Jugoslávie). Tzv. Malá dohoda Československa, Jugoslávie a Rumunska vznikala postupně různými, převážně vojenskými smlouvami od 14. 8. 1920 a trvala do svého faktického rozpadu po Mnichovské dohodě 29.9. 1938. Špičky Česko-

slovenska i Jugoslávie trnuly hrůzou při představě, že by Rakousko mohlo přikročit k restauraci habsburské dynastie. Např. Eduard Beneš po svém zvolení prezidentem 18. prosince 1935 zastával názor, že je „lepší anšlus, než Habsburkové“ (Henry Bogdan, Historie Habsburků, sedm století rodu, BRÁNA, Praha 2003, s. 234; k tomu je na s. 249 odkaz na dílo Frédérica Mitterranda, Mémoires d' exil, Paris 1999, s. 311). Aby byla zajištěna mírová existence, nezbyvalo Rakousku, než aby

podepsalo s Itálií a Maďarskem dohodu, která měla být protiváhou Malé dohodě.

Nejprve bylo zapotřebí, aby Dollfuß vytvořil funkční vládnoucí koalici. Jejím základem byla křesťansko-sociální strana, k níž se ve volbách připojil Heimwehr¹ (občanská domobrana). Jeho vůdcem byl kníže Ernst Rüdiger Starhemberg. (Z jeho šlechtického rodu pocházel i obránce Vídně před Turky roku 1683: Ernst Rüdiger hrabě von Starhemberg s malým oddílem držel od července do září obranu Vídně před obrovskou přesilou Osmánů až do příchodu vysvoboditele, polského krále Jana II. Sobieskiho.) Dále do koalice spadala malá

VZKRÍŠENÍ – P. VÁCLAV KOSMÁK

Procesí slavné kráčelo miloučkou osadou. Napřed šli malí žáci pěkně po dvou, potom panny a mládenci, pak hudebníci s lesklými nástroji hrající radostnou píseň, za nimi zvonili ministranti v červených komžích a kostelníci nakuřovali stříbrnými kadidelnicemi zlatou monstranci, v které nesl kněz bílou řízou oděný Tělo Spasitelovo. Okolo něho šly družičky v bílých šatech. Vzadu pestrý dav lidu, každé oko zářilo, každá ústa pěla plesem. A všichni kráčeli v záři večerního slunka. Bylo to nadmíru krásné, k nevypovědění milé a dojemné. V zahrádkách před okny stály květinčky, vstrkovaly mezi latěmi krásné hlavinky a hleděly na ten pěkný, lesklý průvod, naslouchaly radostné hudbě – ale procesí kráčelo dále, dál – květinčky nemohly s ním.

Ubohé květinčky!

Průvod vrátil se do chrámu, hudba dozněla, zvony dozvonily. Lidé se rozešli do svých příbytků a za nedlouho rozhostila se po celé vesničce tma a ticho. Světla v oknech zhasínala jedno za druhým. Ponocný šel s halapartnou volným krokem do bašty u kostela spát. Noc před Božím hodem je noc svatá, té noci ani zloději nekradou: proto šel ponocný spát. Lehl si, usnul, a s ním spala všechna ves, i ti hafani. Z tmavého nebe hleděly velké hvězdy klidně na klidný svět.

Najednou se tajemná záře rozletěla oblohou, listí po zahradách zašeptalo jako zástup, když po dlouhém čekání muž vzácný konečně přichází. A to měsíc zazářil nad kostelem a usmíval se vlídně, jakoby chtěl říci: – Dobrý večer vám všem – vám lidé v chýškách, vám květinčky v zahradách, a vám ptáčkové v hnízdečkách! Dobrý večer. Nevidíte mne?

Ale lidé neprocitli. Jsou necitelní. Lidi probudí jen mocné, oslňující světlo slunka, hebounká záře lunny jich neprobouzí. Květinčky pozdvihly sice hlavičky, nemohouce se však vzpamatovat, hleděly ospale, až zajásal slavík a dokonce je probudil.

A podivná věc: i květinčky ožily. Ne jak ožívují po dešti – ožily skutečně!

Každý kalíšek, každá korunka proměnila se v štíhlou, krásnou, roztomilou duchovou bytost. Vznášely se tiše od zahrad,

od luk, od potoka, ode stráně k bílému kostelu, který zářil ve svitu měsíce leskem tajemným. tam se seřadily květinčky v průvod, jako před večerem lidé, jenomže v průvod krásnější, malebnější. Napřed šly malé prvosenky a nezabudky z hory a od potoka, pak modré a bílé pohoněnky, za nimi konvalinky bílé, fialkové a červené zvonečky a ty hudly a cinkaly tak krásně a kouzelně, že lidé bdící takové hudby ještě neslyšeli. Pak šlo šest nebeklíčků jako šest ministrantů, a každý nesl místo svíce svatojánského broučka. Za kostelníky ustanovily květinčky dva červené tulipány. Ti kráčeli pyšně před vysokým, štíhlým narcisem. Byl oděn bělostnou řízou a nesl vysoko na zlatém lístku rozkvetlé máslenky krystalovou krůpěj jarní rosy. Jarní rosa je spasitelem kvítek! Oživuje a sílí je, jako nás lidi slovo a Tělo Páně! Nám seslal Otec Syna, květinčkám sesílá rosu. proto květinčky, kdykoli přijde rosa, sklánějí před ní pokorně hlavy. – Kolem narcisu šly družičky, cudné sedmikrásky.

Za knězem – narciskem šel četný dav rozmanitého kvítí, docela vzadu shrbené mateřídoušky ve vybledlých šatech.

Když přišel průvod před kostele na návrší, kde měsíc nejjasněji svítil, pozdvihl narcis lístek s rosou a zapěl hlasem květinovým:

- Jaro vstalo nyní!

Kvítky se uklonily, zvonečky zahudly a veškero kvítí zazpívalo, jakoby sladké včelky zvučely:

Zas padá rosa májová,
aleluja, aleluja!
Zas kapá mana rájová,
aleluja, aleluja!
Slavíček zpívá v křovině,
světluška svítí v doubině;
kde který květ se přioděj,
přivítat jaro pospíchej,
aleluja, aleluja!

A dále šel průvod celou dědinou a kdekteré kvítko ještě dřímalo, povstalo a přidalo se k němu.

Když přišly k poslední chaloupce, blížilo se k nim několik fialek. Byly bledy a umořeny.

- Kde jste tak dlouho byly? ptal se jich narcis, že nejdete oslavit vzkříšení jara?

- Ach, nás ráno utrhla chalupnice, svázala v kytičku a dala do ruky nemocnému děvčátku. To si s námi hrálo, líbalo nás horkými rty, div jsme samy neumřely, a teď právě dokonalo. Podívejte se vzhůru.

Květinčky pohlédly k obloze. Tam letěl anděl s tmavými kadeřemi. nesl v náručí útlé děvčátko. Usmívali se oba dva. Kolem nich zářily hvězdy a nad hvězdami kynula rajská zahrada.

Květinčky hleděly udiveně.

Nejstarší fialka řekla. – To dítě mnoho zkusilo! Dobře mu tam bude ve věčném jaře!

Slavík vysoko na stromě zajásal – v chaloupce však otvírala matka s pláčem okno.

(rok 1877) <http://www.sweb.cz/katolicka-kultura/kosmak/kosmak.html>

SJEZD KDU-ČSL V PARDUBICÍCH

Předposlední dubnový víkend hostily Pardubice dlouho očekávaný sjezd KDU-ČSL. Byl naplánován jako programový – to proto, aby se personální střet mezi jednotlivými frakcemi odložil na období po krajských volbách – a jako programový skutečně i proběhl. Mnozí delegáti přijížděli na sjezd s nadějí, že programová diskuse by mohla znamenat přinejmenším impuls pro názorovou obrodu KDU-ČSL. S výjimkou nominací kandidátů do Evropského parlamentu nebyly na programu žádné volby, a času pro diskusi tedy bylo vyhrazeno více než dost. Jako přímý účastník sjezdového dění tak nabízím několik nesouvislých a subjektivních postřehů.

Zpráva předsedy – tradiční první bod vlastní části sjezdu po vystoupení hostů – pro mě představovala zklamání. Jiří Čunek nabídl silně kritický pohled na současnou nejednotnost strany a nabídl cestu k budoucímu úspěchu. „To, co dnes podle mého názoru potřebujeme ze všeho nejvíce a čím bychom proto měli začít, je upřímná a poctivá sebereflexe. Všichni víme, že jak v tomto sále, tak mezi ostatními našimi členy a příznivci bychom těžko hledali něko-

ho, kdo je se současným stavem a postavením KDU-ČSL spokojený.“ Jako by však pozapomněl na to, že straně již rok a půl předsedá. Příčiny neúspěchu spatřoval všude kolem sebe: v celostátním výboru strany, který nebyl na brněnském sjezdu převolen, v poslaneckém a senátním klubu, jež jsou na předsednictvu strany příliš nezávislé, anebo v ministrech vlády, při jejichž nominaci byl až příliš velkorysý k vnitrostranickým oponentům. Předsednictvo tak ústy svého předsedy odmítlo nést odpovědnost za současný stav strany, kterou tedy pravděpodobně ovládají různá jiná mocenská centra. Tomu nasvědčují zmínky o intrikách, ale i rázná výzva: „Pokud někdo nebude náš program respektovat, pak bez ohledu na to, jakou funkci zastává, bude z ní muset odejít.“

Rozpaky ve mně vzbudila i slova závěrečné řeči předsedy o tom, že majetkové vyrovnání s církvemi není prioritou KDU-ČSL. „My máme jiné priority, toto je pro nás naprostá samozřejmost, kterou potřebuje vláda,“ řekl doslova. Samozřejmě, majetkové vyrovnání s církvemi podporu KDU-ČSL má. Proč se ale její předseda zdráhá označit je za prioritu strany? Aby snad veřejnost nepojala podezření, že KDU-ČSL je na straně církvi? Otázka církevních restitucí však není otázkou podpory církví, ale požadavkem spravedlnosti; a pro voliče KDU-ČSL dle mého názoru prioritu představuje.

Aby však čtenář nezískal mylný dojem, že nabízím jen negativní postřehy, rád bych poukázal na dvě skutečnosti, které mě překvapily mile. Podkladem pro programovou diskusi byly předem připravené návrhy programových dokumentů; diskutující však často nabízeli i zcela nová témata. Jedním z nich byl nápad na legislativní ukotvení výhrady svědomí, prakticky využitelné především pracovníky ve zdravotnictví, kteří jsou často konfrontováni se závažnými bioetickými tématy. Odpovědným politikům se stále nedaří změnit zákonodárství v eticky důležitých otázkách, jako jsou například umělé potraty, tak, aby stálo na straně pravdy, spíše se zdá, že trend je zcela opačný. I z toho důvodu je třeba nabídnout právní záruky všem těm, kdo se odmítají na podobných zákrocích podílet, aby k nim nemohli být nuceni.

Pro slovenské KDĽ byla otázka výhrady svědomí natolik zásadní, že kvůli ní dokonce opustilo vládní koalici. (V případě Slovenska se jednalo o ukotvení výhrady svědomí v mezinárodní smlouvě – více o tom jedno z minulých čísel Obrázku.)

Podnětný byl i návrh na prosazení tzv. klouzavého mandátu. Jeho princip je relativně jednoduchý: poslanci, kteří se stanou ministry vlády, dočasně opustí svůj poslanecký mandát a jeho výkon přejde na náhradníka. Lidé příliš nerozumí tomu, jak lze skloubit práci zákonodárce a ministra. Zavedení klouzavého mandátu by tak mohlo posílit důvěru v ústavní instituce.

HISTORIE

DR. ENGELBERT DOLLFUß – KANCLÉŘ A MUČEDNÍK

(2) Mohou mít demokracii zfanatizovaní občané?

Do čela státu se v Rakousku dostal člověk v politice nový, skutečný homo novus. Hospodářský odborník, jehož posláním bylo vyvést svou zemi z politické, hospodářské, předně však duchovní krize. Před kancléřem se nalézaly dvě hlavní problémové oblasti.

První z nich byla nutnost se vypořádat se dvěma skoro shodnými, levicovými socialistickými směry, představujícími smrtelné nebezpečí nejen pro křesťanství, ale pro celé lidstvo. Větší podporu měl komunismus, který prosazovala nejen komunistická strana, ale ve skutečnosti i strana sociálně demokratická, jež získala v Rakousku podstatně extrémnější ráz, než v jiných evropských zemích. 1. internacionála vznikla pod patronátem Marxe a Engelse 28. září 1864 v Londýně, ještě horší 2. internacionála už za samotného Engelse (Marx zemřel 1883) vznikla v Paříži 14. července 1889. (Internacionály dodnes otravují společenské ovzduší „Svátkem práce“ a „Mezinárodním dnem žen“.) Poté došlo k rozdělení dosud jednotného světového třídně socialistického hnutí co do taktiky na směr evolučně socialistický a revolučně socialistický-komunistický. Strany revolučně vytvořily v Moskvě 2. – 6. března 1919

Programový sjezd KDU-ČSL byl potřebný. Téměř každý člen této strany má pocit, že „něco“ s ní není v pořádku a že „něco“ by se mělo podniknout. Mnozí otevřeně hovoří o možném zániku anebo sestupu pod pěti-procentní hranici. Tolik potřebné odpovědi pardubický sjezd nenabídl. Na druhou stranu nijak špatně nedopadl. Nejednalo se o sjezd zmatkující politické strany před rozpadem. KDU-ČSL sice působí zmateně a rozpolceně, prozatím však nikoliv mrtvě.

*Jakub Kříž
předseda MKD a delegát sjezdu
KDU-ČSL za Jablonec nad Nisou*

leninskou 3. internacionálu, Kominternu. A byla to právě rakouská sociální demokracie, která chtěla být tam i tady. Proto založila 27. února 1921 ve Vídni vlastní tzv. 21. (dvouapůltou) internacionálu. Prokomunistické smýšlení v rakouské sociální demokracii bylo tedy velice silné. Rakouští sociální demokraté vedli fanatický, nesmiřitelný boj proti katolickému náboženství, který jako by z oka vypadl protináboženskému boji v tzv. Sovětském svazu (vznikl 30. prosince 1922 ještě za Lenina). Mohutné zástupy těchto „demokratů“ procházely Vídní a demonstrativně žádaly boj – zničení katolické církve, klášterů a náboženství vůbec. Tito austromarxisté si vytvořili i „demokratické“ milice, tzv. Republikanischer Schutzbund (ochranný svaz), jaké si krátce nato v Německu vytvořil i Hitler svými nacionálně socialistickými SA (Sturmabteilung). Byli to právě sociální demokraté, kteří se 15. července 1927 pokusili ve Vídni o převrat, přičemž zapálili Justiční palác; tehdy Rakousko před komunistickou diktaturou zachránil jeden z předcházejících kancléřů Ignaz Seipel (byl katolickým knězem; úřad kancléře zastával podvkrát: 21. 5. 1922 – 8. 11. 1924 a 20. 10. 1926 – 3. 4. 1929).

Druhým problémem, který musel Dollfuß řešit, bylo posílení nejistého postavení Rakouska v evropské politice. Rakousko sousedilo jednak s mocným Německem,

Mediální pracovník připravuje svou poslední desinformaci.

Umřeli naráz truhlář, majitel venkovského statku a šéfredaktor televizního zpravodajství.

U nebeské brány už je čeká svatý Petr s povinnou vstupní otázkou.

Obrátí se nejdřív na truhláře:

„Jak se jmenovala ta velká loď, která narazila do ledovce a potopila se?“

A šeptem pomáhá:

„Natočili o tom slavný film.“

Truhlář s úlevou vyhrkne:

„Titanik!“

Sv. Petr pouští truhláře dál.

Obrátí na sedláka:

„Vy byste nám zase řekl, kolik lidí z té lodi zahynulo.“

Petr dobře ví, že rolník ten film náhodou viděl – ten už to ale pozapomněl.

S bázní hádá:

„1226?“

Sv. Petr je spokojen:

„No, bylo to 1228, takže to bude očištec – jen krátký,“ povzbuzuje.

A otvírá mu boční dveře. Zůstávají s novinářem sami. Ten sebejistě očekává svou otázku, protože takové „prkotiny“ musí v redakci znát i uklízečka.

A tak sv. Petr říká:

„No, a vy byste mi je teď mohl třeba abecedně vyjmenovat.“

Karel Korous
Ilustrace
Oldřich Krupička

DOKUMENTY

STANOVISKO ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE

K NÁVRHU VĚCNÉHO ZÁMĚRU ZÁKONA O SPECIFICKÝCH ZDRAVOTNÍCH SLUŽBÁCH

Biskupové českých a moravských diecézí na svém 72. plenárním zasedání vyjádřili své stanovisko k některým navrženým předmětům právních úprav **věcného záměru zákona o specifických zdravotních službách** a zaslali ho předsedovi vlády.

Návrh věcného řešení asistované reprodukce v bodě, kterým se upravuje možnost umělého oplodnění samotné ženy, se dostane do rozporu s Úmluvou o právech dítěte č. 104/1991 Sb., čl. 7, podle kterého má každé dítě právo znát své rodiče, otce i matku, a má i právo na jejich péči. Přijetí této úpravy by zásadně vyloučilo možnost otce podílet se na výchově dítěte. Navrhované řešení je zároveň v rozporu s úsilím o podporu existence úplné rodiny. Optimální předpoklad pro zdárný vývoj dítěte je totiž život s biologickými rodiči.

Biskupové nesouhlasí s tímto návrhem, který počítá s asistovanou reprodukcí, při níž dochází k další manipulaci se zárodečnými buňkami či embryi, k jejich uchovávání a následnému využívání k výzkumným účelům a eticky zpochybnitelným pokusům na lidských embryonálních kmenových buňkách. Za zvlášť neetický považuje ČBK komerční způsob nábory dárkyň vajíček, kdy často dochází k zanedbání práva na náležité poučení o případných nežádoucích následcích zákroku.

Dále biskupové nesouhlasí s návrhem, který cizinkám umožňuje umělé ukončení těhotenství za stejných podmínek, jaké platí pro občanky České republiky. Tato právní úprava otevírá možnost zasahovat do legislativního prostředí jiných států.

Příslušná stať o umělém ukončení těhotenství vychází z teze, podle níž „*odborná zdravotnická veřejnost zastává názor, že medicínsky lze hovořit o vývojové přeměně embrya v lidskou bytost od 12. týdne těhotenství, od kdy je jeho centrální nervová soustava v určitém stupni vývoje*“. Tento předpoklad považují biskupové za diskriminační vůči té části odborné veřejnosti, která se s ním neztotožňuje.

Návrh navíc neobsahuje požadavek dostatečného přístupu k informacím o jiných možných řešeních mnohdy velmi tíživé situace ženy či páru. Současně zde dochází i k zanedbání práv a povinností otce nenarozeného dítěte, který je nadále v navržené předloze zákona zcela vyloučen z možného rozhodování.

V Praze dne 2. dubna 2008

<http://tisk.cirkev.cz/z-domova/0891stanovisko-cbk-k-vecnemu-zameru-vladniho-zakona-o-specifickych-zdravotnich-sluzbach.html>

ÚVAHY O NÁVRHOCH NA PRÁVNE UZNANIE ZVÁZKOV MEDZI HOMOSEXUÁLNÝMI OSOBAMI

Úvod

1. Svätý Otec Ján Pavol II. a príslušné dikastéria (vysvetleno v roč. 3 Obrázku, č. 6, 15. 5. 2005 na s. 4n.) Svätej stolice¹ sa v poslednom čase viackrát zaoberali rôznymi otázkami týkajúcimi sa homosexuality. Vskutku ide o morálne a spoločensky znepokojivý jav, a to aj v tých krajinách, kde sa ešte (tj. v pol. r. 2003) nedostal do pozornosti právneho poriadku. Ešte povážlivejšia je však situácia v krajinách, ktoré už poskytli

alebo majú v úmysle poskytnúť homosexuálnym zväzkom právne uznanie, zahŕňajúce v niektorých prípadoch aj možnosť adopcie detí. Predkladané úvahy neobsahujú nové doktrínálne prvky, ale majú upozorniť na podstatné skutočnosti súvisiace s týmto problémom. Zároveň chcú ponúknuť niekoľko racionálnych argumentov, ktoré majú pomôcť biskupom zostaviť špecifiká podľa konkrétnej situácie v rozličných regiónoch sveta. Ide o zásahy v prospech ochrany manželstva a na vyzdvihnutie jeho významu ako základu rodiny i stabilnej spoločnosti, ktorej základnú jednotku inštitút manželstva predstavuje. Tieto úvahy tiež majú za cieľ pomôcť katolíckym politikom zorientovať sa v situácii, keď sa zaoberajú návrhmi zákonov súvisiacich s týmto problémom, a to tak, že naznačujú línie správania sa, ktoré sú v súlade s kresťanským svedomím². Keďže tento problém sa týka prirodzeného morálneho zákona, nasledujúce argumenty neponúkame iba veriacim, ale aj všetkým, ktorí sa zasadujú za šírenie a ochranu spoločného dobra v spoločnosti.

1. Povaha a neoddeliteľné znaky manželského zväzku

2. Učenie Cirkvi o manželstve a vzájomnej komplementárnosti oboch pohlaví len znovu predkladá pravdu, uznávanú zdravým rozumom, a ktorá je preto prijímaná aj všetkými veľkými kultúrami sveta. Manželstvo nie je iba nejaké spojenie medzi ľudskými osobami. Bolo založené Stvoriteľom, má svoju vlastnú povahu, základné vlastnosti a ciele³. Žiadna ideológia nemôže z ľudského ducha vymazať istotu, že manželstvo existuje len medzi dvoma osobami rozdielneho pohlavia, tvoriacimi jednotu osobným darovaním sa jeden druhému, ktoré je im vlastné a pre nich vyhradené. Pritom sa navzájom zdokonaľujú, aby spolupracovali s Bohom na plodení a výchove nových životov.

3. Prirodzená pravda o manželstve bola potvrdená zjavením obsiahnutým v biblických opisoch stvorenia, ktoré vyjadrujú pôvodnú ľudskú múdrosť, zachytávajúcu hlas samotnej prírody. Základné body Stvoriteľovho plánu s manželstvom, o ktorých hovorí Kniha Genézis, sú tri:

V prvom rade: človek – Boží obraz – bol stvorený ako muž a žena (porov. Gen 1, 27). Muž a žena sú si ako osoby rovní a ako mužská a ženská bytosť sa navzájom dopĺňajú. Na jednej strane je teda sexualita súčasťou biologickej sféry a na strane druhej je v ľudskom stvorení povýšená na novú úroveň, totiž na úroveň osobnú, na ktorej sa spája telo i duch.

Ďalej: manželstvo je ustanovené Stvoriteľom ako forma života, kde sa uskutočňuje také spojenie osôb, ktoré predstavuje výkon sexuálnych schopností. „Preto muž opustí svojho otca i svoju matku a prilipne k svojej manželke a budú jedným telom“ (Gn 2, 24).

A konečne: Boh chcel dať tomuto spojeniu muža a ženy špecifickú účasť na svojom stvoriteľskom diele. Preto požehnal muža a ženu a povedal im: „Plodte a množte sa a naplňte zem!“ (Gn 1, 28). V Stvoriteľovom pláne patrí teda komplementárnosť a plodnosť oboch pohlaví k samotnej povahe inštitúcie manželstva.

Okrem toho Kristus povýšil manželské spojenie medzi mužom a ženou na hodnosť sviatosti. Cirkev učí, že kresťanské manželstvo je účinným znakom spojenia Krista a Cirkvi (porov. Ef 5, 32). Tento kresťanský význam manželstva vôbec nezmenšuje hlboko ľudskú hodnotu manželskej jednoty medzi mužom a ženou, ale naopak potvrdzuje ju a posilňuje (porov. Mt 19, 3 – 12; Mk 10, 6 – 9).

4. Neexistuje nijaký dôvod na prirovnávanie alebo na vytváranie analógií, ani len vzdialených, pokiaľ ide o homosexuálne zväzky a Boží zámer s manželstvom a rodinou. Manželstvo je sväté, zatiaľ čo homosexuálne vzťahy sú v rozpore s prirodzeným mo-

Výslech teroristy – tvrdě a bez milosti.

„Pane Mustafu! Odkud jste bral peníze?!“

„Z nočního stolku.“

„A kdo vám je tam dával?!“

„Moje žena Haaniah.“

„A odkud je brala ona?!“

„Já jsem jí je dával.“

„A odkud jste je bral vy?!?“

„Vždyť vám říkám, z nočního stolku.“

Hrozná hypotéční krize bourá celou americkou ekonomiku.

Kohn se doslechl, že pan Roubíček, kterého dlouho neviděl, koupil vilu na Barrandově.

Vyhledá ho a povídá:

„Pěkné pozdravení přeju, a kdepak oni byli? Dlouho jsem jich neviděl.“

„Ale, byl jsem ve Státech.“

„Cože, v Americe? A co tam, prosím jich, dělali?“

„No, byl jsem se podívat, jak prej teď-konc umírá ten dolar.“

A řeknu jim, krásná smrt, krásná ...“

Dnešní úkol: Máme opět určit, z kterého místa Písma svatého jsou slova v tajence. Kdo je vyslovil a jak jim rozumět?

Nápověda: toto místo se předčítá dva až třikrát ročně, nejbližšie tomu bude o letošnej slavnosti Nejsvětější Trojice.

Ladislav Martinča

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Mezináboženský dialog se neustále prohlubuje.

A tak v letadle na sedadle pohodlně sedí dva Arabové a jeden Žid. Arabové vedle sebe, Žid do uličky.

Protože očekával dlouhý let, Žid vyzul boty, navlékl si trepky a pěkně se uvelebil.

Za chvíli se zvedl Arab u okýnka a povídá:

„Skočím si pro pivko.“

Žid:

„Klidně sedte, já vám pro ně zajdu.“

Ale zatímco byl pryč, Arab vzal jeho botu a pořádně mu do ní naplival. Žid se vrátil.

Za chvíli vstává druhý Arab:

„Hmm, vypadá dobře, to pivo. Dám si taky jedno.“

Ale Žid se zase nabídl, že mu je donese.

Mezitím vzal tenhle druhý Arab druhou Židovu botu a taky mu do ní fest naplival. Žid se vrátil, všichni si sedli a užívali si letu.

Když měli přistávat, Žid sundal trepky, vklouzl do bot – a hned věděl, kolik uhošlo. Obrátil se na Araba a vášnivě říká:

„Proč? Prosim vás, proč – to musí takhle být? Jak dlouho to tak ještě potrvá? Nesváry, ten odpor, ba nenávisť a boje mezi našimi národy, to plivání do bot, to močení do piva ...?“

rálnym zákonom. Skutočne, homosexuálne úkony „zatvárajú pohlavný úkon pred darom života. Nepochádzajú z opravdivého citového a sexuálneho dopĺňania sa. V nijakom prípade ich nemožno schvaľovať“⁴.

Vo Svätom písme sú homosexuálne vzťahy „zavrnuté ako zvrátené zmýšľanie (porov. Rim 1, 24 – 27; 1 Kor 6, 9; 1 Tim 1, 10; řecky a latinsky „homosexuálne obcu- jící“ přeloženo česky jako „zvrácení“). Tento súd Svätého písma však neumožňuje vyvodzovať záver, že všetci, ktorí trpia touto anomáliou, sú za to osobne zodpovední, ale potvrdzuje, že homosexuálne úkony sú vnútorne nezriadené“⁵. Rovnaký morálny úsudok sa nachádza aj u mnohých cirkevných spisovateľov prvých storočí⁶ a bol jed- nomyseľne prijatý katolíckou tradíciou.

Napriek tomu však podľa učenia Cirkvi majú byť muži a ženy s homosexuálnymi sklonmi prijímaní „s úctou, so súcitom a s jemnosťou“ a treba sa „vyhýbať akému- koľvek náznaku nespravodlivej diskriminácie voči nim“.⁷ Tieto osoby sú rovnako ako ostatní kresťania „povolané k čistote“.⁸ Homosexuálna náklonnosť je však „objektívne nezriadená (nezřízená)“⁹ a homosexuálne styky patria k hriechom, „ktoré sú v závažnom rozpore s čistotou“.¹⁰

II. Postoje k otázke homosexuálnych zväzkov

5. Pokiaľ ide o existujúce homosexuálne zväzky, občianske autority zaujímajú roz- ličné postoje: niekedy sa obmedzia na toleranciu tohto javu; inokedy presadzujú práv- ne uznanie týchto zväzkov s úmyslom vyhnúť sa, vzhľadom na niektoré práva, diskri- minácii ľudí žijúcich s osobami rovnakého pohlavia; v istých prípadoch dokonca pod- porujú zrovnoprávenie homosexuálnych zväzkov s manželstvom pred zákonom, na- vyše aj s priznaním zákonného práva na adopciu detí.

V krajinách, kde štátna moc vedie politiku tolerancie k tomuto javu, hoci nejstuuje nijaký zákon, ktorý by takéto formy života právne uznával, treba starostlivo rozlišovať rozličné aspekty problému. Morálne vedomie si vyžaduje, aby sme za každých okol- ností svedčili o celej morálnej pravde, ktorej sa protiví tak uznanie homosexuálnych vzťahov, ako aj nespravodlivá diskriminácia homosexuálnych osôb. Preto sú veľmi užitočné diskkrétne a obozretné kroky, v ktorých by mohlo ísť napríklad o nasledujúce: odhaliť ideologické alebo účelové zneužívanie takejto tolerancie; jasne pomenovať nemorálny charakter takéhoto zväzku; pripomenúť štátu nutnosť udržať tento jav v takých hraniciach, aby neohrozoval verejnú morálku, no predovšetkým by štátne orgány nemali dovoliť, aby mladí ľudia boli vystavení pomýlenej predstave o sexualite a manželstve, ktorá by ich zbavila nevyhnutných zábran a navyše by prispela k rozšíreniu tohto fenoménu. Tým, ktorí chcú od tejto tolerancie postúpiť k zákonnému uznaniu osobitných práv homosexuálnych osôb žijúcich spoločne, je potrebné pripo- menúť, že tolerovať zlo je niečo úplne iné, ako ho schvaľovať či legalizovať.

V prípade právneho uznania homosexuálnych zväzkov alebo ich zákonného zrov- noprávnenia s manželstvom spolu s priznaním práv patriacich výhradne manželstvu sa tiež treba jasne a účinne postaviť na odpor. Je nevyhnutné vyvarovať sa akého- koľvek typu formálnej spolupráce pri promulgácii (vyhlásení) alebo aplikácii takýchto závažne nespravodlivých zákonov, ako aj pokiaľ je to možné, materiálnej spolupráce na úrovni uplatňovania takéhoto zákona. V tejto veci každý môže využiť právo na vý- hradu vo svedomí.

III. Racionálne argumenty proti zákonnému uznaniu homosexuálnych zväzkov

6. Pochopenie dôvodov, ktoré vedú k potrebe postaviť sa takýmto spôsobom proti inštaniciám majúciim za cieľ legalizáciu homosexuálnych zväzkov, si vyžaduje uviesť niekoľko osobitných úvah o etických otázkach, vychádzajúcich z rozličných hľadísk.

Z hľadiska zdravého rozumu

Úloha občianskeho zákona je istotne väčšmi limitovaná ako úloha morálneho zákona¹¹, ale občiansky zákon nemôže protirečiť zdravému rozumu, lebo by stratil silu zaväzovať vo svedomí.¹² „Každý ľudmi ustanovený zákon má svoju platnosť zákona natoľko, nakoľko je odvodený z prirodzeného zákona“¹³, uznávaného zdravým rozumom, a nakoľko rešpektuje neodňateľné práva každej osoby. Právne normy priaznivo naklonené homosexuálnym zväzkom sa protivia zdravému rozumu, lebo priznávajú zväzku dvoch osôb rovnakého pohlavia obdobné právne záruky ako manželskej inštitúcii. Po zvážení hodnôt, ktoré sú tým ohrozené, nemôže štát legalizovať tieto zväzky a zároveň si plniť svoju povinnosť podporovať a chrániť základnú inštitúciu spoločného dobra, ktorou je manželstvo.

Tu sa treba pýtať, ako sa môže spoločnému dobru protiviť zákon neprikazujúci nijaké špeciálne správanie, ale obmedzujúci sa na legalizáciu už existujúcej skutočnosti, ktorá navonok nikomu nespôsobuje krivdu. V tejto súvislosti sa treba zamyslieť predovšetkým nad existujúcim rozdielom medzi homosexuálnym správaním ako na jednej strane a na strane druhej právne predvídaným a uznávaným spoločenským vzťahom, ktorý by sa mohol stať dokonca inštitúciou právneho poriadku. Druhá možnosť je nielen horšia, ale zasahuje širšie a hlbšie, ba môže viesť až k takej zmene celej sociálnej štruktúry, ktorá by bola v rozpore so spoločným dobrom. Občianske zákony sú štrukturálnymi princípmi života človeka uprostred spoločnosti, či už pre jeho dobro, alebo jemu na škodu. Zohrávajú „veľmi dôležitú, niekedy rozhodujúcu úlohu v procese vytvárania určitého zmysľania a určitých mravov“¹⁴. Formy života a vzory, ktoré ukotvujú zákony, nielenže zvonka formujú život spoločnosti, ale majú aj tendenciu meniť chápanie a hodnotenie modelov správania sa novej generácie. Legalizácia homosexuálnych zväzkov by teda mala za následok zahmlené chápanie niektorých základných morálnych hodnôt a znehodnotenie inštitúcie manželstva.

Z hľadiska biologického a antropologického

7. V homosexuálnych zväzkoch predovšetkým úplne chýbajú biologické a antropologické prvky manželstva a rodiny, na základe ktorých by bolo možné rozumne odôvodniť právne uznanie týchto zväzkov.

Tieto zväzky totiž nie sú schopné adekvátne zabezpečiť rozmnožovanie a zachovanie ľudského rodu. Ani možnosť využitia nedávnych objavov v oblasti umelého oplodňovania, ktoré navyše vôbec nerešpektuje dôstojnosť človeka¹⁵, nemení nič na ich neadekvátnosti.

V homosexuálnych zväzkoch úplne chýba aj manželský rozmer, reprezentujúci ľudskú a riadnu formu sexuálnych vzťahov. Sexuálne vzťahy sú natoľko ľudské, nakoľko vyjadrujú a podporujú vzájomnú pomoc oboch pohlaví v manželstve a zároveň ostávajú otvorené ďalšiemu odovzdávaniu života.

Ako ukazuje skúsenosť, absencia sexuálnej bipolarity vytvára prekážky na normálny vývoj detí, ktoré by sa prípadne stali súčasťou homosexuálnych zväzkov. Týmto zväzkom chýba skúsenosť materstva alebo otcovstva. Začleniť deti do homosexuálnych zväzkov prostredníctvom adopcie znamená dopúšťať sa na nich násilia v tom zmysle, že sa zneužíva ich slabosť, pričom sú umiestnené do prostredia, ktoré nepomáha ich plnému ľudskému rozvoju. Takáto prax by bola zaiste veľmi nemorálna a bola by v priamom rozpore s princípom uznávaným Dohovorom OSN o právach dieťaťa, podľa ktorej najvyšším záujmom hodným ochrany je záujem dieťaťa ako najslabšieho a najbezbrannejšieho článku ľudskej spoločnosti.

POMŮCKA: AGO, GERO, HAMA, YSAT	SPRÁVCE KONIRVY	1. DÍL TAJENKY	BARVIVO ŽLUTÉ AZ HNĚDÉ BARVY	DELSÍ STUDIJNÍ POBYT		VZTAHOVAT (RUCE K PROSBĚ)	UTŘIDĚNÝ SEZNAM NĚČEHO	INICIÁLY MUČEDNÍKA LANGLEYE	ANGLICKY 'PŘIDAT'	4. DÍL TAJENKY	SLADCE VONÍČI CHEMICKÉ SLOUČENINY
HALDA (PAPÍRU)						OD ZAČÁTKU					
CITLIVÝ VZTAH K NĚČEMU						ZAKLADATEL HNUTÍ VAL- DENSKÝCH TOXIN					
ZBAVIT SLUPKY								SYNTETIČKÝ PESTICID BAKLAŽÁN			
INICIÁLY SKAUTA ČMELÁKA			2. DÍL TAJ. SÍDLO NIZOZEMSKÉ KRÁLOVNY						OPAK 'ANO'		
TROJEDINÝ				VZBOURENĚC Z KOZOJED HŘBITOVNÍ JÁMA							
ZDVOJENÉ INICIÁLY KNĚZE HLINKY					STARÉ STŘÍBRNÉ MINCE PEŘEJ						
	PLANETA SPĚCH (ZAST.)					VRAH POHAN, SLOVANŮ VÝTAŽEK Z LÉČIVEK					PRVNÍ MUŽ LIDSKÉHO POKOLENÍ
PROHLUBNĚ NA ŠPATNĚ GESTĚ							MEČICI TVOR NEBOLI (ZAST.)				
INICIÁLY SV. LIGUORY			SMYČOVÝ NÁSTROJ UŠLECHTILÁ ŽENA					ANGLICKY 'EDH' NEDOKON- ČENÉ DÍLO			
PRVEK VYSKYTLJÍ- CÍ SE V MOŘ- SKÉ VODĚ				DVEŘNÍ ZÁVĚS TVRDÝ BOMBON					TOMÁŠ STATEČNÝ MUŽ (KNĚŽ.)		
SLOVENSKY 'OBLÍČEJ'					DOKÁZANÝ SOUK JSOUČÍ Z ŘEKY SÁVY						
	STARO- ZÁKONNÍ PROROK PROSTÝ LID						SLOVENSKY 'BŘEH' NÁMĚT				KNĚŽSKÝ BÍLÝ LÍMEC
PROPAGAČNÍ TISKOVINA							MRŠTIVÝ POHYB LATINSKY 'VĚDRŮ'				
INICIÁLY KARDINÁLA SANDRIHO			3. DÍL TAJENKY ANŠAK						ANGLICKY 'TAK' STANDARDNÍ TRHAVINA		
RODIČKA SETA				KÓD LETIŠTĚ SANTA MARIA FRANCOUZ- SKÝ 'ZLATO'				MINULÝ OPAT V TEPLĚ BŮH (HEBR.)			
STAVĚNÁ Z BÍLÝCH KAMENŮ											
JSOUČÍ VE STU ROZMÝCH DRUHŮ							ANGLICKY 'OLTÁŘ'				

patnáctimetrovém (a později 41,5 m vysokém) stožáru. Celá konstrukce byla vodivě spojena se zemí třemi řetězy.

15. června 1754 vztyčil Prokop Diviš svůj povětrnostní stroj. Byla to soustava 400 kovových hrotů spojených s uzemněním, která měla odsávat elektřinu z oblak a snižovat tak nebezpečí vzniku blesku. Fungovala samozřejmě i jako bleskosvod. Americký vědec a státník Benjamin Franklin přišel již v roce 1749 s důkazem, že blesk je elektrické podstaty. Svůj tyčový uzemněný bleskosvod však postavil ve Filadelfii až v roce 1760, tedy šest let po Divišovi.

Svá pozorování prováděl P. Prokop Diviš OPraem. při každé bouřce. V roce 1759 ale postihlo celou střední Evropu klimatická změna – nebývalé sucho. V Příměticích se vesničanáři domnívali, že pravou příčinou tohoto sucha je Divišův bleskosvod, který rozhání mraky. Proto v březnu 1760 vtrhli do zahrady přímětické fary, uvolnili zemnicí řetězy a celou konstrukce bleskosvodu strhli a zničili. V létě nato, kdy vesničanáři vinou jiné klimatické změny – silných bouřek – utrpěli na polích a vinicích obrovské škody, opět ho úpěnlivě prosili, aby stroj znovu postavil. Na radu opata jim kněz ale nevyhověl.

Jedna kopie Divišova bleskosvodu dnes stojí vedle jeho rodného domku a druhá kopie je umístěna na budově Divišova divadla, postaveného a otevřeného v roce 1926 v Žamberku. Fyzikové jej dnes řadí mezi vědce světového významu.

br. Felix OFM

Foto

- Poloha Soluně na Balkánském poloostrově

- P. Prokop Diviš OPraem.

- Rodný Divišův dům s bleskosvodem

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? VELKÁ SVATODUŠNÍ KŘÍŽOVKA

Tajenka minulé křížovky byla ze Sk 6, 2: „Dvanáct (apoštolů) proto svolalo (veškeré) množství učedníků a řekli: Nebylo by správné, abychom **my zanedbávali Boží slovo a sloužili při stole.**“ To jsou vážná slova.

Možná si někdo řekne: „Máme ve farnosti pár (desítek) věřících a káže se jim Boží slovo na každodenní mši svaté, dvakrát týdně se vyučuje náboženství, zpovídá se, jsou křty, svatby, návštěvy nemocných a poslední rozloučení.“ Ale lidé, kteří chodí do zaměstnání, pracují osm hodin denně, 40 hodin týdně. „Při stole slouží“ – o domácnost pečují – mimo tuto dobu. Zabere služba Božímu slovu také tolik času a námahy? Kolik se přece jen věnuje „službě při stole“? Příklad ze 3. roč. Obrázku, č. 4, 20. 3. 2005, s. 20 „Neuvěřitelní lidé“:

„Otec Josef má ještě dvě další farnosti v okolí. ... Josef byl zvyklý na těžkou práci a pustil se do opravy střechy, vymalování kostela, pořídil novou fasádu. 'Jistě ti přijíždějí nějakí pomocníci z Moravy, že?' 'Ale ne.' 'No a kdopak ti provádí ty stavební práce?' 'To je jednoduché. Nahoře na lešení jsem já a dole je pan Novák. Důchodce.' Tak otec Josef opravil tři kostely, na starém kole je objížděl, sloužil v nich mši, oddával, křtil děti. S dovolením okresu postavil u kostela mariánský sloup. ... Otec Josef, nenápadný člověk, změnil za deset let střed města k nepoznání. Neměl jsem příležitost slyšet jeho kázání. Asi nepředváděl řečnické výkony. Káže svým životem. Nahoře on, dole pan Novák.“

Střed města se změnil k nepoznání. Jak se změnilo občanské společenství ve městě? Možná se změnila k nepoznání i farnost – k lepšímu? Přibýlo křtů, svateb, věřících v kostele, dětí na náboženství? Kdo přijde po panu Novákovi? A přijde vůbec někdo po otci Josefovi? Pokud ano, vzejde z farnosti nebo přijde odjinud? A nebude nakonec v kostele-městském muzeu jen výstavka o bývalém otci Josefovi-opraváři? Nebude nakonec ona farnost postižena nějakým zcelováním, takže dříve tak znamenitý subjekt zanikne?

K tajence srov. i Wilhelm Hünermann: Farář arský v článku Redakce doporučuje.

Z hlediska společenského poriadku

8. Spoločnosť vďačí za svoje prežitie rodine založenej na manželstve. Nevyhnutným následkom právneho uznania homosexuálnych zväzkov je zmena definície manželstva, ktoré sa stáva inštitúciou strácajúcou vo svojej právne uznannej podstate základný súvis s faktormi viazanými na heterosexuálnu sexualitu, ako je napríklad úloha reprodukcie a výchovy. Ak by manželstvo medzi dvoma osobami rôzneho pohlavia bolo z právneho hľadiska len jedným z viacerých možných druhov manželstva, pojem manželstva by tak podstúpil radikálnu zmenu, čo by znamenalo vážnu ujmu na spoločnom dobre. Keď štát priznáva homosexuálnemu zväzku rovnaký právny status ako manželstvu alebo rodine, koná svojvoľne a dostáva sa do rozporu so svojimi vlastnými povinnosťami.

Pri presadzovaní legalizácie homosexuálnych zväzkov nie je možné odvolávať sa ani na princíp rešpektovania každej osoby alebo odmietania akejkoľvek diskriminácie. Robenie rozdielov medzi ľuďmi alebo odopieranie uznania či spoločenská povinnosť nie sú akceptovateľné, ak protirečia spravodlivosti¹⁶. Pokiaľ ide o nepriznanie spoločenského a právneho statusu manželstva takým formám spoluzitia, ktoré nie sú a ani nemôžu byť manželskými, to sa neprotiví spravodlivosti, ba spravodlivosť si to naopak vyžaduje.

Oprávnené sa nemožno odvolávať ani na spravodlivý princíp osobnej autonómie. Jedna vec je, že jednotliví občania môžu slobodne vykonávať činnosti, o ktoré majú záujem, pričom tie vo všeobecnosti patria medzi občianske práva a slobody, a druhá, úplne iná vec je, či majú niektoré aktivity, ktoré nereprezentujú pozitívny a významný prínos rozvoju osoby a spoločnosti, dostať od štátu osobitné a odôvodnené zákonné uznanie. Homosexuálne zväzky ani len vzdialene neplnia podobné úlohy, pre ktoré si manželstvo a rodina zasluhujú osobitné a legitímne právne uznanie. Naopak, existujú opodstatnené dôvody na tvrdenie, že takéto zväzky sú pre správny vývoj ľudskej spoločnosti škodlivé, najmä vtedy, ak by vzrástol ich reálny vplyv na sociálnu štruktúru.

Z hľadiska právneho poriadku

9. Keďže manželské páry plnia pri zabezpečovaní pokračovania ďalších generácií dôležitú úlohu, nachádzajú sa v centre spoločenského záujmu a občianske právo im priznáva status inštitúcie. Homosexuálne zväzky si však nevyžadujú osobitnú pozornosť zo strany právneho poriadku, lebo túto úlohu v prospech spoločnosti neplnia.

Nepravdivá je i argumentácia, podľa ktorej by bolo potrebné legalizovať homosexuálne zväzky, aby osoby v nich žijúce neprišli – už len vinou tohto faktu – o uznanie všeobecných práv, na ktoré majú ako osoby a občania nárok. Pokiaľ dôjde k situácii, že je nutná ochrana obojstranných záujmov, vždy sa môžu odvolať – tak ako všetci občania na základe ich vlastnej autonómie – na všeobecné právo. Naopak, bolo by veľkou a vážnou nespravodlivosťou obetovať spoločné dobro a spravodlivé právo rodiny dosiahnuť dobrá, ktoré môžu a musia byť zaručené spôsobmi, ktoré všeobecne neškodlia spoločnosti.¹⁷

IV. Postoje katolíckych politikov vo vzťahu k právnym normám podporujúcim homosexuálne zväzky

10. Ak sú všetci veriaci povinní postaviť sa proti právnemu uznaniu homosexuálnych zväzkov, katolícki politici – sú vzhľadom na zodpovednosť, ktorá im prináleží – viazaní touto povinnosťou ešte väčšmi. Pri predkladaní návrhov zákona priaznivo naklonených homosexuálnym zväzkom treba mať na pamäti nasledujúce etické ustanovenia:

V prípade, že sa v parlamente prvý raz predkladá návrh zákona podporujúceho homosexuálne zväzky, má katolícky poslanec morálnu povinnosť jasne a otvorene vyjadriť svoj nesúhlas a hlasovať proti takémuto návrhu zákona. Dať svoj hlas legislatívnemu textu, ktorý poškodzuje dobro spoločnosti, predstavuje ťažký nemorálny čin.

V prípade, že zákon podporujúci homosexuálne zväzky je už v platnosti, katolícky poslanec sa má dostupnými spôsobmi postaviť proti nemu a dať najavo svoj nesúhlas: ide o povinnosť svedčiť pravde. Ak by nebolo možné zákon takéhoto typu úplne zrušiť, môže poslanec, odvolávajúc sa na odporúčania vyjadrené v encyklike *Evangelium vitae*, „podporiť návrhy, cieľom ktorých je obmedzenie škodlivosti takéhoto zákona a zmenšenie jeho negatívnych dôsledkov na poli kultúry a verejnej mravnosti“, s podmienkou, aby bol „jeho osobný absolútny nesúhlas“ so zákonom, ktorý už bol schválený „jasný a všetkým známy“¹⁸ a aby nevzniklo nebezpečenstvo pohoršenia. To však neznamená, že reštriktívnejší zákon o tejto problematike môže byť považovaný za spravodlivý alebo aspoň prijateľný; ide skôr o legitímny a potrebný pokus o aspoň čiastočné zrušenie nespravodlivého zákona, pokiaľ úplné zrušenie nie je v danom okamihu možné.

Záver

11. Cirkev učí, že rešpekt voči homosexuálnym osobám v nijakom prípade nemôže viesť k schvaľovaniu homosexuálneho správania alebo k právnemu uznaniu homosexuálnych zväzkov. Spoločné dobro vyžaduje, aby zákony uznávali, podporovali a chránili manželský zväzok ako základ rodiny, primárnej bunky spoločnosti. Právne uznanie homosexuálnych zväzkov alebo ich zrovnoprávnenie s manželstvom by znamenalo nielen schvaľovanie mylného správania, ktoré by sa následne mohlo považovať za model pre súčasnú spoločnosť, ale aj zahmlenie zmyslu základných hodnôt, ktoré patria do spoločného dedičstva ľudstva. Nie je možné, aby Cirkev pre dobro ľudí a celej spoločnosti takéto hodnoty nebránila.

Najvyšší veľkňaz, Ján Pavol II. schválil tieto úvahy sformulované na riadnom zasadnutí Kongregácie pre náuku viery a na audiencii 28. marca 2003 nariadil prefektovi tejto kongregácie ich zverejnenie.

Rím, sídlo Kongregácie pre náuku viery, 3. júna 2003,

Spomienka na svätých Carla Lwanga a spoločníkov, mučeníkov

kardinál Joseph Ratzinger,

prefekt

Angelo Amato S. D. B.,

titulárny arcibiskup silský,

sekretár

¹ Porov. JÁN PAVOL II.: Príhovor pri modlitbe Anjel Pána, 20. február 1994 a 19. jún 1994; Príhovor účastníkom plenárneho zasadania Pápežskej rady pre rodinu, 24. marec 1999; Katechizmus Katolíckej cirkvi, 2357 – 2359, 2396; Kongregácia pre náuku viery: Vyhlásenie *Persona humana*, č. 8, 29. december 1975; List o pastoračnej starostlivosti o homosexuálne osoby, 1. október 1986; Niektoré úvahy týkajúce sa odpovede na návrhy zákona o nediskriminácii homosexuálnych osôb, 24. júl 1992; Pápežská rada pre rodinu: List predsedom Biskupských konferencií Európy o rezolúciu Európskeho parlamentu týkajúcej sa homosexuálnych dvojíc, 25. marec 1994; Rodina, manželstvo a partnerské zväzky *de facto*, č. 23, 26. júl 2000.

² Porov. Kongregácia pre náuku viery: Doktrínálna poznámka o niektorých otázkach týkajúcich sa úlohy a správania sa katolíkov v politickom živote, č. 4, 24. november 2002.

³ Porov. DRUHÝ Vatikánsky koncil: pastoračná konštitúcia *Gaudium et spes*, č. 48.

ně zhotovil přístroj zvaný elektrum. Byla to skleněná koule, upevněná k dřevěné hřídeli, jejímž otáčením a třením o polštář z telecí kůže získával elektřinu. V období 1741 – 1742 převzal Prokop Diviš úřad převora v klášteře v Louce a díky své prozíravosti zachránil rozsáhlý loucký klášter před zkázou během prusko-rakouské války. V roce 1742 se vrátil zpět na přímětickou faru a tam pokračoval ve svých výzkumech. Již tehdy zjistil, že blýskání a hřmění za bouřky je elektrické podstaty a jde vlastně o tytéž jevy, které pozoroval při svých pokusech. Pověst o jeho experimentech se brzy donesla k císařskému dvoru do Vídně. V roce 1750 byl vyzván, aby své pokusy demonstroval přímo před zraky císaře Františka Štěpána I. Lotrinského a císařovny Marie Terezie. Císařský pár byl pokusy tak nadšen, že jej odměnil zlatými medailemi se svými podobenkami. Celou dobu vedl i čilou korespondenci s fyziky po celém světě.

V roce 1753 byl ve Svatém Petrohradě při pokusech zabit bleskem jistý profesor a to vyprovokovalo P. Prokopa Diviše k tomu, aby sepsal krátké latinské pojednání o svádění elektrických výbojů z mračen do země. Tuto zprávu 24. října 1753 poslal do Petrohradu Akademii věd k posouzení. Zpráva však došla pozdě. O německé vydání Divišova pojednání, které se ovšem značně liší od Zprávy petrohradské akademie věd, se zasloužil jeden Divišův obdivovatel. Akademie věd Divišovým teoriím nevěnovaly patřičnou pozornost, protože začínaly citáty z Bible. Přes toto ignorování tváře vědy byly konkrétní Divišovy poznatky užitečné a pozornost akademiků by si zasluhovaly. V době, kdy byla vědecká veřejnost hluboce otřesena tragickou smrtí profesora ve Svatém Petrohradě a pokusy s blesky namnoze zastaveny, Prokop Diviš se naopak rozhodl realizovat svůj záměr – postavit meteorologický stroj. Divišův „meteorologický stroj“ (*machina meteorologica*) nebyl hromosvod v dnešním slova smyslu. Divišův stroj měl trvale vyrovnávat napětí mezi nebem a zemí, a tak odvracet samotný vznik výboje. Základem stroje byl vodorovný železný kříž umístěný na

případě ztrácí termín 'láska' svou vazbu na konkrétní realitu člověka, neboť se v posledku opírá o nereálnou, a tudíž nepřijatelnou dualistickou antropologii. Proto katolická církev, ale ani žádný rozumně uvažující nekatolík, nemůže uznat přirozenost homosexuality, od níž ... nelze sexuální aktivitu svévolně separovat.

Co se týče sexuálních skandálů katolických kněží, nelze přehlédnout námitku ukazující, s odvolávkou na studie vydané v USA, že řada těchto selhávajících kněží byla před lety liberálními biskupy tolerujícími homosexuální a pedofilní jednání připuštěna do seminářů a nakonec i ke kněžskému svěcení.

... Svěřím se se svou obavou. Myslím, že není neopodstatněné tvrdit, že na persekuci církve se budou vydatně podílet právě mnozí homosexuálové. Už teď se na ní dopouštějí bezpráví, když se domáhají práv, která jim nenáleží a se stále větší razancí proti ní stupňují intenzitu nenávisi, která určitě nevěstí nic dobrého.“

10. P. Václav Prokop Diviš OPraem., latinsky Procopius Divisch, německy Prokop Diwisch či Divisch, vlastním jménem Václav Divíšek (* 26. 3. 1698 Helvíkovice u Žamberka, Svatá říše římská – † 25. 12. 1765 Přímětice u Znojma, Svatá říše římská), byl slavný český premonstrátský kněz, teolog, přírodovědec, léčitel, hudebník a vynálezce.

Jeho církevní kariéra zahrnovala posty podpřevora Louckého kláštera, faráře v Přímětích u Znojma, převora Louckého kláštera (1641 – 1642) a opět faráře v Přímětích.

Krom činností spojených s církevními úřady se zabýval přírodními vědami, kdy předmětem jeho zkoumání byla především elektřina. Udržoval písemný styk s významnými vědci po celém světě a své pokusy s elektřinou měl tu čest demonstrovat i před císařským párem.

Vyrobil celou řadu přístrojů pracujících s elektřinou: elektrům (stroj vyrábějící třením elektrickou energii), tzv. meteorologický stroj (měl vysávat elektrickou energii

z mraků a bránit tak samému vývoji blesků, ve skutečnosti šlo o fungující bleskosvod) a elektrický strunný nástroj Zlatý Diviš (Denis d'Or). Též využíval statickou elektřinu k elektroléčbě.

Václav Divíšek se narodil v malé zemědělské usedlosti na okraji Žamberka, manželům Anně a Janu Divíškovým. Žil zde se svými čtyřmi vlastními a dvěma nevlastními sourozenci (otec se po smrti matky podruhé oženil) do roku 1714, kdy zemřel i jeho otec a nevelké hospodářství převzal jeho starší bratr Jan. Rodný dům Prokopa Divíše stojí dodnes na levém břehu řeky Divoké Orlice na okraji Žamberka a je součástí Městského muzea v Žamberku.

Mladý Václav byl vynikajícím studentem, proto se dostal na studia jezuitského latinského gymnasia ve Znojme jako stipendista premonstrátů. Zde došlo k přepisu jeho příjmení Divíšek na Divisch.

V roce 1720 po absolvování středoškolského studia vstoupil jako novic do premonstrátského řádu v Louce u Znojma. V září 1726 byl vysvěcen na kněze. Zároveň se stal učitelem přírodních věd. Roku 1729 je jmenován profesorem filosofie a teologie. Během své pedagogické činnosti rozpracovává disertační práci z oboru teologie a filosofie. Roku 1733 úspěšně obhájil svou práci a byl v Salzburgu promován na doktora teologie a v Olomouci na doktora filosofie. Po promoci v Salzburgu je jmenován podpřevorem kláštera v Louce. V roce 1736 přijal návrh opata Nolbeka, aby se ujal řízení farnosti v Přímětích u Znojma a stal se farářem. Zde se plně věnoval svým experimentům se statickou elektřinou. K tomuto účelu si vlastnoruč-

⁴ Katechizmus Katolíckej cirkvi, č. 2357.

⁵ Kongregácia pre náuku viery: Vyhlásenie Persona humana, 29. december 1975, č. 8.

⁶ Porov. napríklad sv. Polykarp: List Filipanom, V, 3; sv. Justín: Prvá apológia, 27,1 – 3; Atenagoras: Výzva pre kresťanov, 34.

⁷ Katechizmus Katolíckej cirkvi, 2358; porov. Kongregácia pre náuku viery: List o pastoračnej starostlivosti o homosexuálne osoby, č. 10, 1. október 1986.

⁸ Katechizmus Katolíckej cirkvi, č. 2359; porov. Kongregácia pre náuku viery: List o pastoračnej starostlivosti o homosexuálne osoby, č. 12, 1. október 1986.

⁹ Katechizmus Katolíckej cirkvi, 2358.

¹⁰ Tamže., 2396.

¹¹ Porov. JÁN PAVOL II.: encyklika Evangelium vitae 71, 25. marec 1995.

¹² Porov. tamže, 72.

¹³ Porov. sv. Tomáš Akvinský: Teologická suma, I – II, otázka 95, odpoveď 2.

¹⁴ JÁN PAVOL II.: encyklika Evangelium vitae 90, 25. marec 1995.

¹⁵ Porov. Kongregácia pre náuku viery: inštrukcia Donum vitae, II. A. 1 – 3, 22. február 1987.

¹⁶ Porov. sv. Tomáš Akvinský: Teologická suma, I – II, otázka 63, odpoveď 1, c.

¹⁷ Je vhodné nezabúdať, že vždy existuje „nebezpečenstvo, že právna norma, ktorá by urobila z homosexuality základ na nadobudnutie práv, by mohla osobu s homosexuálnou náklonnosťou povzbudiť, aby vyjadrila svoju homosexualitu navonok, alebo dokonca hľadala partnera s cieľom zneužiť možnosti ponúkané takýmto zákonom“ (Kongregácia pre náuku viery: Niektoré odporúčania týkajúce sa odpovede na návrhy zákona o nediskriminácii homosexuálnych osôb 14, 24. júl 1992).

¹⁸ JÁN PAVOL II.: encyklika Evangelium vitae 73, 25. marec 1995.

<http://www.kbs.sk/?cid=1116971316>

PŘIROZENÁ RODINA: MANIFEST (2, DOKONČENÍ)

Naše platforma

Z těchto principů odvozujeme jednoduchou, konkrétní platformu pro nové století a tisíciletí. Říkáme světu:

- Chceme vybudovat novou kulturu manželství tam, kde je ostatní chtějí – cestou předefinování – zrušit.

- Víťame více dětí a chválíme větší rodiny tam, kde ostatní vedou válku s lidskou plodností.

- Chceme hledat cesty, jak přivést matky, otce i děti zpátky domů tam, kde ostatní oddělují rodiče od dětí.

- Chceme vytvořit skutečné domácí ekonomiky tam, kde ostatní podrobují rodiny kontrole rozsáhlého státu a velkých korporací.

Abychom to dokázali, musíme nabídnout pozitivní řešení a musíme také opravit politické chyby minulosti. Zejména:

Pro novou kulturu manželství

- prosadíme vyučování, které poskytuje pozitivní obrazy cudnosti, manželství, věrnosti, mateřství, otcovství, mužské ochrany a ženské péče. Skončíme s kažením dětí prostřednictvím státních programů „sexuální výchovy“.

- Vybudujeme systém právní a ústavní ochrany manželství jakožto svazku jednoho muže a jedné ženy. Ukončíme válku, kterou sexuální hédonisté vedou proti manželství.

- Přebudujeme programy sociálního zabezpečení, podpor a bydlení tak, aby posilovaly manželství, zvláště manželství mladých dospělých. Skončíme se státními podporami života mimo manželství.

- Přesuneme váhu zákona na stranu těch manželů, kteří chtějí bránit své manželství. Skončíme se státními preferencemi pro snadný rozvod tím, že zrušíme institut rozvodu bez výroku o vině.

- Uznáme manželství jako skutečné a plné ekonomické partnerství. Skončíme s daňovou „penalizací manželství“.

- Dovolíme soukromým pojišťovatelům, aby na zdravých obchodních principech zohlednili zdravotní přednosti manželství a rodinného života. Skončíme s právní diskriminací manželů a rodičů větších rodin.

- Posílíme právní a kulturní ochranu manželství a veřejné morálky. Ukončíme vulgarizaci naší kultury.

Pro vstřícnější postoj vůči dětem v manželství

- podpoříme církve a ostatní skupiny, jež poskytují mladým lidem zdravé a plodné modely rodinného života. Ukončíme státní programy, jež indoktrinují děti a mládež kontraktivní mentalitou.

- Obnovíme respekt k životu. Skončíme s kulturou potratů a masového zabíjení nevinných.

- Rozvineme soukromé i veřejné kampaně, jež zredukovat mateřskou i dětskou úmrtnost a zlepšit zdraví rodin. Ukončíme vládní kampaně populační kontroly.

- Vybudujeme ochranná opatření pro rodiny, matky a děti. Ukončíme útoky na tato základní lidská práva.

- Podpoříme respekt k manželům a manželkám, kteří otevírají svůj sexuální život dětem. Ukončíme manipulaci a ničení lidského života v laboratořích.

- Zavedeme velkorysé daňové odpočty, výjimky a kredity pro lidi, kteří žijí v manželství a mají několik dětí. Ukončíme brutální zdanění rodinného příjmu, rodinné práce, rodinného majetku a bohatství.

- Zavedeme kredity na daň z příjmu, které odměňují narození dítěte a podporují udržování a rozmnožování rodinného majetku. Ukončíme stávající praxi, kdy systémy sociálního zabezpečení podporují bezdětnost.

- Nabídneme daňové výhody podnikům, které zaměstnancům poskytují dávku při narození dítěte a „dětské přídavky“. Odstraníme právní podněty, které povzbuzují podniky, aby ignorovaly rodiny.

Abychom přivedli matky i otce zpátky domů

- zajistíme rodičům působícím doma přinejmenším stejné dávky, jaké pobírají uživatelé kolektivních zařízení. Ukončíme diskriminaci rodičů pečujících o děti doma.

- Podpoříme nové strategie a technologie, které napomohou rozkvětu a prosperitě výdělečných činností vykonávaných doma. Ukončíme politiku, která nespravedlivě zvýhodňuje velké, centralizované podniky a instituce.

- Podpoříme malé podniky, které propojují domov s výdělečnou prací. Zrušíme daňovou politiku, finanční podněty, podpory a územní plánování, které odrazují malé farmy a rodinné podniky.

Abychom vytvořili rodinnou ekonomiku

- umožníme mužům a ženám žít v harmonii s jejich pravou přirozeností. Ukončíme agresivní státní podporu androgynie (popírání odlišné přirozenosti ženy a muže).

ospravedlněn jen člověk, protože jen on má rozum a vůli. (Kompendium to rozepíše takto: „Ospravedlnění je nejvznešenější dílo Boží lásky. Je to milosrdný a nezasloužený dar Boha, který odpouští naše hříchy, činí nás spravedlivými a posvěcuje celou naši bytost. Je dílem milosti Ducha Svatého, bylo nám zaslouženo Kristovým utrpením a je nám uděleno křtem [a navraceno svátostí smíření]. Ospravedlnění navozuje svobodnou odpověď člověka, projevující se vírou v Krista a spoluprací s milostí Ducha Svatého.“)

8. Lekcionář – lectio četba – je liturgická kniha obsahující úryvky k předčítání určené pro jednotlivé dny církevního roku nebo zvláštní příležitosti, spolu s doprovodnými antifonami a odpověďmi. Tyto úryvky jsou pro svátostnou liturgii z Písma svatého, pro nesvátostnou liturgii – denní modlitbu církve – kromě toho i hagiografické (o životních osudech a činech světců), nebo ze spisů svatých Otců nebo jiných církevních spisovatelů, příp. z církevních dokumentů. Lekcionář při liturgii spočívá na ambónu (pultu) nebo ho drží jeden z příslušujících, při obvyklé denní modlitbě církev si lekcionář drží lektor sám.

9. Jako u otázky ohledně klonování v předminulém čísle, je i zde možná racionální i náboženská odpověď. Náboženská odpověď je použitelná jen pro věřící – v oblasti víry: např. „Úvahy o návrzích na právní uznání svazků mezi homosexuálními osobami“ v rubrice Dokumenty.

Jedinou možností dialogu se světem, s nevěřícími, je rozumový postup, jako např. v úvaze dr. Romana Cardala z revue Distance (6. roč. 2003, 4. č.): „Načrtnu zde důvod odmítnutí legitimacy homosexuálních svazků a přirozenosti homosexuality vůbec ... Ohledně zodpovědnosti: Mezi tělesnou stránkou muže a tělesnou stránkou ženy panuje značný rozdíl, který však není rozdělovací, nýbrž vykazuje naopak sjednocující charakter. Jinak řečeno, již na fyzické úrovni se ukazuje, že muž a žena jsou přes svou rozdílnost komplementární bytosti. Tělesný aspekt člověka je pouze ... jeden z aspektů ontologicky jedné bytosti. Naše tělo není jen jakýmsi přívěškem toho, co se v křesťanské (ale i jiné) tradici nazývá 'duše'. 'Duše' i tělo tvoří jeden celek zvaný 'člověk'. Z toho je přípustné vyvodit, že existuje-li v rámci lidského rodu tak zásadní rozdíl, který lze konstatovat na úrovni jeho tělesného rozměru (diference muž-žena), pak tento rozdíl není ničím jiným, než projevem rozdílu, který provládá celou lidskou bytostí. Muž není mužem kvůli své fyzické diferenci ve vztahu k ženě, ale je mužem i v rovině psychické a duchovní. Totéž platí i o ženě. (Ruší-li křesťanství rozdíl mezi mužem a ženou na rovině duchovní, pak se nejedná o odstranění rozdílu, o němž hovoříme, ale o odstranění rozdílu ve vztahu k poslednímu určení člověka.) Diference muž-žena je pak kladena kreativním úkolem rozumově dokázaného Tvůrce, a manifestuje tudíž jeho vůli.

Komplementarita v souvislosti s homosexuálními svazky je tedy něco zcela jiného, než ta právě načrtnutá. Zastánci se výmluvně utíkají k citu a nakonec apelují na nevyhnutelnost údělu homosexuálů, neboť prý i oni jsou stvořeni Tvůrcem. Takže ... i pedofil i zoofil i nekrofil mohou poukazovat na to, že byli stvořeni takoví, jací jsou. Kdyby mi chtěli vyčíst, že si osobuji právo interpretovat vůli Tvůrce, pak totéž mohou namítnout i tzv. sexuálně úchylní lidé. Argument spočívající na 'vzájemnosti' předpokládá vzájemnost ontologickou, která je tak totální a hluboká, že se manifestuje i v tělesnosti, kterou lze z fenoménů, znaků konstatovat.

Sexuální obcování homosexuálů není vzájemností, nýbrž spíše vzájemným násilím. Pro opravdovou vzájemnost tu scházejí předpoklady a odvolání se na cit je zavádějící. Má se přece na mysli cit lidský a lidská bytost je bytostně (ne jen sexuálně) bipolární ve výše naznačeném smyslu. Nepřekročíme-li oblast citu, můžeme odůvodnit prakticky všechno. Snad je nyní jasné, proč nový argument zastánců zhodnocující svobodnou, láskyplnou reciprocitu sebeoddání nemůže uspět. Žádný záměrný lidský akt (ani lásku) nelze vyvázat z přirozeně diferencované struktury člověka. V opačném

svátosti působily v závislosti na disposici (ex opere operantis); k přijetí milosti vedly, spíše než aby ji udělovaly. Z nich jenom obřízka dávala posvěcující milost pravidelně, a to i dětem. Abrahám tedy obřízkou přijal (starozákonní) svátost.

3. Hosana je hebrejské slovo. Ve Starém zákoně se vyskytuje v tomto tvaru jen jedinkrát, v Žl 118 (117), 25; katolíci toto místo překládají „dej spásu!“ V Novém zákoně je psáno řeckými písmeny. Slovo hōsī'ā-nnā^h se skládá se ze dvou částí: první část je vlastní přání „dej spásu, spas“, druhá toto zdůrazňuje – „přece, prosím“. Uvedený žalm se zpíval při velkých slavnostech a podle Mišny se při volání Hosana mávalo ratolestmi (srov. např. Mt 21, 9). (Mišna je židovská ústní tradice zapsaná kolem roku 200 po Kr. – spolu s Gemarou, což jsou o pár set let pozdější komentáře k Mišně, tvoří Talmud.)

4. Soluňané byli staří Makedonci (dnešní Makedonci jsou už někdo úplně jiný, pouze sídlí na tomtéž území), kteří obývali město Soluň a jeho okolí. Toto město

bylo založeno v roce 312 př. Kr. králem Kassandrem a pojmenováno po jeho manželce Thessalonice, sestře Alexandra Makedonského, který ale tehdy byl už 11 let mrtev. Soluň se stala jedním ze správních sídel a v dobách krátce po Kristu tu existovala početná židovská komunita a díky sv. Pavlovi se tu začali objevovat i první křesťané. A roku 306 přijala Soluň už svého patrona, sv. Demetria. Město stále rostlo. V souvislosti se sv. Cyrilem a Metodějem stojí ještě za zmínku, že v letech 675 – 681 Soluň neúspěšně, spolu s Avary, dobývali Slované. Ti se pak usídlili v oblastech s městem sousedícími. Má se za to, že matka soluňských věrozvěstů byla Slovanka – podle některých prame-

nů a na základě jejich znalostí slovanštiny. Roku 1430 byla Soluň definitivně dobyta osmanskými mohamedány. To trvalo až do 1. světové války. Roku 1917 celé město, neví se proč, lehlo popelem. Bylo pak zcela nově vystavěno, takže jeho orientální, turecký ráz zmizel. Soluň se vrátila do Evropy, i když při tehdejší etnické čistce Řekové přestěhovali skoro milion lidí.

5. Pravidla pro určení data Velikonoc stanovil roku 325 po Kr. 1. nicejský koncil: Podle něho připadá neděle Zmrtvýchvstání Páně na neděli následující po prvním jarním úplňku. Pokud první jarní úplňek připadne na neděli, slaví se Velikonoce až další neděli. Velikonoce tak mohou připadnout na den v rozmezí od 22. března do 25. dubna. Jsou sestaveny postupy, jak z čísla roku toto datum vypočítat. Jestliže letos tato slavnost připadla na 23. 3., vidíme, že byla jen o jediný den později, než to je vůbec možné.

6. Liturgické mezidobí má dvě části. První část začíná **v den po svátku Křtu Páně**. Tento svátek se slaví v neděli po 6. lednu, pokud se ale slavnost Zjevení Páně překládá na neděli 7. nebo 8. ledna, slaví se svátek Křtu Páně v následující pondělí (bez prvních nešpor). Tato část liturgického mezidobí končí v úterý před Popeleční středou. Druhá část liturgického mezidobí začíná v pondělí po slavnosti Seslání Ducha svatého a končí v sobotu před 1. nedělí adventní. Tato neděle se slaví tu neděli, která je blíže 30. listopadu, svátku sv. Ondřeje. Proto se sv. Ondřej lidově nazývá vrátný do adventu.

7. Ospravedlnění je udělení milosti posvěcující. Z pozemských tvorů může být

- Podpoříme zaměstnavatele, abych platili „rodinnou mzdu“ hlavám domácností. Zrušíme zákony, které zakazují zaměstnavatelům zohlednit a odměnit rodinnou odpovědnost.

- Prosadíme zákony, které budou chránit domácí vzdělávání a další vzdělávací instituty soustředěné na rodinu před státními zásahy. Předáme reálnou kontrolu státních škol malým komunitám, tak, aby se zaměřily na domov a rodinu. Zavedeme opatření (např. vzdělávací daňové kredity), která zohlední rodičovskou odpovědnost. Odstraníme diskriminační daňovou politiku, která upřednostňuje masové státní vzdělávání dětí a mladistvých.

- Uplatníme přednost rodičovských práv a přimějeme veřejné činitele ke skládání účtů ze zneužití jejich moci. Ukončíme zneužívání zákonů o zneužívání dětí.

- Podpoříme soběstačnost rodin podporou vlastnictví nemovitostí, domácích podniků, zahrad a dílen. Omezíme „kulturu závislosti“, kterou v lidech pěstuje zaopatřovatelský stát.

- Budeme podporovat domovy, které jsou centry užitečné práce. Skončíme se státní podporou takové bytové výstavby, která předpokládá – a tak vytváří – rodinu bez funkcí.

O svobodě

Všemi těmito kroky se snažíme o prosazování pravé svobody. Zastánci „post-rodinného“ světa učí, že svoboda je svobodou od tradice, od náboženské víry, od rodiny, od komunity. Domnívají se také, že svoboda je darem státu. To všechno popíráme. Pravá svoboda vychází ze schopnosti lidí, žen i mužů, jít za svým skutečným osudem, ze schopnosti žít v harmonii se stvořeným světem. Skutečná svoboda spočívá v možnosti „jít za svým štěstím“, což Otcové zakladatelé správně chápali jako „domácí štěstí“, radost z manželství a domova. **12) Pravá svoboda závisí na rodinném vlastnictví skutečného, produktivního majetku. Politická svoboda znamená svobodu od moderních sociálních inženýrů, kteří chtějí vytvořit svůj vlastní, umělý řád založený na společenské třídě, rase, nebo násilné androgynii. Lidské bytosti byly skutečně stvořeny k přirozeným vazbám, k tomu, aby žily v domovech, kde jsou spojeni s rodiči, manželi a dětmi. Autentická svoboda prochází přirozenou rodinou.**

Obvyklé námítky

Víme, že se proti nám dají uplatnit jisté námítky. Leckdo namítá, že chceme obrátit čas nazpět, obnovit mytický předměstský svět Ameriky 50. let. Jiní namítají, že chceme podřít práva žen nebo že chceme pluralistickému světu vnutit bělošské, západní, křesťanské hodnoty. A další tvrdí, že ignorujeme vědecký pokrok a posilujeme patriarchální násilí. Někteří říkají, že blokuje nevyhnutelný společenský vývoj nebo ohrožujeme udržitelný svět příliš mnoha dětmi.

Proto předesíláme:

Hledíme kupředu s nadějí a poučujeme se z minulosti

Je pravda, že vřele vzpomínáme na dřívější rodinné éry, jakou byla například Amerika let padesátých. Tehdy – poprvé za sto let – se simultánně v Americe (a v Austrálii a v části západní Evropy) projevilo pět jevů: stoupl počet uzavíraných sňatků, počet rozvodů klesl, manželská plodnost stoupla, rovnost mezi domácnostmi narostla, nároky dětí i dospělých vzrostly. To byly společenské výdobytky „největší generace“. Pohlížíme na ně s potěšením a rádi bychom opět dosáhli podobných výsledků.

Víme ale také, že tento zvláštní vývoj byl zářezem jedné generace. Netrval dlouho. Některé děti této generace se vzbouřily a jejich rebelie byla až příliš často bláznivá a destruktivní. Přesto nacházíme v rodinném modelu Ameriky padesátých let některé

slabiny. Víme, že se týkal hlavně bělošské většiny. Cernošské rodiny v téže době trpěly stresem: manželství ubývala, přibývalo nemanželských dětí.**13)** Také nový model předměstského života, který počítal s dlouhým dojížděním otce a budoval domovy bez ústředních bodů, jako jsou parky a obchody, kde by matky a děti mohly nalézt zdravá společenská pouta, se ukázal jako neúplný. Shledáváme také, že tehdejší ideál „partnerského manželství“, jež absolutizoval psychologické úkoly a vylučoval funkce materiální a náboženské, je křehký. Můžeme to udělat lépe a také uděláme.

Upřímně věříme v práva žen

Především věříme v taková práva, jež uznávají jedinečný dar těhotenství, rození a kojení. Androgynní cíl, úsilí eliminovat pravé rozdíly mezi ženami a muži, působí lidské přirozenosti stejné násilí jako staré komunistické snahy o vytvoření „sovětského člověka“ a nacistické snahy o vytvoření „árijského člověka“. Odmítáme sociální inženýrství, snahy kazit dívky i chlapce, zaměňovat identitu ženy a muže. Na druhé straně nic v naší platformě nebrání ženám, aby usilovaly o vzdělání, jež si přejí, a dosáhly ho. Nic v naší platformě nebrání tomu, aby ženy mohly přijímat placená zaměstnání a vstupovat do profesí, po nichž touží. Stavíme se ale proti omezování svobody zaměstnavatelů uznat rodinné vztahy a závazky a tak nepřímou podporovat ty rodiče, kteří zůstávají doma, aby se starali o děti. A stavíme se proti současným útokům na Všeobecnou deklaraci lidských práv, dokument, který vyhláší základní práva na rodinnou autonomii, na rodinnou mzdu pro otce a zvláštní ochranu matek.**14)**

Věříme, že přirozená rodina je universální, že je atributem celého lidstva

Uznáváme, že v otázkách rodiny se přidržujeme křesťanských hodnot: posvátnosti manželství, přání Stvořitele, abychom byli plodní a množili se; Ježíšova zázraku na svatbě v Káni; jeho napominání proti cizoložství a rozvodu. Ale přesto nacházíme u jiných velkých náboženství světa podobné názory. Uznání přirozené rodiny nacházíme i v manželských rituálech animistů. Přirozená rodina je totiž vtištěna do naší lidské přirozenosti a mohou ji pochopit všichni lidé, kteří otevřou svou mysl svědectví smyslů a srdce i nabádání svých nejlepších instinktů. Na počátku 21. století je na našich názorech jen málo „západního“. Dnešní „pozápadoňovatelé“ naopak stojí za „post-rodinnou“ myšlenkou. To oni vládou v nedětných, stárnoucích, umírajících zemích „evropského Západu“. To oni se snaží otrávit zbytek světa pochmurou, seschlou kulturou smrti. Naše nejlepší přátele naopak nacházíme v rozvojovém světě, ve třetím světě, na Středním východě, v Africe, v jižní Asii, v Jižní Americe. Naši nejráznější spojenci nejsou běloši, ale spíše barevní lidé. Ti druzí usilují o sterilní, universální temnotu. My se snažíme osvobodit celý svět – včetně umírající Evropy – pro světlo a život, pro děti.

S radostí přijímáme zjištění empirické vědy

Věda, pokud je čestně prováděna a čestně presentována, je přítelem přirozené rodiny. Desítky let trvající výzkum v sociologii, psychologii, antropologii, sociobiologii, medicíně a sociální historii říká stále totéž: dětem se daří nejlépe tam, kde se rodí dvěma přirozeným rodičům, do jejich péče. Jakékoli jiné uspořádání – ať je to spolužití s jedním rodičem, s nevlastními rodiči, s homosexuály, s volně kohabituujícími (spolubydlícími) dospělými nebo s rodinnými komunami – dětem neprospívá. Domovy manželů, přirozených rodičů dětí, přinášejí jejich potomstvu zdraví, vzdělání a úspěch. Věda ukazuje, že tyto domovy přinášejí i manželům život, prosperitu a radost. Ti, kdo odmítají rodinný život, musejí čelit nemoci, depresi a předčasně smrti.**15)** Přírodní věda je konec konců studiem přirozeného řádu. A to, co Stvořitel promíjí, příroda nepromíjí.

b) Pamatuj, abys den sváteční světil. Kdo chodí v neděli na mši sv., jistě zachovává i ostatní Boží ustanovení.

c) Miluj Pána, svého Boha, celým srdcem, celou duší a celou svou myslí. Kdo denně takto obnovuje svou lásku k Bohu, jistě miluje i lidi a plní celé desatero.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

Leckde se rozmáhají různá „duchovní“ hnutí. Pokud se s nimi setkáme, měli bychom o nich něco spolehlivého vědět.

1. Co to jsou mantry? Je možné, aby je katolík využíval?
2. Co to je astrální tělo? Co to je aura? Jaké je stanovisko církve?
3. Co to jsou čakry (čakry)? Je možné se pomocí nich léčit?
4. Kdo založil transcendentální meditaci a co transcendentální meditace učí?
5. Kdo to byl Gothama Siddharta?
6. Co prosazuje Sahaja Joga?
7. Co to je Hnutí Svatého Grálu?
8. Jaké úkoly si klade „církve sjednocení“?
9. Co propaguje hnutí Hare Kršna?
10. Co to je zenový buddhismus?

P. Ing. Antonín Sedlák

ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

1. Vlastní jména Rechab, Rachab a Rahab spolu vůbec nesouvisejí, to jen v českém přepisu vypadají podobně. V hebrejštině je Rechab psán jako rēchāv, Rachab jako rāhāv a Rahab jako rahav. Podstatné je, že druhá souhláska je u každého z těchto slov úplně jiná. Konkrétně Rahab je v tzv. ekumenickém překladu opravdu pouze jednou, na místě Žl 87 (86), 4, i když by se podle hebrejského textu mělo toto slovo vyskytovat šestkrát. V katolickém překladu je správně uvedeno ještě v Žl 89 (88), 11 (Hospodin probodl a rozdupal Rahab), u proroka Izaiáše 51, 9 (Hospodinovo rámě rozřalo Rahab) a v knize Job 9, 13 (pod Božím hněvem se svíjejí pomocníci Rahaby). Na zbylých dvou místech (Job 26, 12 a Iz 30, 7) je i u katolíků překládáno opisem (jako drak a obluda). Vlastní jméno Rahab označuje něco jako monstrum leviatana, konkrétně je tak většinou nazýván Egypt.

Uvedený příklad by mohl vést k určité pokoře při hovorech o „kvalitě překladů“. Dost často se lze setkat s úplně primitivními názory o tom, který překlad je „lepší“, nejčastější jsou mezi věřícími asi debaty o tom kterém překladu žalmů. Kdo nezná perfektně jednak hebrejsky a řecky, jednak originální hebrejský a řecký text, měl by se asi takových úvah vstříhat.

2. V Abrahámově době Hebrejové kupodivu svátosti přijímali. Jak to, když svátosti, a to v počtu sedmi, ustanovil až Kristus Pán? Ale co to je svátost? Smysly vnímatelné znamení udělení milosti. V zahradě Eden svátosti jistě nebyly, protože Adam i Eva žili v posvěcující milosti – svátosti nebyly zapotřebí. Po pádu do hříchu až do doby Abraháma, pro nežidy až do příchodu Spasitele se předpokládá něco na způsob aktu víry v příchod Vykupitele. A u Židů od Abraháma do Mojžíše nás jistě napadne: obřízka, která očišťovala od dědičného hříchu. Od Mojžíše po Ježíše Krista bylo takových prostředků už více. Nemysleme si, že každoroční oběť velikonočního beránka, obětování pokrmů, očišťování a omývání, ba obřady svěcení kněží byly bez významu. Náš Vykupitel káral to, že farizeové (na to) hřešili; nikdy se nevyslovoval proti těmto úkonům samotným. Také je třeba si uvědomit, že teprve naše svátosti působí svou vlastní mocí (tzv. ex opere operato). Vyjmenované starozákonní

TEST PRO DĚTI

1. Kterými slovy Kristus Pán pověřil apoštoly udělovat svátosti smíření?
 - a) Kdo je bez hříchu, hoď první kamenem.
 - b) Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu je odpustí můj nebeský Otec.
 - c) Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.

2. Jakou lítost nad svými hříchy musí mít kající k platnému přijetí svátosti smíření?
 - a) Jakoukoliv lítost – z hluboké lásky k nějakému člověku, kvůli jeho pohodě a setrvalosti v dobré náladě.
 - b) Jedině dokonalou – z dokonalé lásky k Pánu Bohu nade vše, kvůli němu samému.
 - c) Nadpřirozenou, třeba i nedokonalou – z nedokonalé lásky k Pánu Bohu, kvůli ošklivosti hříchu a bázni ze ztráty Boží milosti (tj. kvůli bázni před peklem).

3. Co znamená mít opravdové předsevzetí jako součást lítosti?
 - a) Že mám rozhodnutí varovat se příležitostí ke hříchu a nesvolit k pokušení.
 - b) Že napříště už mám schopnost nikdy nezhřešit.
 - c) Že už nepočítám s příležitostmi ke hříchu a s pokušením.

4. Nač se zeptali učedníci Pána Ježíše, než vystoupil na nebesa?
 - a) Co máme dělat, aby nás nepronásledovali?
 - b) Jak máme celému světu hlásat Boží slovo?
 - c) Obnovíš teď, Pane, v Izraeli království?

5. Vstoupil Ježíš na nebesa i se svým tělem?
 - a) Ano, a dokonce i se svým oslaveným tělem.
 - b) Ne, protože v nebi mohou být jen duše.
 - c) Ne, přestal být člověkem a splynul se svým Otcem.

6. Jak bylo učedníkům, když od nich odešel Pán Ježíš do nebe?
 - a) Byli stále v chrámě a velebili Boha.
 - b) Byli zklamaní a smutní a se strachem očekávali, co bude dál.
 - c) Vrátili se k rybolovu.

7. Kdo měl apoštoly naučit, jak být svědky Kristova evangelia?
 - b) Panna Maria.
 - c) Přímluvce-Duch Svatý.
 - a) Svatý Petr.

8. Co znamená článek víry, že Pán Ježíš sestoupil do pekel?
 - a) Že přišel nabídnout spásu i padlým andělům.
 - b) Že přišel vykoupit lidi zavržené v pekle
 - c) Že sestoupil k duším čekajícím na jeho vykoupení.

9. Dostává od Boha každý člověk milost pomáhající?
 - a) Ano, každý má možnost hledat pravdu, poznat Krista a přijmout jeho nabídku spásy.
 - b) Ne, protože, kdo nezná Pána Ježíše, už nikdy nemůže být od něho spasen.
 - c) Ne, protože teprve po křtu dává Bůh možnosti, jak poznat pravdu.

10. Jaké je hlavní přikázání, v němž jsou obsažena i ostatní a proč?
 - a) V jednoho Boha budeš věřit. Kdo se bojí Božích soudů, jistě bude plnit i celý zákon.

Chceme omezit domácí násilí

Žádná rodina není dokonalá a určitá část rodin selhává. I nás znepokojuje domácí násilí. Víme, že lidé, kteří zvolili špatně, jsou vydáni na pospas sobectví a temným instinktům. Víme také, že mnozí lidé žijí tam, kde strádají nedostatkem modelů solidního domova, kde jim chybí příklady dobrých manželství. Přitom ale trváme na tom, že přirozená rodina není příčinou lidských selhání. Výzkumy zde hovoří jasnou řečí. Ženy se těší největšímu fyzickému bezpečí tam, kde jsou vdané a žijí se svými manželi. Děti jsou nejlépe chráněny před sexuálním, tělesným a emočním zneužitím tam, kde žijí se svými rodiči, kteří jsou sezdáni. Krátce řečeno, přirozená rodina je odpovědí na špatné zacházení. Víme také, že manželé a manželky, matky a otcové, potřebují podporu a výchovu ke svým pravým rolím. Tato výchova je prvotním úkolem všech kvalitních společenských institucí.

Jsmo přesvědčení, že i když se rodinné systémy mění, vzorec přirozené rodiny se nemění

Ve věci přirozené rodiny odmítáme jakoukoli společenskou evoluci. Veškeré změny jsou buď úpadkem nebo obnovou jediného pravého modelu rodiny. Od samého našeho počátku jakožto jedinečného stvoření na zemi jsme my lidé definováni dlouhodobým svazkem ženy a muže, kteří se dělí o zdroje, komplementárně si rozdělují práci a zaměřují se na plození, ochranu a výchovu dětí ve stabilním domově. **16)** Dějiny jsou plné příkladů různých rodinných systémů, které zesílily a vybudovaly velké civilizace, ale pak se rozpadly. I v naší západní civilizaci můžeme identifikovat období úpadku a rozpadu rodiny, po nichž následují úspěšná hnutí obnovy. **17)** Je pravda, že posledních čtyřicet let představuje období zmatku a úpadku. Nyní cítíme nový začátek společenského znovuzrození.

Jde nám o udržitelnou budoucnost člověka

Konstatujeme bohužel, že nový malthusiánský podnět ve své válce proti dětem uspěl až příliš dobře. Plodnost na celém světě klesá. Většina národů už upadla do „pasti stárí“. Dnes to vypadá tak, že nás čeká katastrofální úpadek populace, hospodářský útlum a lidská tragédie. Náš program v tuto chvíli představuje naději na udržitelnou budoucnost Země.

Naši spojenci

Jaký máme vztah k ostatním hnutím a kampaním na ochranu rodiny? Konservativní intelektuální a politické hnutí v Americe přistoupilo v posledních desetiletích na filosofii „propojení“: ekonomičtí konservativci hlásající kapitalismus svobodného trhu se propojují se společenskými konservativci zaměřenými na život, rodinu a „tradiční hodnoty“. Toto propojení po určitou dobu fungovalo dobře. Má reálné hospodářské výsledky v podobě rodinného podnikání, které úspěšně spojuje zisk a integritu domova (včetně domova jeho zaměstnanců).

Vidíme ale také, že zájmy „velkého byznysu“ a rodin nejsou vždy shodné. Tak např. velké korporace, nejsou-li vedeny jinými ideály, hledají levnou práci a ukončují domácí produkci, počínaje oblékáním přes přípravu jídla až k péči o děti. Reklama spíše povzbuzuje individuální chutě než rodinnou integritu. Jak dnes ukazuje globalizace, rodiny nejsou imunní vůči „tvůřivé destrukci“ kapitalismu.

Podporujeme skutečně svobodné trhy a směnu. Chválíme společnosti, které mají zájem na silných domovech a spojují inzerci s pozitivními obrazy rodiny. Jsme ale proti zákonným privilegiím a výhodám pro velké korporace, které si kupují politický přístup a moc na škodu rodin. Navíc poukazujeme na vnitřní dilemata kapitalistické ekonomiky, k nimž patří krátkodobé zájmy jednotlivých korporací na slabých domovech (jako místech konsumu, ne produktivních úkolů) a zájem na universálním zaměstnání dospělých (matek i

otců), jež stojí proti dlouhodobým zájmům národních ekonomik na povznesení lidského kapitálu. Tento poslední termín znamená šťastné, zdravé, inteligentní a produktivní mladé dospělé, kteří nejsou „produktem“ kolektivních zařízení, natož bezdětných domovů. „Fusionistický konservatismus“ může tyto tenze překonat. Rodiny klademe na první místo. Chápeme ekonomiku a všechny její komponenty – od finančních trhů k pravidlům obchodu a mzdám – jako faktory sloužící přirozeným rodinám, nikoli naopak.

Hlásíme se také ke spojenectví s prorodinnými hnutími a hnutími „pro život“, která vznikla v posledních desetiletích. Jsme do jisté míry jejich součástí. Ale uznáváme také jejich slabosti, jež narušují jejich efektivitu. Příliš často je jejich úspěch podlamován individuálními ambicemi a třenicemi. Vize je pak zúžena, zájem se soustřeďuje na drobné otázky, zatímco skutečně podstatné boje jsou ignorovány a tak ztraceny. Strategické myšlení a kroky, které by mohly proměnit klíčové debaty, jsou oslabovány bázlivostí těch, kdo tato hnutí vedou a podporují je. Příliš často se udržují velké instituce, spíše než by se podpořily rychlé a efektivní kroky. Peníze, zvláště „přímé podpory“, se staly mírou příliš mnoha věcí. Doktrinářské a sektářské rozpory v důležitých, nicméně okrajových věcech mohou zakrýt zásadní shodu v ústředních otázkách rodiny a života. Naši nepřátelé se radují, když staré strachy a podezřívavost mezi náboženskými skupinami získávají nové podněty. Iniciativu v příliš mnoha věcech přenecháváme druhé straně.

V této souvislosti trváme na integritě pro-rodinné agendy. Naši praví spojenci musejí přijmout celou kauzu přirozené rodiny, ne jen její části. Nelze podporovat přirozenou rodinu a přitom obhajovat masové rozvody nebo kolektivní zařízení pro malé děti. Naši praví spojenci jsou ti, kteří, jak jen možno, uspořádávají své životy v souladu se stvořeným řádem.

Věříme také, že vítězství přirozené rodiny lze očekávat jen tehdy, když přeformulujeme celou debatu a otevřeme se novým spojenectvím. Nestačí zastavit veřejnou podporu „homosexuálních manželství“, ani se stavět proti „výchově k bezpečnému sexu“ na veřejných školách, ani prosazovat zákaz pozdního potratu, ani podporovat volitelné „smluvní“ manželství. Tyto zisky nebudou mít trvalý efekt, pokud se přirozená rodina neosvobodí z útlatu post-rodinných ideologií, dokud nevybudujeme široce pojatou kulturu manželství a života.

Pohled vpřed

Tento velký úkol si žádá nové způsoby myšlení a jednání. Naše vize domácího krbu je orientována dopředu, nikoli do minulosti, jde jí o naději a cíl. Vidíme vitální domov, znovuzrozený novými hnutími, jako je např. hnutí za domácí vzdělávání. Obdivujeme svěží nápady a myšlenky, které vytvářejí nová pouta mezi domovem a prací. Inspiruje nás konvergence náboženské pravdy a vědeckých důkazů o vitální roli přirozené rodiny. Vidíme perspektivu velké občanské aliance náboženských ortodoxií v národech i celosvětově: v doktrínách, které jsou nám drahé, nebudeme dělat kompromisy, ale budeme bránit své rodinné systémy před společným nepřítelem. Žasneme nad společným štěstím lidí, kteří si kdysi nedůvěřovali a báli se jeden druhého. Těšíme se z nových přátelství, zakotvených v rodinných ideálech, jež překlenou staré rozdíly. Vidíme příležitost kvetoucího světa vystavěného na přirozené rodině.

Zvláště se obracíme na mladé lidi, narozené v posledních třech nebo čtyřech desetiletích. Jste dětmi těžké doby, doby mravního a společenského nepořádku. Byli jste počati do kultury nestřídmosti, potratu, kultury orientované na smrt. Rozvod rodičů jste zažili častěji než kterákoli předchozí generace. Mnozí jste žili v domovech bez otců. Učili vás popřít svůj ženský a mužský úděl. Nutili vás číst knihy, zesměšňující manželství, mateřství a otcovství. Lidé, kteří vás měli chránit – učitelé, soudci, veřejní činitelé – vás často vydali na pospas mravním a sexuálním predátorům (dravcům). Mnozí z vás jsou vlastně obětmi

jakéhosi kulturního znásilnění: svedeni k předčasným sexuálním aktům, odsouzeni ke sterilitě.

A přesto jste to právě vy, kdo může obnovit svět. Tam, kde příslušníci naší generace společně svět zkazili, budete vy jeho budovateli. Viděli jste tmou, ale vaší výzvou je světlo. Přišel čas, abyste se ujali vedení, a přirozená rodina bude vaším standardem a majákem. Odmítněte lži, jež vám namlouvali. Uplatněte svou přirozenou svobodu na vytvoření pravých a plodných manželství. Poučte se ze společenské obnovy, kterou podnítila „největší generace“, a požádejte ji o podporu. Máte šanci utvořit svět, který vítá a obdivuje děti. Máte možnost vrátit se domů. Vaše generace má v rukou osud lidstva. Jste nadějí všech dobrých a slušných lidí.

Výzva

Ve světě se šíří nový duch, který je podstatou přirozené rodiny. Vyzýváme všechny lidi dobré vůle, jejichž srdce jsou otevřená tomuto duchu, aby se spojili ve velké kampani. Blíží se doba, kdy persekuce přirozené rodiny, válka proti dětem a útok na lidskou přirozenost skončí.

Nepřátelé přirozené rodiny jsou znepokojeni. Triumf, který před několika málo lety považovali za totální, není zdaleka jistý. Jejich hněv narůstá a tak se pokoušejí, stále zoufaleji, si úspěch vynutit. Vrší ovšem chyby. Špatně rozumějí lidské přirozenosti, špatně rozumějí času a dějinám.

Všichni jsme povoláni stát se aktivními účastníky, morálními vojáky tohoto hnutí, jež chce žít život tak, jak jej pro nás uspořádal náš Stvořitel. Naši nepřátelé vymírají – svou vlastní volbou: my získáme svět.

Přirozené rodiny všech ras, národů a vyznání, spojme se.

12) Jan Lewis: *The Pursuit of Happiness: Family and Values in Jefferson's Virginia*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1985; Barry Alan Shain: *The Myth of American Individualism: The Protestant Origins of American Political Thought*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1996.

13) Daniel Patrick Moynihan: *The Negro Family: The Case for National Action*. In: Lee Rainwater – William L. Yancey (eds.): *The Moynihan Report and The Politics of Controversy*. Cambridge, MA: M. I. T. Press, 1967.

14) Všeobecná deklaráce lidských práv, čl. 16 (3), 25(1 a 2), 26.

15) Viz výzkumná abstrakta „New Research“ ve SwanSearch (www.profam.org); také v databázi Family and Society na www.heritage.org.

16) C. Owen Jovejoy: *The Origin of Man*. *Science* 211 (Jan. 23, 1981), 348.

17) Carle C. Zimmerman: *Family and Civilization*. New York and London: Herper and Brothers, 1947.

O autorech:

- Allan C. Carlson je prezidentem The Howard Center for Family, Religion and Society v Rockfordu (Illinois) a významným spolupracovníkem odboru Family Policy Studies ve Family Research Council ve Washingtonu, DC. V Obrázku jsme od něho mohli již v roč. 3 číst článek *Rodí se málo dětí? Tady je řešení*. v č. 10, 14. 9. 2005, příloha s. 1 – 4.

- Paul T. Mero je prezidentem Sutherland Institute v Salt Lake City (Utah) a členem správní rady ALS Foundation v Oremu (Utah).

Z anglického originálu „*The Natural Family: A Manifesto*“ publikovaného v periodiku *The Family in America (special edition)*, Vol. 19, No. 3, March 2005, přeložili Michaela Freiová a Jaromír Žegklitz.

OB RÁZEK

Farnost Vratislavice nad Nisou

Jonáš Pavel Kult
Klára Marie Bémová
Marek Kristián Kačí
Srdečně blahopřejeme.

Svátost biřmování přijali:

Farnost Ruprechtice
Petr František Horák
Ondřej Tomáš Kout
Jitka Jana Pecháčková
Dana Zdislava Suchánková
Michal Vít Zatloukal
Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Ruprechtice
Anna Halamová (1930)
Farnost Vratislavice nad Nisou
Marie Daňová (1938)

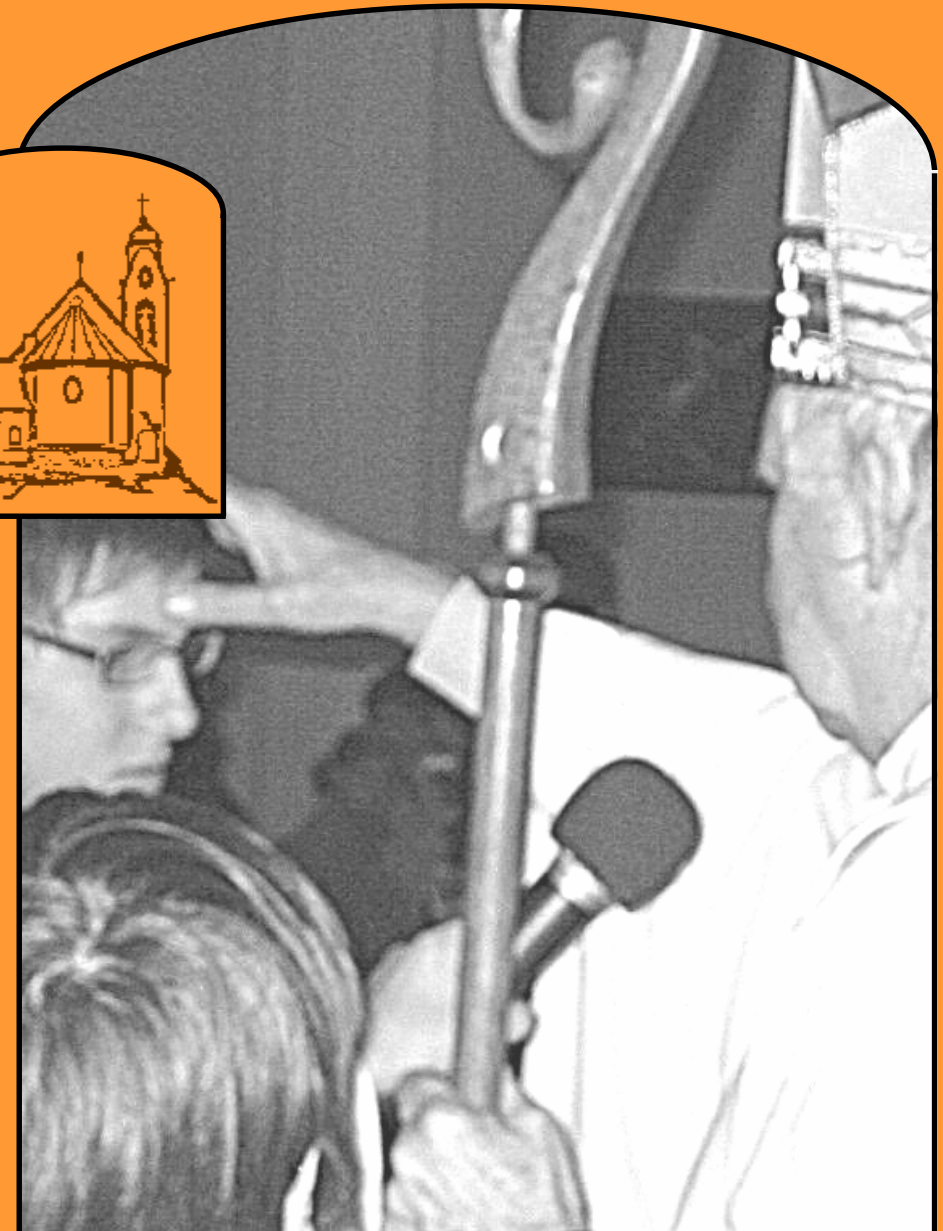
duchovní správci

Foto

Vít Suchánek

UPOZORNĚNÍ

22. června 2008 je oslava sv. Jana Křtitele – v Rochlici je farní pouť. V 10 h je mše sv., po ní společný farní oběd. Všichni jste srdečně zváni.

libereckých farností

*Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.
Vrchlického 81, PSC 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice, datum vydání: 13. 6. 2008*

*tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberecTofmZquickTcz, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM
Foto na titulní straně – Svátost biřmování se uděluje 'pomazáním křížem na čele, které se dělá při vzkládání ruky' (materie),
a slovy: 'přijmi pečeť daru Ducha svatého' (forma).*

*Biřmovaným se vtiskuje Kristovo nezrušitelné znamení odlišné od křestního nezrušitelného znamení.
18. května 2008, Petr Zatloukal*

*Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz
Kterékoliv starší číslo Vám obstará Knihkupectví u sv. Antonína.
Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.*

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

ZAČÍNÁ ROK SVATÉHO PAVLA, BENEDIKT XVI. 3

PASTORACE

MANŽELSTVÍ (9) – JAKÉ JSOU ZÁKAZY MANŽELSTVÍ? JAN VOŽENÍLEK 4

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (2), PAVEL KOZOJED 5

SOCIALISMUS: ZDROJE, TENDENCE, MORÁLKA (3)

KULTURA NENÍ ŠOUBYZNYŠ! CHCEME VAŠE PRACHY! LADISLAV JAKL 7

VŽDYŤ TU JDE O MRAVNOST!?! PRÁVĚ, ŽE JDE O MRAVNOST! BR. FELIX OFM 8

PHDR. ALFRED FUCHS (7) HIERARCHIE HODNOT (B), VYBRAL P. JOSEF DOBIÁŠ 9

DĚTI A MLÁDEŽ

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ 10

DĚTSKÝ DEN U OBRÁZKU 10

RODINA A ŠKOLA

MÁME PŘECE POSITIVNÍ PROGRAM! JAKUB KRÍŽ 11

HOSPIC NA OBZORU? MARIE RISOVÁ 12

PRESIDENT VETOVAL ANTIDISKRIMINAČNÍ ZÁKON, VÁCLAV KLAUS 13

HISTORIE

DR. ENGELBERT DOLLFUß – KANCLÉŘ A MUČEDNÍK (3), P. JOSEF DOBIÁŠ 15

ČESKOSLOVENSKO A Vatikán BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

PŘÍPAD JMENOVÁNÍ BISKUPA 16

DO ČESKÝCH BUDĚJOVIC V ROCE 1940 (4), MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC 16

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA (3) – DEN DÍKUVZDÁNÍ, ROMAN JOCH 19

AUDIENCE U BLAHOŠLAVENÉHO CÍSAŘE KARLA, ING. ANTONÍN SCHAUER, KLJ 21

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (5), PETR KOZOJED 22

FARNOST STRÁŽ NAD NISOU V DOBĚ „BUDOVÁNÍ SOCIALISMU“, MIRKA ŠÍMOVÁ 26

O HUDEBNÍM ODPOLEDNI VE STRÁŽI NAD NISOU, MIRKA ŠÍMOVÁ 28

KARMElitÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA – REDAKCE DOPORUČUJE 29

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 1. KVĚTNA AŽ 8. ČERVNA 2008 31

PŘÍLOHA

K APOŠTOLSKÉ CESTĚ SVATÉHO OTCE BENEDIKTA XI. DO USA

INSTRUKCE O OSOBÁCH S HOMOSEXUÁLNÍMI SKLONY OHLEDNĚ SVÁTOSTI SVĚCENÍ

DEKRETY RESCRIPTUM EX AUDIENTIA A O DELIKTU POKUSU O SVÁTOSTNÉ SVĚCENÍ ŽENY

VELKÁ ILUSE ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ, PROF. PHDR. PETR PÍŤHA, CSc.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

TEST PRO DospĚLÉ

ODPOVĚDI TESTU PRO DospĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KRÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA

LIBERECKÝ ÚSMĚV, MIROSLAV KLOZ; OLDŘICH KRUPÍČKA

rých zužitkoval svoji zálesáckou minulost. Stál u zrodu woodcrafterského hnutí a z jeho textů čerpal Baden-Powell, zakladatel skautského hnutí v Evropě. Dříve, než se proslavil jako autor dobrodružných knih pro mládež, zabýval se ilustracemi s přírodovědnou tematikou. Jeho ilustrátorské schopnosti můžete posoudit i v knize *Dva divoši*.

Kromě toho doporučujeme dvě knížky Václava Kosmáka, o němž jsme psali v minulém čísle. Knihu *Kukátko z kukátek* U sv. Antonína je zájemcům objedná.

4a. Kukátko z kukátek

Václav Kosmák

Info a běžná cena: Váz., 251 str., il., 20 cm, 148 Kč, rejstřík

Vydalo Nakladatelství Akcent Třebíč (Rybníček Třebíč) v edici Vysočina sv. 2

Rok vydání: 1998 (v tomto výběru 1. vyd.)

ISBN: 80-238-2830-4 (v knize neuvedeno)

I po více jak 100 letech nás osloví nádherné povídky plné laskavého humoru i moudrosti moravského kukátkáře Václava Kosmáka. Vydáno ke 100. výročí autorova úmrtí.

4b. Jak Martin Chlubil bloudil a na pravou cestu opět se vrátil

Václav Kosmák

Info a běž. cena: Váz., 461 str., 21 cm, 189 Kč

Vydalo Nakladatelství Akcent Třebíč

VÁCLAV KOSMAK

JAK MARTIN CHLUBIL
BLOUDIL
A NA PRAVOU CESTU
OPĚT SE VRÁTIL.

(Blok Brno)

Rok vydání: 2000

(1. vydání)

ISBN: 80-7268-043-9

Osudy sedláka, který se stal poslancem, upoutají Kosmákovým humorem, svou věrohodností, smyslem pro tíhu života a vírou v hodnoty, jež nás přesahují.

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ

1. KVĚTNA AŽ 8. ČERVNA 2008

Významné životní jubileum slaví:

P. Alexej BALÁŽ – děkan ve Varnsdorfu – 65 let (11. června)

P. Doc. PhDr. Ing. Miloš RABAN, Th.D. – farář v Raspenavě – 60 let (20. června)

P. Pavel MACH – farní vikář v Liberci – 30 let (30. června)

Výročí svěcení slaví:

P. František OPLETAL – arciděkan v Liberci 45 let (23. června)

P. Oldřich KOLÁŘ – děkan v Jablonci nad Nisou 20 let (25. června)

P. Jaroslav STRÍŽ – administrátor v Křešicích u Litoměřic 20 let (25. června)

P. ICLic. Michal PODZIMEK, Th. D. – administrátor v Tanvaldu 10 let (6. června)

P. Lukáš Pavel BRADNA OFM – administrátor v Rochlicích 5 let (21. června)

Pavel AJCHLER – farní vikář v Šumberku nad Desnou 5 let (28. června)

P. Antonín SEDLÁK – administrátor v Děčíně 5 let (28. června)

Srdečně blahopřejeme.

Křtem byli mezi nás přijati:

Farnost Ruprechtice

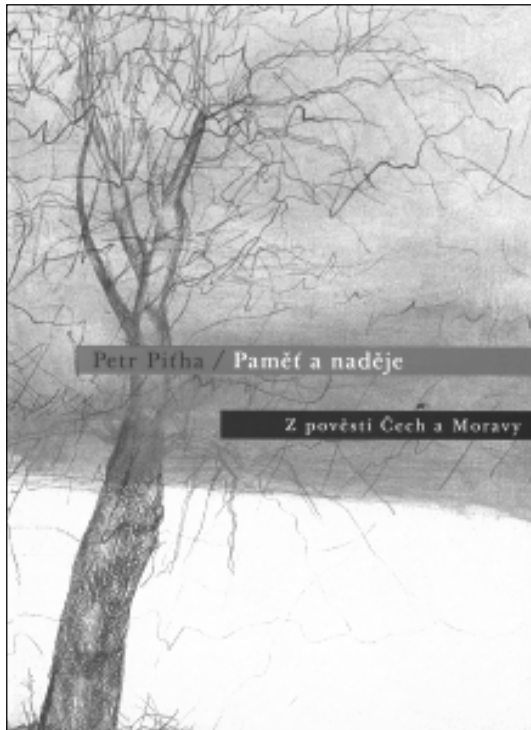
Daniel Jiří Voleský

Adéla Marie Magdaléna Faustýna Stříbrná

Ondřej Rákoš

Daniel Šaml

Kateřina Řezníčková

jazyk i způsob vyprávění. Staré české pověsti máme většinou spojeny se zpracováním Aloise Jiráska. Kniha Petra Píthá vznikla z potřeby podívat se na ně očima současníka. Na rozdíl od podání Aloise Jiráska klade Petr Píthá důraz na mravní obsah jednotlivých příběhů, které nesou i nové názvy, např. O vlasti, O zákonech, O naději, O pokoře. Příběhy tak lépe promlouvají k dnešní době a čtenář knihou získává krásná mytická a symbolická poselství, provázená barevnými ilustracemi Jiřího Andrlého. Proč se rozhodl knihu napsat? Říká to v jejím úvodu:

„V knize, kterou otvíráte, není vůbec nic nového, protože dávné pověsti a mýty Čech a Moravy vyprávějí stále totéž. Mění se jen dobové zasazení vypravěčů. Od doby, kdy naše pověsti vyprávěl Alois Jirásek, uplynulo sto let. Zkusil jsem je napsat znovu, neboť jsme o jedno století bolavější, zdánlivě zkušenější, ale o nic moudřejší.“

„Píthovo převyprávění je psáno krásnou, vysoce kultivovanou češtinou, poutavě a napínavě, vynalézavě lexikálně i stylisticky. (...) Každá pověst je zpracována nápaditě (i graficky) a čte se jedním dechem. Čtenáři všech generací se k nim

dozajista budou rádi vracet, protože v nich najdou poučení, ale i dnes tolik žádanou zábavu, a také hlubokou pravdu o sobě samých i o svých přátelích a nepřítelích“ (Zuzana Vanišová).

Autorovu přednášku o školství otiskujeme v příloze počínaje tímto čísle.

3. Dva divoši

Ernest Thompson Seton

Nový překlad: Dana Krejčová

Info a běžná cena: Váz., 260 str.,

24,8 cm × 17,5 cm, 249 Kč Vydal Computer Press Rok vydání: 2006 (1. vydání)

ISBN: 80-251-0851-1

Klasika po 15 letech opět na našem trhu! Legendární kniha E. T. Setona, s níž vyrůstali současní otcové, se vrací v novém překladu, aby si i dnešní děti mohly prožít naplno svůj klukovský sen ... Velké množství původních ilustrací, které jste v předchozích vydáních nenašli.

Snad každý kluk chtěl někdy strávit alespoň dva týdny mezi indiány na pláních Divokého západu, toužil se naučit rozdělávat oheň třecími dřívky, ušít si indiánský oděv, postavit si típí nebo podniknout lov na jelena. Všechno, o čem sní kluci od okamžiku, kdy se poprvé dozví o životě indiánů, sepsal Seton v příběhu Yana a Sama, „dvou chlapců, kteří se učili žít jako indiáni“, jenž od roku 1903 stále znovu a znovu uchvacuje nové generace čtenářů. Věříme, že stejně tak zaujme i vás.

Seton zajímala příroda již od dětství, kdy se spolu se svými rodiči odstěhoval z Anglie do Kanady. Zde získal bohaté zkušenosti s životem ve volné přírodě a indiánskou přezdívkou Černý vlk. Od 80. let začal psát povídky o přírodě a následně i knihy, ve kte-

ÚVODNÍK

**ZAČÍNÁ ROK SVATÉHO PAVLA
VYHLÁŠEN BENEDIKTEM XVI. 28. ČERVNA 2007**

Páni kardinálové,
Ctění bratři v biskupské a kněžské službě,
Drazí bratři a sestry!

... Drazí bratři a sestry, jako na počátku i dnes Kristus potřebuje apoštoly připravené obětovat sebe samotné. Potřebuje svědky a mučedníky jako svatý Pavel: kdysi násilný pronásledovatel křesťanů, který na cestě do Damašku upadl na zem oslněn božským světlem, bez zaváhání přešel na stranu Ukřižovaného a bez nároků jej následoval. Žil a pracoval pro Krista; pro Něho trpěl i zemřel. Jak aktuální je dnes jeho příklad!

A právě proto mám to potěšení oficiálně oznámit, že apoštolu Pavlovi věnujeme zvláštní jubilejní rok od 28. června 2008 do 29. června 2009 u příležitosti dvou tisíce let jeho narození, které historici kladou mezi léta 7 a 10 před Kristem.

Tento „Rok svatého Pavla“ se bude moci konat především v Římě, kde je pod papežským oltářem této basiliky už dvacet století uložen sarkofág, který podle svorného mínění odborníků a nepochybně tradice uchovává ostatky apoštola Pavla.

V této papežské basilice a nedalekém stejnojmenném benediktinském opatství se bude moci konat celá řada liturgických, kulturních a ekumenických akcí, jakož i různých pastoračních a sociálních iniciativ, inspirovaných pavlovskou spiritualitou.

Zvláštní pozornost kromě toho bude moci být věnována poutím, které budou s prosebnými úmysly přicházet ke hrobu Apoštola, aby se jim dostalo duchovní útěchy. Budou se konat také studijní symposia a zvláštní publikace pavlovských textů za účelem stále lepšího poznání nezměrného bohatství nauky, kte-

rou obsahují, jakožto pravý odkaz lidstva vykoupeného Kristem. Ve všech částech světa se podobné iniciativy budou moci pořádat v diecézích, poutních místech a místech kultu jak řeholními či studijními instituty, které nesou jméno svatého Pavla nebo se inspiroují jeho osobou a učením.

Kromě toho je zde také zvláštní aspekt, o který je třeba pečovat se zvláštní pozorností během oslav různých etap pavlovského dvoutisíciletí, čímž mám na mysli ekumenickou dimenzi. Apoštol národů, který se plně nasadil pro šíření Dobré zvěsti všem národům, byl naprosto oddán jednotě a svornosti všech křesťanů.

Kéž nás vede a chrání při oslavách tohoto dvoutisíciletí a pomáhá nám dělat pokroky v pokorném a upřímném hledání plné jednoty všech údů mystického Těla Kristova. Amen.

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=7999>

PASTORACE

MANŽELSTVÍ

(8) JAKÉ JSOU ZÁKAZY MANŽELSTVÍ?

V minulých částech jsme se zabývali překážkami manželství. Pokud by se někdo pokusil uzavřít manželství přes existující překážku, bylo by *neplatné*. Dnes se budeme zabývat **zákazy manželství**. Pokud by manželství bylo uzavřeno přes zákaz, bylo by sice *nedovolené*, ale *platné*.

Ukažme to na jednoduchém dopravním příkladu. Představme si sjízdnou silnici opatřenou značkou zákaz vjezdu. Řidič, který na tuto silnici vjede, sice porušuje zákaz (a jedná *nedovoleně*), ale do cíle dojede. Pokud je však na cestě nějaká překážka, průjezd není možný. Některé překážky lze odstranit (třeba větve ze silnice) – to odpovídá dispensi, jiné jsou neodstranitelné (velká propast) – to odpovídá překážkám božského práva, které dispensovat nelze.

Jaké jsou ony zákazy?

A.

S výjimkou případu nutnosti, bez dovození ordináře farář neoddá:

- **osoby bez kanonického trvalého nebo přechodného bydliště** – takové osoby nejsou zapojeny do konkrétního společenství, o jejich zamýšleném sňatku nelze smysluplně konat ohlášky,

- osoby, jejichž manželství nelze uznané nebo uzavřít **podle sekulárního práva**,

- osobu, která má **povinnosti vůči předchozím partnerům nebo dětem** vzešlým z předchozího svazku, třebas neplatného – děti totiž nemohou za nesprávné vztahy svých rodičů; rodiče jsou povinni své děti vychovávat a hmotně je zabezpečit,

- osobu, která **odmítla katolickou víru** – v tomto případě se postupuje jako v případě smíšených manželství – viz níže,

- osobu, která je v **církevním trestu** (exkomunikace, interdikt, suspence) – připomeňme v této souvislosti, že kdo provedl nebo nechal si provést dokonáný potrat, automaticky upadl do exkomunikace,

- **nezletilé**, o jejichž sňatku rodiče nevědí, nebo s ním rozumně nesouhlasí,

- osoby, které uzavírají manželství **prostřednictvím zástupce**.

B.

Dále jsou zakázána:

- manželství uzavíraná před dosažením věku, který stanovila biskupská konference (srov. s překážkou věku – viz díl 5 seriálu, letošní Obrázek č. 3, 3. 2. 2008, s. 4),

- manželství osob, kde existuje pochybnost o existenci překážky pokrevního příbuzenství v přímé linii nebo ve 2. stupni boční linie (srov. s překážkou pokrevního příbuzenství – viz díl 8 seriálu, minulý Obrázek č. 6, 3. 5. 2008, s. 4n.),

- manželství osob, pokud si oddávající nezjistil, že jsou svobodní,

- manželství uzavřená jinde než v místně nebo personálně příslušném farním kostele,

- smíšená manželství (o nich podrobněji příště),

- manželství uzavřená mezi katolíkem a pravoslavným bez souhlasu katolického ordináře,

- manželství uzavřená tajně.

Podívejme se podrobněji např. na zákaz manželství, pokud si oddávající nezjistil, že snoubenci jsou svobodní. Pokud by manželství bylo i přes tento zákaz uzavřeno, bylo by tak učiněno nedovoleně; na manželství by se však hledělo jako na platné. Kdyby se prokázalo, že jeden ze snoubenců nebyl v okamžiku uzavření manželství svobodný (tj. že v té chvíli existovala překážka trvalého manželství – viz díl 6 seriálu, letošní Obrázek č. 4, 9. 3. 2008, s. 3), muselo by toto manželství být prohlášeno za (od počátku) neplatné; jinak by bylo od samého počátku – i přes onen zákaz – platné.

C.

Manželství je dále zakázáno uzavřít osobám, které jsou vázány časnými **řeholními sliby** nebo podobnými sliby v jiných společnostech zasvěceného života, dále osobám, které složily soukromý slib čistoty.

Někdy může být uzavření manželství zakázáno **soudem**; tato situace nastává zpra-

škodou, ze všech účastníků vyzařovala radostná nálada. Ve společnosti těchto nadšených amatérů jsme strávili opravdu příjemné hudební odpoledne. Děkujeme za návštěvu!

P. S.: Bližší informace o Centru Generace naleznete na www.centrumgenerace.cz

Mirka Šimová

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ

U SV. ANTONÍNA

Kostelní 9/7

460 59 LIBEREC

tel./fax: 485 104 064

e-mail: liberec@kna.cz

www.ikarmel.cz

Dovolte mi, abych Vás jménem Knihku-

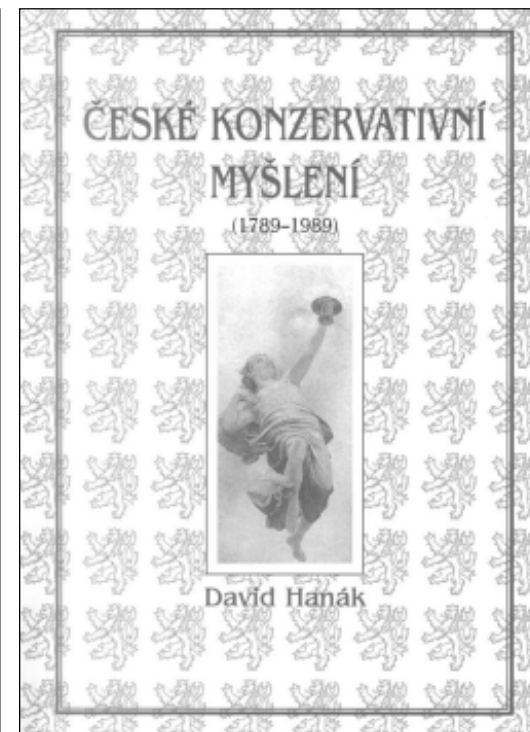
pectví U sv. Antonína v Liberci pozval na **výstavu Františka Novotného: Sklo – Obrazy – Objekty 2000 – 2007**, která se koná od 19. 5. do 27. 6. 2008 v galerii knihkupectví.

Mgr. Roman Staněk
vedoucí knihkupectví

1. České konzervativní myšlení (1789 – 1989)

David Hanák

Info a běžná cena: Brož., 316 str.,

20 cm × 14,5 cm, 295 Kč Vydalo Studio Arx, Venhudova 17, 614 00 Brno u CDK Brno Rok vydání: 2007 (1. vydání)

ISBN: 978-80-86665-03-0

Český konservatismus a jeho proměny za dvě stě let. Kniha obsahuje vše podstatné z českého konservatismu v daném období, je vyčerpávajícím výčtem českého konservatismu a jeho osobností: František Jan Vavák • František Palacký • František Ladislav Rieger • Josef Pekař • Antonín Švehla • Milan Hodža • Jakub Deml • Otokar Březina • Rudolf Beran • Rio Preisner • Václav Benda • Vladimír Čermák a další ...

2. Paměť a naděje

Z pověstí Čech a Moravy

Petr Piřha

Info a běžná cena: Váz., 398 str., 25 cm × 18,5 cm, 545 Kč

Vydalo Karolinum

Rok vydání: 2003 (1. vydání)

ISBN: 80-246-0641-0, obj. č.: KRL0047

Staré pověsti Čech a Moravy autor pře- vyprávěl s pochopením pro jemné předivo příběhu a s jemným a laskavým humorem. Z jeho textu cítíme nejen velkou lásku k národnímu dědictví. Oceníme také cit pro

Téměř sám, až na pomoc několika věřících, oklepal starou omítku z celého kostela. To se podepsalo na jeho zdraví, celou zimu měl v pravé ruce zánět nervu. Provedl neodkladné důležité opravy i v Nové Vsi a v Mníšku. Zedníkům dělal přidavače, a když měl odpoledne vyučovat náboženství, musel za sebe vždy najít náhradu. Roku 1956 se natírala okna v kostele a věž červenou barvou, do sakristie přišlo nové linoleum, na kruchtě byly odstraněny nepotřebné lavice. V roce 1957 P. Vítek pronajal na žádost MNV čtyři místnosti ve farní budově jako byt pro ředitele školy. V roce 1961 byl P. Vítek přestěhován na chrastavskou faru, kde působil také ve funkci administrátora, a v roce 1962 převzal ještě administrativu farnosti Hrádek nad Nisou. Působil v naší diecézi celkem 18 let, v roce 1970 přešel do duchovní služby olomoucké arcidiecéze. Naposledy vypomáhal ještě jako důchodce ve Švábenicích nedaleko Vyškova, kde 20. července 2006 zemřel a je pohřben.

Byl posledním knězem, který bydlel ve Stráži na faře. Po jeho odchodu místní národní výbor vyvinul horečnou aktivitu, aby budovu získal do vlastnictví. Protesty duchovní správy i kapitulní konsistoře vyzněly naprázdno. Případ se dostal před okresního prokurátora, který doporučil smír za předpokladu, že budou v budově rezervovány dvě místnosti jako kancelář a depositář farního úřadu. Bez možnosti bydlení pro kněze byla strážská farnost přičleněna k Liberci. A tím skončila léta její faktické samostatnosti, která s takovým očekáváním a nadšením začala v roce 1901.

¹ Tučně vtištěné údaje nechť si laskavý čtenář zkonfrontuje se záznamy Msgr. Václava Červinky „Kněží ustanovení po roce 1945“, zejm. v části „Farnost Stráž nad Nisou“, která vyšla v roč. 4 Obrazku, č. 9, 11. 8. 2006, s. 21; přesné údaje dosud čekají na své ověření.

Podle informací z farní kroniky a textu o životě ThDr. Tkadlčíka umístěném na stránkách farnosti Beňov volně zpracovala Mirka Šimová

O HUDEBNÍM ODPOLEDNÍ VE STRÁŽI NAD NISOU

V neděli 25. května bylo před kostelem v odpoledních hodinách netradičně rušno. Pobíhaly zde malé děti za usměvavého dozoru svých rodičů, na některých dospělých byla znát lehká nervozita. Z hloubi našeho chrámu zněly rytmy tak odlišné od klasických nedělních písní. Kdo neodolal, nahlédl dovnitř a posadil se, tak se mohl těšit z osvěžujícího programu libereckého seskupení Generace Gospel Choir.

Jednotlivé písně byly vhodně prokládány krátkými vstupy vedoucího souboru, pana Petra Činčaly. Tak jsme se dozvěděli, že soubor vznikl v únoru roku 2007 v Centru Generace, které sídlí v liberecké Liduše. Na jeho počátku byly maminky, které chtěly svou výuku angličtiny upevnit nějakým netradičním způsobem a inspirací se jim stal film *Sestra* v akci. K zakládajícím čtyřem členkám se během pár měsíců přidaly další, soubor má v současné době okolo dvaceti lidí a další se přidávají. Jsou to ženy i muži všech generací, které spojuje láska k hudbě a zpívanému poselství.

Gospel je duchovní píseň s křesťanským textem, tento hudební žánr vznikl v černošských kostelech v USA v první čtvrtině 20. století. Je to druh velmi živé a podmanivé hudby, která překlenula svými rytmy i do kostelů bělošských a doputovala přes Atlantik i do Evropy. V červnu 2007 si liberečtí zazpívali i se sborem z USA, který zde účinkoval se svými 60 zpěváky v Kulturním domě. Generace Gospel Choir začala spolupracovat s pražskou Maranatha, mají za sebou několik společných vystoupení v Liberci a Praze.

Na koncertě ve Stráži jsme se mohli přidat ke zpěvu díky textu promítanému na plátno, ti méně obratní v anglickém jazyce se zapojili alespoň rytmickým tleskáním. Nejdříve jsme ovšem museli absolvovat školení o „Larsově teorii potlesku“ v podání sólisty Radomíra Steinerta, hosta z Maranathy. Další sólová čísla zpívaly Lydie Dostálová a Kája Glauschová, v dirigování se střídali pan Činčala s Kateřinou Kupkovou. Celý koncert utekl jako voda, menší improvizace nebyly na

vidla tehdy, když bylo předchozí manželství prohlášeno za neplatné a přitom překážka, která tuto neplatnost způsobila, nepominula.

Zákaz uzavření manželství může v odůvodněném případě, pouze na určitou dobu, vydat také **místní ordinář**. Učiní tak zejména tehdy, má-li pochybnost o existenci či neexistenci určité překážky.

Soud i místní ordinář se zákazem manželství snaží chránit důstojnost manželství a předejít jeho pozdějšímu prohlášení za neplatné.

Jan Voženílek

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (2)

Jak bylo v předchozím dílu zmíněno, původní záznam gregoriánského chorálu sestával pouze z promyšleného systému značek nad textem, tzv. neum. Nepodobal se žádnému z pozdějších notových záznamů ani pětlinkové notové osnově, jak ji známe dnes.

Vývoj však šel dál i v tomto případě, a tak se postupně začínají linky přece jen objevovat. Historie zmiňuje **Hucbalda** (* 840 ? – † 930 nebo 932 St-Amand-sur-Elmon, blízko Tournai, nyní v Belgii), benediktinského mnicha, který mezi 9. – 10. stoletím zřejmě metodou „pokus-omyl“ vytvořil nejdříve jednu a později další linku, tedy dvoulinkovou osnovu. Údajně se pokoušel dokonce o šesti- a více linkovou notaci, do níž vpisoval text. Právě Hucbaldovi a dalšímu neznámému učenému mnichovi se připisuje označení tónů písmeny abecedy. V 11. století se ustálila **čtyřlinková osnovu**, jejímž autorem je italský benediktin **Guido z Arezza** (* kolem 995 u Paříže – † 1050 Avellano u Arezza), do které se vpisovaly tzv. **noty quadraty**¹. Znakem pro notu se stal **černý čtvereček** (bývalá neumová tečka), jehož tvar se používá spolu se čtyřlinkovou osnovou pro záznam gregoriánského chorálu podnes. Ve vrcholné gotice (13. – 14. století) se tvar noty změnil na tzv. **notu hřbovou** a **podkovovou**, přičemž název poměrně přesně vystihuje jejich tvar. Dalším vývojovým stupněm notového zápisu je tzv. **notace mensurální**, ta však již není předmětem tohoto příspěvku.

Adonai nebo novozákonní Bůh v Trojici jediný.

Nuže, slavení liturgie, a tedy i hudba prvních křesťanů, procházely vývojem jako vše, čeho se účastní nestálý lidský element. Jádro novozákonního křesťanského obřadu byla připomínka Poslední večeře se skutečnou, nekravou obětí Ježíše Krista, proměnění chleba a vína v Tělo Kristovo a Krev Kristovu. K této části eucharistie se připojilo čtení biblických textů nejdříve starozákonních, posléze i evangelií a dalších novozákonních textů, jak v průběhu krátkého času vznikly.

Byl to organický celek, katolická mše, skládající se ze dvou částí: **bohoslužby slova** = biblická čtení a **bohoslužby oběti** = proměňování a přijímání eucharistie.

Postupně rozvinuté zpěvy při této liturgii byly též dvojí. První zpěvy jsou představovány melodií s proměnnými texty podle liturgické doby – **mešní proprium**², které tvoří: **Introitus, Graduale, Alleluja, Offertorium, Communio**. Pro ty, kteří dnes neznají tyto základní latinské pojmy, jsou to: **Vstupní zpěv, Stupňový zpěv, Chvalozpěv (Allelujatický zpěv), Zpěv k přípravě darů, Zpěv k přijímání**. Tyto zpěvy byly melodicky velmi bohaté, obsahovaly často dlouhé úseky, v nichž na jednu slabiku připadal velký počet neum/not. Druhé zpěvy – **mešní ordinarium**³ zahrnují: **Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Agnus**, tedy: **Pane (smiluj se), Sláva (na výsostech Bohu), Věřím (v jednoho Boha), Svatý, Beránku (Boží)**. Druhá skupina zpěvů byla jednodušší, především textově dlouhé Gloria a Credo.

Tehdy také začínají vznikat knihy určené pro liturgii, navzdory nadále pokračující ústní tradici. Texty i melodie se zazna-

menávaly a členily do různých kategorií. Texty modliteb do **Sakramentářů**, texty ke čtení do **Lekcionářů** a **Evangeliářů**, večkeré mešní texty a zpěvy celebranta do **Misálů**. Melodie a zpěvy kantorů a chóru/sboru (v případě zpěvu gragoriánského chorálu tzv. scholy) pak do **Graduálů**. Tyto ručně psané sbírky bývaly bohatě iluminovány a patří dnes k pokladům světové hudby i písemnictví. Ještě později se pak ordinaria třídila do tzv. **Kuriálů**, zatímco propria do mešních **Antifonářů**.

Doba, kdy se v západní části katolické církve prosadil reformovaný liturgický zpěv – gregoriánský chorál – neustrnula, a tak se záhy v rukopisech objevují zásahy do melodií i textů, ohlašujících novou vlnu v této tvorbě. Nové formy, tzv. tropy a **sekvence**⁴, se nejprve setkaly s odmítáním, avšak byly natolik kvalitní, že se nakonec prosadily v liturgii mše, i tzv. **hodinek**⁵. Tropování se nakonec v sotva ustaveném chorálu rozmohlo v nebyvalé míře. Starší chorál se v příhodných místech rozdělil na části a do vzniklých mezer byly vsunuty nové melodické květnaté fráze (tropy) beze slov. Prameny desátého a následujících století jsou na tyto upravované zpěvy bohaté. Jestliže tropy původní texty „pouze“ přepracovávaly, vyšperkovaly, pak další novum, sekvence, byla samostatným hudebním útvarem a dostala ve mši čestné místo mezi slavnostním zpěvem alleluja a hlavním čtením, tedy evangeliem. Svým rozsahem sekvence byly a jsou nejdelším mešním zpěvem a mají tzv. bistrofickou stavbu, což znamená, že vždy dva kratší úseky, strofy, mají stejnou délku i melodii. Jejich nejznámějším autorem byl patrně benediktin **bl. Notker** se zajímavým přídomkem **Balbulus** (Koktavý; * kolem 840, Jonschwil, kanton St. Gallen, dnes Švýcarsko – † 912 klášter v St. Gallen; oslava 6. dubna) z kláštera u Bodamského jezera, který proslul sbírkou těchto zpěvů, sepsanou kolem r. 880. Tento cyklus sekvencí zahrnující všechny významné oslavy církevního roku se rozšířil v celé západní církvi a užíval se až do sklonku středověku. Někteří badatelé připisují toto mimořádné rozšíření sekvencí jejich epickému náboji. Zatímco dosavadní biblické texty měly blízko svou obrazností k poesii, sek-

vence připomínaly hrdinské zásluhy světců a také mimořádně oslavovaly Pannu Marii, jejíž úcta se zejména od středověku velmi rozšířila. Ani tento útvar nezůstal ušetřen postupné proměny, při níž se z původně strohých, jednoduchých forem v průběhu 11. a zvláště 12. století stávají uzavřené celky s melodicky bohatšími nápěvy.

Zmíněný klášter v St. Gallen se stal ohniskem nového vzepětí gregoriánského chorálu díky skvělé úrovni klášterní scholy a dovedným písařům a iluminátorům v tamním **scriptoriu**⁶. Na konci 9. století v klášteře kromě vzpomenutého bl. Notkera působili další význační hudebníci a básníci, kteří prosazují novinky v oblasti chorálu: **Ratpert** (* ? ? – † po r. 884) skládal procesní antifony, **Tuotilo** (* ? ? – † 898) tvořil tropy. Tento trojlístek vedli dva učitelé – učenec **Iso** a neobyčejně vzdělaný irským mnich **Marcellus**. Jejich tvorba, ve své době velmi rozšířená, však postupně ustoupila do pozadí, pouze sekvence se „dožily“ slavného tridentského koncilu. V dnešních graduálech lze nalézt následujících pět sekvencí: *Stabat mater*, *Victimae paschali laudes*, *Veni sancte spiritus*, *Lauda Sion salvatorem*, *Dies irae*.

Tvorba tak náročných hudebních děl nebyla ani na počátku 2. tisíciletí výsadní doménou mužů, což dokládá příběh benediktinky **sv. Hildegardy z Bingen** (* 1098 Böckelheim na řece Nahe – † 17. 9. 1179 klášter Rupertsberg u Bingen; oslava 17. září), neobyčejně všestranně činné řeholnice a posléze abatyše kláštera v mohučské diecézi na soutoku řek Rýna a Nahe.

Na nátlak tohoto úřadu a po dohodě olomouckého arcibiskupa Josefa Karla Matochy s litoměřickým biskupem Th. Dr. Štěpánem Trochtou o prozatímní výpomoci přišel k nám. Kromě Stráže nad Nisou pečoval ještě o Mníšek a Kryštofovo údolí. Ubytoval se na faře, kde musel přikročit k opravě střechy, následovala i střecha na kostele a jeho věži. Zavedl vyšší frekvenci májových a růžencových pobožností, roráty byly v adventě každý den. Začátkem roku 1952 nechal uložit na konsistoři stará razítka a pečatítka. V březnu musel předat státnímu matričnímu úřadu všech 66 svazků matriky z doby před rokem 1950. Pořídil nové plachty na hlavní oltář, antipendium, závěs na kazatelnu, nové komže pro ministranty, nechal pozlatit patenu, opravit kadidelnice a kropenky. Od června 1952 dostal na starost kostel Nejsvětějšího Srdce Ježíšova v Machníně, kde sloužil mši sv. každou druhou neděli. Dobu svého působení zaznamenal střizlivě i do farní kroniky. Jeho poslední slova jsou: Loučím se s touto farností, kde jsem působil 2 roky, 2 měsíce a 10 dnů. Našel jsem tu lidi qui oderunt sue gratis – kteří svou (rozumějme: Církev) bez důvodu nenávidí (překlad podle Žl 69 [68], 5a) – ale také řadu vzácných křesťanských duší. Pokládám to za milost od Boha, že jsem mohl pro tyto duše učinit alespoň něco málo dobrého. Deo gratias!“ 29. května 1953 byl přeložen do Chřibské v okrese Nový Bor. Pro ilustraci přidávám i jeho další osud. Po zbavení státního souhlasu žil od 1. prosince 1955 do 4. února 1958 „mimo službu“ ve svém rodišti. K 5. únoru 1958 obdržel státní souhlas s podmínkou, že bude bez nároku na plat jmenován duchovním správcem sester sv. Kříže v domově důchodců v Radkově Lhotě. 15. května 1966 se stal kooperátorem v Přerově s povinností vést duchovní správu v Předmostí za nemocného administrátora. Z Přerova odešel 1. září 1967 jako administrátor do Vlkoše exc. adm. Říkovice. Došlo k obnově Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty, kde působil od 1. října 1968 jako odborný asistent. Ovšem fakulta byla opět zrušena a 1. srpna 1972 se stal v Olomouci dómským vikářem u Sv. Václava a úředníkem kapi-

tušní konsistoře. K 1. červnu 1973 byl odejit na trvalý odpočinek, ale už od 1. července 1974 byl přeložen jako administrátor do Skřípova u Opavy. Do Olomouce se směl vrátit až v roce 1989, kdy se stal kancléřem arcibiskupství a pak 1. října 1990 prvním děkanem obnovené Cyrilometodějské bohoslovecké fakulty University Palackého. Jako čestný papežský prelát dosáhl roku 1993 universitní profesury staroslověnského jazyka a literatury. Msgr. Tkadlčík – apoštolský protonotář a probošt metropolitní kapituly u Sv. Václava v Olomouci – zemřel 25. prosince 1997 ve svém olomouckém bytě. Pochován byl v Olomouci 5. 1. 1998.

Po odchodu Dr. Vojtěcha Tkadlčíka spravoval farnost po dobu půl roku Dr. Ladislav Pokorný, administrátor z Liberce, který měl v péči i ruprechtickou farnost. Bohoslužby byly pouze v neděli a v květnu navíc jen dvě májové pobožnosti do týdne. V listopadu 1953 byl přeložen do Terezína. **Od začátku prosince 1953** spravoval zdejší farnost **P. Ferdinand Mánek OFM**. Dojížděl na kole z Nové Vsi u Chrastavy a měl v péči i Mníšek. Bohoslužby tu sloužil každou neděli, v květnu dvě májové týdne.

8. prosince 1954 nastoupil nový administrátor P. Karel Vítek, který se narodil 29. října 1919 ve Zdětíně u Prostějova. Kněžské svěcení přijal 11. prosince 1949 v Olomouci. V letech 1950 – 1953 pracoval u PTP Podbořany a Tri duby. Pak přešel do duchovní správy v litoměřické diecézi. K nám přišel z Filipova u Jiřikova. Ze začátku sem dojížděl z Nové Vsi u Chrastavy, ale během měsíce se stěhoval na zdejší faru. Kronikář ho charakterizuje jako činorodého člověka, který svým aktivním přístupem dokáže nakazit ostatní. Jako kněze, který svým příkladem a obětavostí dovedl přesvědčit i lidi, ne právě přátelsky nakloněné církvi. Přes den pracoval fyzicky a po večer psal na stroji texty písní na bohoslužby. Většinu vlastních peněz věnoval na opravy kostela i jeho mobiliáře. Nechal opravit varhany, nakonservoval oltář, sám vyklidil půdní prostory kostela, které v dřívějších letech sloužily jako skladiště nepotřebných věcí.

FARNOST STRÁŽ NAD NISOU V DOBĚ „BU- DOVÁNÍ SOCIALISMU“

Po válce a odsunu většiny obyvatel došlo k velké proměně Habendorfu. Zůstalo zde jen pár antinacistů s rodinami a do opuštěných stavení se stěhovali lidé ze všech koutů Čech a Slovenska. Uvažovalo se o novém názvu obce, ale nepodařilo se najít odpovídající překlad původního. Tak se 1. září 1946 stala z Habendorfu Stráž nad Nisou. A otěže správy obce uchopila do rukou na další čtyři desetiletí KSČ.

Správu farnosti po odsunu P. Waltera převzal P. Ludvík Němec, administrátor libereckého arciděkanství. Dál probíhala výuka náboženství, děti přijaly první sv. přijímání 16. června 1946 při mši P. Josefa Sukopa T.J. Po ní bylo pro všechny připraveno sváteční pohoštění. Další výraznou akcí byla třídní duchovní obnova se slovenským knězem P. Jozefem Cibulou z Mojtiny v březnu 1947. Farnost však fakticky vedli od roku 1946 kapucíni z libereckého kláštera sv. Maří Magdalény. Na bohoslužby dojížděli řádoví kněží P. Jan Bubeník, P. Bonfil Bošek, P. Leonard Slezák, P. Ondřej Frgal. Administrátorem farnosti byl jmenován od **1. 11. 1948**¹ právě **P. Jan Bubeník, superior OFMCap.** Svůj úřad vykonával až **do dubna 1950**, kdy došlo k likvidaci jejich libereckého kláštera. Po něm spravoval zdejší farnost krátkou dobu **P. Ondřej Berč**, řeckokatolický kněz a administrátor z Ruprechtic. V době likvidace jeho církve v ČSR odmítl přestoupit k pravoslaví, proto byl odstraněn. Správa naší farnosti připadla opět libereckému arciděkanství s administrátorem **Vojtěchem Koderou**.

Některé svátky byly na dobu dvouletky 1947 – 1948 prohlášeny za pracovní dny a v tomto duchu se pokračovalo i v následující pětiletce. V květnu byly májové pobožnosti jen třikrát týdně. Dne 22. 6. 1947 se konal v Chrastavě sjezd katolíků z pohraničí za účasti arcibiskupa Josefa Berana. Slovenští katolíci ze Stráže šli na tento sjezd společně pěšky, ostatní jeli autobusem po zdejší mši svaté. V říjnu se dvakrát týdně konaly růžencové pobožnosti a v adventní době dvakrát týdně roráty. Koncem roku bylo v kostele opraveno

schodiště na kůr a byla položena nová podlaha v sakristii. V únoru 1948 navštívil Stráž slovenský biskup Ján Vojtaššák. Při bohoslužbě se zpívalo z Jednotného slovenského spevníku. V tomto roce byl upraven park kolem kostela s velkou pomocí brigádníků. Pobožnosti i bohoslužby se konaly stejně jako v roce 1947. Jen kromě prvního sv. přijímání proběhla ve farnosti i slavnost s biřmováním.

V roce 1949 dochází k přiosazení rozporů mezi státem a církví. To se projevilo například i účastí bezpečnostních orgánů při čtení červnových pastýřských listů. Od 1. ledna 1950 byly zřízeny státní matriční úřady, zavedeny povinné občanské sňatky. Matriční listiny a výpisy pořízené na farních úřadech musel farář zasílat státním matričním úřadům k potvrzení.

Dne 16. března 1951 nastoupil do naší farnosti ThDr. Vojtěch Tkadlčík, velká osobnost olomoucké arcidiecéze. Působil zde jako administrátor do května 1953. Narodil se 8. února 1915 v Karlovicích (mezi Přerovem a Bystřicí pod Hostýnem). Kněžské svěcení přijal 5. července 1938 v Olomouci. Jako novokněz nastoupil do Zdounek, pak do Olšan u Prostějova. V roce 1942 se stal ekonomem kněžského semináře v Olomouci, po dalších třech letech lektorem ruského jazyka na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě. K tomu byl jmenován i auditorem na konsistoři. V roce 1949 se stal aktivním účastníkem v procesu blahoslavení arcibiskupa ThDr. Antonína Cyrila Stojana (* 22. 5. 1851 Beňov – † 29. 9. 1923 Olomouc). V roce 1950, po zrušení bohoslovecké fakulty, odešel opět do duchovní správy. Tam ho bedlivě sledoval krajský církevní tajemník. Napsal o něm Státnímu úřadu pro věci církevní, že „jmenovaného možno považovat za organisátora aktivního odporu v okrese Vítkov, je silně reakčně zahrocen proti lidově demokratickému zřízení, ovlivňuje reakčním způsobem ostatní kněze v okrese, narušuje práci ČSM a Pionýra a jest podezření z ilegální práce proti lidově demokratickému zřízení, celou tuto činnost provádí tak mazaně, že mu nelze nic dokázat a jest proto velmi těžké proti němu zakročit.“

Traduje se, že kromě jiného složila 77 duchovních písní.

¹ **Nota quadrata / chorální nota**, také **nota romana** – značka pro notu, která se vyvinula z **neumy** (viz předchozí díl). Tyto noty quadraty se staly základem středověké notace a vpisovaly se do čtyřlínkové osnovy.

² **proprium** – ve smyslu: vlastní text k jednotlivým příležitostem

³ **ordinarium** – 1. mešní řád, 2. soubor mešních zpěvů s neproměnným textem

⁴ **sequentia** – veršovaný liturgický text před evangeliem

⁵ **hodinky** – denní modlitba církve, breviář

⁶ **scriptorium** – písařna, dílna, tehdy téměř výhradně klášterní, ve které se psaly, přepisovaly a graficky zdobily středověké knihy

Z archivních pramenů volně zpracoval

Pavel Kozojed

Foto

- Středověké klášterní scriptorium – písařna

- Řecko-latinský text a ilustrace z počátků jednohlasého zpěvu

- Sv. Hildegarda z Bingeny

SOCIALISMUS

ZDROJE, TENDENCE, MORÁLKA

(3) DÍLČÍ PŘÍPAD – KULTURA

Kultura není šoubyznys! Chceme vaše prachy!

Teď už nevím, jestli demonstranti brojíci proti grantové politice pražské radnice skandovali to první, nebo spíš to druhé heslo. Ale vyjde to nastejno.

Jistěže kultura není šoubyznys. Podívejme se na definice obojího. Šoubyznys se nazývá taková činnost umělce, při které tvůrce nabízí výsledky své invence a práce ostatním lidem. Ti buď nabídku dobrovolně přijmou a za umělce tvůrce zaplatí, nebo dají přednost něčemu jinému. Umělec si pak může dovolit pět piv, zaplatit nájem za dvoupokojový byt, koupit si novou fabii, přehrávač MP3 a nejnovější vydání na křídě tištěného časopi-

su Umělecké rozhledy, a nebo jen dvě piva, nájem v garsonce, ojetou kraksnu, starý kafeťák a Aha. S tím se buď smíří, nebo se pokusí lépe oslovit potenciální zájemce, nebo jde dělat něco jiného za větší peníze.

Kultura je cosi úplně jiného. Umělec nenabízí, umělec tvoří. A bydlí a pije a čte a jezdí autem. A to něco stojí. Kdo to zaplatí? Poplatník. A z poplatníka to vymáčkne berní úřad, ten to poskytne veřejným rozdávačům veřejných peněz a ti posoudí, že poplatníkovy prachy si zaslouží ten a ten, protože dělá kulturu a ne nějaký šoubyznys. Takže: za šoubyznys platí lidé dobrovolně, za kulturu povinně, i když ji nekonzumují. A platit musí, jinak půjdou do basy.

Čí že jsou tyhle definice? Přece právě oněch demonstrantů. Oni přišli s tímto rozlišením. Na něco lidé dají peníze jen tak sami od sebe podle své svobodné volby, a to je šoubyznys. Nám, demonstrujícím umělcům, peníze v dostatečné míře dobrovolně dát nechtějí a my, umělci, přece potřebujeme víc. Tedy ne my, to kultura to potřebuje. A tak si došlápneme na veřejné rozdávače veřejných peněz, ať nám koukají poplatníkovy peníze navalit, nebo o nich řekneme, že jsou nekulturní.

Vždycky mě ohromí nafoukanci, kteří jsou přesvědčeni, že na cizí peníze mají nárok. Oni totiž prý musí vědět, že poskytují opravdové hodnoty. Takové, jaké trouba poplatník neumí ocenit sám, a proto se mu peníze musí násilím vzít. A brát nebudou oni, to ne. Tuhle špinavou práci má podle nich udělat ten, koho si trouba poplatník zvolil. A že ten někdo (třeba pražská radnice) říká, že poslouchat musí všechny své voliče a poplatníky? To je jen projev nekulturnosti.

Poplatník je buran, toho poslouchat nelze. Poslouchat se musí přece ty, jejichž potřeby se nazývají kulturou. Oni sami je tak nazývají. A neptejte se, jak se kultura pozná. Přece tak, že dostane veřejné peníze. Vaše peníze.

Ladislav Jakl

<http://jakl.blog.idnes.cz/c/33240/Kultura-neni-soubyznys-Chceme-vase-prachy.html>

Vždyť tu jde o mravnost! Právě, že jde o mravnost!

Námitka křesťanských grantových socialistů:

Bez grantového socialismu bychom tu měli nemravný showbyznys.

Rozbor námitky:

Showbyznys je kulturně liberální prostředí; o liberalismu a pseudoliberalismu (čili mravním liberalismu) viz loňský Obrázek č. 8, 5. 7. 2007, s. 5nn. Showbyznys má tak své dvoje účastníky: občany a umělce. Námitka se však týká etiky, mravnosti. Proto nelze přehlédnout, že tu jsou i třetí účastníci, hlasatelé mravnosti – ti, jejichž povinností je probouzet mravnost občanů.

Kulturně grantový socialismus má jako své účastníky, kromě občanů, umělců a hlasatelů mravnosti, ještě přerozdělovače daní (poslance a státní úředníky).

Showbyznys zrcadlí kulturní a mravní úroveň občanů. V grantovém socialismu kultura ale zrcadlí kulturní a mravní úroveň poslanců a státních úředníků (přerozdělovačů).

Pokud je úroveň občanů **dobrá**, je i showbyznys kvalitní. U grantového socialismu to ale přerozdělovači mohou spíš kazit. (Jak tomu bylo u přerozdělovačů, kulturních tajemníků, v letech 1948 až 1989?!)

Co se stane, když je mravní úroveň občanů **špatná**? Křesťanští grantoví socialisté se domnívají, že díky grantovému socialismu bude kultura lepší. Prý proto, že mravní úroveň přerozdělovačů daní, a tím pádem i umělců, bude lepší než občanů. Lepší úroveň kultury pak (podle jejich mínění) přispěje ke zvýšení mravní úrovně občanů. Ale je tato domněnka správná?

V demokracii jsou poslanci a tak i úředníci (přerozdělovači daní) určeni volbami. V demokratickém systému je úroveň poslanců obrazem úrovně společnosti. Jak by mohli špatní občané volit dobré poslance?

Zde zastánci uvedené domněnky vytahují dvě rozdílné karty.

Jedním esem je osvícený vladař, silná ruka, který nedemokraticky nastolí dobré přerozdělovače. Druhým esem je působení hlasatelů mravnosti. Ti prý budou mít s přerozdělovači (a tedy i s umělci) výborné kontakty. Budou na ně kouzlem své osobnosti působit, a tak prý budeme mít dobrou kulturu.

První „eso“ – osvícený vladař – odvěký sen nedemokratů. Kdo takovým v posledních 200 letech asi tak byl? Protože jde o grantové socialisty, musel by to být socialista. Nedemokratický rozumný socialista. Kdo zná aspoň jednoho takového? (Nerozumných jsme zažili mnoho.) Toto eso nevychází.

Ale je tu druhé eso, stejně odvěký sen křesťanských grantových socialistů: konexe hlasatelů mravnosti s přerozdělovači (a s umělci). I tato karta ale zklame:

Za prvé: zapomíná se na to, že jakmile přerozdělovač daní usedne do svého křesla, máme tu suveréna. Předstírá, že naslouchá hlasateli mravnosti, moudře pokyvuje hlavou – a dělá si, co chce. Hlasatel mravnosti je navíc znaven nesmyslným konáním. Nejvýš se zmůže na protest, když některý přerozdělovač dá grant na odpornou nemravnost. Nebo nedá grant na něco, oč hlasatel žádóní. Ale kdo dosud viděl, že by se snad mravní úroveň volených zástupců, či volbami dosazených úředníků (přerozdělovačů) po čase nějak zlepšila? Ti přicházejí, odcházejí – přerozdělování zůstává.

Za druhé: soustředění se na přerozdělovače zastíňuje **odpovědnost hlasatele mravnosti** (jeho úlohou je hlásat mravnost „všemu tvorstvu“, každému občanovi, ne jen vyvoleným).

Za třetí: grantoví socialisté zbavují odpovědnosti samého **občana** – o kultuře za něj rozhoduje přerozdělovač. Občan se pohodlně mění na pasivního konsumenta levných vstupenek. Nanejvýš je i on někdy pohoršen tím, co se to v té kultuře zase děje, jednou za čas podepíše protestní petici k poslancům nebo úředníkům.

Za čtvrté: tento přístup zbavuje odpovědnosti **umělce** (vzpomeňme na Dobříš). Jsou z nich úředníci, ale ve službách koho? Umění nebo takového státu?

Tento trojí pokles odpovědnosti je tím nejhorším na *grantovém* socialismu. Nemůže tomu být jinak, když se plošně bere a „moudří“ svévolně přerozdělují.

A navíc, za páté, mravnosti všech účastníků škodí už to, že jde o *socialismus*: Přerozdělování je už svou podstatou nemravné.

A tak je tu

Odpověď na námitku:

Pozoroval kdy kdo v grantovém socialismu za ta dlouhá léta nějaké zlepšení mravní úrovně občanů? Nemluví se mezi lidmi šeptem spíš

Olomouce a konečně roku 1413 zasedl na svatovojtěšský stolec v Praze.

⁴ Jan Železný byl vynikajícím představitel české katolické církve v první polovině 15. století a její hlavní oporou. Svou kariéru započal jako kanovník vyšehradské kolegiální kapituly, od roku 1392 do roku 1418 byl biskupem v Litomyšli, od roku 1418 až do své smrti pak zastával post olomouckého biskupa. Za jeho vynikající službu a rozhodný postoj vůči husitům jej papež Martin V. (* 1368 Genazzano, Itálie – † 20. 2. 1431 Řím; v úřadě od 11. 11. 1417, kdy byl zvolen na kostnickém koncilu) jmenoval v roce 1426 jako teprve druhého Čecha kardinálem, s titulárním kostelem svatého Cyriaka. Jan Železný zemřel 9. října 1430 v uherské Ostřihomi.

⁵ Kuneš ze Zvole byl doktorem kanonického práva a vynikajícím představitelem české právní vědy na počátku 15. století. V roce 1415 působil jako kanovník kolegiální kapituly v Týně nad Vltavou, od roku 1420 byl proboštem katedrální kapituly v Olomouci a v roce 1430 vystřídal na olomouckém biskupském stolci zemřelého Jana Železného.

⁶ Sedisvakance je složenina dvou latinských slov, a sice sedes – stolice, stolec, sedadlo (zde ve smyslu biskupská katedra); a vacans – prázdný, neobsazený. Konkrétně v tomto případě tedy sedisvakance znamená absenci řádně vysvěcených a právoplatných arcibiskupů na pražském svatovojtěšském stolci v letech 1421 – 1561.

⁷ Pravomoce těchto administrátorů se pochopitelně do určité míry lišily, záleželo na osobnosti jednoho každého, jak byl vnímán v Římě, a jakou posici si dokázal vydobýt v samotném českém prostředí. Výtečnými muži své doby byli Václav z Krumlova (1458 – 1460), osobní přítel papeže Pia II. (1458 – 1464), a Hilarius Litoměřický (1461 – 1468), doktor kanonického práva, kterému papež Pius II. udělil arcibiskupské pravomoci.

⁸ Kromě desátek žádali v tísnivé situaci církevní představení rovněž odvádění tzv. podýmného (decimae fumales), totiž daně z domů, placené podle počtu komínů. Některé platy musely být vymáhány čistě účelově, pro jednu konkrétní věc. Po odpa-

du Konráda z Vechty například nebyl nikdo, kdo by pro pražskou arcidiecézi světil svatě oleje. Metropolitní kapitula si proto oleje musela vyprosit od míšeňského biskupství, „pochopitelně“ však za patřičnou úplatu.

⁹ Toto geografické vymezení katolického živlu je zcela logické. V příhraničních oblastech měla svá panství původem německá šlechta, která husitství odmítala apriorně jako české kacířství, a podlehla teprve o století později luterství jako „německému“ náboženství. Velkou oporou katolictví byly také rozsáhlé jihočeské državy Oldřicha z Rožmberka.

¹⁰ Marie BLÁHOVÁ (red.): Vavřinec z Březové, Husitská kronika, Praha 1979, str. 119. „Rovněž podobně prohlašovali, že kláštery mnichů jsou peleše lotrovské a že byly zle založeny proti zákonu Kristovu, protože Kristus rozkázal svým učedníkům a skrze ně všem kněžím, aby se nezavírali, ale šli po všem světě, kázíce a křtíce ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. A proto mají věřící všechny kláštery, ať obdarované, ať mnichů žebravých, z kořene vyvracet a ničit, aby mniši a bratři šli po celém světě kázat evangelium. A podle toho převráceného závěru byly v době jednoho roku a potom zbořeny a spáleny nížeřpsané kláštery.“

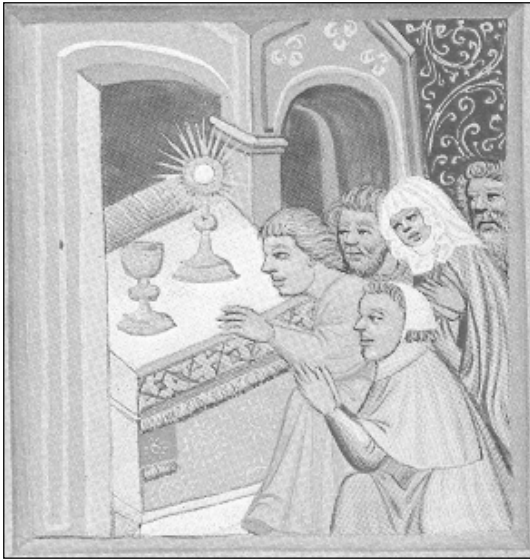
¹¹ Odborné a nestranné historické prameny hovoří o devastaci až 170 klášterů na území dnešní České republiky, tedy zhruba 77 % tehdejšího počtu.

¹² Zikmund Lucemburský (* 14. 2. 1368 Norimberk – 9. 12. 1437 Znojmo), uherský (1387 – 1437), český (1419 – 1420, 1436 – 1437), římský (1411 – 1437) král a římský císař (1433 – 1437), byl mimořádně schopným politikem, ale také velkým pragmatikem. Patří mu zásluha na vyřešení papežského schizmatu i konsolidaci Českého království, jisté rozpaky však budí jeho politika zastavování i rozdávání církevního majetku, která zásadním způsobem proměnila majetkovou strukturu v království a vážně narušila soběstačnost české katolické církve.

Petr Kozojed

Foto

- Adorace Nejsvětější svátosti oltářní

S právě řečeným úzce souvisí jednání české šlechty v době husitských nepokojů. Tu nemám na mysli kališnickou šlechtu, ale urozené pány, kteří se v průběhu let postavili slovem či skutkem na obranu katolické církve, v jejich očích pohřichu personifikované Zikmundem Lucemburským.¹² Právě mezi nimi bychom mohli překvapivě nalézt velké kořistníky církevního majetku, k němuž přistupovali zcela pragmaticky jako k prostředku svého dalšího obohacení a v případě rytířských rodů třeba i společenského vzestupu. Jestliže se tedy husité snažili své tažení proti církevnímu majetku odůvodnit argumenty, jakkoli chabými a nesmyslnými, v případě většiny katolického panstva se jednalo o zcela bezskrupulosní chování, motivované pouze bezuzdnou snahou o zisk za jakoukoli cenu.

Období husitských bouří a jednání osob a skupin v nich zúčastněných mělo hned několik neblahých důsledků. Farnosti i jednotliví kněží ztratili naprostou většinu svého majetku a tím fakticky též svobodu jednání. Dostali se do téměř absolutní závislosti na „svých“ patronátních pánech, kteří je nezřídka považovali pouze za vzdělanější úředníky. Také díky tomu byla zásadním způsobem odsunuta možná reforma, prováděná ve vlastních řadách, nebylo lze vybudovat efektivní a jednotnou církevní správu a dosáhnout sjednocení kněžstva. Můžeme fakticky říci, že česká katolická církev ztratila díky husitství a jeho důsledkům svou

katolicitu, tedy všeobecnost, a do určité míry se změnila na síť navzájem si nerozumějících a nekomunikujících farností. Jestliže tedy husité chtěli, třeba i násilně, provést reformu katolické církve a přiblížit jí apoštolskému ideálu, svým neuváženým a zkratkovitým jednáním dosáhli pravého opaku a na dlouhou dobu ji zakonzervovali v provinční organizaci bez většího vlivu i snahy cokoli měnit. Nelze také nezmínit, že válečné řádění husitských frakcí zapříčinilo první velkou vlnu emigrace v českých dějinách, odešly desítky vynikajících intelektuálů a zcela upadla prestiž pražské univerzity, jež se ze špičkové vědecké instituce změnila v provinciální učiliště.

V příštím pokračování se vrátíme do našeho regionu. Budeme se věnovat osudům liberecké farnosti během husitských bouří a po nich, popíšeme si rovněž postoj a smýšlení patronátních pánů z Biberštejna a jejich vliv na církevní poměry Liberecka.

¹ Marie BLÁHOVÁ (red.): Vavřinec z Březové, Husitská kronika, Praha 1979, str. 193, Články vytýkané táborům jako bludné, článek 34.

² Toto vymezení představuje vrcholnou epochu husitství v českých dějinách. Ovšem téměř celé následující století, vlastně až do rozšíření luterství ve druhé čtvrtině 16. století, můžeme považovat za husitské období. Výsledky a poměry nastolené revolučními lety 1419 – 1436 se totiž tehdy zásadně neproměnily, a také veškeré snahy o upevnění či zvrácení statu quo nevedly k podstatnějším výsledkům. České duchovní prostředí se zásadně proměnilo až proniknutím luterství do příhraničních oblastí od třetího desetiletí 16. století.

³ Konrád z Vechty (* asi 1364 ? – † 26. 12. 1431 Hrádek u Úštěka), v úřadu od 17. 7. 1413, roku 1421 byl dán do klauzury byl sedmým a posledním předhusitským pražským arcibiskupem. Pocházel z měšťanského rodu ve vestfálském městě Vechta. Jako schopný finančník si získal přízeň krále Václava IV., postupně byl mincmistrem a královským podkomořím. Od roku 1402 současně vykonával úřad verdenského biskupa, v roce 1408 přešel do

o jejím zhoršení? Showbyznys sám o sobě by mravnost asi nezhoršil, navíc by ji pravdivě zrcadlil. A ta pravda by patrně vůbec nebyla tak zlá, jak nás grantoví socialisté straší.

br. Felix, OFM

PHDR. ALFRED FUCHS (7)

HIERARCHIE HODNOT (B)

«V Šustově románu „Cizina“, kde je tak dobře zachyceno ovzduší Říma papežského i královského, vyskytuje se hluboký dialog, v němž kněz, monsignor Finsler, praví: „Víš dobře, jak jest, když zalije duši touha po věčnosti, jak vše stává se nicotným. Dílo vlastní, dílo předků, vše jest dítětem hmoty a času, jak lhostejně to odhazuješ, jako pouhé dětské třeť. Očistná vlna touhy po spáse duše stává se povodní, v níž tonou stejně nečisté chlévy jako mramorové chrámy. A ty vlny se zdvihají neúprosně čas od času, slovo božské je zdvihá znovu a znovu a život lidstva by nebyl, leč věčné potáčení se mezi dlouhými náběhy k věčnému blahu na zemi a prudkými přívaly touhy po věčných statcích, které dílo to boří, kdyby nebylo bašty církve, která rozpěněné vlny svádí do těsných a hlubokých koryt mnišské odříkavosti a při tom dovoluje životu, aby zbohatl a ozdobil se i jinými květy, než jsou přísné bílé květy věčnosti.“ – Náš historik tu dobře vidí ten úkol církve: chránit statky věčné tím, že nezavrhuje věci časných, nýbrž snaží se moudře je spravovati a ovládati, a chrániti statky světské tím, že chrání a spravuje statky věčné.

Proto také papežové vždy zaujímali přesná stanoviska k otázkám politickým, jakmile se tyto problémy dotkly oltáře. Absolutno je vždy s to, aby rozvrátilo relativní svět. Vůči Nekonečnu – matematicky řečeno – každá relativní veličina klesá na nulu. Vždy může nastati situace, kterou líčí Čapek ve své grotesce „Továrna na Absolutno“. Jest třeba chrániti lidi před ničivou mocí jejich vlastního bludného svědomí. Dobrodiní autority spočívá v tom, že chrání lidi před jejich vlastním sebemučivým flagelantstvím (mrskačstvím) a před extrémní individuální morálky, i před davovými psychosami hromadných sebeobžalob a negací civilisace.

Podle katolického světového názoru nikdy nebude náboženství moci býti pokládáno za věc soukromou, což říkat se u nás stalo mó-

dou popřevratovou. Člověk podléhá Bohu i ve své činnosti veřejné a není možno ji vyloučiti ze sféry náboženské. Ten, kdo to myslí se svým náboženstvím vážně, musí se snažit uplatnit jeho vládu a zásady všude a ve všem. Náboženství jest věcí veřejnou a církev dobře ví, co dělá, zasahuje-li do záležitostí politických.

2 Lze spojit autoritu náboženskou s autoritou politickou? Zkušenosti evropské i mimoevropské učí, že ano. Kdo smýšlí s náboženstvím vážně, bude je chtít uplatňovati také veřejně. Tam, kde je spojena moc kněžská s mocí vládní, mluvíme o theokracii, kde moc světská se spojuje s mocí církevní, majíc nad ní převahu, mluvíme o caesaropapismu. Theologové ovšem theokracií rozumějí vládu Boha v tom smyslu, že žádají, aby zásady náboženské, nikoliv církevní osoby byly universálním objektivním principem vlády. Takto pojímaná theokracie se nevylučuje s demokracií sebe šíře pojatou. Kněží velmi často zasahovali do politiky, ba dokonce byli do ní přímo voláni. Již proto, že byli znalí písma a že majíce zájmy jiné než velmožové světští, nebyli přímo nebezpečím mocenským ambicím pánů. Že katolická církev se stala v Evropě zakladatelkou stálé diplomacie nepřekvapuje, protože mír mezi národy a zprostředkování mezi nimi bylo možno jenom na základě autority vyššího principu, jímž byla víra.

Náboženský princip jako poslední sankce mravnosti, poslední svorník společnosti, nikdy ze společenského života nezmizí, protože náboženství, jakožto složka společenská nikdy nemůže být nahrazeno společenskou složkou jinou. Positivism, který učí, že veškeré tajemno bude nahrazeno jenom vědeckým neznámem a neznámo posléze vědecky známým, jest rovněž tak vírou, jako jest vírou víra náboženská. Transcendence ze života nevymizí. Jest na nejvyšší možné před ní na čas zavřítí oči. Atheism hledal kdysi vědeckou oporu v materialismu, v monismu, ale právě přírodní vědy, v nichž byl nejenergičtější propagován, ukazují na nevypočitatelnost života. Atheism je možný jako odboj, jako zoufalství, nebo jako resignovaná skepse, ale zůstává v podstatě negací, protože neodpovídá na otázku po poslední autoritě.»

(pokračování příště)

Vybral P. Josef Dobiáš

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ

Zahajeni táborovky (13. – 15. 6. 2008)

Akce je určena pro: Klokany (skauty), Píďalky (skautky), Bambusy (starší skauty), Štípačky (starší skautky), Pučmelouny (rovery), Bludy (rangers), Ropuchy (rovery), rádce a rádkyně, přátele, rovery a roverky (rangers), další (viz poznámka).

Organizuje: Einstein, Sadam a Burak
Kontakt: 605 383 932

Letní skautský tábor (30. 6. – 15. 7. 2008)

Vrchol skautského roku. Tábor se uskuteční v termínu 30.6. – 15. 7. 2008, pro rádce a vedení do 17. 7. Stavba se staršími skauty začne již od pátku 27. 6. Letos budeme tábořit u řeky Ploučnice v blízkosti obce Hradčany (okres Česká Lípa).

Se všemi dotazy ohledně placení táboru, žádostmi o příspěvek zaměstnavatele či o vystavení faktury se obraťte na hospodárku táboru Danielu Cvejnovou – Kulicha.

Táboru bude předcházet brigáda starších skautů a skauetek s rodiči v sobotu 28. 6. Budeme rádi, když nám rodiče podobně jako v minulých letech se stavbou táboru pomůžou. Další naší prosbou je zapůjčení 50-litrových barelů na pitnou vodu, neboť situace s ní bude zřejmě velmi podobná jako loni.

Vzhledem k časovému rozvrhu táboru bude letos návštěvní den v neděli 13. 7.

Upozorňujeme plnoleté, že je nutné zařít si *osvědčení o způsobilosti pro práci s dětmi*. Kdo jej nebude mít, bude si ho muset jet zařít, nebo opustit tábor. Je zejména nutné, aby toto potvrzení bylo vystaveno praktickým, nikoli dětským lékařem.

Bližší informace k táboru Vám dodáme přibližně v půli června. Každý účastník musí mít na tábor skautský kroj. Koupit ho lze např. na www.junshop.cz Chcete-li pomoci s jeho sehnáním, nebo máte-li

k nabídnutí starší po odrostlých dětech, kontaktujte Čmeláka (kontakty viz níže).

Akce je určena pro: Gepardy (vlčata), Čiperky (světlušky), Klokany (skauty), Píďalky (skautky), Bambusy (starší skauty), Štípačky (starší skautky), Pučmelouny (rovery), Bludy (rangers), rádce a rádkyně, vysloužilce.

Organizuje: vedení Ichthys

Kontakty: Jakub Novák (Žrak) – technický organizátor táboru – nov.jakub@centrum.cz, 775 041 752

Lukáš Bajer (Čmelák) – vůdce táboru a vůdce oddílu Ichthys – bajeluk@matfyz.cz, 777 216 554

Daniela Cvejnová (Kulich) – hospodárka táboru – dancacvejnova@seznam.cz, 728 358 018

www.skauting.cz/ichthys

Foto

- Rádcovský víkend

DĚTSKÝ DEN U OBRÁZKU

V sobotu 21. června se bude konat na louce u kostela U Obrázku dětský den. Letošním tématem jsou olympijské hry.

Registrace začíná v 9.00, od půl desáté následuje mše svatá v kostele U Obrázku, sloužit ji bude P. Filip Rathouský OFM. Poté budou biblické scénky, k obědu – párky. Odpoledne se bude soutěžit.

V případě špatného počasí budeme ve vnitřních prostorách – s sebou přezůvky! Všichni jste zváni!

duchovní správci

těji vystupovala jako hlavní katolická autorita v zemi a tato její úloha se po odpadnutí Vechty ještě zvýraznila. V červnu 1421 ovládla pražský hrad husitská posádka, byl vydrancován svatovítský chrám a členové kapituly museli uprchnout. Část kanovníků našla útočiště v katolické Plzni, část v biskupské Olomouci, naprostá většina však vyhledala asyl v Horní Lužici. Zatímco kapitulní děkan Jan Ostrovec z Kralovic přebýval v Budyšíně, ostatní setrvali v Žitavě, využívající čas od času jako útočiště nedaleký opevněný klášter Oybin. Kanovníci zvolili správcem pražského arcibiskupství olomouckého biskupa Jana Železného⁴, který ihned jmenoval jako své generální vikáře Jana Ostrovice z Kralovic a Štěpána ze Staňkova. Právě tyto dva muži ze Žitavy nadále spravovali záležitosti českých katolíků, mimo jiné obsazovali zbylé katolické fary v Českém království. Od roku 1430 administroval pražskou arcidiecézi olomoucký biskup Kuneš ze Zvole⁵, generálním vikářem ustanovil dosavadního boleslavského arcijáhna Šimona z Nymburka. Po smrti biskupa Kuneše (+ 4. 8. 1434) nadále pražskou arcidiecézi spravovali dosavadní generální vikáři Šimon z Nymburka a Jan z Dubé. Po uzavření jihlavského míru 5. července 1436 to byli právě tyto muži, kteří přivedli metropolitní kapitolu z žitavského exilu zpět do vlasti. Formálně tak obnovili činnost pražského arcibiskupství na českém území, jakkoli nadále trvala sedisvakance.⁶ Po roce 1436 suplovali činnost arcibiskupa jeden či dva administrátoři s biskupskou pravomocí, volení svatovítskou kapitulou a potvrzovaní papežem.⁷

Velmi zajímavým osudem prošel také český katolický klérus, prostí venkovští faráři, tedy právě oni „dělníci na vinici“. Bohužel se v dochovanosti historických pramenů projevuje značný pragocentrismus soudobých písařů, a tak jsme nejlépe informováni právě o klericích, působících v Praze. Obecně se však dá říci, že kněží po výbuchu husitských bouří z pochopitelných pohnutek opouštěli své fary, aby se tak vyhnuli fyzické persekuci ze strany husitů. Někteří odešli za hranice Českého království, jiní se skrývali na venkově. Tato situace s sebou přinesla i další problém, byť ve srovnání

s předchozím jistě dosti prosaický, až přízemní. Metropolitní kapitula i arcijáhni jednotlivých obvodů přišli o většinu svých příjmů, neboť faráři, strachující se o vlastní život a často setrvávající ve značné hmotné nouzi, přirozeně odmítali odvádět poplatky ve prospěch svých představených.⁸ Během let exilu se hmotná situace kapituly zásadním způsobem nezlepšila, teprve po roce 1436 mohl být postupně organizován relativně řádný správní systém. Většina farářů-exulantů se zdržovala logicky v blízkosti českých hranic, počítali totiž s co možná nejčasnějším návratem do těžce zkoušené vlasti. Že se však soustředili zejména kolem Žitavy, to nebyla žádná náhoda. Šlo tu o udržení kontaktu s metropolitní kapitulou jako kolektivní nositelkou nejvyšší autority, a v druhém sledu bohužel také o získání výnosných beneficí, jistý stupeň kariérismu totiž nebyl některým klerikům cizí ani v takto vypjatých dobách. Po roce 1436 se kněží navrátili do vlasti společně s kapitulou, jejich další osudy však byly nejisté. Jasnou příčinou tu byla zásadní změna vyznání ve větší části Českého království. Dříve monolitní katolická oblast se zúžila na pás při severních hranicích, západní a jihozápadní Čechy⁹, ostatní území ovládali kališníci a fary tu obsadili utrakvističtí kněží.

Největším martyriem však za doby husitských bouří prošli řeholníci a řeholnice, považovaní kališníky za neužitečné a zahálčivé příživníky.¹⁰ Toto jejich hodnocení bohužel nezůstalo planým blouzněním pomýlených, své radikální názory totiž husité prosazovali se zbraní v jedné a hořící pochodní v druhé ruce. Není možné tu zmínit veškeré bezpráví a krutost, páchané tehdy ve jménu násilného „návratu“ církve k apoštolské chudobě.¹¹ Větší části řeholníků se podařilo včas uprchnout, přičemž útočiště často volili s ohledem na provinciální příslušnost svého mateřského kláštera. Pakliže se jim podařilo odnést také archiv, knihy či umělecké klenoty, nezřídka tyto movitosti v těžkých letech exilu museli užívat jako prostředek k získání prosté obživy. Po roce 1436 se vracely jednotlivé konventy do vlasti, naprostá většina však značně personálně oslabená a často zcela bez prostředků, některá společenství pak dokonce zanikla úplně.

premonstrátů a jezuitů, řádů, které spojuje s Palladiem hlubší vztah. Koncelebranty byli další duchovní z okolí. Homilii přednesl P. Stanislav Příbyl CSsR, provinciál redemptoristů na Svaté Hoře. Zdůraznil spojení tohoto místa se sv. Václavem i bl. Karlem a jak mnoho se vešlo do osudu českého národa v dobách mezi těmito významnými osobnostmi. Musíme se zamýšlet nad tím, co si do vínku odnesli lidé ná-

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (5)

Motto: „Dále, že se mají při obnově království církve putující všechny kostely, oltáře, basiliky, k počtě Boha zasvěcené a jménem některého svatého kromě Krista pojmenované, jako svatokrádežné nebo svatokupecké až do základu prvního kamene bořiti, páliťi anebo jinak ničiti. To je blud, zavánějící pohoršením po celém světě bez užitku.“¹

V tomto příspěvku se budu zabývat tzv. husitským obdobím v Českém království, to jest epochou přibližně vymezenou daty 1419 až 1436.² Není možné a ani účelné rozepisovat se o politickém pozadí husitských bouří, o jednotlivých kališnických frakcích, ani o husitských synodách. Nebudeme se zabývat neúspěšnými křížáckými taženími proti kacířským Čechům, ani ide-

roda, jehož novodobá historie vznikla na rozvalinách pobořeného Mariánského sloupu. Přímluvy pak byly předneseny česky, německy i maďarsky.

Měli jsme tu čest, že jako představitel Řádu sv. Lazara Jeruzalémského jsme byli čestnými hosty slavností, mohli se pohybovat v těsné blízkosti Otty Habsburského a opakovaně s ním hovořit. Obdivovali jsme jeho duševní svěžest, kterou i při svém vysokém věku (96 let) prokázal tím, že celou přehlídku si odmítal sednout a ve stoje přijímal i pozdravy účastníků na balustrádě basiliky. Prožívali jsme silný duchovní prožitek, když v liturgickém průvodu jsme šli před tak vzácnou relikvií Palladia. Těšilo nás, že dva z celebrujících duchovních jsou také naši bratři lazariáni.

Skvělou atmosféru umocnila nádherná hudba (Missa solemnis C-dur, KV 337 Wolfgang Amadeus Mozart) v provedení orchestru, sboru a sólistů Collegia Strahoviense pod vedením Vladimíra Roubala.

Odjížděli jsme plni krásných duchovních zážitků a radosti setkání se vzácným člověkem.

Ing. Antonín Schauer, KLJ

ovými koncepcemi obou těchto protivných stran. Bude nás však zajímat specificky duchovní stránka oněch vzrušených let, to jest církevní organizace Čech, osudy příslušníků duchovního stavu i duchovních institucí.

Poslední řádný pražský arcibiskup Konrád z Vechty³ byl schopným finančníkem, nikoli však teologem a už vůbec ne vhodným pastýřem českých katolíků. Nastupující rozepře mezi katolickou a formující se husitskou stranou totiž pohříchu chápal jako politický a nikoli jako zásadní teologický problém. Tento pragmatismus a nepochopení situace jej nakonec připravily o poslední zbytky autority a vlivu. Když se tedy v dubnu 1421 připojil ke straně podobojí, byl to krok sice značného symbolického významu, jeho dopad na další vývoj situace byl ovšem zanedbatelný. Pražská metropolitní kapitula již v průběhu druhého desetiletí 15. století čas-

RODINA A ŠKOLA

MÁME PŘECE POSITIVNÍ PROGRAM!

Zdá se, že konservativci a křesťanští demokraté¹ nemají na počátku 21. století na různých ustláno. Nejrůznější levicové ideologie (od politické korektnosti přes multikulturalismus po antidiskriminační šilenství) podnikají vítězné tažení politickým světem Západu.² Levice vnutila téměř celé společnosti svůj vlastní hodnotový žebříček, tolik odlišný od přirozeného (či přirozenoprávního) hodnotového základu, na kterém západní civilizace vyrostla. Sociální inženýři vytvářejí novou „tolerantnější“ a „rovnější“ společnost oproštěnou od „morálních předsudků“, demontují rodinu, pohrdají životem. Rádi by nám ukázali cestu do nového pozemského ráje. A zdá se, že společnost se nechává přesvědčit a začíná pohlížet na dějiny židovsko-křesťanské civilizace jako na historický omyl.

Tohoto stavu společnosti si jsou konservativci vědomi. Hodnotová levice³ je zatlačila do obranných posic, které lze jednoduše interpretovat jako posice negativistické. Konservativci bývají prezentováni jako ti, co jsou věčně proti – proti svobodě volby, proti kulturní rozmanitosti, proti alternativním mimomanželským formám soužití, proti sexuálním převýchovám na školách ... A není-li argumentů, vytvoří se proti nim lákavě znějící obvinění ve formě nových zločinů – homofobie, hate speech (nenávistná mluva), hate crime (zločin nenávisťi) atd.

A přitom lidská svoboda, život, rodina, úcta, pravda, slušnost – některé příklady hodnot konservativní a křesťanskodemokratické politiky – nejsou ničím negativním, ale pozitivním základem dlouhodobé prosperity a rozvoje společnosti. To vůbec není negativistický program. Negativisté jsou ti, kteří omezují lidskou svobodu, snaží se nás převychovat prostřednictvím různých státěm dotovaných programů, podporují destrukci rodiny a pokládají život našich prarodičů a postižených lidí za bezcenný.

Americký paleokonservativce Patrick Buchanan vyslovil před několika lety slavnou tezi o smrti Západu,⁴ o pomalém umírání hodnot západní civilizace založené na židovsko-křesťanské tradici a vzestupu nové le-

více, jejíž cílem je vyhladit hodnotové kořeny naší civilizace. Je třeba být takový pesimista a hovořit přímo o smrti Západu? Pravda, v mnoha aspektech se současný vývoj podobá vážné nemoci ... Ale tu lze dle mého názoru léčit. Vždyť samy hodnoty, které moderní hodnotová levice tak vehementně prosazuje, mají v sobě zakódováno odsouzení k nicotě. Nedávají totiž život, ale produkují znučenou společnost neschopnou hájit sebe samu. Nová civilizace, o kterou hodnotová levice usiluje, je civilizací úpadku a zmaru, civilizací neschopnou života, která nutně musí být vystrídána. Buď v důsledku vnitřní obrody, anebo v důsledku podlehnutí jiné vitálnější civilizaci.

Vnitřní obroda je možná. Proces návratu – v náboženské terminologii pokání či obrácení – je pro společnost zakořeněnou v hodnotách křesťanství poměrně přirozeným. A v tomto procesu nutně sehraje podstatnou úlohu političtí konservativci. Podstatnou, nikoliv nejdůležitější. Politici – i ti konservativní – mají sklon přeceňovat svůj význam a propadají ilusi, že společnost formují k lepším hodnotám. Častěji ji však deformují. Také proto snad označil Paul Johnson profesionální politiky za největší zlo 20. století? Dojde-li proto k obratu ve vývoji, bude to alespoň zpočátku politikům navzdory.

Zásadní střet, který je třeba na politické rovině vybojovat, je střet o rodinu. Nikoliv o výši příspěvků, podobu sociálního systému, hospodářskou politiku, ale o rodinu. Veškeré mety, kterých hodnotoví, etičtí liberálové dosáhli, získali v důsledku dlouhodobé a důkladné destrukce, rozvratu rodiny. Jediným účinným lékem na současnou civilizační nemoc je konservativní politika, v jejímž středu stojí přirozená rodina (srov. manifest rodiny v předminulém a minulém čísle Obrázku) založená na manželství. Rodina jako přirozená základní jednotka společnosti. Domov manželů – muže a ženy – otevřený dětem, první a nejdůležitější škola hodnot a životních postojů. Rodina jako místo pokojného setkávání generací. Rodina jako přirozená hradba schop-

ná vzdorovat útokům sociálního inženýrství. Rodina coby ochránkyně života – od jeho početí do přirozené smrti. Rodina jako oasa pravé lidskosti v odlidštěném světě.

Pokus hodnotové levice demontovat rodinu je pokusem o vytvoření nového člověka. Člověka nepřirozeného, odlidštěného. Stejně pravidlo platí i naopak. Boj o rodinu je bojem o pravou tvář člověka.

Konservativní politici byli doposud na ústupu. Bránili pozice, na které se útočilo, ale jejich obrana byla až příliš často nejistá, skeptická (poraženecká) a zahleděná do minulosti. Konservativnímu hnutí je třeba dát nový dech. Positivní náboj a pohled do budoucna. Nikoliv nostalgické vzpomínání na minulost.

Politická prorodinná agenda je velmi komplexní. Není bojem o jednotlivosti, ale o celkový pohled na svět. Doposud se konservativci ve svém obranném postoji soustředili na jednotlivá témata – nenarozený život, registrované partnerství, rozvody, svoboda ve výchově dětí atd. Politika znovuoobjevení rodiny je více než jen prostý součet těchto témat. Je to politika znovuoobjevení lidské svobody (a její důsledné odlišení od etické svobody) a lidské důstojnosti. A jako taková může spojit bývalé rivaly nejen v politice (konservativce, křesťanské demokraty, klasické liberály), ale třeba i v oblasti náboženství (katolíky, protestanty, nekřesťany). Vlastně bychom mohli být levice za její současný úspěch vděční – nutí nás rozlišit skutečně podstatné od podružného a znovu a lépe formulovat naše hodnotová východiska.

Pravda, v každodenní politice jde často o něco jiného, než o vzletná slova o znovuoobjevení rodiny. Profesionální politici – v touze udržet si podporu voličů – považují za luxus prosazování mravního dobra. Politika znovuoobjevení rodiny proto potřebuje alespoň v počátcích spíše visionáře, než dovedné technology moci. Trpělivé politiky, kteří neztratí svoji dlouhodobou vizi v důsledku prvotních neúspěchů. Kterí budou ochotni neúnavně předkládat svůj program a vysvětlovat ho pravdivě, jasně, pochopitelně, selským rozumem. Dříve nebo později získají na svoji stranu srdce většiny. „Oproti konservativcům mají levičáci

jednu zásadní nevýhodu: jejich východiska jsou co do podstaty mylná.“⁵ Nelidská.

Jako křesťan mohu dodat, že tento boj není jen bojem politickým, ale mnohem vážnějším. Nejde v něm pouze o budoucnost civilizace – i to je mnoho –, ale o lidskou duši.

¹ Pro potřeby tohoto příspěvku se dopouštím drobné nepřesnosti, a konservativce i křesťanské demokraty budu ve většině případů označovat společným pojmem „konservativci“.

² Za poslední projev tohoto vítězného tažení levice můžeme považovat rozhodnutí Nejvyššího soudu amerického státu Kalifornie ze dne 15. 5. 2008, kdy soudci těsným poměrem čtyři ku třem rozhodli, že vyhrazení institutu manželství pouze pro osoby opačného pohlaví je v rozporu s kalifornskou ústavou.

³ Či hodnotový, etický liberalismus – nikoliv klasický liberalismus.

⁴ Viz BUCHANAN, Patrick J. *Smrt Západu: Jak vymírání obyvatel a invaze přistěhovalců ohrožují naši zemi a civilizaci*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2004. 408 s. ISBN 80-204-1103-8. Paleokonservativci jsou ti, kdo usilují o pouhé zakonservování nějakého dřívějšího stavu – o pouhý návrat k němu. Pravý konservativce ale poznává i případné nedostatky tohoto stavu a usiluje také o jejich nápravu.

⁵ Srov.: HRUBČO, Marek. *Quo vadis KDS?* [online]. 2008 [cit. 2008-05-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.prave-spektrum.sk/article.php?604>>.

Jakub Kříž, předseda Mladých křesťanských demokratů; článek vyšel ve sborníku Mladé občanské platformy Konservatismus, liberalismus, socialismus

HOSPIC NA OBZORU?

Již delší dobu jsme s několika přáteli přemýšleli, jak to udělat, aby v našem regionu byl vybudován hospic. Jsme totiž jediný kraj v České republice, který toto zařízení pečující o nevléčitelně nemocné pacienty, nemá. Inspirováni především zkušenostmi stejně smýšlejících lidí z Chrudimi, kterým se povedlo zahájení stavby hospice

počasí zůstalo dobré dalších šest dní. Dost na to, aby Pattonova 3. armáda zlomila německý odpor, zmařila jejich ofensivu v Ardenách, osvobodila obklíčenou 101. výsadkovou divisi v Bastogne a taktickou porážku Spojenců proměnila v jejich strategické vítězství.

Jak typicky americké ... Otcové zakladatelé by nad Pattonovou žádostí o modlitbu souhlasně pokyvovali hlavou ...

(Díl IV – Od Irů k Irům)

¹ Židům slavit poděkování za úrodu nařídil sám Hospodin. Oslava se jmenuje slavnost stánků (v Tóře poprvé 3. Mojž 23, 34) nebo slavnost sklizně (poprvé 2 Mojž 23, 16). Je to jedna ze tří velkých židovských slavností a slaví se po sedm dní od 16. do 22. tišri (7. měsíc židovského kalendáře – náš říjen až listopad). Ve Svaté zemi je před začátkem období dešťů. Každý Izraelec si postaví i dnes stánek z větví a palmových ratolestí, kde po tu dobu přebývá. Židům to připomíná jejich odkázanost na Hospodina, který je ochraňoval i po dobu jejich čtyřicetiletého bloudění pouští. Následující zmínka o katolících připomíná, že dožínky bývaly i v Evropě především církevní slavností zdravého rolnického venkova.

² Je známa též jako „bitva o výběžek“, „Battle of the Bulge“.

Roman Joch

AUDIENCE U BLAHOŠLAVENÉHO CÍSAŘE KARLA

Každoroční slavnost Audience u císaře Karla, pořádaná dvojměstím Brandýs-Stará Boleslav, měla letos zvláště slavnostní atmosféru. Na letošní rok připadlo 370. výročí návratu Palladia země České, jedné z našich nejvýznamnějších relikvií, do Staré Boleslavi.

Jubilea, které se slavilo letos 3. května, se účastnil i vzácný host, Dr. Otto Habsburský, nejstarší syn bl. Karla. V předvečer hlavních oslav mu bylo, za přítomnosti ministra zahraničí ČR Karla Schwarzenberga, zástupců presidentské kanceláře, generality a dalších hostů, předáno starostou města čestné občanství.

Druhý den dopoledne pokračovaly osla-

vy přehlídkou klubů vojenské historie. Před JCKV (Jeho císařskou a královskou Výsostí) Ottou Habsburským, představiteli města, generalitou armády ČR a dalšími čestnými hosty defillovaly desítky jezdců a stovky pěšáků v historických uniformách. Přehlídku doprovázela posádková hudba z Hradce Králové. Na závěr přehlídky, kdy nechal prapory účastníků se útvary dekorovat čestnými stuhami, pronesl Dr. Otto Habsburský spatra jasným hlasem projev. V úvodu se omluvil, že již neumí česky, ačkoliv v mládí češtinu dobře ovládal. Zdůraznil, že je šťastný, když se může setkávat s tolika lidmi sdílejícími ideje spravedlivého míru a spolupráce vzájemně se respektujících národů.

Po přehlídce se účastníci slavností přemístili k basilice Nanebevzetí Panny Marie ve Staré Boleslavi, kde v přeplněném chrámu, před Palladiem země České a polním oltářem Infanterieregimentu No. 2 s ostatky blahoslaveného Karla, byla sloužena slavnostní mše svatá. Spolu s P. Michalem Procházkou, vikářem staroboleslavským, a P. Miroslavem Cúthem, kanovníkem Kolegiální kapituly ve Staré Boleslavi, celebulovali zástupci redemptoristů, pallotiniů,

tam společné vlastnictví půdy, tj. komunismus. Výsledek? Téměř umřeli hladem a přežít zimu jim pomoci museli indiáni. Na jaře 1621 opustili komunismus, půdu rozparcelovali (privatizovali) mezi jednotlivé rodiny – a výsledek? Materiální dostatek. Proto po žních 1621 slavili svůj vůbec první Den díkyvdání v Americe za to, že první rok v Americe vůbec přežili. Vystrojili hostinu, na kterou pozvali své indiánské přátele. (Vztahy mezi puritány a indiány se zhoršily až v pozdějších letech.)

Den díkyvdání byl spíše individuálním svátkem – až do americké války za nezávislost. Tehdy, v roce 1777 Kontinentální kongres vyhlásil Den díkyvdání jako občanskou povinnost všech Američanů a vrchní velitel armády George Washington jej přikázal slavit v prosinci 1777. Důvodem byla nejen potřeba děkovat Bohu za dosavadní dobrodiní, ale i potřeba poprosit jej za ochranu a pomoc v právě probíhajícím zápasu za občanskou a náboženskou svobodu. Je-li národ v zápasu za svobodu, jehož výsledek je zatím nejistý, je potřeba prosit Boha za přízeň a milost občanskou povinností všech. Alespoň podle amerických otců zakladatelů.

Po získání nezávislosti byl Den díkyvdání opět spíše soukromou záležitostí – až do další války, a to nejstrašnější v amerických dějinách, občanské války Severu proti Jihu. V roce 1863 prezident Abraham Lincoln prohlásil Den díkyvdání státním svátkem, jenž má být slaven každý rok v listopadu, a vyzval své spoluobčany, aby jej slavili jako den modliteb k Všemohoucímu. Od roku 1863 se Den díkyvdání v USA oficiálně slaví každoročně.

S americkým zvykem veřejně modlitbou žádat o politické cíle souvisí i jeden kuriozní případ z konce 2. světové války. Na přelomu let 1944/45 Němci podnikli svou poslední ofensivu na západní frontě, slavnou ofensivu v Ardenách². Vklínili se mezi Brity maršála Montgomeryho na severu a 3. americkou armádu generála Pattona na Jihu. V belgickém městě Bastogne obklíčili skvělou 101. výsadkovou divisi generála McAuliffe. Generál Patton německou ofensivu očekával a proto od jejího prvního dne měl

připravené plány obrátit celou 3. armádu útočící od západu na východ (z Francie do Německa) o 90°, aby mohla zaútočit z jihu na sever. Jenže jeho plány na útok zhatilo špatné počasí. Déšť, sníh, nízká oblačnost, bláto. Tanky nemohly postupovat, letadla nemohla létat.

Proto si v prosinci 1944 zavolal vojenského kaplana 3. armády, kterým byl Msgre. James O'Neill, a řekl mu: „Kaplane, chci, abyste napsal modlitbu za dobré počasí. Už mě nebaví, že naši vojáci musí kromě Němců bojovat i s blátem a záplavami. Chci, aby byl Bůh na naší straně ...“

Otec O'Neill namítal: „Generále, není obvyklé u lidí mého povolání, abychom se modlili za dobré počasí jen proto, aby bylo možné snadněji zabít ty, jimž bychom měli být bližními ...“

Načež Patton odpověděl: „Kaplane, chcete mě učit teologii, anebo jste kaplanem 3. armády? Chci tu modlitbu.“

Otec O'Neill přes své pochybnosti učinil, co bylo od něj žádáno, a napsal tuto modlitbu:

„Všemohoucí a milostivý Bože, pokorně Tě v Tvé dobrotě prosíme, abys omezil ty prudké deště, s nimiž musíme zápolit. Dej nám dobré počasí pro bitvu. Milostivě dopřej nám, vojákům, kteří se obracíme k Tobě, abychom vyzbrojeni Tvou mocí, mohli postupovat od vítězství k vítězství, rozdrtit útisk a zlobu našich nepřátel a ustavit Tvou spravedlnost mezi lidmi a národy. Amen.“

Modlitba byl natištěna a 22. prosince 1944 byl její text rozdán všem vojákům 3. armády. Druhý den ráno se vyjasnilo a

(www.smireni.cz), jsme založili občanské sdružení Hospic pro Liberec. Jménem tohoto sdružení jsme již absolvovali řadu jednání s představiteli města, kraje, poslanci, senátory, řediteli, atd. Podařilo se nám také proniknout do médií. Získali jsme sponzora na vytištění letáček, které vysvětlují pojem hospic, je vyhlášena veřejná sbírka na získání finančních prostředků na výstavbu hospice, chystáme konferenci na konci září určenou odborné i laické veřejnosti, na které vystoupí kromě dr. Svatošové také několik ředitelů hospiců a lidí angažujících se v této oblasti. Jsme mile překvapeni zájmem o naši činnost z řad zdravotníků i nezdravotníků, věřících i nevěřících. Několik členů sdružení se o nás dozvědělo přes naše webové stránky a nabídlo svou pomoc. Je před námi spousta práce, my však pevně doufáme, že s Boží pomocí se náš zájem podaří. Prosíme ty, kterým je hospicová myšlenka blízká, aby nás podpořili svoji modlitbou.

*Za sdružení Hospic pro Liberec
(www.hospicliberec.cz)
Marie Rissová, Ruprechtice*

PRESIDENT VETOVAL ANTIDISKRIMINAČNÍ ZÁKON

Již potřetí přinášíme zprávu o vetu presidenta republiky Václava Klause. V roč. 4, č. 4, 5. 3. 2006, s. 8n. to byl protipřírodní, následně přece jen přijatý a dosud platný zákon o registrovaném partnerství, a v roč. 4, č. 7, 15. 6. 2006, s. 9 to byl zákon o náhradním výživném. U těchto vet nejsou důležitá jen veta sama, ale i jejich hluboce promyšlená odůvodnění. Pan president opět

vetoval socialistickou právní normu, jíž byl tentokrát tzv. antidiskriminační zákon. Také odůvodnění tohoto veta může poctivého člověka oslovit:

President republiky Václav Klaus napsal dnes 16. května předsedovi Poslanecké sněmovny Miloslavu Vlčkovi dopis tohoto znění:

Vážený pane předsedo,

využívám své pravomoci dané mi článkem 50 Ústavy České republiky a vracím Poslanecké sněmovně zákon ze dne 24. dubna 2008 o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

Zákon jste mi postoupil dne 2. května 2008.

Odůvodnění:

Zákon považuji za zbytečný, kontraproduktivní a nekvalitní a jeho dopady za velmi problematické.

Zákon neobsahuje nic, co by bylo pro české právo zásadně nové. Většinu věcí, které jsou v zákoně uvedeny, již obsahují stávající právní normy (od Ústavy České republiky či Listiny základních práv a svobod až po konkrétní zákony a speciální předpisy). Antidiskriminační legislativní opatření není třeba završovat nějakým novým „střečovým“ zákonem, který bude – podobně jako Listina základních práv a svobod – ostatním zákonům svou povahou fakticky nadřazenou právní normou. Pokud některé naše zákony nejsou dostatečné, nebo jsou v praxi neúčinné, nebo v nich něco důležitějšího chybí, lze věc napravit novelizací konkrétního zákona nebo eventuálně přijetím konkrétního zákona nového.

Zákaz diskriminace je obsažen v Listině základních práv a svobod, konkrétnější ustanovení pak v celé řadě mezinárodních smluv, které mají přednost před zákonem, a v zákonech. Tento zákon je – ve své podstatě – spíše jakousi naučnou antidiskriminační příručkou, shrnující obsah dalších zákonů a mající cíl především ideologický a nikoli právní. K tomu však zákony určeny nejsou. Ty jsou určeny k tomu, aby přesně stanovily práva a povinnosti, nikoli k šíření osvěty.

Není žádným tajemstvím ani ospravedlněním, že tento zákon byl navržen a

schválen jako povinná implementace směrnice Komise ES. Jako argument podle mého názoru tato skutečnost není na místě. Směrnice schválené Radou (společně s Evropským parlamentem nebo samotnou Evropskou komisí) jsou politicko-právními nástroji, které vyjadřují zájem na dosažení určitých cílů Unie v jednotlivých členských státech. Jsou závazné jen co do výsledku, zatímco formy a metody realizace těchto cílů zůstávají na rozhodnutí jednotlivých členských států. Státy jsou vázány povinnostmi opatření zavést, ale nejsou vázány stanovením formy, jak to udělat. Je na nich, jakou formou tyto směrnice transformují do svého právního řádu. Formu „střechového“ antidiskriminačního zákona zvolila naše vláda, nikoli Evropská unie.

Česká republika nikoho nediskriminuje, a proto není nijak překvapující, že o tom tento zákon není. Zákon nicméně dává občanům nárok na rovné zacházení v soukromoprávních vztazích, což je z definice nemožné. Podstatným způsobem zasahuje do oblasti, které byly po staletí v Evropě formovány zvykovými principy a etickými zásadami. Touto právní normou se náš stát snaží „uzákonit dobré chování“ a říká nám, že k dobrému chování nás primárně musí vést zákon, a nikoli výchova v rodině, obecně přijímané a nepsané vzorce chování obvyklé v naší společnosti, přirozené vzory, zvyklosti, apod. Je to další z pokusů regulovat lidský život právem.

Svou filosofií zákon popírá fakt, že je každý člověk naprosto unikátním souborem vrozených i naučených schopností, vlastností a předpokladů. Popírá, že od každého lze očekávat jinou úspěšnost, jinou pracovitost, jinou efektivitu, ale i jiný způsob chování. Zákon se snaží odstranit nerovnost, která však je přirozeným jevem. Kdykoli se rozhodujeme, rozhodujeme se na základně našich subjektivních preferencí nebo našich stejně subjektivních zkušeností. Tento zákon chce naše rozhodování učinit objektivním, což není nic jiného, než politicky korektní utopie. Znamená narušení základního práva jednotlivců na vytváření vlastních preferencí a na svobodu volby, která je zákonem svým způsobem postavena do role výjimky. Lze proto očekávat, že tento zákon bude mít

negativní dopad na právní jistoty a na mezilidské vztahy vůbec. Není jen špatný, je nebezpečný. Představa, že jakýkoli zákon přinese sociálními inženýry vytoužený stav rovnosti, je – naštěstí – falešná.

Zcela nový a naši právní tradici dosud neznámý je princip přenesení důkazního břemene ze strany žalujícího na stranu žalovaného. Nové znění § 133a, odst. 3 občanského soudního řádu: „Pokud žalobce uvede před soudem skutečnosti, ze kterých lze dovodit, že ze strany žalovaného došlo k přímé nebo nepřímé diskriminaci, ..., je žalovaný povinen dokázat, že nedošlo k porušení zásady rovného zacházení“, je naprosto absurdní. Je v rozporu s našimi, ale i evropskými právními principy a tradicemi a může přinášet nové křivdy a nespravedlnosti.

Sporné je i posunutí odpovědnosti za provádění tohoto zákona do působnosti veřejného ochránce práv. Ten měl původně chránit občana před úřady a nyní se mu dává kompetence vstupovat i do soukromoprávních vztahů. To je radikální změna působnosti tohoto institutu.

Mimořádnost a zvláštnost tohoto zákona dokazuje i to, že Senát, ač zákon schválil, přijal k němu bezprecedentní doprovodné usnesení tohoto znění: „Senát považuje antidiskriminační zákon za nástroj implementace požadavků vyplývajících z evropského práva, za jejichž neprovedení hrozí České republice sankce. Neztotožňuje se však s charakterem normy, která umělým způsobem zasahuje do přirozeného vývoje společnosti, nerespektuje kulturní odlišnosti členských států a požadavek rovnosti ve výsledku povyšuje nad princip svobody volby. Senát žádá vládu, aby nedávala souhlas s přijetím dalších antidiskriminačních předpisů na úrovni EU.“ Tyto argumenty Senátu jen posilují mé přesvědčení, že tento zákon nemohu podepsat a musím ho Poslanecké sněmovně vrátit. Věřím, že se Poslanecká sněmovna bude těmito argumenty vážně zabírat a že zabrání tomu, aby se náš právní řád rozrostl o tak osudově špatný zákon.

Václav Klaus, 16. 5. 2008, Praha
http://www.hrad.cz/cms/cz/info_servis/tiskove_zpravy/5389.shtml

Příklad Budějovic tak posloužil jako typický případ, kde církev projevila a uhájila svou nezávislost tváří v tvář požadavkům totalitního státu.

Ještě jednou se později objevuje budějovická kauza ve sděleních zaslaných 18. února 1941 nunciům ve Francii, v Bernu, v Madridu, v Buenos Aires a v Rio de Janeiro, a apoštolskému delegátu Cicognanimu ve Washingtoně. Účelem sdělení jsou obsáhlé informace o náboženské situaci v Německu a v jím obsazených zemích. Jsou to nejen cenné informace, jež mají čelit německé propagandě, ale také směrnice jak proti ní postupovat. Text opravil vlastnoručně papež Pius XII. Je tam stručně mj. vystižena situace v Protektorátě Čechy a Morava: vměšování se do místních církevních záležitostí okupačními úřady, věznění kněží, uzavření teologických fakult, prohlídky řeholních domů gestapem, vnucování kladné spolupráce podle zásad nacistického státu atd. Budějovic se týká následující odstavec:

Německá vláda si dále přeje, aby na

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA

Díl III. – Den díkuvzdání (Thanksgiving Day)

Americkou „specialitou“ je „Den díkuvzdání“. Je to den, který se historicky slavil na konci období žní¹, nyní je určen vždy na každý čtvrtý čtvrtek v listopadu – tj. na ten čtvrtek, který se vyskytne v týdnu mezi 22. a 28. listopadem. Je to den, kdy Američané vzdávají díky Bohu nejen za úrodu (původně), ale i za všechna dobrodíní, která se jim dostala (nyní).

Proč onen speciální oficiální den pro vzdávání díky Bohu v Americe? Ze dvou důvodů: Američané jsou více religiozní než Evropané a tudíž oficiálně prohlášený den vzdávání díky Bohu jim jako nepatřičný nepřipadá. A za druhé, pro první kolonisty v Americe, tj. v divočině, bylo celkem obtížné přežít. Přežití byl takový malý zázrak, tj. důvod ke speciálnímu (na rozdíl od běžného, normálního) poděkování Bohu).

První dny díkuvzdání slavili na území dnešních USA katolíci, konkrétně Španěl,

uprázdněný biskupský stolec v Budějovicích²² a na ty, které by se časem uprázdnily v Protektorátě, byli jmenováni němečtí biskupové nebo aspoň německé národnosti, ačkoliv obyvatelstvo z míněných diecézí je téměř výlučně české.¹⁸

¹⁰ *Actes*, IV, č. 92, s. 156-159.

¹¹ „Modus vivendi“ byl uzavřen mezi Svätým stolcem a Československou republikou v roce 1928 (sr. AAS 20 [1928] s. 65 násl.)

¹² Konkordát mezi Svätým stolcem a Rakouskem byl ratifikován 1. května 1934, sr. AAS 26 (1934), s. 249-283.

¹³ V Alsasku-Lotrinsku zůstal v platnosti konkordát z roku 1809.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Úplný text je otištěn v *Actes*, IV, č. 117, s. 186-188.

¹⁶ Tamtéž, s. 188.

¹⁷ *Actes*, IV, s. 214

¹⁸ Tamtéž, č. 265, s. 398.

Jaroslav V. Polc

na území dnešních států Texas a Florida. Existují záznamy z konce 16. století, kdy španělské expedice v Texasu a na Floridě slavily speciální děkovné mše.

Současný Den díkuvzdání však má protestantský, konkrétně puritánský původ. Puritánská poutníci v Massachusetts by bez pomoci místních indiánských přátel nebyli přežili svou první zimu v Americe – zimu 1620/21. Totiž, když v roce 1620 do Ameriky přijeli, ustavili

se dělá, aniž by se dotazovaly vlády. Tak např. v Anglii, tak v Holandsku, v Belgii, v Chile, v Brazílii. Tedy ... pohoršení německé vlády tu není na místě: Modus vivendi¹¹ je třeba považovat za propadlý stejně tak rakouský konkordát,¹² a ten pro Elsasko Lotrinsko¹³ (vše dobře zkoumáno a dobře řečeno).“¹⁴

7. Odpověď Svatého stolce: Jmenování biskupa v Budějovicích není nepřátelský čin.

V dopise z 16. října 1940 reaguje kardinál Maglione v sdělení nunciovi Orsenigovi na jeho zprávu, že německá vláda ho informovala, že po šetření zjistila, že u všech států, jež mají se Svatým stolicí diplomatické vztahy, jmenování biskupů se nedělo bez předchozího uvědomění vlády.

Na to kardinál Maglione energicky reaguje:

„Po zjištění nepřesnosti takových tvrzení bych považoval za vhodné, aby Vaše Excelence při vhodné příležitosti neopominula zdůraznit těmto vládním činitelům, že úřední vztahy mezi Svatým stolicí a nějakou vládou nepřinášejí sebou žádný nárok, týkající se jmenování biskupů. Na potvrzení toho stačí připomenout skutečnost, že mezi ostatními státy, Brazílií, Chile, Irsko, třebaže udržují dokonalé diplomatické styky se Svatým stolicí, nikterak nezasahují do obsazování diecézí, ani nedostávají žádné předchozí upozornění. Jinak se nikdy nepostupovalo ani v Holandsku, Belgii, Anglii a v samotné Rakouské republice před konkordátem z roku 1934, jak ostatně nebude obtížné pro samotnou německou vládu si zjistit v archívech téže republiky. Pouze na základě konkordátu a jiných zvláštních dohod Svatý stolec někdy upouští od této praxe.“¹⁵

K situaci českých zemí dále podotýká:

„Poněvadž však nikdy nedošlo k podobné dohodě mezi Svatým stolicí a vládou Říše pro české a moravské diecéze, a je třeba na druhé straně považovat za propadlý Modus vivendi mezi Svatým stolicí a československou vládou z 2. února 1928, není jasné, jak by nedávné jmenování československého biskupa mohlo být rozumně pojímáno jako nepřátelský čin ze strany Svatého stolce vůči Německu, zvláště když po jmenování, ze

zcela zvláštního ohledu, bylo oznámeno zainteresované vládě několik dní předem před plánovaným zveřejněním v Osservatore Romano.

Že pak bez ohledu na to dochází k domněnce, že je možno trvat na „hotové věci“ vzhledem k řečenému biskupskému jmenování, bylo by skutečně vhodné říci, jak správně už Vaše Excelence dala najevo panu Wiszäckerovi, že je to spíše Svatý stolec, jenž vzhledem k známým opatřením učiněným jednostranně vládou Říše, aby se citoval nějaký případ o 130 farnostech diecéze, položených v Sudetech, by měl pozvednout své stížnosti proti „hotové věci“, jež zatímco porušují práva církve, vytvářejí nesmírnou škodu duchovní péči o věřící.“¹⁶

8. Pevné stanovisko Svatého stolce.

Ve Vatikáně mezitím o záležitosti jednali 31. října na pokyn Pia XII. kardinálové poradci Kongregace pro zvláštní církevní záležitosti v plenárním zasedání o vyřešení obsazení budějovické diecéze.

V zachovaných poznámkách Msgr. Tardiniho z 2. listopadu 1940, v nichž rozebírá církevně-politickou situaci v Maďarsku a Sedmihradsku, uvádí odpověď kardinála Maglione maďarskému velvyslanci, že Svatý stolec se řídí zásadou dobra duší, zatímco vláda je vedena zásadou politických zájmů. Z toho přechází Msgr. Tardini k úvaze o tom, co škodí dobru duší. V prvé řadě je to podle něho častá změna hranic a všeobecné církevní organizace. Dále je to zraňování citů nějakého národa. Konečně je to ustupování nátlakům a nárokům cizích vlád. Zde uvádí jako klasický případ jmenování biskupa do Českých Budějovic:

„Hitler – pronásledovatel církve a pán velké části Evropy – chce, tak nebo onak, vnutit jmenování německých biskupů v neněmeckých zemích a chce – více než to dovolují smlouvy – ovlivnit tato jmenování n ... n Co bude moci dělat Svatý stolec? To, co dělal vždy: zdůraznit a hájit vlastní svobodu: pevně hájit vlastní práva před tím, co chtějí vlády vnutit, když je tím ohroženo dobro duší. Národy uvítají s radostí tuto pevnost Apoštolského stolce a stále pevněji se semknou kolem něho – jako kolem jediného hlasatele božské pravdy a jediného obhájce lidské důstojnosti.“¹⁷

HISTORIE

DR. ENGELBERT DOLLFUß – KANCLÉŘ A MUČEDNÍK

(3) SOCIALISTA? TOHO V JEHO „SVATÉM“ NADŠENÍ NEZASTAVÍ NIC!?

Při oslavě 250. výročí vítězství¹ nad Turky u Vídně prohlásil Dollfuß dne 14. května 1933: „Jsme připraveni vymýtit v naší vlasti rudou záplavu, rudý socialismus, a to nejen v jeho vnější tvářnosti, ale i jeho myšlenkový obsah.“ Stejně ostře se obrátil proti socialismu hnědému: „Pro mne je boj proti nacionálnímu socialismu ve své podstatě bojem o záchranu křesťanské koncepce světa. Zatímco Hitler chce oživit staré německé pohanství, já chci oživit křesťanský středověk.“ Nikdo z evropských politiků té doby nedokázal odsoudit nacionální socialismus tak jako Dollfuß. Proti hitlerovskému pohanskému hákovému kříži si zvolil berličkový kříž, který tvořil základ jerusalémského kříže² z křížácké doby. Již 3. října 1933 spáchal nacionální socialista na Dollfuße atentát. Kancléř vyvázl a bez strachu řekl, že počítá s tím, že jednou nastane chvíle, kdy ho teroristé z obou socialistických táborů dostanou. Ve Vídni mu tisícové zástupy vyjadřovaly podporu.

První úder proti křesťanskému Rakousku přišel ze strany austromarxistů. 12. února 1934 vypuklo krvavé povstání v celé zemi. Do 15. února se však vojsku a Heimwehru podařilo povstání potlačit. Jeho

předáci utekli do Československé republiky (do Brna) a do vytouženého SSSR, kde ale zanedlouho, během stalinských čistek, byli zlikvidováni.

Na generálním apelu Vlastenecké fronty vyložil Dollfuß svou představu o stavovském státu a zároveň ohlásil připravovanou stavovskou ústavu. Prohlásil, že Rakousko „má tu čest, že je první zemí, která v životě státu skutečně uposlechla výzvy papeže Pia XI. Quadagesimo anno z 15. května 1931. Sám Dollfuß podepsal 5. června 1933 konkordát s kardinálem státním sekretářem Maria Giuseppe Giovanni Eugeniem Pacellim (v úřadě od 7. 2. 1930), později, od 2. 3. 1939 (do 9. 10. 1958) papežem Piem XII.

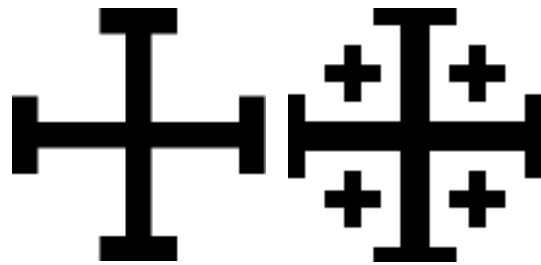
To už se k dalšímu útoku chystali rakouští nacionální socialisté, zřejmě s vědomím Hitlera. Pučisté se domnívali, že na svou stranu získají armádu, ale jejich naděje se nenaplnily. Patnáct mužů-esemanů bez uniformy, pouze v civilu, mezi nimiž byli dva policisté v uniformě – jejich uniformy mohla v určitém okamžiku pomoci – zamířili k budově Ravagu³. Jako na povel vyrazili z nákladního auta prudkým útokem do budovy rozhlasu, kde vznikla panika. Pouze jeden obránce se vzpamatoval a postavil se jim do cesty. Byl po výstřelu okamžitě mrtev. Útočníci zabarikádovali všechny dveře i přístupy, a z hlasatelný

kolem třinácté hodiny všichni posluchači rádia uslyšeli přerušeni koncertu, pak změl vzrušených hlasů a šum a první slova zprávy: „Před několika okamžiky odstoupila vláda kancléře Dolfuše. Sestavením nové vlády byl se souhlasem presidenta (Wilhelma) Miklase pověřen ministr (Anton) Rintelen.“ Ozval se řízný marš. Pak najednou vysíláč zmlkl. To už policie obklíčila budovu rozhlasu a vojáci zahájili palbu. Jiná část pučistů vnikla do telefonní centrály a přinutila telefonistku vypnout okamžitě všechny spoje. Neměli však tušení, že existuje ještě druhá telefonní centrála, která ihned zalarmovala policii.

Třetí početná část pučistů oblékla na sebe uniformy rakouského vojska a dostala za úkol přepadnout kancléřský úřad, celou vládu vzít do zajetí, Dollfuše zabít a přinutit vládu k resignaci. Panika, vzešlá z pohledu na rakouské uniformy, způsobila, že stráž kancléřství byla přemožena. Když Dollfuß uslyšel dunivé kroky na schodech, snažil se utéci do rohové místnosti, byl ale dostižen pučisty, kteří na něj z bezprostřední blízkosti vypálili dvě střelné rány. Vztáhl ruce vzhůru a smrtelně zraněn mírným hlasem zvolal: „Pomoc!“ A zhroutil se na zem. Když uviděl rakouské uniformy, domníval se, že jde o otevřenou zradu. Vzbouřenci dosáhli, co chtěli. Nedal se však pohnout k prohlášení odstoupení vlády. Blízek smrti, nedá nepřátelům vlasti, kteří prudce vyhrožovali, volnou cestu! Pak upadl do mdloby. Když ho dva zajatí úředníci přivedli k vědomí, zdálo se mu, že Rakousko není ještě ztraceno. I když umírá, Rakousko může být zachráněno! S námahou vyslovuje dvakrát přání, aby byl přiveden kněz, což pučisté odmítli. Před dvěma týdny byl ještě v Mariazell, kde prosil Pannu Marii za ochranu pro vlast. Před její sochou, kde byl zasažen ranami, ještě hořelo světlo.

¹ Prvních několik desetiletí vpádu tureckých mohamedánů do Evropy vyvrcholilo porážkou srbského národa na Kosovském poli 15. června 1389. Vyznavači náboženství míru pak Evropu stále terorizovali. Neúspěšně obléhali Vídeň už 23. 9. – 14. 10. 1529; to byla ale jakási předzvěst

jejich konečné porážky v roce 1683. 14. července 1683 začali islámští bojovníci Vídeň znovu obléhat a postupně se zmocnili i některých hradeb. Hrozila zkáza podobná té, která se odehrála před skoro 300 lety v Kosovu. Po boku Poláků, které jsme zmínili v minulém dílu, že spěchali na pomoc, bojovali kromě Habsburků i Litevci a – Srbové. Polská pomoc dorazila 12. září 1683 a toho dne bylo rozhodnuto. Výroční oslavy 14. května 1933 tedy o několik měsíců předešly den vítězství.

² Jeruzalémský kříž míval i obvyklejší podobu se čtyřmi malými křížky. Ty symbolizují jednak čtyři evangelia, jednak čtyři světové strany, na které se zvěst Páně z Jeruzaléma šíří. V liturgických textech se všude používá tato jeho podoba: ☩.

³ Radio Verkehrs AG, rakouský rozhlas – zahájil vysílání 1. 10. 1924. V českých zemích zahájil Radiojournal pravidelné rozhlasové vysílání už 18. května 1923.

(dokončení příště)

P. Josef Dobiáš

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

PŘÍPAD JMENOVÁNÍ BISKUPA DO ČESKÝCH BUDĚJOVIC V ROCE 1940 (4)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

6. Nuncius Orsenigo jedná se sekretářem Wiszäckerem: jmenování považováno za nepřátelský čin vůči Říši

Dne 21. září informuje kardinála Maglioneho nuncius Orsenigo o náladě panující ve vládních kruzích a o jednání se státním sekretářem pro zahraničí von Weiszäckerem z 11. září 1940:

„Jmenování je považováno některými vládními činiteli za nepřátelský čin Svatého stolce vůči Německu: bylo mi řečeno,

že bylo provedeno rozsáhlé šetření u různých národů, jež jsou v diplomatických stycích se Svatým stolcem, a z něho prý vyplývá jako všude běžný postup předběžné oznámení vládě o jmenování biskupů, zatímco v případě Budějovic naprosto scházelo předchozí sdělení, takže vláda se octla před hotovou věcí. Napětí vytvořené tímto rozdílným postupem je takové, že někteří blouzní o vytvoření skutečného „casus belli“, s oněmi nevyhnutelnými důsledky, k nimž by se lehce dospělo, kdyby se extrémistům podařilo předložit věc v tomto smyslu chtěného nepřátelství vůči hlavě státu, která, jak se zdá, našťástí dosud o ničem neví.“

„K názoru některých, že právní situace v Protektorátu není ještě zcela vyjasněna, odpovídají, že dnes Německo v Protektorátu ládne nejen fakticky, nýbrž i právně, díky dohodě podepsané prezidentem doktorem Háchou.“

„Prakticky se zdá, že vláda nežádá, aby v čelo českých diecézí byl dán Němec z Říše, nýbrž český Němec. To je smyšlené, jež se nyní šíří: klidnější vládní činitelé se snaží zamezit, aby vypukla skutečná srážka kvůli tomuto křehkému bodu, neboť se vážně obávají, při dnešním napětí, že by nakonec mohlo dojít až k přerušeni styků.“

„Někdo se snažil poukázat na příklady biskupů vybraných úplně z převažující části lidu i v krajích pod cizí vládou, jako na Maltě, ale nebylo to vzato v úvahu: vytváří se otázka jen čistě právní o předběžném oznámení. Vážné námitky proti osobě zvoleného nejsou; přesto je odmítnout kvůli způsobu vedení procedury, jež – podle jejich názoru – narušila dobré styky mezi Svatým stolcem a Německem.“

„Nehledě k tomu všemu jsem včera měl příležitost setkat se s Jeho Excelencí panem státním sekretářem pro zahraničí, doktorem Weiszäckerem; rozhovor padl také na tento bolestný předmět. Třebas velice uctivým tónem jsem se chopil příležitosti mu vysvětlit, že, chce-li se skutečně trvat na „hotové věci“ vzhledem k jmenování do Budějovic, ač Svatý stolec užil jemnosti, že toto jmenování nevyhlásil, poněvadž chtěl nejdříve dosáhnout dohody, a přestože přátelské oznámení vládě bylo učiněno hned po jmenování, tedy jsem si dovolil i já hovořit o „hotových vě-

cech“, a právě v budějovické diecézi, s předsudky tradičních práv, platných u všech národů, které jsou v diplomatických stycích se Svatým stolcem.“

„A poté, když jsem prohlásil, že je to můj osobní názor, který mi nikdy nebyl sdělen Svatým stolcem, který ho dodnes jistě nezná, řekl jsem, že téměř polovina budějovické diecéze byla odtržena před měsíci novými politickými hranicemi: 130 farností v Sudetech bylo tak neprodyšně odděleno, že nemohly mít styk s vlastní biskupskou konsistoří, a o tom všem nikdy nebyl Svatý stolec zpraven ani písemně, ani ústně, ani předtím, ani potom.“

„Pan sekretář, který mě kdysi tak poctivě podporoval v svěřování oněch oddělených farností od jejich diecéze okolním biskupům, se omezil na otázku, zda mi skutečně nebyla předána žádná zpráva a velmi se divil a byl rozpačitý.“

„Dodal jsem: Nehodlám proto podnitit oheň; stačí mi, když se vám naskytne vhodná příležitost upozornit ty, kteří rozhodně mluví o „hotové věci“, že ani vláda není v této věci bez viny a že nemá právo nyní tak nepřátelsky zdůrazňovat právní otázku, jež však – v bodě, na němž se nyní ocitá – by si zasloužila řešení tichým a pokojným kompromisem, a pokud se týká budoucnosti, nenechat nyní stranou jakýkoliv důvod stížnosti a jakýkoliv předsudek, aby se dosáhlo jmenování do Budějovic s eventuálními jmenováními do dalších diecézí.“

„Potom, když se mně pan sekretář zeptal, zda nynější kapitulní vikář řídí dobře diecézi, velmi přátelsky dodal: Situace u nás je velmi složitá vzhledem k velkému počtu lidí, kteří se domnívají, že se musí vyjádřit. Nespěchá-li věc, já bych jako svůj soukromý návrh radil oddálit rozhodnutí a počkat, aby čas věc rozřešil.“

„Rada byla jistě přátelsky míněna; to jsem cítil, ale musel jsem dodat, že však toto nezávisí ode mne a ani snad od dobré vůle představených: mnoho prvků jistě ovlivní situace a někdy vyžadují, aby se přešlo k činům, i „á contre le coeur“.“¹⁰

K tomu poznamenal 8. října 1940 Msgre. Tardini:

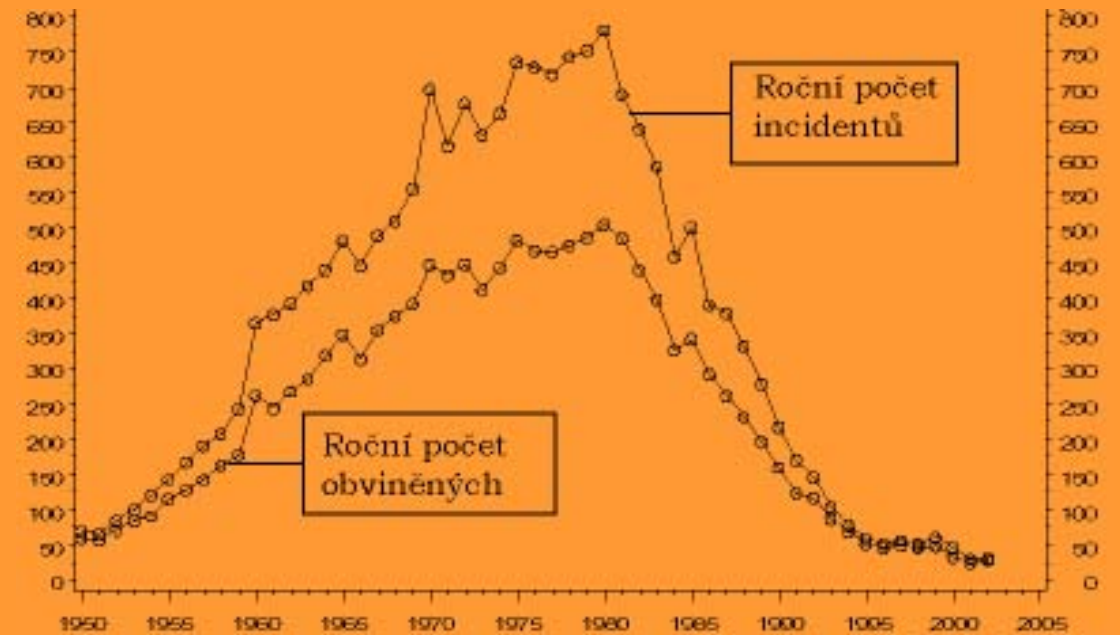
„Dobře vysvětlit nunciiovi, že diplomatické vztahy – samy v sobě – nemají nic společného s jmenováním biskupů. Nejsou-li zvláštní dohody, jmenování biskupů

NEJSLEDOVANĚJŠÍ BOD APOŠTOLSKÉ CESTY SVATÉHO OTCE BENEDIKTA XI. DO USA

Našemu čtenáři se to může zdát okrajové, ale jedním z hlavních témat cesty Benedikta XVI. do USA bylo správně uzavřít téma „zneužívání mladistvých“ tamními kleriky. Oč šlo? Na stránkách Konference biskupů USA je k dispozici seriosní výzkumná zpráva.

JOHN JAY COLLEGE OF CRIMINAL JUSTICE

Je velmi obsáhlá, má 156 stran. Přinášíme z ní nejvýznamnější údaje. Nejprve se podívejme, kdy k incidentům docházelo.

Je patrné, že od roku 2000 se nové případy prakticky nevyskytují.

Přehled dat svěcení obviněných:

Desetiletí	Počet	Procenta
1890 – 1919	33	0,8 %
1920 – 1929	79	2,0 %
1930 – 1939	245	6,1 %
1940 – 1949	501	12,4 %
1950 – 1959	931	23,1 %
1960 – 1969	1 021	25,3 %
1970 – 1979	791	19,6 %
1980 – 1989	339	8,4 %
1990 – 2002	94	2,3 %
Celkem	4 034	100,0 %

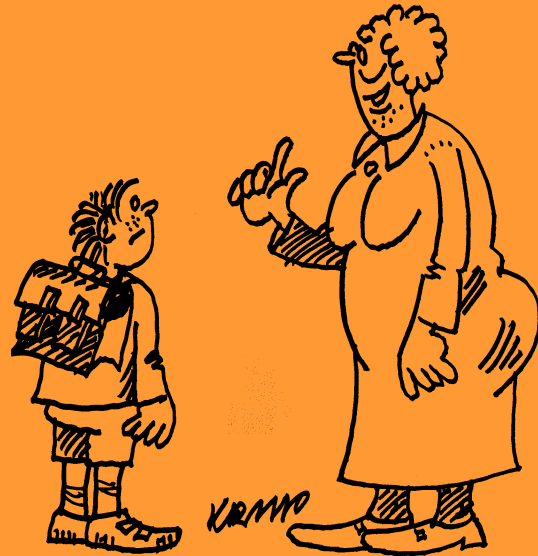
Oběti podle pohlaví a věku:

Pohlaví/Věk			
1 – 7	8 – 10	11 – 14	15 – 17
chlapci:			
203	992	4 282	2 892
2,4 %	11,4 %	43,5 %	23,3 %
dívky:			
284	398	734	502
3,3 %	4,6 %	7,4 %	4,0 %
Celkem:			
487	1 390	5 016	3 394
5,8 %	16 %	50,9 %	27,3 %

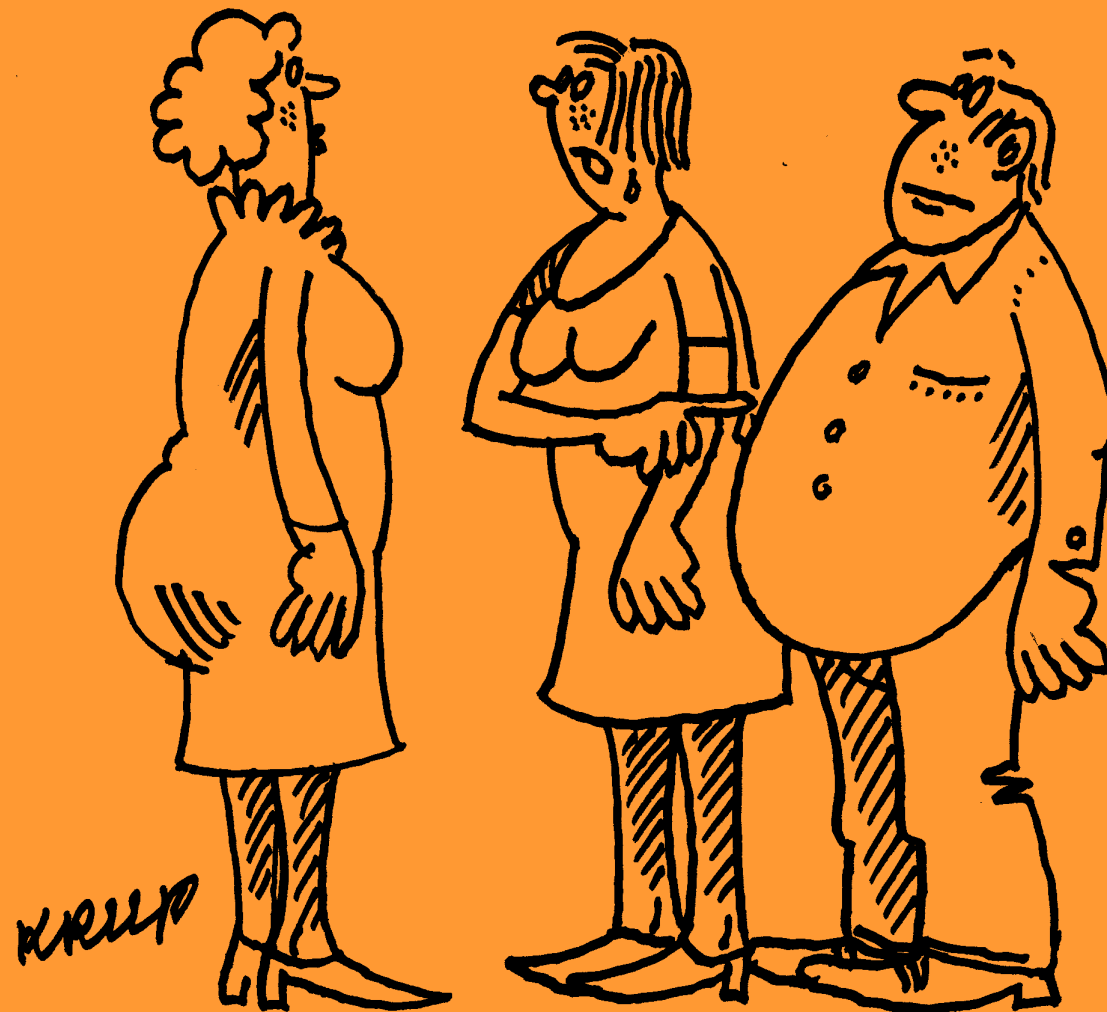
Mezi lety 1940 – 1980 bylo vysvěceno 3 244, tj. 80,4 % z celkem 4 034 obviněných. Extrapolací lze dovodit, že největší počty takových svěcení byly **mezi lety 1945 až 1975**.

Ptá se babička vnoučka:
„Tak co, Jeníčku, chodíš rád do školy?“
„Ale jo, babičko. A ze školy docela taky.
Akorát to mezi tím mě nebaví.“

Miroslav Kloz
Ilustrace
Oldřich Krupička

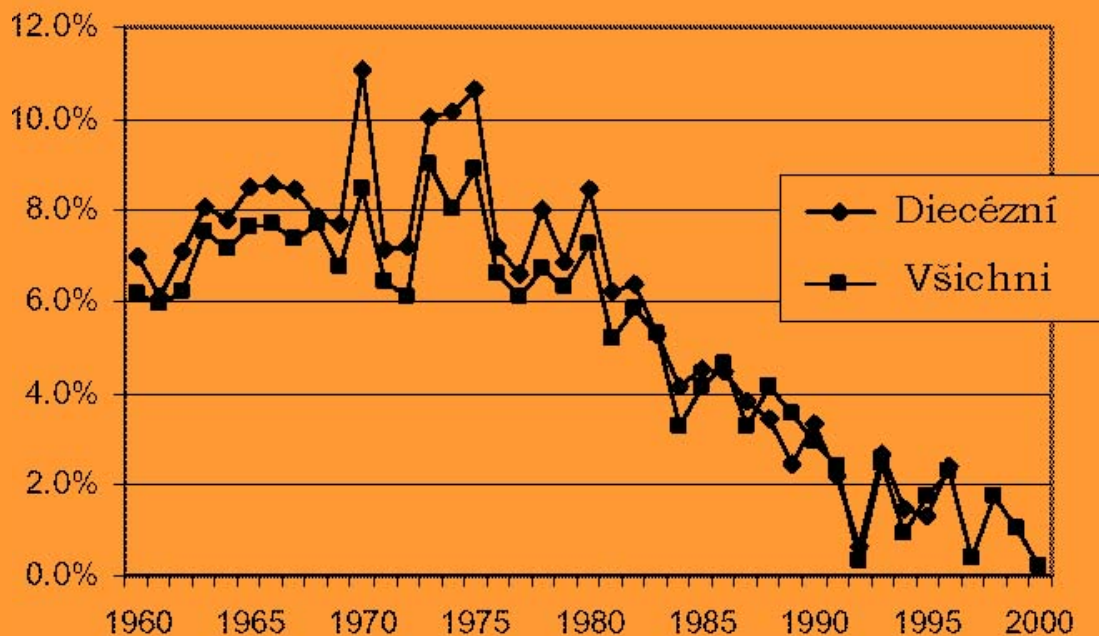
„Jaký je rozdíl mezi novomanželem a manželem po 20 letech? Asi dvacet kilo.“

PŘÍLOHA

Je zřejmé, že dívky a děti do 7 roků jsou pod čtyřmi procenty (v jednom případě sedm procent). Přitom je třeba uvážit, že do případů „zneužívání mladistvých“ jsou zahrnuty všechny druhy nedovoleného vztahu k dětem a mladistvým: sexuální styk je jen jedním ze 17 druhů uváděných prohřešků (je zahrnuto např. i nedovolené slovní vyjadřování). Americký problém proto není vhodné nazývat „zneužíváním dětí/mladistvých“, ale výstižněji jako „homosexuální jednání s mladistvými chlapci a adolescenty mužského pohlaví“; toto představuje 78,2 % všech případů.

Jako poslední uvádíme graf počtu obviněných z celkového počtu všech kněží.

Z výzkumu také vyplývá, že ve velkém počtu diecézí nedošlo ani k jedinému případu homosexuální pedofilie. Tato zvrácenost se tak o to více týkala jiných diecézí. Zpráva ale počty obětí v jednotlivých diecézích konkrétně neuvádí; počty jsou sumarizovány do tzv. regionů. Ty jsou sestaveny tak, že v některých diecézích regionu byla nula výskytů, v jiných se incidentů naopak vyskytovalo více. Zpráva však neuvádí ve kterých. Přímou tuto zprávu tak odpovědnost dotyčných diecézí a řeholí, či spíše jejich ordinářů, neuvádí, i když inkriminované diecéze jsou jinak velmi dobře známy.

<http://www.usccb.org/nrb/johnjaystudy/>

Podmínkou k tomu, aby záležitost bylo možno považovat za uzavřenou, jsou záruky, že se tato situace nebude opakovat. A právě takové záruky Svätý otec v USA dal. Na prvním místě je třeba citovat důležitý dokument Kongregace pro katolickou výchovu.

INSTRUKCE O KRITÉRIÍCH PRO ROZLIŠOVÁNÍ POVOLÁNÍ U OSOB S HOMOSEXUÁLNÍMI SKLONY V SOUVISLOSTI S JEJICH PŘIJETÍM DO SEMINÁŘE A PŘÍPUŠTĚNÍM KE SVÁTOSTI SVĚCENÍ

Úvod

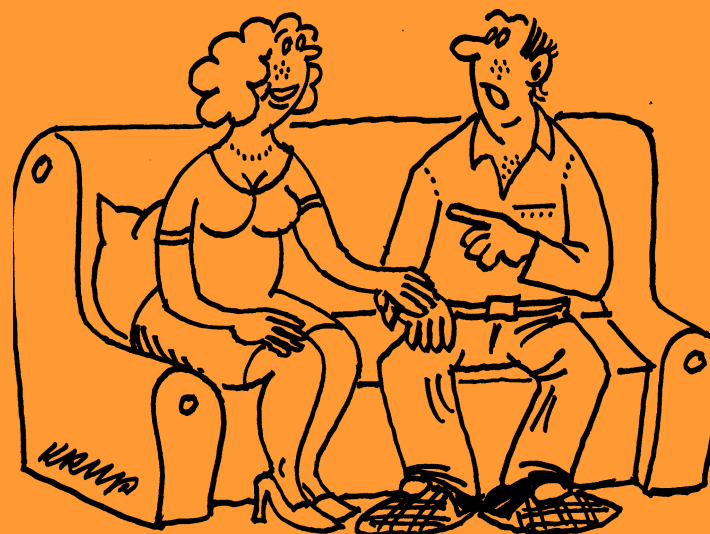
V návaznosti na učení 2. vatikánského koncilu a zvláště na dekret *Optatam totius*¹ o výchově ke kněžství publikovala Kongregace pro katolickou výchovu různé dokumenty,

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

LIBERECKÝ ÚSMĚV Zrcadlo současnosti

„Člověče, už skoro půl hodiny koukám támhle na ten ouřad do okna a pořád nevím: Drží to tam telefon socha nebo úřednice? A hele, teď se to hnulo! Je to úřednice!“

„Když po mně chceš peníze, tak jsi na mě hrozně milá.“

„Ale vždyť já jsem na tebe přece pořád milá!“

„No právě.“

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka velké svatodušní křížovky byla z Jan 3, 16:

„Tak Bůh miloval svět, že dal svého jednorozeného Syna.“

Tato slavná slova řekl Pán Ježíš Nikodémovi, když Nikodém k němu v noci přišel. Pojem svět má více významů. Jednak je to vše, co Bůh stvořil – a všechno, co Bůh stvořil, je dobré. Ale ne všechno je dobré. Zlé skutky lidí nebo andělů ke stvoření nepatří a Bůh tyto zlé věci jistě rád nemá. A konečně musíme rozlišit i věci nadpřirozené, které patří do „nového nebe a do nové země“ a které do tohoto pozemského stvořeného světa přímo nepatří.

Takže první a třetí „svět“ Bůh miluje a za první „svět“, tj. i za nás, dal svého Syna.

Tyto tři významy slova svět musíme u textů Písma svatého vždy pečlivě rozlišovat.

Dnešní úkol: Máme určit, kdo a kdy řekl slova v tajence. Liší se nějak od přístupu Pána Ježíše? Náповěda – bude se číst v sobotu 11. týdne v mezidolí.

VODOROVNĚ: A. MPZ Hondurasu; stroj nahrazující lidskou práci; příjemná silná typická vůně. - B. Latinská dvojhlaska; bohoslužebná nádoba na víno; písemné sdělení. - C. Zdvížení (kniž.); nádoba u studny; podsvinče. - D. Cena pracovní síly; často grilovaný dvounohý tvor; terpenická látka fialkové vůně. - E. Opadávání (kniž.); derivát amoniaku; díl. - F. Novorozeně ještě nepokřtěné; akvarijní rybka. - G. Přírodní pryskyřice; **3. díl tajenky**; opak „vpředu“. - H. Na ono místo (zast.); rozhodčí sporu. - I. Křestní jméno hanychovské farnice Andršové; čtyřválcový barvicí stroj na tkaniny; apoštolka Gruzie, † r. 335, připomínka 14. ledna. - J. Rozmach, vzlet, nadšení (franc.); umělecký směr; ženské jméno odvoz. od Alžběty. - K. Nevolační (kniž.); jeden z ezauovských náčelníků (1 Mojž 36, 40); mřížková přepážka, mříže (lid.). - L. **1. díl tajenky**; iniciály býv. libereckého farního vikáře, nyní ve Frýdlantu. - M. Severní část Babylónie (1 Mojž 10, 10); tečením vniknout; usazená plastická hornina (sloven.).

SVISLE: 1. Tvor „nejlživější ze všech polních zvířat“ (1 Mojž 3, 1); psi s podsaditým tělem; býv. SPZ Rychnova nad Kněžnou. - 2. **2. díl tajenky**; anglicky „archa“. - 3. Iniciály lékaře Kocha; zeměpisný soused Utahu; kůň orientálního původu (řidč.). - 4. Order of the Arrow (zkr. elitní společnosti chlapeckého skautingu v USA); nehlubší část dna oceánů; hlavní město Filipín. - 5. Notes; která (zast.); postavení hráče mimo hru. - 6. Známa část řecko-římského světa, která byla obývána (Řeky, nikoli barbary); šlechtic zavražděn spolu s Valdštejnem. - 7. Šelmy vylučující ostrý zápach; promíchávat (vápno hřebem). - 8. Doba, kterou začíná církevní rok; Veterans Benefits Administration (zkr. správy ministerstva pro záležitosti vysloužilců USA); iniciály sbormistra Aima; pokrm z mletého masa. - 9. Postřikovače; bělavý kovový prvek; poštovní zkr. Jižní Karolíny. - 10. Podrobně zpracovaný úkol; husarský kabát zdobený šňůrami; římská dvojka. - 11. **4. díl tajenky**. - 12. Vojenský odvod (zast.); vánek, vzduch v pohybu (z lat.); vysychající jezero mezi Kazachstánem a Uzbekistánem.

Pomůcka: amin, fíba, hadál, Illov.

Ladislav Martinča

PŘÍLOHA

aby napomohla náležitě ucelené formaci budoucích kněží. Poskytla ukazatele a přesné normy pro různé aspekty této formace². O kněžské formaci v současných podmínkách jednal mezitím také biskupský synod v roce 1990. Jeho cílem bylo učení koncilu na toto téma doplnit, ozřejmit a propůjčit mu větší účinnost v současném světě. V návaznosti na tento synod publikoval Jan Pavel II. apoštolskou exhortaci *Pastores dabo vobis*.³

Ve světle tohoto bohatého učení předložená instrukce nemá v úmyslu zastavit se u všech otázek citového nebo sexuálního charakteru, které vyžadují pozorné posuzování během celého období formace. Obsahuje normy ohledně zvláštní otázky, která se v současné situaci stala naléhavější, a sice zda přijímat nebo nepřijímat do semináře kandidáty s hluboce zakořeněnými homosexuálními sklony.

1. Citová zralost a duchovní otcovství

Podle přetrvávající tradice církve přijímá platně svátost svěcení výlučně pokřtěný muž.⁴ Skrze svátost svěcení připodobňuje Duch Svatý kandidáta novým a specifickým způsobem k Ježíši Kristu; kněz skutečně zpřítomňuje svátostně Krista, Hlavu, Pastýře a Ženicha církve.⁵ Pro toto připodobnění Kristu musí být celý život vysvěceného služebníka proniknut úplným darováním se církvi a autentickou pastorační láskou.⁶

Kandidát svátostné služby musí proto dosáhnout zralosti v oblasti citů. Taková zralost ho uschopní ke správnému vztahu vůči mužům a ženám a rozvine v něm pravý smysl pro duchovní otcovství v církevním společenství, které mu bude svěřeno.⁷

2. Homosexualita a svátostné svěcení

Od 2. vatikánského koncilu až po dnešek různé dokumenty magisteria – zvláště *Katechismus katolické církve* – potvrdily učení církve o homosexualitě. *Katechismus* rozlišuje homosexuální úkony a homosexuální sklony.

Ohledně *úkonů* učí, že jsou v Písmu svatém označovány za těžký hřích. Tradice je stále považovala za nemorální ze své podstaty a jdoucí proti přirozenému zákonu. Nemohou být proto schváleny v žádném případě.

Co se týká hluboce zakořeněných homosexuálních *sklonů*, které se projevují u určitého počtu mužů a žen, jsou taktéž objektivně nesprávné a často se pro ty které jedince stávají zkouškou. Takoví lidé musí být přijímáni s úctou a jemnocitem. Je nutné se vyvarovat jakéhokoli náznaku nespravedlivé diskriminace vůči nim. Jsou povoláni k tomu, aby ve svém životě uskutečnili Boží vůli a aby s Pánovou obětí kříže spojili obtíže, se kterými se mohou setkat.⁸

Ve světle tohoto učení, v souladu s Kongregací pro bohoslužbu a svátosti, považuje toto dikasterium za nutné jasně stanovit, že ačkoli církev zmíněné osoby hluboce respektuje,⁹ nemůže přijmout do semináře a připustit ke svátostnému svěcení ty, kdo praktikují homosexualitu, kdo projevují hluboce zakořeněné homosexuální sklony nebo podporují tzv. *gay kulturu*.¹⁰

Zmíněné osoby se totiž nacházejí v situaci, která závažně brání správným vztahům k mužům a ženám. V žádném případě nelze zanedbávat negativní důsledky, které mohou vyplývat ze svěcení lidí s hluboce zakořeněnými homosexuálními sklony.

Pokud by se naproti tomu jednalo o homosexuální sklony, které jsou pouze výrazem přechodného problému, jako například problém neukončeného procesu dospívání, i ty musí být jasně překonány minimálně tři roky před udělením jáhenského svěcení.

3. Posuzování způsobilosti kandidátů ze strany církve

Každé povolání ke kněžství má dva neoddelitelné aspekty: nezasloužený Boží dar a zodpovědná svoboda člověka. Povolání je dar Boží milosti, obdrženo prostřednictvím církve, v církvi a ke službě církvi. Člověk odpovídá na Boží volání, a tak se dobrovolně, s láskou, daruje Bohu.¹¹ Samotná touha stát se knězem není dostačující, a neexistuje žádné právo na svátostné svěcení. Církev, zodpovědná za stanovení nezbytných předpokladů pro přijetí svátostí ustanovených Kristem, je oprávněna k posouzení způsobilosti toho, kdo chce

vstoupit do semináře,¹² k jeho doprovázení během formace. Pokud se prokáže, že dotyčný má požadované vlastnosti, volá ho ke svátostným svěcením.¹³

Formace budoucího kněze se člení do čtyř rozměrů, které jsou ve vzájemné podstatné součinnosti: lidský, duchovní, intelektuální a pastorační.¹⁴ V tomto kontextu je třeba zdůraznit zvláštní důležitost lidské formace – nutný základ celé formace.¹⁵ Pro připuštění kandidáta k jáhenskému svěcení musí církev mimo jiné ověřit, zda kandidát kněžství dosáhl citové vyzrálosti.¹⁶

Povolání ke svěcení spočívá v osobní odpovědnosti biskupa¹⁷ nebo vyššího představeného. Biskup nebo vyšší představený, s ohledem na úsudek těch, kterým světil odpovědnost za výchovu, musí dospět k morálně jistému úsudku o vlastnostech kandidáta před tím, než ho připustí ke svěcení. V případě závažné pochybnosti jej nesmí ke svěcení připustit.¹⁸

Posuzovat povolání a zralost kandidáta je také závažným úkolem rektora a dalších vychovatelů v semináři. Před každým svěcením musí rektor sdělit svůj posudek o vlastnostech kandidáta, které církev požaduje.¹⁹

Při posuzování způsobilosti ke svěcení má důležitý úkol spirituál. Je vázán zachováním tajemství, ale zastupuje církev ve vnitřním oboru. V rozhovorech s kandidátem musí spirituál připomínat zvláště požadavky církve na kněžskou čistotu a na specifickou citovou vyzrálost kněze. Musí kandidátovi také pomoci rozpoznat, zda má potřebné vlastnosti.²⁰ Spirituál je povinen zvážit všechny osobnostní vlastnosti a ujistit se, že kandidát nemá sexuální poruchy neslučitelné s kněžstvím. Jestliže kandidát vykazuje známky homosexuality, nebo se u něho projevují hluboce zakořeněné homosexuální sklony, jeho spirituál i zpovědník jsou povinni odradit ho ve svědomí od pokračování na cestě ke kněžskému svěcení.

Je jasné, že jako první odpovídá za vlastní výchovu sám kandidát.²¹ S důvěrou má přijmout posouzení církve, biskupa, který volá ke svěcením, rektora semináře, spirituála a dalších vychovatelů semináře, kterým biskup nebo vyšší představený světili úkol vychovávat budoucí kněze. Bylo by velmi nečestné, aby kandidát tajil vlastní homosexualitu jen proto, aby mohl za každou cenu přistoupit ke svěcení. Takovéto neautentické chování neodpovídá duchu pravdy, oddanosti a ochoty, který má charakterizovat osobnost toho, kdo se cítí být povolán ke službě Kristu a jeho církvi v kněžském úřadě.

Závěr

Kongregace zdůrazňuje nutnost, aby biskupové, vyšší představení a příslušní odpovědní lidé pozorně posuzovali způsobilost kandidátů svátostných svěcení, od okamžiku přijetí do semináře až ke svěcení. Toto posuzování je třeba provádět ve světle takového chápání služebného kněžství, které odpovídá nauce církve.

Je třeba aby biskupové, biskupské konference a vyšší představení pozorně dbali na věrné dodržování norem této instrukce pro dobro samotných kandidátů a proto, aby církvi stále zajišťovali způsobilé kněze, pravé pastýře podle Kristova srdce.

Papež Benedikt XVI. dne 31. srpna 2005 schválil tuto instrukci a nařídil její vydání.

V Římě 4. listopadu 2005 na památku sv. Karla Boromejského, patrona seminářů.

ZENON KARD. GROCHOLEWSKI

prefekt

J. MICHAEL MILLER, C. S. B.

titulární arcibiskup Vertary

sekretář

¹ 2. Vatikánský koncil. Dekret o výchově ke kněžství *Optatam totius* (28. října 1965). In: *Dokumenty 2. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon 1995, 339 – 359.

mahámantry „Haré Kršna, Haré Kršna, Kršna Kršna atd.“. Oddaný je veden k probuzení svého božského vědomí a k poznání, že je věčnou duší, pokrytou pouhými dočasnými tělesnými oděvy. Toto poznání mu pomůže rozvinout lásku ke Kršnovi a může ho podle jeho víry vysvobodit z koloběhu životů (reinkarnace). Prabhupádův následovník a Kršnúv oddaný je veden k jednoduchému, až asketickému životu. V chrámech a na farmách vstává již kolem čtvrté hodiny ranní, sprchuje se studenou vodou, vykonává pravidelné ranní obřady buzení, mytí a krmení božstev, účastní se společného uctívání Kršny. Práce přes den je často velmi tvrdá, strava kromě svátků jednoduchá – zásadně vegetariánská, viz níže. Tento způsob života má být doplněn hlubokým duchovním poznáním a přiblížením se Kršnovi především prostřednictvím zpěvu mahámantry. Prabhupáda doporučoval říkat či zpívat mahámantru za pomoci růžence (!) o 108 kuličkách, a to šestnáctkrát denně (tj. celkem 1 728 ×). Tím v myslí oddaného určitě dojde k odstranění všech následků života v hmotném světě. Dále se oddaný řídí čtyřmi zásadami, které příkazují vegetariánství, zakazují drogy, hazardní hry, sex mimo manželství a mimo záměr zplodit potomka. Ne všichni stoupenci však žijí v chrámě. Kromě nich proto existují ještě další „kategorie“ příznivců těsněji či volněji spojených s tímto hnutím. Prostředky pro svou činnost získává hnutí především z darů příznivců, dále z podomního či pouličního prodeje Prabhupádových knih (jsou pověstně křiklavě barevnými obálkami) a z výnosů svých vegetariánských restaurací (Góvinda). Oddaní Kršny dávají své životní zaměření najevo i svým vystupováním na veřejnosti. Můžeme je potkat v typických oděvech dótí (muži) a sárí (ženy), se znamením žluté hlínky na čele mezi očima a ženy se zahalenou a muže s vyholenou hlavou. Splývavá roucha žen mají oddané chránit před tělesnými vášněmi. Na ulici někdy rozdávají prasádam, jídlo obětované Kršnovi, v něm je Kršna přítomen! Opačování mahámantry a jednostranné zaměření na náboženské uctívání se považuje za ohrožení psychické rovnováhy oddaných. Isolovaný život v komunitách ohrožuje i děti oddaných, které většinou nenavštěvují běžnou školu. (Nejsou však děti dnes ohroženy i v této škole?) Ve světě jsou při komunitách zřízeny tzv. gurukuly jako soukromá školská zařízení. Počet členů se odhaduje na několik desítek tisíc, u nás asi dvě stě. Sídlí např. v Centru pro vědecká studia v Praze» (z údajů MV ČR, časopis Policista 8/1998).

10. Buddhismus (viz výše otázku 5) má zhruba tyto zásady: život je jen utrpení, zdrojem utrpení je touha, touha způsobuje nové narození (reinkarnace) a dočasnou radost, která se mění v utrpení. Řešení (nirvána jako odstranění touhy po životě a radosti – zbavíte se tak utrpení) je protikřesťanské – morálku křiví např. už víra v reinkarnaci; život není ani utrpení ani radost, některé věci časné pouze působí radost, jiné utrpení, křesťan se především raduje ze zaslíbeného (jediného) věčného života a ze společenství s Pánem, o němž buddhismus neví vůbec nic. Protože buddhismus je vymyšlená nauka, je od počátku mezi jeho vyznavači mnoho názorových směrů, které se dále štěpí – po způsobu skupin uvedených výše. Jedním směrem je mahajánový buddhismus, který – zdá se – už zaslechl něco křesťanského, takže vznikla jakási směsice, od níž se v polovině prvního tisíciletí po Kristu dále odštěpil tzv. zen. Ten už uznává jakousi nejvyšší bytost, uznává, že člověk má duši (i když jak o Bohu, tak o duši má pokroucené představy), jeho učení o reinkarnaci trvá, ale je trochu jiné (místo dosažení nirvány se lze „vrátit“, takže zásluhy dotyčného mohou získat druzí – má se tak napravit absolutní sobectví zakladatele), nirvánu si představuje jako jakousi spásu, i když také podivně. Napodobování několika málo křesťanských zásad má u lidí na Západě zvýšit a také zvyšuje přitažlivost zenu. Po kulturní revoluci v 50. letech 20. stol. se tu zen stal leckdy módou přispívající k nabourání dřívějšího křesťanského prostředí.

8. Církev sjednocení je tzv. Moonovo hnutí, o němž se opět dozvídáme z médií, pokud se tato zrovna nezabývají jinými závažnými otázkami, jako např. havárií ultralightu v Počernicích nebo recitací Paroubkovy mantry „zlevníme všechno, přidáme všem“. «Zakladatel: R. 1954 založeno Korejcem Sun Myung Moonem (* 1920; letos v dubnu ve věku 88 let jmenoval nástupcem vedoucího sekty svého syna) jako Společenství Ducha svatého pro sjednocení světového křesťanství. Učení a praxe: Podle Moona Bůh touží po naplnění ideálu pravé rodiny. V cestě za tímto ideálem byl ovšem zklamán nejprve hříchem Evy a Adama a pak i Ježíšem, jehož prý lidé ukřižovali dříve, než se mohl oženit a pravou rodinu vytvořit. A tak musel Bůh hledat Mesiáše další dva tisíce let, než našel právě Moona a jeho manželku Hak Ja Han. K tomuto učení přicházejí ovšem noví členové zpravidla z řad vysokoškoláků oklikou. Seznámí se s mladými a usměvavými lidmi a bývají obklopeni pozorností do té míry, že jsou nejen ochotni pevně věřit (pevnost víry tedy nerozhoduje – vždy rozhoduje to, čemu se věří a čemu se nevěří) tomu, co je jim předkládáno jako fakta, ale dříve či později začnou i toužit do takové krásné skupiny patřit. Teprve postupně se nový adept dozví o Spasiteli Moonovi a přijme ho a jeho manželku za své Právě rodiče (zatímco jeho opravdoví rodiče jsou pouze „biologičtí“ a patří k „satanskému systému“). Pak bude vyzván, aby se připojil k Mesiášovu úsilí vytvořit nový ideální svět. Jako vstupní rituál slouží svatba s partnerem, jenž byl vybrán podle fotografie „nadopřirozeným způsobem“ samotným Mesiášem (viz výše otázku 6). Partneři zpravidla pocházejí z jiného národa a seznamují se bezprostředně před svatebním obřadem nebo až při něm. Páry žijí ještě nějakou dobu odloučeně. (Známý je případ římskokatolického arcibiskupa Emmanuela Milinga, kterému Mesiáš vybral za nevěstu jakousi Korejku a oženil ho s ní. Milingo pak utekl do USA, kde začal – v mnohonásobné exkomunikaci – protiprávně světit ženaté muže za biskupy. Z přitažlivých chapadel sekty se arcibiskup dodnes nevymanil.) Během ní se zkouší jejich odhodlanost sloužit Moonovi na celém světě při získávání peněz na „humanitární účely“ nebo prodejem předraženého zboží, popř. při práci v některé z továren, které k Moonovu impériu patří, náboru dalších členů či organizační práci. Organizační činnost moonistům pomáhá jednak napravit velmi špatnou pověst a jednak vyvolat dojem užitečné a mnohými významnými lidmi podporované neziskové společnosti. Proto vytvářejí desítky zdánlivě nezávislých organizací (výrobní podniky, vědecká, politická, podnikatelská, kulturní i náboženská fóra, umělecké soubory nebo celá média), které nemusejí na první pohled mít s jejich vírou nic společného, a pod krásnými hesly o ideálech míru, sjednocení, rodiny, tolerance, pokroku či vědy pořádají množství konferencí, festivalů či jiných akcí. K účasti na nich jsou finančně a prestižně motivovány politické, umělecké či vědecké špičky. U nás k těmto organizacím patří mnohé, např. Federace rodin za mír ve světě, Federace žen za mír ve světě či Akademie profesorů za světový mír. Pro moonisty je typická častá presentace v médiích pod úplně jinými, filantropickými a humanitárními názvy. Divák, posluchač nebo čtenář ovšem o tom nemá ani ponětí a média mu to nenapoví, protože byla dobře honorována (poznamenejme, že takových „dobrodinců“ v médiích vystupuje mnoho). Kromě toho má Moon světové mocenské ambice. Stále má ovšem možnost díky vlivným médiím (pro neznalé: např. prestižní noviny The Washington Post) světovou politiku ovlivňovat. Díky svému bohatství je na své akce schopen zvát i nejslavnější celebrity. Počet členů: odhaduje se na 200 000, u nás několik málo set» (z údajů MV ČR, časopis Policista 8/1998).

9. Lidé žijící v Praze se určitě již setkali s holohlavci polooblečenými v pestrobarevných látkách běhajícími v davu po ulicích a opakujícími mantry „Hare“ „Kršna“. «Zakladatel: Indický učitel Abhaj Čaran De, známý jako Bhaktivédánta Svámí Prabhupáda (1896 – 1977). Učení a praxe: Jeden ze směrů hinduismu, který uctívá indického boha Višnu v jednom z jeho vtělení (tzv. avatárů) – v Kršnovi, jehož vidí jako nejvyšší osobnost božství. Nejlepší metodou, jak se stát oddaným Kršny, je zpěv

² Srov. KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU. *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* (6. ledna 1970; nová edice, 19. března 1985); vyučování filosofie v seminářích (20. ledna 1972); zásady pro výchovu ke kněžskému celibátu (11. dubna 1974); vyučování církevního práva pro kandidáty ke kněžství (2. dubna 1975); teologická výchova budoucích kněží (22. února 1976); Epistula circularis de formatione vocationum adultarum (14. července 1976); instrukce o liturgické výchově v seminářích (3. června 1979); okružní list o některých naléhavějších aspektech duchovní formace v seminářích (6. ledna 1980); výchovné zásady týkající se lidské lásky – rysy sexuální výchovy (1. listopadu 1983); pastorece lidské mobility ve výchově budoucích kněží (25. ledna 1986); zásady pro výchovu budoucích kněží týkajících se prostředků sociální komunikace (19. března 1986); okružní list týkající se studia Východních církví (6. ledna 1987); Panna Maria ve výchově intelektuální a duchovní (25. března 1988); zásady pro studium a vyučování sociální nauky církve v kněžské výchově (30. prosince 1988); instrukce o studiu církevních otců (10. listopadu 1989); směrnice pro přípravu vychovatelů v seminářích (4. listopadu 1993); směrnice pro výchovu seminaristů ohledně problémů týkajících se manželství a rodiny (19. března 1995); instrukce pro biskupské konference ohledně přijetí do semináře kandidátů pocházejících z jiných seminářů nebo řeholních rodin (9. října 1986 a 8. března 1996); propedeutické období (1. května 1998); okružní listy ohledně kanonických norem týkajících se iregularit a překážek jak *ad Ordines recipiendos* tak *ad Ordines exercendos* (27. července 1992 a 2. února 1999).

³ JAN PAVEL II. Posynodální apoštolská adhortace *Pastores dabo vobis* (25. března 1992). Praha: Zvon 1993.

⁴ Srov. *Codex Iuris Canonici* (CIC). Zvon: Praha 1994, kán. 1024 a *Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium* (CCEO), kán. 754 (oficiální text v češtině není zatím dostupný); JAN PAVEL II. Apoštolský list *Ordinatio sacerdotalis* ohledně kněžského svěcení, které je vyhrazeno pouze mužům (22. května 1994): AAS 86 (1994), 545 – 548.

⁵ Srov. 2. Vatikánský koncil. Dekret o službě a životě kněží *Presbyterorum ordinis* (7. prosince 1965), č. 2. In: *Dokumenty 2. vatikánského koncilu*. Praha: Zvon 1995; *Pastores dabo vobis*, č. 16. S ohledem na připodobnění Kristu, ženichu církve, *Pastores dabo vobis* potvrzuje: „Ve shodě se svým povoláním má být kněz živým obrazem Ježíše Krista, ženicha církve [...]. Je tedy povolán k tomu, aby ve svém duchovním životě oživoval lásku ženicha Krista k jeho nevěstě církvi. Jeho život má být tedy osvětován a veden také tímto snoubeneckým aspektem, který od něho vyžaduje být svědkem snoubenecké Kristovy lásky.“ (č. 22).

⁶ Srov. *Presbyterorum ordinis*, č. 14; *Pastores dabo vobis*, č. 23.

⁷ Srov. KONGREGACE PRO KLÉRUS. Direktář *Dives Ecclesiae* pro službu a život kněží (31. března 1994), č. 58.

⁸ Srov. *Katechismus katolické církve* (KKC). Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2002, č. 2357 – 2358. Srov. také různé dokumenty KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY. Deklarace *Persona humana* ohledně některých otázek sexuální etiky (29. prosince 1975); list *Homosexualitatis problema* všem biskupům katolické církve pro pastorační péči homosexuálních osob (1. října 1986); některé úvahy týkající se odpovědi na zákon ohledně nediskriminace homosexuálních osob (23. července 1992); úvahy týkající se projektu ohledně zákonného uznání svazků mezi homosexuálními osobami (3. června 2003). S ohledem na homosexuální inklinace list *Homosexualitatis problema* potvrzuje: „Zvláštní inklinace homosexuální osoby, které není pro sebe samo hříchem, přesto vytváří více méně silný sklon k chování vnitřně zlému z morálního hlediska. Z tohoto důvodu sama inklinace musí být považována za objektivně neuspořádanou.“ (č. 3)

⁹ Srov. KKC, č. 2358; srov. také CIC, kán. 208 a CCEO, kán. 11.

¹⁰ Srov. KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU. *A memorandum to Bishops seeking advice in matters concerning homosexuality and candidates for admission to seminary* (9. července 1985); KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI. List (16. května 2002): *Notitiae* 38 (2002), 586.

¹¹ Srov. *Pastores dabo vobis*, č. 35 – 36.

¹² Srov. CIC, kán. 241, § 1: „Do velkého semináře přijme diecézní biskup pouze ty, které vzhledem k jejich lidským i mravním, duchovním i rozumovým vlohám, jejich tělesnému i duševnímu zdraví a opravdovému úmyslu považuje za způsobilé pro trvalou posvátnou službu.“ a CCEO, kán. 342, § 1.

¹³ Srov. *Optatam totius*, č. 6. Srov. také CIC, kán. 1029: „Ke svěcení se připustí pouze ti, kteří podle moudrého rozhodnutí vlastního biskupa nebo příslušného vyššího představeného, po zvážení všech okolností, mají neporušenou víru, jsou vedeni správným úmyslem, mají náležitě znalosti, mají dobrou pověst, jsou mravně bezúhonní, osvědčili se ve ctnostech a mají další vlastnosti, tělesné i duševní, vhodné pro přijetí svátosti svěcení.“ a CCEO, kán. 758. Nepovolávat ke svěcení toho, kdo nemá požadované vlastnosti není nespravedlivá diskriminace srov. KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY. Některé úvahy týkající se odpovědi na zákon ohledně nediskriminace homosexuálních osob.

¹⁴ Srov. *Pastores dabo vobis*, č. 43 – 59.

¹⁵ Srov. *Ibid.*, č. 43: „Kněz, který je povolán být „živým obrazem“ Ježíše Krista, Hlavy a Pastýře církve, má dosáhnout co největší lidské dokonalosti, jak vyzařuje ze života Božího Syna, který se stal člověkem, a jak se zrcadlí zvláště výrazně v jeho postojích vůči ostatním.“

¹⁶ Srov. *Ibid.*, č. 44 a 50. Srov. také KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI. Okružní list *Entre las más delicadas a los Exc. mos y Rev. mos Senores Obispos diocesanos y demás Ordinarios conómicamente facultados para llamar a las Sagradas Ordenes, sobre Los escrutinios acerca de la idoneidad de los candidatos* (10. listopadu 1997): *Notitiae* 33 (1997), 495 – 506, zvláště příloha V.

¹⁷ Srov. KONGREGACE PRO BISKUPY. *Direktář pro pastorační službu biskupů Apostolorum Successores* (22. února 2004), č. 88.

¹⁸ Srov. CIC, kán. 1052, § 3: „Jestliže [...] biskup z určitých důvodů pochybuje o tom, zda je kandidát vhodný pro přijetí svátosti svěcení, neudělí toto svěcení.“ Srov. také CCEO, kán. 770.

¹⁹ Srov. CIC, kán. 1051: „Co se týká šetření o vlastnostech požadovaných u světců [...] opatří se svědectví rektora semináře nebo jiného domu pro vzdělávání o vlastnostech požadovaných k přijetí svátosti svěcení, a to o jeho správné nauce, opravdové zbožnosti, dobrých mravech, vhodnosti k výkonu služby; dále, po řádném vyšetření, i vysvědčení o tělesném a duševním stavu kandidáta.“

²⁰ Srov. *Pastores dabo vobis*, č. 50 a 66. Srov. také *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, č. 48.

²¹ Srov. *Pastores dabo vobis*, č. 69.

český text <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/sdeleni-cbk-k-instrukci-o-kriteriich-pro-vyber-kandidatu-kne-stvi.html>

slovenské znění <http://www.kbs.sk/?cid=1135267099>

I když instrukce je jasná, přece jen mnozí uvažovali o různých možnostech jejího výkladu. Takže 16. května 2008 otiskl vatikánský tiskový orgán *L'Osservatore Romano* tuto nótu:

chovy dětí, pomáhá vybrat partnera (často z jiného národa; srov. otázku 8 níže) a oddává manželské dvojice. Dává důraz na duchovní růst prostřednictvím oddanosti, meditací a recitace manter (viz otázky 1 a 9) dvakrát denně po hodině. Sahaja jóga má mít přednost před vším ostatním. Sri Mataji také učí, že její následovníci mají být „nezávislí na jakékoli hmotě“. To se týká i vztahu rodičů k dětem. Pokud žijí v komunitě, mají mít děti kolektivní výchovu bez zvláštní role rodičů (!). Bývají také posílány do vzdálených škol založených a spravovaných touto náboženskou společností.

Nebezpečí v této skupině se mohou týkat především promyšleného způsobu, jak vyvolat ve členech závislost na Matce a skupině jejích následovníků (srov. zde otázku 8). Hlásané pravidlo „čím více dáš, tím více dostaneš“ může jogína dostat do pocitů viny. Tuto situaci může řešit ještě větší oddaností, která je ještě více náročná na čas a ještě více oslabí sociální vazby následovníka s lidmi mimo tuto náboženskou společnost. Počet členů: několik desítek tisíc, u nás přes sto» (z údajů MV ČR, časopis *Policista* 8/1998).

7. Pokud někdo věnuje svůj čas mediálními prezentacím, ví, že každé masmédiu poslední dobou čas od času vzkypí „kauzou Kuřim“, „týraným Ondřejem“, „Aničkou Škrolovou“ ... Toto je jakási špička menšího ledovce zvaného Hnutí Grálu. «Zakladatel: Němec Oskar Ernst Bernhardt (1875 – 1941), známější pod jménem Abd-ru-shin. Díky (nebo lépe vinou) jeho přednáškové činnosti v letech 1923 – 1937 vzniklo „dílo“ Ve světle pravdy (s podtitulem Poselství Grálu). V současných vydáních je to soubor 168 přednášek. V roce 1929 Abd-ru-shin oznámil svůj božský původ a prohlásil se za Mesiáše, Syna člověka, který bude soudit lidstvo a který nastolí tisíciletou říši. Základem jeho obrazu světa jsou různé úrovně hmotnosti. V té nejnižší – hrubohmotnosti – se nyní jako lidé nacházíme a svým poznáním a dobrou morálkou máme v průběhu nových životů vystoupat až do duchovní úrovně. Tam – na hranici duchovní a božské úrovně, stojí hrad Grálu, který dává celému učení své jméno. V něm je také legendární miska, do níž prý byla zachycena krev umírajícího Krista – grál. Cestu z hrubohmotnosti zpět do praduchovní úrovně, odkud pocházíme, nám přišel odhalit právě Abd-ru-shin. Bůh je v tomto náboženství především garant neměnných zákonů. Nejdůležitější jsou tři zákony: zákon tíže říká, že čím „hmotnější“ (tj. přizemnější) jsou naše myšlenky a činy, tím hlouběji v úrovních hmotnosti klesáme. Podle zákona přitažlivosti stejnorodého záleží opět náš úděl na tom, jakými myšlenkami se obíráme a jaké činy konáme, protože myšlenky a činy přitahují podobné „formy, bloudící kolem“. Zákon zvrátelného působení pak podle Abd-ru-shina znamená, že žádná myšlenka ani čin nemohou zůstat bez následků a že samozřejmě také všechna naše štěstí či neštěstí jsou jen přirozenými následky našich myšlenek či činů. Tímto řetězem příčin a následků jsme připoutáni i ke svým „minulým životům“ (reinkarnace). Vědomým respektováním těchto zákonů a stálým úsilím může podle Abd-ru-shina vést naše duchovní cesta vzhůru. I když se navzdory Abd-ru-shinově silnému očekávání blízkého konce světa ani půlstoletí po jeho smrti nic nestalo, uvěřilo jeho náboženství tisíce lidí na všech kontinentech. Jsou to lidé s vyvinutým smyslem pro mravnost, pořádní a až trochu zákoníční a upjatí. Scházejí se většinou k pokojnému poslechu vážné hudby, přednesu Abd-ru-shinových přednášek či četbě z děl jeho pokračovatelů. Abd-ru-shinova kniha je ovšem volně přístupná i mimo tyto skupiny jeho přívrženců. Některým čtenářům se může otázkou, zda Oskar Bernhardt byl opravdu Mesiášem, za něhož se pokládal, stát velmi palčivou. Pokud byl Synem člověka, proč neustanovil slíbenou Tisíciletou říši? Tuto otázku je pak možné z hlediska poselství Grálu vysvětlit tak, že Synem člověka je ještě někdo jiný, do něhož se zemřelý Abd-ru-shin naposledy převtělil. Takto uvažoval roku 1991 nad knihou *Ve světle Pravdy* Jan Dietrich Dvorský. Došel k přesvědčení, že převtěleným Abd-ru-shinem je právě on. Kolem něho vznikla skupina Imanuelitů, kterou lze už řadit mezi nejnebezpečnější sekty naší historie. Počet členů hnutí grálu: odhadován na několik desítek tisíc po celém světě, u nás více než jeden tisíc.» (z údajů MV ČR, časopis *Policista* 8/1998).

funkční kapacity srdce, aterosklerózy, metabolického syndromu, prevence kardio-vaskulárních nemocí a redukce stresu. Jejich výsledky jsou překvapivé, např.: „Účinky TM jsou přesně opačné než ty, jež jsou identifikovány medicínou.“ MV ČR uvádí, že v České republice působí TM právě v Liberci. Křesťan by měl, přes tyto řeči mající vnější podobou vědy, raději spolehnout na klasickou medicínu a zklidnění hledat v jiných prostředcích, než doporučuje TM – staletími jsou vyzkoušeny růženec a adorace Nejsvětější svátosti. Největší zklidňující účinek nemá mantra, ale varování se hříchu, pravidelné přijímání svátosti smíření a účast na mši svaté.

5. Siddhártha Gautama, jinak psáno Siddhattha Gótama, je vlastní jméno Bud-dhy. Žil v polovině tisíciletí př. Kr. (různé tradice udávají různá data) a je zakladatelem buddhismu. Slovo Buddha znamená „probuzený, osvícený“ – o tom výše otázku 1. Buddhismus je nejstarší rozšířené náboženství. Vznikl před více než dvěma tisíci lety v severní Indii a dlouho ovlivňoval život Indie a okolních zemí. Ve 13. století sice z Indie vymizel, ale to už byl rozšířen v Číně a Japonsku, jihovýchodní Asii a Indočíně, Tibetu a později také v Mongolsku. Utvářel kulturu těchto zemí a dodnes je určujícím elementem i jejich literatury a umění i pokusů o filosofii. Z politiky a hospodářství vlivem globalizace postupně mizí. V posledním půlstoletí ale přibývá vlivu, který získávají buddhistické ideje v kultuře Evropy a Ameriky.

Gautamovo hledání toho, co nepodléhá zákonu pomíjivosti, trvalo snad šest let a je třeba říci, že o věčném Božím království se nikdy nedozvěděl. Podle tradice do 29 let žil životem syna místního vládce, oženil se a měl syna. Poté opustil domov a věnoval se nejrůznějším praktikám, pomocí nichž chtěl dosáhnout osvobození z utrpení, které je spojeno s každou existencí, a z neustálého koloběhu tzv. znovuzrození – samsáry (souvisí s vírou v reinkarnaci). Nakonec podle legendy ve věku 35 let „objevil střední cestu“, která se vyhýbá všem krajnostem a dosáhl probuzení, konečného osvobození z utrpení a koloběhu životů. Následujících 45 let předával své učení, ať už mnichům (založil první mnišské společenství na světě), tak laikům. Poznamenejme zde, že stejné slovní označení buddhistických mnichů s mnichy-řeholníky, kteří následují Ježíše Krista, je velmi matoucí. Božím království je jistě blíže kterýkoliv řádný křesťan než buddhista, který je mnichem jen co do nedůležitých vnějších znaků, i když tyto mohou vzbuzovat pozornost.

6. «Zakladatelka: Sri Mataji Nirmala Devi (* 1923, nirmala – neposkvrněná), působí jako „duchovní“ učitelka od roku 1970. Předtím, roku 1947, se provdala a má dvě dcery. Začátkem května roku 1970 se podle této paní stala největší událost celého „duchovního dění vesmíru“ – zakladatelka údajně otevřela sahasrára – sedmou čakru (viz otázku 3) – a zpřístupnila ji všem lidem. „Duchovní růst a osvícení od té doby není omezeno na úzkou vrstvu jogínů, ale je dokořán otevřeno každému – nastala doba snadného osvícení prostřednictvím sahaja jógy“ (sahaja = spontánní, přirozený, jóga = spojení, tj. s „božstvím“).

Duchovní „osvícení“ (seberealizace) má následovníkům Sri Mataji dát sílu k obnovení „energetické rovnováhy v čakrách“, a tím k upevnění zdraví, odstranění nemocí, vyřešení životních problémů a ke zhojení citových problémů. „Cílem“ je, aby člověk prožíval radost, pokoj a pocit bezpečí. Seberealizace je však pouhým počátkem – následovník musí dále pracovat „očišťovacími obřady a meditacemi s očima upřenými na fotografii Velké Matky, neboť ona údajně vydává silné vibrace, které umožní duchovní pokrok.“ Sahaja jogíni mohou žít v komunitě nebo samostatně, ale každopádně se scházejí k pravidelným meditacím a obřadům. Příjezd Velké Matky je pro ně svátkem – Matka přednáší a po přednášce následuje hinduistický obřad mytí nohou omastkem, medem, mlékem, jogurtem apod. Takto vzniklý nápoj je považován za posvátný a později obřadně vypit (!).

Následovníci projevují Velké Matce božskou úctu. Sri Mataji je považována za matku celosvětové rodiny sahaja jogínů. Jako taková jim poskytuje normy jednání, vý-

Nóta
Státního sekretariátu

«RESCRIPTUM EX AUDIENTIA»

Ohledně Dokumentu Kongregace pro katolickou výchovu „Instrukce o kritériích pro rozlišování povolání u osob s homosexuálními sklony v souvislosti s jejich přijetím do semináře a připuštěním ke svátosti svěcení“, kterou tato kongregace zveřejnila 4. listopadu 2005, a následujících početných požadavků na objasnění, předložených Apoštolskému stolci, upřesňuje se, že dispoziční obsažené v řečené Instrukci jsou platné i pro Kongregaci pro východní církve (semináře východních církví), Kongregaci pro evangelizaci národů (semináře v misijních oblastech), a pro Kongregaci pro instituty zasvěceného života a pro společnosti apoštolského života (semináře řeholních řádů).

Nejvyšší velekněz schválil toto upřesnění dne 8. dubna Léta Páně 2008

Následujícího dne po zveřejnění nóty, tj. 17. května 2008, o tomto upřesnění informoval také Vatikánský rozhlas (<http://www.oecumene.radiovaticana.org/IT1/Articolo.asp?c=206043>).

S problémem svěcení souvisí i nejnovější dekret Kongregace pro nauku víry, který vyšel 30. května 2008 také v *L'Osservatore Romano*:

Dekret
Kongregace pro nauku víry

O DELIKTU POKUSU O SVÁTOSTNÉ SVĚCENÍ ŽENY

Kongregace pro nauku víry v zájmu obrany podstaty a platnosti kněžského svěcení na základě zvláštní pravomoci udělené nejvyšší církevní autoritou (srov. kán. 30, CCI) na řádném zasedání z 19. prosince 2007 ustanovila:

Podle platného kán. 1378 CCI (KKP) upadá do exkomunikace, vyhrazené Apoštolskému stolci a nastupující bez rozhodnutí představeného (latae sententiae) jak ten, kdo by se pokusil udělit svěcení ženě, tak dotyčná žena, která by se pokusila svěcení přijmout. Pokud ten, kdo by se pokusil udělit svěcení ženě nebo žena, která by se pokusila přijmout svěcení, je věřícím Kodexu kanonického práva východních církví, pak podle platného kán. 1443 tohoto Kodexu bude potrestán vyšší exkomunikací, jejíž odnětí je vyhrazeno Apoštolskému stolci (srov. kán. 1423, CCEO).

Tento dekret vstupuje v platnost ihned dnem jeho vydání v *L'Osservatore Romano*.

*William kard. Levada
prefekt*

Dekret byl zveřejněn již předchozího dne, tj. 29. května 2008, Vatikánským rozhlasem (<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=9592>).

Ve středu 2. dubna 2008 u příležitosti zahájení Pedagogických dnů na Universitě Hradec Králové vystoupil prof. PhDr. Petr Piřha, CSc., s přednáškou „Velká iluze českého školství“ která se okamžitě stala jedním z nejvyhledávanějších současných textů o povaze školního vzdělávání u nás: Kopíruje se, přeposílá e-maily a lavinovitě šíří ze sborovny do sborovny. Rádi ji uveřejňujeme, i když ani prof. Piřha se neodhodlal k návrhu změnit českou (a evropskou) socialistickou školu od samotných základů, či lépe – znovu ji vybudovat na místě dnešních trosek.

Redakce

VELKÁ ILUZE ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ

Příští rok tomu bude 20 let od pádu komunistického totalitního režimu. Je to doba stejně dlouhá jako trvání 1. československé republiky. Snaha srovnávat vývoj vzdělanosti a školství v období 1918 – 1938 a 1989 – 2009 by nevedla k ničemu, protože všechny komponenty života, které ho ovlivňují, jsou nesrovnatelně odlišné: stav vědy, technika, společenská skladba, politická a ekonomická situace, etický rámec – opravdu všechno.

Na druhé straně ovšem shoda v délce trvání zmíněných údobí takřka nutí k zamyšlení. Dvacet let je dobou, za kterou se společnost posune o celou jednu generaci, což znamená, že od listopadu vyrostla nová generace, která vstupuje do plně aktivního života. Jak tato generace opravdu vypadá, je obrazem toho, co jsme udělali nebo naopak neudělali. Náležitou otázkou rovněž je, čemu jsme napomohli a čemu jsme nezabránili. Takto položená otázka je spravedlivější, protože stav vzdělanosti a školství v žádném případě není jen dílem pedagogů. Hrají jistě roli významnou, ale ostatní vektory celkového pohybu jsou podstatně silnější. Mám na mysli roli rodičů, celkový vývoj dospělé části společnosti, vlivy ekonomické a překotný vývoj technologií. Jenže čím větší bude blížící se krize, tím více se bude svalovat na učitele. Rodiče, politici, ekonomové a většina dospělých odmítne svůj díl odpovědnosti. Naše společnost jako celek se k otázkám výchovy a vzdělávání staví nezodpovědně a sebezáhubně. Jako učitelé, to jest vychovatelé a vzdělavatelé, měli bychom posoudit svou míru chyb a upozornit na chyby ostatních.

Celá historie posledního dvacetiletí začíná stavem našeho školství před listopadem 1989. Toto komunistické školství trpělo hrůznou ideologizací, třídním přístupem a rovnostářským nesmyslem. Přitom to ovšem bylo školství profesionálně dosti dobré a přinášelo dobré výsledky. To platí zvláště pro prvou polovinu totalitní éry, kdy v našem školství pracovala převaha pedagogů vychovaných v době první republiky.

Revoluční nadšení, jak to ani nemohlo být jinak, vyzvedlo názor, že vše, co se dělo v předchozí době, bylo naprosto špatné. Tak např. byla proporcionalita předlistopadového školství vcelku správná. Co bylo ničivé, byl třídní a stranický klíč přijímacích řízení. Nadané děti nepřátel do učňáku, neschopné děti stranických činitelů na vysoké školy. Výsledek revolučních změn vedl k tomu, že máme předimenzované vysoké školství, inflaci gymnasií a tichou cestou zavedenou jednotnou školu až do maturity, základní školství stlačované na úroveň odkladových škol a kritický nedostatek učňovského školství, kam přicházejí žáci, s nimiž lze těžko co docílit. Sociální a ekonomické důsledky se už začínají ohlašovat.

Dalším výsledkem revolučního nadšení je, že byly otrřeseny a odstraněny mnohé zcela nadčasové principy školství a výchovy, které s komunistickým režimem neměly nic společného, leda to, že trvaly a byly ideologicky zneužívány. Etická liberalizace, která byla zpočátku neuvážená, se stala bezbřehou. O tom budu vícekrát mluvit. Tím vznikly velké škody. Možná ještě větší škody vznikly tím, že jsme nekriticky přejímali vzory ze Západu a nebyli jsme ani schopni vidět, že se nadšeně ženeme do něčeho, co se tam neosvědčilo a od čeho pracně ustupují.

ností „energie aury“ je pohyb. Pokud se „energie nehýbe“ nebo „je blokována“, může se projevit jako bolest nebo nemoc fyzického těla, špatné mezilidské vztahy nebo negativní životní situace. Šlápnete ráno uklízeče na mokrou podlahu a dostanete vynadáno. Kdo z vás dvou měl „špatnou auru“ – uklízečka nebo vy? Léčitel vám to jistě po zevrubném vyšetření prozradí. Dalším úkolem léčitele je pohyb aury „obnovit“.

Když si vezmeme jen to, co bylo dosud řečeno, jsou tu nejasnosti: co je to energie, co je pole, astrál ... Jiné pojmy mají jiný smysl, než obvykle: tělo, duše, vidění, pohyb atd. U těchto pojmů chybí vymezení obsahu a rozsahu, takže jsou zmatečné. Je otázkou, zda si psychotronici mezi sebou ve skutečnosti rozumějí – používají sice stejný slovník, ale z důvodu pojmové zmatenosti se vzdali usuzování, takže jsou naprosto dogmatičtí. Pokud od nich chcete slyšet objasnění, uslyšíte jistě mnohá tvrzení, ale v logickém smyslu jedno ze druhého nevyplývá. Protože zdravé lidské myšlení je tvořeno pojmy, soudy a úsudky, nezbyvá, než označit myšlení psychotroniců za nezdravé. Dnešní člověk si ale libuje v orientálních způsobech (logické myšlení je vlastní anticko-židovské civilizaci, z níž povstal křesťanský Západ). Proto ani psychotronic dneš nepůsobí extrémně podivně, jak by ve zdravém prostředí musel vypadat. Církev z výše uvedených důvodů s těmito podivnými sdílet jejich nerozumový myšlenkový svět nemůže. Nemůže ani připustit zmarnění klíčových pojmů své nauky (duše, tělo, smysly, rozum, vůle a mnoho jiných), ani celé soustavy své víry.

3. Zde se vracíme k hinduismu (viz výše otázka 1). Čakry mají být „energetická místa (centra)“ v těle, popisovaná jako „vír“ nebo „kruh“. Prý slouží jako „převodníky a transformátory“ tzv. prány („universální vesmírné energie prostupující úroveň hmoty“) v lidském organismu. Má jít o „důležitá místa ovládající tělo i prostor mimo něj“. Na těle prý existuje mnoho čaker různého „řádu“. Nejdůležitějších je prý sedm či devět. Každá čakra prý „vyživuje“ nějaký orgán, čakry přijímají „bioenergie“, „točí se“ „správně nebo nesprávně“. Poruchy čaker se prý projevují nejen nemocemi, ale i obtížnými životními situacemi. Ideální je, když jsou všechny čakry „v harmonii“.

Uveďme si příklad první čakry: Muladhara (Muladára), „kořenová“ čakra, je „spojena se zemí“, i ona má své umístění na těle, její „barva je červená“, „voní jako hřebíček“.

Zhodnocení: Národy se vždy pokoušely léčit nemoci podle své úrovně, pověry byly běžné. Celé rozbuřené povídání o čakrách náleží v západní civilizaci lidové fantazii, medicínský účinek nebyl prokázán. Nekřesťan se takto ovšem léčit může, nikoliv vy-léčit; uzdravení jsou nahodilá, došlo by k nim i bez čaker. Křesťan by si hinduismus na pomoc volal neměl, spíše ať se modlí k našemu Pánu Ježíši Kristu a k jeho svatým, v přirozené rovině se snad i dnes ještě může spolehnout na lékaře. Vyznavači kvůli obavám z posměchu „nezasvěcených“ se stýkají raději mezi sebou, i když v dnešní multikulturní společnosti se už tolik neuzavírají. Léčitelé tuto záležitost podporují, je pro ně vynikajícím a – pokud nechtějí dělat něco jiného – jediným zdrojem příjmu. Podobně jimi honorovaní novináři apod.

4. Tzv. transcendentální meditace má i svou zkratku, TM. Jde o meditační techniku, kterou prý z véd (posvátné knihy hinduismu) vyvodil a v roce 1958 začal vyučovat pan Mahariši Maheš Jógi. Tento člověk se narodil sice v Indii, kde nějakou dobu žil v hinduistickém klášteře, ale po 2. světové válce vycítil, že západní společnost se rozumově začíná rozpadat a že tu je pro jemu rovné příležitost. Všechny aktivity pak koordinoval ze svého evropského residenčního sídla v Nizozemsku, kde později jako celebrita zemřel. Princip TM „spocívá ve využití“ schopnosti mysli zklidnit se. TM ke zklidnění mysli „využívá“ manter (viz výše otázku 1). Pan Jógi říká: Mysl je jako „oceán“ a „jako v oceánu“ jsou povrchové vrstvy aktivní a hlubší úrovně jsou tiché. Myšlenka „začíná z nejhlubší úrovně“ tohoto oceánu. Atd. Přední činitelé TM si říkají vědci (mají mezi sebou profesory i docenty s tituly, které jim udělily západní university), píší „vědecké“ práce, např. studie o zlepšení srdeční činnosti, včetně hypertenze,

6. Co to je hnutí Reiki?
7. Co to je konkordance?
8. Kdo to byli proselyt?
9. Jaký byl rozdíl mezi židokřesťany a pohanokřesťany?
10. Co to je scholastická filosofie a o čem pojednává?

P. Ing. Antonín Sedlák

O prázdninách testy nevycházejí.

ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z MINULÉHO ČÍSLA

1. Mantry se používají v hinduismu a v buddhismu. Reálně jde u obou náboženství o totéž, avšak hinduisté a buddhisté mantry definují trochu odlišně.

Hinduista říká, že mantra je „mystický zvuk“ v rozsahu od několika písmen po několik vět (většinou se jedná o jména údajných hinduistických bohů), které se většinou mnohokrát opakují. Hinduista si myslí, že jméno a to, co je tím jménem označeno, je totéž. Mantra, opakované jméno, to takto prý skutečně zpřítomňuje. Z toho pak údajně plyne „neomezená účinnost“ mantry. Nesmějme se: změna byt' jediného písmenka v mantře by prý způsobila smrt toho, kdo mantru pronáší.

Buddhista podobně říká, že mantra je zvuková vibrace vztahující se k někomu „probuzenému“ nebo k „tomu, kdo usiluje o probuzení“ – tzv. boží, jak je vyznává hinduismus, v buddhismu nejsou (o zenu srov. otázku 10). Mantra je chápána i zde jako stále opakovaný údajně ochranný zvuk, který zamezuje tomu, aby se v mysli uchytla negativita.

Zhodnocení: K tzv. probuzení je třeba uvést, že je možné; běžné je – u schizofreniků. Některá jména takových osob se vyskytují v dalších otázkách níže. Prvním příznakem schizofrenie bývá totiž tzv. „aha“ zážitek, který si postižený často sám navodí. Už proto je mantra velmi nebezpečná, může vést k takovému, bez léčení nezadržitelnému, rozpadu osobnosti, příp. k jejímu zachování tím, že ovládá jiné lidi. Kromě toho, slovo, které člověk vyslovuje, pouze odkazuje na myšlený objekt, nikdy není s tímto objektem totožné. Pokud např. charismatický křesťan stále opakuje nějaké jásavé zvolání nebo úpěnlivou prosbu např. ke Kristu, vždy si je vědom, že ten, koho oslovuje, není shodný se samotným voláním. Dále, vypuzení z mysli negativních myšlenek, tzv. čistě pozitivní myšlení, znamená zaslepenou odtrženost od reality – v ní se vyskytuje jak pozitivita, tak negativita, a obojí je třeba pravdivě znát; jinak jde vlastně o život v bdělém snu. Mantra je tedy nemoudrou a zdravý rozum ohrožující pověrou, která je v nejlepším případě bez užitku. Proto u ní nelze hovořit o „jejím využívání“, a to ani u hinduistů nebo buddhistů. Vzhledem k fanatismu vyznavačů mantry bývá ale dialog s nimi obtížný až nemožný – jako u každého fanatismu.

2. Aura je pojem důležitý pro psychotroniku, což je soubor vědecky nedokázaných tvrzení o tzv. mimosmyslovém vnímání reality, která však jsou sestavena do podoby vědy. Je zajímavé, že tato domnělá věda byla ustavena v Praze, a to v červnu 1973 na 1. mezinárodní psychotronické konferenci, kterou zorganizoval Komitét aplikované kybernetiky nechvalně známé Československé vědeckotechnické společnosti; této konference se zúčastnilo na tisíc lidí! I takové věci se tedy daly za komunismu, který jinak „pavědy“ pronásledoval. Zřejmě se komunisté domnívali, že jim psychotronika pomůže v jejich mocenském úsilí.

Aura je údajně „energetické pole“ okolo živých organismů. Psychotronici vám u aury popíší nejen barvu a tvar, ale dokonce i její defekty. Tvrdí, že téměř každý člověk se může naučit auru „vidět“ „pocitivým“ trénováním, tj. „musí chtít“. Aura se podle nich skládá z „vrstev“. Základní dělení je trojvrstevné: nižší tělo-nižší astrál, astrální tělo (zachvívá se na „kvarkovém stupni“) a vyšší tělo-vyšší astrál. Někteří ale „objevili“ až 17 vrstev! Představují si je jako soustavu matrjošek. V auře jsou „přítomny“ veškeré emoce, myšlenky, představy, zkušenosti i záměry, které člověk má. Základní vlast-

Zdá se nepochopitelné, jak je možné, že se národ s takovou pedagogickou tradicí může bezhlavě přiklonit jednou k Makarencovi, podruhé k technologiím behavioristů (posuzují chování člověka podle jeho reakce na stimuly-podněty) a nikdy se nezamyslet. Vysvětlení ovšem znám a je bolestné. Tlak hrubé moci v případě prvého a finanční moci v druhém byl větší než pevnost lidí. Jistě, učitelé jsou státní zaměstnanci a jejich submisivita (poddajnost, povolnost) hraničí se zbabělostí a bezpáteřností. Nedostatek lidské a stavovské důstojnosti učitelstva je vážným problémem společnosti. Má to staletí dlouhé kořeny. Nikoho nepranýřuji, ale konstatuji: školy naplněné zbabělci, kteří se zajímají nejprve, a často jedině, o svůj plat, nemohou nikoho vychovat v pevného, pravdivého člověka. Rodiče trvale podrývající obecně i konkrétně autoritu učitelů (pokud jsou tito dobří) nemohou očekávat, že učitelé něco zvládnou.

Tři poznámky

Musím teď, dříve než přistoupím k popisu dnešní situace, udělat tři zásadní poznámky. Vím, že vždy je možno upozornit na výjimky. Říct, že jsou i dobří učitelé, školy, studenti atd. Jsou, zůstávají výjimkami. Možná že to ani nejsou výjimky, protože jich může být i mírná většina. Tím nelze smést ze stolu, že celkový stav dobrý není. Argumentace, při níž se odmítne problém poukazem na protipříklad, je v podobných debatách nejen logicky a věcně, ale hlavně morálně vadná. Když se hospodyně připálí hrnec s rýží, je masivní většina zrn nespálená. Nicméně hospodyně spálila rýži, každý to pozná, všecko smrdí.

Druhá poznámka se týká publikovaných rozborů a statistik. Jejich omezená kvalita mívá své příčiny v použitých statistických metodách a hlavně v přípravě a interpretaci. To, co budu dále říkat, opírám o dlouhodobé přímé pozorování, které o skutečném stavu říká často víc. Žijeme v dosti zvláštním teroru anket a průzkumů. Jenže to, jak nějaký vzorek lidí něco vnímá, říká jen, co si ti lidé myslí. Nevzejde z toho žádné pravdivé zjištění o skutečnosti. To, že 60 % lidí řekne, že včera bylo hezky, a 40 %, že bylo ošklivo, nám neřekne nic o včerejším počasí. Potřebujeme vědět, kolik bylo stupňů, jaký byl vítr, jaká byla oblačnost, tlak a srážky. To jsou věcné a důležité skutečnosti – říká se jim fakta – s nimiž musíme pracovat.

Třetím upozorněním je, že nebudu vyzdvihoval a občas ani zmiňovat kladné stránky. Dělán to nikoli proto, že bych propadl dnes rozšířenému nešvaru všechno zpochybnit a pošpinit, ale proto, že je všichni známe, zatímco stinné stránky buď dost neznáme, nebo, což je horší, nechceme vidět.

Výchova a kázeň

Zajímavým, pro mne alarmujícím, jevem je zájem o předmět etická výchova. Má zavádějící název. O etiku v něm příliš nejde. Je to nácvik prosociálního jednání. Jako takový je potřebný a přínosný. Jenže odhaluje fakt, že prosociální vlastnosti dětí a mládeže jsou v takovém stavu, že takovýto předmět vznikne. Zde leží vina na výchově v rodině a na běžném chování lidí-„společnosti“. Zmíněný předmět je zoufalou obranou. Děti přicházejí do školy i do předškolních zařízení nejenom nevychované, nepřipravené, bez zcela elementárních návyků, ale dokonce zkažené. Případy, kdy dítě diskutuje s učitelem, to jest hádá se s ním, ale neumí se obléct a často si ještě ve škole neumí utřít zadek, jsou docela běžné. Že se děti ve zvláštním školním předmětu učí děkovat, požádat, omluvit se a zdravít, stojí za zamyšlení.

Výchova, která je neoddelitelnou součástí práce učitelů, je dnes omezena, ne-li vyloučena. Učitelé nemají v ruce nic, co by mohlo zjednat klid a kázeň. Nemají oporu v zákonných pravidlech. Vše tam hovoří pro žáka a jeho etickou svobodu, popř. pro rodiče. Dojde-li ke sporu, neodvážá se ředitel postavit se za své kolegy. Jednou proto, že rodiče školu sponzorují, podruhé proto, že mají vlivné postavení, potřetí proto, že jsou ochotni spor medializovat. Drzé, násilnické dítě nelze vyloučit, i když rozvrací celou školu. Učitel se nesmí dítěte dotknout, něco mu vytknout, dát mu špatnou známku, protože to „je ponižování“,

nesmí se na ně ani vážně a přísně podívat. Listina lidských práv a svobod, listina o právech dítěte při sofistickovaném (složitě a podrobně předepsaném) právním výkladu (dnes je to na denním pořádku), znemožňuje vyučovací proces vůbec. Našemu dítěti nebudete nutit nějaké vědomosti! Má právo na svůj názor.

Žákům je třeba vyhovět a „pochopit“ jejich individualitu. Má-li právě potřebu se trochu proběhnout, má-li potřebu jít si na zahradu zakouřit, nemá-li „potřebu“ zrovna teď psát diktát. Kdykoli může být učitel obviněn, že šikanuje. Nesmí se bránit, je-li napaden. Kopne-li žák učitelku, nesmí ho uhodit. Po incidentu musí být na pozoru, aby mu nedala špatnou známku, protože by to bylo „podjaté“ hodnocení. Nikdo se neptá, jak se v budoucnu zapojí do pracovního procesu dítě, které nehodlá respektovat a nerespektuje časové členění na hodiny a přestávky. Zvonění „je středověký nesmysl“ a „nemá“ ve škole co dělat.

Trvám na tom, že škola je především určitý řád, pokud chybí, změní se škola na zábavné zařízení.

„Máš smůlu“

Nedostatek kázně se „dramaticky projevuje na kvalitě jazykových projevů. Nesmyslné bláboly, rozpadlé věty, to, že žák píše pravý opak toho, co chce vyjádřit, to vše je přijímáno. Kvalitní dopracování úloh není vyžadováno. Stačí, aby se ukázalo, že žák rámcově ví, jak určitý typ příkladu řešit. Obávám se, že z našich škol začnou vycházet neotřesitelně drzí lidé, neschopní pořádné práce a bez schopnosti se dohodnout. Stále více se setkávám s lidmi, kteří jsou tak (eticky) svobodní, tj. neukáznění, že se to projevuje chaotičností myšlení, neschopností něco domyslet. Stěžují si, že jsou neustále stíháni ranami nespravedlivého osudu. Jsou to lidé, kteří byli vždy chváleni. Jsou to žáci, kterým nikdo neřekl, že nic neumí, protože se neučí. Slyšeli vždy jen *dobry, vyborny, skvely, perfektni, Waw!* a někdy *mas smulu*. Tato smůla, která není náhodná smůla, ale nutný důsledek drzé lenosti, bohorovnosti a nedotknutelnosti, se po vyjití školy změní v rány osudu. V běžném životě se na ně na rozdíl od škol nefouká a nerozdávají se utěšující dobrůtky.

Podobně jako Listina lidských práv a svobod vznikla z dobrého a jasného důvodu, totiž vyloučit opakování hrůz koncentračních táborů, vznikl také pojem pozitivní myšlení z dobrých důvodů. *Positive thinking* se zrodilo z tvrdých zkušeností generací, které vytvořily Spojené státy americké. Životu se nesmí uhybat, člověk se nesmí vzdát a vždy musí životu čelit. Nemocný a starý člověk je hoden pomoci, ale ze všech svých sil má udělat, co ještě může. K tomu potřebuje ono pozitivní, odhodlané myšlení a v tom je třeba ho povzbudit. Kult *positive thinking* nás dovedl ke karikatuře původní myšlenky. Chválíme a přijímáme všechno, spokojíme se s čímkoli, protože je snadnější na žáky vlastně nemít žádné požadavky. Má-li je nějaký učitel, nastanou spory. Je obviněn, že děti šikanuje a podrývá jejich sebevědomí. Vyklidit pole je určitě snadnější.

Nezpochybňovaný internet plný chyb

Další problém vidím v tom, že se stále honosíme, jak děti „učíme myslet“, pečujeme o jejich „kreativitu“ a díváme se svrchu na každého, kdo by chtěl nějaké vědomosti. Ty nejsou zapotřebí, protože si je žák dovede najít na internetu. Debaty a úvahy, kolik vědomostí mají žáci mít, probíhají už celá desetiletí, dokonce staletí. V různých vlnách a dobách se na ně klade odlišný důraz.

Dnes se ovšem, díky lenosti a ve snaze vyloučit cokoli pracného a málo příjemného, došlo ad absurdum. Předně si myslím, že bez potřebného množství vědomostí člověk dost dobře nemůže přemýšlet, protože nemá o čem a novou informaci nemá kam zařadit a s čím srovnávat. Představa, že si úplný ignorant sedne v knihovně, tvořivě zapřemýšlí, vyhledá vše potřebné a napíše geniální studii, je lichá. Neví ani, co má dohledat. Když něco najde, neví a nepozná, zda to k jeho tématu patří, a už vůbec nepozná, zda našel cennou informaci nebo úplnou pitomost. Výsledkem je, že se vychvalované eseje hemží nesmysly a chybami všeho druhu. Učitelé, nadšení, co všechno si žáci „dovedou najít“,

- b) Nezaujaté rozumové uvažování.
- c) Zvláštní pomoc Boží milosti, bez níž je poznání Boha naprosto nemožné.

4. Co člověk potřebuje, aby dospěl k víře v Nejsvětější Trojici – v Boha Otce, v Boha Syna a v Boha Ducha svatého?

- a) Četbu Starého zákona jako předchůdce Nového zákona.
- b) Filosofické nezaujaté rozumové uvažování.
- c) Zvláštní pomoc Boží milosti, bez níž je k tomu potřebné poznání jako přelévání moře do malé jamky.

5. Co znamená slovo „přisluhující“?

- a) Je to ten, kdo ministruje.
- b) Je to ten, kdo pomáhá připravit obětní dary.
- c) Je to ten, kdo přináší radostnou zprávu.

6. Oč máme usilovat, když se koná výstav Nejsvětější svátosti – adorace?

- a) Máme se snažit dobře pozorovat monstranci a oceňovat toto dílo zlatníků.
- b) Máme se snažit o vnitřní jednotu s Pánem Ježíšem a s ostatními katolíky a modlit se v odevzdanosti k tomuto tajemství.
- c) Máme se snažit přijít na to, jak se z kousku chleba mohlo stát Tělo Kristovo.

7. Jaký máme užitek ze svatého přijímání?

- a) Dobrý pocit z toho, že to patří k úplnosti mše svaté.
- b) Spojení s Pánem Ježíšem, ochranu před hříchy a posílení jednoty mezi ostatními členy Církve.
- c) Udržování tohoto dobrého zvyku a naučení se pravidelnosti ve všem, co konáme.

8. Na který den normálně připadá slavnost Nejsvětějšího Srdce Ježíšova?

- a) Na druhý pátek po neděli Sslání Ducha svatého.
- b) Na druhý pátek po slavnosti Těla a Krve Páně.
- c) Na druhý pátek v měsíci červnu.

9. Na který den normálně připadá slavnost Těla a Krve Páně?

- a) Na první čtvrtek po neděli Sslání Ducha svatého.
- b) Na první čtvrtek po slavnosti Nejsvětější Trojice.
- c) Na první čtvrtek v měsíci květnu.

10. Na který den připadá slavnost Nejsvětější Trojice?

- a) Na první neděli po slavnosti Sslání Ducha svatého.
- b) Na první neděli po slavnosti Zmrtvýchvstání Páně.
- a) Na první neděli v březnu.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

Prvních šest otázek je ještě z minulého tématu.

1. Co to je scientologická církev?
2. Kdo to byl Sri Chimnoy a co propaguje jeho hnutí?
3. Co to je esoterické hnutí?
4. Jaké jsou základy „alternativní medicíny“? Vztah mezi alternativní medicínou a tzv. psychoterapií?
5. Co to je bioenergetika?

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

(častého střídání sexuálních partnerů). Tam vede odtrženost od školní praxe, ale i od života vůbec.

Autoři se dobrali úsudku, že *využití individuálních potencialit (uskutečnitelnosti; autor na příkladech předvádí blbost tvůrců Rámcových vzdělávacích programů) žáka znamená ve svých důsledcích snížení počtu selhávajících a zaostávajících a k tomu, že s tím souvisí úkol zbavit žáky obavy ze školního neúspěchu poskytnutím delšího času ke zvládnutí učiva, přiznáním práva žáka na omyl a další.* Zajisté, při takto pojatém vzdělávání nebudou žádní selhávající ani zaostávající. Budou pouze dva druhy úspěšných: jedni, kteří budou využívat práva na omyl a delší čas k osvojení učiva, a druzí, kteří těchto práv nemusí využít. Tam vede bezhlavá aplikace tendenčních (zaujatých) hesel.

Nejsou to výjimky, tak vypadá celý ten dokument. Kdyby se společnost na chvíli vytrhla ze svého nezájmu a třeštění a jednala věcně, musilo by dojít ke trojímu: Odvolání ministra, okamžitému zrušení ústavu, který materiál připravil, a k právnímu postihu za poškození vzniklé promrháním nepředstavitelných obnosů, které to stálo.

Podtrženo a sečteno:

Vím, že mnoho věcí je z principu špatně a je obtížné se tomu postavit. V době pravidla Peníze jdou za žákem, v době bulvarizace tisku, všeobecné povrchnosti a reklam, je těžké vytvářet kvalitní, klidnou školu. O dobrých školách se nebude psát v tisku, nebudou mít úžasně atraktivní nabídku, budou mít potíže, protože poctivou prací a péčí o žáky budou rodičům dělat starosti. Vím, že je to nerovný zápas. Ale pozor. Je to zápas o vlastní lidskou hodnotu, o čest a také o děti, které jsou bezbrannou kořistí všeobsáhlé lži, ve které vesele žijeme.

Děkuji vám za pozornost a přeji vám vytrvalost (, moudrost) a sílu. Sílu k přijetí pravdy, vytrvalost při její obhajobě.

Prof. PhDr. Petr Piřha, CSc. (doplněny mezititulky)

¹ Tento méně častý slangový, módní výraz je převzat z jazyka wolof senegalských černochů, kde znamená ano. Jedna z nových domněnek ohledně vzniku slova OK pro souhlas totiž je, že původně prý šlo o slovo waw-kay jazyka wolof, kde kay je zdůrazňující příklonkou. Původci slova OK tak měli být senegalští černoši dovezení do USA jako otroci. Mohla by být dnešní propagace šíření jazyka wolof další známkou orientalizace bývalého Západu?

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

1. Který den se považuje za den zrození Církve?
 - a) Narození Páně – Štědrý den 24. prosince.
 - b) Buď Velký pátek, kdy z probodnutého boku Pána Ježíše vytryskla krev a voda, nebo neděle Seslání Ducha svatého – Letnice.
 - c) Neděle Zmrtvýchvstání Páně – 40. den po Popeleční středě.
2. Co se stalo v den Seslání Ducha svatého?
 - a) Apoštolům byla dána znalost budoucích dějin Církve.
 - b) Apoštolové dokázali obhajovat velké Boží skutky na vědecké úrovni.
 - c) Apoštolové dostali schopnost oslovit lidi v Jeruzalémě cizími jazyky a hlásat jim veliké Boží skutky.
3. Co člověk potřebuje, aby dospěl k víře v Boha?
 - a) Jiného věřícího, který by mu tuto víru objasnil.

PŘÍLOHA

když brouzdají po internetu, by měli dát pozor, aby jim žáci neutonuli v bezbřehém salátu, který na internetu je.

Jistě jde o problém, který se časem vyřeší a určitě se dá vyřešit. Zatím řešen není a v oborech, kterým rozumím, zjišťuji, že na internetu je tolik chyb, že je svým způsobem bezcenný. Je to však božstvo, před kterým musíme mlčet a pokleknout. Argument, že žák má něco z internetu, je vážnější než učitelovo správné tvrzení, že je to špatně. Jako bohemista například zjišťuji, že mladí lidé neumí skloňovat zájmeno *já*. Opravný program, kterým se zbavují chyb z neznalosti, je totiž zatím udělán jen na jednotlivá slova a nepracuje ani s nejbližším kontextem. Protože tvary mne, mě a mně všechny existují, program nesignalizuje chybu při jejich záměně. Viděl jsem text, internetově opravený, kde byly tvary *pannen*.

Dalším nebezpečím, které vzniká odstraněním jakéhokoli memorování (násobilka, básničky, vyjmenovaná slova, vzorečky atd.) je atrofie (zakrnění) paměti a posléze zánik paměti vůbec. Představa, že naše školy budou opouštět dvacetiletí lidé s viditelnými rysy Alzheimerovy choroby a odkázaní na přístroje, není hezká. Jejich myšlení bude totiž do slova na baterky.

Problém upadající rozumnosti a těžký pokles kvality myšlení je zastírán jednak dostatečným počtem mimořádných výkonů a hlavně triumfálním postupem vědy. V celku však zvláště evropská společnost degeneruje, což je ještě podepřeno nechutí inteligence k potřebné reprodukci. Každý demograf poctivě přizná, že Evropa stárne a blbne.

Eseje

Zmínal jsem se již o esejích. Nesdílím nadšení, které kolem nich panuje. Předně bych poznamenal, že nejde o eseje. Jde o kvazi odborné studie, delší úvahy, popř. o jakoukoli slohovou práci. Žákům jsou bez předchozího uvedení do problému zadána témata zcela překračující jejich možnosti. Svými známými jsem byl žádán, abych pro jejich děti na třetím, ale i druhém stupni vypracoval „eseje“ v rozsahu a se zadáním vysokoškolské seminární, ale i bakalářské a magisterské diplomky. Rodiče se této pitomosti nevzeprou, ale shánějí pomoc pro své dítě. K čemu to vede? Žák něco sám slátá, resp. opiše z internetu, nebo mu práci napíše někdo, kdo to zvládne. Nejčastěji se eseje kupují od starších spolužáků a přeformátují na počítači. Žák, který chce poctivě přistoupit k úkolu, je deprimován a občas se zhroutl. Učitel, který ve dvou nebo více třídách zadá práci, která má mít 15 – 20 stran (přílohy se nepočítají), není s to práce opravit. Většinou je ani nepřečte. Spokojí se s několika škrty sem tam po textu. Nikdy nikomu práci nevrátí. Ti, kteří se snažili, pochopí, že se snažit nemusí a nemají. Ti, kteří se nesnažili, jsou ujištěni, že jejich výkon stačí. Tomu říkám kazit mládež.

Nedávno jsem redigoval knihu mladého kolegy, který má magisterský titul. Když jsem mu rozebral první, kratičkou kapitolu, rozplakal se. Seděl proti mně sedmadvacetiletý habán, mladý pan magistr a plakal jako Marcelka, která v druhé obecné dostala první trojku. Přečetl jsem dost veleúspěšných prací. Ani jednu bych neklasifikoval lépe než jako sotva dostatečnou. Jak jsou jejich autoři vzděláni? Jak jsou připraveni na život, kde existují neúspěchy a bývá žádána nějaká kvalita práce?

Diskuse, debaty a tlachy

V našich základních školách se hojně debatuje, neustále a o všem. Vzpomínám si, že Bernard Shaw jednou řekl, že debata vždycky nabude na dynamice, když alespoň jeden zúčastněný o věci vůbec nic neví. Vzpomínám si také, jak mi s chloubou řekl jeden učitel výchovy k občanství na 2. stupni, že je to úžasné, na co děti nepřijdou. „Představte si, že už sedmou hodinu debatujeme v sedmé třídě o tom, co je to duše. Já vždycky přivedu někoho, kdo k tomu má blízko a je debata, třeba různé faráře, nebo psychiatra.“ Doporučil jsem mu, aby na osmou hodinu pozval někoho z opravny pneumatik, že tam o duších taky hodně vědí, a udělal jsem si nepřítel na doživotí. Tento debatní klenot však nevyniká

nijak příliš ze standardu středoškolských debat. Je to nezávazné plácání, při kterém se hodnotí rychlá reakce, bulvární povrchní záblesky a uvedení bizarních zajímavostí. Tak lze vychovat v lepším případě dobré povrchní společníky, v horším pivní filosofy.

Právo na vzdělávání vs. právo na vzdělání

Naše společnost by se měla jako celek zamyslet nad problémem rovnostářství v oblasti školství. Rozdíl mezi *právem na vzdělávání* a *právem na vzdělání* mnoha lidem uniká. Na prvé mají opravdu všichni právo. Pro společnost i pro určité kategorie žáků je přínosné, když je jejím věnováno zvláštní a dlouhé vzdělávání. To druhé nelze nikomu zaručit, protože není-li potřebně nadaný a/nebo nemá-li dostatečný zájem, nikdo mu vzdělanost nevděchne.

Rovnostářstvím je nesena i nechuť ke klasifikaci a snaha vystačit se slovním hodnocením. Jenomže slabší, nebo pohodlní jedinci se musí včas dozvědět, že jejich výkon ve srovnání s jinými je slabý. Že to nic neubírá na jejich důstojnosti člověka a člena společnosti, je druhá věc. Když jsem se setkal s tím, že v recitační soutěži získal druhé místo koktavý žák, uvědomil jsem si celou hrůzu nevěcné empatie (vcítění se do prožitků druhého). Co to udělalo se třetím v pořadí? A co to udělalo se čtvrtým, který nepostoupil do vyššího kola?

Terciární sektor

Za desolátní považuji stav našeho vysokoškolského sektoru. Chápu, že vývoj dospěl k tomu, že lidé, aby se plnohodnotně zapojili do aktivního života, potřebují většinou ještě po maturitě další specializované vzdělávání. Je to ovšem nová vrstva v pyramidě vzdělání, která přibyla mezi střední školu a university. To, že věc není jasně artikulována, působí mnoho zla. Projevuje se to v hodnocení států, protože nejasné pojetí vede k tomu, že jsou mezi university počítány velmi odlišné školy. Statistiky dlouho uváděly, že USA nebo SRN mají daleko vyšší procento populace na vysokých školách než my. Jenže do jejich počtů jsou v USA zahrnuty všechny colleges, což odpovídá naší septimě, oktávě a ještě roku navíc. V SRN se do počtu zahrnují také studenti všech pomaturitních škol, např. školy kosmetiky domácích zvířat.

Horší ovšem je, že porevoluční nechuť k nástavbovému školství, pomalý růst počtu vyšších odborných škol a všeobecná touha po akademických titulech způsobily takovou extensi (rozšíření) universit, že to vyvolalo propad jejich úrovně. Všichni politici jsou nadšení, kolik máme vysokoškolských studentů a absolventů. Mnozí volají po tom, aby jich bylo ještě víc. Babičky a dědové se radují na promócích. Vzdělanost však trpí a upadá.

University, které se honosí tím, že vychovávají elitu, ji vychovávají okrajově, pokud vůbec, a vždy až v postgraduálním studiu. Elity totiž nemůže být 28 nebo 35 % populace. Elita jsou 2 až 3 % z populace a prvořadých je tak 6 %. University, které přijímají víc než 12 – 14 % populace, se nutně stávají školami pro vyšší průměr a ten stále klesá.

Spolu s tím vzniká inflace universitních učitelů udivených, že jejich společenská prestiž už není jako kdysi. Je to nutný důsledek extense. Na konci 1. republiky bylo procentuálně zhruba tolik lidí s maturitou, kolik jich dneska máme s magisterským titulem. Kdyby se spočetli dnešní universitní profesori a prvorepublikoví gymnasiální profesori, kteří měli doktorát, byly by to vyrovnané počty. Na přelidněných universitách se poflakují mladí lidé, kteří neměli odmaturovat, a žijí v líbezné symbióse s línými a nezodpovědnými učiteli, kteří ve svém druhém zaměstnání vydělávají peníze. Občas se sejdou, pohovoří a vzájemně si vyhoví. Toto stále nákladnější monstrum společnost platí a musí se pak starat o neuplatnitelné lidi s akademickým titulem. Zavedení školního, popř. numerus clausus (uzavřený, omezený počet) jsou politicky neprůchodné.

Přes veškeré ujišťování zůstávám skeptický k názoru, že scientometrické (kvantitativní měření – pomocí matematických a statistických analýz – vstupů a výstupů věd) metody vedou k rozvoji vědy. Pozoruji téměř pravý opak, alespoň v oborech, kterým rozumím.

Potřeba množství publikací v kariérním postupu vede k tomu, že vyjde všechno. Počítá se počet, kritika se rozpadá – každý má právo na svůj názor. Ostatně – úplná fantasmagorie, (fantasijní blábolení) proti které se ozve vlna kritiky a která jako exemplární bude připomínána, přinese autorovi nárůst citačního indexu (počtu citací). Navíc se dostáváme do situace, že vysokoškolský učitel buďto učí, nebo se publikačně drží. Obojí nejde stihnout. Nakonec se nestíhá ani jedno.

Pedagogické fakulty

Otazník, který se mění ve vykřičník, visí rovněž nad pedagogickými fakultami. Myslím, že by jim prospělo, kdyby si uvědomily, co je jejich posláním, věnovaly se mu a přestaly si hrát na něco, čím nejsou. Výroky, že jsou vlastně universitami v universitách, že ve všech tam přednášených oborech mají touž úroveň jako specializované fakulty, jsou deklasující (znehodnocující) nesmysl.

Strašné na tom je, že přitom svým nejvlastnějším a tak důležitým úkolem, jakým je příprava učitelů pro základní školství a především pro prvý stupeň, pedagogické fakulty téměř pohrdají a dostatečně se jím nezabývají. Učitelé přicházející dnes do škol jsou nesrovnatelně hůř připraveni, než byli absolventi starých učitelských ústavů, což byly školy střední.

Kamkoli vstoupím do školy, vždy slyším náрек, jak nepřipraveni do škol přicházejí absolventi pedagogických fakult. A to z obou stran, ze strany mladých, začínajících učitelů i ze strany jejich starších kolegů. Proč se nezeptáte, co od vás očekávají? Protože jste propadli velikášství a vytváříte sen o své důležitosti. Když se nadaný absolvent pedagogické fakulty uplatní jako historik, matematik, bohemista ve výzkumu ve svém oboru, je to jistě důvod k radosti. Ale podle toho nebudete souzeni. Hodnocení, uznání nebo zatracování budete podle toho, jak budou vypadat stovky a tisíce učitelů, a to zvláště učitelů těch nejmenších dětí. Zdá-li se vám, že příprava těchto lidí vám nepřináší dost důstojnosti, takže tu musíte získat jinde, odpovídám: Je to proto, že svůj základní úkol nezvládáte a přitom na soutěž se specializovanými fakultami nemáte dost času, protože vás zdržují ti, kterými pohrdáte, nepřilíš, resp. jinak nadaní studenti, kteří však mají kantorskou jiskru a mají rádi děti. Pravidelně uděláte všechno, abyste tyto vlastnosti zničili.

Pedagogická věda

Tím se dostáváme k dalšímu bolavému místu. Je jím pedagogická věda. Je třeba trochu poodstoupit, přestat hájit sám sebe a věcně posoudit, co se stalo. Pedagogická věda, jak je dnes provozována, je celosvětově v těžké krizi, neboť se rozbíhá ve třech proudech.

Jedním je mrtvý proud, v němž se změnila v terminografii (slovníkářství termínů). V tomto proudu zahynuly už stovky kantorsky nadaných studentů. Druhým jsou technologické podniky, které produkují předvařené učební hodiny. Plíce nám nestačí, jak voláme po kreativitě učitelů, ale dodáváme jim instantní (předvařené) zmetky a degradujeme je na promítače kazet. Třetím, živým, ramenem je pedagogická psychologie, která ovšem svým předmětem patří spíš k jiné disciplíně. Co tedy zbývá? Inu právě to, co je podstatné a našťástí na některých katedrách dobře pěstované: promyšlená didaktika (teorie vyučování a vzdělávání) předmětů pevně opřená o školní praxi. Zvláště to druhé je rozhodující.

Dovolte mi, abych demonstroval, kam to u nás dotáhla pedagogická věda. Nedávno vznikl pedagogický výtvar, který dostal platnost zákona. V Rámcových vzdělávacích programech se dočteme podobné věci jako např. *Vzdělávací cíl je účel, záměr vzdělávání (výuky), směřování k určitému vzdělávacímu výstupu, případně přímo výsledek vzdělávání formulovaný v podobě dosahovaných kompetencí (pravomocí; rozsahů působnosti)*. Tam vede terminografický proud. Mezi cílové kompetence v závěru 2. stupně patří, že *žák umí aktivně využívat osvojené poznatky při volbě partnera*. Z této věty vyplývá, že naše patnáctileté děti žijí už dokonce v několikátém manželství. Napadlo mne ovšem, že se to dá zkoumat na volence v tanečních, nebo studováním promiskuity

3. Milujte se

Časopis pro novou evangelizaci

Info a běžná cena: Brož., asi 60 str. 20.5 cm × 31 cm, neprodejný, distribuován zdarma za dobrovolné příspěvky

Vydává Res claritatis

Vychází čtvrtletně, dosud vyšlo pět čísel <http://www.milujte.se>

„Jak vypadá pravá zbožnost (Krátká ukázka z knihy Úvod do zbožného života sv. Františka Saleského v č. 5/2008 čtvrtletníku Milujte se): 'Přeludy zbožnosti: Arelius maloval na svých obrazech všechny tváře tak, že se podobaly ženám, jež miloval; také zbožnost si každý zobrazuje podle svých představ a náklonností. Ten

kdo dodržuje posty, se bude považovat za skutečně zbožného, pokud se postí, i když v srdci bude mít plno zloby; ze samé střídmosti se neodváží omočit jazyk ve víně, ba ani ve vodě, ale do krve bližního jej pomluvou a nactiutrháním ponoří bez okolků.“

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 9. AŽ 30. ČERVNA 2008

Významné životní jubileum slaví:

P. Antonín SEDLÁK – administrátor
v Děčíně – 40 let (19. srpna)

Zlatá svatba:

Farnost Ruprechtice

Jaroslav a Ludmila Opltovi
Srdečně blahopřejeme.

Křtem byli mezi nás přijati:

Farnost Ruprechtice

Eliška Křepelová
Vojtěch Šidlof
Prokop Šámal
Matěj Duda
Ella Gryčová
Srdečně blahopřejeme.

Svátost manželství přijali:

Farnost Ruprechtice

Jan Rydlo a Kristina Kahanová
Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Ruprechtice

Jiří Čermák (1941)

Farnost Vratislavice nad Nisou

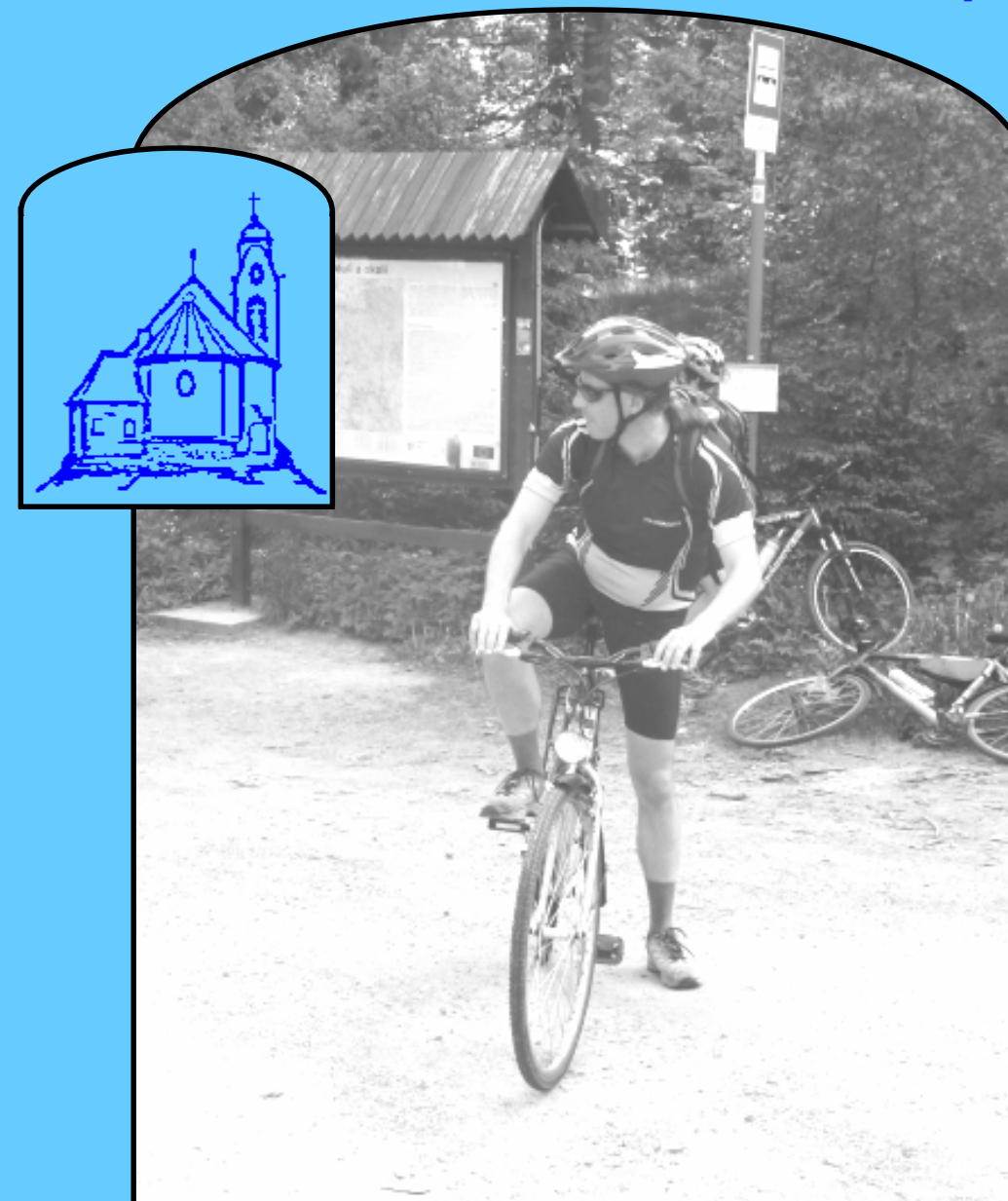
Alžběta Lázoková (1951)

Jan Kančí (1942)

duchovní správci

16. 7. 2008 / Číslo 8 / Ročník 6

OB RÁZEK

libereckých farností

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice, datum vydání: 16. 7. 2008

tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberecTofmZquickTcz, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM

Foto na titulní straně – Na Křížanském sedle při pouti do Jablonného v Podještědí 31. května 2008, Pepa Pilnáček

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz

Kterékoliv starší číslo Vám obstará Knihkupectví u sv. Antonína.

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

ÚVODNÍK

POUŤ DO JABLONNÉHO, JAN VOŽENÍLEK; MARTIN HUŠEK 3

PASTORACE

MANŽELSTVÍ (10) CO JSOU SMÍŠENÁ MANŽELSTVÍ? JAN VOŽENÍLEK 5
 ROK SVATÉHO PAVLA (2), DEKRET APOŠTOLSKÉ PENITENCIÁRIE 6
 GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (3), PAVEL KOZOJED 7
 PHDr. ALFRED FUCHS (8) HIERARCHIE HODNOT (C – DOKONČENÍ), VYBRAL P. JOSEF DOBIÁŠ 11

DĚTI A MLÁDEŽ

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS 13

RODINA A ŠKOLA

KOSOVSÁ TRAGÉDIE – KOSTELY A KLÁŠTERY „POD OCHRANOU EVROPY“, WWW.PRAVOSLAV.OR.CZ 13

HISTORIE

DR. ENGELBERT DOLLFUß – KANCLÉŘ A MUČEDNÍK (4 – DOKONČENÍ), P. JOSEF DOBIÁŠ 17
 ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY
 PŘÍPAD JMENOVÁNÍ BISKUPA
 DO ČESKÝCH BUDĚJOVIC V ROCE 1940 (5), MSGRE. PROF. ThDr. JAROSLAV V. POLC 19

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

TO V MÉDIÍCH NEBYLO (1), TOMÁŠ BERAN 21

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA (4) – KATOLÍCI V AMERICĚ: OD IRŮ K IRŮM, ROMAN JOCH 22
 ARCIBISKUP BURKE – AKTUALIZACE, BR. FELIX OFM 26

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (6), PETR KOZOJED 26
 VZPOMÍNKA, ZDENĚK SKALICKÝ 29
 JUBILEJNÍ LETNÍ BENEFICE V HANYCHOVĚ, ZDENĚK A RADOVAN SKALICKÝCH 29
 KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA – REDAKCE DOPORUČUJE 30
 Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 9. AŽ 30. ČERVNA 2008 32

PŘÍLOHA

ODPOVĚĎ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY OHLEDNĚ PLATNOSTI KŘTU U „MORMONŮ“
 KATOLÍK V ROLI POLITIKA, MSGRE. IGNACIO BARREIRO CARÁMBULA

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KŘÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA
 LIBERECKÝ ÚSMĚV, KAREL KOROUS; OLDŘICH KRUPÍČKA

tera Kreefta Zlo. Takto začíná Kreeftův „Dialog první“:

Sokrates: Kde to vlastně jsme?

Herrod: My? Já vím docela přesně, kde jsem, ale zdá se, že vy jste nějak dezorientován.

Sokrates: Zdání bývá klamné. Leckdy právě ten, kdo zdánlivě ví, ve skutečnosti neví.

Herrod: Vy jste hodně zvláštní osoba. Proč mluvíte klasickou řečtinou?

Sokrates: Mluvim svým rodným jazykem.

Herrod: Odkud pocházíte?

Sokrates: Z Atén.

Herrod: Z našeho města? Ale vypadáte, jako kdybyste přišel z velké dálky.

Sokrates: Skutečně jsem přišel z dálky, ale ne pokud jde o místo.

Herrod: Ach ... už rozumím.

Sokrates: Skutečně?

Herrod: Nehledal jste psychiatrický pokoj?

Sokrates: Ne, byl jsem poslán přesně sem.

Herrod: Vy jste doktor?

Sokrates: Ano, jistého druhu.

Herrod: Jakého druhu? Myslím, že opravdu musíte být na nesprávném místě.

Sokrates: Toto je gynekologická klinika, ne?

Herrod: Proč se ptáte? Ano, je. Vy provádíte potraty?

Sokrates: Jistého druhu. Provádím potraty myšlenek ...

2. Čtyři knihy o následování Krista

Tomáš Kempenský

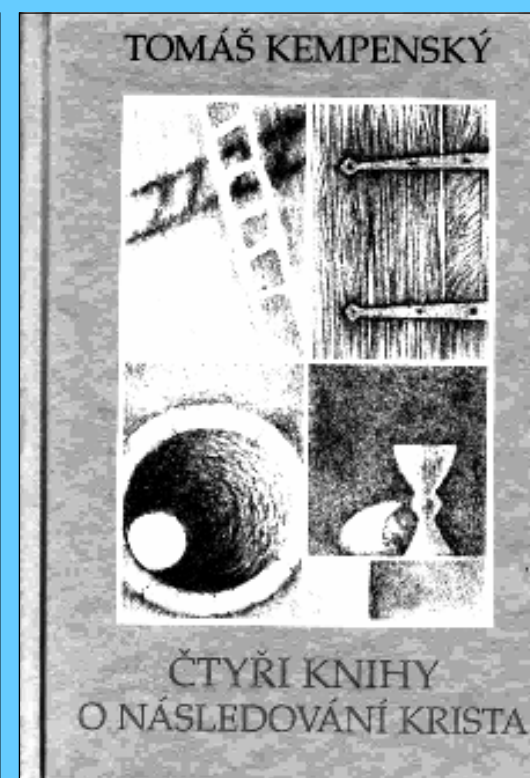
Info a běžná cena: Váz., 279 str., 188 Kč

Vydalo Nakladatelství Cesta

Rok vydání: 2008

Objednací číslo: CES0206

Tomáš z Kempenu, vlastním jménem Thomas Haemmerken (* asi 1380 Kempen v Německu – 25. 7. 1471 klášter Agnetenberg u Zwolle, Holandsko), byl augustiniánský mnich a mystik, představitel hnutí Devotio moderna a autor knihy „Následování Krista“. V klášteře Agnetenberg, kam vstoupil, byl předtím už i jeho starší bratr. Tomáš byl roku 1413 vysvěcen na kněze a

od roku 1429 byl představeným kláštera. Z jeho čtyř rukopisných kopií Bible se jedna zachovala v Darmstadtu. Jinak není z jeho poměrně klidného života mnoho známo.

Následování Krista od augustiniánského mnicha Tomáše Kempenského je po Písmu svatém nejrozšířenější knihou světové literatury. Kniha pomáhá odpoutat se od každodenního shonu a znovu najít cestu ke Kristu. Autor čelí rozpadu hodnot prostředky aktuálními i dnes.

Citáty

„V soudný den se nás nebudou ptát, co jsme četli, ale co jsme udělali.“

„Láska létá, běhá a raduje se; je svobodná a nic ji nemůže zadržet.“

„Buď vždycky trpělivý k chybám druhých, protože sám jich máš mnoho, které také potřebují shovívavost. A neumíš-li udělat sám sebe podle svého přání, jak to můžeš očekávat u druhých?“

„Pamatuj, že ztracený čas se nevrátí.“

„Všude jsem hledal klid a nikde jej nenacházel, až v koutku s knihou.“

„Nejdřív si zjednej mír sám se sebou, pak ho můžeš přinést i jiným.“

lém Tell od italského autora G. Rossiniho. Přítomným asi 50 posluchačům se také líbily modernější skladby, a tak odměnili účinkující umělce dlouhotrvajícím potleskem.

Je nutné uvést, že hostující umělci vystupovali, tak jako je tomu u všech těchto benefičních koncertů vždy, bez nároku na odměnu. Vybrané finanční prostředky budou použity na opravu největší okenní vitráže ve věži. Ta se již opravuje.

Také bychom Vás chtěli pozvat na příští benefiční koncert, který se uskuteční v neděli 21. 9. 2008 v 18 hodin opět v kostele Sv. Bonifáce v Liberci-Hanychově na závěr dnů Evropského kulturního dědictví. Kostel bude v sobotu 20. 9. a v neděli 21. 9. – tedy po oba dny – otevřen a bude zde výstava. V rámci těchto dnů bude možné vystoupit i na věž kostela a rozhlédnout se po okolí. Na tomto koncertě vystoupí známý houslový virtuos, profesor pražské AMU, Ivan Štraus a jeho dcera, houslistka Michaela Štrausová, kteří už kdysi dávno tyto koncerty odstartovali. Na klasické cembalo zahraje posluchačka JAMU v Brně Štěpánka Hájková a na fagot posluchač AMU v Praze Radovan Skalický.

Udělejte si proto čas na tento koncert, protože to bude určitě pěkný kulturní zážitek a podpoříte také dobrou věc.

Zdeněk a Radovan Skalických

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ

u sv. Antonína
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

1. Ach, ten Sokrates ...

Netradičně o umělých potratech
Peter Kreeft

Info a běžná cena: Brož., 192 str.,
11 cm × 18 cm, 169 Kč
Vydalo Hnutí pro život

Rok vydání: 2008 (1. vydání)
ISBN 978-80-904144-0-2

Dialog první – Sokrates na gynekologii

Čas: současnost, Místo: nemocnice v Aténách, Osoby a obsazení: Sokrates, Dr. Rex Herrod, gynekolog

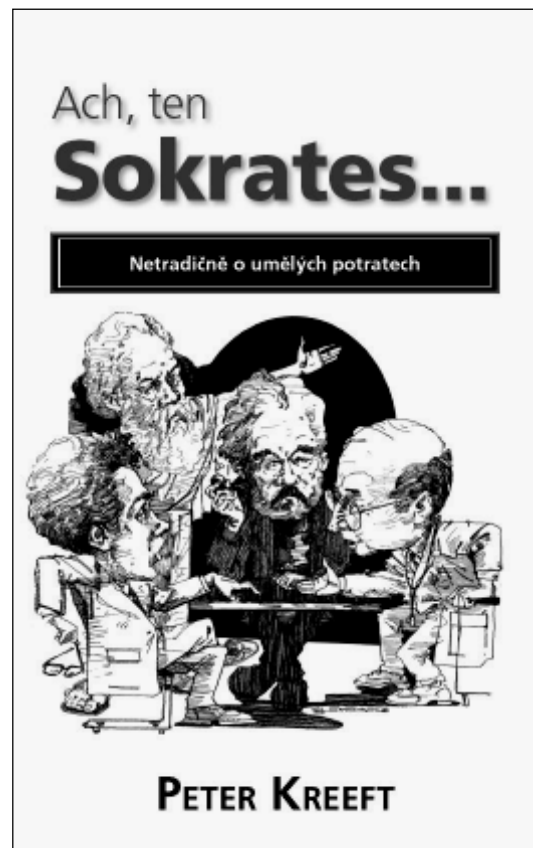
Dialog druhý – Sokrates na shromáždění filosofů

Čas: druhý den, Místo: kongresový palác v Aténách, Osoby a obsazení: Sokrates, Dr. Rex Herrod, gynekolog, profesor Attila Tarian, filosof – etik

Dialog třetí – Sokrates v psychiatrické ordinaci

Čas: třetí den
Místo: místnost č. 399 na psychiatrické klinice v Aténách

Osoby a obsazení: Sokrates, Dr. Rex Herrod, gynekolog, profesor Attila Tarian, filosof – etik

V letošním Obrázku č. 2, 8. 1. 2008 jsme otiskli v rubrice Pastorační články Pe-

ÚVODNÍK

POUŤ DO JABLONNÉHO

Rochlické poutě do Jablonného v Podještědí, konané již od roku 1991, jsou obrazem života církve: mění se okolnosti, mění se podmínky, mění se způsoby prožívání, mění se lidé – ale idea zůstává táž.

Letošní novinkou bylo uspořádání poutě, které by po vzoru reklamních sloganů bylo možno nazvat „akce tři v jednom“.

Část poutníků dojela vlakem do Lvové, odkud putovala pěšky; v této skupince bylo asi třicet poutníků, spíše poutnic.

Druhá skupina, početně nejmenší, putovala pěšky. Pět lidí (čtyři muži a jedna slečna) se sešlo v pět hodin ráno v sedle Na Výpřeži; „tradiční cestou“ přibyli před desátou hodinou do Jablonného.

Novinkou bylo putování na bicyklech, o němž podrobněji v dalším vypravování.

Jan Voženílek

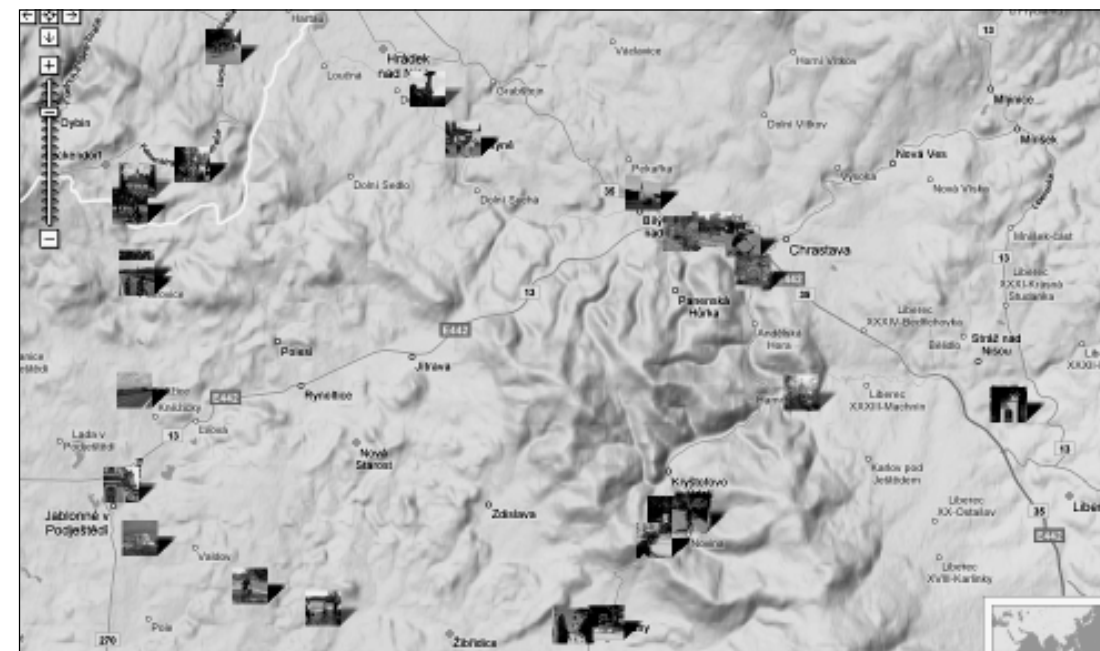
CYKLOPOUŤ DO JABLONNÉHO

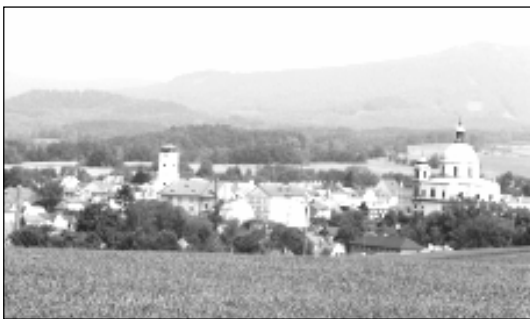
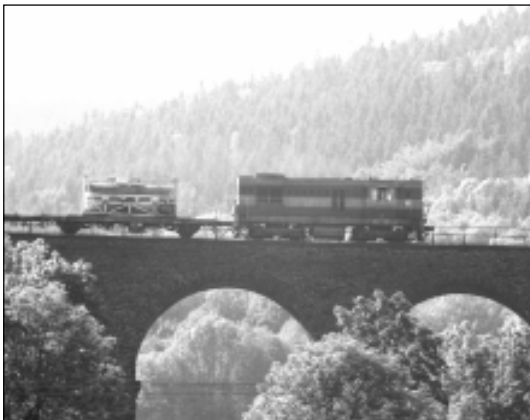
V sobotu 31. 5. 2008 v 8.00 jsme se sešli v Liberci u kulturního domu. Byla to druhá cyklistická pouť v historii rochlické farnosti (po loňských Hejnicích) a účast byla více než dvojnásobná! Na startu se nás se-

šlo pět (br. Lukáš, Martin, dva Michalové a Pavel), hned za fotbalovým stadionem se postupně přidala rodina Pilnáčková (Pepa, Jana a Matouš) a v Kryštofově Údolí ještě Petr Luksch. V té době jsme však již o jednoho cyklistu přišli, konkrétně Pavla Kucírka. Ne že by nestačil tempu, ale ve sjezdu na Stráž nad Nisou zvolil jinou trasu a setkali jsme se až v Jablonném ...

Jinak zbytek pelotonu pokračoval dle vytýčeného scénáře přes Stráž a Machnín do Kryštofova Údolí. Zde na nás čekalo největší stoupání celého dne, a to na Křižanské sedlo. Všichni je zvládli se ctí a s úsměvem. Po sjezdu do Dolních Křižan (v rychlostní soutěži zvítězil duchovní správce přezdívaný „Kamikadze“ s maximální rychlostí 68 km/h) jsme pokračovali po hezké rovinaté cestě přes Žibřidice, Dubnici a Valdov do Jablonného. Do cíle jsme dorazili cca v 10.35, takže zbylo dostatek času na uložení kol a převlek.

Po mši svaté a krátkém občerstvení „na stojato“ jsme zařadili návštěvu chalupy Reitspiessových. Organizátor akce a autor těchto řádků ještě zařadil mírný pád spojený se zaklesnutím vlastního těla do kola, takže návštěvu začal u myvadla se studenou vodou.

Po krátkém odpočinku (škoda, že tak krátkém, bylo tam velmi příjemně!) a polevce jsme se vydali na zpáteční cestu. Nejeli jsme však stejně (komu by se chtělo v tom vedru se znova drápat do Křížanského sedla), ale zamířili jsme na Petrovice a dále „nach Deutschland“. Některým se sice rozklepala kolena, že si zapomněli cestovní pas, ale jak se nakonec ukázalo, žádná hlídka nás nezastavila (jeli jsme totiž tak rychle, že by nás stejně nedohonili). Přes Kurort Lückendorf (s mírným stoupáním) a Hartau jsme se dostali zpět do rodné země.

Od hraničního přechodu jsme již vyhlíželi vhodnou hospodu, ale ani v Hrádku nad Nisou ani v Chotyni či Dolní Suché jsme si nevybrali. Zastavili jsme až v Bílém Kostele, kde bylo sice trochu těsno, avšak pivo (popř. Kofolu) nám prodali. Další část cesty pokračovala netradičně po levém břehu Nisy (proti proudu), resp. podél Jeřice. Trasa místy dobrodružná, ale zajímavá. Z Chrastavy jsme pak ještě pokračovali přes Andělskou Horu a Hamrštejn do Machnína. Zde se odpojili dva účastníci, jeden dobrovolně (Míša Zatloukal), který to má blíž domů přes Ostašov, a druhý nedobrovolně (Pavel Kučírek), který píchl.

Ostatní dojeli až do Liberce a po cca 80 km se unaveni rozjeli do svých domovů.

Na závěr mi dovoluťe vyslovit velké poděkování všem účastníkům a zvlášť velké absolutorium Pepovi Pilnáčkovi, který stačil během cesty ještě fotit. Fotky jsou dostupné na:

http://picasaweb.google.cz/jpilnacek/2008_05_31_Jablonne?authkey=9Spe-qr-su6k

Nashledanou na další cyklistické akci!

Martin Hušek

VZPOMÍNKA

Už nějaký čas uplynul od doby, kdy v rámci akce „škatulata hejbete se“, kterou mají františkáni každé tři roky, z naší farnosti zmizel otec františkán Cherubin. Někteří lidé byli z jeho odchodu smutní a někteří méně smutní. Někteří farníci ho navštívili v jeho novém působišti jednou či vícekrát, někteří farníci mu věnovali vzpomínku v modlitbě. Každý si však na něho určitě nějakým způsobem vzpomene a já tedy mohu říci, že určitě ano.

Vnesl do naší zaběhané farnosti trochu rozruchu, protože církev v Polsku je na tom jinak, nežli u nás. Přišel do naší farnosti jako většina kněží z vedlejšího Polska, kteří v České republice pro nedostatek kněžských povolání vypomáhají. Splácejí tak – jak v minulosti řekl svatý otec Jan Pavel II. – to, že sv. Vojtěch přinesl pohanům v Polsku víru. Cherubin se postavil jako správce farnosti čelem k problémům s opravami, které na něho dopadly, a musím říci, že se s jejich řešením popasoval dobře.

Hodnotu každého člověka poznáme většinou až když nám zmizí s očí a my potom v rámci dalšího životního běhu můžeme porovnávat jeho chyby, klady, zápory a další vlastnosti s jeho předchůdci a následovníky. Toto však zde nemíním hodnotit. Chtěl bych se jenom zmínit, že když přijdu do kostela v jiné farnosti, ve kterém slouží nějaký polský kněz, vždy si při slavení mše sv. na otce Cherubina vzpomenu. Je to způsobeno výslovností, kterou mají polští kněží, i když zde jsou již delší dobu. Zvláště je to v té pasáži mše svaté, kdy kněz čte po pozdvihování místo v misálu „s našimi zastaňci a stálými pomocníky“. V případě otce Cherubina ještě bylo nádherně roztomilé, jak se polským přízvukem a výslovností popral se jménem patrona našeho kostela v Hanychově – v přímluvě k němu – „se sv. Bonifacim“.

Když pak ještě v kostele v tuto chvíli zazní z kůru sloka písně „cherubíni serafíni sestupte sem dolů k nám“, vzpomínka na františkána Cherubína je dokonalá. Přejímu proto touto cestou hodně zdaru při jeho nynější péči o terciáře v Katovicích a okolí, i v celé jeho určitě ne jednoduché životní pouti. Ve svých modlitbách mu věnuji kousek své pozornosti.

Zdeněk Skalický

JUBILEJNÍ LETNÍ BENEFICE V HANYCHOVĚ

V neděli 22. 6. v 18.30 se uskutečnil v pořadí již 20. benefiční koncert v kostele Sv. Bonifáce v Liberci-Hanychově. Vystoupil na něm liberecký žesťový kvartet Absolute Brass.

Na začátku koncertu zazněla krátká úvaha. „V tomto kostele na opravených okenních vitrážích jsou německé nápisy. I my, co umíme německy méně, víme, že je to osm blahoslavenství z pera evangelisty sv. Matouše. Dá se tedy říci, že tento kostel je také kostelem blahoslavenství.“

Zajímavostí v něm je, že blahoslavenství nejsou seřazena za sebou tak, jak byla napsána autorem (např. zleva dozadu a zezadu doprava nebo naopak). Rodiny a osoby, které jsou na oknech uvedeny a které okna věnovaly, je pravděpodobně porizovaly postupně. Když se tato problematika probírala s odborníky, říkali, že na tom příliš nezáleží, protože blahoslavenství jsou samostatná a každé může být samo o sobě.

Některá blahoslavenství jsou známá více, jiná méně. Na prvním okně napravo lodi kostela je jedno z těch známějších: „Blahoslavení, kdo lační a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni.“ A asi to nejznámější blahoslavenství je pod kůrem vlevo vzadu: „Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je nebeské království.“

Při jubilejním koncertu v této kostelní prostora zazněly tedy žesťové nástroje. Zněly tady již varhany, klavír, harfa, flétny dřevěné i kovové, fagot, smyčce, dřevěné dechové nástroje a zpěv. A my si troufáme tvrdit, že v novodobé historii tohoto kostela, která začala po 2. světové válce, to bylo poprvé, kdy tady zazněly jenom samotné žesťové nástroje. Zdali tady zněly i v době před válkou, nevíme. Ale od počátků pořádání těchto koncertů bylo přáním pořadatelů, aby velkolepě znějící žesť zde zahrály.

Nádherné byly barokní skladby klasických autorů žesťové hudby M. A. Charpentiera a H. Purcella. Velice krásně se poslouchaly i tance od maďarského autora A. Farkase. Z novějších skladeb byla krásná předehra k opeře Vi-

širší dopady tohoto procesu do náboženského života Českého království a konkrétní zvraty v rámci biberštejnského libereckého panství.

¹ Již tehdy by se na četných panstvích v Českém království dala vysledovat zásada Cuius regio, eius et religio (Čí je vláda, toho je náboženství), jakkoli nebyla podložena právně, ale pouze fakticky. Tuto zásadu později kodifikoval tzv. augsburský náboženský mír z roku 1555. O tom podrobně viz Karel Korouš K temnotám v české historii – „Jak Evropa dospěla k reguli „čí je vláda, toho je víra“ v roč. 4 Obrázku, č. 10, 16. 9. 2006, s. 10n.

² Tu mám na mysli především tzv. Šestiměstí, svaz šesti hornolužických měst (Budyšín – Bautzen, Zhořelec – Görlitz, Žitava – Zittau, Lubáň – Lauban, Lobaava – Löbau a Kamence – Kamenz), těšících se značné míře autonomie a politickému vlivu. Původně byla aliance zamýšlena jako obranný spolek, později disponovala vlastními soudy, konala zvláštní sněmy a v mnoha ohledech vytvořila samostatnou politickou sílu v Horní Lužici.

³ Po skončení husitských válek nebyl Liberec označován jako pusté sídlo, a je tedy rozhodně třeba odmítnout často uváděný fakt, že byl na počátku dvacátých let 15. století vypálen.

⁴ Uvedená zmínka je obsažena v listině českého krále Ladislava Pohrobka z 3. května 1454, kterou uděluje Biberštejnům všechna jejich česká a lužická panství v léno.

⁵ Poté, co papež Pavel II. (1464 – 1471) prohlásil českého krále Jiříka z Poděbrad za kacíře, se zformovala šlechtická koalice, tzv. zelenohorská jednota, kladoucí si za cíl svržení Poděbrada. Biberštejnové se přidali na jejich stranu a z toho důvodu také vstoupili do konfliktu s královskou stranou. Zpustošení Liberce v září 1469 bylo již jen logickým vyústěním déle trvajících bojů; podobně dopadly i další biberštejnské državy Frýdlant a Hejnice.

⁶ „Item quod dictus plebanus predicto presbytero det XII gr., videlicet IV gr. infra octo dies et residuum in feria sancti Wenceslai proximo venturo sub pena predic-

ta.“ V českém překladu tedy: „Pročež nechť dá řečený plebán (liberecký) zmíněnému knězi (vratislavickému) 12 grošů, totiž 4 groše v 8 dnech, a zbytek o nejbližším svátku svatého Václava, a to pod řečenou pokutou.“

⁷ Farní kronika nese vzosný název Annales compendiosi ecclesiae Reichenbergensis sub titulo Sancti Antonii Abbatis tum domus decanalis ejusdem inchoati, je datována léty 1741 až 1832, a jistě se k ní ještě v průběhu našeho seriálu několikrát vrátíme.

⁸ Originální německý text podávám ve svém, jak doufám, věrném a zároveň pochopitelném českém překladu. „V roce 1449 nechal náš pán, pan Václav z Biberštejna, zbudovat na místě starého kostela, vypáleného husity, nový prostorný chrám. Až do té doby se konaly bohoslužby celých 28 let na faře. Nový kostel byl krásně vymalován a byl zasvěcen Svatému Antonínu Poustevníku. První bohoslužbě byl osobně přítomen náš milostivý pán.“ Je jisté, že dobrý děkan Kopsch myslil jen na slávu své farnosti, když se dopustil této zbožné lži (pia fraus). Ostatně, dějepisectví 18. století a ještě spíše kronikářství si libovalo ve využívání smyšlenek či polopравd při konstrukci čtivých příběhů z dávných věků.

⁹ Německé slovo **besatzte** bychom v tomto významu nejlépe přeložili jako obsazený či vybavený. Volně vyloženo nám tedy dokument říká, že Liberec měl v roce 1486 vlastního faráře a že farní chrám byl fungujícím Božím domem.

¹⁰ Tato nejstarší česká mapa byla vytištěna v roce 1518 v Mladé Boleslavi a je pozoruhodná tím, že sever Čech je na jižní straně mapy, poloha všech sídel je tedy obrácená. U frýdlantského panství je symbol dvou zkřížených klíčů, jednoznačný důkaz dominujícího katolicismu. Naproti tomu kalich u Českého Dubu napovídá, že zde vládli husité. Znovu opakují, že v době neexistence průzkumů veřejného mínění se náboženské vyznání celého panství určovalo podle konfesní příslušnosti vrchnosti.

Petr Kozojed

PASTORACE

MANŽELSTVÍ

(10) CO JSOU SMÍŠENÁ MANŽELSTVÍ?

Smíšené manželství je **manželství mezi křesťany různého vyznání**; ve všech případech, kterými se zabývá katolická církevní právo, přitom jde o manželství katolíka a osoby platně pokřtěné v jiné (tj. nekatolické) křesťanské církvi (církevním společenství).

K tomu tři poznámky:

1. Dříve se jako smíšená označovala také manželství katolíka s osobou nepokřtěnou; po roce 1983 došlo k terminologické změně – zúžení rozsahu pojmu.

2. Křest nekatolíka je platný, pokud byl **udělen v souladu s katolickými předpisy** – jedním z nich je např. Direktář k provádění ekumenických principů a norem – tzv. Ekumenický direktář.

3. Manželství, kde mezi jednou stranou, druhou stranou a oddávajícím je aspoň jeden římský katolík a aspoň jeden katolík východního obřadu (např. řeckokatolík), není smíšeným manželstvím. Těmto manželstvím bude věnována zvláštní část našeho seriálu

Smíšená manželství jsou zakázána (o zákazu jsme podrobněji pojednali v minulé části seriálu). Zákaz může odstranit ordinář svým dovolením (licenci). Aby ordinář takové dovolení udělil, musejí být splněny tyto podmínky: katolický snoubenec prohlásí, že je připraven chránit svou víru a ze svých sil usilovat o křest svých dětí v katolické církvi a o jejich katolickou výchovu; druhý snoubenec je o tomto závazku katolického snoubence informován; oba snoubenci jsou poučeni o cílech a podstatných vlastnostech manželství a tyto cíle nevyklučují. Katolický snoubenec písemně potvrdí svůj závazek ve snubním protokolu; nekatolický snoubenec pak písemně potvrdí, že o jeho závazku byl informován. Pokud takové prohlášení odmítne podepsat, postačí místo něj svědectví dvou svědků (kterými může být farář a druhý ze snoubenců).

Uzavírání smíšeného manželství se musí dít kanonickou formou, tedy v katolickém kostele s asistencí katolického duchovního. Pokud by to však nebylo možné (či vhodné), lze v souladu s dispensí ordináře manželství platně uzavřít obřadem jiné církve či jen ob-

čanskou formou. Zdůrazňuje se, že manželství vzniká právě v jednom okamžiku, nelze tedy uspořádat dvě svatby po sobě ani „současně“, jednu katolickou a druhou nekatolickou. Nekatolický duchovní nesmí asistovat (= přijmout manželský slib, předsedat liturgickému shromáždění) při katolickém sňatku, podobně katolický duchovní nesmí asistovat v nekatolickém kostele. Uvedený zákaz ovšem neznamená, že by duchovní nekatolické strany nemohl být obřadu v katolickém kostele aktivně přítomen. Podrobnosti stanovuje Ekumenický direktář: „Na žádost snoubenců může místní ordinář dovolit katolickému knězi pozvat duchovního z církve či církevního společenství druhého partnera, aby se zúčastnil uzavření manželství, čel z Písma, pronesl krátké povzbuzení a udělil manželům požehnání.“

Závazek vychovávat děti v katolické víře musí být pochopitelně chráněn trestním ustanovením Kodexu církevního práva. Kán. 1366 proto praví: „Rodiče nebo kdo jsou na jejich místě, kteří dají své děti pokřtít nebo vychovávat v nekatolickém náboženství, budou potrestáni nápravným (trestem, tj. exkomunikací nebo interdiktém) nebo jiným spravedlivým trestem“ (u východních církví kán. 1439).

Jak tomuto ustanovení rozumět? Především si všimněme, že závazek katolické strany je relativní, co do křtu a víry dětí (ze svých sil), ale nepodmíněná, co do víry této strany. Naproti tomu trest za zločin proti náboženství, popsáný v kán. 1366, je nepodmíněný, tj. trest bude vždy vynesen. Ovšem tato nepodmíněnost není absolutní a oba příkazy jsou naopak v jednotě. Jak to? Je to dáno nadřazenou klasickou kanonickou (tj. církevně právní) zásadou: Nemo potest ad impossibile obligari (Nikdo nesmí být nucen k tomu, co je pro něj nemožné; rozlišujeme nemožnost fyzickou, absolutní, a morální, která by vyžadovala heroické nasazení, nebo by hrozila extrémním zlem – takové závazky lze přijmout jen dobrovolně). Čili, je-li splnění této povinnosti pro katolickou stranu nemožné, takže prokáže, že toto splnění je nad její síly, nebude trestána. Tomu odpovídá i to, že ve zmíněném trestním kánonu je řeč o

„spravedlivém trestu“, tj. o posouzení situace.

Výše zmíněný direktář záležitost interpretuje, jak je dnes často zvykem, mnoha popisy: „Katolický rodič bude při plnění svého závazku předat katolickou víru dětem respektovat náboženskou svobodu a svědomí druhého rodiče a bude se starat o jednotu a stálost manželství a o udržování rodinného společenství. Pokud přes veškerou snahu děti nejsou pokřtěny a vychovávány v katolické církvi, katolický rodič neupadá do trestu předepsaného kanonickým právem. Zároveň však nepomíjí jeho závazek předávat dětem katolickou víru. Tento požadavek se naplňuje například tím, že katolík aktivně přispívá ke křesťanské atmosféře domova; činí slovem i příkladem vše pro to, aby umožnil členům rodiny vážit si specifických hodnot katolické tradice; dělá všechno pro to, aby byl o své vlastní víře dobře informován, a byl tak schopný ji vysvětlovat a hovořit o ní; modlí se s rodinou za milost jednoty křesťanů podle Boží vůle.“

Jan Voženílek

Foto

- *Wikipedie: „Některé skupiny nepovažuje většina křesťanů za součást křesťanství, ačkoliv oni sami se za křesťanské církve či společnosti považují. Mezi ně patří např. Svědkové Jehovovi, Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů (Mormoni).“ Wikipedie ale obě společnosti mezi křesťanské církve řadí, stejně jako např. Novoapoštolskou církev v České republice. O tom, zda je ta či ona společnost křesťanská, rozhoduje to, zda uděluje platný křest. Tak např. Masaryk byl sice platně pokřtěn, avšak jeho manželka*

byla unitářka; jejich manželství proto nemohlo být smíšené, ani kdyby jej v církvi chtěli uzavřít.

Na obrázku je unitářská svatba v Zámecké zahradě v Řepíně.

ROK SVATÉHO PAVLA (2)

DEKRET Apoštolské Penitenciárie k získání odpustků během Roku sv. Pavla

URBIS ET ORBIS

DECRETUM

U příležitosti dvoutisíciletého výročí od narození sv. Pavla, apoštola,

budou uděleny zvláštní odpustky.

U příležitosti blížící se liturgické slavnosti Apoštolských knížat chce Svatý otec, v rámci své pastorační péče, zavčas poskytnout věřícím duchovní poklady pro jejich posvěcení, aby tak mohli v této milostiplné a příhodné době upevnit svá předsevzetí týkající se nadpřirozené spásy, a to již od prvních nešpor uvedené slavnosti, určené zejména ke cti Apoštola národů, jehož dvoutisícileté výročí pozemského narození si připomeneme.

Římský biskup nabízí universální církvi dar odpustků, který skutečně usnadňuje dosažení většího vnitřního očistění. Toto očistění oslavuje blaženého apoštola Pavla, upevňuje v srdcích věřících nadpřirozený život a láskyplně je vede k tomu, aby nesly plody dobrých skutků.

Apoštolská Penitenciárie, pověřená Svatým otcem přípravou a vydáním dekretu o poskytování a získávání odpustků v průběhu celého Roku sv. Pavla, poskytuje tímto dekretem, vydaným v souladu s přáním papeže, následující milosti:

I. Všem jednotlivým věřícím křesťanům, kteří opravdově litují svých hříchů, jsou náležitě očistění svátostí pokání a posílení svatým přijímáním, kteří se s úctou vydají na pouť do papežské basiliky Sv. Pavla za hradbami na ulici Ostiense a pomodlí se na úmysl Svatého otce, jsou přiznány a uděleny *plnomocné odpustky* časného trestu za jejich hřích, poté co obdrželi svátostné odpuštění hříchů a prominutí svých nedostatků.

Plnomocné odpustky budou moci získat věřící křesťané jak pro sebe, tak pro zemřelé, a to tolikrát, kolikrát splní předepsané úkony; v platnosti zůstává norma, podle kte-

českých grošů a tím jejich pomoc katolickému táboru zdaleka nekončila. Zůstávali ve spojení s katolickou Lužicí², podíleli se na zajišťování bezpečnosti celého liberecko-frýdlantského regionu a vstupovali i do širších politických koalicí celozemského dosahu. Přirozeně se tak dostalo jisté nevítané pozornosti ze strany husitů i Liberci, třebaže ten zdaleka nepatřil mezi hlavní biberštejnská sídla. Během 20. a 30. let 15. století protáhly okolo městečka různé husitské vojenské skupiny hned několikrát, což mělo nepříznivý vliv na místní život. Míra škod však nebyla natolik rozsáhlá, celá oblast se velmi brzy vzpamatovala.³ Liberec je v roce 1454 poprvé výslovně uveden jako městečko⁴, byť fakticky nepředstavoval více než chudou a nevýstavnou vesnici.

Jestliže jsem ovšem chválil pány z Biberštejna za postoj během husitských bouří, jejich averse a konečně i otevřený odboj vůči králi Jiřímu z Poděbrad vystavil celý region značnému nebezpečí. 6. září 1469 byl Liberec Poděbradovými vojsky vypálen, což znamenalo nepochybně největší katastrofu v dosavadních městských dějinách.⁵ Naštěstí se však jednalo o neštěstí na dlouhou dobu poslední, po roce 1469 se celé Liberecko těšilo relativně dlouhému období vzestupu, vrcholícímu v druhé polovině 16. století a na počátku 17. věku.

Ovšem je třeba se vrátit k vlastnímu tématu tohoto seriálu, totiž k libereckým duchovním správcům či, šířeji vymezeno, k duchovním dějinám Liberecka. Informací z této oblasti je pro sledované období naprosto minimum, prakticky až do nástupu luterství v druhé třetině 16. století lze dohledat jen jednotlivé a značně nesourodé pramenné doklady.

Jediná přímá a nezpochybnitelná zpráva o správci liberecké farnosti se vztahuje k září roku 1421, a připomíná událost, která by jistě neměla být pro kněze příliš běžná a vítaná. Onoho pozdního léta se totiž liberecký farář Jan a jeho stejnojmenný vratslavický spolubratr sešli u rozhodčího soudu Jana z Dubé, který měl porovnat jejich blíže nespecifikované rozepře. Zcela jistě však nešlo o nic závažného. Když se totiž objevila reálná hrozba, že poražená strana

bude muset vítězi zaplatit 8 kop českých grošů, velmi rychle si oba kněží uvědomili, jaký by to na jejich chudé farnosti mělo dopad. Zchladili tedy horké hlavy a vzájemně se domluvili na příměří. Žalující vratslavický farář se zavázal vrátit libereckému Janovi žalobní (půhonou) listinu, a Jan naopak přislíbil odvést vratslavickému spolubratru 12 grošů.⁶ Z uvedeného vyplývá, že liberecký farář se na počátku husitských bouří mohl ještě plně spolehnout na ochranu svého patronátního pána a věnovat se plně duchovní správě. Další Janovy osudy mi nejsou známy, po roce 1421 se v dostupných pramenech nepřipomíná.

V roce 1449 měl být podle některých zdrojů z popudu Václava z Biberštejna znovu vybudován poničený farní chrám Svatého Antonína Poustevníka. Spojení **měl být** je však v předcházející větě podstatné, neboť řečená událost je v dnešní historické literatuře zpochybnována. Chybějí totiž hodnověrné soudobé prameny, které by bohužel čin Biberštejnů zaznamenaly. Jestliže tedy bylo přistoupeno k přestavbě či novostavbě libereckého kostela, zcela jistě se to odehrálo jindy a za jiných okolností, než jak se nás snaží přesvědčit autor liberecké farní kroniky⁷ z konce 18. století, zdejší děkan Anton Ignaz Kopsch.⁸ Snad mohlo dojít k renovaci chrámu po velkém požáru městečka v roce 1469, ale ani o této pohromě a případných důsledcích nevíme téměř nic.

Konečně i poslední „předluterská“ připomínka liberecké farnosti se váže ke zdejšímu farnímu chrámu. V souvislosti s majetkovými spory mezi Biberštejn, Janem z Házmburka a Mikulášem Dachsem se připomíná v květnu 1486 „**die besatzte Kirche zu Reichenberg**.“⁹

Jestliže neznáme mnoho podrobností z druhé poloviny 15. a z počátku 16. století, přece jen můžeme být ohledně fungování liberecké katolické církve mírnými optimisty. Vždyť ještě v roce 1518 na Mapě země České Mikuláše Klaudyána je frýdlantské panství, pod které Liberec spadal, vyznačeno jako katolická doména.¹⁰

V příštím příspěvku se přeneseme do složitých problémů 16. století. Bude nás zejména zajímat razantní nástup luterství,

č. 5, 16. 4. 2004, s. 13n. a v roč. 3, č. 11, 15. 10. 2005, s. 20nn.

⁸ Obrázek uvedl jmenné seznamy mnoha takových katolíků, naposledy v roč. 5, č. 3, 6. 2. 2007, s. 21nn., kde jsou odkazy na předchozí články.

⁹ Portréty některých jsou v knize VIXI – Paměti nezařaditelného od Richarda Pipe-se, kterou Obrázek doporučil v roč. 4, č. 9, 11. 8. 2006, s. 22n.

¹⁰ S portrétem tohoto muže se lze seznámit v letošním Obrázku č. 5, 6. 4. 2008, s. 8n., a o Reaganovi se můžete více dozvědět v knize John O'Sullivanova Prezident, papež a premiérka doporučené v tomto roč. Obrázku č. 1, 2. 12. 2007, s. 28.

Roman Joch

Foto

- Arcibiskup Fulton (Peter) John Sheen
- Tento kostel v El Pasu, kde byl arcibiskup Sheen pokřtěn, už neexistuje.

- Avery Robert kardinál Dulles, SJ

ARCIBISKUP BURKE, AKTUALIZACE

Už to budou dva roky, co jsme v roč. 4 Obrázku, č. 10, s. 14nn. popisovali další pokračování životní dráhy pozoruhodného Američana, arcibiskupa Burkeho. Teď, 27. 6. 2008, vydala Vatikánská informační služba opět zprávu:

„Svatý otec – jmenoval arcibiskupa Raymondona Leo Burkeho, U. S. A., prefektem Nejvyššího tribunálu Apoštolské signatury.“

Kdo to je prefekt a co to je Nejvyšší tribunál Apoštolské signatury, čtenáři Obrázku vědí; náhodný zájemce může nahlédnout do 5. části seriálu Jana Voženílka Služby a úřady v církvi v roč. 3, č. 3, 15. 5. 2005, s. 4nn. A jako jsme předloni tušili, že tehdejší článek o rodáku z Wisconsinu nebude poslední, tentokrát je to jisté. Takže už v příštím Obrázku?

br. Felix OFM

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (6)

Poslední příspěvek laskavého čtenáře zavedl do přelomové historické epochy, již odstartovalo husitské hnutí. To znamenalo zásadní zvrat v mnoha dlouhodobých historických procesech a zcela pozměnilo také podobu a příští fungování české katolické církve. Pojednání o této situaci z hlediska celozemského bylo nezbytně nutným a, jak doufám, srozumitelným úvodem k vylíčení husitské epochy na Liberecku. V tomto pokračování se pokusíme zjistit, jakým způsobem se postavili k nově se šířícímu utrakvistu liberečtí patronátní páni z Biberštejna. Jestliže to prameny dovolí, navštívíme také libereckou faru a poodhalíme osudy zdejších duchovních správců a jejich kostela po roce 1420.

Již dříve jsem uvedl, že patronátní páni měli obecně značný vliv na církevní dění na svých panstvích. Takové privilegium si vysloužili především jako podstatní mecenáši duchovních institucí a též jako přirození garanti jisté stability a klidu. Tato úloha se

během husitského období nebývala zvýraznila a jejich jednání mělo rozhodující váhu pro náboženskou orientaci poddaných.¹ Farář toho kterého místa se totiž v době permanentního ohrožení ze strany utrakvistických frakcí, ale i některých lapků z řad nižší šlechty přirozeně obracel jako ke svému jedinému pozemskému útočišti právě k patronátnímu pánu. Záleželo pak na onom šlechtici, zda se přidal na stranu ka-lišníků či setrval při staré víře.

Sama poloha Liberce nedaleko významné obchodní cesty ze Zhořelce do Čech, blízkost Lužice a sousedství dalších důležitých panství udělala z držav Biberštejnů lákavý cíl pro nájezdy husitů, třebaže jejich intenzita se zdaleka nevyrovnala podmínkám jihočeským a východočeským. Biberštejnové jako rod původem německý přirozeně nejevil přílišné pochopení pro české husitství a v nastávající konfrontaci se jednoznačně postavili na stranu katolického tábora, v očích většiny šlechty personifikovaného osobou českého krále Zikmunda Lucemburského. Již v roce 1420 poskytli Biberštejnové zkoušenému panovníku 1 000 kop

ré je možné získat plnomocné odpustky pouze jednou za den.

Aby modlitby, které se konají během těchto posvátných návštěv, intenzivněji vedly a povzbuzovaly duše věřících k uctívání památky sv. Pavla, bylo stanoveno a nařízeno následující: každý věřící se kromě svých modliteb před oltářem s Nejsvětější svátostí, podle své zbožnosti, vydá ke konfesnímu oltáři, kde se upřímně pomodlí Otčenáš a Vyznání víry a připojí invokace ke cti Blahoslavené Panny Marie a sv. Pavla. Tato úcta musí být neustále úzce spojena s památkou Knížete apoštolů sv. Petra.

II. Věřící křesťané různých místních církví po splnění běžných podmínek (svátost smíření, svatě přijímání a modlitba na úmysly Svatého otce), s vyloučením jakékoliv náklonnosti k hříchu, mohou získat *plnomocné odpustky*, když se budou účastnit veřejného posvátného obřadu nebo pobožnosti ke cti Apoštola národů; ve dnech slavnostního zahájení a ukončení Roku sv. Pavla na všech posvátných místech; v ostatní dny stanovené místním biskupem na posvátných místech zasvěcených sv. Pavlu a ve prospěch věřících i na jiných místech, určených biskupem.

III. Věřící, kterým brání nemoc nebo jiná legitimní a zřejmá příčina, vždy s duší zbavenou jakéhokoliv hříchu a s předsevzetím, že splní běžné podmínky hned, jakmile to bude možné, mohou také získat *plnomocné odpustky*, když se duchovně připojí k některé jubilejní oslavě ke cti sv. Pavla a obětují Bohu své modlitby a utrpení za jednotu křesťanů.

Kněží, kteří byli příslušnou církevní autoritou pověřeni zpovídáním, by měli přijmout věřící vstřícně a velkodušně, aby jim tak usnadnili obdržení všech potřebných milostí.

Tento dekret platí pouze během Roku sv. Pavla. Jakékoli opačné ustanovení není překážkou.

Vydáno v Římě, v sídle Apoštolské Penitenciárie, dne 10. května, 2008 let od vtělení Páně, na vigílii Seslání Ducha Svatého.

kard. JAMES FRANCIS STAFFORD
vrchní penitenciář

✠ GIANFRANCO GIROTTI, O. F. M. Conv.
titulární biskup z Mety, regent

Poznámka: Vyskytla se připomínka, že asi hodně věřících skoro nic o odpustcích neví, ale dobře vědí, že „Hus proti nim brojil“. V Obrázku lze najít vysvětlení, co odpustky jsou a k čemu slouží: Základní poučení o odpustcích je v roč. 1, č. 1, 30. 10. 2003, s. 3n., č. 2, 21. 11. 2003, s. 4., porciunkulový odpustek je vysvětlen v roč. 2, č. 9, 2. 8. 2004, s. 4n. a odpustků se týkala také otázka 7 v roč. 3, č. 7, 16. 6. 2005, příloha s. 5.

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (3)

V předchozí stati o gregoriánském chorálu jsme se pouze letmo zmínili o tzv. **hodinkách**, což je starší, lidový název pro **denní modlitbu církve**, jinak také **breviář**, či dnes už méně používané, latinské označení **officium**¹. Jedná se o stále ještě ne všeobecně známou, ale velmi důležitou součást aktivního prožívání katolické víry. Avšak tato je po slavení oběti mše svatě druhým pilířem katolické liturgie. Protože téma těchto příspěvků představuje latinský, gregoriánský chorál, přidržíme se v případě denní modlitby církve zmíněného latinského výrazu officium. (Seriál Jana Voženílka o dnešní podobě této bohoslužby, ovšem bez podstatných historických souvislostí, mají čtenáři Obrázku k dispozici v celkem pěti pokračováních: v č. 9 roč. 3 až č. 1 roč. 4.)

Jako liturgický kalendář zobrazuje slavení mešní liturgie v průběhu roku, tak officium provází modlitbami během dne. Pro officium jsou stanovena konkrétní časová údobí v průběhu dne – určité hodiny, což nám osvětluje, proč se dříve říkalo této modlitbě **hodinky**. Modlit se pravidelně breviář bylo a stále je povinností všech katolických kněží a mnichů, v dnešní době „moderněji“ řeholníků. Upozorníme ale, že dnes už i pro všechny katolíky jsou ranní chvály a nešpory – viz dále – stanoveny jako základ (tzv. cardo, osa) každodenního styku s Pánem; jsou jim naléhavě doporučeny.

Jaká je spojitost officia s chorálem? V době před 2. vatikánským koncilem a s nepřerušovanou kontinuitou života v klášterních komunitách zcela nepochybná, ba zásadní.

Oficium se jako pravidelná modlitba dne zmiňuje ve spisech církevních otců ve 3. století. Po ediktu císaře Konstantina v r. 313 nastává svobodný rozvoj a formace i v tomto případě. Později se začíná rýsovat určitá

odlišnost hodiněk „světského“ kněžstva – jakýsi ritus katedrální – a příslušníků řádů, tedy ritus monastický, mnišský. Právě mniši měli na vývoj officia zásadní vliv.

Prvními mnichy byli vlastně poustevníci. Známe například jednoho z prvních, **sv. Antonína Poustevníka/Opata**, řečeného **Veliký** (* polovina 3. stol. v místě dnešního Qiman al Arus u Ihnasyyah al-Madinah, za Římanů Keman u Herakleopolis Magna, v Horním Egypťe – † 356, hrob původně neznámý, od r. 1491 kostel St. Julien v Arles), jemuž je zasvěcen hlavní kostel liberecké farnosti. Vynecháme-li počáteční fázi řeholních společenství, postoupíme k největší postavě západního mnišství, **sv. Benediktovi** z Nursie

(* kolem 480 v Nursii, Norcia v Umbrii – † 547 v Monte Casino). Tento muž, patron křesťanského Západu a Evropy, stanovil jasnou, originální a praktickou koncepci života v řádové komunitě a neméně jasně vyznačil pravidla a rozsah tzv. chórových mod-

liteb officia. Jejich součástí byl i zpěv žalmů, čímž se konečně dostáváme ke styčnému bodu s chorálem.

Základním postojem mnicha má být podle sv. Benedikta neustálé přebývání v Boží přítomnosti, který má být dále zintenzivněn společnou modlitbou. Při zpěvu žalmů tedy nebylo hlavním smyslem rozmyšlení nad každým pronášeným slovem, ale odpoutání se od vlastních myšlenek a obrácení mysli k Bohu. Chorální zpěv žalmů byl pro tuto kontemplaci živou vodou. Rozbor officia není naším cílem, nevyhneme se však částem, kde měl chorál své místo. Podle sv. Benedikta začínalo officium tzv. **matutinem**², což je podle našeho rozdělení dne čas přibližně mezi druhou a třetí hodinou ranní. Tato „hodinka“ byla z celého officia nejdelší, o nedělích a svátcích trvala i více než dvě hodiny. Vynikala velkou rozmanitostí forem: žalmy s antifonami se střídaly s recitativy a melodicky bohatými zpěvy responsorií. Po matutinu přicházejí za rozbřesku, mezi pátou a šestou hodinou ranní, **laudes**³, které tvořily především chvalozpěvy na počátku dne. Poté následovaly čtyři tzv. menší hodinky – **prima**, **tertia**, **sexta** a **nona**, avšak nejednalo se o první, třetí, šestou a devátou hodinu odpolední. Ve středověku byly počítány dvojí hodiny – **denní**, od východu do západu slunce a **noční** – od západu do východu slunce. Tedy – laudes se konaly první, třetí, šestou a devátou hodinu **od východu slunce**. Večerními hodinkami pak byly přibližně okolo páté hodiny odpoledne **nešpory**⁴, v jejichž závěru znělo slavné novozákonní **kantikum**⁵ **Magnificat (Velebí má duše Hospodina)**. Tento celodenní cyklus officia uzavíral **kompletář**⁶, který obsahoval především prosby za pokojný odpočinek a ochranu během nadcházející noci. Uvedené odlišení obsahu ranních chval a nešpor je podstatné – proto když se v druhé polovině minulého století pro nešpory občas navrhoval název večerní chvály, nebylo možno tento návrh přijmout.

Hlavní náplní officia, jak už jsme zmínili, byl zpěv žalmů, čili **psalmodie**⁷. Způsob jeho provádění prošel dlouhým vývojem a díky prostředí ztišení a kontemplace mnišských komunit dospěl k dokonalosti v míře, jakou si dnes nedovedeme představit. Ob-

přítel, jenž měl snad největší vliv na formování jeho názorů, publicista William F. Buckley¹⁰. Či např. autoři Reaganových projevů Peggy Noonanová, Tony Dolan a Patrick Buchanan. Všechno katolíci, většinou Irové. Ostatně, Reagan samotný byl Ir, jeho otec byl katolík, ale matka jej po rozvodu vychovala jako protestanta.

Jinými slovy, můžeme jen s mírným přeháněním říci, že Studenou válku vlastně vyhráli a Sovětský svaz porazili irští katolíci v Reaganově vládě. Bývalí členové strany Know-Nothing, ať již jsou nyní kdekoli, se musí divit: ti, které kdysi považovali za ohrožení americké svobody, nakonec americkou svobodu prozatím zachránili.

¹ Tzv. Velký hlad (irsky An Gorta Mór či An Drochshaol) byl katastrofální hladomor, který postihl Iry v letech 1845 – 1849. Jeho vyvolávající příčinou byla totální neúroda brambor, primárního zdroje potravy (dlouhé vlhké počasí podpořilo masivní rozšíření houbových chorob brambor, zejm. plísňe bramborové. Velká Británie nejen že odmítla Irsku účinně pomoci, ale pokračovala v ekonomické politice, která Irsko ničila. Odhaduje se, že během hladomoru zemřelo půl až jeden a půl miliónu lidí (z více než osmi miliónů) a další dva milióny uprchly hledat si obživu jinde (nejčastěji v USA, Kanadě či Austrálii, ale i ve Velké Británii) – tzv. irská diaspora. Tradičně špatný vztah Irů k Angličanům to dále umocnilo. Trend poklesu obyvatelstva i po odvrácení pohromy zákonitě pokračoval až do 20. století, kdy přesáhl 40 %. Stejně tak i dnes: Ti, kteří způsobili současné vymírání evropského obyvatelstva (potraty, antikoncepci, zvýhodněním bezdětných), vědí, že i kdyby někdo tento trend v Evropě přibrzdil, úbytek bude i tak pokračovat.

² Původ názvu Know-Nothing tkvěl v napůl tajné organizaci strany. Když se členové tázali na jeho aktivity, předpokládalo se, že odpoví: „Nic nevím.“

³ Dodnes jsou to, spolu s Kalifornií, „modré“ státy, které volí převážně demokracie (letos je jejich kandidátem Barack Hussein Obama – člen nové United Church of Christ, založené roku 1959), na rozdíl od „červeného“ středo- a jihozápadu, kde mají

převahu republikáni (jejich letošním kandidátem je John Sidney McCain – irsko-skotské jméno, ale baptista).

⁴ Venkované, většinou protestanti, považovali snad dílem oprávněně města za semišské zločinu (alkoholismu, prostituce, mafie), ale mylně to kladli za vinu převažující náboženské příslušnosti obyvatelů měst – katolíků a židů. V presidentských volbách 6. 11. 1928 byl katolík Alfred Emanuel Smith, Jr., považovaný za „mokrého“, poražen kvakerem Herbertem Clarkem Hooverem, který byl příznivcem prohibice, „suchý“. Je zajímavé, že prohibice se týkal jediný (18.) dodatek americké ústavy, který byl pak zrušen (21. dodatkem).

⁵ Fulton (křtěný jako Peter) John Sheen byl Irem po matce a z poloviny po otci. Narodil se jako nejstarší ze čtyř synů 8. 5. 1895 v El Pasu ve státě Illinois, na kněze byl vysvěcen 20. 9. 1919 a na biskupa 11. 6. 1951. Napřed byl světícím biskupem v New Yorku, od roku 1966 sídelním biskupem v blízkém Rochesteru. Hodně se věnoval médiím a politice, ale ne dost svým diecézánům. Střídal své názory na účast USA ve vietnamské válce, v srpnu 1967 ji pak odsoudil. Nakonec resignoval ze svého úřadu a byl 6. 10. 1969 jmenován titulárním arcibiskupem Newportu (Wales). Tak mu bylo umožněno věnovat se naplno publikační a mediální činnosti. 2. 10. 1979 v katedrále Sv. Patrika v New Yorku ocenil Sheena Jan Pavel II. slovy: „Hezky jste psal a mluvil o Pánu Ježíši Kristu. Jste loajální syn církve.“ Biskup Sheen zemřel v New Yorku 9. 12. 1979 a je pochován v kryptě katedrály Sv. Patrika. Jedná se o jeho blažorečení.

⁶ Avery Robert kardinál Dulles, SJ, se narodil 24. 8. 1918 v Auburnu ve státě New York. Na kněze Tovaryšstva Ježíšova byl vysvěcen 16. 6. 1956. 21. 2. 2001 byl povýšen do hodnosti kardinála a jmenován kardinálem-jáhmem. Není tedy biskupem, podobně jako jiný kardinál-jáhen, asi o dva roky později jmenovaný Čech, Tomáš kardinál Špidlík, SJ.

⁷ O tomto sovětském vyzvědači nasazeném na Státním departementu USA psal Obrázek dvakrát, v souvislosti s knihou Whittakera Chamberse Svědek: v roč. 2,

Sheen⁵. Ten přivedl ke konverzím do Katolické církve mnohé protestanty. Ostatně, 50. léta byla jakýmsi obdobím expanse Katolické církve a mnoha konverzí, dokonce i ze strany protestantské smetánky. Ve vlivné a bohaté rodiny Dullesů, působící v bankovníctví, právní profesi a v politice, která byla symbolem WASP, se stalo toto: John Foster Dulles se v 50. letech stal americkým ministrem zahraničí, jeho bratr Allan Dulles ředitelem CIA a Johnův syn, Allenův synovec, jako student na Harvardu konvertoval (1940) ke katolicismu a stal se knězem. Dnes je to Avery kardinál Dulles⁶.

Jinými slovy, jeden americký kardinál Svaté církve římské je synem bývalého amerického ministra zahraničí a synovcem bývalého ředitele CIA. Neexistuje snad větší symbol propojení katolicismu s americkým establishmentem.

Američtí katolíci měli v tu dobu (vlastně dodnes) speciální zálibu sloužit nejen v armádě, ale především v policii a v tajné službě – v FBI a CIA. A právě proto, že byli katolíky, byla u nich oprávněná jistota, že nebudou zrádci, tedy komunisty. Tak se stávalo v 50. letech, že absolventi katolických universit Fordham a Georgetown, kteří sloužili v FBI, prověřovali hochy z bohatých

protestantských rodin, kteří navštěvovali nejprestižnější protestantské university Harvard, Yale a Princeton a pracovali na Ministerstvu zahraničí, zda nejsou zrádce, tj. komunisté (jakým byl např. zrádce Alger Hiss⁷). Jen si to představte: katolíci prošetřovali WASP!

Jinými slovy, Katolická církev dosáhla v 50. letech svého vrcholu a plného společenského uznání. Není divu, že právě na konci této dekády byl první katolík – John F. Kennedy – zvolen prezidentem USA. Být katolíkem již nebylo žádnou diskvalifikací.

Pak přišla 60. léta a pomalý rozval Katolické církve, který trvá dodnes. Mnozí katolíci opustili striktní antikomunismus a např. jesuitští bratři Berriganové stáli v čele odporu vůči válce ve Vietnamu. Mnozí katoličtí teologové, včetně některých kněží, začali obhajovat antikoncepci, potraty i homosexuální vztahy. Mnohé katolické řeholnice začaly uctívat bohyni „Matku Zemi“ ... Nastal masivní odpad mnohých katolíků od katolické ortodoxie. Stali se vlastně již jen nominálními-podle jména katolíky. Proto v dnešní Americe není zvláště nalézt „katolického“ politika, jenž obhajuje a podporuje potraty⁸. V 80. letech dokonce katolická hierarchie – biskupové – opustili antikomunismus a dělali vše pro sabotování Reaganova pokusu zvítězit ve Studené válce. V pastýřském listu za pastýřským listem kritizovali Reaganovu snahu závody ve zbrojení srazit Sovětský svaz na kolena.

Ale naštěstí nikoli katolíci všichni. V 80. letech existovala v Americe skupina katolických laiků, kteří byli silnými antikomunisty (vychovanými a vzdělanými ve 40. – 50. letech, kdy Katolická církev byla ještě antikomunistickou institucí) a sloužili na prominentních místech v Reaganově vládě. Byl to například irský katolík William Casey, ředitel CIA (za války působil v americké tajné službě v okupované Francii). Nebo zástupce ředitele CIA, velvyslanec Vernon Walters, jenž se vždy nacházel na těch nejžhavějších místech Studené války. Byli to například Reaganovi poradci pro otázky národní bezpečnosti Richard Allen a William Clark. Nebo jeho první ministr zahraničí, generál Alexander Haig⁹. Nebo Reaganův

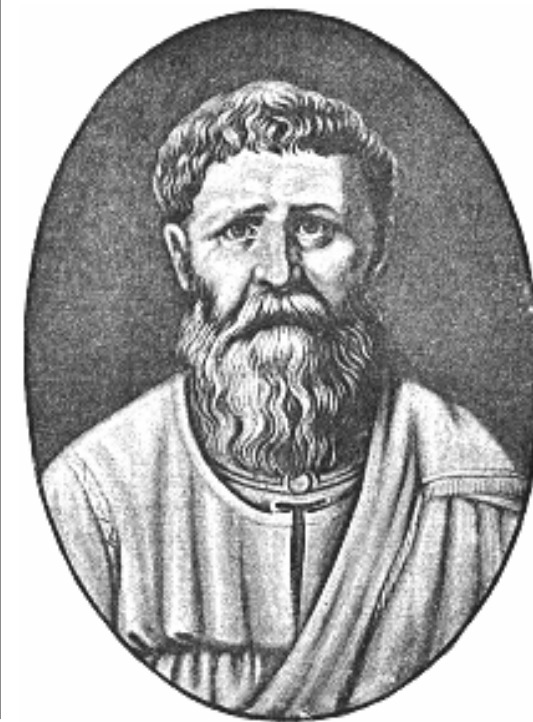
vykle probíhal takto: sbor mnichů se rozdělil na dvě poloviny, které zasedly do chórových lavic – ještě dnes stojících v klášterních kostelích proti sobě – a tyto skupiny se střídaly v přednesu jednotlivých veršů žalmu. Střídavý způsob zpěvu neunavoval a jednohlasý zpěv chorálu se svou volně plynoucí melodií neoposlouchá. Přirozený rytmus obdivovali již církevní Otcové, kteří psalmodii poeticky přirovnávali k poli obilí, vlnícímu se v letním větru.

Současný člověk, „odkojený“ chvatem a nestálostí dnešní doby, po seznámení se s množstvím liturgické „povinnosti“ středověkého mnicha, právem žasne a zdá se mu, že je nebylo možno pravidelně zvládat. Uvážíme-li však okolnosti, dnes téměř neznámé, totiž pravidelnou a neustálou formaci „školení“ od **noviciátu**⁸ a to, že řadu textů mniši recitovali či zpívali zpaměti, pak toto pravidelné usebrání přinášelo žádoucí koncentraci mysli i její pozdvižení k Bohu. Pevný řád modliteb nedovoloval, aby se řeholník nechal zcela „pozřít“ neustálou činností, nebo dokonce psychicky zruinovat. Hlas zvonu svolávající k modlitbě byl pro mnichy majákem upozorňujícím na místo, které odkazovalo k věčnosti.

Můžeme mít za to, že právě mniši, a to nejen benediktini, dali hluboký smysl a výslednou jednotící podobu oficiu až do 20. století.

12. století - doba reforem

Tento časový úsek přinesl vzrušený pohyb v aktivitách církevních reformátorů. Přibývalo hlasů, které kritizovaly všechno možné. Od příliš světského způsobu života vysokých církevních hodnostářů, málo příkladný život v některých mnišských komunitách, roztržitost liturgické praxe podle obyčejů místních církví, až po neautentické zpěvy zanášené v průběhu let do liturgické tradice. Nejhlasitěji zaznívaly výtky z benediktinského kláštera ve francouzském Cluny (odtud historickocírkevní pojem **clunyjská reforma**) a také z jihoněmeckého **Hirsau**. Z těchto míst se obrodné úsilí šířilo dále. Reforma zasáhla i „světský“ klérus, např. v Římě vznikl z existujících kapitul řád řeholních kanovníků **augustiniánů** s řeholí **sv. Augustina**⁹ (* 354 Thagaste, dnes Souk-Ahras

v Alžírsku – † 430 Hippo Regius v dnešním Tunisku) na základě Lateránské synody r. 1059. Na rozdíl od dómských a kolegiálních kapitul se tyto řeholníci zřikali soukromého majetku a zachovávali přísná pravidla soužití. Další řády se vynořují ve Francii a sice **cisterciácký** v Citeaux r. 1098 založený opatem sv. **Robertem z Molesme** (* 1028 v kraji Champagne ve Francii, † 17. 4. 1111 v Molesme; připomínka 17. dubna) který však záhy upadal pro nedostatek řádového dorostu. Znovuobnoven byl r. 1112 tehdy dvaadvacetiletým mnichem s dalšími druhy. Tímto obnovitelem byl sv. **Bernard z Clairvaux** (* kolem 1090 Fontaines v Burgundsku ve Francii, † 20. 8. 1153 v Clairvaux) nejvýznamnější mnišská postava 12. století, který posléze založil r. 1115 další klášter v údolí Claire-Vallée (Clairvaux). Svými mimořádnými schopnostmi dal řádu nový impuls a právem je nazýván jeho druhým zakladatelem (Secundus fundator). **Premonstrátský řád**

založil sv. **Norbert** (* asi r. 1082 v Xanten v Porýní, † 6. 6. 1134 v Magdeburku) a v severní Francii v údolí Prémontré první klášter. Toto řeholní společenství přijalo reguli zmíněného sv. Augustina.

Všechny uvedené osobnosti patří, řečeno dnešním jazykem, mezi absolutní špičku nejen tehdejšího duchovního života a zasloužily by si samostatné životopisné črty.

Zvláště cisterciáci si vytkli za cíl provést důkladnou reformu chorálního repertoáru. Byli mezi nimi universitní vzdělanci a tak jim nechyběl systematický přístup k zamýšlenému úkolu. Neváhali se zbavit všeho, co neodkázovalo např. k sv. Ambroži (byla o něm zmínka v prvním příspěvku), revidovali také melodie, pokud shledali, že neodpovídaly původnímu rozsahu tónů, a odstraňovali pozdější úpravy – tropy a sekvence. Tato revise tvořila jen jednu linii změn. Ta druhá spočívala v opačném trendu: k nově zaváděným svátkům, zejména mariánským, tvořili hudebníci odpovídající repertoár, který se koncem 12. století rozrostl do nebyvalé šíře.

svědomím, zatímco katolíci jsou vnitřně nesvobodní, protože „se řídí příkazy farářů a římského biskupa.“ A zatřetí, protestanti jsou loajální vůči své zemi, kterou je Amerika, zatímco katolíci jsou taky loajální vůči „své zemi, kterou je ale Papežský stát.“ Jinými slovy, katolíci, protože poslouchají papeže, který je hlavou jiného státu, nebudou nikdy loajálními Američany.

Občanská válka Severu proti Jihu (pripomeňme si, že trvala od 12. 4. 1861 do 9. 4. 1865) tyto sentimenty-pocitů utlumila, protože Američané měli, mírně řečeno, jiné starosti, a taky proto, že irští katolíci se od ostatních Američanů nijak nelišili: Irové na Severu bojovali za Sever, Irové na Jihu za Jih.

Po Irech přišla do Ameriky imigrace katolických Němců, pak na přelomu 19. a 20. století imigrace katolických Italů (kteří rovněž k popularitě katolíků v Americe příliš nepřidali, kvůli občasně zálibě v takových věcech jako Mafie) a pak na začátku 20. století imigrace katolických Slovanů (především Poláků, ale i Slováků, Čechů, Ukrajinců, Chorvatů atd.). Pomalu ale jistě se velkoměsta na severovýchodě³ USA stávala většinou katolickými městy (např. Boston, hlavní město kdysi puritánské Massachusetts).

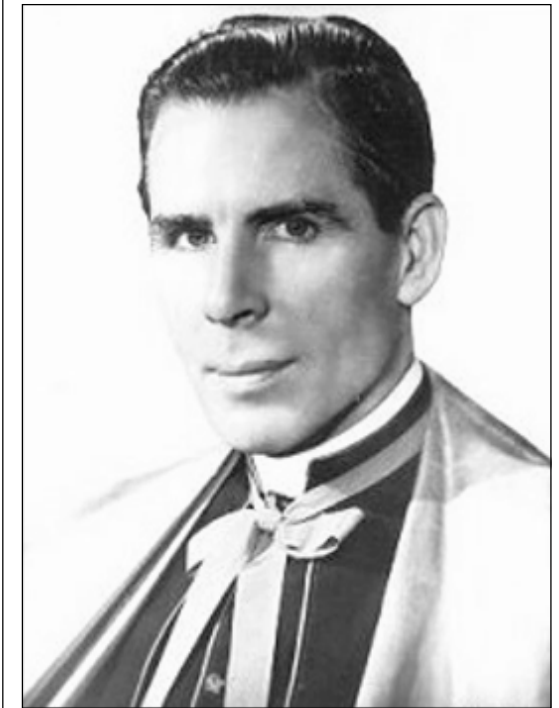
S tím nastal i vzestup katolických politiků v USA – prvními byli Irové, pak následovali další. Katolíci jako menšina byli již v 20. letech 20. století v Americe etablovaní-zavedení, leč stále jimi většinoví protestanti pohrdali. Celou prohibici alkoholu lze vnímat jako akt nenávisti neo-puritánských protestantů na venkově vůči katolíkům ve městech⁴. V roce 1928 poprvé kandidoval na presidenta katolický kandidát – Al Smith, guvernér státu New York – a prohrál (v nemalé míře i v důsledku protikatolických předurků). Faktem ale je, že katolíci v té době byli už nejen starosty největších měst na severovýchodě USA, ale dokonce i guvernéry tak významných států, jakým byl New York. Na presidenta však byli ve většinově protestantské Americe stále nevolitelní.

A pak přišla 2. světová válka. Američtí katolíci se ukázali být jako nesmírně patriotičtí, bojovali za svou vlast odhodlaně, na

rozdíl od některých protestantů, jež byli pacifističtí, a tudíž patriotickým Američanům podezřelí. Katoličtí biskupové poskytovali Americe ve válce duchovní podporu.

A to se ještě více projevilo v 50. letech, v době začínající Studené války. Katolická církev v té době byla silně antikomunistická, vlastně byla symbolem antikomunismu. Zatímco někteří od víry odpadli židé či protestanti se stávali komunisty, u katolíků to bylo téměř vyloučeno. A ostatní Američané si toho všímali ...

50. léta byla rovněž obdobím popularity katolického biskupa, který se stal televizní hvězdou a jeho televizní pořad byl druhý nejsledovanější – byl jím biskup Fulton

ná ukázka zlodějství, které mám na mysli. Charakterizování průvodu »krvavostí« bylo nepřiměřené, ale to ještě není ona krádež skutečnosti. Ta je páchána na hlubší úrovni: Žádný novinář nenapsal a neřekl, že celá manifestace je prvkem letitého úsilí nepřátel Boha veřejně se mu vysmívat a rozbíjet zbytky kulturního fundamentu, o který se kdysi opírala křesťanská civilizace.

Jedním z těch, kteří přišli na brněnské náměstí Svobody říct, že vydávat zlo za dobro je špatné, byl pravoslavný kněz Libor Halík a jeho pár přátel. Ti, kteří realitu chtějí vnímat i v rovině symbolů, si mohli všimnout, že na náměstí „Svobody“ přišel protestovat s nejsilnějším možným symbolem Svobody: Křížem.

Ukázala ho reportáž TV Nova v neděli 29. 6., která mj. shrnula, kolik lidí a za co policie po brněnských výtržnostech boso-hlavců vyšetřuje. »Další k nim možná přibudou,« pravil reportér Josef Svoboda: »Teď se začnou vyhodnocovat videozáznamy z akce. Na posouzení toho bude více než dost. Od slovních útoků ...« Zde reportér učinil střih a zařadil tři vteřinové záběry, první s fragmentem věty otce Halíka: »... před homosexuálními pedofily ...« Druhý s výrokem jakéhosi pána, jenž knězi na náměstí takřka vyhrožoval: »Na ten kříž by vás patřilo přibít. Voba dva.« A třetí s výkřiky nějakého pána hovořícího k průvodu homosexulů: »Odpad přírody!

Odpad přírody! Buzeranti!«

Do jakého celku tři slova otce Halíka patřila, se už diváci TV Nova nedozvěděli. Je to škoda. Byla to totiž modlitba: »Zdravas, Maria, milostiplná, Pán s Tebou, požehnaná Ty mezi ženami a požehnaný plod života Tvého Ježíš, kterého prosíme za ochranu našeho národa a našich dětí před pedofilními homosexuály a sodomity. Svátá Maria, Matko Boží, pros za nás hříšné nyní i v hodinu smrti naší.« Zeptal jsem se otce Halíka, co na náměstí ještě tvořilo mozaiku, jejíž střepy vypadly v neděli na diváky TV Nova. »Míla kromě toho říkal ještě, že homosexuálové při žádosti o registrované partnerství poslance ujišťovali, že nebudou žádat v budoucnu o adopci dětí do těchto párů. Avšak v programu tohoto sodomopochodu bylo napsáno, že je organizován také na podporu legalizace adopce dětí do homosexuálních párů. Proto Míla do megafonu žádal hlasitě homosexuály, aby splnili, co poslancům slibovali. Za toto sklidil Mílův projev od normálních lidí potlesk. Homosexuální stoupenec naopak křičel, že by nás měli přibít na kříž.«

Odkládám pro dnešek tužku. Tuha mi na papír obkreslila symbol ražený do mince nejcenější, Kříž. Koupit si za takovou minci lze celý Život. Ale v krámu mainstreamových médií tuto měnu neuznávají.

Tomáš Beran

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA

Díl IV. – *Katolíci v Americe: od Irů k Irům*

USA vždy byly většinou protestantskou zemí. Establishmentem, společenskou vládní vrstvou, byli tzv. WASP (White Anglo-Saxon Protestants, bílí anglosasští protestanti, přičemž písmeno W může znamenat také Wealthy, bohatý). Katolíků bylo zpočátku v USA jen velice málo.

První významná imigrace katolíků do USA nastala v 40. letech 19. století – jednalo se o masivní imigraci katolických Irů z Irska, kde v té době rádl hladomor¹. Imigrace Irů vyvolala nenávisť protestantů. Irští

katolíci byli u anglosaských protestantů velice neoblíbeni a vyvolávali protikatolické fobie. Několik řádových konventů dokonce lehlo popelem ... A v 50. letech 19. století vznikla proti-imigrační (proti-katolická) tzv. Americká strana (známá pod názvem Know-Nothing, tj. „Nic nevím“²), která usilovala o zastavení imigrace katolíků do USA. Považovala je totiž za hrozbu – americké svobodě.

Protikatolické argumenty spadaly do tří kategorií. Zaprvé, v Americe je náboženská svoboda a „Katolická církev náboženskou svobodu neuznává.“ Zadruhé, protestanti jsou vnitřně svobodní, protože se řídí svým

Objevilo se mnoho nových autorů, kteří ignorovali cisterciáckou chorální reformu a s chutí se pustili do „novátorských“ postupů, jak v melodii, tak v rýmování. Proti původní skladatelské praxi, kdy na určitou melodii byl vytvořen text, nyní naopak pravidelně rýmovaný text hudební myšlenka kopírovala. V mnoha případech se tvořily jakési prefabrikáty – z hotových hudebních děl minulosti se nehodící vyňalo a z jiného díla se vložila další vypracovaná část. Pokud bylo třeba, vše se „přihladilo“ a nové dílo bylo na světě. Objevili se ovšem i originální tvůrci, kteří se již vůbec nenechali svazovat přísnými zásadami chorálu a tvořili díla, jež by mohla být ozdobou kterékoli světského podniku.

Tvorba nových zpěvů se v té době rozšířila mimo liturgii mešní oběti i officia. Zmínění autoři objevili další možnosti. Byly to zpěvy k různým průvodům a dokonce ke hrám s biblickými náměty, kde přišel ke slovu i národní jazyk té které země. Tato hudební díla neměla se skutečným gregoriánským chorálem již nic společného.

Shrneme-li přínos těchto let, je možno říci, že jednohlasý chorál se ve 12. století ocitnul na vrcholu, kterého v pozdějších dobách zatím už nedosáhl.

¹ **officium** – služba, úkol, povinnost / círk. – 1. breviář; 2. ustálený liturgický text

² **matutinus** – ranní, jitřní

³ **laudare, laudo** – chválit, chválím, **laudes** - chvály

⁴ **nešpory** – počestělé latinské slovo **vesperae** – večerní pobožnost

⁵ **canticum** – zpěv, píseň

⁶ **completorium** (ultima diei oratio completorium) – poslední denní modlitba

⁷ **psalmodie** = **psalmus modus** – způsob (zpěvu) žalmu

⁸ **noviciát** – povinná úvodní část řeholního života (podrobně roč. 5 Obrázku č. 1, 3. 12. 2006, příloha s. 5, otázka 8)

⁹ **Aurelius Augustinus** (též **Augustin z Hippony**) – je jeden z nejvýznamnějších raně křesťanských filozofů a teologů, představitel latinské platónsky orientované patristiky.

*Z archivních pramenů volně zpracoval
Pavel Kozojed*

Foto

- Sv. Antonín Veliký (s Antonínem vyobrazované prasátko má svůj původ ve starosti o nemocné; právě pro ně je poustevníci sv. Antonína chovali a kdyby se zaběhlo, měl jim napomoci zvonek k němu uvázaný)

- Sv. Benedikt z Nursie

- Nejstarší Augustinův portrét (Řím, basilika Sv. Jana v Lateránu, 6. stol.)

- Sv. Augustin

- Vyobrazení klíčové události Augustinova života, kdy slyší dětský hlas volající:

Tolle, lege („Vezmi a čti!“): desátá ze 17 fresek Benozzo Gozzolih

(* kolem 1420 Florencie – † 4. 10. 1497 Pistoia) z let 1464/1465 v apsidové kapli kostela Sv. Augustina v San Gimignano

(Toskánsko), 220 cm × 230 cm

- Sv. Bernard z Clairvaux

- Sv. Norbert

PHDR. ALFRED FUCHS (8)

HIERARCHIE HODNOT (C – DOKONČENÍ)

»V každém útvaru lidském vězí kompromis mezi transcendencí a imanencí. Všude směřují se věci Boží s lidskými. Nemáme absolutního Absolutna, ale také ne absolutní Relativity. Kompromis je to jediné, co reálně existuje. Soustava kompromisů mezi životem a ideálem je naše láska, soustavou kompromisů mezi ideami a činy je naše politika, soustavou kompromisů jest i náboženství, které spojuje Boží princip s lidským tím, že vám káže žít v relacích, abyste dosáhli absolutna. Chce dáti relativnému empirickému životu absolutní odůvodnění transcendentní, nekontrolovatelné rozumem, tudíž pro věřícího neviklatelné. Ke každému Absolutnu (i materialistickému) lze dojít jen věrou. Jinak ne. Že vnímání a empirie prostřednictvím smyslů je relativní a že tedy o Absolutnu nemůžeme vědět nic, ukázal důkladně Kant. Záleží jenom na tom, abychom svému Absolutnu věřili tolik, že i když poznáme, že vše je marnost a trápení ducha (a který filosof toho nepoznal?) – že přesto žijeme dál. Filosofovo Absolutno je relativní, Relativno věřícího má pečeť Absolutna.

3 Dostojevskij napsal v Karamazovech, že lidé mají potřebu klanět se něčemu, co nepodléhá sporu, něčemu, čemu by se mu-

sili klaněti bezpodmínečně lidé všichni. Snaha po poslední autoritě, po poslední pravdě, po Pravdě absolutní, jest pramenem náboženské víry. Na pouhých relativitách nelze zakládati života. Srovnávací věda náboženská ukazuje nám, jak se vyvíjely primitivní kultury člověky v boji se silami přírodními. Ale současně s animismem a personifikacemi sil přírodních, provází lidstvo touha po jednotě, tušení, že jest jedna moc za všemi těmito různými silami, snaha po jednotě v mnohém, tedy snaha po poslední pravdě a ovšem také po ethické závaznosti. V tomto smyslu bylo právem napsáno, že oběti jsou generální zpovědí hříšného lidstva. Lidstvo jest si vědomo relativity všeho pozemského a absolutnosti pravdy. Máchův tragicky zlomený verš: „Bez konce láska je – zklamanáť láska má!“ platí i o pravdě. Jak umístiti absolutní pravdu do pozemské relativity, aby pozemská relativita nebyla rozvrácena? Bůh musí k lidstvu promluvit sám. Proto zjevenému náboženství se často namítá, že je těžko myslitelné, aby v historické době na určitých místech Bůh dal vyrůstí určitým typickým dějům, jež jsou nositeli a předobrazy absolutní pravdy. Ale není prostě pro člověka možné, aby přijal pravdu jinak, než tak, jak se mu projevuje ve fluktuaci jeho denního života, není k člověku jinak možno mluvit, než jeho jazykem.

4 Stroj se stal naším pánem. Ve světové válce jsme prožili tu strašnou zkušenost, že stroj vzbouřil se proti člověku. Člověk se stal otrokem stroje, stal se otrokem techniky. Hmota se vzbouřila, jako to čarodějným učněm oživené koště v Goethově básni. Civilisace způsobila, že žijeme pohodlněji, ne však šťastněji. Za světové války jsme viděli, že na nejrychlejších automobilech člověk vozil svoji – smrt. Člověk chtěje redukovat svět na pouhá data a čísla, stal se nakonec sám číslem, pouhou součástí armády, číslem bez individuality, bez vědomí nekonečné ceny každé jednotlivé duše, o které učí křesťanství. Co činí tu Svatá Stolice? Zavrhuje snad technický pokrok? Nikoliv: svolává právě do Ameriky, do klasické země technické civilisace eucharistický kongres a postaví do služeb jeho všechny vymoženosti novodobé technické civilisace od auta až po radio. Činí tak pouze za tím účelem, aby zvýšila vnější lesk

slavnosti? Nikoliv: chce postavit i novodobou techniku do služeb Svátostného Spasitele, chce ukázati, že technický pokrok nemusí být válečným nebezpečenstvím, nýbrž může být i zárukou míru, postaví-li se do služeb ducha, do služeb myšlenky, do služeb Krista Krále, jenž je Knížetem Pokoje a Otcem Budoucího Věku.

Ani pro Evropu ani pro Ameriku ani pro celý svět není jiné záruky míru než jednota křesťanství. Jedině v něm může býti zachráněna kulturní hegemonie. V křesťanství je poslední myšlenkový směr Evropy. Evropa a Amerika nazývají se stále ještě křesťanskými. Než vyskytne se ihned námitka: Jak je to možné, že křesťanství společné Evropě i Americe nebylo s to, aby zabránilo hrůzám světové války? Jak se mohl okázale křesťanský stát spojit s Turkem proti jinému národu, rovněž křesťanskému? Jest to námitka jistě vážná a není jiné odpovědi, nežli ta, že jsme patrně nebyli dobrými křesťany, nezabránili-li naše křesťanství světové válce.

Jest jisto, že kdyby křesťanství bylo v nás bývalo silou skutečně živou, nebyly by mohly světové zájmy převládnouti tak, že došlo k německo-francouzské nacionalistické polemice v pastýřských listech církevních knížat téže universální církve. Proto Evropa hledá to, co křesťany spojuje, nikoliv to, co je rozděluje. Vidíme snahu po universalismu, po jednotě, po katolicitě, po jednotné normě a formě nejenom mezi katolíky a pravoslavnými, nýbrž i mezi protestanty, kteří před válkou byli obzvláště hrdi na to, že mají věroučnou svobodu, a jejich směly náboženský subjektivismus se stupňoval až v individualismus. Aby křesťanství se stalo skutečnou mírovou jednotící silou, musí býti především silné, jednotné a živé.

5 Úskoky a bezohledné uplatňování moci bez jakýchkoliv morálních zřetelů, bývá často odůvodňováno i teoreticky. Křesťanská morálka však každou takovou teorii energicky odmítá a trvá neúprosně na tom, že pro život veřejný musí platit tytéž mravní zákony, jaké uznáváme v životě společenském i soukromém. Nelze, aby pro velké záležitosti lidské platila jiná morálka, než pro záležitosti malé, neboť před Bohem a od Něho daným mravním řádem není věcí velikých a malých.«

Vybral P. Josef Dobiáš

²¹ Německé autority v Čechách skutečně vyžadovaly Němce za arcibiskupa do Prahy; sr. telegram „Reichsprotektor Böhmen und Mähren 9280/d. Kult z 8. srpna 1940 ministerstvu zahraničních věcí; AA (Bonn) St. S., Vat. sv. 2 (ser. č. 534, č. 239588).

²² Poznámky jsou otištěny v *Actes*, IV, č. 161, s. 239.

²³ Celý text je otištěn v *Actes* IV, č. 184, s. 277-278.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ V roce 1942 je uveden v *Anuario Pontificio* jako pomocný biskup olomoucký.

²⁷ Sr. V. VAŠKO, *Neumlčená, II*, Praha 1990, s. 154, a též, *Církevněpolitický vývoj Československa (1938-1989)*, ve sborníku *Pražské arcibiskupství, 1344-1994*, Praha 1994, s. 277.

²⁸ O něm sr. A. PODLAHA, *Supplementum tertium*, č. 926, s. 54-55; *Supplementum quartum*, s. 101 – 107. Prelát Grüner byl během první republiky činný v organizování německých kněží v ČSR, a velmi kladně přijal německou okupaci v roce 1939. O

jeho touze stát se pražským arcibiskupem svědčí epizoda potvrzená po válce některými pražskými kanovníky, k níž došlo, patrně po smrti kardinála Karla Kašpara během zasedání kapituly. Při něm prohlásil prelát Grüner, že pražským arcibiskupem bude on. Nato mu odpověděl vlastenecký kanovník a člen staré české šlechtické rodiny Antonín Bořek-Dohalský: „To by ještě Němci museli tu válku vyhrát.“ Zanedlouho byl kanovník Dohalský zatčen gestapem a poslán do koncentračního tábora v Osvětimi, kde 3. září 1942 zahynul. (Sr. V. VAŠKO, *Neumlčená, I*, Praha 1990, s. 25) Je známo, že prelát Grüner udržoval styky s vysokými německými kruhy v Praze, ale není možno dokázat, že by on přímo ovlivnil osud kanovníka Dohalského. Grüner sám náhle tragicky zemřel před bohoslužbami v sakristii katedrály Sv. Víta krátce poté, co se snažil z politických důvodů překazit slavnost v katedrále na počest Panny Marie Fatimské v roce 1942.

Jaroslav V. Polc

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

TO V MÉDIÍCH NEBYLO (1)

Jako dítě jsem si někdy hrál s mincí, tužkou a papírem. Korunu jsem položil na stůl, papírem ji překryl a tahy neořezaného konce tužky jsem zviditelněl obraz vložený do plíšku rytcem. V této nové rubrice chci svým způsobem v této hře pokračovat.

Nástroje pro zjištění skrytého ale budou samozřejmě jiné. Co je tím „skrytým“? Bohužel jsou to často ty nejdůležitější věci v našem životě: Láska a Pravda. A kdo je ten zločinec, jenž místo dýky pracuje se závojem neviditelnosti? Je to novinář.

Přirozeně ne každý, například v Obrázku a jistě i v určitých dalších médiích takové nenajdeme. Když ale zmáčkne knoflík a pustíme si televizi, vyvalí se na nás celý zástup zlodějí reality. Příměř zde ale začíná kulhat, neboť mnoho novinářů by v něm muselo hrát role jakýchsi „zlodějí z nedbalosti“, a to je logicky nemožné.

Poslední červnový víkend se v Brně usku-

tečnila akce několika občanských sdružení, která ji nazvala „Queer parade – Duhová vlna“. Deklarovaným cílem byla zejména »podpora rodičovských práv stejnopohlavních párů«. Podpora měla formu zejména pochodu ulicemi města, zúčastnilo se ho několik set lidí, v čele stanula ministryně Džamila Stehlíková a místoprimátor Martin Ander, oba ze Strany zelených.

Nesouhlas s pochodem chtěli pokojnou formou vyjádřit křesťané z několika okruhů a násilnickou pak hoši, které novináři klasifikují jako »neonacisty«, pomateně o nich také hovoří jako o »pravcových extremistech«, a jimž mí židovští přátelé říkají »bosohlavci«. Křesťanů nakonec bylo u trasy průvodu pomálu, násilníků, z nichž čísla nenávist a nezvladatelná potřeba fyzické agrese a konfrontace přišlo víc.

Novináře zaujali převážně ti druzí. Česká televize (ČT24) jeden ze svých referátů nadepsala titulkem »Krvavý pochod za práva homosexuálů«. Myslím, že to je výmluv-

zdůrazňoval, jak se postoj Svatého stolce inspiruje v tomto případě výhradně dobrem duší, dobrem, z něhož i sama Německá říše nemůže očekávat nic jiného než užitek a zisk.“

„Proto nebude nemístné poznamenat také jak, zvláště po válce, bylo živou starostí Svatého stolce dát národnostním menšinám pastýře jejich jazyka. Stačilo by k tomu, aby se uvedl nějaký příklad, poukázat na jmenování nedůstojnějších monsignorů Jana Raffla a Jana Geislera brixenskými biskupy v letech 1921 a 1930, a zvláště na jmenování Jeho Excelence Msgre. Antonína Webera litoměřickým biskupem v Sudetech v roce 1931. Toto poslední jmenování je zvlášť pozoruhodné, nakolik právě tehdy – po smrti nejdůstojnějšího monsignora Jana Grosse, preláta německého jazyka, jmenovaného za rakousko-uherské monarchie – poprvé bylo užito svrchu uvedeného měřítko pro německé menšiny v Československé republice.“²⁴

10. Neústupnost německé vlády.

O výsledku svého jednání odpovídá nuncijs Orsenigo, že uvedené případy von Weizsäckera nijak nepřesvědčily, ba naopak mu oznámil, že návrh na schválení jmenování českého biskupa do Českých Budějovic pod podmínkou, že v Praze bude jmenován německý arcibiskup nadobro padl, a že německá vláda nehodlá ustoupit od jmenování německého preláta i do Budějovic.

K tomu dodává nuncijs:

„Mám dojem, že vláda z tohoto jmenování obratně vytváří otázku národní cti, když staví proti sobě různý způsob jednání v obdobných situacích vůči francouzské a rakouské vládě, a tím, jakého se nyní chce užít vůči Německu. Když se výměna názorů zúží na toto bohužel velice trapné pole, poněvadž vládnímu tvrzení se dostává podpory nacionalistické psychologie velmi rozjitřeného národa, nemyslel jsem, že bych měl použít dalších důvodů a tím méně poukázat ještě na svobodu, již si církve zachovává při jmenování biskupů, není-li vázána zvláštními dohodami.“

„Také jsem si všiml, že odpověď, kterou mi dal pan baron von Weizsäcker, byla velmi úsečná, a poněvadž mi záleželo na

tom, abych ještě nezostřil situaci, než bych to dříve oznámil Vaší Eminenci, omezil jsem se tedy na poznámku, jak bolestně pro mne je sdělit o tomto neústupném postoji vlády Svatému stolci. Doktor von Weizsäcker měl soucit s mým úkolem a důvěrně naznačil, že některé vládní kruhy jsou neoblomné. Z toho všeho mám obavu, že se otázka mezitím dostala nahoru a že odpůrci získali nový souhlas pro své tvrzení.“²⁵

Nuncijs uzavírá svůj dopis poznámkou, že za dané situace by nebylo vhodné předávat jmenovací bulu Msgre. Zely pomocným biskupem olomouckého arcibiskupa Prečana, neboť „lidé se zlými úmysly“ by chtěli z minulosti monsignora Zely důvody jako odvetu Svatého stolce na policejní opatření, jež proti němu trvají.

11. Výsledek jednání.

Na své pozici setrval Svatý stolec až do konce války. Jmenovací bula byla sice předána biskupu Zelovi,²⁶ ale k jmenování biskupa do Českých Budějovic tehdy nedošlo. Diecézi spravoval kapitulní vikář Cais až do konce války. Nebyli jmenováni ani jiní biskupové na uprázdněné biskupské stolce v Praze (1940) a později v Brně (1941) a obě diecéze byly též spravovány řádně zvolenými českými kapitulními vikáři. Svatý stolec důsledně uplatňoval zásadu vyčkat s řešením až do skončení války. Nebylo to snadné rozhodnutí v době, kdy německá vojska obsazovala jednu zem po druhé, kdy Itálie vstoupila do války po boku Německa, a kdy před vstupem Spojených států do války v prosinci 1941 nebylo naprosto jasné na čí stranu se přikloní konečné vítězství.

Další zajímavou otázkou je, koho chtěli Němci mít pražským arcibiskupem. V. Vaško se domnívá, že kandidátem byl maltézský rytíř Fra František Bobe, velkopřevor maltézských rytířů a konfident gestapa.²⁷ Dalším kandidátem mohl být i kanovník metropolitní kapituly svatovítské prelát Josef Grüner.²⁸

¹⁹ Dr. Emil Hácha.

²⁰ Kardinál Kašpar zemřel 21. dubna 1941.

DĚTI A MLÁDEŽ

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS

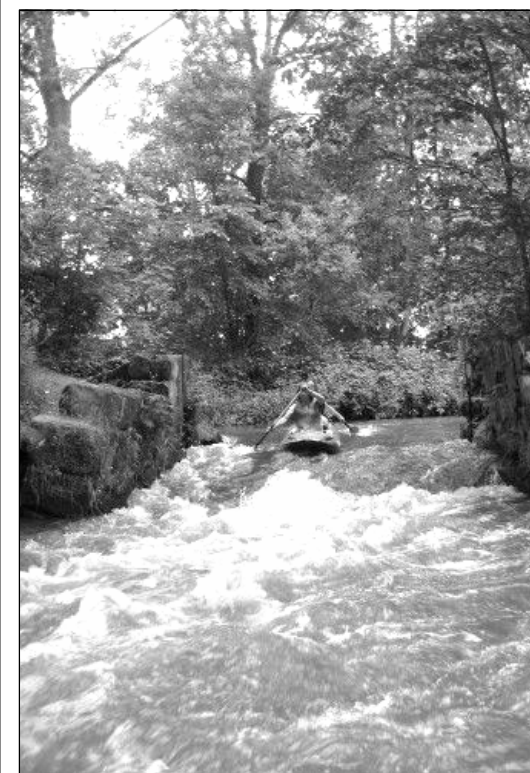

Foto
- Ploučnice 6. – 8. 6. 2008, tradiční víkend na vodě a závěrečná roverská akce roku 2007 – 2008
www.skauting.cz/ichthys

RODINA A ŠKOLA

KOSOVSKÁ TRAGÉDIE KOSTELY A KLÁŠTERY „POD OCHRANOU EVROPY“

Na začátku roku 2001 byl svět vyburcován zprávou, že afghánští islamisté zničili obrovské sochy Buddhy. Toto téma se objevilo na prvních stránkách nejznámějších novin a ve zprávách největších televizních stanic. Při tom zůstala prakticky bez povšimnutí jiná tragédie, která začala o trochu dříve a pokračuje dosud – ničení kosovských křesťanských monastýrů (klášterů) a chrámů.

Nestalo se to v nějaké daleké zemi – ukřižování Kosova se dělo uprostřed Evropy, před očima mírových misí, které sem přijely z „nejrozvinutějších“ zemí. To, co albánští islamisté nestihli „dodělat“ v době 2. světové války, dokončili dnes. **Podle údajů Srbské pravoslavné církve bylo za posledních pět let v Kosovu a Metochii zničeno přibližně 150 (STO PADESÁT) chrámů a monastýrů** (klášterů), které byly v tomto kraji, nazývaném kolébkou srbského pravoslaví. (Kolik chrámů a klášterů srovnali

známo proč) podivným způsobem ocitla mimo zájem světových médií.

Malá galerie 1. Chrám Přesvaté Bohorodice ve vsi Mušutište

Postaven v r. 1315 vládcem Dragoslavem. Fresky se zobrazením svatých pocházející z let 1316 – 1320 byly zařazeny k vrcholu srbského malířství epochy Paleologů (první čtvrtina 14. stol.). V oltáři bylo unikátní zobrazení jihoslovanského misionáře sv. Klimenta Ochridského (jeden z pěti předních žáků sv. Metoděje, který po vyhnání učedníků sv. Cyrila a sv. Metoděje z Velké Moravy působil u jižních Slovanů). V kompozici severní a západní stěny byly umístěny fresky svatých

žen myronosic, vojáků Theodora Tyronského a Theodora Stratelata (prvokřesťanství svatí), andělů, sv. Pantelejmona. Ikony Krista a Matky Boží byly datovány k r. 1603.

2. Monastýr (klášter) Sv. Marka Korišského

Středověký monastýr na skále na řekou Koriša. Byla zde zvonice se dvěma zvony. V monastýru byla významná knihovna.

zničili v Československé republice komunisti za desetkrát delší dobu?)

Byly zničeny nejenom památky či sakrální objekty – pohaněna byla duše celého národa s bohatými tradicemi a skvělou historií, národa, jenž spolu s jinými osvobodil Evropu od nacionálního socialismu a přinesl při tom na oltář vítězství asi **milión životů** svých lidí.

Dnes se Kosovo – jak uznávají i mnozí „experti“ – proměnilo na semeníště celoevropského terorismu a tranzitní cestu (překladiště) pro obchodníky s drogami. O minulosti této země mlčky svědčí jen nemnohé chrámy, které ještě zůstaly nedotčeny, a ruiny těch chrámů, které neměly to štěstí přežít nové barbarské časy začátku 21. století.

Níže je předložena malá galerie kosovských chrámů, tak krásných před zbořením – a v co se změnilo dnes! Snad tyto záběry lépe než nejvýmluvnější zpravodaj vypoví něco o tragédii jednoho z čelných evropských národů, tragédii, která se (dosud veřejně ne-

Dollfußova památka zůstává i po desítkách stále živá a není nijak podivné, že se ozývají hlasy, vyslovující se pro kancléřovo blahorečení. Rakousko, dnes už jen malý pozůstatek kdysi slavné říše, může být oprávněně hrdé na to, že tak jako v osobě císaře Karla dalo církvi jediného panovníka, jemuž se dostalo pocty oltáře, v osobě Engelberta Dollfuße dává v dnešních těžkých časech křesťanům vzor státníka, který posmrtně zrazen těmi, za které se obětoval, následoval Krista svým životem i svou smrtí. Gilbert Chesterton apostrofoval „malého kancléře“ jako člověka, který marně bojoval za to, aby ten malý kout zůstal zdravou částí křesťanstva.

¹ Byl do 1. 5. 1934 vicekancléřem, v červenci, před atentátem ztratil i ministerstvo bezpečnosti, takže onoho dne, 25. července 1934 byl vlastně ministrem bez portfeje.

P. Josef Dobiáš

Foto

- Pohled do soudní síně: Dne 20. 11. 1945 byl v Norimberku zahájen mezinárodní soudní proces se skupinou 22 hlavních nacionálně socialistických zločinců. Tribunál byl ustanovený z pracovníků justice protinacistických mocností. Soud se sešel 138krát. Projednal 38 000 výpovědí, převážně písemných, podepsaných 155 000 osobami. Zápis soudního líčení dosáhl téměř 17 000 stran. Obžalováni byli obviněni z rozpoutání války a z válečných zločinů a zločinů proti lidskosti. Soud skončil 1. 10. 1946 vynesáním rozsudku. K trestu smrti bylo odsouzeno 12 zločinců, mezi nimi i guvernér Rakouska a nizozemský komisař-Arthur Seyss-Inquart. Poprava standardním oběšením byla vykonána 16. 10. 1946.

ČESKOSLOVENSKO A Vatikán BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

PŘÍPAD JMENOVÁNÍ BISKUPA DO ČESKÝCH BUDĚJOVIC V ROCE 1940 (5)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

9. Další problém: pražské arcibiskupství.

Záhy se vynořila další skutečnost, s níž bylo nutno počítat. V Praze již delší dobu těžce churavěl kardinál Karel Kašpar, a bylo třeba myslet na jeho případného nástupce. Zprávu přinesl kardinálu Maglionemu z Prahy Dr. Vladimír Hruban, který byl jmenován skutečným (výkonným) papežským komořím 9. března 1939 a v té době působil v této funkci ve Vatikáně. Kardinál Maglione si učinil 12. listopadu 1940 po rozhovoru s ním tuto poznámku:

„Dr. Hruban mi řekl, že strany presidenta Čech,¹⁹ že Jeho Eminence Kašpar je velmi nemocen: jsou obavy, že v každém okamžiku může zemřít.²⁰ Němci si myslí, že jeho nástupcem by měl být německý prelát.²¹ Kdyby k tomu došlo, český lid by se oddálil od Říma: došlo by k ztrátám a odpadům nejen mezi nepraktikujícími a lhostejnými katolíky, ale také mezi katolíky praktikujícími.“²²

Snad též pod vlivem tohoto setkání s Dr. Hrubanem, ale především kvůli rozhodnutí kardinálské komise z 31. října, sděluje 29. listopadu 1940 kardinál Maglione nunciovi Orsenigovi tyto závěry jako směrnice pro jeho další jednání v Berlíně:

„1. trvat pevně na učiněném jmenování, a znovu zdůraznit, že podle požadavku dobra duší Svatý stolec jmenoval biskupa českého pro české obyvatelstvo;

2. neustupovat před případnými nátlaky vlády, ale ukázat jí klidně a jasně právo Svatého stolce;

3. v případě že vláda zabrání novému biskupovi vstoupit do jeho diecéze, jmenování se nezruší, ale bude postaráno, v mezích možností, dočasně, a v očekávání, aby lepší doba dovolila pastýři ujmout se svěřeného stáda.

Vážné upozornění nejdůstojnějších Otců bylo schváleno Svatým otcem a z úcty k jeho nejvyššímu rozhodnutí je nyní spěšně sděluji Vaší Excelenci jako vhodnou směrnicí.“²³

K tomu kardinál dodává:

„Vzhledem k tomu žádám Vaši Excelenci, aby vzhledem k výše uvedeným rozhodnutím – s tím citem a schopností, jimiž se tak vyznačujete, pokračoval v díle přesvědčování oné vlády, a zvláště

květiny. Téhož dne přistálo na vídeňském letišti letadlo, uvnitř našli zhroucenou paní Dollfušovou. Když pak vešli do rohového salonku, stál president Miklas u rakve. Šel jí rychle naproti. Přistoupil, propukla v srdcervoucí pláč. Miklas jí pevně stiskl ruku. Poklesla na kolena a začala se vzlykavě modlit. Když byla rakev přivezena na radnici, proudily sem nepřetržité zástupy lidí.

Během atentátu se podařilo kancléřský palác s celým náměstím obklíčit rakouskou policií a vojskem. Aby bylo ušetřeno prolévání krve, povstalcům bylo nabídnuto, že po složení zbraní budou v nákladních autech odvezeni na německé hranice. Kolona je však odvezla do rakouských kasáren k přísnému výslechu. Týž den vyšlo najevo, že vrahem je Otto Planeta, rodák z Vyškova. Ve vyškovské matrice se zjistilo, že se tam narodil 2. 9. 1899, ale nedopatřením. Jeho matka v sedmém měsíci těhotenství přijela do Vyškova k svému otci a předpokládala, že bude mít dost času vrátit se domů k porodu. Ale dítě se narodilo předčasně ještě ve Vyškově. Planeta tedy ve Vyškově nevyrostal. Za vraždu Dollfuše byl odsouzen k trestu smrti provazem. Pod šibenicí ještě zvolal: Heil Hitler! Veřejnost přijala rozsudek se zadostiučiněním. Když se Hitler dověděl o nezdařené vzpouře, rozzuřil se a křičel: Blbci! Primitivi! Idioti! Taková ostuda! Do Vídně poslal ministra Franze von Papena, aby situaci uklidnil.

Pohřeb knačléře Dollfuše se konal 28. července z radnice do svatoštěpánského dómu. Vedl ho kardinál Teodor Innitzer, velký přítel kancléřovy rodiny, který ale – jak se později ukázalo – Dollfušův odkaz vůbec nepochopil a v následujících letech jej obrátil vniveč. Při smutečním obřadu však přirovnal Dollfušovu smrt ke Kristu, který tři hodiny umíral mezi nepřáteli, jimž jako on v srdci odpustil. Rakev s ostatky byla odvezena na vídeňský hřbitov Hietzing a později uložena v kryptě dostavěného chrámu Krista Krále.

Pokusem o převrat se Hitler zbavil svého nehlavnějšího protivníka a tím si otevřel cestu k Anschlužu, připojení Rakouska k velkému Německu. Ten byl mezi prvními Hitlerovými kroky v jeho snahách vy-

tvorit, nebo jak německá socialistická propaganda tvrdila, obnovit Německou říši. 11. března 1938 proběhl v Rakousku ozbrojený převrat, tentokrát už úspěšný, který vedl nacionální socialista Arthur Seyss-Inquart, jenž se narodil ve Stonařově u Jihlavy a který byl po válce v Norimberském procesu odsouzen k trestu smrti (oběšen 16. 10. 1945). Ten povolal do země na pomoc německé vojsko.

12. března přijel do Rakouska Adolf Hitler, který vyhlásil připojení Rakouska k Třetí říši. 18. března Hitlerův příchod uvítal pasyťský list nazvaný Feierliche Erklärung, který se četl v každém rakouském kostele, a který podepsali všichni rakouští biskupové. Kardinál Innitzer tento list zaslal Gauleiteru (župnímu veliteli) NSDAP Bürckelovi, když na průvodním dopise vlastnoručně pozdravil „vůdce“ slovy, která zvolal před svou pravou Dollfušův vrah Planeta: „Heil Hitler.“ V lidovém hlasování, které pod velkým propagačním tlakem proběhlo veřejným způsobem 10. dubna 1938, vyslovilo 99 % hlasů souhlas s připojením. Toto byl krutý závěr snažení velkého kancléře Dollfuše, který se marně obětoval za to, aby Rakousko odolalo nacionálnímu socialismu Hitlera. Události byly i předznamenáním pro sousední země. Po Anschlužu následovalo uloupení Sudet pod patronací Evropy. Dne 15. března 1939 vtrhlo německé vojsko do Československa a připojilo Čechy a Moravu jako protektorát k Německé říši. Ve stejném měsíci obsadila německá vojska litevské území Klajpeda (něm. Memelland, lit. Klaipėdos kraštas) a 1. září napadla Polsko, čímž vypukla druhá světová válka.

3. Monastýr Sv. archanděla Gabriela v Binače (u Vitiny)

Monastýr Sv. archanděla Gabriela ze 14. století, který byl znám jako „Binač“. Postaven byl u pramenů řeky Sušica. V monastýrském chrámu byly dvě vrstvy výmalby. Součástí pozdější vrstvy fresek (16. stol.) bylo zobrazení biskupů sloužících svatou liturgií. V r. 1867 v tomto monastýru Albánci podřezali kněze, poté místo zpustlo. Na začátku 20. stol. byl monastýr obnoven. V chrámu byly opatrovány bohoslužebné nádoby ze 14. století.

4. Monastýr Devič

Devičský monastýr poblíž obce Drenica (na jih od města Srbica). Chrám Uvedení přesv. Bohorodice zbudoval v 15. století srbský vládce Džurdž Brankovič poté, co se mu uzdravila dcera. Monastýr byl nazván na památku této události (devič – devica, panna). Monastýrský chrám byl postaven na místě staršího chrámu, vybudované prvním dobrodincem monastýru sv. Joannikíem. V r. 1941 za italské okupace Kosova, byly čtyři chrámy a příbytky mnichů vydrancovány a pobořeny albánskými nacisty (*fotografie vraždy tamního kněze; pozn. red.*). Monastýr měl kdysi svou opisovací dílnu byla bohatá sbírka rukopisů i tištěných knih. Při vypálení monastýru v r. 1941 shořely všechny staré knihy i ikonostas se starobylými i novými ikonami. Fresky byly datovány k 15. století.

5. Chrám Zvěstování přesv. Bohorodice v Dolace

V jeho budovách se uchovaly dvě vrstvy maleb. Mladší byla datována k r. 1620, starší (pod ní) ke konci 14. stol. Fragments starších fresek se vyznačovaly krásnou kresbou a bohatou květovým dekorem. Stejnými kvalitami byly obdařeny i některé z pozdějších fresek ze 17. stol. Má se zato, že chrám byl postaven čtyři roky před známou bitvou na Kosovském poli (15. 6. 1389 – *srov. minulý Obrázek, 13. 6. 2008, s. 16*). Z chrámu v Dolace pocházejí cenné rukopisy, mezi nimi Evangeliář ze 14. – 15. století.

6. Chrám Sv. Mikuláše

Chrám Sv. Nikolaje byl postaven

v 16. stol. v obci Slovinje poblíž Lipljan; v 19. stol. byl pobořen a opět zrestaurován v r. 1996.

7. Chrám Sv. apoštolů Petra a Pavla

Chrám byl zbudován krátce před začátkem 2. světové války ve městě Suva Reka. Vedle chrámu stála zvonice.

8. Chrám Sv. Trojice

Chrám byl vybudován v obci Petrič, což je na cestě z Peče do Prištiny, jen šest let před operací NATO v Jugoslávii.

9. Hlavní chrám (katedrála) Sv. Trojice

Stavba toho chrámu – jednoho

z nejkrásnějších v Kosovu – byla zakončena v r. 1999 ve městě Džakovica. Chrám byl vybudován na základech předchozího pěti-kupolového pamětního chrámu, který byl zamýšlen jako mauzoleum pro pohřeb vojáků zabitých a umořených hladem a zimou ve válkách 1912 – 1918. Pamětní chrám zbořili komunisté v r. 1949 v den památky sv. Sávy, národního světce, nebeského ochránce Srbska. Padesát let poté postihl nový chrám, postavený na tomtéž místě, stejný osud.

10. Chrám Sv. Eliáše

Chrám ve vsi Žerga, poblíž Gnilane. Postaven byl v r. 1931.

11. Chrám Sv. léčitelů Kosmy a Damiána

Prastarý chrám v obci Novake, blízko města Prizren. Restaurován byl v r. 1991.

12. Monastýr v Zočiste a chrám Kosmy a Damiána

Středověký monastýr, 5 km na jih od Orachovaca. Mezi zachovanými freskami byly některé z 12. – 14. stol. V monastýru se nacházela významná sbírka ikon, knih a kalichů.

13. Chrám Sv. Jana

Jeden z nově postavených chrámů stál nedaleko obce Grmovo, 4 km na západ od Vitiny.

14. Chrám Sv. Lazara

Zbudovaný v obci Piskote, nedaleko města Džakovica v r. 1994 podle projektu srbského architekta Ljubiša Foliča.

15. Monastýr Sv. archanděla

Vystaven v 14. století.

16. Katedrální chrám

Postaven v Prezrene v 19. století.

17. Chrám Svatého Spasitele

Pochází ze 14. století.

18. Budova eparchiální (diecézní) správy v Prizrenu, Monastýr Sv. Trojice

Zničen kosovskými Albánci v červenci 1999. Stál poblíž Suva Reka. O jeho založení nejsou přesné záznamy. Ví se jen, že stával už před rokem 1465. Monastýru patřila vysoce hodnotná sbírka rukopisných knih z období od 15. do 18. stol. V době turecké okupace byl monastýr několikrát pobořen. V roce 1829 uzavřen, v r. 1837 opět otevřen. V letech 1968 – 1985 byl sousedními Albánci poškozován, a mnišky byly persekčovány, ale nikdy nebyli Albánci konfrontováni se zákonem. Mnišky se zde věnovaly malování ikon. Monastýr se stal cílem Albánců ihned po válce 1998 – 1999. Mnišky byly donuceny opustit monastýr ihned poté, co se zde rozmístily jednotky KFOR, kvůli bezprostřednímu nebezpečí ze strany teroristů z UCK (tzv. Kosovská osvobozená armáda). Byly evakuovány do monastýru Sv. Mikuláše v Konculu, v severním Kosovu. Mezitím islamisté monastýr zdemolovali, chrám vyhodili do povětří (v prvních červencových dnech 1999). Místní Albánci též vyhnali všechny Srby ze sousedních ves-

nic (Mušutište) a zbořili jejich chrámy a svatá místa, včetně starobylého chrámu Přesvaté Bohorodice z r. 1315 – viz výše položku 11.

Dva termíny, které se týkají Kosova

Camp Bondsteel je klíčová americká vojenská základna ležící v republice Kosovo založená roku 1999. Nalézá se poblíž měs-

ta Uroševace a rozkládá se na 500 hektarech plochy. Na základně je vybudováno přes 300 různých staveb, obsluhu tvoří asi tisíc lidí – vojáků, personálu i bezpečnostních složek.

Uloupené Kosovo je hodinový film Václava Dvořáka, který vznikl postupně od roku 2004 ve spolupráci se srbskými veřejnoprávními médii. Od těch byly pro pořad vypůjčeny hlavně archivní záběry. Pojednává o celých dějinách Kosova. Měl být původně odvysílán na podzim 2007, pak z rozhodnutí ředitelky programu ČT Kateřiny Fričové byl termín přesunut na březen 2008. Pak vysílání zastavila šéfdramaturgyně Centra dokumentaristiky ČT paní Darja Macáková. Podle zprávy ze 2. 7. nakonec přece jen Česká televize film uvede, a to v neděli 27. července na ČT2. Po celou dobu je film k dispozici v několika dílech na You Tube, první díl http://www.youtube.com/watch?v=sU_PzuJ1zMU

www.pravoslav.or.cz/kosovo1/tragedie.htm

Foto

- Po řadě položky 2, 6, 8, 9, 11, 16 (na stránce www.pravoslav.or.cz/kosovo.htm je dokumentace dalších zničených církevních staveb)

- Mapa zničených chrámů v Kosovu - Camp Bondsteel

HISTORIE

DR. ENGELBERT DOLLFUß – KANCLÉŘ A MUČEDNÍK

(4) ZEMŘEL JAKO KRISTUS, NEPOCHOPEN A ZRAZEN OD VLASTNÍCH

Krev z jeho ran řine se neustále. Proto byl položen na malou pohovku a přikryt přehozem na nábytek. Jeden z pučistů mu však přece alespoň rozřízl sako a roztrhl košili, aby mohl lépe dýchat. Dollfuß chrčel. Za chvíli k němu přivedli ministra Emila Feye¹. Dollfuß namáhavě šeptal: „Postarejte se o mou rodinu,“ pak se těžce nadechl a dodal: „Cítím svůj konec.“ Proud krve, který se řinul Dollfušovi kolem úst, jej po chvíli umlčel. Nepřátelé kolem něho stáli a čekali na jeho smrt. Ručička hodin se posunula na 16.15. V tu chvíli kancléř Dollfuß vydechl naposled. Umíral v přesvědčení, že jeho dílo ztroskotalo, že Rakousko je ztraceno. Jeho zrádní spolupůlčané v rakouských uniformách mu nedovolili kněze v umírání, nemohl promluvit s manželkou, dětem vtisknout křížek na

čelo. Byla to nejtěžší oběť, která byla po něm požadována. Ve smrti však zůstal křesťanem a hrdinou.

Vídeňská veřejnost se dozvíдалa o událostech neúplně a po troškách. K večeru se proslýchalo, že na základě zmatených zpráv rozhlasu pochodují dolnorakouští sedláci, ozbrojení revolvery, k Vídní vládě na pomoc. Až teprve o půl osmé večer prozatímní vláda Kurta Schuschnigga oznámila ústy tohoto nového kancléře: Spolkový kancléř Engelbert Dollfuß je mrtev. Tisíce tváří se zalily slzami, smutek v celém Rakousku se podobal Velkému pátku. V rohovém salonku spolkového kancléřství leželo nehybné tělo zavražděného kancléře obklopené jeho lidmi. Když začalo svítat, vešel do budovy muž, kterému každý uctivě ustupoval z cesty. Byl to spolkový prezident Miklas, který z lázní Velden do Vídně dorazil v pět hodin ráno. V pohnutí setrval v modlitbách u mrtvého kancléře. Pak se vzdálil. Ještě dopoledne přišel znovu, aby položil k rakvi

Rady pro vytváření pozitivních vztahů
 „To jsem blázen,“ povídá psychiatr, „vždyť vy jste docela normální!“

Jednota v rozmanitosti

Z nebe přijde do pekla revisor. Lucifer ho provádí.

Přijdou do menšího sálku, v něm děsný řev a chaos. Uprostřed bazén s nevábnou tekutinou, v ní ponoření hříšníci. Kolem skáče množství čertů s vidlemi, hulákají, a hříšníci, kteří se bez přestání snaží vylézt ven, zatlačují vidlemi zpátky. Kontrolor se ptá: „No? Copak se to tu děje?!“ I Lucifer je postrašen: „To jsou irští hříšníci. Jsou strašlivě houževnatí, uctivě přiznávám, že co chvíli nám některý vyleze a utíká. Je to příšerná práce je ve společenství udržet.“

Přesunou se do rozlehlé haly. Obrovský bazén, ale čertů s vidlemi je méně a je zde pořádek. Občasné pokusy o vylezení jsou snadno likvidovány. Inspekce: „Kdo jsou tito hříšníci?“ – Lucifer už bez bázně: „To jsou Němci. Těm jsme to dali rozkazem a až na pár anarchistů všichni poslušně setrvávají.“

Přijdou do třetí místnosti s nevelkým bazénem. Scéna stejná, ale hlídající čert jen jeden, místo vidlí drží cigaretku a pokouje, jak vidí revisora, schovává ji do dlaní. Je rozvalen v křesle, vedle něho lahvinka slivovice. Návštěvník je velmi překvapen: „Jak to, že je tu takové nehybné ticho?“ Lucifer pyšně: „To jsou Češi. Když chce některý z nich vyskočit, ostatní si ho hned sami stáhnou nazpátek! A ten hlídač – toho jsme sem dali za odměnu ...“

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY

ODPOVĚĎ NA PŘEDLOŽENÉ DUBIUM

OHLEDNĚ PLATNOSTI KŘTU U SPOLEČNOSTI

„CÍRKEV JEŽÍŠE KRISTA SVATÝCH POSLEDNÍCH DNŮ“

Otázka: Je křest udělený u společnosti „Církev Ježíše Krista Svatých Posledních dnů“, obecně zvané „Mormoni“, platný?

Odpověď: Ne (Negative).

Nejvyšší velekněz Jan Pavel II. na audienci udělené níže podepsanému kardinálu prefektovi schválil tuto odpověď, přijatou na řádném zasedání této kongregace a nařídil její zveřejnění.

Z úřadu Kongregace pro nauku víry, 5. června 2001.

✠ Joseph kardinál Ratzinger

Prefekt

✠ Tarcisio Bertone, S. D. B.

Emeritní arcibiskup Vercelli

Sekretář

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20010605_battesimo_mormoni_lt.html

Foto

- Chrám Salt Lake Církve Svatých Posledních dnů (dokončen roku 1893)
 v Salt Lake City, Utah, USA

KATOLÍK V ROLI POLITIKA

Msgre. Ignacio Barreiro Carámbula

I. SPOLEČNOST, VE KTERÉ ŽIJEME

Společnosti se od sebe navzájem liší svými historickými a národními tradicemi. Dnes, kvůli právě probíhajícímu procesu globalizace, je všude patrný vliv socialistického a eticky liberálního modelu společnosti. Tento znepokojující proces ovlivňuje negativně všechny společnosti. *(Co to ale je socialismus? – O tom letošní Obrázek č. 5, 6. 4. 2008, s. 5. U liberalismu je třeba rozlišovat: Bytostný liberalismus je základem veškerého lidského jednání i liberalismu politického, který se má snoubit s konservatismem. Proti tomu etický liberalismus je nepřijatelný, zhoubný. – O tom loňský Obrázek č. 58, 5. 7. 2007, s. 5nn.)*

SOCIALISMUS A ETICKÝ LIBERALISMUS

Etický liberalismus, který zpočátku zakrýval svou nebezpečnou ideologii ozdobami **vypůjčenými z křesťanství**, se v současné době naprosto odtrhl od trvalých hodnot a stal se ateistickou nebo agnostickou ideologií. Úcta k některým nepopíratelným ideálním hodnotám, které nepodléhaly rozkladu, byla jistým způsobem částí jeho dědictví, když byl ještě spojen s křesťanským dědictvím společnosti. Každý vnímavý historik by však už v počátcích liberalismu rozpoznal jeho schopnost zrušit ve jménu svobody veškeré svazky s trvalými hodnotami. Jan Pavel II. to odsoudil už před více než 15 lety: „Dnes se projevuje sklon k tvrzení, že agnosticismus a skeptický relativismus jsou filosofií a základním postojem, jež odpovídají demokratickým politickým formám.“ [1] Socialismus, jak učil papež Pius XI., „zůstává neslučitelný s učením katolické církve: to by musel přestat být socialismem; jeho pojetí společnosti je totiž od křesťanské pravdy naprosto odlišné.“ [2] Jak současný etický liberalismus tak i socialismus jsou zajedno v tom, že lidská společnost existuje kvůli materiálním výhodám člověka, což je postoj, který je z katolického hlediska nepřijatelný.

POKUS O VYTLAČENÍ KŘESŤANSTVÍ

Současná směsice socialismu a etického liberalismu se snaží přímo i nepřímo vyloučit křesťanství z veřejného života a zatlačit náboženství do soukromé oblasti. [3] Tuto situaci nemůžeme přijmout a ani katolický politik by ji neměl přijmout, protože by to znamenalo, že jsme sníženi na něco bezvýznamného. Nelze přijmout ani nepřesné přirovnání, které razil americký prezident Thomas Jefferson, že mezi církví a státem musí být dělící zeď. [4] Znepokojující je také prohlášení, že „náboženství je výlučně záležitostí mezi člověkem a Bohem“.

KŘESŤANSTVÍ A VEŘEJNÝ ŽIVOT

Zprv bychom měli zvážit, že „jak církev, tak stát, i přes jejich naprostou odlišnost, a v souladu s jejich příslušnými úkoly, rozsahem působnosti a prostředky, mají sloužit člověku, který je předmětem spasitelného poslání církve a zároveň i občanem státu. V člověku se tyto dvě společnosti setkávají a spolupracují na prosazování společného dobra.“ [5]

Zadruhé, i když víra v prvé řadě spočívá ve svobodných vnitřních úkonech, kterými se člověk obrací k Bohu, jeho přirozenost vyžaduje, aby těmto vnitřním úkonům víry dal vnější výraz, aby o věcech víry s ostatními hovořil a svou víru vyznával (*slovy i činy*) ve společenství s druhými. [6] Snaha vyloučit víru z veřejného života má své

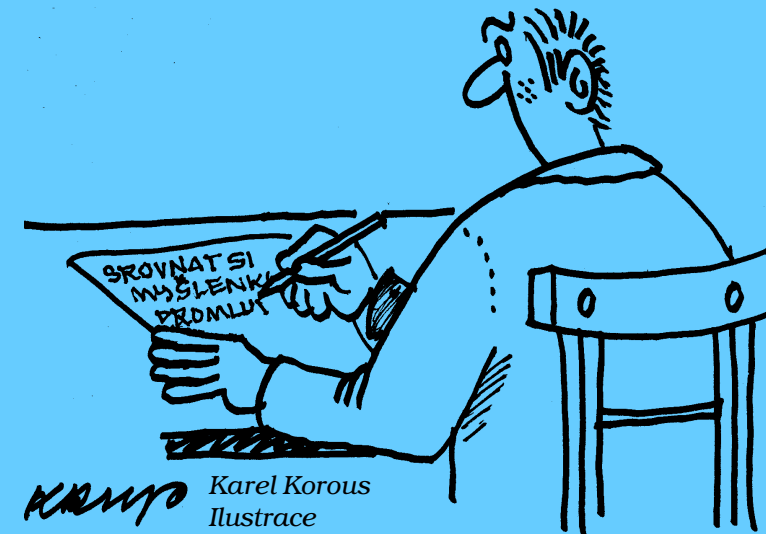
PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

SVISLE: 1. Deset desítek; bylina s drobnými kvítky; mlsáním spotřebovat. - 2. **1. díl tajenky.** - 3. První z malých proroků; střešní žlab; prvorozený syn Davidův (1 Kron 3, 1). - 4. Apoštol, který třikrát zapřel Ježíše, první papež; uzlíček ve tkanině; tesařská vazba; zkr. Americké astronomické společnosti. - 5. Odstávající; nepříjemný tělesný pocit. - 6. Borový les (zdrob.); vypěstovaná ze semene; otrokyně (lat.). - 7. Lékařská služba první pomoci (zkr.); švýcarské vysoko položené město proslavené klimatickými lázněmi; výrobce luků. - 8. Která (zast.); jedno z nejčastějších anglických příjmení (od son of John); roh ulice. - 9. Komunální podnik (patřící do vlastnictví města nebo obce); domácky Hermína; osvědčený způsob tradiční výchovy – přehnout „přes koleno“ (angl. zkr. over the knee). - 10. Velmi slabé (kniž.); starověká početní tabulka; Mardocheova schovanka (a kniha Písma sv.). - 11. Napájený akumulátorem; **5. díl tajenky;** citoslovce posměchu. - 12. Místo pro zpěváky v kostele; korálový ostrov; Mojžíšův bratr; zoubek u krajky (zast.).
Pomůcka: Apo, ehe, mos, sín.

Ladislav Martinča

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Teorie a praxe rodinné psychoterapie

KAROUS Karel Korous
Ilustrace
Oldřich Krupička

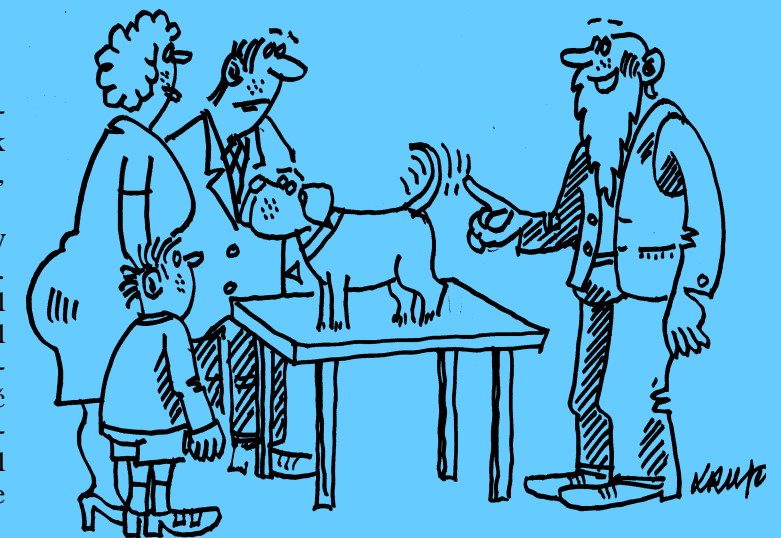
Populární psychoterapeut a osvědčený učitel duchovního života MUDr. a PhDr. A. B., Ph. D., si ve své pracovně pečlivě rozpracovává dnešní hlavní úkoly – co ho čeká doma důležitého na práci:

1. Srovnat si myšlenky.
2. Promluvit si s manželkou.
3. Srovnat si myšlenky.
4. Domluvit dceři.
5. Srovnat si myšlenky.

Sto tajemství štěstí

Dědečkovi nabídli příbuzní, aby si jako dárek k narozeninám vybral psa, který by se mu líbil.

V supermarketu na psy mu předváděli mnoho psů. Dědeček si nakonec vybral jednoho, který živě vrtěl ocáskem. Při oslavě narozenin se dědečka ptali, proč si vybral právě tohoto pejska. Dědeček: „Ale, chtěl jsem mít aspoň něco se šťastným koncem.“

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka křížovky zněla: „**Král Joaš si nevzpomněl na milosrdenství,** které mu prokázal (velekněz) Jojada, otec (Zachariášův), a zabil jeho syna (Zachariáše). Když ten umíral, řekl: ‘Hospodin to vidí a pomstí to!’“ Byla vzata z 2 Kron 24, 22. K události došlo asi roku 800 př. Kr. Pán Ježíš na tuto událost reaguje v Mt 23, 35, když oznamuje „běda“ učitelům Zákona a farizeům: „Tak na vás padne všechna spravedlivá krev na zemi prolévaná, od krve spravedlivého Ábela až po krev ‘Barachiášova’ syna Zachariáše, kterého jste zabili mezi chrámem a oltářem.“ Kristus Pán, když umíral, na rozdíl od Zachariáše řekl: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ Nevěděli totiž, že ukřižovali Syna Božího. Věděli ale, že zabili nevinného člověka, a Ježíš Kristus neprosil ani o odpuštění ostatních jejich zločinů, které jim dříve opakovaně naléhavě vytýkal. Jakási podobnost je i v tom, co se stalo po vraždách. 1 Kron 24, 23: „Na konci roku vytáhlo proti (králi Joašovi) aramejské vojsko, vnikli do Judska a do Jeruzaléma a povraždili všechna knížata lidu a všechnu kořist poslali damašskému králi.“ Zpustošení Jeruzaléma a celé Palestiny po vraždě Pána Ježíše je dobře známo.

co činí.“ Nevěděli totiž, že ukřižovali Syna Božího. Věděli ale, že zabili nevinného člověka, a Ježíš Kristus neprosil ani o odpuštění ostatních jejich zločinů, které jim dříve opakovaně naléhavě vytýkal. Jakási podobnost je i v tom, co se stalo po vraždách. 1 Kron 24, 23: „Na konci roku vytáhlo proti (králi Joašovi) aramejské vojsko, vnikli do Judska a do Jeruzaléma a povraždili všechna knížata lidu a všechnu kořist poslali damašskému králi.“ Zpustošení Jeruzaléma a celé Palestiny po vraždě Pána Ježíše je dobře známo.

Dnešní úkol: Máme určit, kdo, kde a kdy řekl krutá slova v tajence. Náповěda – bude se číst o 16. neděli v mezidobí a také v sobotu 16. týdne v mezidobí, pokud se nebudou tohoto dne číst vlastní texty z památky sv. Jáchyma a Anny nebo se nebude brát mešní formulář z následující neděle.

VODOROVNĚ: A. Obilí svázané povřísem; útvar na obloze; rybářská síť. - B. Poučka; **4. díl tajenky.** - C. Ojezdít; bylina s modrými květy; uhelný prach. - D. Chápavá noha dravců; hmota na rubové straně známky; domácky Jiří (zdrob.). - E. Brouk žijící v odpadových látkách; přinést. - F. Jméno francouzského právníka, světce Héloryho z Kermartinu, kněze (připomínka 19. 5.); pořizena opisem; sopka na ostrově Mindanao. - G. Leknutí; **2. díl tajenky;** velká taneční zábava. - H. Pojmutí vláhy půdou; mravní základ (kniž.); těsná (bota). - I. Samohlásky ve jménu druhé největší moravské řeky; špatný básník; zlý Judův prvorozený syn (1 Mojž 38; 46). - J. Mez. zkr. magistra obchodní administrativy (angl.); mrav (lat.); rozlehlé pole; inu (nář.). - K. Obruba; blána hrudní dutiny; název písmene hebrejské abecedy (třetího od konce). - L. Lesní zvíře; písmeno R (hovor.); jedna z osob Nejsvětější Trojice. - M. A sice; **3. díl tajenky.** - N. Tenhle; stařec (expr.); hrdina (kniž.).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A												
B												
C												
D												
E												
F												
G												
H												
I												
J												
K												
L												
M												
N												

PŘÍLOHA

kořeny v relativismu, který ji považuje za pouhou subjektivní záležitost lidí, takže by se prý neměla projevovat veřejně před lidmi, kteří proti ní mají námitky.

Zatřetí musíme mít na paměti křesťanskou tradici učení církve, že všechny společnosti i jednotlivci mají morální povinnost vůči pravé víře a té Kristově církvi, která je církvi katolickou. [7]

PRÁZDNOTA – ZNAMENÍ ÚPADKU I NADĚJE

Vymírání křesťanských hodnot ve společnosti vede k pocitu prázdnoty, kterou popsal Jan Pavel II. ve své apoštolské exhortaci Ecclesia in Europa. [8] Je zřejmé, že společnost, která „je relativistická a nemá pravou víru“, nemůže naplnit vnitřní touhu člověka. Tento pocit úzkosti z prázdnoty dává naději. Člověk totiž může tuto prázdnotu na krátký čas zakrývat všemi možnými materiálními požitky, ale potlačit ji natrvalo není možné.

RELATIVISTICKÁ PARODIE LIDSKÝCH PRÁV

Relativistický model společnosti nabízí parodii lidských práv. Ideologicky se snaží ukázat, že bude bránit lidská práva. Při bližším pohledu však vidíme, že je to velký klam. Zaprvé se tato „práva“ nezakládají na povaze člověka, ale na čemkoliv, co „společnost“ chce momentálně nabídnout. Za druhé jsou tato „práva“ směsicí omezených skutečných práv a vymyšlených práv, jaká nikdy v reálném životě neexistovala a trvale ani existovat nemohou.

SVOBODA K OTROCTVÍ

Tato „práva“ by měla zajistit maximum osobní svobody. Měli bychom však pamatovat na to, co říkával Cicero: „Ovoce přílišné svobody je otroctví.“ [9] Je důležité si uvědomit, co zastánci takové společnosti rozumí pod pojmem osobní svobody. Je to etická svoboda, která nemá žádné pevné stanovisko, ale jde o subjektivní volby nebo výhody rozdílných členů této společnosti. Někteří autoři ji správně nazývají také „negativní svobodou“, protože je to taková mravní svoboda, která není řízená žádnými obecnými zákony. Jan Pavel II. učil: „Skutečná (politická) svoboda není rozvinuta v (eticky) liberální společnosti, která nerozlišuje mezi (politickou) svobodou a povolením dělat cokoli (tj. etickou svobodou), a která ve jménu (politické) svobody hlásá jakýsi druh všeobecné amorálnosti (tj. svobodu etickou).“ Je to karikatura svobody, která tvrdí, že lidé si mohou libovolně zařizovat svůj život bez ohledu na morální hodnoty, a také říká, že společnost nemusí bránit a podporovat etické hodnoty.“ A pak dodává: „Existuje mnoho příkladů této chybné představy o svobodě jako např. a zejm. ničení lidského života legalizovaným nebo všeobecně schvalovaným umělým potratem.“ [10]

TOTALITNÍ TENDENCE DEMOKRACIE

Současná demokracie má za cíl především posvětit proceduru, která rozhoduje o tom, kdo bude mít ve společnosti moc. Takže základem tohoto modelu je posvěcení relativismu, tak jak na to poukázal Benedikt XVI. ve svém proslovu v říjnu 2006. [11] A tak se všechny ideologie, které pochlebují tomuto zúženému chápání demokracie (postavené na socialismu / na etické svobodě), mohou ucházet o hlasy a uplatňovat získanou moc. Tato moc se však nezakládá na žádných principech obecného blaha, ale na získání většiny hlasů, tudíž na hrubé síle většiny. V důsledku toho pak tato většina má moc vydávat zákony, jak si to ona přeje, bez jakýchkoliv zábran a ohledu na základní hodnoty, které nemohou být dotčeny žádnou pomíjivou vládou. Vládnout společnosti pak může teoreticky kdokoli, kdo je schopen získat hlasy většiny lidí, kteří mají voličské právo.

Jan Pavel II. však varuje, abychom si byli vědomi toho, že „všichni, kteří jsou přesvědčeni, že znají pravdu a trvají na ní, nejsou z demokratického hlediska důvěryhodní, protože neakceptují, že pravda je určována většinou, případně že kolísá podle rozdílné politické rovnováhy. V této souvislosti je třeba říci, že neexistuje-li žádná konečná pravda, která řídí politické jednání a dává mu orientaci, lze ideje a přesvědčení snadno zneužít pro mocenské účely. Jak dokazuje historie, demokracie bez universálních hodnot se snadno mění v otevřenou nebo skrytou totalitu.“ [12]

RELATIVISMUS – PŘEDZVĚST TOTALITY

Tento relativismus je předzvěstí totality, která „vzniká z popření objektivně platné pravdy; neexistuje-li transcendentní pravda, které poslušen dospěje člověk ke své úplné identitě, pak neexistuje ani zásada, která by spolehlivě zaručovala spravedlivé vztahy mezi lidmi.“ [13] Jestliže neexistuje žádná objektivní pravda, která by stanovila hranice politické moci ve společnosti, dochází k tomu, že tím, že stát přijme socialistickou ideologii, která tak mocně ovlivňuje současné společnosti, pak tento stát bude neustále rozšiřovat kontrolu, kterou ve společnosti má, a bude se stávat stále více totalitním.

Mezi eticky liberálními společnostmi a církví je roztržka, která narůstá, protože je stále zřejmější, že se církev pevně drží neoddiskutovatelných hodnot. [14] Součástí totalitních tendencí etického liberalismu jsou naopak pokusy umlčet církev a katolické politiky, kteří předkládají objektivní pravdy a odmítají řídit se pravidly tak, jak je představují etičtí liberálové. [15] Tento problém není nový – je možno vidět jej jasně u Voltaira, který obvinil církev z netolerance a následně pak netoleranci vůči katolíkům podporoval. [16]

DISKRIMINACE ZÁMINKOU K PRONÁSLEDOVÁNÍ

V eticky liberálních společnostech vidíme rostoucí riziko pronásledování církve. Je to patrné v nebezpečném a mylném rozšíření a tak v nesprávném použití zásady o odmítání nespravedlivé diskriminace. Tato zásada je sama o sobě platná. Logicky je však zřejmé, že některé formy diskriminace jsou spravedlivé. Do pěveckého sboru si nevybíráte někoho, kdo nemá hudební sluch. Snaha ukázat, že diskriminace je vždy nespravedlivá, se děje obvyklými formami jazykové manipulace. [17] I Ratzinger poukázal, že „pojetí diskriminace se neustále rozšiřuje a to znamená, že zákaz diskriminace je možno přeměnit více a více na omezování svobody názoru a náboženské svobody. Záhy už nebude možné tvrdit, že homosexualita (jak učí katolická církev) je objektivní poruchou vlastností člověka. Skutečnost, že církev je přesvědčena o tom, že nemá právo udělovat kněžské svěcení ženám, už někteří chápou jako něco, co je nesmiřitelné s duchem 'evropské ústavy'.“ [18]

SILNÝ STÁT A SOCIALISTICKÉ POKUŠENÍ

Socialistická složka současného státu je obzvláště znepokojující, protože vládní úřady stále více ovládají velké sektory života společnosti a to také znamená, že obrovské procento ekonomických zdrojů společnosti je kontrolováno státem. Ve většině evropských zemí jsou výchova, zdravotnictví a sociální péče pod kontrolou státu. Důsledek toho je, že základní oblasti života lidí jsou ovládány státem. Kontrola státu nad vzděláním je obzvláště znepokojující, protože pod pláštíkem ideologické neutrality se ve většině evropských zemí podporuje sekulární tzv. humanistický pohled na společnost. Nelze zapomínat na to, že výchova katolíků se neděje zdaleka jen v nepočtených hodinách náboženství, ale frontálním úsilím školy.

[27] Pius XI.: Proslov k federaci studentů katolických univerzit, 18. prosinec 1929

[28] Alfonso López Trujillo: Připomínka na 11. generálním shromáždění biskupské synody 7. října 2005 (*nejde o jakoukoliv víru, ale o nadpřirozenou, tedy křesťanskou, konkrétně katolickou, a nejde vůbec jen o zákonodárce na úrovni státu, ale o každého politika na každé nižší, o to však důležitější, uvedené úrovni lidské společnosti*)

[29] Kongregace pro nauku víry: Instrukce k některým otázkám ohledně působení a chování katolíků v politickém životě, 6

[30] viz. pozn. č. 28

[31] John J. Myers: A Time for Honesty

[32] Benedikt XVI.: Sacramentum caritatis, 83

[33] Mt 28, 19 a Lk 24, 47

[34] 1 Tim 2, 4

[35] Miguel Ayuso: La Política Oficio del Alma, Ediciones Nueva Hispanidad, Buenos Aires – Santander, 2007

[36] Jan Pavel II.: Apoštolská exhortace Christifideles laici, 36

[37] Jan Pavel II.: Proslov k thajskému velvyslanci, 17. únor 1979

[38] Jan Pavel II.: Proslov k UNESCO, 2. červen 1980

[39] Joseph Ratzinger: Dnešní obtíže s předáváním víry

[40] Centesimus annus, 32

[41] Centesimus annus, 32

[42] Gaudium et spes, 64

[43] Centesimus annus, 48; KKC, 2431

[44] Lev XIII.: Rerum novarum, 4

[45] Charta práv rodiny, 1, 22. říjen 1983

[46] Charta práv rodiny, 10. *Spolu se shora zmíněnou politickou svobodou a mnohavrstevnou subsidiaritou je katolický politik vázán i k tomu, aby ze všech sil a všemi vhodnými způsoby podněcoval k dobrovolné solidaritě na úrovni té společnosti, pro kterou pracuje. Výkyvy trhu, nezaměstnanost a neschopnost některých lidí se o sebe řádně postarat se ve zdravé společnosti vždy vyskytují a oč bude vyšší dobrovolná solidarita, o to menší bude nebezpečí zhoubného útěku k nedobrovolnému přerozdělování, k socialismu. Dnešní socializující trendy vlastně jen odhalují pohled na mizivou úroveň dobrovolné solidarity.*

[47] Ecclesia in Europa, 8

[48] Kongregace pro nauku víry: Úvaha ohledně návrhu právního uznání svazků mezi homosexuály, 7

[49] Joseph Ratzinger: Dnešní obtíže s předáváním víry

[50] Joseph Ratzinger: Dnešní obtíže s předáváním víry

Msgr. Ignacio Barreiro Carámbula pochází z Uruguaye. Před vysvěcením na kněze vystudoval práva, působil na ministerstvu zahraničí a několik let reprezentoval svoji zemi v OSN. Od roku 1998 je ředitelem římské pobočky Human Life International. V roce 2004 se stal kaplanem papeže Jana Pavla II.

Z anglického originálu The Catholic as a Pro-Life Political Leader předneseného na mezinárodní konferenci v Krakově v říjnu 2007 přeložila Krista Blažková; redakčně přehlednuto a doplněno poznámkami kusivou.

Pro občanské sdružení Res Clariatis (<http://res.claritis.cz>) poprvé vydalo Hnutí Pro život ČR (<http://prolife.cz>) v roce 2008.

Itálie, 20. listopad 2006; dokument 2. vatikánského koncilu *Gaudium et spes*, 76

[6] Dokument 2. vatikánského koncilu *Dignitatis humanae*, 3

[7] *Dignitatis humanae*, 1; „Odpovědi na otázky týkající se některých aspektů nauky o církvi“, 29. červen 2007 (*loňský Obrázek č. 9, 2. 8. 2007, příloha s. 7nn.*)

[8] Jan Pavel II.: Apoštolská exhortace *Ecclesia in Europa*, 8

[9] Cicero: *De republica* (Jak bylo uvedeno v úvodu, je nutné rozlišovat svobodu bytostnou, politickou a etickou; Cicero zcela správně odmítá etickou svobodu.)

[10] Poselství papeže Jana Pavla II. ke Světovému dni míru 1981, 8. prosinec 1980 (*etická svoboda se tak mění v politický teror nejdříve vůči nenarozenému člověku; jinak řečeno, etická svoboda zlikvidovala svobodu politickou*)

[11] Audience členů Mezinárodní teologické komise u Benedikta XVI. 5. října 2007

[12] *Centesimus annus*, 46; Michel Schooyans: *La Dérive Totalitaire du Libéralisme*, Mame, Paris, 1995

[13] *Centesimus annus*, 44

[14] Benedikt XVI.: Proslov k účastníkům 4. národního církevního kongresu, Verona, 19. říjen 2006

[15] Alfonso López Trujillo: *La Libertad de Proclamar Los Derechos de Dios y de la Iglesia*

[16] Voltaire: Traktát o toleranci (*srov. předešlou totalitu v perversní toleranci ke všem a ke všemu, jen ne ke katolické netoleranci*)

[17] Ignacio Barreiro: *Verbal Engineering*. In: *Lexicon – Ambiguous and Debatable Terms Regarding Family Life and Ethical Questions*. Editováno Papežskou radou pro rodinu, v angličtině publikováno organizací Human Life International, Front Royal, Virginia, 2006

[18] Joseph Ratzinger: *Evropa Benedikta z Nursie v krizi kultur (knihu jsme doporučili v roč. 4, č. 6, 8. 5. 2006, s. 21)*

[19] Alfonso López Trujillo: *Rodina a život v Evropě*, 14. červen 2003

[20] *Centesimus annus*, 48

[21] Benedikt XVI.: *Deus caritas est*, 28b: „Stát, který se chce starat o všechno a který všechno pohlcuje do sebe, se v posledním důsledku stává byrokratickou institucí, která není s to zajistit to nejdůležitější, co trpící člověk a každý člověk potřebuje, tedy osobní láskyplnou pomoc. Nikoli stát, který by reguloval a řídil všechno, je tím, co potřebujeme, nýbrž takový stát, který by na základě principu subsidiarity velkodušně uznával a podporoval iniciativy pocházející od různých společenských sil, jež propojují bezprostřednost s blízkostí k lidem, kteří potřebují pomoc.“

[22] Jan Pavel II.: Proslov k diplomatickému sboru na Mozambiku, 30. duben 1989

[23] Katechismus katolické církve (KKC), 1883: „Socializace přináší také nebezpečí. Příliš pronikavý zásah státu může ohrožovat svobodu a osobní iniciativu. Církev dopracovala zásadu nazývanou ‘subsidiarita’. Podle této zásady ‘nadřazená společnost nesmí zasahovat do vnitřního života podřízené společnosti tím, že by ji oloupila o její pravomoci. Má ji naopak podporovat a pomáhat jí k tomu, aby sladila své jednání s jednáním ostatních společenských sil s ohledem na obecné blaho.“

[24] KKC, 2209

[25] Benedikt XVI.: Proslov k účastníkům 4. národního církevního kongresu, Verona, 19. říjen 2006

[26] Sv. Tomáš Akvinský: *De regimine principum*

Je třeba mít na paměti, že existuje katolický způsob výuky, zejména společenských věd. Všichni víme, že výuka historie je mocný nástroj, který víru obhajuje nebo ničí. Závažným problémem v mnoha evropských zemích je vládou dotovaný program sexuální výchovy. Jak poznamenal kardinál López Trujillo, tyto programy podporují „mylnou, nevyzrálou mentalitu, nevhodnou pro budoucí manželské spojení“. [19]

SOUČASNÝ SOCIÁLNÍ STÁT – PARODIE KŘESŤANSTVÍ

Vážné problémy a zneužití současného sociálního státu ostře kritizoval Jan Pavel II. [20] „Funkční poruchy a nedostatky v sociálním státě vycházejí z nesprávného pochopení úkolů státu“ a dodává, že „sociální stát způsobuje ztrátu lidské energie a přebujelost státních aparátů, které ovládá více byrokratická snaha než snaha sloužit občanům; ruku v ruce s tím jde nesmírné zvyšování výdajů“. Tuto obavu sdílí Benedikt XVI. ve své encyklice *Deus caritas est*. [21]

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ PÉČE

Státní zdravotní péči mám na mysli zdravotnický systém, který je dominantně nebo totálně kontrolovaný státní správou. Státní zdravotní péče, která je založena na předpokladu, že všem by mělo být zajištěno základní zdravotní ošetření, vede ke kontrole státu nad důležitými oblastmi života lidí. Záleží na inteligentních a schopných politikcích, aby našli alternativní řešení, která by sice zajistila právo na přiměřenou zdravotní péči, které, jak učí Jan Pavel II, je částí základních práv na život, [22] a přitom se vyvarovali vážným problémům, které státní zdravotnictví přináší. Je dobře známo, že v mnoha evropských zemích není státní zdravotnictví schopné poskytnout to, co slibuje, a v mnoha případech pacienti, kteří se obracejí na soukromý sektor, musejí vynaložit značné finanční náklady.

Státní zdravotnictví může vést k hrůzným situacím. Zaprvé, jak už se to v některých evropských zemích děje, k euthanasii. Jelikož žijeme ve společnosti, ve které následkem nízké porodnosti bude, zdá se, neustále stoupat procento starších a nemohoucích lidí, používá se euthanasie ke snížení nákladů na zdravotnictví. Druhým případem, ke kterému zatím nedochází, ale který se už s jistotou rýsuje, je státem nařízený potrat postižených dětí. Důvodem bude: postižené děti nejenže nejsou schopny se samy podporovat, ale společnost bude kvůli nim a kvůli své centralizaci mít vyšší náklady na zdravotnictví. Ženy proto „nemají právo“ být příčinou takových výdajů. Teď, když už umíme určit, zda dítě bude normální nebo postižené, bude mít žena zruďnou morální povinnost potratit dítě, které bude pro společnost zátěží (*toto se v České republice děje v psychologické rovině již dnes – jde o názorný příklad toho, jak se zlá etická svoboda již mění ve zlou etickou, a později možná i právní nutnost*). V případě, že odmítne, bude k potratu donucena. To by byl hrozný dvojitý zločin. Bylo by to zabití-vražda nenarozeného dítěte a porušení práva ženy dítě donosit. Nucené potraty se provádějí např. v komunistické Číně, aby se prosadily naprosto nespravedlivé zákony, které mají zabránit manželským párům v tom, aby měli více než jedno dítě.

POPŘENÍ PRINCIPU SUBSIDIARITY

Toto soustředění moci do rukou státu vede také ke zničení legitimní autonomie organických struktur, jako jsou rodina, obec, čtvrť, město, okres, kraj. To je v rozporu se zákonem o podpoře, jak to učí církev. [23] Pravý politický život je praktikován uvnitř přirozené společnosti, ne za pomyslnými hranicemi velkého státu. Pro katolíka je velmi důležité zdůrazňovat, že větší komunity (obce) si nesmí osobovat právo na výsady rodiny nebo se do jejich života vměšovat. [24]

V naší konfrontaci s touto politickou skutečností na celém světě bychom měli s obavou poznamenat, jak etický liberalismus pronikl do církve a jak nás jistým způsobem oslabuje. Benedikt XVI. při mnoha příležitostech kritizoval pronikání relativismu a sekularismu do církve. [25] Proto by nás nemělo překvapovat, že někteří katoličtí politikové jsou ochotni k nepřijatelným kompromisům s vládoucí politickou ideologií dneška.

II. POLITICKÉ POSLÁNÍ KATOLÍKŮ

Jedním z nejvyšších povolání, jaké může člověk od Boha obdržet, je povolání stát se politikem. Je povolán Bohem, aby podporoval dočasné společné dobro té které společnosti a měl přitom na paměti, že život v lidské společnosti je přípravou na konečný vstup do Božího království. Jak tomu učí sv. Tomáš Akvinský, politik (*působící v té které společnosti – obec, čtvrt, město atp.*) musí usilovat o vytvoření takové společnosti, která v co největší míře povede ke štěstí v nebi. [26] Ví, že politika není způsob jak zakrývat lidem oči a tak dosáhnout moci, jak to někteří politikové dělají a vrhají tak na politiku špatné světlo, ale je to služba, jak opravdově a na profesionální úrovni podporovat společné dobro společnosti. Musí to být člověk modlitby a člověk, který se stále zdokonaluje studiem. Jak může tvrdit, že koná vůli Boží, když Mu nejprve nenaslouchá? Všichni členové lidské společnosti mají politické poslání, protože všichni musejí podporovat společné dobro, avšak někteří jsou povoláni k tomu, aby v tomto úsilí stáli v popředí.

Katolík nemůže být pouhý pasivní divák, který kriticky sleduje, co se v lidské společnosti děje, a přitom odmítá jednat, aby řešil zlo, které vnímá. Mnozí se domnívají, že to, co mohou konat, je velice omezené. Z lidského hlediska je to snad pravda, ale musíme si uvědomit, že v Božích očích neexistují žádní neznámí hrdinové. Pius XI. ve svém dobře známém proslovu k federaci studentů katolických universit je povzbuzoval, aby se připravovali na spoluúčast v politice a podporovali tak společné dobro lidské společnosti pomocí politické charitativní činnosti, což představuje její nejkompromisnější formu, protože v sobě zahrnuje celou lidskou společnost. [27]

III. SOULAD MEZI VÍROU A ČINY

Jednání člověka je důsledkem jeho bytí. Katolík jedná jistým způsobem, protože (*nadpřirozeně*) věří. To první a zároveň to nejmenší, co musíme od politicky aktivně angažovaných katolíků vyžadovat, je soulad. Soulad mezi vírou, kterou vyznávají, a jejich činy. Kardinál Alfonso López Trujillo se o tom zmínil na eucharistickém synodu v roce 2005: „Eucharistická soudržnost (mezi vírou a jednáním) u politiků a zákonodárců je vážným problémem mnohých národů a parlamentů.“ [28]

Církev učí, že „by bylo chybou zaměřovat skutečnou samostatnost, s jakou církev v politickém životě jedná, s požadavkem, aby zákony nebyly vázány morálním a sociálním učením církve“. [29] Na tomto místě musíme odmítnout mylné a nebezpečné tvrzení, že katolíci, kteří se angažují v politickém životě, se musejí vzdát své víry.

SPRÁVNÉ PRINCIPY JEDNÁNÍ KATOLICKÝCH POLITIKŮ

Samostatnost jednání katolíků v politickém životě musíme chápat správně. Zpráve, katolík nikdy nejedná bez Boha. Ve všem, co koná, ve všem co říká, je závislý na Bohu. Před tím než jedná, musí rozpoznat vůli Boží v té situaci, ve které se právě nalézá. Zadruhé, v záležitostech víry a morálky musí vždy jednat v souladu s učením církve. Kardinál López Trujillo to zdůrazňuje: „Často je možno slyšet nesprávný argument pro tzv. svobodnou politickou volbu, která má přednost před principy evangelia i

adopci. Církev vykládá přirozený zákon a ve svém morálním učením se výslovně staví proti adopci dětí homosexuálními páry. „Jak ukazuje zkušenost, absence pohlavní bipolarity vytváří překážky normálního vývoje dětí, které by se tak případně staly součástí takovýchto svazků. Chybí jim zkušenost s rolí matky či otce. Začleňování dětí do homosexuálních svazků prostřednictvím adopce znamená dopouštět se na těchto dětech násilí v tom smyslu, že je zneužíváno jejich slabosti a ony jsou umisťovány do prostředí, které škodí jejich plnohodnotnému lidskému rozvoji.“ [48]

PODPORA RODIN – KLÍČ K DEMOGRAFII

Jedním z hlavních problémů v dnešní Evropě je nedostatek dětí. Je smutné konstatovat, že mnozí politici, místo toho, aby učinili přísnější opatření a pomohli tak rodinám být ochotné mít více dětí, podporují sterilitu. **V dnešní době je naprosto nutné, ať popsanými opatřeními katolíků v politice nebo každodenní dobrovolnou solidaritou spoluobčanů, podporovat zcela prioritně rodiny, obzvláště ty, které mají hodně dětí. Toto je dnes přednostní úkol i všech lidí dobré vůle.**

ZÁVĚR

Dnešní doba je v mnoha směrech těžká. Zdá se, že život z víry vymírá a zvěst evangelia přijímá stále méně lidí. Mělo by však být zřejmé, že „církev by neplnila své poslání, kdyby se rozhodla čekat na lepší časy. Taková pasivita by zlepšení naopak bránila“. [49] Když Bůh stvořil naši nesmrtelnou duši, věděl, že nás posílá do obtížného světa. Avšak právě v okamžiku stvoření naší duše nás povolal, abychom v tomto tmavém věku konali svou službu. Žijeme v době, kde světlo ve společnosti a v církvi jako by pohasínalo. Již dříve zdůraznil současný papež: „Skutečnost, že v církvi mohou být dlouhotrvající období úpadku, je z historie známá. Historie však také ukazuje, že celá církev v sobě nese oživující sílu, takže povstává znovu a znovu z prachu, aby hlásala zvěst o spáse.“ [50] Neměly by nás tedy odradit zdánlivě neúrodné časy, do kterých nás Bůh postavil, a důvěřovat, že pokud začneme plnit svou povinnost věrně, časy se jistělepší.

[1] Jan Pavel II.: Encyklika Centesimus annus, 46

[2] Pius XI.: Encyklika Quadragesimo anno, 117

[3] „Téměř všude existuje snaha vystavět pokrok a blahobyť bez vztahu k Bohu a vytlačit náboženský rozměr člověka do soukromé oblasti. Společnost, která je oddělená od nezákladnější pravdy o člověku, totiž od jeho vztahu ke Stvořiteli (a jeho vykoupení Kristem v Duchu svatém), se stále více a více odklání od skutečných pramenů života, lásky a štěstí.“ (Jan Pavel II.: Apoštolská exhortace Ecclesia in Asia, 29) „Bůh je vyloučen z kultury a veřejného života a věřit v něho je stále těžší také proto, že žijeme ve světě, kde je vše jakoby naším dílem, ve kterém se Bůh nezjevuje přímo, ale zdá se být nadbytečný, dokonce do něho nepatří.“ (Benedikt XVI.: Proslov k účastníkům 4. národního církevního kongresu, Verona, 19. říjen 2006). (*Jak se toto vylučování křesťanství z veřejného života děje? Např. tím, že církevní školství bylo de facto nahrazeno státním školstvím. Církevní zdravotnictví bylo de facto nahrazenou státním zdravotnictvím. Apod. Dnes jsou tzv. církevní školy a církevní zdravotnická zařízení pouhými správci státních finančních prostředků, a proto správci vydanými na milost a nemilost socialistickému státu.*)

[4] Dopis Thomase Jeffersona baptistům v Danbury z 1. ledna 1802

[5] Proslov Benedikta XVI. během oficiální návštěvy Giorgio Napolitana, presidenta

na nejnižší možnou hranici tak, aby byla oceněna individuální iniciativa, ale také umožněna tvorba kapitálu pro příští investice. Vztah mezi vytvářením nových zaměstnání a snižováním daní na sociální zabezpečení je třeba pečlivě studovat. V některých evropských zemích jsou daně, které musí zaměstnavatel na každého pracovníka platit, neúměrně vysoké a tím se zamezuje vytváření nových pracovních příležitostí. Daně na mzdy musejí být sníženy. Na tomto místě musíme pamatovat na varování Lva XIII. v encyklice *Rerum novarum*: „Socialisté tedy tím, že chtějí jmění jednotlivců převést na společnost, zhoršují postavení všech dělníků, protože tím, že je zbavují možnosti ukládat mzdu, olupují je o naději a možnost, že by si mohli rozmnožit rodinný majetek a zlepšit své postavení.“ [44]

NEDOSTATKY TRHU A RODINA

Aby se nedostatky trhu odstranily, je potřeba zavést všechny možné druhy pečlivě sestavených a vyvážených metod, jako např. ochrana malých podniků před nepoctivou konkurencí a opatření ve prospěch velkých rodin a společenství více rodin, zvláště těch, ve kterých matka zůstává doma, aby se o rodinu starala. Tato sociální politika by neměla být financována dodatečným zdaněním, ale společným úsilím snížit nespravedlivé a nepotřebné veřejné výdaje. Církví hlášané přirozené právo na založení rodiny [45] může být zavedeno pouze tehdy, když jsou mladí muži schopni podporovat svou rodinu. Nezaměstnanost je velkým problémem v celé Evropě. To je velmi vážné, protože vysoká úroveň zaměstnanosti je důležitým faktorem ke zvyšování platů. Podle toho, jak budou stoupat platy, bude možné, aby každý pracovník podporoval rodinu a žena pak nebude muset pracovat a bude se moci věnovat péči o rodinu. [46]

Nezaměstnanost mladých lidí a nízké počáteční mzdy mladých pracovníků a zaměstnanců jsou také jednou z příčin dalšího vážného problému v mnoha evropských zemích – a tím je opožděné uzavírání manželství. Samozřejmě, že se vyskytnou i vážné sociální důvody pro opožděný sňatek, které nejsou ekonomické. Je to např. obava před závazkem, kterou kritizoval Jan Pavel II. [47] Opožděné uzavírání manželství má vážné důsledky a je to jedna z příčin demografického poklesu, který postihuje Evropu.

ÚTOKY NA PŘIROZENOU RODINU

Přirozená rodina tvořená stálým a věrným spojením muže a ženy je terčem útoku v celé Evropě. Mnoho zemí v Evropě uzákonilo jiné formy manželství, které jsou v rozporu s přirozeným zákonem a Božím učením. Zvláště znepokojující je zavádění všech možných forem homosexuálních sňatků. Katolický zákonodárce musí svůj nesouhlas s těmito útoky na rodinu vyjadřovat jasně a veřejně a hlasovat proti všem těmto návrhům, které vycházejí z jakéhosi druhořadého sňatku. Ty už existují ve Francii pod jménem solidarity s uzavíráním homosexuálních manželství. V souvislosti s těmito nepřirozenými svazky doporučuji prostudovat dokument Kongregace pro nauku víry „Úvaha ohledně návrhu právního uznání svazků mezi homosexuály“ z 3. června 2003 (*předminulé číslo Obrázku, 3. 5. 2008, příloha s. 1 až 7*). Tento dokument byl podepsán o svátku sv. Karla a jeho druhů, mučedníků. Karel Lwanga trpěl mučednickou smrtí, protože odmítl požadavky krále, který byl homosexuál.

ADOPCE DĚTÍ HOMOSEXUÁLNÍMI PÁRY

Katolický politik musí udělat vše pro to, aby zabránil tomu, že těmto svazkům, ať už mají jakoukoliv formu, bude přiznáno právo adoptovat děti. Je zřejmé, že homosexuální pár může být příčinou morálního a psychologického poškození těchto dětí. Je také zřejmé, že nestabilní nepřirozený manželský pár nemá ty nejlepší podmínky pro

před přesným uvažováním.“ [30] Zatřetí, v záležitostech, které vyžadují moudrost, jedná katolický politik nezávisle na církevní hierarchii.

VARIANTY PŘÍSTUPU K PÉČI O CHUDÉ

Arcibiskup Myers zdůrazňuje, že základním aspektem sociálního učení církve je to, že chudí mají přednostní právo. Existují však rozdílné názory na to, jak skutečně nejlépe pomoci chudým v naší společnosti. Jak ti, kteří navrhují zvýšení sociální péče (*což zvyšuje socializující přerozdělování*), tak i ti, kteří navrhují snížení daní k posílení ekonomie (*čímž je socialismus, svrchu kritizovaný, omezován*), se mohou s veškerou upřímností domnívat, že jejich způsob je tou nejlepší metodou jak skutečně chudým pomoci. [31] Uplatnění této myšlenky se může v různých společnostech lišit. Záleží na profesionálním talentu politika, aby našel odpovídající řešení. V ožehavých záležitostech by se katolíci neměli snažit tvrdit, že daný přístup je z katolické strany jedinou možnou odpovědí. Na těchto otázkách se katolíci nemusejí shodnout, ale neměli by dovolit, aby jejich rozdílné názory poškodily společné dobro.

EUCCHARISTICKÁ DŮSLEDNOST

Paragraf *Sacramentum Caritatis* o eucharistické důslednosti je namířen proti katolickým politikům a ostatním katolíkům, kteří odmítají být zásadoví ve víře. Benedikt XVI. říká: „Je důležité podtrhnout to, co synodní otcové označili za eucharistickou důslednost a k čemu je naše existence objektivně povolána. Bohoslužba, která se líbí Bohu, totiž není nikdy pouze soukromým úkonem bez důsledků pro naše sociální vztahy. Vyžaduje totiž veřejné svědectví vlastní víry. To platí samozřejmě pro všechny pokřtěné, ale zvláště naléhavě se to jeví u těch, kteří pro své společenské nebo politické postavení mají udělat rozhodnutí, která se týkají základních hodnot, jako je respektování a ochrana lidského života od početí po přirozenou smrt, rodina založená na manželství mezi mužem a ženou, svoboda výchovy pro děti a úsilí o společné dobro ve všech jeho formách. Tyto hodnoty jsou prioritní, nezadatelné. Proto se musejí katoličtí politikové a zákonodárci, vědomi si své společenské odpovědnosti, cítit ve svědomí zvláště interpelováni, aby navrhovali a podporovali takové zákony, které jsou inspirovány hodnotami, jež mají základ v lidské přirozenosti. To má také objektivní spojitost s eucharistií (srov. 1 Kor 11, 27 – 29). Biskupové mají stále připomínat tyto hodnoty; to je součástí jejich odpovědnosti za stádece, jež jim bylo svěřeno.“ [32] Tento odstavec nepřináší ve skutečnosti nic nového, ale navazuje na stále platné učení církve, jak je možno vidět v článku 915 *Kodexu kanonického práva*.

V tomto odstavci papež nejen podtrhuje odpovědnost katolických politiků, ale také jasně ukazuje povinnosti biskupů. Toto velice důležité konstatování povzbudí a posílí biskupy a kněze, kteří mají odvahu odmítnout svaté přijímání politikům a osobám veřejně činným, jako jsou televizní moderátoři, kteří podporují potraty a jiné zákony proti životu a rodině. Z těchto důvodů by katoličtí politici, kteří nežijí podle své víry, neměli přistupovat k svatému přijímání a bylo by logické odmítnout podat jim svaté přijímání na základě základního přikázání o eucharistické soudržnosti. Jestliže se někdo označuje za katolíka a odchyluje se od základního učení církve, sám se z církve vylučuje. Není to požadavek, katolická církev nenutí nikoho, aby se stal katolíkem. Rozhodnutí je na každém jednotlivci.

IV. VIZE

Katolický politik se nemůže omezit jen na to, že bude odvážně a rozhodně hájit život a rodinu. To by byl částečný a nedostatečný přístup, který by nakonec neposlou-

žil ani životu ani rodině. O své politické angažovanosti musí mít jasnou a odůvodněnou představu. Pán neposlal apoštoly, aby obrátil jednotlivce, ale celé národy. [33]

Zároveň bychom si neměli nikdy představovat, že je možné vybudovat na zemi dokonalou společnost, která by zaváněla představou o tisícileté říši. A co je ještě horší, katolický politik by se neměl nechat ovlivnit světskou vírou v tisíciletou říši, tak jak tomu je v nacismu nebo marxismu, které usilují o vybudování ideální socialistické společnosti. Samozřejmě že existuje napětí mezi tím, o čem ví, že může na tomto světě dosáhnout, a jeho ideálem společnosti řízené zákony evangelia. K uskutečnění tohoto ideálu však nemůže učinit krok, pokud není motivován představou ideální společnosti, která by měla být ustanovena, protože je to vůle Boží.

Některé hlasy uvnitř církve hovoří o neslučitelném pluralismu ve společnosti, jako by to bylo dobro samo o sobě. Já velice pochybuji o tom, že je vůlí Boží, aby společnost označoval a charakterizoval neslučitelný pluralismus. On si přeje, aby se „všichni lidé zachránili a (došli) k poznání pravdy.“ [34]

Je třeba být také velmi nedůvěřivý k těm, kdo hlásají možnost neutrální společnosti tvořené lidmi, kteří svou víru žijí soukromě. [35] Jak můžeme mluvit o neutrální společnosti jako o toužebném ideálu, když Jan Pavel II. ve své exhortaci *Christifideles Laici* mluvil o povinnosti – zejména laiků, která „vlastním a nezastupitelným způsobem zavazuje ke křesťanské inspiraci pozemského řádu“. [36] Svět, který je opravdu ožíván křesťanským duchem, už nebude neutrální nebo vlažný, ale bude formován duchem evangelia. Měli bychom mít vždy na paměti příkaz z Apokalypsy pro církev v Laodiceji: „Znám tvé skutky: nejsi ani studený, ani horký. Kéž bys byl studený nebo horký! Takto však, protože jsi vlažný, ani horký, ani studený, vyplivnu tě z úst.“ (Zj 3, 15 – 16).

Ti, kteří jsou aktivní v sociální a politické sféře, si musejí být vědomi, že jako svědci víry mají zásadní úkol. Společnost musejí přivést k víře ne jen tím, co říkají – nejsou povoláni být kazateli, ale svým jednáním. Zároveň, jako hierarchická církev, musejí přispívat k vytváření správného svědomí ve společnosti, ve které působí. [37] Je však také zřejmé, že schopnost politika ovlivňovat společnost bude úměrná úspěchu, jaký může hierarchie církve a katolické výchovné instituce v evangelizaci společnosti mít.

V. PRVOŘADÉ ÚKOLY

Obnova katolické identity

Rád bych krátce uvažoval nad konkrétními prvořadými úkoly, které by katolický politik měl splňovat, když přihlíží k současným problémům, které ovlivňují dnešní mnohovrstevnou Evropu. Musí hájit katolickou identitu, život a rodinu, a dělat všechno pro to, aby zvrátil současný demografický pokles, který Evropu ovlivňuje. Musíme pochopit, že obrana a podporování silné katolické identity jeho národa a nižších společností jsou jeho základní povinnosti. Také by mělo být samozřejmé, že podpora, kterou dostane, bude záviset na tom, nakolik jeho voliči tuto identitu sdílejí.

PRÁVO NA KATOLICKOU VÝCHOVU

Zároveň si musíme uvědomit, že ve většině evropských zemí je mladým lidem vštepována výchova, která je naprosto v rozporu s nadpřirozenou vírou. Katolický politik musí jít ve šlépějích Jana Pavla II. a jménem katolických rodin, katolických obcí, měst, ba katolického národa prohlašovat: „Právo všech rodin na vzdělání v takové škole, která má stejný světonázor, a zvláště absolutní právo věřících na to, že jejich děti se nebudou muset podrobovat ateistickým učebním osnovám.“ [38] Jestliže si přejeme křesťanskou společnost, musíme k tomu vytvořit podmínky. Na obranu katolické iden-

tity musí katolický politik podporovat konkrétní programy, které skutečné katolické výchově pomohou. Tato výchova by měla zajistit dvě věci.

Zaprvé, mladí lidé by měli získat znalosti v katolické víře, která by neměnné učení víry postavila do středu jejich života. Tuto výuku by měli předávat pouze moudří a oddaní učitelé. Když mluvil současný papež, tehdy ještě kardinál Ratzinger, o obtížích při výuce víry, podtrhl, že tak jako v minulosti, pouze přesvědčení přesvědčí. [39] Pouze osobní přesvědčení učitele může mladým vštípit víru.

Zadruhé by tato výchova měla být přípravou pro získání základní formace a k získání mravně hodnotného zaměstnání. Nejlepší ochranou pro pracujícího je jeho technická nebo odborná schopnost. Jan Pavel II. správně zdůrazňuje hodnotu „know how“, technologie a zručnosti v současné společnosti. [40]

SOCIALISTICKÉ PŘEDSUDEKY KATOLÍKŮ K TRŽNÍ EKONOMICE

Málo se mluví o povinnosti katolického politika vytvářet nutné podmínky, které by podnítily ekonomický růst a kupní sílu pracujících. Dlouhodobě je nejlepší cestou k zaručení práv pracujících a blaha rodiny silná ekonomika rodiny, obce, kraje i státu, která dává možnost zaměstnání a mladým lidem dává naději založit rodinu. Katolický politik nesmí mít předsudky o volné tržní ekonomice, pramenící ze socialistické mentality, a podle učení Jana Pavla II. musí rozumět pozitivním aspektům moderní obchodní ekonomiky. [41] Musí si být vědom toho, že „technický pokrok, novátorství, snaha o zakládání a rozšiřování podniků“ [42] jsou základní aspekty ekonomického rozvoje té konkrétní společnosti, pro kterou politik pracuje. Jeho starost o prosazování nejmodernějších technologií a zavádění novot by neměla vést k zanedbávání nezbytné ochrany tradičních umění a řemesel, které jsou velkým kulturním a ekonomickým zdrojem mnoha národů.

SPRAVEDLIVÝ PRÁVNÍ ŘÁD

Katolický politik si musí být vědom, že „hospodářství, zvláště pak tržní hospodářství, se nemůže odehrávat v institucionálním, právním a politickém vakuu. Naopak, předpokládá jistotu individuální svobody a vlastnictví, jakož i stabilní měnu a výkonné veřejné služby. Hlavním úkolem společnosti, pro kterou politik pracuje, proto je zaručovat tuto jistotu tak, aby ten, kdo pracuje a vyrábí, mohl užívat plodů své práce a byl motivován k tomu, aby ji vykonával efektivně a řádně.“ [43]

PÉČE PŘED NADMĚRNOU KONCENTRACÍ MOCI

Zároveň musí dávat dobrý pozor na to, aby chránil práva pracujících a byl si vědom velkého nebezpečí koncentrace ekonomické moci v rukou velkých, národních nebo i mezinárodních společností. Také se musí zajímat o ochranu práv malých podniků, kteří jsou často velkými společnostmi opomíjeni. Trh by měl být odpovědně řízen silami v té které konkrétní společnosti, na nejvyšší úrovni pak i státem, aby se tak zaručilo, že základní potřeby každé společnosti jsou uspokojovány. Aby toto mohl vykonávat, musí politik mít jako součást své profesionální přípravy základní znalost o ekonomických principech. Ekonomika je věda se zákony tak jasnými a přesnými jako zákon o gravitaci.

MAXIMÁLNÍ SNIŽOVÁNÍ DANÍ A PODPORA OSOBNÍ INICIATIVY

V případě, že katolík získá politický úřad, musí být příkladem moudrého správce. Musí snižovat finanční tlak a dobře hlídat umělé vytváření peněz, které má za následek inflaci a vytváří krátkodobý falešný pocit blahobytu. Daně by měly být snižovány

oddanosti, změně života – o tom, že i v utrpení má život cíl, tehdy, když je mezi lidmi Bůh.

2. Kozáctvo – Poslední nástup a zánik
Stanislav A. Auský

Info a běžná cena: Váz., 296 str.,
20 cm × 13,5 cm, 199 Kč

Vydala Nakladatelství Mladá fronta Pra-
ha, edice Archiv

Rok vydání: 2003 (1. vydání)

ISBN: 80-204-0993-9

Autor přibližuje čtenářům osud Kozáků, kteří bojovali, trpěli a byli zapomenuti. Spoluviníky tohoto masakru byli tehdejší západní spojenci tehdejšího Sovětského svazu, kteří vydali do rukou sovětských popravčích čet tisíce kozáckých vojáků. Dnešní jejich nové obrození je naděje příštího Ruska bez rudých.

Kniha je precizním historiografickým svědectvím o bojích národů Sovětského svazu za osvobození od bolševického režimu. Na scénu vstupují nejen kozáci, ale i národy jižního Kavkazu a jiné, tvořící pestrou národnostní skladbu SSSR. Popisované události rovněž ukazují, nakolik nehomogenní byl nacionálně socialistický režim. Generalita Wehrmachtu sloužící na východní frontě odporovala příkazům NSDAP a snažila se o racionálnější zacházení s obyvateli okupovaných částí Sovětského svazu. Masakry často připisované právě branným silám Německa ukazuje autor jako zvěrstva páchaná Rudou armádou na vlastním obyvatelstvu. Přítomnost kozáků a jiných národů na evropských bojištích patří k tragickým, ale zároveň heroickým kapitolám 2. světové války.

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ

1. ČERVENCE AŽ 3. SRPNA 2008

Významné životní jubileum slaví:

P. Josef FALTEJSEK – farní vikář
v Liberci – 60 let (17. září)

Výročí biskupského svěcení slaví:

Msgr. ThLic. Dominik DUKA OP – biskup královéhradecký a apoštolský administrátor – 10 let (26. září)

Výročí kněžského svěcení slaví:

P. Jan BURIAN – farní vikář v Kadani –
25 let (17. září)

Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Ruprechtice

Pavel Daněk (1970)

Květoslava Vintrová (1942)

Květoslava Cvrčková (1955)

Jan Verl (1915)

duchovní správci

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice, datum vydání: 10. 8. 2008

tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberectofmzquicktez, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM

Foto na titulní straně – Uvítání Svatého otce 28. července v Brixenu (it. Bressanone),

kde od 16. prosince 1851 nuceně pobýval po čtyři léta i náš Karel Havlíček Borovský.

Obrázky libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz

Kterékoliv starší číslo Vám obstará Knihkupectví u sv. Antonína.

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

10. 8. 2008 / Číslo 9 / Ročník 6

OB RÁZEK

libereckých farností

ÚVODNÍK

DOPIS KNĚŽÍM, KONGREGACE PRO KLÉRUS 3

PASTORACE

MANŽELSTVÍ (11) JAKÉ JSOU DALŠÍ PŘÍČINY NEPLATNOSTI MANŽELSTVÍ? JAN VOŽENÍLEK 4

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (4), PAVEL KOZOJED 4

PAPEŽOVÉ V DOBĚ TRIDENTSKÉHO SNĚMU, BR. FELIX OFM 8

RODINA A ŠKOLA

OTÁZKY, KAREL KOROUS 8

OTEVŘENÝ DOPIS SENÁTORCE DOMŠOVÉ K EUTHANASII, HPŽ ČR 9

KŘESŤANÉ A POLITICI

POZNÁMKA K DISKUSI FRANTIŠKA SCHILDBERGERA SE ZUZANOU ROITHOVOU, KAREL KOROUS 9

OTEVŘENÝ DOPIS POSLANKYNI EVROPSKÉHO PARLAMENTU

ZUZANĚ ROITHOVĚ (KDU-ČSL), FRANTIŠEK SCHILDBERGER; WWW.SKLENENYKOSTEL.NET 9

KORRESPONDENCE S EUROPOSLANKYNI ZUZANOU ROITHOVOU O IRSKÉM NĚK LISABONSKÉ

SMLOUVĚ, ZUZANA ROITHOVÁ; FRANTIŠEK SCHILDBERGER; WWW.SKLENENYKOSTEL.NET 10, 13

OSM BODŮ IRSKÉHO SDRUŽENÍ LIBERTAS (SVOBODA), JAN ZEMAN 14

DODATEK K DISKUSI, JAN ZEMAN 15

HISTORIE

FRANTIŠEK KORDAČ A ALFRÉD FUCHS – BISKUP A NOVINÁŘ (1), RADOMÍR MALÝ / DISTANCE 1/2008 16

NAD 60. VÝROČÍM ÚNORA 1948 (1), JAN CHOLÍNSKÝ 18

ČESKOSLOVENSKO A Vatikán BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

– VÁLEČNÍ UPRCHLÍCI (1), MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC 21

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

TO V MÉDIÍCH NEBYLO (2), TOMÁŠ BERAN 24

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA (5) –P. JOHN COURTNEY MURRAY SJ A

2. Vatikánský koncil, Roman Joch 25

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (7), PETR KOZOJED 28

KARMElitánské knihkupectví u sv. Antonína – REDAKCE DOPORUČUJE 31

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 1. ČERVENCE AŽ 3. SRPNA 2008 32

PŘÍLOHA

DOVOLIT BOŽÍ LÁSCE, ABY NÁS PROMĚNILA, BENEDIKT XVI. V SYDNEY

DEKLARACE O NÁBOŽENSKÉ SVOBODĚ DIGNITATIS HUMANAЕ

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KŘÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA

LIBERECKÝ ÚSMĚV, KAREL KOROUS; OLDŘICH KRUPÍČKA

lých 106 katolických. Velký vliv na tuto skutečnost měla jistě činnost hned tří starobylých klášterů v oblasti, tedy benediktinských Kladrub a premonstrátských Teplé a Chotěšova.

⁸ Jediným katolíkem mezi poslední generací Biberštejnů byl Jeroným (Hieronymus), který zemřel v roce 1549.

⁹ Jak jsem již uváděl, tento Biberštejnův příkaz není možné prokázat dobovým dokladem. Nicméně většina historiků, včetně vynikajícího znalce českých církevních dějin a pozdějšího litoměřického biskupa Antona Ludwiga Frinda, jej považuje za jistý.

¹⁰ Johann Pfeiffer si vzal Heidenreichovu dceru Elisabeth, která zemřela v roce 1556 v Küstrinu.

¹¹ Tzv. **kostelní otce** ustanovoval patronátní pán, většinou se souhlasem místního duchovního správce, a to z řad městské elity. Museli být odpovědní a důvěryhodní, neboť se starali o zádušní jmění farnosti. Proto také při nástupu svého úřadu skládali přísahu. Mohli bychom tedy instituci kostelních otců považovat za předchůdce dnešních ekonomických rad farností.

¹² Manželkou Hanse Hanische byla Ursula von Seliger, která se připomíná ještě v roce 1599 jako vdova. Hanischova dcera Sára se provdala za frýdlantského pastora Georga Möldnera, zemřela v roce 1576.

¹³ Listinu o prodeji frýdlantského panství Friedrichu z Redernu zpečetil český král Ferdinand I. Habsburský 1. dubna 1558 v rakouském Linci. Redernové pocházeli ze Slezska a brzy se stali významnými představiteli severočeské šlechty, o čemž konečně svědčí i jejich povýšení do panského stavu v roce 1562.

¹⁴ 3. července 1565 totiž zaplatila městská rada 2 groše a 4 peníze za 2 kopy hřebíků na krov farní stáje. Důležitější je však dodatek k tomuto účtu, který doslova zní „*da man ihn fortgetreiben*“, tedy v českém překladu „*protože ho (pastora – pozn. PK) vyhnali*“. Neřádný pastor tu sice není jmenován, nicméně díky citátu víme, že opustil své obročí ještě v první polovině roku 1565.

¹⁵ Johann Hartmann se stal v roce 1572 pastorem v Türchau (dnešním Turoszówě v Polsku), kde také roku 1584 zemřel.

Petr Kozojed

KARMElitánské knihkupectví

u sv. Antonína
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

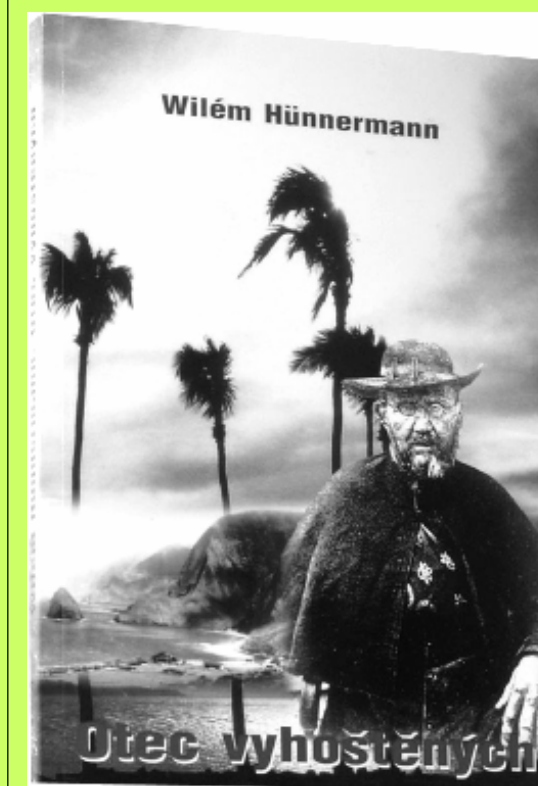
1. Otec vyhoštěných: Damián de Veuster hrdina křesťanské lásky

Vilém (Wilhelm) Hünnemann

Info a běžná cena: Brož., 200 str., 25 cm × 19,5 cm, 139 Kč

Vydalo Katolické nakladatelství Cor Jesu Rok vydání: 2008 (4. vydání)

Na žádost mnohých čtenářů iniciovalo občanské sdružení LL – Likvidace lepy již čtvrté vydání knížky o Otci Damianovi. Toto nové vydání má na obálce dobové fotografie, které poskytla Kongregace Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a Mariína, konkrétně bratří v Belgii, a které dokumentují, jak to na ostrově Molokai za pobytu Otce Damiana bylo. V knížce se dočteme o duchovní kráse,

V roce 1553 působil ve městě farář **Johann Pfeiffer**, zeť již zmiňovaného žitavského kazatele Laurentia Heidenreicha.¹⁰ V roce 1554 se mezi členy městské rady připomínají také tři tzv. **kostelní otcové** (Kirchenväter), což můžeme považovat za první doklad o podílu farní obce na správě liberecké farnosti.¹¹ Pfeifferovým nástupcem byl pravděpodobně **Hans Hanisch**, který měl, zcela v souladu se svou příslušností k luteránství, jako první liberecký farář potomka.¹²

V souvislosti s obnovením pražského arcibiskupství a potridentsky ráznějším přístupem k církevním poměrům v Čechách nařídil v roce 1563 místodržitel Českého království arcikníže Ferdinand Habsburský (1547 – 1567) novému majiteli panství Friedrichu z Redernu¹³, aby odstranil ze svých panství „ženaté a nevysvěcené kněze“, a aby fary obsadil vysvěcenými celibátními kněžími, které mu doporučí pražská metropolitní kapitula. Zcela zvláště se toto nařízení dotýkalo právě liberecké fary, jak o tom svědčí další postup metropolitní kapituly. 26. listopadu 1565 totiž tato instituce určila pro libereckou farnost, „*kteřá je nyní spravována neřádným knězem, jenž si proti konstituci křesťanské církve vzal manželku, tuto vyhnal, ještě k tomu bydlí s oplzlými ženami a obci prostých věřících tak dává špatný příklad,*“ jako nového pastýře **Gregora Fügera**, dosavadního správce fary v Jindřichovicích pod Smrkem. Nejmenovaného výtečníka iniciativně ztrestali sami jeho liberečtí farníci, když jej již několik měsíců před kapitulním nařízením vyhnali z města.¹⁴ Je nepravděpodobné, že by se Függer skutečně kdy ujal libereckého obročí. Jak se totiž ukázalo, Redernové nepřikládali nařízení metropolitní kapituly nejmenší pozornost, což vzhledem k jejich původu i zázemí po pravdě není žádným překvapením. V roce 1569 tedy přišel do Liberce jako „řádný“ luteránský pastor **Johann Hartmann**, který tu působil do roku 1571.¹⁵

V příštím pokračování našeho seriálu se budeme zabývat obdobím po roce 1571, které je v libereckých duchovních dějinách spojeno s imponantní postavou pastora Andrease Heische, spravujícího faru více než půl století. Připomeneme si výstavbu farního

chrámu Svatého Antonína Poustevníka a zaměříme se také na církevní politiku nové vrchnosti, pánů z Redernu.

¹ Jaroslav PORÁK – Jaroslav KAŠPAR (edd.), *Ze Starých letopisů českých*, Praha 1980, str. 433, zápis k roku 1520.

² Formálně byla nejvyšším duchovním představitelkou českých utrakvistů tzv. dolní konsistoř, sídlící při kostele Panny Marie před Týnem na Starém Městě pražském, respektive její administrátor. Velmi podstatný vliv na fungování českých kališníků měli však tzv. **defensoři**, tři volení zástupci panského stavu, kteří měli zabezpečovat činnost dolní konsistoře.

³ Samozřejmě působil v Českém království také **jednota bratrská**, specificky český příspěvek evropským duchovním dějinám. Vzhledem k její regionálně i věroučně omezené působnosti jí však v tomto příspěvku neuvádím.

⁴ Jedním z nejviditelnějších důsledků tridentského koncilu bylo zavedení přesné evidence sociálního pohybu věřících, tedy tzv. matrik. Jistě důležitější však bylo, že v roce 1566 na základě jednání koncilu vydal papež svatý Pius V. (1566 – 1572) tridentský katechismus, v roce 1568 zreformovaný breviář a v roce 1570 bulou *Quo primum* opravený, tzv. tridentský misál.

⁵ V roce 1555 vyjednával podmínky českého působení jezuitů svatý Petr Kanisius, výtečná postava počátků Tovaryšstva Ježíšova, nazývaný také „apoštolem Německa“. Dvanáct jezuitských misionářů přišlo do Prahy pod vedením otce Ursmara Goissona z Lutychu 18. dubna 1556 a své první útočiště našli v dominikánském klášteře u svatého Klimenta na Starém Městě pražském.

⁶ Celý proces obnovy pražského arcibiskupství trval pochopitelně mnohem déle a vyžádal si značné úsilí všech zúčastněných. Zde si jen připomeňme, že jmenovací bulu pro designovaného pražského arcibiskupa Antonína Brusa z Mohelnice vydal papež Pius IV. již 5. září 1561. Definitivní obnovení pražského arcibiskupství a to včetně vykázání hospodářského zázemí potvrdil Ferdinand I. svou zlatou bulou až 26. září 1562.

⁷ Nejpevnější posice měla katolická církev na západě Čech, kde ze 185 farností bylo ce-

DOPIS KNĚŽÍM

Drazí bratři kněží,

u příležitosti památky sv. Jana Marie Vianneye, faráře arského (4. srpna) vás z celého srdce zdravím a bratrsky vám posílám toto krátké poselství.

Církev dnes ví, že má naléhavé poslání nejenom „ad gentes“ („*k pohanským národům*“), ale také ke křesťanům žijícím v oblastech a krajích, kde byla křesťanská víra po staletí hlášána a ustálena a kde vždy existovala církevní společnost. V tomto stádcí měla misie nebo misijní evangelizace za svůj cíl ty, kteří byli pokřtěni, ale kdo z různých důvodů nebyli evangelizováni dostatečně nebo ztratili svoji primární horlivost a znovu odpadli. Postmoderní kultura současné společnosti – kultura relativistická, sekulární a agnostická – náboženskou víru mnohých lidí silně narušuje.

Církev je misionářská ze své přirozenosti. Ježíš nám říká: „Jeden rozsévač vyšel rozsévat“ (Mt 13, 3). Rozsévač se neomezuje jen na to, aby házel semeno z okna, ale vychází z domu. Církev ví, že nemůže zůstat nečinná nebo se omezit na přijímání a evangelizování těch, kteří hledají víru v kostelích a společnostech. Je nutné vstát a jít do míst, kde lidé a rodiny bydlí, žijí a pracují. Musíme jít ke každému člověku: ke společnostem, organizacím, institutům a různým vrstvám lidské společnosti. K tomuto poslání je povolán každý člen církevního společenství: pastýři, řeholníci i laici.

Církev navíc uznává, že kněží jsou velkou hnací silou v každodenním životě místních společenství. Když jsou aktivní kněží, je aktivní církev. Pokud tomu tak není, poslání církve se jen těžko uskuteční.

Moji drazí bratři kněží, jste velkým bohatstvím, energií, pastorační a misijní inspirací uprostřed víry křesťanů, kdykoliv jsou ve společenství. Bez vašeho zásadního rozhodnutí „zajed“ na hlubinu“ kvůli rybolovu („*Duc in altum*“), jak nás sám Pán volá, se nestane nic nebo jen málo v tomto naléhavém poslání buď „ad gentes“ anebo do oblastí, které byly dříve evangelizovány. Ale církev si je jista, že s vámi může počítat, protože ví a explicitně uznává, že drtivá většina kněží – navzdory slabostem a

lidským omezenostem – jsou kvalitní kněží, kteří obětují svůj každodenní život pro Boží království a milují Ježíše Krista i lid, který jim byl svěřen.

To jsou kněží, kteří sami sebe zasvěcují v každodenní službě a vytrvávají až do Pánovy sklizně. Pouze nepatrná menšina kněží se těžce odchytila od tohoto poslání a církev se snaží napravit škodu, kterou způsobili.

Na druhé straně se raduje a je hrdá na nezměrnou většinu těch kněží, kteří jsou dobří a zasluhují chválu. Během tohoto roku sv. Pavla a během synody biskupů z celého světa, která se bude konat v říjnu příštího roku v Římě, voláme ty, kteří pochopili toto naléhavé poslání. Ať nás Duch Svatý osvítlí, pošle nás a podepře nás, abychom mohli pevně jít a znovu hlásat osobu Ježíše Krista ukřižovaného a vzkříšeného a také jeho království.

Znovu vás, drazí bratři, zdravím a vždy zůstávám k vaší dispozici. Modlím se za vás za všechny a zvláště za trpící, nemocné a staré.

Vatikán 15. července 2008

kard. CLAUDIO HUMMES
emeritní arcibiskup ze Sao Paolo
prefekt Kongregace pro klérus

(11) JAKÉ JSOU DALŠÍ PŘÍČINY NEPLATNOSTI MANŽELSTVÍ?

V několika předchozích částech jsme rozebírali překážky manželství. Již víme, že kdyby přes existující překážku (bez příslušné dispense, je-li možno ji v daném případě vůbec udělit) bylo manželství přesto uzavíráno, dělo by se tak neplatně; manželství by vůbec nevzniklo.

Vedle překážek manželství existují i další důvody neplatnosti manželství:

1. nedostatky souhlasu snoubenců a
2. nedostatky formy souhlasu.

Úsudkem rozlišujeme mezi lidským úkonem a úkonem člověka. **Lidský úkon** je úkon, který z člověka vychází způsobem specificky, druhově lidským, tj. vědomě a svobodně (specificky lidským, protože rozumem a vůlí se člověk liší od ostatních pozemských tvorů). **Úkon člověka** není takto specificky lidský, jde např. o úkony vegetativní (např. trávení), animální (např. smyslové vnímání) či instinktivní (jsou nějak předurčené, takže je pozemský tvor nemůže ovlivnit).

Vraťme se k manželství. Pokud je poznání či svoboda manželského souhlasu něčím omezena, může to působit neplatnost manželství, neboť by nešlo o lidský úkon.

1. **Nedostatky souhlasu** tak můžeme podrobněji rozdělit takto:

aa) **nedostatky v poznání** – nedosažení potřebného minima znalostí o manželství, omyl ohledně druhé osoby nebo jejích zásadních vlastností, omyl v důležité vlastnosti druhého snoubence zapříčiněný podvodem, omyl ohledně podstatných vlastností manželství, nedostatečnost užívání rozumu, závažná porucha soudnosti;

ab) **nedostatky ve vůli** – psychická neschopnost plnit podstatné manželské povinnosti, simulace manželského souhlasu, podmíněný souhlas, násilí nebo vážný strach;

b) **nedostatky v presentaci souhlasu** – nedostatky při uzavření manželství prostřednictvím zástupce či tlumočnicka.

2. **Nedostatky formy souhlasu** jako druhá skupina příčin neplatnosti jsou: zanedbání předepsané kanonické formy, nezpůsobivost svědků, nezpůsobivost asistujícího.

Uvedeným příčinám neplatnosti manželství se budeme podrobněji věnovat v dalších částech seriálu.

Jan Voženílek

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (4)

Dalším, velmi významným mezníkem v životě katolické církve byl Tridentský koncil (1545 – 1563). Ponecháme stranou jeho zásadní význam pro obnovu katolické církve ve vztahu k letitým vnitřním problémům a k nástupu reformace v německy mluvících zemích a všimneme si vlivu, který měl na liturgii, potažmo církevní hudbu. Z celkového počtu 25 koncilních zasedání v téměř dvacetiletém průběhu sněmu se otázkám liturgické hudby věnovaly dvě z nich. Koncil potvrdil, ba zesílil přednostní právo latinského zpěvu před ostatními jazyky. Sněm taktéž uznal některé výtky protestantské Evropy a způsobem, který v největší možné míře zachoval úctu k tradici, zpřehlednil liturgii a oprostil ji od nadbytečné a komplikované středověké symboliky. Uvedení obecných koncilních doporučení do praxe ve věci církevní hudby bylo svěřeno komisi, v jejímž čele stál muž nad jiné povoláný, **Giovanni Pierluigi da Palestrina**¹ (* asi 1525 v Palestrině – † 1594 v Římě). Tak náročný úkol byl ovšem nad síly jedné generace a dokončili jej po více než půlstoletí Palestrinovi pokračovatelé. Závaznou edicí chorálních knih, včetně revise římského misálu a breviáře schválil papež Urban VIII. (1623 – 1644) ve třicátých letech 17. století. Tato reforma, jak už to tak bývá, byla hodnocena nejednoznačně a ani dnes se odborníci na liturgickou hudbu neshodnou, zda potridentská úprava chorálu byla nezpochybnitelným krokem vpřed.

Které byly hlavní změny po Tridentu? Především důsledné sjednocení zpěvu při bohoslužbách, a to nejen v Evropě, ale v celém tehdy známém světě. Zdůvodněné výjimky se přesto udělovaly, např. benediktini si na pozdějších papežích vymohli návrat k původním formám hymnů. Dále se provozovala s papežským svolením staroslověnská liturgie v diecích Dalmácie (dnešní Chorvatsko),

Nutno však přiznat, že situace jak utrakvistu, tak katolictví rozhodně tomuto přezírávému postoji mocných nahrávala. Utrakvisté byli zcela podřízeni stavům politicky, hospodářsky i společensky, jejich představitelé byli teologicky naprosto sterilní, nicméně přece jen představovali nejpočetnější náboženskou skupinu v zemi.² Katolická církev byla rovněž hospodářsky zcela podřízená svým nemnoha šlechtickým patronům, také v jejich řadách se projevoval velký nedostatek schopných teologů a konečně byla církví početně výrazně menšinovou. V takovém okamžiku se na scéně objevil Martin Luther a není tedy divu, že nábožensky zakrnělé České království nedokázalo jeho myšlenkám účinně čelit. Působením luterského učení se dosud jednotný utrakvistus rozštěpil na staroutrakvistus, stále více se blížící katolické církvi, a novoutrakvistus, který v sobě naopak zahrnoval mnoho z učení Luthera a jeho žáků a stal se první „moderní“ a zároveň ryze českou protestantskou konfesí.³

Problémy katolické církve však jistě nebyly českým specifíkem, ostatně hlavním bojištěm mezi katolíky a protestanty se staly rozsáhlé oblasti Říše. Brzy se jasně ukázalo, že bude muset dojít k zásadní reorganizaci katolické církve jako celku, k sjednocení věroučnému i organizačnímu. Právě proto byl svolán **tridentský koncil** (1545 – 1563)⁴, který si dovoluji označit za jednu z nejvýznamnějších událostí v celých dlouhých dějinách katolické církve. Kromě ukončení dlouhodobé krize se podařilo sjednotit a posílit katolickou církev, která se mohla směle postavit všem náboženským, ale i politickým a společenským výzvám nelehké doby nastupující reformace. Přihlédneme-li k českému prostředí, právě v době konání tridentského koncilu se podařilo králi Ferdinandu I. docílit hned dvou, pro další vývoj domácí katolické církve naprosto zásadních úspěchů. Především to bylo povolání jesuitského řádu do Prahy v roce 1556⁵ a následně také obnovení pražského arcibiskupství, či lépe řečeno obsazení svatovojtěžského stolce po 140 letech sedisvakance v roce 1561.⁶ Okamžitá situace katolického živlu v Českém království však byla i po roce 1561 nedobrá, počet katolíků na území pražské arcidiecéze dosahoval maximálně 10 – 15 % všeho

obyvatelstva.⁷ Nicméně z dlouhodobé perspektivy se obě události ukázaly jako klíčové. Pražský arcibiskup byl dlouho vytouženým pastýřem malého stáde a díky své biskupské konsekraci i udělovatelem svátosti kněžství, zaručující nerušenou poslušnost „dělníků na vinici“. Příslušníci jesuitského řádu se pak stali vychovateli celých generací českých katolíků a v pravém smyslu národními katechety.

Tolik tedy ve stručnosti k celkovému náboženskému vývoji v Českém království. Složitost této otázky i limity, dané zaměřením tohoto seriálu, mi znemožňují zabývat se podrobněji některými důležitými aspekty českých církevních dějin, například kompaktaty, zápasem o Českou konfesi či sekularizovaným majetkem katolických institucí. Doufám však, že tento přehled nezamtluje žádný z podstatných problémů doby a pomůže laskavému čtenáři v orientaci.

Je ovšem třeba vrátit se na domácí půdu a zajímat se také o náboženské zápasy 16. věku přímo na Liberecku. Rodiště luteránství Sasko mělo pochopitelně neblahý vliv na náboženský život v širokém okolí. Někdejší bašta katolické církve v oblasti a sídlo děkanátu, město Žitava, již v roce 1521 přijala luterské učení jako oficiální ideologii. Žitavský magistr Laurentius Heidenreich toho roku počal rozdílet přijímání pod obojí způsobou a hlásat evangelium německy. Žitavský příklad mocně zapůsobil i na okolní města, v roce 1525 následovaly jejího příkladu Lubáň a Zhořelec, v roce 1527 Budyšín a konečně v roce 1534 se zřekl katolické víry také Frýdlant. Tak se luterství poprvé prosadilo i na českých državách Biberštejnů. Bylo jen otázkou času, kdy se rozšíří i do Liberce, neboť poslední biberštejnská generace novou konfesi horlivě prosazovala.⁸ Nejspíše v roce 1535 vydal tehdejší majitel panství Jáchym z Biberštejna nařízení, podle kterého se měli všichni liberečtí měšťané zřít katolické víry a přijmout Lutherovo učení, katolický farář měl pak být vystřídán luterským predikantem.⁹ Jestli obě tyto změny proběhly hned v roce 1535 nebo byly výsledkem několikaletého procesu, to nelze nepochybně určit. Jisté však je, že nejmenovaný nový liberecký duchovní správce a první luteránský predikant přišel ze Saska.

katolíků a nekatolíků, nejsou způsobila autoritativně „stvrzovat pravdivost katolické víry a privilegiovat ji“, pokud jde o její nadpřirozenou část. Pokud se o to některé světské společenství snaží, je to zhoubné pro ně i pro Církev.

A zadruhé to, že i v rovině přirozené je zásada „omyl nemá právo na existenci“ upřílišněná a proto nesplnitelná. Některý omyl totiž právo na existenci musí mít, některý může mít a některý zase právo na existenci mít nesmí: a to podle škody, kterou by omyl nebo jeho zákaz působil (např. šíření poplašné zprávy či paniky právo na existenci mít nesmí, veřejné popírání šoa-holokaustu právo na existenci v některých zemích nemá, veřejné popírání bytí člověka od početí žel zatím právo na existenci má, i když jde o nelegitimní propagaci genocidy).

K obojímu lze uvést, že rozhodování těchto otázek je pro světské složky společnosti jejich nejobtížnějším, ale vlastním a nezbytným úkolem. Pro takovou složku je např. obtížné posoudit už to, která pravda je přirozená – není nadpřirozená. Navíc, pokud některé náboženství hlásá mylnou při-

rozenou nauku, kterou podvodně vydává za nadpřirozenou (např. mnohoženství v islámu), bývá obtížné takovou nauku zakázat.

⁵ Alfredo kardinál Ottaviani (* 29. 10. 1890 Řím – 3. 8. 1979 Řím) byl vysvěcen na kněze 18. 3. 1916, kardinálem-jáhnem byl jmenován 12. 1. 1953, biskupské svěcení přijal 19. 4. 1962. Od roku 1953 povětšinou pracoval ve vedení Kongregace pro nauku víry.

⁶ Na negativa Katolické církve v USA té doby poukázal minulý díl seriálu (s. 24). Volba P. Murraye se však ukázala ze strany biskupů jako neobyčejně šťastná.

⁷ Domníváme se, že deklarace Dignitatis humane je prorocká-nadčasová a její význam v dnešním světě stále roste. Proto ji doslovně uveřejňujeme v příloze, rubrika Dokumenty.

Roman Joch

Foto

- Titulní stránka magazínu Time
z 12. 12. 1960

- Alfredo kardinál Ottaviani

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (7)

Motto: Lidé byli rozdvojeni ve víře: jedni si oblíbili a chválili učení doktora Martina Luthera, jiní kázali proti tomu a žádali, aby to bylo zakázáno, protože se slovo boží káže už i po domech a leckde i po hospodách. Mnozí se mezi sebou o to hádali a přeli, často padaly i políčky a lidé se nelítostně prali, psali jedni proti druhým listy a tiskli je nebo skládali různé písně. Bylo by to dlouhé psaní o tom, co se v té době dělo a kam to všechno svěřovalo.¹

V tomto pokračování bychom se měli seznámit s nástupem luterství na scénu českých duchovních dějin ve druhé čtvrtině 16. století. Není jisté možné a ani účelné se zmiňovat o všech teologických i politických sporech této doby, konečně s tématem tohoto seriálu příliš nesouvisí. Je však třeba provést alespoň základní shrnutí a objasnění praktických dopadů luterství na náboženské

poměry v Českém království a v druhém sledu na Liberecku.

Již několikrát jsem připomínal, že to byla především šlechta, tedy majitelé jednotlivých panství, která měla rozhodující vliv na náboženské vyznání na svých panstvích. Zatímco však v průběhu 15. století přece jen ještě ve většině českých urozených dřímalo jakési základní povědomí o důležitosti víry pro lidský život, chápali přinejmenším etický prvek církevního učení a reflektovali duchovní oblast jako podstatnou složku lidské existence, v průběhu 16. století se jejich postoj proměnil. Nadále naprostá většina české šlechty přistupovala k jednotlivým vyznáním zcela pragmaticky a jen v duchu vlastních zájmů a výhod. Obecně se dá říci, že náboženskou otázku spojili s otázkou vlastních stavovských práv v zápase o moc s panovníky habsburské dynastie. Jestliže to úmyslně přeženu, bylo průměrnému českému šlechtici vlastně zcela lhostejné, k jaké konfesi se hlásí, záleželo pouze na tom, jaké výhody mu to přinese.

pro které bylo dokonce vytištěno nové *Graduale Romanum Slavonico idiomate*. Striktně byly zakázány všechny *tropy* a kromě v předchozím příspěvku zmíněných pěti sekvencí, všechny ostatní. Často velmi kvalitní tvorba tak doplatila na nekontrolovatelné bujení a leckdy věroučnou problematičnost.

Další veršované útvary prošly detailní textovou revisí, kterou provedla komise složená především z jezuitů. Členové tohoto řádu byli díky vysoké úrovni svého klasického vzdělání schopni posoudit přesnost teologické úrovně zkoumaných textů. Renesance totiž středověk považovala za nedokonalý, téměř barbarský a velmi volně nakládala s teologickými pojmy, jen aby text dostatečně vyhověl „humanistickému“ myšlení nové doby. Neveršované texty a modlitby byly upraveny do jednotné formy podle dobové představy o správné deklamaci. Podstatnou změnou prošel i notový zápis, který pro vyjádření rytmu už používal metrických hodnot, tedy vyznačoval délky slabik a akcenty. Tehdejší redaktori podstatně zkrátili ozdobná **melismata**², jejichž interpretace se stávala obtížnou, což se ovšem u některých kritiků neselektovalo s porozuměním.

Shrneme-li vše, co bylo vykonáno pro „ozdravení“ a sjednocení liturgické hudby, lze konstatovat, že přes všechny pochopitelné výhrady se potridentský chorál v podstatě vrátil k původním intencím zpívané liturgie, totiž být co nejbližší přirozené lidské řeči.

Tehdy, stejně jako dnes, se o „správné“ praxi mluvilo a psalo méně než o jejím porušování. Jinak řečeno, o negativních vymezeních a zákazech se dočteme spíše, než o opaku. Tak se dozvídáme, že se chorál opět „mísil“ s jinými formami a volné chorální tempo podlehl „taktování“, pravidelnému ryt-

mu z důvodu výraznější deklamace. Koncem 17. a v 18. století se již chorál doprovázel na varhany a varhaníci si k chorálu běžně zapisovali **generálbasový**³ doprovod. Značně se rozšířil způsob zpěvu **alternativ**⁴ a tato doba je proto tak bohatá na krátké **toccaty**⁵, nebo přímo **versety**⁶. Přes tyto stále nové a nové „nepřístojnosti“, klasický chorál se těšil „oficiální“ úctě všech odborníků, ať teoretiků nebo výkonných skladatelů, a stále byl považován za jediný možný bohoslužebný zpěv. V katolické Evropě pak byl nepochybnou autoritou Palestrina se svou vokální polyfonií založenou na chorálu a skladatelé, kteří vycházeli z jeho odkazu.

Situace v českých zemích

Rozvrat všeho, tedy i církevní hudby, který zapříčinily události vedoucí k třicetileté válce a válečné události samy, skončil až definitivním urovnáním mocenských poměrů ve středu Evropy. Teprve tehdy může u nás začít obnova toho, co zbylo, s postupným rozvojem nových forem, v našem případě církevní hudby. To však pochopitelně nezabránilo tomu, aby se i u nás chorál postupně nedostal pod silný tlak soudobé figurální hudby, která jej nakonec odsunula do pozadí. Pouze řádové domy (např. augustiniáni, premonstráti a františkáni), zřejmě díky pevné organizaci a také tomu, že disponovaly vlastními kvalitními hudebními odborníky, chorál udržely až do konce 17. století i dále. Ovšem, nová tvorba pro jednohlasý

„chorál“, nyní také s doprovodem varhan, se nevyhnula ani jim.

Dalším kompromisem bylo dvojí oddělení – chorální a figurální – hudby na některých pražských kůrech. Například v pražské katedrále Sv. Víta působily na přelomu 17. a 18. století dva soubory: choralisté a figuralisté. Protože královská pokladna, ze které byli placeni, byla ve věci podpory jiného než dvorského umění velmi skoupá, boj o každé přilepšení vedl k vzájemné nevráživosti a závisti mezi nimi.

Situace na venkově, kde tehdy žila převážná většina obyvatelstva, byla pro pěstování dobré hudby ještě obtížnější. Jednoduše řečeno – jak dobrý muzikant byl místní kantor, tak kvalitní byla i hudba v těchto místech. Pokud byl patronátní pán milovníkem hudby a měl zájem, bylo vyhráno. Českým fenoménem, který neměl jinde v Evropě obdobu, byla tzv. **literárská bratrstva**⁷, která po mnoho desetiletí sdružovala opravdové příznivce kvalitního provozování hudby, udržovala její tradici a znamenala nesmírně mnoho pro hudební povznesení venkova. Jejich činnost, tak jako mnoho jiného, ukončily „osvícené“ reformy císaře Josefa II. v závěru 18. století.

Věk „Rozumu“ – pohroma a protipohyb k pramenům

Zmíněný Josef II. nebyl jediný, kdo si myslil, že všechno ví, všude byl a všemu rozumí. Řečeno s W. Shakespearerem: „*Doba vymknuta z kloubů šílí*“ – všeobecná revoluce všech proti všem, lidu proti pánům, intelektuálního novátorského pohledu proti dosavadnímu názírání světa, lidu a šlechty proti všemu náboženskému a (zejména) katolické církvi, rozbouřila Evropu. Vláda „Rozumu“ sice nepřinesla žádnou svobodu, volnost, rovnost, bratrství, jak stále stejně a vždy úspěšně revolucionáři lákají prostoduchý lid na svou vějičku, ale dokonale rozvrátila vše, co dosud vypadalo stále a takřka bez pohybu. Došlo k mnohdy záměrnému ničení hodnot nevyčísitelné ceny. Osvícenské změny v Rakousku začaly „poklidně“ – bez krve a rozsáhlejších protestů – státním zásahem do církevních struktur, rušením klášterů, devastací jejich sbírek, přeměnou architektonicky cenných budov v kasárna, sklady, fabriky. Současně s kláštéry a literárskými bratrstvy byl u nás zničen dnes již nezjistitelný počet knih, hudebnin, obrazů a sbírkových předmětů. Zůstává věčnou otázkou, zda větší hodnotou, či naopak pohromou byla prospěšná reorganizace církevní správy z peněz takto získaných, či nevratný zmar kulturního bohatství a v něm také skryté i zjevné prvky programové germanizace. Ve Francii už osvícená revoluce postoupila o krok dále – kláštery hořely i s knihovnami, hroutily se státní struktury, tekly potoky krve ...

Když bláznivá a krvežíznivá doba přešla, svět se nevrátil do původních kolejí. V našich zemích si osvícený stát bez dalšího ponechal vše, co josefínské reformy pohltily a řada institucí a kulturních středisek tím nenávratně zanikla. Navíc, rakouský státní bankrot (1811) pohltil veškeré, většinou klášterní, nadace, které předtím živily mnoho nadaných choralistů⁸, budoucích skvělých hudebníků a skladatelů. Je stěží uvěřitelné, že ve všeobecném marasmu těch let se některým kulturním centřům podařilo navázat přerušovanou kontinuitu svého pů-

náboženský život ve svobodě, konkrétně ve svobodě vybrat si náboženské vzdělání ... Právo na náboženskou svobodu patří i těm, kdo neplní povinnost hledat pravdu a přidržet se jí. Jejím uplatňování se nesmí bránit, pakliže se zachovává spravedlivý veřejný řád.“⁷

Nejznámějším dílem Johna Courtneyho Murrayho je jeho kniha z roku 1960 „Držíme se těchto pravd: katolické úvahy o americké myšlence“. První část názvu je parafrázi známé pasáže americké Deklarace nezávislosti z roku 1776 „Tyto pravdy pokládáme za samozřejmé ...“ Murray v této knížce oceňuje politickou tradici otců zakladatelů, která byla odlišná od francouzských jakobínů a evropského sekularistického liberalismu, neboť v koncepci otců zakladatelů i v Deklaraci nezávislosti byla americká společnost vnímána jakožto podřízena Bohu (jeho zákonům, prozřetelnosti i soudům), a navíc se opírala o přirozené právo. V tomto smyslu byla americká „revoluce“ oproti revoluci francouzské vlastně velice konzervativní a navazovala na mnohé koncepty křesťanského středověku.

Je zajímavé, že v této knize Murray neprezentoval svůj názor na náboženskou svobodu, jenž jej nakonec proslavil (neboť nemohl – nedostal by církevní souhlas k publikaci knihy), ale popisoval americkou náboženskou svobodu, garantovanou 1. dodatkem Ústavy, jako pouhý článek míru, jakýsi pakt mírového spolužití různých náboženství v nábožensky pluralitní společnosti. Jinými slovy, náboženskou svobodu neobhajoval principálně, ale pouze účelově.

Z dnešního pohledu je však nejzajímavější poslední třetina knihy, věnující se analýze komunismu a otázkám spravedlivé války. Zaráží, jak realistické bylo Murrayho hodnocení komunismu a kritika tehdejší americké zahraniční politiky coby přeceňující hrozbu otevřené jaderné války ze strany Sovětů, ale podceňující jejich agresivitu a subversní aktivity v třetím světě. Murray jakoby anticipoval studenovělečnou strategii presidenta Reagana, která o 20 – 30 let později vedla ke kolapsu mezinárodního komunistického impéria i Sovětského svazu samotného.

Rovněž fascinující je jeho pojednání o problému spravedlivé války v moderním, atomovém věku. Obávám se, že mnozí dnešní katolíci toto přirozenoprávní učení své Církve vůbec neznají a tudíž naprosto tápají v otázkách legitimacy použití smrtícího násilí ze strany spravedlivého státu – a upadají tak do sentimentálního a naivního pacifismu. Neprohloupili by tudíž, kdyby si přečetli něco z moudrosti tohoto chytrého jesuity.

V případech otce Johna Courtneyho Murrayho americké myšlení nejvíce ovlivnilo společenské a politické postoje Katolické církve a John Courtney Murray byl ten, kdo nakonec nejvíce Katolickou církev přesvědčil, že v otázce náboženské svobody měli více pravdy američtí otcové zakladatelé než tehdejší Katolická církev. Ta, ve své lásce k veškeré skutečné moudrosti a pravdě, svou společenskou a politickou nauku v této oblasti v roce 1965 upravila a rozvinula v deklaraci *Dignitatis Humanae*, jejímž hlavním autorem byl Courtney Murray.

¹ P. John Courtney Murray SJ (* 15. 9. 1904 New York City — † 16. 8. 1967 Queens, New York) vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova v roce 1920, vysvěcen na kněze byl roku 1933. Doktorát z teologie obdržel na Gregoriánské universitě v Římě roku 1937.

² Srov. dokument Kongregace pro nauku víry Odpovědi na otázky týkající se některých aspektů nauky o Církvi v loňském Obrázku č. 9, 2. 8. 2007, příloha s. 7nn.

³ Následující úvaha P. Murraye vychází z už tehdy běžného přerozdělování – že totiž veřejné školy již v jeho době nebyly placeny rodiči žáků, ale že dostávaly peníze od státu; stát takto i v USA (!) přerozděloval peníze daňových poplatníků.

⁴ Za pozornost stojí dvě věci.

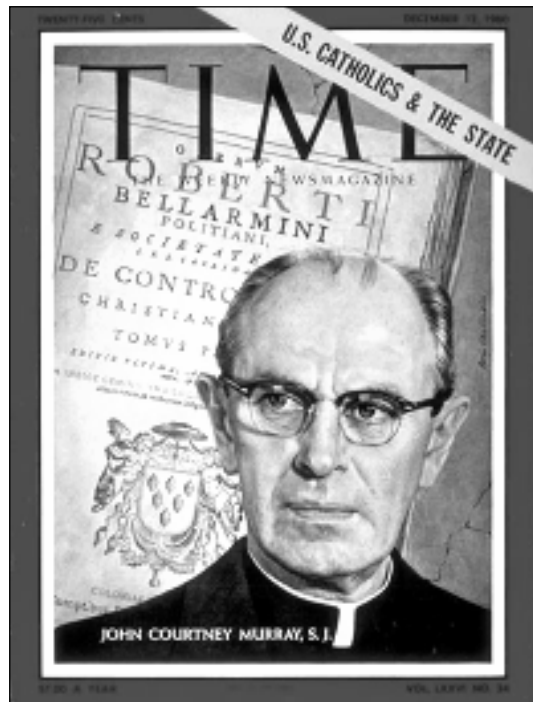
Zprvce to, že některé pravdy katolické víry jsou nadpřirozené, takže se od nižších subsidiárních složek a nakonec i od státu požadovalo, aby rozhodovaly o pravdivosti v oblasti nadpřirozené. To však přísluší pouze Církvi, jen ona je toho schopna a toto je také její povinnost. Dotyčná světská složka společnosti tím vlastně byla mylně pasována do nadpřirozené roviny – jako Církev. Jinak řečeno: světská společenství nejsou s to jakkoliv srovnávat nadpřirozené prvky víry

Největším zájmem Murrayho však byla otázka náboženské svobody a patřičného vztahu státu a církve. A zde se odklonil od katolické posice té doby. Katolická nauka do té doby sice uznávala, že k přijetí pravé (katolické) víry nesmí být nikdo nucen státem, ale zároveň tvrdila, že veřejné hlásání a obhajoba nepravé (nekatolické) víry není žádným právem, neboť omyl nemá právo na existenci. Tedy v katolických zemích směli nekatolíci vyznávat svou víru v soukromí svých domovů, ale neměli mít žádné automatické právo ji vyznávat a propagovat veřejně. Stát měl veřejnou autoritou stvrdit pravdivost katolické víry a privilegiovat ji, zatímco k ostatním vírám a náboženstvím se měl chovat účelově – buď je v tom příznivějším případě tolerovat, anebo v tom případě méně příznivém zakázat. Tedy katolická nauka hlásala, že stát se má k nekatolickým vyznáním chovat někde na škále mezi tolerancí a represí, podle toho, co je na daném místě a v danou dobu nejučelnější. Náboženská svoboda a neutralita státu ve vztahu k náboženstvím však nepřicházela do úvahy.⁴

Murray se domníval, že tento postoj je neadekvátní a neobráží přesně požadavky přirozeného zákona. Podle Murrayho přirozeným právem jednotlivce je právo na náboženskou svobodu, tedy právo jednotlivce přijmout bez donucení svou víru podle svého svědomí. Stát má umožnit náboženskou svobodu všem církvím a vírám, jež nehlásají něco proti přirozenému právu. Jinými slovy, v rámci veřejného prostoru stát nemá jednu církev privilegiovat a ostatní jenom tolerovat (v tom lepším případě), ale má všem, jež nejsou v rozporu s přirozeným právem, poskytnout plnou náboženskou svobodu.

Murrayho názory nesl nelibě tehdejší prefekt vatikánské kurie Alfredo kardinál Ottaviani⁵ a tak v roce 1954 Murray obdržel církevní zákaz psát dále o náboženské svobodě.

Jenže v roce 1963 byl právě John Courtney Murray pozván americkými biskupy⁶ jako poradce na 2. vatikánský koncil a stal se autorem návrhů, jež nakonec byly v roce 1965 schváleny jako deklarace koncilu o náboženské svobodě *Dignitatis Humanae Personae*.

Mimo jiné říká zhruba toto: „Každý člověk má právo na náboženskou svobodu, právo, jež má svůj základ v zásadní důstojnosti každé lidské osoby. Všichni lidé musejí být svobodni v tom, usilovat o pravdu bez donucení ... Tato svoboda od donucení v náboženských záležitostech musí být uznána rovněž jako právo, když osoby jednájí coby příslušníci komunity. Komunita jako taková, a vlastně i společnost, mají právo žít svůj

sobení. Přeživší, ale zchudlé instituce šetřily až zoufale – v pražské katedrále podle některých pramenů v té době údajně zpívali stále z pergamenových kodexů 14. století!

Neudržitelnost tohoto po léta neřešeného stavu si vynutila nápravu po odchodu starších, unavených a resignovaných generací. Roku 1826 vzniká **Jednota ku zvelebení kostelní hudby v Čechách**, o čtyři roky později je založena v Praze **Varhanická škola**. Roku 1858 vysílá pražský arcibiskup kardinál Schwarzenberg kapelníka **Jana Nepomuka Škroupa**⁹ (* 1811 – † 1892) do Salzburgu, aby podle tamějších pramenů vypracoval nové **Manuale pro sanctis functionibus** (*Příručka pro posvátné úkony*) sjednocené „... dle chorálních knih, od papeže Urbana VIII. schválených, které se v Salzburgu nacházejí“ pro ředitele kůrů.

Zde se uvádí, že: „... příliš rychlé zpívání, z něhož rádo hudlažení povstává, nemůže se trpěti.“, ke správnému přednesu se pak doporučuje: „*Chorální zpěv má býti obzvláště prostý a důstojný, aby se tím rozeznával od figurálního (ozdobného) zpěvu. Protož se musí zpěvák všech okras, předrážek a trýlků bedlivě varovati.*“

Ve stejné době se v německém Řezně pilně pracuje na přípravě cecilské reformy církevní hudby. Ta znamená návrat chorálu na závazné místo v chrámové hudbě. Argument je jednoduchý a bezvýhradný: návrat k doporučením tridentského koncilu a sjednocení církevního zpěvu podle přetisků původní, medicenejské edice.

¹ **Giovanni Pierluigi da Palestrina** – o jeho mládí nejsou doklady. Za papeže Julia III. povolán do Říma, kde byl kapelníkem Sixtinské kaple. Ve svých dílech dospěl k vrcholnému výrazu vokální polyfonie. Pro svůj zásadní význam bývá srovnáván katolický Palestrina s protestantským J. S. Bachem.

² **melisma** – melodická fráze beze slov, viz také **tropus** v 1. části seriálu

³ **Generálbas** – způsob zápisu akordů i neakordických tónů, v němž je basový hlas

zaznamenaný notami a akordy čísly, příp. posuvkami.

⁴ **alternatim** – střídavý zpěv veršů a varhanních meziher

⁵ **Toccata** – hudební forma s rychlým tempem a přesným rytmem. V Bachově době často spojována s fugou.

⁶ **verset** – zhudebněný číslovaný úsek biblického verše

⁷ **Literátská bratrstva** – sdružení hudby-milovných měšťanů na způsob cechů v Čechách, která od 15. stol. pěstovala jedno i vícehlasý chrámový zpěv. Repertoár si nechávala zapisovat do často honosně zdobených kancionálů.

⁸ **Choralisté** – byli to hudebně a hlasově nadaní chlapci, kteří, pokud vytrvali, často se díky zmíněným církevním nadacím vypracovali na skvělé hudebníky a skladatele. Mezi choralisty např. začínali i Joseph Haydn a u nás Leoš Janáček.

⁹ **Jan Nepomuk Škroup** – skladatel a dirigent, mladší bratr Františka Škroupa. Je tvůrcem nápěvu k české papežské hymně. Kromě působení v četných profánních hudebních spolcích souběžně působil od r. 1838 jako regenschori u křížovníků, od r. 1845 jako dómský kapelník u Sv. Víta v Praze.

Z archivních pramenů volně zpracoval

Pavel Kozojed

Foto

- Zasedání Tridentského koncilu

- Jiné zobrazení tridentského koncilu

- První svolavatel Tridentského koncilu

Pavel III.

- Dopravitel Tridentského koncilu Pius IV.

- Titulní list Kancionálu literátského

bratrstva

- Ilustrace z Kancionálu

- Miniatura s písařem ve scriptoriu

Upozornění pro zájemce o gregoriánský chorál v Liberci

V rámci čtyřdenního festivalu Bohemia Cantat 2008 vystoupí v sobotu 23. srpna po 20 h v arciděkanském chrámu Sv. Antonína Velikého sbormistr David Eben se svým Ate-liérem 1 („starý fond“ gregoriánského chorálu podle nejstarších dochovaných pramenů, pozdně středověká tvorba včetně raného vícehlasu).

PAPEŽOVÉ V DOBĚ TRIDENTSKÉHO SNĚMU

Pavel III., Alessandro Farnese (* 29. 2. 1468 Canino nebo Lazio, Itálie – † 10. 11. 1549 Řím). Jako kardinál-jáhen měl údajně několik dětí. Pontifikát začal 13. 10. 1534. 17. 12. 1537 uvalil na Anglii interdikt a na anglického krále Jindřicha VIII. klatbu kvůli nepovolenému sňatku. 27. 9. 1540 schválil Tovaryšstvo Ježíšovo a jeho stanovy sepsané sv. Ignácem z Loyoly. 21. 7. 1542 založil bulou Licet ab initio Congregatio Romanae et universalis Inquisitionis (tzv. posvátnou inkvisici). R, 1545 svolal Tridentský koncil (19. v pořadí). R, 1548 uvedl v život švýcarskou gardu, čímž obnovil osobní stráž papeže, která zanikla r. 1527 během plenění Říma. Započal výstavbu renesanční podoby basiliky Sv. Petra; stavitelem jmenoval Michelangela Buonarrotiho. Tridentský sněm se poprvé sešel 13. 12. 1545 a byl přerušen 17. 9. 1549.

Julius III., Giovanni Maria Ciochi del Monte (* 10. 9. 1487 Monte San Savino, Arezzo, Toskánsko – † 23. 3. 1555 Řím). Byl posledním papežem vrcholné renesance. Pontifikát začal 7. 2. 1550. Je známo, že se seznámil s mladým žebrákem, zamiloval si ho a jmenoval jej kardinálem. Koncil byl otevřen 1. 5. 1551 a znovu přerušen 28. 4. 1552 kvůli válečným událostem.

Marcel II., Marcello Cervini degli Spannochi (* 6. 5. 1501 Montepulciano, Itálie – † 1. 5. 1555 Řím). Pontifikát začal 9. 4. 1555. Měl skvělou pověst čistoty, taktu a schopností, ale byl tělesně slabý a zemřel po 22 dnech (šestý nejkratší pontifikát). Přerušil tradici a stal se zatím posledním papežem, který si ponechal své křestní jméno.

Pavel IV., Giovanni Pietro Carafa (* 28. 6. 1476 Capriglia Irpina, Itálie – † 18. 8. 1559 Řím). Pontifikát začal 23. 5. 1555.

Pius IV., Giovanni Angelo Medici (* 31. 3. 1499 Miláno, Itálie – † 9. 12. 1565 Řím). Jeho pontifikát začal 25. 12. 1559. Koncil byl znovu otevřen 18. 1. 1562 a 4. 12. 1563 se sešel naposledy.

Za zvláštní zmínku stojí ještě dva papežové – sv. Pius V. a v článku Pavla Kozojeda jmenovaný Urban VIII.:

Sv. Pius V., Michele Ghislieri (17. 1. 1504 Bosco, Lombardie – † 1. 5. 1572 Řím). Pontifikát tohoto dominikána začal 7. 1. 1566; zmíníme jen několik významných činů tohoto světce. Na základě výsledků Tridentského koncilu vydal v roce 1566 římský katechismus, roku 1568 přepracovaný kněžský breviář a roku 1570 misál. Díky jeho mnišské přísnosti i teologické čistotě dodneška v Itálii nevědí, co to je protestantismus. V roce 1571 vydal seznam zakázaných knih, což mělo za následek útěk stovky pochybných spisovatelů do Německa a Švýcarska. Právě za jeho pontifikátu bylo dosaženo vítězství nad Turky u Lepanta 7. 10. 1571. Ani jako papež nepřestal nosit dominikánský hábit a bílé papežské roucho má právě tento původ.

Urban VIII., Maffeo Barberini (5. 4. 1568 Florencie – † 29. 7. 1644 Řím). Jeho pontifikát začal 6. 8. 1623 v jeho době proběhlo 21 let Třicetileté války. Sám pontifikát byl nabitý událostmi. Poznamenejme konečně, že tento papež byl poslední, který uplatňoval nepotismus. Spory s Galileem spadají právě do této doby.

br. Felix OFM

RODINA A ŠKOLA

OTÁZKY

Dnes téměř není člověk, který by neželal nad poměry, které se vyskytují v české společnosti. Jsou zde lidé, kteří dovedou vcelku dobře problémy popisovat, popř. je kritizovat, poukazovat na vazby a kořeny negativních jevů, na jejich případnou vazbu k minulosti. Domnívám se ale, že nikdo dosud nepoložil dvě základní otázky:

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?
2. Jaké řešení navrhuje?

I při vědomí omezenosti lidského snažení jsme se v redakci Obrázku libereckých farností rozhodli v **novém seriálu** nejprve oslovit osobnosti, které se (v širším slova smyslu) „blíží našemu názorovému okruhu“ a které mohou na obě otázky odpovědět.

Ve druhé etapě chceme dát stejnou možnost také těm z Vás, milí čtenáři, kteří splníte jedinou podmínku: odpověď na obě výše uvedené otázky.

Za redakci *Obrázku libereckých farností*
Karel Korous

Hraje se v té naší aréně totiž o život, o duši se hraje! A myslím, že hráči v temných dresech (lhostejno, zda vědí, že je mají na sobě) zápasí v týmu Zlého.

Musím přiznat, že jsem byl stanoviskem doktorky Stehlíkové nemálo překvapen, protože z logiky jejích dosavadních postojů v zápasech kulturní revoluce by mělo vyplývat přitakání i této agendě morálních relativistů. Jenže doktorka Stehlíková přišla s pojmem »absolutní hodnota« a já zalapal po dechu.

Pobíhaly druhdy dnešními „českými lesy“ pohanské kmeny, chodí dnes jistě občas na procházku třebaš pražskou oborou Hvězda pan magistr Hamerský. Životům generací po všechna ta staletí mezi nimi dávalo smysl křesťanství, jeho morálka byla půdou prokvetlou rudými listeny pryšce zářivého, pojmenovaného lidově Kristova koruna. Dnes roste už jen vzácně. Českou půdu něco otárávalo. »Mnozí lidé čekají na euthanasii jako na spásu a my nekonáme, já radši konám.«

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA

Díl V. – P. John Courtney Murray SJ a 2. vatikánský koncil

Katolická církev v USA byla vždy menšinou a USA byly vždy na okraji zájmu celosvětové Katolické církve. Jen málo **katolíků amerických diecézí** zásadním způsobem ovlivnilo myšlení celosvětové Katolické církve. Tím Američanem, který myšlení Církve ovlivnil zřejmě nejvíce, byl otec¹ John Courtney Murray SJ. Byl totiž hlavním inspirátorem a autorem deklarace 2. vatikánského koncilu o náboženské svobodě *Dignitatis Humanae*.

Za 2. světové války a krátce po ní byl zástupcem amerických biskupů spojeneckého vrchního velení a jeho poradcem. Navrhl koncepci vztahu státu a církve² v poválečném západním Německu a v této pozici spolupracoval se zástupci ostatních křesťanských církví.

Po válce byl přesvědčen, že hlavním problémem moderní doby bude sekularismus a proto podporoval spolupráci členů všech křesťanských trinitářských církví. Tím si v katolickém prostředí té doby získal kontroverzní reputaci, neboť katolíci tehdy od-

řekla senátorka Domšová serveru aktualne.cz (24. 7.) a dodala, že pokud by její návrh byl odmítnut, znamenalo by to, že jsme »ještě neužráli«. Doktor David Rath pro idnes.cz (24. 7.): »Případů zanedbávání péče o seniory bude přibývat a i pro tyto lidi si myslím, že je dobře mít eutanázii.«

Zrajeme tedy k historické úloze: spasení nešťastných lidí jejich zabíjením. Nemyslím, že návrh senátorky nyní projde, ale jednou se to může stát. To bude příhodný okamžik napsat do Listiny práv a svobod, co je to vlastně za »morálku«, o kterou se první ze zákonů našeho státu opírá. Odliší ho pak někdo od té kanibalské konstituce, o které jsem fantasíroval před chvílí?

Ptáte se „co v médiích nebylo“? Já ve chvílích, kdy se znovu rozhořela diskuse o zabíjení lidí, nejpalčivěji postrádal ... Slova biskupů. O krajně naléhavé potřebě evangelizace české země.

Tomáš Beran

mítali spolupracovat s ostatními křesťany, neboť se obávali, že by to mohlo podlomit jejich víru.

V 50. letech se rovněž věnoval studiu akademické svobody a náboženské výuky na školách. Navrhoval, aby církevní školy, včetně katolických, dostávaly peníze od státu, neboť katoličtí rodiče jsou taky daňovými poplatníky.³ To se tehdy – a vlastně ani potom – v Americe nestalo. Většinoví američtí protestanti nechtěli financovat katolické školy a na státních školách se učila náboženská výchova v umírněném protestantském duchu – do 60. let. Od 60. let se na nich vyučuje sekularismus. Právě proto, že náboženstvím vyučovaným na amerických státních školách byl nekofesní protestantismus, katolíci si v USA založili vlastní školství, ale to peníze od státu nedostávalo. Murray chtěl tuto nespravedlnost napravit a jeho doporučení, aby finanční pomoc od státu katolické, vlastně všechny náboženské školy obdržely stejně jako školy státní, bylo v té době považováno za konzervativní; i když obdobný systém tzv. kupónů později navrhl i přední americký klasický liberální ekonom Milton Friedman.

s nac. socialistickým Německem přátelské styky.

¹ Mnozí z těch, jimž se i před tyto obtíže útěk nakonec podařil, dosud žijí jak v České republice, tak i jinde ve světě, neboť po roce 1948 byli znovu socialisty pronásledováni a byli donuceni svůj útěk na Západ znovu opakovat. Někteří z nich napsali své paměti, kde se zmiňují o svém útěku před Maďarsko. Srov. např. L. ROZBOŘIL, *Z války do exilu*, Praha 1994. Je to typický případ útěku. Autor líčí jak se dostal s dvěma společníky s pomocí 3. ledna 1940 přes Rimavskou Sobotu a tamního katolického faráře, tehdy už v Maďarskem obsazeném území, jak v Budapešti byl uvězněn v pověstném vězení Tolonc Ház asi s dalšími 120 Čechy. Nako-

nec přes Jugoslávii, Řecko a Turecko se dostal až do Bejrútu. Srov. s. 12 – 25.

² Actes, VI, č. 174, s. 268.

³ Tamtéž, č. 188, s. 288 – 289.

⁴ Tamtéž, č. 194, s. 294 – 295.

⁵ Tamtéž, č. 197, s. 299.

⁶ Tamtéž, s. 312 – 313.

⁷ Tamtéž, s. 327 – 328.

⁸ Tamtéž, č. 228, s. 330.

⁹ Tamtéž, č. 249, s. 350.

¹⁰ Srov. W. L. SHIRER, *The Rise and Fall of the German Third Reich*, Greenwich, Conn., 1960², s. 919.

¹¹ Tamtéž, s. 939.

¹² Tamtéž, s. 960.

¹³ Tamtéž, s. 972.

Jaroslav V. Polc

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

TO V MÉDIÍCH NEBYLO (2)

„Uzákoňme pravidla zabíjení nešťastných lidí! vyzval v minulých dnech pan Milan J. Hamerský, mimoparlamentní politik, ale také pracovník „samostatného oddělení ministerstva spravedlnosti pro styk s veřejností“. Do Lidových novin (24. 7.) napsal, že je hluboce přesvědčen o existenci »mravních důvodů« pro takovou legalizaci. Podrobněji ale bohužel své pojetí mravů už nerozebral.

Přímo v Ústavě ČR pojem »morálka« ne najdete, v Listině základních práv a svobod, která je součástí konstituce, je. Tříkrát: v člancích 16, 17 a 19. Ten prostřední z nich se například týká svobody projevu a práva na informace, obé lze podle bodu 4 omezit, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytné pro ochranu mj. »mravnosti«.

Nikde si našem v právním řádu nepřečtete definici tohoto pojmu, který pro život a růst ve společenství lidí hraje podobnou roli, jakou má půda v životě rostlin. V kyselé se daří některým, v zásadité jiným, v otrávené žádným. A můžete to okopávat, zalévat a hnojit třeba třikrát denně. Existuje jistá pohanská kultura, která zasadí právě narozené dítě do půdy, jež ho vyživí až do formátu dvojtíhodného kanibala. Listina práv a svobod takové Pagánie by ve svém článku 17 mohla stanovit: »Právo vyhledá-

vat informace je omezeno zájmem obecné morálky, který zapovídá narušování prvního konstitutivního sloupu naší kultury, jímž je kanibalismus. Proto se občanu lidožravosti zakazuje číst Písmo svaté.« V české společnosti si lze analogicky představit třeba zákaz šíření informace, že lidožravost prospívá štíhlé linii, přežvykování lidského masa že zase zpevňuje chrup a hlavně pak, že pozřením zabitého nepřítel čerpáme sílu pro lepší příští.

Zabít nešťastného člověka je ale mravné, postuluje magistr Hamerský. Ministryně Džamila Stehlíková takovým názorům čelila v Lidových novinách (22. 7.) mj. osobním vyznáním: »Nedovedu si představit život /.../ kteréhokoliv obyvatele naší země bez neotřesitelné důvěry v princip nedotknutelnosti a absolutní ceny lidského života.« Nad konkrétním návrhem legalizace zabíjení (předkládá ho senátorka Václava Domšová) se ministryně zhrozila: »S neuvěřitelnou lehkostí škrtá tisíciletí kulturního vývoje.«

Z toho je zřejmé, že v české společnosti roku 2008 existuje minimálně dvě mravnosti, že jejich poměr je antagonisticky a že jejich zastánci je jako alternativy předkládají obyvatelstvu, aby v hledišti (římské) arény Politiky ukázalo svými palci. Vzhůru. Do nebe. Anebo dolů. Ku prospěchu magistra Hamerského a senátorky Domšové.

OTEVŘENÝ DOPIS SENÁTORCE DOMŠOVÉ K EUTHANASII

Vážená paní senátorko,

z Vašich prohlášení k euthanasii zveřejněných ve sdělovacích prostředcích vyplývá, že víte o provádění tzv. euthanasie lékaři v naší zemi. Z návrhu zákona, který jste v Senátu před několika dny podala, vyplývá, že chápete euthanasii jako jednání, které je přímým zabitím nemocného. Tedy jednání, které je v našem právním řádu klasifikováno jako vražda.

Podle trestního zákona má každý ohlašovací povinnost v případě, že ví o spáchání

trestného činu. V opačném případě se jedná o napomáhání k trestnému činu po jeho spáchání. Z Vašich veřejných vystoupení vyplývá, že byste splnila svoji povinnost podle § 168 TZ (neoznámení trestného činu), příp. § 167 TZ (nepřekážení trestnému činu). Z toho důvodu Vás vyzýváme, abyste podala trestní oznámení na lékaře, kteří podle Vašich znalostí usmrcují pacienty.

V opačném případě budeme nuceni na Vás podat trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu podle § 168, příp. § 167 TZ.

S pozdravem Zdeňka Rybová, HPŽ ČR

KŘESŤANÉ A POLITICI

POZNÁMKA K DISKUSI FRANTIŠKA SCHILBERGERA SE ZUZANOU ROITHOVOU

V názoru na přijetí tzv. lisabonské smlouvy (fakticky euroústavy) dosud neexistuje v české společnosti, ani v libereckých farnostech jednotný názor. Přetiskujeme snad nejzajímavější diskusi na toto téma. Nejen pro vlastní problém, ale i pro zobrazení myšlení **křesťana** Františka Schildbergera a **politiky** Zuzany Roithové. Velmi důležitou součástí textu je i otištění osmi bodů irského sdružení Libertas (Svoboda), které byly podstatné pro rozhodné NE u irských voličů. Z české veřejnoprávní televize se o nich (i o jiných současných faktech) občan nedozví (**poznámky kursivou pro Obrázek libereckých farností Jan Zeman**).

Karel Korous

OTEVŘENÝ DOPIS POSLANKYNI EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZUZANĚ ROITHOVÉ (KDU-ČSL)

Vážená paní poslankyně!

Reaguji na Váš článek „Za irským NE jsou strašáky a chyby“, který vyšel v deníku Právo dne 19. června 2008. Váš článek je přímo ukázkou bruselské arogance moci. Píšete: „Zamítavé referendum je pro Iry i pro nás ostatní varo-

váním, že lidé nerozumějí textu složité smlouvy, ale také že komunikace mezi evropskými institucemi a občany přes veškeré úsilí selhává.“ Kolik pohrdání vůči voličům se dá vložit do jediné věty! Především bych vám chtěl připomenout, že komunikace je VZÁJEMNÝ, a nikoli jednostranný kontakt; komunikace není, když všichni lidé srazí paty a jako stádo odsouhlasí vše, co se jim předloží: Irové řekli NE – a podle samotné Lisabonské smlouvy, která musí být přijata všemi členskými státy EU, tím schvalovací proces končí. Ale celý Váš článek (jako veškerá rétorika mocných) je o tom, že toto NE odmítáte slyšet, odmítáte respektovat, odmítáte vůbec brát vážně; to ovšem není žádný dialog. A kde berete, paní poslankyně, svou jistotu, že voliči v Irsku (a předtím ve Francii a v Nizozemsku, kde byl odmítnut prakticky stejný text) hlasovali NE proto, že textu nerozuměli? Co když to nejsou žádní hlupáci A HLASOVALI NE PRÁVĚ PROTO, ŽE TEXTU POROZUMĚLI?

(To je bohužel zřejmě lichý argument, protože průzkum provedený Eurobarometrem po referendu skutečně i na to, jak je Eurobarometr „závislá organizace“, poměrně přesvědčivě ukázal, že nejčastějším důvodem, který Irové uvádějí pro hlasování proti, je právě neporozumění LS. Ono je skutečně těžké očekávat, že lidé porozumí tak dlouhému a nesrozumitelnému dokumentu. Já se o to snažím více než půl roku a stále nacházím nové a nové věci. Spíše bych tedy argumentoval, že problém komunikace s voliči je jednoznačně problé-

mem Bruselu, nikoli lidí, a že se nesmí divit, že lidé smlouvě nerozumějí, když tato smlouva je zcela jednoznačně podle výroků např. přímo tvůrce původního textu euroústavy Valéry Giscarda d'Estainga napsána **zcela záměrně** nesrozumitelně.)

Píšete dále: „Nesmysly, kterými protievropská klika vystrašila občany v Irsku, jsou trestuhodné lži.“ Ponechme stranou vulgární a dehonestující výraz klika, kterým častujete zastánce jiných názorů, než jsou ty Vaše, ponechme stranou slovo „trestuhodný“, které snad nemyslíte doslova, protože jinak by bylo navýsost skandální, že chcete někoho trestat za jeho názor, a zastavme se u skutečnosti, že jste to Vy, kdo zamlčuje a zamlžuje pravý stav věcí. Libertas, nejvýznamnější organizace z těch, které odmítaly v Irsku Lisabonskou smlouvu, uveřejnila osm konkrétních bodů, proč vyzývá irské voliče, aby Lisabonské smlouvě řekli své ne. Proč nepolemizujete s těmito osmi body? Proč o nich ani Vy, ani spřízněná média vůbec neinformujete? Obávám se, že proto, že jsou věčné – a zcela pravdivé. Všechny tyto body byly dobře dostupné i pro Vás na internetové adrese www.libertas.com a všechny se vztahují ke konkrétním smluvním ustanovením, jež jsou buď nedemokratická (zřízení úřadu nevoleného prezidenta a de facto i ministra zahraničí), či pro Irsko (ale i pro jiné malé země) nevýhodná, jako nahrazení konsensu většinou v široké škále rozhodovacích oblastí, anebo oboje, jako fakt, že jednou referendem přijatá smlouva může být následně v čemkoli měněna již bez referenda ...

(Nelze ji měnit úplně v čemkoli, ale především v tom, že se jednomyslné hlasování o něčem může změnit na hlasování většinové, což samo o sobě stačí, aby se v důsledku podstatně změnil způsob fungování EU, společně se snížením počtu komisářů v určitých obdobích stát skutečně ztratit většinu, ne-li všechny nástroje blokace rozhodnutí v oblastech, kde se rozhoduje kvalifikovanou většinou.)

Úzká spolupráce evropských zemí je v dnešním světě samozřejmou nutností; ale žádnou nutností už není likvidace národní suverenity jednotlivých zemí ani obludný úřednický aparát, který sám sobě začal říkat Evropa – a vše, co je proti tomuto aparátu, označuje jako „protievropské“. Je dobře, že padají (i když velmi pomalu a váhavě) bariéry pro volný pohyb

práce, osob, zboží a služeb. Ale k čemu je celoevropské normování, jak už to bruselský aparát také předvedl, velikosti banánů anebo tvaru prolézaček na dětských hřištích? Na to, jak je bruselský aparát nejen vzdálený, ale i škodlivý obyčejným lidem, jimiž hluboce pohrdá, upozorňuje i Váš kolega z Evropského parlamentu Richard Falbr polemikou příznačně nazvanou „Nedělat z lidí hlupáky!“ a – trochu paradoxně – publikovanou ve stejném vydání Práva na stejné straně jako Váš text. Poslanec Falbr ukazuje, jak komisař Vladimír Špidla lže a jak unijní legislativa potichu a lstivě odbourává sociální vymoženosti Evropanů.

Křesťanské sociální učení zavedlo pojem subsidiarity, což je zásada, že věci mají být rozhodovány na té nejnižší úrovni, na které je rozhodnout lze. Domnívám se, že Lisabonská smlouva je především v zásadním rozporu s touto zásadou.

Vážená paní poslankyně, tento dopis považujte prosím za dopis otevřený.

Sobota, 21. června 2008, s pozdravem

*PhDr. František Schildberger,
Česká republika*

KORESPONDENCE S EUROPOSLANKYNI ZUZANOU ROITHOVOU O IRSKÉM NEK LISABONSKÉ SMLouvĚ (1)

Vážený pane doktore,

reaguji na Váš dopis, kerý jste mi nedávno poslal. Vzhledem k tomu, že jste tento dopis vyvěsil na svém webu www.sklenenykostel.net, žádám Vás abyste také uveřejnil tuto moji reakci. Za těchto okolností pak budu naši výměnu názorů považovat za demokratickou. Zdravím Vás a Vaše čtenáře,

Zuzana Roithová

Poslankyně Klubu poslanců Evropské lidové strany a Evropských demokratů, místopředsdkyně Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitele

telegraficky, vzhledem k nebezpečí, jež hrozí těmto příslušníkům – aby zakročil u maďarské vlády, aby tito českoslovenští političtí uprchlíci byli přesídleni k jugoslávské, anebo rumunské hranici. Jestliže maďarská vláda pro obavy z německé vlády nechce tyto uprchlíky přesídlit, bylo by snad možno dosáhnout, aby je aspoň nechala uprchnout z vězení.

Budu vám, Monsignore nuncie, nekonečně vděčen za vše, co budete moci učinit pro tyto československé příslušníky, vězněné v Maďarsku, a předem vám vyjadřuji své velmi vřelé díky.⁶

Nuncius Valeri zaslal neprodleně žádost do Vatikánu, ale nuncius Rotta v Budapešti ve sdělení z 27. dubna nepovažoval za rozumný návrh, aby maďarská vláda nechala československé uprchlíky uprchnout z vězení. Byl však ochoten se znovu k případu vrátit a pokusit se o to, aby aspoň dva uvěznění lékaři, přijme-li je vatikánská Kongregace pro šíření víry (Progranda), mohli být propuštěni pro práci v misiích.

Znovu 5. června 1940 apeloval na budapeštského nuncia kardinál Maglione, aby podle své možnosti něco pro československé uprchlíky učinil, neboť – odvoláním na zprávu Dr. Osuského – by jim hrozilo předání Německu Maďarskem a odsouzení na smrt. Znovu se zmiňuje o případném dovolení maďarské vlády, aby mohli Maďarsko opustit.⁷

Dne 13. června odpovídá nuncius Rotta a znovu zamítá návrh Dr. Osuského, že jej nemůže předložit žádnému zodpovědnému činiteli „aniž by se nějakým způsobem necítil uražen neboť i jemným způsobem by to znamenalo prohlásit jej nejen za slabocha, ale i za zbabělce.“ Nicméně nuncius ujišťuje, že „bude mou povinností prohodit slovo, abych upozornil na možnost smutných překvapení v této záležitosti.“⁸

Mezitím došlo k uzavření dohody o vydávání vězňů mezi Německem a Maďarskem. Nuncius Rotta se ihned zajímal o její přesné znění. Nato začal jednat ve prospěch českých uprchlíků s maďarskými úřady. Informuje o tom kardinála Maglione 5. července:

Od zaměstnance politického oddělení ministerstva zahraničních věcí jsem

byl ujištěn, že tato smlouva nepřekračuje hranice běžných smluv o vydávání vězňů, a proto političtí uprchlíci nespádají pod ustanovení zmíněné smlouvy.

V rozmluvě, kterou jsem měl 3. července se zdejšími ministrem zahraničních věcí [hrabě Csáky], jsem se dotknul i této věci, abych věděl, zda se to týká také Čechů, kteří sem utekli; praví, že ne, neboť předně nejsou němečtí občané, navíc že smlouva nemá zpětnou platnost a dále že političtí uprchlíci jsou považováni v této smlouvě podle všeobecných norem mezinárodního práva: je pouze povinnost o vzájemném vydávání vojenských zběhů, což jistě neplatí v tomto případě.

Německá ruka stále tíže doléhá na Maďarsko a doufáme, že pro tyto Čechy se neuskuteční: la force prime le droit.⁹

To je poslední vatikánská zpráva o politických uprchlících z Československa, vězněných v Maďarsku.

Jednání vytvářela pozadí doba tragických událostí: 9. dubna 1940 Německo dalo ultimatum dánské a norské vládě, aby obě země přijaly „ochranu“ Německé říše.¹⁰ 10. května bylo oznámeno velvyslancům Belgie a Holandska v Berlíně, že německá vojska vstupují do jejich zemí, aby chránila jejich neutralitu proti nastávajícímu útoku francouzsko-anglických vojsk.¹¹ 28. května belgický král Leopold III. kapituloval.¹² Vítězná německá vojska byla všude na postupu. 10. června opustila Paříž francouzská vláda a 14. června 1940 obsadila Paříž německá vojska.¹³ Msgr. Šrámek i Dr. Osuský včas opustili Paříž a uchýlili se do Londýna.

2. Problém spojeneckých válečných zajatců Miranda del Ebro.

Velvyslanec Velké Británie u Svatého stolce Osborne intervenoval na Státním sekretariátu 15. října 1941 na pokyn britské vlády ve prospěch polských válečných zajatců, internovaných ve Španělsku. Poněvadž neudává podrobnosti, je možno se domnívat, že se to týkalo polských vojáků, kterým se podařilo utéci z Polska a kteří bojovali po boku Spojenců patrně ve Francii. Po jejím pádu se dostali do Španělska, kde byli internováni jako váleční zajatci. Frankovo Španělsko nikdy nevstoupilo do války, zachovalo se neutralitu, ale udržovalo

Jak poznamenává Vaše nejdůstojnější Eminence ve své ctěné depeši č. 2955/40 z 11. dubna tohoto měsíce, otázka internovaných Čechů v Maďarsku je velmi ožehavá. Pro ujasnění představy se stačí zamyslet nad podstatou vztahu mezi Maďarskem a jeho mocným sousedem, je muž neunikne nic, co se tu děje, zvlášť, jako v našem případě, jde-li o osoby, které mají s Říší otevřené úcty.

Proto, bohužel, je žádaný zásah alespoň nežádoucí, tím spíše, že už já sám, na žádost týchž internovaných v pevnosti, jsem se několikrát zajímal o jejich trpký osud.

Minulého 14. února jsem osobně zanesl své memorandum ministru zahraničí,² v němž jsem žádal, aby se zařídila zcela zanedbaná duchovní péče Čechů, internovaných v pevnosti a aby se jim zlepšily životní podmínky. Odpověděli mi 29. února notou, v níž mě ujišťovali, že bude postaráno o duchovní péči. Nyní je mi známo, že duchovní péči vykonává polský kněz, že došlo k jakémusi zlepšení a že ti dva churaví páni, o nichž jsem se zmínil, jak mi píše jeden úředník ministerstva zahraničí (baron Thierry, dobře známý), „se těší obětavé lékařské péči a příslušné autority tvrdí, že jejich zdraví není nijak ohroženo.“

V rozhovorech s tímto ministrem zahraničních věcí o internovaných, jsem mu projevil také, že někteří z internovaných se chtějí odebrat do Jugoslávie a žádali mým prostřednictvím příslušné povolení maďarské vlády. Ministr mi odpověděl, že není možné takové povolení vydat. Zde se ví, že více méně tito Češi by se chtěli dostat do Francie, aby se přihlásili do vojska, a proto Německo má značně tvrdý postoj proti jejich propuštění.⁴

Už 27. dubna informuje nuncius Rotta z Budapešti Státní sekretariát:

Pokračuji ve své zprávě č. 3521/40, č. Pr. 149 z 18. tohoto měsíce o zde internovaných Čechích. V rozhovoru, který jsem minulý čtvrtek, 25. tohoto měsíce, měl s tímto ministrem zahraničních věcí, hrabětem Czaky, jsem se vrátil k případu Čechů a doporučoval jsem, aby se s nimi lépe zacházelo, a řekl jsem, že Svatému stolci došly stížnosti.

On mi odpověděl, že o těchto stížnostech, jež do Říma došly, věděl a vzhledem

k mým opakovaným doporučením, k nimž se připojily i jiné od anglického vyslance [sira Owena St. Clair O Mallyho], nařídil prohlídku pevnosti a přesvědčil se, že skutečně hygienické podmínky byly nedostatečné; nařídil proto, aby Češi byli odtud odvezeni do jiného zdravějšího prostředí v koncentračních táborech pro Poláky.

Když jsem poznamenal, že jsou to lidé, kteří patří většinou k vzdělanějším vrstvám a že se tato okolnost měla brát v úvahu, odpověděl mi, že to zařídí tak, aby byly tyto osoby poslány do koncentračních táborů určených pro důstojníky.

Důvěrně jsem se mu zmínil o žádostech, poslaných Svatému stolci dvěma internovanými lékaři (...) aby se dali do jejich služeb v misijních zemích, a žádal jsem, zda by případně bylo možno doufat, že by je maďarská vláda propustila. On mě zrazoval, abych vládě takovou žádost nepodával, neboť bohužel, kvůli ostré kontrole Německa, by nebylo možno očekávat kladný výsledek. Nemyslím, že by bylo vhodné v této chvíli a v této záležitosti nadále naléhat.⁵

Uprostřed května 1940 znovu intervenoval u nuncia Valeriho v Paříži československý velvyslanec Osuský, který mu předal svou žádost písemně:

Paříž, 14. května 1940.

Je mi ctí se obrátit na velikou ochotu Vaší Excelence s následujícím případem:

V Maďarsku je nyní několik stovek československých státních příslušníků, kteří uprchli před nacionálně socialistickým režimem, skrývali se v Československu, ale poněvadž překročili hranici bez maďarského víza, a často bez dokumentů totožnosti, byli zatčeni a uvězněni maďarskými úřady.

Nyní se nacházejí ve velkém nebezpečí ze strany Maďarska, které by je pod německým nátlakem předalo autoritám Říše, což by jasně znamenalo, že by všichni byli popraveni. Vzhledem k tomu, že jde o politické uprchlíky, kteří podle mezinárodního práva by měli požívat práva asyly, postačí, aby je Maďarsko vysídliilo buď do Rumunska nebo do Jugoslávie po jisté době věznění; zatím je stále drží ještě ve vězení. Proto, Monsignore nuncie, je mi ctí vás požádat, abyste laskavě intervenoval u Svatého stolce – je-li možno

Vážený pane doktore,

zásadně se ohrazuji proti Vašemu nařčení, že vyjádření mých názorů je ukázkou bruselské arogance moci. Rovněž považuji za scestné obvinít mne z pohrdání voliči a zejména v souvislosti s upozorněním že: „zamítavé referendum je pro Iry i pro nás ostatní varováním, že lidé nerozumějí textu složité smlouvy, ale také že komunikace mezi evropskými institucemi a občany přes veškeré úsilí selhává.“ Pokud kritizují selhávající komunikaci, mám tím samozřejmě na mysli komunikaci dvoustrannou – evropské instituce včetně Rady, kterou tvoří 27 vlád členských států častěji komunikují směrem ke svým občanům, ale velmi často reagují pružně i na jejich podněty a jak Komise tak Evropský parlament promítají například i petice občanů do legislativy. V tomto případě však, zdá se irská vláda komunikaci s občany podcenila.

Za svým názorem si stojím a navíc ho nyní potvrzují i průzkumy veřejného mínění zveřejněné po referendu v Irsku. Z nich vyplývá, že ti, kteří se hlasování neúčastnili, tedy 53,1 % voličů, tak učinilo především proto, že o Smlouvě měli málo informací, což ovšem tvrdí i čtvrtina odpůrců textu. Text Smlouvy je přitom volně dostupný.

(Paní europ. uvádí nepravdivý údaj: hlasování v irském referendu se účastnila nadpoloviční většina irských voličů – přes 51 %! Navíc rychle zapoměla, že Brusel dlouhou dobu zakazoval vydání konsolidovaného znění a odmítal podávat právě Irům ke smlouvě informace – byl z toho v Irsku, stejně jako ČR docela skandál v médiích.)

Za „nedostatkem informací“ je spíše špatná pozitivní kampaň, která namísto obecných pozitivních hesel měla lépe vysvětlovat význam nové Smlouvy pro zlepšení fungování společných evropských institucí. Naproti tomu kampaň odpůrců pracovala s konkrétními argumenty a z marketingového hlediska byla rozhodně propracovanější. A jde-li o propagandu, uspěje i s argumenty nepravdivými, vypadají-li přesvědčivě. Opakování referenda s odstupem není v Evropě novinkou a z principu patří do demokracie. Narážím-li na lživou kampaň, kterou vedli odpůrci reformní smlouvy, mám na mysli například nepravdivý, ale pro voliče poměrně zásadní argument, že Brusel by po schválení Smlouvy Irsku vnutil liberalizaci potratů či zvýšil nízkou sazbu korporátní daně. To jsou lži.

Také nářky na byrokratický aparát jsou účelové – počet úředníků Evropské komise, kteří koordinují 27 národních právních režimů je menší, než počet úředníků pařížské radnice.

(Lže paní Roithová, protože přesně toto LS Bruselu nejen umožňuje ale LS jednoznačně mluví o možnosti harmonizace daní. Jak je to s potraty nevím, ale stačí, když na to udělá nějaký judikát Evropský soudní dvůr podle Listiny a v tu ránu budou potraty v Irsku legální. Další lež: počet úředníků EU rozhodně není menší než „počet úředníků pařížské radnice“, a výdaje na aparát EU jsou také neskonale vyšší než náklady na pařížskou radnici. Jen počet úředníků plánovaného diplomatického sboru plánovaného evropského ministra zahraničí, kteří se už teď školí – nelegálně – je přes 3 000! Na EU navíc nasedá velké množství různých agentur, místních zastoupení atd. Není ostatně tak důležitý počet úředníků jako jejich moc.)

Navíc Lisabonská smlouva naopak vytváří předpoklad pro snížení aparátu (*maximálně snížení počtu těch eurokomisařů a europoslanců*). Drzostí je i tvrzení, že schválení Lisabonské smlouvy způsobí pětiletý výpadek Irsku z posic v Evropské komisi: jsou to totiž naopak stávající pravidla, podle kterých má počet Komisařů klesnout z 27 na 18, podle Lisabonské smlouvy může Evropská rada rozhodnout jinak a podle všeobecného konsensu se počítá, že každá země bude mít svého Komisaře. Je to tedy naopak – pokud nebude Lisabonská smlouva ratifikována, bude počet Komisařů nižší.

(To je jeden z nejobskurnějších argumentů, který jsem slyšel. Podle LS je v čl. 17 SEU, odst. 2 napsáno toto: „Ode dne 1. listopadu 2014 se Komise včetně předsedy a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku skládá z takového počtu členů, který odpovídá dvěma třetinám počtu členských států, nerozhodne-li Evropská rada jednomyslně o změně tohoto počtu.“ Zatímco ve stávající SZES je napsáno v čl. 213 toto: „Komise se skládá z jednoho státního příslušníka z každého členského státu. Počet členů Komise může být změněn jednomyslným rozhodnutím Rady. – Takže v současné době je počet eurokomisařů jeden na jednu zemi a o počtu eurokomisařů může rozhodnout Rada, zatímco podle

LS o tom, aby se automaticky nesnížil počet komisařů v r. 2014 musí každopádně rozhodnout Evropská rada, tj. nový orgán EU podle LS a něco jiného než Rada, takže když kterýkoliv velký stát věc zablokuje, počet komisařů se sníží automaticky.)

Přestože se text Lisabonské smlouvy z 90 procent shoduje s předchozí euroústavou, oproti ní postrádá symboly (hymnu, vlajku ...), a to i přesto, že je celá léta používá. Naopak opětovně prosazuje nový poměr hlasování, striktněji odděluje unijní kompetence od národních a posiluje roli národních parlamentů, které budou mít možnost přímo ovlivnit schvalování společné legislativy.

(To není pravda, na výhrady národních parlamentů – které sice mohou učinit, ale co jim to bude platné – nikdo v Bruselu podle LS stejně nemusí brát ohled. Celé to „posílení role národních parlamentů“ je jedna velká lež: stanou se z nich ve skutečnosti stroje na povinné schvalování Bruselských idejí.)

Posiluje také úlohu Evropského parlamentu, který je jediným přímo voleným orgánem Evropské unie. Lisabonská smlouva tedy pro členské státy i jejich obyvatele představuje zásadní rozšíření demokratického rozměru EU. Evropští občané očekávají, že Unie bude řešit nové, vážné výzvy, kterým dnes čelíme – terorismus, organizovaný zločin, dopady globalizace na evropské výrobce, environmentální úkoly či sociální a hospodářské důsledky globalizace a důsledky stárnutí Evropy. Jednotlivé státy to samy úspěšně řešit nedokážou, ale svazek sedmadvaceti států je velkou ekonomickou i politickou silou, která má šanci prosadit na globálním hřišti své zájmy.

(1. Jak posiluje úlohu EP? 2. Jak lze vůbec myslet „zásadní rozšíření“ demokracie? 3. Opravdu většina lidí očekává, že Unie bude řešit tyto výzvy? 4. Přesně – „své zájmy“ – tj. zájmy bruselských úředníků a lobistů.)

I proto je důležitá funkce presidenta Rady EU a společného představitele evropské zahraniční politiky, kteří nebudou svázáni a každý půlrok obměňování s předsednickou zemí, ale budou mít delší (2,5 roku) mandát a budou sebevědomějšími zástupci společenství 27 a více zemí. Všelidová volba těchto zástupců EU, kteří nebudou mít v rámci euroinstitucí rozhodovací, ale reprezentativní roli, je při počtu téměř půl miliardy Evropanů nereálná. Euroskeptici přiznávají Unii maximálně ekonomický přínos,

já ale věřím, že sedmadvacítka je i společenstvím hodnot, které mají své místo ve vnitřní i vnější politice.

(Sebevědomí určitě budou ... A hyperkorupce a syndrom moci jsou „skvělé“ hodnoty, jen což, ostatní hodnoty EU jsou původně hodnotami členských zemí, které Brusel tuneluje.)

Schválení Lisabonské smlouvy je pro Evropany důležité i z hlediska ochrany jejich základních práv, její součástí je totiž nově i Listina základních práv a svobod.

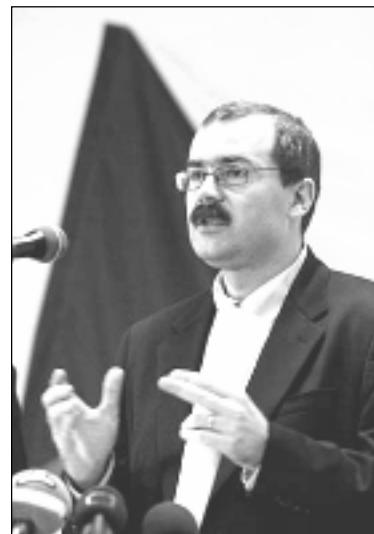
(Naopak, lidská práva jsou chráněna lépe v současnosti na národní úrovni, alespoň v ČR určitě. – Všechny země EU např. zakazují trest smrti – LS a Evropská listina, potažmo přistoupení EU k Evropské Chartě, naopak otevírá k němu zpět cestu „v případě války“ nebo „jejího nebezpečí“ a také k doslova legálnímu vraždění demonstrantů.)

Ta zahrnuje řadu tradičních občanských svobod, ale také politická, ekonomická a sociální práva evropských občanů. Charta je sice kompromisem, ale i tak vylepšuje právní ochranu obyvatel unie a navíc i ustanovení, která nemají všechny země dosud ve svém právním řádu. To se týká například zákazu reproduktivního klonování, práva na ochranu dat či práva na svobodu informací a přístup k dokumentům. Bohužel, například Británie si vymohla výjimku, a tak Charta pro ni závazná není. Důsledkem je, že Britský parlament liberalizoval před pár týdny klonování včetně vytváření chimér. Osobně se těším na zprůhlednění rozhodování na Radě, kde se tak dnes děje za zavřenými dveřmi.

(Británie si žádou výjimku nevymohla, alespoň ne de jure – její výhrady k Chartě nejsou právně závazné; naopak, britský systém trestního soudnictví je tradičně založen na habeas corpus a porotním soudu – ne tak na kontinentu –, což může ESD účinně zrušit charta necharta a v rámci „harmonizace“ to dříve či později nepochybně udělá. Dále: nejde o důsledek výjimky – LS dosud ani neplatí – to je důsledek ubohosti britského parlamentu

Autora se konečně těší marně, stále se tam bude jednat za zavřenými dveřmi a LS to říká výslovně: pouze hlasování bude veřejné.)

Do budoucna se bude rozhodovat otevřeně

o chotni přijmout polistopadové sameťové pokrytectví“.

Není jasné, zda by bez Cibulkovy aktivity došlo k tomu, aby zprístupnění úředně potvrzeného a zkompletovaného seznamu, který je dnes zájemcům volně k dispozici na webových stránkách ministerstva vnitra. Kromě tohoto mimořádně prospěšného počínu bylo také uzákoněno právo občanů nahlížet do záznamů, které na ně StB vedla a badatelům byly zprístupněny rozsáhlé databáze o činnosti komunistických institucí. S nástupem bývalého pracovníka ÚDV Pavla Žáčka na místo ředitele Archivu bezpečnostních složek ministerstva vnitra se prolomily ledy a veřejnost se může čas od času v tisku seznámit s pozoruhodnými poznatky vytěženými z archivů. Jedním z nich je například odhalení spolupráce bývalého guvernéra státní banky a premiéra nestranické vlády Josefa Tošovského s StB v roli ideového agenta.

Vyrovňávání s komunistickými zločiny nezahrnuje ovšem pouze trestání pachatelů a zostouzení kariéristů typu Tošovského. Jeho důležitou složkou je od počátku rehabilitace poškozených a zmírnění spáchaných křivd. V praxi jde o zrušení (rehabilitaci) politicky motivovaných trestů, finanční odškodnění nevinných obětí za měsíce a roky strávené ve vězení a navrácení (restituci) zabaveného či přesněji ukradeného majetku nebo poskytnutí náhrady za něj. Také v této oblasti se vedle pozitivních realizovaných opatření objevilo mnoho problémů, rozporuplných rozhodnutí a z nich plynoucí nespokojenost.

Jan Cholínský

Foto

-PhDr. Pavel Žáček Ph.D. (* 18. 5. 1969 Praha)
Jmenován k 1. 1. 2008 ředitelem
Ústavu pro studium totalitních režimů

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

VÁLEČNÍ UPRCHLÍCI (1)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

1. Pomoc českým a slovenským uprchlíkům v Maďarsku.

Po obsazení Čech a Moravy Německem mnozí čeští a slovenští vojáci, ale také jiní českoslovenští občané, kteří se obávali pronásledování se strany nac. socialistů, se snažili uprchnout, aby se případně mohli dostat na Západ. Poněvadž nebylo možno se dostat na Západ přes nacionálně socialistické Německo, mnozí zvolili cestu přes Balkán. Cesta vedla většinou na Slovensko a odtud před Maďarsko a Jugoslávii, nebo Rumunsko dále na Střední Východ do Sýrie. Někteří se odtud dostali do Francie, kde bojovali proti nac. socialistickému Německu jako vojáci nebo letci. Jiným se dokonce podařilo přepravit do Anglie, kde se po pádu Francie organizovala československá brigáda a letecké peruté. Mnohým se však stalo, že byli v Maďarsku zadrženi a uvězněni.¹

V době před obsazením Paříže německými vojsky 10. června 1940 měl tam své sídlo nově založený Národní československý výbor, jehož jménem se obrátil dopisem v březnu 1940 na pařížského nuncia Valeria Valeriho, na Svatý stolec bývalý ministr československé vlády a předseda lidové strany Msgr. Jan Šrámek, kterému se podařilo uprchnout do Francie.

V dopise sděloval, že jistý počet československých politických uprchlíků byl v Maďarsku internován a žádal, aby Svatý stolec zasáhl u maďarské vlády a žádal lidské zacházení s těmito lidmi, a aby vymohl jejich volný odchod z Maďarska.²

Šrámkův dopis zaslal nuncius Valeria na Státní sekretariát do Vatikánu, odkud byl odeslán 11. dubna 1940 kardinálem státním sekretářem Maglione nunciovi v Budapešti Rottovi s prosbou „poněvadž jde o záležitost velmi ožehavou“ aby podle svého uvážení podnikl co uzná za vhodné.³

Dne 18. dubna informuje nuncius z Budapeště Státní sekretariát:

Citovaný zákon mimo jiné podpořil činnost Úřadu pro vyšetřování zločinů komunismu (ÚDV), který vznikl v roce 1995 sloučením Úřadu pro dokumentaci a vyšetřování činnosti StB (v působnosti ministerstva vnitra) a Střediska dokumentace o protiprávnosti komunistického režimu (v působnosti generální prokuratury a ministerstva spravedlnosti). Cílem ÚDV je odhalovat a stíhat pachatele trestných činů z let 1948 – 1989, kteří nebyli z politických důvodů obžalováni a souzeni, přičemž, jak stojí v citovaném zákoně, „do promlčecí doby trestných činů se tato doba nezapočítává“.

Činnost ÚDV i předešlých institucí je zasvěcenými publicisty spojována s pozitivním či negativním vlivem jeho ředitelů v tom kterém období. Faktem je, že ÚDV do konce roku 2007 zpracoval návrhy na podání obžaloby u 122 obviněných, na jejichž základě byla obžalována 101 osoba. Z nich bylo osm osob odsouzeno k nepodmíněným a 22 k podmíněným trestům odnětí svobody. U ostatních bylo trestní stíhání zastaveno, nebo byli z různých důvodů zproštěni obžaloby. Vzhledem k počtu obětí komunistického teroru – téměř deseti tisícům mrtvých a statisícům persekovaných se tato čísla zdají být poněkud nízká.

Nejnovějším přírůstkem k odsouzeným je bývalá prokurátorka, která se v jednom ze zmanipulovaných politických procesů v padesátých letech podílela na odsouzení političky Milady Horákové a dalších tří obviněných k trestu smrti. Při uplatňování trestního práva vůči obviněným komunistickým funkcionářům, vyšetřovatelům a dozorcům byly v konečné fázi rozhodující právě postoje soudců. U těch, kteří se během komunistické vlády podíleli na politicky motivovaných represích a poté soudili komunistické zločiny, lze pochybovat o nestranném posuzování svěřených případů. Přes protesty bývalých politických vězňů však nedošlo v soudnictví k výraznějšímu zemětřesení. Jen na okraj připomeňme, že ve své funkci zůstala například soudkyně, která v osmdesátých letech poslala do vězení (přesněji na smrt) těžce nemocného disidenta Pavla Wonku.

Zásadní otázkou po pádu komunistického režimu bylo, zda a jak veřejně diskvalifikovat komunistické funkcionáře, příslušníky represivní tajné policie StB a ty, kteří s StB aktivně spolupracovali. Po bouřlivých jednáních přijal, tehdy ještě československý parlament tzv. lustrační zákon č. 451/1991 Sb. na jehož základě byl exponentům komunistického režimu znemožněn výkon určitých funkcí ve státních orgánech a organizacích. Následně byl schválen ještě zákon č. 279/1992 Sb. vztahující se k funkcím v ministerstvu vnitra, Policii ČR a Vězeňské službě ČR. Oba lustrační zákony byly uplatněny a jejich státotvorný, právní a morální význam neznehodnocují ani jejich obsahové nedostatky ani aféry s falešnými či neplatnými lustračními osvědčeními.

Lustrace byly vystaveny dvojí kritice. Na straně protikomunisticky smýšlejících občanů jako nedostatečné a na straně milců starého režimu a těch kdo preferují práva před odpovědností jako diskriminující. V souladu s nimi byly z veřejných funkcí vyřazeny tyto skupiny osob: část funkcionářů KSČ, příslušníci Lidových milicí, příslušníci Státní bezpečnosti, jejich tajní spolupracovníci, členové akčních výborů a studenti škol v SSSR. Původní platnost na dobu pěti let byla prodloužena do roku 2000 a poté na neurčito. Zákon č. 451/1991 byl komunistickými a levicovými poslanci několikrát neúspěšně napaden jako protiústavní.

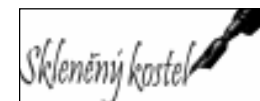
K plošnému zveřejnění jmen komunistických funkcionářů všech úrovní a rovněž všech členů komunistické strany, a tím k jistému morálnímu zadostiučinění všech ostatních, nedošlo a už asi nedojde. O desítkách nejvýznamnějších komunistů ale podávají dostatečná svědectví práce historiků a publicistů. O zveřejnění rozsáhlého seznamu spolupracovníků tajné policie se postaral, i přes silnou kritiku z mnoha stran, novinář Petr Cibulka v roce 1992. Historik a bývalý pracovník polistopadové Federální bezpečnostní informační služby Milan Churaň o jeho seznámení napsal, že „nejsou záludným pomlouvačným falsem podplukovníků StB (jak svého času prohlásil Václav Havel)“, ale nekompletním výpisem z registrů kontrarozvědných útvarů StB zpracovaným lidmi, „kteří nebyli

a media a občané budou mít šanci evropské rozhodování víc ovlivnit a kontrolovat tak své vlády. Bez jejich souhlasu a současně souhlasu Evropského parlamentu, kde má také každá země své zástupce, totiž nemohou být žádná nová pravidla rozhodnuta. Brusel není o nás bez nás, ale s námi o nás v těch věcech, na kterých jsme se dohodli. Jen na to u nás politici a nejen oni rádi zapomínají.

Zuzana Roithová

KORESPONDENCE S EUROPOSLANKYŇÍ ZUZANOU ROITHOVOU O IRSKÉM NEK LISABONSKÉ SMLOUVĚ (2)

Vážená paní europoslankyně,

děkuji Vám za Vaš dopis ze dne 28. července 2008, kterým reagujete na moji kritiku

Vašeho článku v deníku Právo ze dne 19. června 2008. Vaš dopis samozřejmě rád uveřejním ve Skleněném kostele; stejně tak bych byl rád, kdyby se celá naše korespondence mohla objevit i na Vašich webových stránkách.

Jistě se shodneme na tom, že celkový tón Vašeho dopisu z 28. července je zcela jiný, než tón článku z 19. června; nyní, což jste předtím nečinila, reagujete věcnými a v jednotlivostech jistě leckdy pravdivými argumenty na některé věcné námitky irských odpůrců Lisabonské smlouvy.

Uráží mě však, že na jiné námitky (asi na ty, na které by se Vám odpovídalo jen těžko anebo byste jim musela přiznat pravdivost a závažnost) nereagujete vůbec. To potom ovšem není žádný dialog, jak o něm neustále mluvíte. Irská Libertas uveřejnila osm konkrétních bodů, proč řekla Lisabonské smlouvě svoje jednoznačné NE. Očekával bych, že se věcně a konkrétně vyjádříte ke každému z těchto bodů. Pokud tak neučiníte, nemá Vaše odpověď žádnou hodnotu a není ji možné označit jako dialog, nýbrž jen jako propagandu. A za těchto podmínek nemá ani smysl diskutovat o počtu úředníků na pařížské radnici nebo o věci tak nespolehlivé a ústavně zcela irelevantní, jako jsou výzkumy veřejného mínění; různými výzkumy veřejného mínění lze získat argumenty pro cokoli. A nemá smysl diskutovat o jednotlivostech, jako zda by Brusel po schválení smlouvy Irsku vnutil liberalizaci

potratů či zvýšil nízkou sazbu korporátní daně. Nemůžeme říct, jestli toto jsou „lži“ nebo ne, protože to ještě nenastalo; podstatné je, a o tom je třeba diskutovat, že legislativní nástroje by Brusel po přijetí smlouvy k takovému postupu měl. A kdo má v ruce pilu, pro strom do lesa si dřív či později půjde.

(Já bych ty průzkumy tak nepodceňoval – jde jen o to, kdo je dělá – když je dělá nezávislá agentura, pak někdy promísím, když je dělá Eurobarometr, skutečně jim nelze moc věřit.)

Je také příznačné, že například v rozhodujících českých médiích nebyl text osmi důvodů Libertas nikdy zveřejněn; dá se tedy říci, že místo informování a dialogu média provádějí jen vymývání mozků; jak jinak nazvat „informování“ a „polemiku“ bez náležitosti, férovosti a úplného seznámení čtenářů s názory druhé strany?

Svá slova o typické bruselské aroganci moci, která jsem řekl na Vaši adresu a proti nimž se, vážená paní europoslankyně, ohrazujete, musím Bohu žel zopakovat. Jde totiž o to nejpodstatnější, totiž o to, že pokud nějaká vláda prohraje referendum, bylo by legitimní demokratickou reakcí, aby odstoupila. Anebo aspoň, když už by se chtěla držet u moci, mělo by být samozřejmostí, že změní svoji politiku a hledá cesty, jak vůli lidu, vyjádřenou závazným státoprávním aktem referenda, naplnit. Děsí mě, doslova mi nahání strach z budoucnosti, když vidím, že něco takového současné garnituře moci v evropských metropolích ani nevstoupilo na mysl. Místo toho se stále řeší jen a jen to, jak tuto jasně řečenou vůli lidu obejít, znevážit, bagatelizovat, zmanipulovat nebo změnit. Pořád se hledá, kde irská vláda udělala chybu v komunikaci – rozuměj v propagandě (a četl jsem na toto téma už mnoho nesmyslů, včetně takového argumentu, že bylo vytištěno příliš mnoho brožurek v irštině a málo v angličtině) – jako by irský lid nebyl suverénním subjektem politické vůle, nýbrž jen objektem jakéhosi působení. Co se stane, pokud Irové odmítnou Lisabonskou smlouvu i v opakovaném referendu? Bude třetí a čtvrté a další referendum? Člověka přitom nemohou nenapadnout slova básníka Bertolta Brechta, který už kdysi položil řečnickou otázku: „Nebylo by lépe, aby vláda v takovém případě rozpustila lid a zvolila si jiný?“

Děláte nějakou politiku, subjektivně jistě s dobrým pocitem, protože ji považujete za dobrou, ale nevidíte, jak závažné důsledky má, uplatňuje-li se, jako za časů komunistické diktatury, známá zásada, že pokud lid vidí věci jinak, tím hůře pro lid. Žádná vláda (a tím méně bruselská úřednická kamarila) není nositelem nějaké jedinou dané a nesporné pravdy a není jejím úkolem tuto „pravdu“ nějak do lidí dostat. Politikové mají hlasu lidu naslouchat a řídit se jím. Obávám se však, že takovýto postoj, vzdor tomu, že slovně se k němu hlásíte a v jednotlivostech jej realizujete, je právě v zásadních otázkách mimo Váš obzor.

S pozdravem

František Schildberger,
Česká republika, 28. 7. 2008
www.sklenenykostel.net

OSM BODŮ IRSKÉHO SDRUŽENÍ LIBERTAS (SVOBODA)

1. Chod a obsah agendy Evropské rady bude zásadně ovlivňovat stálý předseda, který postrádá demokratický mandát.

Ano, postrádá, má ho podle LS volit totiž sama Evropská rada kvalifikovanou většinou. Celá ta funkce je divná už překladem – v anglické verzi LS se oficiálně nazývá „The President of the European Council“, nikoliv „chairman“ - což je frekvencí primární překlad českého slova „předseda“. V němčině „Der Präsident des Europäischen Rates“ – ačkoli „předseda“ se frekvenčně primárně překládá jako „der Vorsitzender“ a naopak frekvenčně primární překlad slova „der Präsident“ je v češtině president, nikoli předseda. V itaštině „Il presidente del Consiglio europeo“. Ve španělštině „El Presidente del Consejo Europeo“. Ve francouzštině „Le président du Conseil européen“. Takže – jak kde se politicky hodí, aby to „vypadalo“. O té funkci se ostatně rozsáhle

veřejně mluví jako o „evropském presidentovi“ (i v České republice), dokonce už někteří představitelé navrhuji na tu funkci jiné představitele. A už ta funkce sama vzniká nedemokratickým způsobem, protože průzkumy veřejného mínění ukázaly, že většina lidí si nepřeje zavedení funkce evropského presidenta.

2. Nový systém hlasování v Evropské radě snižuje vliv Irska o polovinu (z 2 % na 0,8 %), zatímco vliv Německa se zdvojnásobí (z 8 % na 17 %).

U ČR by došlo ke snížení zhruba na polovinu.

3. Irsko přijde o svého komisaře.

To není úplně pravda, ale je pravda, že počet komisařů se snižuje, takže Irsko (stejně jako ČR a ostatní země) nebude mít svého komisaře celých 5 let z 15. Záměr je jasný – pod záminkou „zeštíhlení komise“ v určitých obdobích vyloučit právo veta i oblastech, kde ještě zbylo.

4. Lisabonská smlouva otevírá dveře daňové harmonizaci - článek 113 smlouvy ukládá Radě EU podnikat případné kroky, které zamezí „deformacím daňového prostředí Unie“.

LS navíc dokonce patrně otevírá cestu k evropské dani.

5. Smlouva přesouvá více než 60 politických okruhů z oblastí jednomyslného hlasování do oblastí hlasování většinového.

To je přibližně správně, pro ČR je to zřejmě o něco méně, ale ne méně než ve 40 oblastech ztratíme právo veta – a navíc by LS umožnila tento okruh dále rozšiřovat pouhým rozhodnutím Evropské rady. Taxativní výčet „všech oblastí“ neexistuje, ale dá se říci, že LS obecně rozšiřuje pravomoci Bruselu na drtivou většinu obvyklých resortů vlád členských zemí a téměř naprosto ovládne výlučnými pravomocemi oblast ekonomiky.

6. Brusel smlouvou získává exklusivní pravomoci k vyjednávání v oblasti mezinárodního obchodu a přímých zahraničních investic.

To je pravda. A nejen to, získal by výlučné právo uzavírat mezinárodní smlouvy podle „gumového“ ustanovení čl. 3 odst. 2 novelizované SZES/SFEU. Právně se jedná

co odhalování a trestání zločinů nacismu bylo rázné a důsledné, v případě komunismu probíhá s rozpaky a laxně. Západní politické, akademické a mediální kruhy jsou zdrženlivé, nesnaží-li se přímo komunismus obhajovat, zatímco pro komunismem postižené státy je charakteristický nedostatek vůle nových politických elit potrestat přímé viníky. To vše navzdory skutečnosti, že koncentrační tábory vynalezl již Leninův a nikoli až Hitlerův režim.

Nad problematikou pokryteckého přístupu západního světa ke komunistickým zločinům se po pádu komunismu zamýšlí mnozí znalci historie, politiky a práva. Za všechny vzpomeňme alespoň francouzské historiky Alaina Besançon a François Fureta či ruského politologa Vladimira Bukovského. Ti došli k závěrům, že příčinou neschopnosti měřit stejným metrem oběma zločinným režimům byly a jsou postoje vlivných levicových intelektuálů (liberálních socialistů či levicových liberálů), kteří vidí v komunistickém experimentu především ušlechtilý cíl, který selhal.

Zdrženlivý přístup k trestání komunistických zločinů se projevil po roce 1989 i v československé, respektive české politice. Prosazovat jej začal Václav Havel v průběhu tzv. sametové revoluce hesly „nejsme jako

oni“ či „všichni jsme byli vinni“. Následně pak tím, že pověřil komunistického legislativce Mariána Čalfu a komunistického generála Miroslava Vacka významnými vládními funkcemi a přijal je za své spolupracovníky. Počátkem devadesátých let se pak Havel společně s dalšími představiteli nových politických elit Petrem Pithartem, Pavlem Tigridem, Václavem Klausem, Milošem Zemanem a dalšími shodně vyslovili proti zákazu komunistické strany.

Důsledkem těchto postojů bylo rehabilitování komunismu jako legitimního politického směru a etablování KSČ(M) na politické scéně. Mezi politiky se ovšem našli i ti, kteří měli názor opačný a snažili se, byť neúspěšně, prosadit zákaz komunistické strany. Na počátku devadesátých let to byli například poslanci Emanuel Mandler (LDU), Čestmír Hofhanzl (ODA) nebo Jiří Karas (KDU-ČSL) na jejichž snahu nyní, doufejme, že ne zcela utopicky, navázali senátoři Martin Mejstřík a Jaromír Štětina. Žel, obdobné hlasy zazněly v porevoluční době například z akademického prostředí nebo z řad publicistů veřejně jen ojedinele.

Pseudotolerantní politicko-akademický kurs a přítomnost komunistické strany v parlamentu (ale také „bývalých“ komunistů v jiných politických stranách a ve všech úrovních státní správy) průběžně komplikují proces vyrovnávání se s komunistickým obdobím a zejména pak se zločiny komunismu. To ovšem navzdory všem nedostatkům probíhá a při srovnání s paralelami v ostatních postkomunistických státech lze říci, že standardně a místy dokonce progresivně.

Přijetí zákona č. 198/1993 Sb. o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu v roce 1993 bylo jedním z mezníků v tomto procesu. Zákon výstižně konstatuje, že „režim založený na komunistické ideologii, který rozhodoval o osudech občanů v Československu od 25. února 1948 do 17. listopadu 1989“ byl „zločinný, nelegitimní a je zavržen hodný“ a že „Komunistická strana Československa byla organizací zločinnou a zavrženou obdobně jako další organizace založené na její ideologii“.

byla ostře (*hlavně eticky*) antiliberální, což se projevilo mj. krajně napjatými vztahy s Francouzskou republikou, jež provedla r. 1905 odluku Církve od státu a sáhla k otevřenému administrativnímu pronásledování katolíků. Poválečný papež Pius XI. však vycházel z reality, že v 1. světové válce zvítězily liberální demokracie nad monarchiemi, a proto k nim musí Katolická církev najít pozitivnější vztah než dosud. Vatikán za jeho pontifikátu navázal opět diplomatické vztahy s Francií a podařilo se mu ukončit tamní pronásledování Církve. Monarchistické hnutí „Action Francaise“ bylo Římem odsouzeno, vatikánští preláti, známí ostrostí svých eticky antiliberálních výroků, museli odejít do ústraní, jako např. známý poradce sv. Pia X. kardinál Louis Billot.⁸ Zájmem papeže Pia XI. bylo dosáhnout normálních a korektních vztahů se všemi demokratickými zeměmi, proto také uzavřel s ČSR Modus vivendi.

1. Jaroslav OPAT: *Průvodce životem a dílem T. G. Masaryka*, Praha 2003, Ústav TGM, str. 408, ISBN 80-86142-13-2.

2. Revue *Vlast* 2/1907, Praha.

3. Mořic HRUBAN: *Z časů nedlouho zašlých*, Křesťanská akademie, Řím 1967, str. 135n.

4. Josef DOLEŽAL: *Český kněz*, Praha 1931, str. 45n. Kordač byl jistě rasantním odpůrcem etické svobody, jako filosof a teolog však nemohl být protivníkem lidské ani politické svobody. Podvodné nerozlišování těchto pojmů je typické pro všechny demagogy od doby Francouzské revoluce: Jsi proti etické svobodě, proti bezuzdnosti, označíme tě tedy, že jsi proti jakékoliv svobodě, a tak že jsi pro diktaturu.

5. Václav MEDEK: *Cesta české a moravské církve staletími*, Česká katolická charita, Praha 1982, str. 325; o problematice informuje též Jaroslav KADLEC: *České církevní dějiny*, Ráček Blažej TJ, Československé dějiny, a další autoři.

6. *Tamtéž*.

7. Josef DOLEŽAL: *Český kněz...*, op.cit., str. 45n.

8. Carl BÜHLMAYER: *Die Kirchengeschichte III*, Schoeningh Verlag, Paderborn 1959, str. 454.

Radomír Malý / *Distance* 1/2008

NAD 60. VÝROČÍM ÚNORA 1948 (1)

Česká národní identita na prahu třetího tisíciletí je dosud úzce spjata se čtyřicetiletou zkušeností z neomezené vlády komunistické strany a její ideologie. Přesněji řečeno s životem pod knutou politického a kulturního útlaku, který zcela přefal tisícileté kulturní kořeny a který pod propagandistickými hesly o „cestě k lepším zítřkům“ přinesl jen utopický model odlidštěného kolektivismu, programové šíření nenávisti a lži a brutální represivní mašinérii. Výsledkem bylo utrpení statisíců lidí a katastrofální úpadek společenské kultury.

Únor s osmičkou je pro nás symbolickým podnětem k úvahám, kam až jsme to ve 20. století došli a odkud jsme se nedávno vydali vstříc nové evropské (europeizované) a světové (globalizované) éře. Chceme-li uchovat a využít nezáviděníhodnou, ale autentickou zkušenost s komunismem, kterou naši sousedé v západní Evropě prostrádají, potřebujeme ji nejen důsledně popsat a vyhodnotit, ale také průběžně připomínat.

Sedesáté výročí 25. února 1948 a nástupu komunistů k moci je dobrou příležitostí k bilancování a staví před nás tři zásadní otázky.

Vyrovnali jsme se s komunistickými zločiny?

Zpracovali jsme dějiny období 1948 – 1989?

Pochopili jsme příčiny pádu pod komunistické jho?

Moje odpovědi, které se dále pokusím zdůvodnit, znějí: „rozhodně ne“, „spíše ne“, „prozatím ne“. Přesto věřím, že proces vyrovnávání se s komunistickou minulostí, který v České republice navzdory všem překážkám probíhá, má své výrazné klady, významně ovlivňuje vědomí národní identity a přispívá k formování zdravé občanské společnosti.

Vyrovnávání se zločiny komunismu

Totalitní ideologie 20. století, nacismus (respektive nacionální socialismus) a komunismus (marxisticko-leninský socialismus) jsou nepochybně zavrženíhodné a politické režimy, v nichž byly uplatněny, jsou nepochybně režimy zločinné. Avšak zatím-

možná až o rozpor LS s mezinárodním právem, protože právo uzavírat mezinárodní smlouvy mají podle Vídeňské úmluvy o smluvním právu (což je nejvyšší norma mezinárodního práva, kterou se musí řídit všechny mezinárodní smlouvy) pouze státy, nikoliv mezinárodní organizace, takže se zřejmě v případě LS jedná o smlouvu porušující princip z čl. 6 Vídeňské úmluvy. V každém případě se jedná o porušení principu svrchované rovnosti z čl. 2 odst. 1 Charty OSN, protože některé státy EU by měly hlasováním kvalifikovanou většinou evidentně větší vliv na uzavírání takových smluv než jiné.

7. Lisabonská smlouva kodifikuje svrchovanost evropského práva nad právem národním.

To už nemůže, protože tak už to je, neboť to vyplývá z judikátů Evropského Soudního Dvora – jehož zvuče ve výkladu práva je již docela pověstná – LS platnost judikátu o nadřazenosti komunitárního práva pouze explicitě potvrzuje. ESD to explicitě podkládá výroky o „novém právním řádu“. Nicméně je pravda, že ustanovení z LS patrně dále oslabí právní sílu výhrad vnitrostátních soudů k těmto judikátům, protože ESD se podle LS de fakto stává nejvyšším soudem EU. Velmi výrazná změna by mohla nastat zejména v oblasti universální ochrany lidských práv, kde je převedení této agendy pod ESD vlastně výrazným krokem zpět, neboť doposud jsou velmi dobře chráněna nezávislým soudem ve Štrasburku (který není institucí EU) a bez výjimek typu čl. 52 navrhované Evropské listiny, který explicitě umožňuje omezení lidských práv v souvislosti se „sledováním cílů unie“ – až by se řeklo „pendrekový paragraf“.

8. V případě své ratifikace může být smlouva následně měněna bez ohledu na ústavní zvyklosti členských států Unie (v případě Irska referendem).

Ano to je pravda, týká se to zejména rozšiřování oblastí hlasování kvalifikovanou většinou v Evropské radě. Navíc tam je onen „gumový paragraf“ čl. 5. odst. 3 novelizované SEU, který EU může umožnit montovat se i do oblastí, ve kterých nemá výlučné pravomoci.

DODATEK K DISKUSI

Jako konzervativce navíc musím dodat, že prohlubování „demokratického deficitu“ v EU nepovažuji za nejpodstatnější problém, protože samu demokracii post-moderního typu nepovažuji za systém, který by už příliš zohledňoval vitální zájmy lidí v dlouhodobé perspektivě, nebo ještě lépe, co je založeno na morálních zásadách, spíše než na diktátu většiny stále masivněji ovlivňované korporacemi řízenou propagandou v masmédiích vlastněných obvykle nadnárodními společnostmi. Za takový systém, postavený spíše na nadčasových a nadpolitických principech, zákonu a řádu přírodním i duchovním, než diktátu ad hoc idejí, spíše považuji systém ústavní republiky na národním principu s dobře propracovanými mechanismy kontroly moci a jejího rozdělení do klasických čtyř pilířů moci ústavní, zákonodárné, výkonné a soudní, s dobrou vazbou na tradice, převažující kulturní a společenské zásady, jakož i základní náboženské přesvědčení jako tvůrce a hlídacího psa základní morality, zejména na podkladě rodinné výchovy a kultury lokální komunity. Pokud bych vůbec chtěl nějakou EU, pak pouze jako hospodářský pakt, neboť představu federální Evropy založené striktně na republikánském principu nepovažuji v dohledné budoucnosti za vůbec uskutečnitelnou, protože nic jako evropský politický národ neexistuje a existovat nemůže, a naopak existují velmi dobře profilované státotvorné národy, navíc s velkým množstvím jazyků a kultur. EU tedy považuji nejen za nedemokratickou, ale přímo za systém snažící se o mravně zhoubnou, jak se již ukazuje, aktivní demontáž relativně stabilních ústavních zřízení, která se bolestně tvořila po staletí. Po tom, co je už poměrně veřejně známá agenda uskupení tzv. internacionalistů, příkladně takové Bilderberg group (založené právě k prosazování agendy sjednocení Evropy a nakonec světové vlády) – finančních, mediálních a politických elit – bez Boha, vlasti a pevné lidské morálky – snad nebudu považován za „teoretika spiknutí“, když napíšu, že v tom vidím záměr, plán a jasnou odpověď na otázku cui bono – většině lidí jistě ne, tím méně v rozměru duchovním.

Jan Zeman

FRANTIŠEK KORDAČ A ALFRÉD FUCHS – BISKUP A NOVINÁŘ (1)

(ARCIBISKUP THDR. PHDR. FRANTIŠEK XAVER KORDAČ ICAN. LIC. (6)

PHDR. ALFRÉD FUCHS (9)

V Obrázku pojednal P. Josef Dobiáš o obou těchto velikánech 1. republiky. Seriál o arcibiskupu Kordačovi byl v roč. 4, č. 2 až 6, seriál o dr. Fuchsovi byl poprvé minulém roč. v č. 12, a pak v letošním roč. v č. 2 a 3; potom jsme otiskovali ukázky z Fuchsových prací. Následující srovnání obou postav poprvé vyšlo v revui pro kritické myšlení Distance 1/2008. Pozn. red.)

V českých církevních dějinách by si zasloužil více pozornosti než dosud fenomén tzv. prvorepublikového katolicismu. Toto téma je stále nedostatečně zpracováno. Historikové se většinou obrací k dějinám Církve po 2. světové válce, tj. k jejímu pronásledování komunistickým režimem, což je samozřejmě nezbytné a naléhavé, nicméně je třeba vidět, že poválečná církev tkví svými kořeny hluboko v éře 1. republiky.

Prvorepublikový katolicismus je jiný než katolicismus starého Rakousko-Uherska, i když na něj navazuje. Na jedné straně se uvolnila vazba Katolické církve k habsbursko-lotrinskému císařskému trůnu, čímž padl fenomén tzv. austrokatolicismu. To mělo své pozitivní důsledky hlavně při obsazování biskupských stolců. Zmizel rozhodující vliv císaře a vůbec státní moci při nominaci biskupů. Ten se projevoval negativně v tom, že na české biskupské stolce byli dosazováni především příslušníci německé nebo poněmčelé šlechty, často jen na základě svých blízkých vztahů s císařským domem. Teprve po 1. světové válce došlo k obsazení všech českých biskupských stolců Čechy a nešlechtici, muži vzešlymi z prostého českého lidu.

Na druhé straně se ovšem musí po 1. světové válce Katolická církev bránit proti obvinění z „rakušáctví“. Katolicismus byl propagandisticky vykřičen jako nástroj ujařmení Čechů v pobělohorském období. Katolické symboly, produkty barokní víry a zbožnosti, byly ničeny, především se jednalo o mariánské a svatojanské sochy, nejotřesnějším případem je bezpochyby stržení mariánského

sloupu na Staroměstském náměstí v Praze 3. listopadu 1918. K tomu navíc přistoupily i rozpory uvnitř samotné české katolické církve. Ožily modernistické tendence části duchovenstva, které vedly počátkem r. 1920 až k odpadu některých kněží a k založení tzv. československé církve. Došlo ke sporům a někde i bojům o kostely mezi katolíky a přívrženci nové denominace.

Ani vztah státní moci ke Katolické církvi nebyl vlídný. Oficiální ideologií 1. republiky se stal (politický, ale i etický) liberalismus se zdůrazněním husitské tradice ve smyslu Masarykova výroku „Tábor budiž našim programem!“ Velkolepé Husovy oslavy r. 1925, kdy vlál na Hradě husitský prapor, přivedly ČSR ke konfliktu s Vatikánem a k demonstrativnímu odjezdu nuncia Marmaggiho z Prahy. První poválečný ministr školství, sociální demokrat Gustav Habrman, vydal nařízení o odstranění křížů ze všech školních učeben. Ty končily buď na smetišti, nebo byly veřejně páleny.

Teprve uzavření Modu vivendi se Sv. stolicí r. 1928 způsobilo změnu situace. Vláda ústy ministra zahraničí E. Beneše slíbila, že nebude podporovat divoký antiklerikalismus a poskytne Katolické církvi co nejširší prostor k jejímu působení. Oslavy svatováclavského milénia r. 1929 měly mj. manifestovat přátelské vztahy Církve a státu. President Masaryk při té příležitosti řekl: „Svatý Václav je mně osobností sympatickou. Podporoval křesťanství a Církve a to bylo dílo záslužné, kulturní a pokrokové.“¹ Od té doby až do konce 1. republiky r. 1938 k vážnému napětí mezi Církví a státem – s výjimkou Pribinových oslav r. 1933 – nedošlo. Nicméně protikatolický osten v náboženské politice 1. republiky nadále přetrvával – a to hlavně zásluhou sociálně demokratické a národně socialistické strany, které byly zastoupeny téměř ve všech prvorepublikových vládách.

Tato situace nutila prvorepublikovou církev zaujmout apologetický postoj – a to ve větším měřítku než před válkou. Příkladem šel sám pražský arcibiskup František Kordač, po dlouhých staletích první arcipastýř nešlechtického původu a český vlastenec.

Narodil se v Seleticích u Libáně r. 1852. Studoval teologii a filosofii nejprve v Praze, potom v Římě, kde získal v obou oborech doktorát. **Po vysvěcení na kněze r. 1878 působil nejprve v duchovní správě v Liberci**, od r. 1885 byl rektorem a profesorem semináře v Litoměřicích, r. 1905 se stává profesorem křesťanské filosofie na Teologické fakultě pražské Karlovy university. Jeho přednášky se vyznačovaly nekompromisní apologií katolické ortodoxie. Kordač byl tomistou a scholastikem ve smyslu encykliky papeže Lva XIII. *Aeterni Patris*. V době před 1. světovou válkou úzce spolupracoval s intelektuální revuí *Vlast*, kterou redigoval kněz Tomáš Škrdle. Tento časopis se v době rozkvětu modernismu vyznačoval ostrým a nekompromisním bojem proti těmto bludům a tvrdou obhajobou katolicismu. Po publikování protimodernistické encykliky papeže sv. Pia X. *Pascendi* inicioval prof. Kordač založení tzv. Piova spolku, jenž si dal za úkol bojovat především silou slova a nauky proti modernistickým heresím.²

Politicky byl Kordač aktivní v Křesťanskosociální lidové straně, jedné z pěti katolických stran v Čechách.³ Tento politický subjekt, vedený dělníkem Tomášem Jirouškem, prosazoval sociální program encykliky papeže Lva XIII. *Rerum novarum*. Jeho rétorika byla bojovně tzv. protikapitalistická, správně ale zvláště nekompromisně odmítala lichvu ve smyslu nauky sv. Tomáše Akvinského; viděla v ní příčinu nespravedlivě nabytého bohatství. Sociální orientace ve prospěch chudých lidí byla pro Kordače příznačná a vynesla mu nepřítel nejvyšších míst ve Vídni.

Po vzniku samostatné republiky r. 1918, kdy se všechny katolické strany v Čechách a na Moravě sloučily do celostátní Československé strany lidové, byl Kordač vyslán do revolučního Národního shromáždění. Tam na sebe upozornil dvěma vystoupeními, která připomínala spíše universitní přednášky než politické projevy. První se týkalo slučitelnosti vědy a víry a polemizoval v něm s radikálním pozitivistou prof. Františkem Krejčím, druhé pojednávalo o nerozlučitelnosti manželství v rámci debaty k chystanému zákonu o manželské rozluce. Církvi nepřátelský tisk označil Kordače za jednoho z nejbojovnějších „klerikálů“ a největších odpůrců lidské svobody.⁴

Roku 1919 byl Kordač jmenován pražským arcibiskupem. Stalo se tak v době revolučních požadavků radikálních členů Jednoty katolického duchovenstva. Kordač, věrný svému předválečnému protimodernistickému smýšlení, ostře vystoupil proti postulatům zrušení celibátu, volby duchovenstva, odstranění latiny v liturgii a českému patriarchátu.⁵ Nepodpořil jejich hlasatele při jednání v Římě, naopak, když papež Benedikt XV. jejich žádost zamítl, prosadil v lednu r. 1920, aby český episkopát zakázal Jednotu duchovenstva, pokud nepůsobí striktně v rámci diecéze a pod vedením biskupa. Na druhé straně však využil své známosti s papežem Benediktem XV. (spolužáci z římských studií), aby bylo českým kněžím dovoleno zpívat při slavnostní liturgii epištolu a evangelium česky a aby se mohla na památných místech sloužit mše ve staroslověnské.⁶ Radikálové z Jednoty, kteří založili tzv. Ohnisko, však už o to nestáli a založili československou církev.

Kordač má prioritní zásluhu na udržení církevní jednoty a autentické katolické nauky. Svým nekompromisním postojem ve věci víry a mravů zorientoval věřící, kteří pochopili, kde je autentický katolicismus. Bez jeho zásadového postoje by byl odpad k československé církvi pravděpodobně větší, neboť mnozí čeští katolíci, smýšlející vlastenecky, ale současně chtějící setrvat ve svazku Katolické církve, byli zmateni počáteční argumentací Farského a Zahradníka-Brodského, že československá církev je pouze československou verzí katolicismu, sui generis „českou národní katolickou církví“.⁷

Přesto však byl Kordač r. 1931 přinucen Vatikánem k resignaci. Okolnosti celého případu nejsou dosud zcela jasné. Jako oficiální důvod je uváděn jeho konflikt s nunciem Pietrem Ciriacim, když arcibiskup odmítl financovat z církevních peněz stavbu samostatného sídla nunciatury s poukazem na to, že vidí jako důležitější stavbu nového semináře v Praze-Dejvicích. To však byl, srovnáme-li všechna dostupná fakta, spíše zástupný problém, který měl hlubší kořeny. Ty souvisely s tím, co jiný protagonista prvorepublikového katolicismu, Alfréd Fuchs, nazval „novou papežskou politikou“. Kordač se úzce fixoval na linii předválečného papeže sv. Pia X., která

Globální změny klimatu

Všechny televize i noviny v Kanadě jsou plné poplašných zpráv, že zima bude zase extrémně horká. Indiánům je to už divné a radši jdou za šamanem se zeptat, jak to tedy s tou zimou bude.

Šaman rozhodí kamínky, podívá se na ně a řekne:

„Nevím, Velký Manitou mlčí. Ale pro jistotu štípejte dříví.“

Tak indiáni odejdou, štípají dříví, ale zelení experti po celý týden v televizi i v novinách z úhynu čtyř ledních medvědů v Arktidě dovozují, že zima bude extrémně horká. A tak za týden jdou indiáni zase k šamanovi.

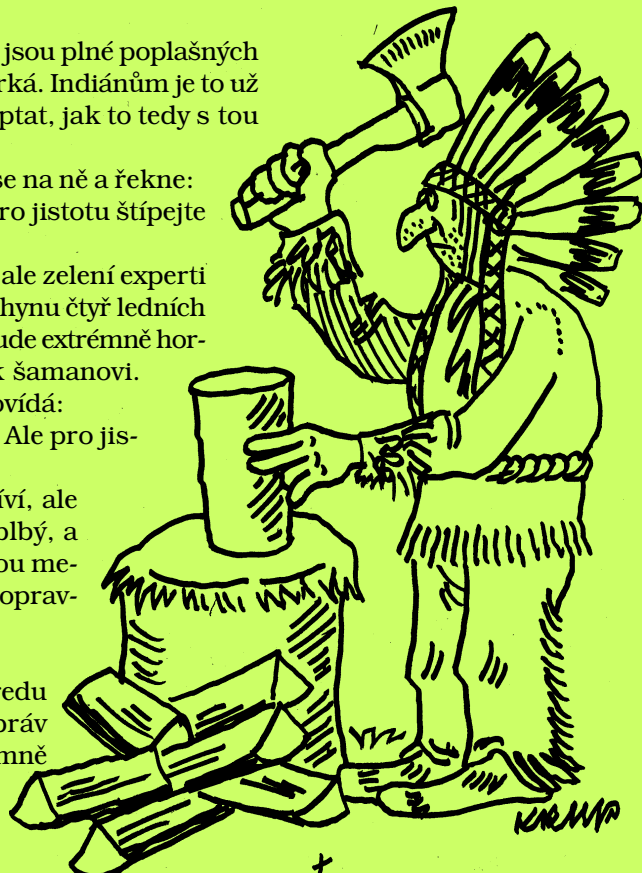
Šaman zase rozhodí kamínky a povídá:

„Nevím, Velký Manitou stále mlčí. Ale pro jistotu štípejte dříví.“

Indiáni zase odejdou a štípají dříví, ale po dalším týdnu je to už šamanovi blbý, a tak se vypraví na týden cesty vzdálenou meteorologickou stanicí, jaká že ta zima opravdu bude.

A tam mu odpoví:

„Víte, my to vlastně čtvrt roku dopředu nemůžeme nijak zjistit, sice podle zpráv shora hlásíme, že v zimě má být extrémně teplo, ale něco tady zase nasvědčuje tomu, že naopak bude spíše pořádně tuhá zima: všichni indiáni totiž už tři neděle štípají dříví.“

Karel Korous
Ilustrace
Oldřich Krupička

Vnímání časoprostoru

„Pane Bože, co je to pro tebe sto tisíc let?“

„Chvilčka.“

„A Pane Bože, co je to pro tebe sto tisíc korun?“

„Penízek.“

„Pane Bože, dej mně penízek. ...“

„Hned to bude, počkej chvilčku.“

HOMILIE BENEDIKTA XVI. Z NEDĚLNÍ MŠE 20. 7. 2008, SYDNEY

DOVOLIT BOŽÍ LÁSCE, ABY NÁS PROMĚNILA

Drazí bratři,

„až na vás sestoupí Duch Svatý, dostanete moc“ (Sk 1, 8). Viděli jsme uskutečnění tohoto příslibu! Jak jsme slyšeli v prvním čtení, seslal v den Letnic vzkříšený Pán, který sedí po pravici Otce, Ducha na učedníky, shromážděné ve večeřadle. Mocí tohoto Ducha Petr a apoštolové vyšli hlásat evangelium až na konec země. V každé době a v každém jazyce stále církev hlásá celému světu divy Boží a zve všechny země a národy k víře, naději a novém životu v Kristu.

V těchto dnech jsem i já jako Petrův nástupce vstoupil na tuto krásnou australskou zemi. Přišel jsem vás, drazí mladí bratři a sestry, utvrdit ve vaší víře a otevřít vaše srdce moci Kristova Ducha a hojnosti jeho darů. Modlím se, aby se toto velké shromáždění, které spojuje mládež „ze všech národů pod nebem“ (Sk 2, 5), stalo novým večeřadlem. Kéž oheň lásky Boží sestoupí a naplní vaše srdce, abyste byli stále více sjednoceni s Pánem v jeho církvi, a pošle vás jako novou generaci apoštolů, abyste nesli světu Krista!

„Až na vás sestoupí Duch Svatý, dostanete moc.“ Tato slova zmrtvýchvstalého Krista mají zvláštní význam pro ty mladé lidi, kteří budou během této mše svaté posílení a poznamenáni darem Ducha Svatého. Tato slova jsou však adresována také každému z nás, všem těm, kteří křtem obdrželi dar Ducha smíření a nový život, kteří ho biřmováním přijali do svých srdcí jako pomoc a vedení a kteří denně rostou skrze dary jeho milosti ve svátosti eucharistie. V každé mši svaté totiž Duch Svatý, vzýván slavnostní modlitbou církve, znovu sestupuje nejen proto, aby proměnil naše dary chleba a vína na Tělo a Krev Páně, ale aby také proměnil naše životy a učinil z nás svou mocí „jedno tělo a jednoho ducha v Kristu“.

Co je však tato „moc“ Ducha Svatého? Je to moc Božího života. Je to moc téhož Ducha, který se vznášel nad vodami na úsvitu stvoření a který v plnosti časů vzkřísil Ježíše z mrtvých. Je to moc, která vede nás i náš svět vstříc příchodu Božího království. V dnešním evangeliu Ježíš ohlašuje začátek nové éry, v níž bude na lidstvo seslán Duch Svatý (srov. Lk 4, 21). On sám, počatý z Ducha Svatého a narozený z Panny Marie, přišel mezi nás, aby nám tohoto Ducha přinesl. Duch Svatý jako zdroj našeho nového života je také skutečnou duší církve, láskou, která nás pojí s Pánem a mezi sebou navzájem, i světlem, které otevírá náš zrak, abychom viděli divy milosti Boží v nás všech.

Tady v Austrálii, v této „velké jižní zemi Ducha Svatého“, jsme všichni učinili skvělou zkušenost přítomnosti a moci Ducha v přírodních krásách. Měli jsme otevřené oči, aby vnímaly okolní svět takový, jaký opravdu je: „naplněný“ – jak říká básník – „velkolepostí Boží“, plný slávy jeho stvořitelské lásky.

Také zde v tomto velkém shromáždění mladých křesťanů jsme živě zakusili přítomnost a moc Ducha v životě církve. Viděli jsme církev takovou, jaká opravdu je: Kristovo Tělo, živé společenství lásky, zahrnující lidi všech ras, národů a jazyků, každého věku a místa v jednotě, zrozené z naší víry ve vzkříšeného Pána.

Moc Ducha nikdy nepřestává naplňovat život církve. Skrze milost svátostí církve plyne tato moc také do našeho nitra jako podzemní řeka, která živí ducha a přitahuje nás stále blíže k prameni pravého života, kterým je Kristus. Svátý Ignác z Antiochie, který zemřel jako mučedník v Římě začátkem 2. století, nám zanechal nádherný popis moci Ducha, který v nás přebývá. Mluvil o Duchu jako o prameni živé vody, která prýští v jeho srdci a šeptá: „Pojď, pojď k Otci!“ (srov. List Římanům, 6, 1 – 9).

PŘÍLOHA

Tato moc a milost Ducha však není něčím, co si můžeme zasloužit nebo získat. Můžeme ji pouze obdržet jako dar. Láska Boží může vylít svou moc pouze tehdy, když jí dovolíme, aby nás uvnitř změnila. Musíme jí dovolit, aby pronikla skrze tvrdou slupku naší lhostejnosti, naší duchovní únavy a slepého konformismu vůči duchu této doby. Pouze tak mu můžeme dovolit, aby zažehnul naši představitivost a formoval naše nejhlubší touhy. Proto je tak důležitá modlitba, každodenní modlitba, ta soukromá v příbytku našich srdcí a před Nejsvětější svátostí, i ta liturgická modlitba v srdci církve. Je to čirý příjem milosti Boží, činné lásky, společenství s Duchem, který v nás přebývá a vede nás skrze Ježíše přítomného v církvi ke svému nebeskému Otci. Mocí svého Ducha je Ježíš v našich srdcích neustále přítomen a klidně čeká, až se mlčky usadíme vedle něho, abychom slyšeli jeho hlas, zůstali v jeho lásce a dostali „moc shůry“, která nás učiní způsobilými k tomu, abychom byli solí a světlem pro náš svět.

Vzkříšený Pán při svém Nanebevstoupení řekl svým učedníkům: „Budete mi svědky ... až na konec země“ (Sk 1, 8). Tady v Austrálii děkujeme Pánu za dar víry, který se dostal až k nám, tady a teď, jako poklad předávaný z generace na generaci ve společenství církve. Tady v Oceánii děkujeme obzvlášť všem hrdinským misionářům, kněžím a řeholníkům, křesťanským rodičům a prarodičům, učitelům a vychovatelům, kteří budovali církev v této zemi. Také svědkům jako jsou bl. Marie McKillop, sv. Petr Chanel, bl. Petr To Rot a mnozí jiní. Moc Ducha, zjevná v jejich životech, ještě působí v dobrém díle, jež zanechali ve společnosti, kterou vytvořili, a nyní se předává vám.

Drazí mladí přátelé, dovolu mi, abych vám nyní položil otázku. Co zanecháte příštím generacím vy? Stavíte svou existenci na pevných základech? Budujete něco, co přetrvá? Žijete své životy tak, abyste dávali prostor Duchu uprostřed světa, který chce na Boha zapomenout, nebo jej přímo zavrhnout ve jménu falešného pojetí svobody? Jak užíváte dary, které vám byly dány, a „moc“, kterou se vám Duch Svatý chystá také nyní dát? Jaký odkaz zanecháte mladým, kteří přijdou? Čím vyniknete?

Moc Ducha Svatého nás nejen osvěcuje a utěšuje, ale také nás směřuje do budoucnosti, k příchodu Božího království. Jak velkolepou vizi vykoupeného a obnoveného lidstva spatřujeme v nové éře přislíbené dnešním evangeliem! Svatý Lukáš nám říká, že Ježíš Kristus je dovršením všech Božích příslibů, je Mesiášem, který má plnost Ducha Svatého, aby ho udělil celému lidstvu. Vylítí Kristova Ducha na lidstvo je záruka naděje a osvobození proti všemu, co nás ochuzuje. Toto vylítí dává nový zrak slepému, (nespravedlivě) zajaté propouští na svobodu a vytváří jednotu v různosti a spolu s ní (srov. Lk 4, 18 – 19; Iz 61, 1 – 2). Tato moc může vytvořit nový svět, může „obnovit tvář země“ (srov. Žl 104 [103], 30)!

Nová generace křesťanů, posílená Duchem a přitahovaná bohatou vizí víry, je povolána budovat svět, který přijímá a respektuje život a s láskou o něj pečuje, místo aby jej odmítal nebo se jej obával jako nějaké hrozby, a proto jej ničil. Novou éru, v níž láska nebude žádostivá a sobecká, ale ryzí, věrná a upřímně svobodná, otevřená vůči druhým a respektující jejich důstojnost, láska, která prosazuje jejich dobro, vyzařuje radost a líbeznost. Novou éru, v níž nás naděje vysvobodí od povrchnosti, apatie a uzavřenosti, které umrtvují naše duše a otravují lidské vztahy. Drazí mladí přátelé, Pán vás žádá, abyste byli proroky této nové éry, posly jeho lásky, schopní přitahovat lidi k Otci a vytvářet budoucnost naděje pro celé lidstvo.

Svět potřebuje tuto obnovu! V mnoha našich společnostech se vedle materiální prosperity šíří duchovní poušť: vnitřní prázdnota, nedefinovatelný strach, skrytý pocit zoufalství. Kolik našich současníků je jako rozpukané a prázdne cisterny (srov. Jer 2, 13) a

PRÁVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

LIBERECKÝ ÚSMĚV

„Program naděje“ v restauraci Na městečku

Předseda a tajemník růžové strany jedou získávat venkov pro svůj „Program naděje“. Je poledne, místní sedlák sedí v holínkách v restauraci Na městečku, kterou zásobuje ze svého statku, a objednává si jídlo a pivo. Když mu to přinesou, obradně se pokřizuje a pustí se do jídla.

Tajemník říká председovi:

„Ten trouba nás volit nebude. Pojd', aspoň si z něho uděláme srandu.“ „Tak jo.“

Přesednou si i s řidičem k němu a tajemník se ptá: „Otče, to se před jídlem vždycky takhle pokřizujete?“ „Ano, vždycky.“

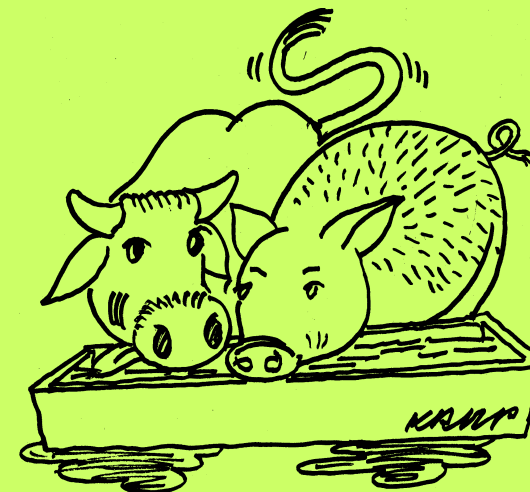
„A tak to dělají tady u vás všichni?“

Rolník spolkně sousto, zapije pivem a řekne: „Jasně, všichni.“

To už se nedá vydržet, tak oba naléhají: „To není možné. Vážně všichni?“

Sedlák se zamyslí, dojde mu, co to před ním sedí, a tak říká:

„Máte pravdu, úplně všichni ne. Vůl a prase, ti se přihrnou ke korytu a žerou hned bez modlení.“

Proč nelze Bohu udělit titul docent, profesor ani žádnou jinou akademickou hodnost

1. Je autorem jen jediné publikace.
2. Tato nemá autorský abstrakt ve světových jazycích.
3. Chybí v ní odkazy na použité prameny.
4. Žádný světový vědecký časopis ji neotiskl.
5. Jsou dokonce všeobecně rozšířeny pochybnosti, zda autor publikaci osobně zpracoval.
6. Je zastaralá – od jejího napsání vývoj velice pokročil.
7. Práce nebyla sepsána týmovým způsobem, autor pracoval zcela individualisticky.
8. Nikomu z expertů se nepodařilo jeho experimenty zopakováním ověřit.
9. Experimentoval na lidech bez souhlasu jakékoliv etické komise.
10. První dva studenty vyhodil, protože iniciativně nastudovali něco navíc.

11. Když se mu jistý experiment nevydařil, pokusil se zahladit stopy zatopením všech experimentálních objektů.

12. Skupinu, která se nechovala podle jeho utkvělých představ, vyřadil z evidence.

13. Konsultace poskytuje jen velmi zřídka a podivným způsobem – např. na vrcholu kouřící hory.

14. Soustavně se pokouší zjednodušovat komplexnost problematiky na pouhých 10 dogmatických tezích.

15. Spíše než aby osobně před studenty předstoupil, vzkazuje jim po jiných seznam učebních látek.

16. Nakonec přestal učit vůbec a veškerou výuku předal svému synu.

Závěr: Z těchto důvodů se akreditační komise usnáší, že pokud by měl na této fakultě učit Bůh, bude jí akreditace odebrána.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

VODOROVNĚ: A. Žádost o promínutí; způsob hry v mariáši; inic. Kateřiny, blahoslavené roku 1996, která se vyznamenala zázračným ukryváním mnoha kněží v době teroru francouzské revoluce. - B. **1. díl tajenky**; dovnitř. - C. Oves (zdrob.); turecký aperitiv s anýzovou chutí; drobný hlodavec s velkými bolci. - D. Povívat; lat. obilí, osení; druh měkkých bonbonů. - E. Sudé hlásky v názvu vozu s odklopitelnými bočnicemi určeného k přepravě sypkých nebo kusových materiálů; velké množství něčeho; diecézní město na francouzské Riviéře v církevní provincii Marseille (italsky). - F. Plachtící savec; umělý jazyk spolutvůrce jazyka ido, Dána Otto Jespersena. - G. Měkká hudební tónina; olejnatá peckovice; hlas žáby. - H. Trumf v bridži; místo, kde Jozue Hospodinovým jménem uzavřel smlouvu s Izraelem (Joz 24); bujní koně. - I. Komiksový hrdina, který se poprvé objevil v Americe roku 1929 (námořník); úlolek. - J. Ostrov jabloní z báje o králi Artušovi; zkyprít motykou. - K. Předložka vyjadřující místní blízkost; rychlejší chod koně; mající rozlohu 100 m². - L. Ěro, letadlo; modř čisté oblohy; bezbarvý hořlavý plyn. - M. **2. díl tajenky**. - N. Jméno arcipata břevnovského kláštera Opaska (* 20. 4. 1913 Vídeň – † 24. 8. 1999 klášter Rohr, Bavorsko); z ctnostné pohnutky tělesně nedotčený chlapec či muž.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A												
B												
C												
D												
E												
F												
G												
H												
I												
J												
K												
L												
M												
N												

SVISLE: 1. Nádoba u studny; začátek latinské modlitby Slavná Spasitele matko; papež; tumáš. - 2. Římskými číslicemi 1545; **5. díl tajenky**; iniciály redaktorky předchůdce Obrázku libereckých farností Nevrlé. - 3. Kapr bez šupin; horda; obyvatelka Irsko. - 4. Mít z něčeho potěšení; náboženské uctívání; hovězí useň; česká politická strana. - 5. Poslední Rožmberk; co vyvolává neplodnost půdy; školní budova; otec (kniž.). - 6. Prázdný obal ve výkladní skříni; časté jméno papežů (zatím třináctkrát, lat.); příliš prostá na vzhled. - 7. Blahoslavená (lat.); **4. díl tajenky**; 163 km dlouhý průplav do Rudého moře zbudovaný v letech 1858 až 1869. - 8. Eva (expr.); novela (zdrob.); rychlá zdravotnická pomoc (je bez lékaře, na rozdíl od rychlé lékařské pomoci; zkr.). - 9. Počet dní, kt. Jonáš strávil v břiše velké ryby a Pán Ježíš v nitru země (Mt 12, 40); ne mrtva; velký irský romantický básník jménem Thomas, obhájce Irů proti britské nadvládě, autor irské národní písně The Minstrel Boy-Pěvec (* 1779 – † 1859); iniciály otce arciděkana v Bílině (strýce P. Víta Audyho; viz roč. 3 Obrázku, č. 8, 10. 7. 2005, s. 26). - 10. Starý český kmen sídlící u České Lípy a Jablonného v Podještědí, anebo snad v oblasti Krušných Hor; zavařené ovoce; iniciály otce a syna z početnější liberecké rodiny Novotných (na obálce Obrázku k Vánocům 2006). - 11. **3. díl tajenky**; vojenští soupeři Sámovy říše kolem roku 610, které definitivně rozdrtil roku 791 Karel Veliký. - 12. Zkrácená hebrejská varianta jména Mojžíšova vojevůdce, poprvé 2 Mojž 17, 9, a jména Krista Pána, poprvé Mt 1, 1 (z Jehošua); katolík, který nemá svěcení; týn (zdrob.).

Pomůcka: atut, elk, Nizza, sata.

Ladislav Martinča

PŘÍLOHA

zoufale hledají poslední smysl, který může poskytnout jenom láska? Veliký a osvobozující dar s sebou přináší evangelium: zjevuje naši důstojnost lidí stvořených k obrazu a podobě Boží; zjevuje vznešené povolání lidstva, totiž nalezení jeho vlastní plnosti v lásce. Ta zpřístupňuje pravdu o člověku, pravdu o životě.

Také církev potřebuje tuto obnovu! Potřebuje vaši víru, váš idealismus a vaši velkorysost, aby mohla být stále mladá v Duchu (srov. Lumen gentium, 4). V druhém dnešním čtení nám apoštol Pavel připomíná, že každý jednotlivý křesťan obdržel dar, který musí být použit k budování Kristova těla. Církev obzvlášť

potřebuje dar mládeže, veškeré mládeže. Potřebuje růst v moci Ducha, který i nyní dává radost vám, mladí přátelé, a inspiruje vás sloužit Pánu s radostí.

Otevřete svá srdce této moci! Obracím se s touto výzvou zvláště na ty, kteří jsou povoláni ke kněžskému a řeholnímu životu. Nemějte strach říci Ježíšovi své „ano“, nalézt svou radost v plnění jeho vůle a darovat se plně, abyste došli svatosti a užívali svých talentů ke službě druhým!

Za okamžik budeme slavit svátost biřmování. Duch Svatý sestoupí na kandidáty, budou „poznávaní“ darem Ducha a poslání, aby svědčili o Kristu. Co znamená obdržet „pečeť“ daru Ducha Svatého? Znamená to být nesmazatelně poznávan, nevratně změněn, znamená to být novým stvořením. Pro ty, kteří obdrželi tento dar, nemůže už nikdy být nic stejné! Být „pokřtěn“ v Duchu Svatém znamená planout láskou k Bohu. Být „opojen“ Duchem (srov. 1 Kor 12, 13) znamená být osvěžen líbezností plánu, který má Bůh s námi a se světem, a stát se zdrojem svěžesti pro druhé. Být „pознаčen pečetí daru

PŘÍLOHA

Ducha“ znamená také nemít strach zastat se Krista, dovolit, aby pravda evangelia pronikla náš způsob vidění, myšlení a jednání, když pracujeme pro vítězství civilizace lásky.

Modleme se za biřmovance a prosme, aby moc Ducha Svatého oživila milost našeho vlastního biřmování. Kéž Duch vylije své dary v hojnosti na všechny přítomné a město Sydney, na tuto australskou zem a na všechn její lid. Kéž je každý z nás obnoven v duchu moudrosti a rozumu, duchu spravedlnosti a odvahy, poznání a zbožnosti, duchu úžasu a bázně z Boží přítomnosti!

Kéž na laskavou přímluvu Panny Marie, Matky církve, je tento 23. světový den mládeže prožíván jako nové večeřadlo, abychom my všichni, zapálení ohněm lásky Ducha Svatého, mohli nadále hlásat vzkříšeného Pána a přitahovat k němu každé srdce. Amen.

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=9851>

Foto

- Přivázení kříže

- Biskup Pavel

- Pohled na areál

- Liturgický průvod

- Václav Rylko

(s kmotrem Filipem Landou)

přijímá biřmovací jméno Vojtěch od Benedikta XVI.

PRÁVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

[25] Srov. Ef 6, 19 – 20.

[26] Srov. Řím 1, 16.

[27] Srov. 2 Kor 10, 4; 1 Sol 5, 8 – 9.

[28] Srov. Ef 6, 11 – 17.

[29] Srov. 2 Kor 10, 3 – 5.

[30] Srov. 1 Petr 2, 13 – 17.

[31] Srov. Sk 4, 19 – 20.

[32] Srov. Lev XIII., list Officio sanctissimo, 22. 12. 1887: AAS 20 (1887), 269; týž, list Ex litteris, 7. 4. 1887: AAS 19 (1886 – 1887), 465.

[33] Srov. Mk 16, 15; Mt 28, 18 – 20; Pius XII., enc. Summi Pontificatus, 20. 10. 1939: AAS 31 (1939), 445 – 446.

[34] Srov. Pius XI., list Firmissimam constantiam, 8. 3. 1937: AAS 29 (1937), 196.

[35] Srov. Pius XII., proslov Ci riesce, 6. 12. 1953: AAS 45 (1935), 802.

[36] Srov. Pius XII., rozhlasové poselství, 23. 3. 1952: AAS 44 (1952), 270 – 278.

[37] Srov. Sk 4, 29.

[38] Srov. Jan XXIII., enc. Pacem in terris, 11. 4. 1963: AAS 55 (1963), 299 – 300.

[39] Srov. Jan XXIII., enc. Pacem in terris, 11. 4. 1963: AAS 55 (1963), 295 – 296.

V Římě u Svatého Petra dne 7. prosince 1965.

Já PAVEL, biskup katolické církve

Následují podpisy otců.

http://seraphin.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_decl_19651207_dignitatis-humanae_cs.html

PRÁVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

ZNAŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka křížovky byla z Mt 13, 30b: „Nechte obojí (plevel i pšenici) spolu růst až do žní – a o žních řeknu žencům: **Nejprve seberte plevel a svažte ho do snopků k spálení**, ale pšenici shromážděte do mé stodoly.“ Pán Ježíš říká, že on je ten, kdo nasel dobré semeno, on je ten, kdo dává pokyn neničit plevel v době růstu, a on sám je ten, který dává pokyny žencům-andělům: dobrým andělům shromáždít pšenici-syny Království, tj. spravedlivé, v království jejich Otce, a zlým andělům spálit plevel-syny ďáblové, tj. ty, kdo dělají nepravosti, v ohnivě peci.

Často slyšíme názor, že Starý zákon je tvrdý, plný krve, kdežto Nový zákon je plný milosrdenství a lásky. Pozorujeme ale, že tvrdost a krev je v nové době, v době po příchodu Krista Pána na svět, jednak odložena na dobu konečného zúčtování kvůli umožnění záchran, a jednak hrozně zesílena, protože utrpení „synů Zlého“ „při skonání věků“ je daleko hroznější, než nejhroznější utrpení, o kterém se můžeme ve Starém zákoně vůbec dočíst. Tak hrozné, že se po celou novozákonní dobu objevují „optimistické“ povídky o tom, že nakonec žádný plevel spalován nebude. Jistěže bychom si to všichni přáli, ale podobenství to vylučuje, a nenapovídá tomu ani realistický pohled na pole-svět.

Jinou takovou povídkou je, že k tomu vlastně nikdy nedojde, protože už je to 2 000 let, a nikdo neví, kdy nastane nějaké „skonání věků“? Jenomže takoví zapomínají, že „skonání věků“ ve skutečnosti už dávno nastalo. Trvá dokonce právě těch 2 000 let, každý zemřelý člověk je už zažil a žádný z nás od něj není dál než jen „pár“ let.

Dnešní úkol: Máme určit, kdo, kde, kdy a komu dal příslib v tajence. Náповěda – bude se číst o 21. neděli v mezidobí.

posvátného sněmu. A my apoštolskou mocí Kristem nám svěřenou spolu se ctihodnými otci v Duchu svatém to schvalujeme, rozhodujeme a ustanovujeme, a co takto sněm ustanovil, k Boží slávě přikazujeme vyhlásit.

[1] Srov. Jan XXIII., enc. *Pacem in terris*, 11. 4. 1963: AAS 55 (1963), 279; tamtéž, 265; Pius XII., rozhlasové poselství, 24. 12. 1944: AAS 37 (1945), 14.

[2] Srov. Jan XXIII., enc. *Pacem in terris*, 11. 4. 1963: AAS 55 (1963), 260 – 261; Pius XII., rozhlasové poselství, 24. 12. 1942: AAS 35 (1943), 19; Pius XI., enc. *S palčivou starostí*, 14. 3. 1937: AAS 29 (1937), 160; Lev XIII., enc. *Libertas praestantissimum*, 20. 6. 1888: *Acta Leonis XIII*, 8 (1888), 237 – 238.

[3] Srov. sv. Tomáš, *Summa theol.*, I – II, q. 91, a. 1; q. 93, a. 1 – 2.

[4] Srov. Jan XXIII., enc. *Pacem in terris*, 11. 4. 1963: AAS 55 (1963), 270; Pavel VI., rozhlasové poselství, 22. 12. 1964: AAS 57 (1965), 181 – 182; sv. Tomáš, *Summa theol.*, I – II, q. 91, a. 4, c.

[5] Srov. Jan XXIII., enc. *Mater et Magistra*, 15. 5. 1961: AAS 53 (1961), 417; týž, enc. *Pacem in terris*, 11. 4. 1963: AAS 55 (1963), 273.

[6] Srov. Jan XXIII., enc. *Pacem in terris*, 11. 4. 1963: AAS 55 (1963), 273 – 274; Pius XII., rozhlasové poselství, 1. 6. 1941: AAS 33 (1941), 200.

[7] Srov. Lev XIII., enc. *Immortale Dei*, 1. 11. 1885: AAS 18 (1885), 161.

[8] Srov. Lactantius, *Divinarum Institutionum*, lib. V, 19: CSEL 19, 463 – 464: PL 6, 614 a 616 (cap. 20); sv. Ambrož, list císaři Valentiniánovi, Ep. 21: PL 16, 1005; sv. Augustin, *Contra litteras Petilianii*, lib. 2, cap. 83: CSEL 52, 112: PL 43, 315; Srov. C. 23, q. 5, c. 33 (ed. Friedberg, col. 939); týž, Ep. 23: PL 33, 98; týž, Ep. 34: PL 33, 132; týž, Ep. 35: PL 33, 135; sv. Řehoř Vel., list Virgiliovi a Theodorovi, biskupům v Marseille v Galii, *Registrum Epistolarum*, I, 45: MGH Ep. 1, 72; PL 77, 510 – 511 (lib. I, Ep. 47); týž, list Janovi, biskupu cañhradskému, *Registrum Epistolarum*, III, 52: MGH Ep. 1, 210; PL 77, 649 (lib. III, Ep. 53); Srov. D. 45, c. 1 (ed. Friedberg, col. 160); 4. toled. sněm, c. 57: Mansi 10, 633; Srov. D. 45, c. 5 (ed. Friedberg, col. 161 – 162); Kliment III.: X., V, 6, 9 (ed. Friedberg, col. 774); Inocenc III., list arcibiskupovi v Orléans, X., III, 42, 3 (ed. Friedberg, col. 646).

[9] Srov. CIC, kán. 1351; Pius XII., proslov k úředníkům Římské Roty, 6. 10. 1946: AAS 38 (1946), 394; týž, enc. *Mystici Corporis*, 29. 6. 1943: AAS 35 (1943), 243.

[10] Srov. Ef 1, 5.

[11] Srov. Jan 6, 44.

[12] Srov. Jan 13, 13.

[13] Srov. Mt 11, 29.

[14] Srov. Mt 11, 28 – 30; Jan 6, 67 – 68.

[15] Srov. Mt 9, 28 – 29; Mk 9, 23 – 24; 6, 5 – 6; Pavel VI., enc. *Ecclesiam suam*, 6. 8. 1964: AAS 56 (1964), 642 – 643.

[16] Srov. Mt 11, 20 – 24; Řím 12, 19 – 20; 2 Sol 1, 8.

[17] Srov. Mt 13, 30.40 – 42.

[18] Srov. Mt 4, 8 – 10; Jan 6, 15.

[19] Srov. Iz 42, 1 – 4.

[20] Srov. Jan 18, 37.

[21] Srov. Mt 26, 51 – 53; Jan 18, 36.

[22] Srov. Jan 12, 32.

[23] Srov. 1 Kor 2, 3 – 5; 1 Sol 2, 3 – 5.

[24] Srov. Řím 14, 1 – 23; 1 Kor 8, 9 – 13; 10, 23 – 33.

DEKLARACE O NÁBOŽENSKÉ SVOBODĚ DIGNITATIS HUMANAE

Biskup Pavel, služebník služebníků Božích, spolu s Otci posvátného sněmu na trvalou památku

Právo osoby a skupin na společenskou a občanskou svobodu ve sféře náboženství

PODNĚT A TÉMA

1 Lidé si dnes stále více uvědomují důstojnost lidské osoby [1] a roste počet těch, kteří žádají, aby lidé mohli jednat podle vlastního úsudku a užívat odpovědné svobody, ne z donucení, ale z uvědomění povinnosti. Rovněž žádají vymezení práv veřejné moci (*nejen státní, ale každé subsidiární světové složky, tj. obecní, obvodní, městské, okresní, krajské apod.; pozn. kusivou redakce*), aby rozsah důstojné svobody jak osobní, tak společenské nebyl příliš omezován. Tento požadavek svobody v lidské společnosti se nejvíce týká duchovních lidských hodnot, především však toho, co patří k svobodnému praktikování náboženství ve společnosti. Se zřetelem na tyto tužby lidí a s předsevzetím vyhlásit, do jaké míry jsou tyto požadavky ve shodě s pravdou a spravedlností, zkoumá tento vatikánský sněm posvátnou církevní tradici a nauku a vynáší z nich stále něco nového, co je však v souladu s tím starým.

Nejprve tedy posvátný sněm vyznává, že sám Bůh dal lidstvu poznat cestu, po níž lidé, když mu slouží, mohou dosáhnout v Kristu spásy a blaženosti. Věříme, že toto jediné pravé náboženství je uskutečněno (*subsistit*) v katolické a apoštolské církvi, které Pán Ježíš světil úkol přinášet je ke všem lidem, když řekl apoštolům: „Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal“ (Mt 28, 19 – 20; *citace Nového zákona-textu v liturgických knihách, doporučeno v loňském ročníku Obrázku č. 2, 24. 12. 2006, 19n.*). Všichni lidé pak mají povinnost hledat pravdu, především o Bohu a o jeho církvi, a poznanou pravdu přijmout a zachovávat.

Posvátný sněm zároveň prohlašuje, že se tyto povinnosti dotýkají lidského svědomí a zavazují je a že pravda nevznáší svůj nárok jinak než silou pravdy samé, která proniká do lidské mysli jemně a spolu mocně. Dále, když náboženská svoboda, kterou lidé požadují k plnění své povinnosti uctívat Boha, znamená svobodu od nátlaku v občanské společnosti, nenarušuje tradiční katolické učení o mravní povinnosti jednotlivců i společnosti vůči pravému náboženství a jediné církvi Kristově. Kromě toho při pojednávání o náboženské svobodě má posvátný sněm v úmyslu rozvinout učení posledních papežů o nezadatelných právech lidské osoby a o právním uspořádání společnosti.

I. Obecná nauka o náboženské svobodě

PŘEDMĚT A ZÁKLAD NÁBOŽENSKÉ SVOBODY

2 Tento vatikánský sněm prohlašuje, že lidská osoba má právo na náboženskou svobodu. Tato svoboda záleží v tom, že všichni lidé musí být prosti nátlaku jak ze strany jednotlivců, tak ze strany společenských skupin a jakékoli lidské moci, takže nikdo ani nesmí být donucován jednat v oblasti náboženství proti svému svědomí, ani mu nesmí být zabraňováno jednat podle svého svědomí soukromě i veřejně, buď sám nebo spolu s jinými, v náležitých mezích. Mimoto koncil prohlašuje, že právo na náboženskou svobodu je skutečně založeno na důstojnosti lidské osoby, jak nám ji dává poznat i zjevené Boží slovo i sám rozum. [2] Toto právo lidské osoby na náboženskou svobodu má být uznáno v právním uspořádání společnosti tak, aby se stalo občanským právem (*mnohde tomu tak ani po 50 letech od koncilu zdaleka není*).

Všichni lidé, protože jsou osoby – jsou totiž obdařeni rozumem a svobodnou vůlí, a

proto mají osobní odpovědnost – jsou v souladu se svou důstojností pobádání vlastní přirozeností a zároveň i mravně zavázáni hledat pravdu, především náboženskou. Jsou též zavázáni přidržet se poznané pravdy, a podle jejích požadavků zařídit celý svůj život. Lidé však nemohou splnit tuto povinnost způsobem přiměřeným své přirozenosti, nemají-li psychologickou svobodu a nejsou-li zároveň prosti vnějšího nátlaku. Právo na náboženskou svobodu tedy nevyplývá ze subjektivní dispozice osoby, nýbrž ze samé její přirozenosti. Proto právo na tuto svobodu patří i těm, kdo neplní povinnost hledat pravdu a přidržet se jí. Jejím uplatňování se nesmí bránit, pokud se zachovává spravedlivý veřejný řád (*jaksi se po koncilu ustálily mylné výzvy k náboženské svobodě bez zohlednění toho, zda to které náboženství takovýto řád zachovává; i to zřejmě brání postupu v uplatňování náboženské svobody.*)

NÁBOŽENSKÁ SVOBODA A VZTAH ČLOVĚKA K BOHU

3 To vysvitne ještě jasněji, uvážíme-li, že nejvyšším pravidlem pro lidský život je sám Boží zákon, věčný, objektivní a všeobecný, kterým Bůh podle záměrů své moudrosti a lásky pořádá, řídí a spravuje celý svět a cesty (*celé*) lidské společnosti. Bůh dává člověku účast na tomto svém zákoně, takže člověk může pod jemným vedením Boží prozřetelnosti stále více poznávat neměnnou pravdu. [3] Proto má každý povinnost, a tedy i právo hledat náboženskou pravdu, aby si s použitím vhodných prostředků rozvážlivě utvořil správné a pravdivé úsudky svědomí.

Pravdu je však třeba hledat způsobem přiměřeným důstojnosti lidské osoby a její společenské povaze, totiž svobodným bádáním, za pomoci vyučování či vzdělávání, výměny myšlenek a dialogu. Takto jedni druhým vykládají pravdu, kterou našli, nebo o které se domnívají, že ji našli, aby si při jejím hledání navzájem pomáhali. K poznané pravdě se však musí pevně přimknout osobním souhlasem.

Příkazy Božího zákona vnímá a poznává člověk prostřednictvím svého svědomí. Jím se má věrně řídit při všem svém počínání, (*toto svědomí stále očisťovat*) aby dospěl k Bohu, svému cíli. Nesmí tedy být nucen, aby jednal proti svému svědomí. Nesmí se mu však ani zabraňovat, aby jednal podle svého svědomí, především ve věcech náboženských. Náboženský život totiž záleží svou podstatou především ve vnitřních dobrovolných a svobodných úkonech, jimiž se člověk přímo zaměřuje k Bohu. Takové skutky nesmí moc pouze lidská ani nařizovat, ani zakazovat. [4] Společenská povaha člověka však vyžaduje, aby člověk vnitřní náboženské úkony projevoval navenek, aby měl s jinými společenství ve věcech náboženských, aby své náboženství vyznával ve společenství.

Děje se tedy bezpráví lidské osobě i řádu, který stanovil lidem Bůh, jestliže se člověku odpírá svobodné projevování náboženského života ve společnosti, pokud se tím neporušuje spravedlivý veřejný pořádek. (*Např. v mnoha islámských zemích je tomuto svobodnému projevování odpíráno – často právě s odůvodněním, že se tím porušuje veřejný pořádek. Tehdy je proto třeba posoudit spravedlnost tamního veřejného pořádku, zejména pak to, zda tento veřejný pořádek není nespravedlivý vinou tamního náboženství.*)

Mimoto náboženské úkony, kterými se lidé soukromě i veřejně z vnitřního rozhodnutí obracejí k Bohu, přesahují svou povahou pozemský a časný řád. Proto občanská moc, jejímž vlastním cílem je starat se o časné obecné blaho, má uznávat náboženský život občanů a stavět se k němu příznivě. Opovažuje-li se však zasahovat do náboženských úkonů nebo jim zabraňovat, je třeba říci, že překračuje své meze.

SVOBODA NÁBOŽENSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

4 Svoboda neboli volnost od nátlaku v náboženské oblasti, která přísluší jednotlivým

jako právo a zajistit v právním řádu. (*Církev se ovšem při hájení tohoto svého práva před kteroukoliv ze složek občanské společnosti nemůže dovolávat evangelních textů, ale nezbyvá jí, než obhájit se racionálními, přirozenými argumenty. Skvělým příkladem jsou právě mnohé myšlenky této deklarace.*)

POSLÁNÍ CÍRKVE

14 Katolická církev, aby poslušně plnila Boží příkaz: „Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy“ (Mt 28, 19), musí vynakládat všemožnou péči, „aby se slovo Páně dále šířilo a bylo přijímáno s úctou“ (2 Sol 3, 1).

Církev tedy snažně žádá, aby její synové především konali „modlitby prosebné, přímluvné i děkuvné za všechny lidi (...) Tak je to dobré a milé Bohu (...) On chce, aby se všichni lidé zachránili a (došli) k poznání pravdy“ (1 Tim 2, 1 – 4).

Při utváření svého svědomí však mají věřící křesťané bedlivě dbát na posvátné a jisté učení církve. [36] Katolická církev je totiž z Kristovy vůle učitelkou pravdy. Jejím úkolem je hlásat a autenticky učit pravdu, kterou je Kristus, a zároveň ze své autority vyhlášovat a potvrzovat zásady mravního řádu, vyplývající z lidské přirozenosti. Kromě toho ať se křesťané před mimostojícími lidmi moudře projevují „Duchem svatým, upřímnou láskou, slovem pravdy“ (2 Kor 6, 6 – 7) a ať se snaží rozšiřovat světlo života s veškerou důvěrou [37] a apoštolskou statečností až k prolití krve.

Vždyť přece učedník má ke Kristu učiteli vážnou povinnost, aby pravdu od něho přijatou stále plněji poznával, věrně hlásal a statečně hájil (*což všechno nelze bez toho, že by jí stále lépe rozuměl*), ovšem s vyloučením prostředků, které odporují evangeliu. Zároveň ho pobízí Kristova láska, aby laskavě, rozvážně a trpělivě jednal s lidmi žijícími v omylu nebo v neznalosti víry. [38] Je tedy třeba mít na zřeteli jak povinnost vůči Kristu, životodárnému Slovu, které se má hlásat, tak práva lidské osoby, tak i míru milosti poskytnutou Bohem skrze Krista člověku, který je zván k dobrovolnému přijetí a vyznávání víry.

ZÁVĚR

15 Je tedy známo, že si dnešní lidé přejí, aby mohli svobodně vyznávat náboženství soukromě i veřejně; dokonce je ve většině ústav náboženská svoboda už vyhlášena jako občanské právo a slavnostně uznávána mezinárodními dokumenty. [39]

Jsou však také vládní režimy, v nichž se sice svoboda náboženského kultu ústavně uznává, ale sami veřejní činitelé se snaží odvracet občany od vyznávání náboženství a krajně znesnadnit i ohrozit život náboženských společností.

Posvátný sněm radostně pozdravuje příznivá znamení naší doby, ale tyto politováníhodné skutečnosti se smutkem pranýřuje. Katolíky však vyzývá a všechny lidi prosí, aby co nejbedlivěji uvážili, jak velice je nutná náboženská svoboda, především v nynější situaci lidské společnosti.

Je totiž jasné, že se všechny národy stále více setkávají, lidé různých kultur a náboženství se navzájem sblíží těsnějšími vztahy a roste vědomí vlastní osobní odpovědnosti. V zájmu vytvoření a upevnění pokojných vztahů a svornosti v lidstvu je proto žádoucí, aby byla všude na zemi právní ochranou účinně zajištěna náboženská svoboda a aby byly zachovávány vrcholné lidské povinnosti a práva týkající se svobodného života ve společnosti.

Dej Bůh a Otec všech (*křesťanů aktuálně, ostatních potenciálně*), aby byla lidská rodina pečlivým zachováváním zásady náboženské svobody ve společnosti, Kristovou milostí a mocí Ducha svatého přivedena k vznešené a trvalé „svobodě ve slávě Božích dětí“ (Řím 8, 21).

S tím vším vcelku i jednotlivě, co bylo stanoveno v této deklaraci, souhlasili otcové

Statečně všem hlásali úmysl Boha spasitele, „který chce, aby se všichni lidé zachránili a došli k poznání pravdy“ (1 Tim 2, 4); zároveň se však chovali s úctou vůči slabým, i když žijícím v omylu, a tak ukazovali, jak „každý z nás bude muset sám za sebe vydat Bohu účty“ (Řím 14, 12), [24] a proto je povinen poslouchat své svědomí (*pokud není záměrně mylné*). Jako Kristus, tak i apoštolové se stále snažili vydávat svědectví Boží pravdě a více se odvažovali hlásat před lidem a vládci „Boží slovo s důvěrou“ (Sk 4, 31). [25] Pevně totiž věřili, že evangelium je opravdu Boží moc ke spasení pro každého, kdo věří. [26] Pohrdli tedy všemi „světskými zbraněmi“, [27] následovali příklad Kristovy mírnosti a skromnosti a hlásali Boží slovo s plnou důvěrou v božskou moc tohoto slova, jež je s to zničit všechny mocnosti, které odporují Bohu, [28] a přivést lidi k víře a poslušnosti Kristu (*pokud se člověk záměrně a definitivně nezavrhne*). [29] Jako jejich Mistr, tak i apoštolové uznávali zákonitou světskou moc. „Neboť není moci, která by nepocházela od Boha,“ učí apoštol, a proto přikazuje: „Každý se má podříditi vyšší moci (...) Když se tedy někdo staví (*je míněno „ve spravedlivé věci“; viz dále*) proti vládnoucí moci, staví se proti řádu, který dal Bůh“ (Řím 13, 1 – 2). [30] Zároveň se však nebáli odporovat veřejné moci, jestliže se stavěla proti svatě Boží vůli: „Více je třeba poslouchat Boha než lidi“ (Sk 5, 29). [31] Touto cestou se ubírali nesčetní mučedníci a věřící v průběhu staletí po celém světě.

CÍRKEV JDE VE STOPÁCH KRISTA A APOŠTOLŮ

12 Církev tedy, věrná pravdě evangelia, jde stejnou cestou jako Kristus a apoštolové, když uznává, že zásada náboženské svobody je ve shodě s důstojností člověka a s Božím zjevením, a když ji podporuje. Učení přijaté od Mistra a od apoštolů v průběhu věků uchovávala a předávala. I když se v životě Božího lidu, putujícího proměnlivými lidskými dějinami, někdy vyskytl způsob jednání méně odpovídající duchu evangelia, ba dokonce mu odporující, přece vždycky zůstávalo učením církve, že nikdo nesmí být k víře nucen.

Tak působil dlouho na lidskou mysl kvas evangelia a ve značné míře přispěl k tomu, aby lidé během doby lépe poznali důstojnost své osoby a aby uzrálo přesvědčení, že v občanské společnosti má být důstojnost osoby chráněna před jakýmkoli lidským nátlakem v oblasti náboženství.

SVOBODA CÍRKVE

13 Mezi věcmi, které jsou spjaty s blahem církve, ba s blahem pozemské společnosti, a které se mají vždy a všude zachovávat i hájit před každým bezprávím, je jistě nejdůležitější, aby církev měla takovou svobodu jednání, jakou vyžaduje péče o spásu lidí. [32] Tato svoboda je posvátná, neboť jednorozený Boží Syn jí obdařil církev, kterou získal vlastní krví. Je opravdu církvi tak vlastní, že ti, kdo ji napadají, jednají proti vůli Boží. Svoboda církve je základní zásada ve vztazích mezi církví a veřejnou mocí a celým občanským řádem.

V lidské společnosti a vůči jakékoli veřejné moci vznáší církev nárok na svobodu jakožto duchovní autorita, ustanovená Kristem Pánem, která má z Božího příkazu povinnost jít do celého světa a hlásat evangelium všemu stvoření. [33] Církev si činí nárok na svobodu také jakožto společnost lidí, kteří mají právo žít v občanské společnosti podle předpisů křesťanské víry. [34]

Jen tehdy, jestliže je náboženská svoboda nejen prohlašována slovy nebo pouze zaručena zákony, nýbrž i upřímně uskutečňována, nabývá církev právně i skutečně trvalý předpoklad nezávislosti, nezbytné pro plnění božského poslání, na kterou církevní představitelé ve společnosti stále důrazněji vznášeli nárok. [35] Přitom věřící stejně jako ostatní občané mají právo, aby se jim nebránilo žít podle jejich svědomí. Svoboda církve je tedy v souladu s náboženskou svobodou, kterou je nutno všem lidem a společností přiznat

osobám, má jim být přiznána i tehdy, když jednají společně. Existenci náboženských společenství totiž vyžaduje společenská povaha jak člověka, tak náboženství samého.

Proto těmto společenstvím právem náleží svoboda – pokud se tím neporušují spravedlivé požadavky veřejného pořádku – řídit se vlastními pravidly, veřejně uctívat svrchované Božství, pomáhat svým členům při prožívání náboženského života, vzděláváním je podporovat a zřizovat si instituce, v nichž členové spolupracují na utváření svého života podle svých náboženských zásad.

Náboženským společnostem přísluší rovněž právo, aby jim světská moc nebránila právními prostředky ani administrativními zásahy vybírat si vlastní duchovní, vychovávat je, jmenovat a překládat, stýkat se s náboženskými představenými a společnostmi v jiných částech světa, stavět náboženské budovy a nabývat i užívat přiměřený majetek.

Náboženské společnosti mají též právo, aby se jim nebránilo veřejně víru vyučovat a vyznávat slovem i písmem. Při šíření náboženské víry a při zavádění zvyků je však třeba zdržet se všeho, co by působilo dojmem donucování nebo nečestného či nevhodného přemlouvání, zvláště když jde o lidi prosté nebo chudé. Takový způsob jednání je třeba považovat za zneužití vlastního práva a za porušení práva druhých.

Mimoto patří k náboženské svobodě, aby se náboženským společnostem nebránilo svobodně prokazovat zvláštní sílu jejich učení, pokud jde o uspořádání společnosti a ožívování veškeré lidské aktivity. Ve společenské přirozenosti člověka i v povaze náboženství má základ také právo, aby se lidé mohli z náboženských pohnutek svobodně shromažďovat a zakládat sdružení výchovná, kulturní, charitativní a sociální. (*Takové právo náboženských složek zřejmě nebude bezpodmínečné, dokud by se občanské složky měly ze svých prostředků nebo z prostředků, jejichž vlastnictví nebylo dosud právně vymezeno, na takových, např. charitativních a sociálních sdruženích podílet.*)

NÁBOŽENSKÁ SVOBODA RODINY

5 Každá rodina (*v subsidiárním rozvrstvení je mezi rodinou a obcí širší rodina, rodinné přibuzenstvo – „klan“*) je společnost s vlastním a původním právem, a proto jí přísluší právo na svobodné uspořádání domácího náboženského života pod vedením rodičů. Rodiče mají právo určit způsob náboženské výchovy svých dětí podle vlastního náboženského přesvědčení. Moc státu (*i moc každé jiné subsidiární složky občanské společnosti – rodina je ze všech složek této společnosti složkou nejvýznamnější*) tedy musí uznat právo rodičů na opravdu svobodný výběr školy nebo jiných výchovných prostředků; z důvodu této svobody výběru se jim nesmějí přímo ani nepřímo ukládat nespravedlivá břemena. Mimoto se porušují práva rodičů, je-li dětem ve škole vnucováno vyučování, které se neshoduje s náboženským přesvědčením rodičů, nebo je-li předepsán jediný způsob výchovy, z něhož je úplně vyloučeno náboženské vzdělání.

ODPOVĚDNOST ZA NÁBOŽENSKOU SVOBODU

6 Obecné blaho (*celé*) společnosti – totiž souhrn životních podmínek společenského života, jejichž prostřednictvím mohou lidé plněji a snáze dosáhnout své dokonalosti – záleží především v zachovávaní práv a povinností lidské osoby. [5] Proto mají chránit právo na náboženskou svobodu jak občané a společenské skupiny, tak státní moc, tak také církev a jiná náboženská společenství, a to každý způsobem přiměřeným jeho odpovědnosti za obecné blaho.

Chránit a podporovat nedotknutelná lidská práva patří podstatně k úkolům každé státní moci (*i moci každé subsidiární složky*). [6] Státní moc se tedy má spravedlivými zákony a jinými vhodnými prostředky účinně ujmout ochrany náboženské svobody všech občanů a vytvořit podmínky příznivé rozvoji náboženského života, aby občané měli sku-

tečnou možnost užívat náboženských práv a plnit náboženské povinnosti a aby i společností samé byly na prospěch hodnoty spravedlnosti a pokoje, které mají původ ve věrnosti lidí vůči Bohu a jeho svaté vůli. [7]

Jestliže s ohledem na zvláštní okolnosti v některém národě (*nebo subsidiární složce*) dostane jedno náboženské společenství v právním řádu státu (*nebo této složky*) zvláštní občanské uznání, je nutné, aby bylo zároveň uznáno a zachováno právo všech občanů a náboženských společností na náboženskou svobodu.

Konečně se má občanská moc postarat, aby rovnoprávnost občanů, která je také součástí obecného blaha, nebyla nikdy porušována z náboženských důvodů ani otevřeně, ani zastřeně a aby občané nebyli vystavováni (*náboženské*) diskriminaci.

Z toho vyplývá, že veřejná moc nesmí násilím nebo zastrahováním nebo jinými prostředky ukládat občanům vyznávání nebo odmítání kteréhokoli náboženství nebo někomu znemožňovat vstup do náboženského společenství nebo odchod z něho. Tím spíše se jedná proti Boží vůli a proti posvátným právům jednotlivce i celé rodiny národů, když se jakýmkoli způsobem používá násilí k vyhlazování nebo potlačování náboženství v celém lidstvu nebo v některé zemi nebo v určité skupině.

MEZE NÁBOŽENSKÉ SVOBODY

7 Právo na svobodu ve věcech náboženských se uplatňuje v lidské společnosti, a proto jeho užívání podléhá určitým vymežujícím normám, které ho upravují.

Při používání všech svobod se má zachovávat mravní zásada osobní a společné odpovědnosti: jednotlivci i společenské skupiny mají při výkonu svých práv z mravního zákona závazek mít na zřeteli jak práva jiných lidí, tak i své povinnosti k jiným a ke společnému blahu všech. Se všemi je třeba jednat podle zásad spravedlnosti a lidskosti.

Kromě toho občanská společnost má právo chránit se proti rozmanitému zneužití, k němuž by mohlo docházet pod záminkou náboženské svobody; proto přísluší především občanské moci, aby poskytovala takovou ochranu. To se však nesmí dít svévolným způsobem nebo nespravedlivým nadržováním jedné straně, nýbrž podle právních norem shodným s objektivním mravním řádem. Ty vyžaduje jak účinná ochrana práv všech občanů a jejich pokojný soulad, tak i dostatečná péče o důstojný veřejný mír, který je spořádaným soužitím v pravé spravedlnosti, tak také povinný dozor nad veřejnou mravností. To všechno tvoří základní složku společného blaha a je shrnuto v pojmu veřejného pořádku. Jinak je ve společnosti ještě třeba zachovávat zásadu celé svobody: svoboda (*je míněna politická svoboda, nikoliv etická svoboda bez odpovědnosti neboli bezuzdanost; obojí se běžně a záměrně zaměňuje*) musí být člověku přiznána v rozsahu co největším a nemá být omezována, leda tehdy a v té míře, jak je to nutné.

VÝCHOVA K SVOBODĚ

8 Lidé naší doby jsou vystaveni různým tlakům a ocitají se v nebezpečí, že budou zbaveni svobody rozhodování. Z druhé strany však nemálo jiných jeví sklon pod záminkou svobody odmítat jakoukoli podřízenost a zlehčovat povinnou poslušnost.

Proto tento vatikánský sněm vyzývá všechny, především však ty, kteří mají na starosti výchovu druhých, aby se snažili vychovávat lidi oddané mravnímu řádu, poslušné zákonité autority a milující pravou svobodu (*tj. politickou svobodu a o to větší etický řád*); lidi, kteří posuzují věci vlastním úsudkem ve světle pravdy, jednají se smyslem pro odpovědnost, snaží se konat všechno pravdivé a spravedlivé a ochotně v tom spolupracují s ostatními.

Náboženská svoboda má tedy také sloužit a být zaměřována k tomu, aby lidé při plnění svých povinností jednali ve společenském životě s větší odpovědností.

II. Náboženská svoboda ve světle zjevení

NAUKA O NÁBOŽENSKÉ SVOBODĚ MÁ KOŘENY VE ZJEVENÍ

9 To, co tento vatikánský sněm prohlašuje o právu člověka na náboženskou svobodu, má svůj základ v důstojnosti osoby, jejíž požadavky dala lidskému rozumu úplněji poznat staletá zkušenost. Avšak toto učení o svobodě má své kořeny v Božím zjevení, a proto je mají křesťané tím svědomitěji zachovávat. Neboť zjevení sice nevyhlašuje výslovně právo na svobodu od vnějšího donucování v oblasti náboženství, avšak vyjevuje důstojnost lidské osoby v její plné šíři, ukazuje Kristovu úctu k svobodě člověka při plnění povinnosti uvěřit Božímu slovu a poučuje nás o Duchu, kterého mají učedníci takového Mistra ve všem svém jednání uznávat a následovat. To všechno objasňuje všeobecné zásady, na nichž spočívá nauka této deklarace o náboženské svobodě. Zejména je náboženská svoboda ve společnosti v naprosté shodě se svobodou úkonu křesťanské víry.

SVOBODA ÚKONU VÍRY

10 Mezi hlavní body katolické nauky patří zásada obsažená v Božím slově a vytrvale hlásaná Otcí, [8] že člověk má Bohu odpovědět vírou dobrovolně, že tedy nikdo nemá být nucen k přijetí víry proti své vůli. [9] Vždyť přece úkon víry je už svou povahou dobrovolný, neboť člověk vykoupený Kristem k přijetí za syna [10] nemůže přilnout k Bohu, který se mu zjevuje, jestliže přitahován Otcem [11] neprojeví Bohu rozumnou a svobodnou poslušnost víry. Plně tedy odpovídá povaze víry, aby bylo v oblasti náboženství vyloučeno jakékoli donucování ze strany lidí. A proto zásada náboženské svobody nemá pomáhat vytvářet takový stav, který umožňuje bez obtíží zvát lidi ke křesťanské víře, dobrovolně ji přijímat a aktivně ji vyznávat celým životem.

JAK JEDNAL KRISTUS A APOŠTOLOVÉ

11 Bůh povolává lidi, aby mu sloužili v duchu a v pravdě, takže jsou vázání ve svědomí, ale nejsou nuceni. Má totiž ohled na důstojnost lidské osoby, která jim byla stvořena a má se nechat vést vlastním rozhodnutím a používat svobody. To se v nejvyšší míře ukázalo na Ježíši Kristu, v němž Bůh dokonale zjevil sám sebe a své záměry. Vždyť Kristus, který je náš Mistr a Pán, [12] a přitom tichý a pokorný srdcem, [13] své učedníky trpělivě získával a zval. [14] Svá kázání dokonce podpíral a dotvrzoval zázraky, aby povzbudil a očistil víru posluchačů, ne aby na ně vykonával nátlak. [15] Vytýkal sice posluchačům nevěru, avšak potrestání přenechal Bohu v den soudu. [16] Když vysílal apoštoly do světa, řekl jim: „Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen; kdo však neuvěří, bude zavržen“ (Mk 16, 16). Ačkoliv uznával, že je mezi pšenící naset koukol, rozkázal nechat obojí růst až do žně, k níž dojde při skonání věků. [17] Raději se dal nazývat Synem člověka, jenž přišel, „aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za všechny“ (Mk 10, 45), protože nechtěl být politickým a násilně vládnoucím mesiášem. [18] Sám se projevil jako dokonalý Boží služebník, [19] který „nalomenou třtinu nedolomí a doutnající knot neuhasí“ (Mt 12, 20). Uznával světskou moc a její práva, když přikázal platit císaři daň, ale jasně připomněl, že je třeba zachovat vyšší práva Boží: „Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu“ (Mt 22, 21). Nakonec při dokonání díla spásy na kříži, jímž lidem zjednal spásu a pravou svobodu, dovršil své zjevení. Vydal totiž svědectví pravdě, [20] nechtěl ji však násilím vnucovat těm, kteří se proti ní stavěli. Vždyť jeho království se neprosazuje údery meče, [21] ale uskutečňuje se svědectvím a nasloucháním pravdě a roste láskou, jíž Kristus povýšený na kříž lidi k sobě přitahuje. [22]

Apoštolové, poučení slovem a příkladem Kristovým, šli stejnou cestou. Od samých počátků církve se Kristovi učedníci snažili obracet lidi k vyznávání Krista Pána nikoli násilnými činy, ani úskoky nedůstojnými evangelia, nýbrž především silou Božího slova. [23]

SLAVNOSTNÍ BOHOSLUŽBY VE FARNOS- TECH

14. září v 16.00 – hlavní pouť k Panně Marii U Obrázku, z technických důvodů nebude svěcení varhan.

Celebruje Msgre. ThDr. Josef Koukl, emeritní biskup litoměřické diecéze.

14. září v 18.00 – svátek Povýšení svatého kříže, slavná mše svatá v kostele Nalezení svatého Kříže na Malém náměstí.

Celebruje Msgre. Karel Havelka, generální vikář litoměřické diecéze.

V sobotu 27. září v 10.00 – poutní slavnost ke cti svatého Maxmiliána v Křížanech.

Celebruje liberecký vikář P. Tomáš Genrt OFM.

Všichni jste srdečně zváni.

OZNÁMENÍ REDAKCE

Vážení a milí čtenáři Obrázku,

jak jistě většina z Vás ví, není Obrázek libereckých farností prvním katolickým časopisem Liberečanů po převratu 1989. Bezprostředně po listopadu 1989 zde vycházel péčí zprvu P. Josefa Dobiáše, později i Václava Rona a Ireny Nevrlé „Farní věstník“, a to do roku 1993.

Potom ještě, za řízení Ing. Pavla Eliáše, vycházelo „Společenství katolických věřících v Liberci“, a to v letech 1994 a 1995.

Nyní se nám podařilo, zejména díky RNDr. Miloslavu Nevrlému, získat kom-

Všechny srdečně zveme
na
společný

FARNÍ VÝLET

náš cíl:

Jedlový důl

u Josefova Dolu

kdy? v sobotu 27.9.2008

odjezd: 9.12 ze stanice **Liberec-Rochlice**
(nebo 9.08 z hlavního nádraží směr Tanvald,
jízdenku koupit do Josefova Dolu)

Mše svatá bude v 8.00 v kostele sv. Jana Křtitele
v Liberci-Rochlici

pletní soubor Farního věstníku. Každé číslo si už můžete prohlédnout na www.pravda.bloguje.cz. K tehdejšímu událostem, situaci a plánům našich farností se chceme vracet při příležitosti jejich 20. výročí.

Rádi bychom ovšem na uvedené stránky vyvěsili i kompletní soubor všech čísel „Společenství katolických věřících v Liberci“, zatím však máme k dispozici jen některá vyšlá čísla. Pokud byste tedy měli doma tohoto druhého „polistopadového“ předchůdce Obrázku, rádi bychom jej dokompletovali, ofotografovali a na internet také umístili.

14. 9. 2008 / Číslo 10 / Ročník 6

OBRÁZEK

libereckých farností

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice, datum vydání: 14. 9. 2008

tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberectofmzquickctcz, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM

Foto na titulní straně – Buď vítána sestro scholastiko Maxmiliáno (zakladatelem scholastiky byl mnich Alkuin, kterého povolal Karel Veliký po tom, co se zhroutil nad úrovní vzdělanosti – zde příloha s. 13), Jaroslav Andrš

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz

Kterékoliv starší číslo Vám obstará Knihkupectví u sv. Antonína.

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

ÚVODNÍK

„... A VŮBEC NIC STVOŘENÉHO NEBUDE NÁS MOCI ODLOUČIT
OD BOŽÍ LÁSKY V KRISTU JEŽÍŠI, NAŠEM PÁNU“, JAROSLAV ANDRŠ 3

PASTORACE

ROK SVATÉHO PAVLA (3) – PAVLŮV LIST LIBERECKÝM, NOVICKA ANDREA 4
MANŽELSTVÍ (12) JAKÉ JSOU NEDOSTATKY MANŽELSKÉHO SOUHLASU
ZPŮSOBENÉ NEDOSTATEČNÝM POZNÁNÍM? JAN VOŽENÍLEK 5
GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (5), PAVEL KOZOJED 6
ROK SVATÉHO PAVLA (4) – ALFRED FUCHS O SV. PAVLOVI (1. DÍL) 10

RODINA A ŠKOLA

OTÁZKY (1), MICHAL SEMÍN 11

HISTORIE

FRANTIŠEK KORDAČ A ALFRÉD FUCHS 13
– BISKUP A NOVINÁŘ (DOKONČENÍ), RADOMÍR MALÝ / DISTANCE 1/2008
NAD 60. VÝROČÍM ÚNORA 1948 (2), JAN CHOLÍNSKÝ 15
ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY
– VÁLEČNÍ UPRCHLÍCI (2), MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC 17

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

TO V MÉDIÍCH NEBYLO (3), TOMÁŠ BERAN 18

ZPRÁVY Z DIECÉZÍ

KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA (6) – DNES, ROMAN JOCH 20
BUDOU MUSET EVROPU DOBÝVAT MÍSTO KATOLÍKŮ EVANGELIKÁLOVÉ? JOSEF JEŽEK 21

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

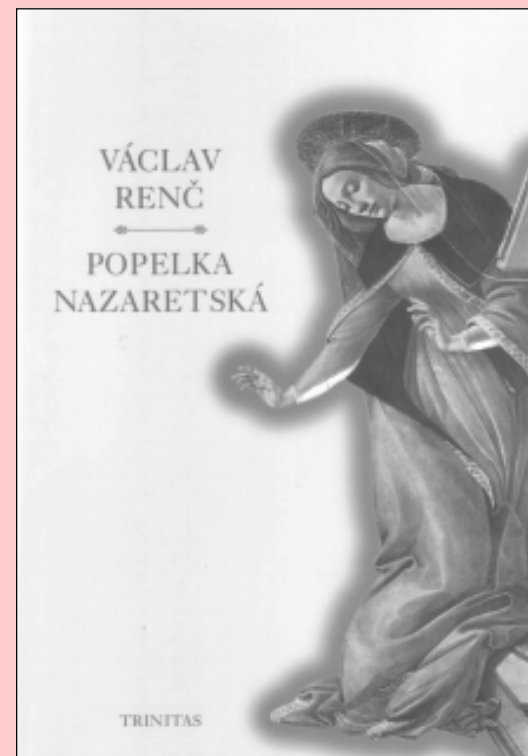
PŘEHLED VÝUKY NÁBOŽENSTVÍ (1) 23
DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (8), PETR KOZOJED 24
KDYŽ SE ŘEKNE „DUCHOVNÍ OBNOVA ...“ ANEB MALÉ OHLÉDNUTÍ, DANA GLASEROVÁ 27
DEN CHARITY – DEN SVATÉHO VINCENCE, OBLASTNÍ CHARITA LIBEREC 27
DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ – DOMOV SVATÉHO VAVŘINCE V CHRASTAVĚ, KVĚTA ZEDKOVÁ 28
JUBILEJNÍ 20. BENEFIČNÍ KONCERT V HANYCHOVĚ, RADOVAN A ZDENĚK SKALICKÝCH 29
KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA – REDAKCE DOPORUČUJE 29
Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 1. ČERVENCE AŽ 3. SRPNA 2008 31
SLAVNOSTNÍ BOHOSLUŽBY VE FARNOSTECH 32
OZNÁMENÍ REDAKCE 32

PŘÍLOHA

OFICIÁLNÍ NÁZVY VATIKÁNSKÝCH DIKASTERIÍ

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI, P. PAVEL AJCHLER
TEST PRO DOSPĚLÉ, P. ING. ANTONÍN SEDLÁK
ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z ČERVNA, BR. FELIX OFM
ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KŘÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA
LIBERECKÝ ÚSMĚV, KAREL KOROUS; OLDŘICH KRUPÍČKA

několika místech jako redaktor (Akord, Obnova a Řád), později jako nakladatel-
ský redaktor. V letech 1945 – 1948 byl
dramaturgem olomouckého divadla. Od
roku 1947 působil v roli dramaturga je-
ště v Zemském divadle v Brně.

Po roce 1948 byl, jako ostatně všich-
ni katoličtí intelektuálové, v nemilosti
režimu. Roku 1951 byl zatčen a o rok
později (1952) ve vykonstruovaném pro-
cesu s katolickou inteligencí odsouzen
na 25 let vězení. Propuštěn byl
v květnu 1962. Od roku 1969 byl dra-
maturg operety v Olomouci.

Velkou část svého života prožil ve
Fryštáku, kde se natrvalo usadil se svou
ženou Alenou, rozenou Sedlákovou, kte-
rá byla členkou mezinárodní organizace
politických vězňů. Ve Fryštáku má Vác-
lav Renč pamětní desku na místním pen-
sionu u vchodu do Městské knihovny.

Popelka nazaretská, která je plně
v duchu českého baroka, je nejznáměj-
ším dílem Václava Renče. Skladba vznikla
v komunistickém kriminále. Básník ji
po svém návratu z vězení nijak neupra-
voval. Za autorova života vyšla pouze jed-
nou – a to v roce 1969.

„Bud' zdráva, Boží lásky plná!“
Domem se jako světlá vlna
rozlije neslýchaný hlas.
„Pán s tebou, květe liliový!“
A jinoch tajemnými slovy
Zvěstuje Panně Boží vzkaz.

„- Dechnutím Krále Hospodina
květ liliový počne Syna.
A staniž se tak ještě dnes!
Ač Král, Duch Boží, svatá Panno,
vyčkává na tvé ne či ano.
Svobodně vol a odpověz...“

Tu strnou nebesa i země.
Proud času stanul přetajemně,
ustaly strom i tráva růst,
své vody zastavila řeka.
Jak Bůh, tak celý vesmír čeká
na slovo, slůvko z jejích úst.

V nastalém tichu prudce šumí
krev srdcem Panny. Nerozumí:
jak zvláštní má to přinést daň?
Chtěla být služkou lidu všemu,
ne matkou dítěte jedinému.
Ale - jak Pán chce, tak se staň!

Jen zaševlí tato slova,
vtom čas i prostor hnou se znova
a rozproudí se opřekot.

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 4. SRPNA AŽ 5. ZÁŘÍ 2008

Výročí kněžského svěcení slaví:

P. Tomáš Pavel GENRT OFM – vikář libe-
reckého vikariátu – 40 let (21. října)

P. Antonín Pavel KEJDANA OFM – ad-
ministrátor v Ruprechticích – 40 let
(21. října)

Srdečně blahopřejeme.

Křtem byla mezi nás přijata:

Farnost Ruprechtice

Klára Anastasie Marie Starková
Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Ruprechtice

Růžena Kratzmannová (1927)

P. Antonín Kejdana OFM

se papež zabývá založením a povahou církve, vyvolením apoštolů a tím, co znamená apoštolská tradice. Následují portréty Kristových apoštolů a nakonec úvahy věnované apoštolu Pavlovi a dalším důležitým protagonistům vznikající církve. Autorovi leží na srdci především těsný vztah Krista a církve. Dnes často panuje názor, že křesťanství je ryze individuální věcí, že můžeme přijmout některé myšlenky Pána Ježíše a současně odmítnout jeho církev. Benedikt XVI. zkoumá příčiny takového smýšlení a vysvětluje, že Ježíš Kristus je navzdory omezením a různým stinným stránkám naší přirozenosti v církvi přítomen. Hlavní část knihy se zabývá jednotlivými apoštolů a tím, co nám o nich a o jejich díle říká Písmo svaté i jiné prameny, co bylo klíčové pro jejich setkání s Kristem Pánem. Odpovídá také na otázku, jak můžeme na počátku 21. století následovat Kristovy apoštolů my.

Text je dělen do těchto kapitol:

Základy

1. Ježíš, vyvolení Dvanácti a založení církve.

2. Apoštolové vyvolení za svědky Krista.
3. Dar společenství.
4. Služba společenství.
5. Společenství v čase: Tradice.
6. Apoštolská tradice.
7. Apoštolská posloupnost.
- Dvanáct*
8. Petr, rybář.
9. Petr, apoštol.
10. Petr: Skála, na které Kristus založil svou církev.
11. Ondřej, první povolání.
12. Jakub Větší.
13. Jakub Menší.
14. Jan, syn Zebedeův.
15. Jan, Teolog.
16. Jan, prorok z Patmu.
17. Matouš.
18. Filip.
19. Tomáš.
20. Bartoloměj.
21. Šimon Kananejský a Juda Tadeáš.
22. Jidáš Iškariotský a Matěj.
- Další apoštolové a spolupracovníci*
23. Pavel z Tarsu.
24. Pavel a ústřední význam Ježíše Krista.
25. Pavel a Duch svatý v našich srdcích.
26. Pavel a život církve.
27. Timotej a Titus.
28. Štěpán, první mučedník.
29. Barnabáš, Silas a Apollos.
30. Akvila a Priscilla.
31. Ženy ve službě evangelium.

2. Popelka nazaretská

Václav Renč

Info a běžná cena: Váz., 92 str., 179 Kč

Vydalo Trinitas

Rok vydání: 2008 (4. vydání)

Objednací číslo: TRI0103

PhDr. Václav Renč (* 28. 11. 1911 Vodochody – † 30. 4. 1973 Brno) byl velký český katolický básník, dramatik a překladatel. Představitel katolického ruralismu.

Po maturitě začal studovat Filosofickou fakultu UK v Praze, kterou absolvoval v roce 1936. Již při studiích (1933 – 1936) redigoval, spolu s Františkem Halasem časopis Rozhledy po literatuře. Po ukončení vysoké školy pracoval na

ÚVODNÍK

„... A VŮBEC NIC STVOŘENÉHO NEBUDE NÁS MOCI ODLOUČIT OD BOŽÍ LÁSKY V KRISTU JEŽÍŠI, NAŠEM PÁNU“

Nad Prahou se rozestřelo nádherné slunečné ráno. Byla sobota 23. srpna, zdánlivě jako každá jiná v běhu života. Ale v duši jsme cítili zvláštní těžko vyslovitelnou radost, ne však pocházející z tohoto materiálního světa. A co že se má stát? Nuže dobrá, podělíme se Vámi o tu radostnou událost, ale začneme od začátku.

Před mnoha lety si k nám na zahradu chodilo s našimi hochy hrát děvčátko ze sousedství, kam chodívalo ke své tetě. Teta byla veselá, bodrá žena a Zuzka (tak se totiž děvče jmenovalo) ji měla ráda. Ale přece jen děti patří k sobě, a tak tu našla více osůbek ke hrám. A protože bývala u nás dost často, vzájemně jsme si na sebe zvykli a přijali jsme ji, jak se říká obrazně, do rodiny. A děvčátko rostlo, nabíralo vědomosti i moudrost a protože měla zvidavého ducha, nezajímaly ji jen věci čistě hmotné, ale začala stále více hloubat o životě vůbec, o jeho příčinách a smyslu. A tak se během studií vlastně dostala k hledání i toho, který nás životem a vším potřebným obdařuje. Takže postupně dospěla k poznání existence Boží, přijala křest svatý a úměrně tomu, jak rostlo její poznání, stále více a zřetelněji volání Boží vnímala, porozuměla mu a tak se rozhodla za ním jít. A já jsem měl to štěstí, že jsem jako jeden z mnoha u tohoto zrodu Božího dítěte mohl být a možná i nepatrně svými chabými silami přispět při vyšlapávání této „cestičky k Bohu“. Teď už asi leckdo z vás ví, o kom je řeč: ano, je to naše farnice Zuzka Bendová, nyní již řeholním jménem Maxmiliána.

Velmi nás potěšilo, když nám domů přišlo krásně vypravené oznámení o jejím skládání prvního řeholního slibu u Školských sester sv. Františka v Praze a když k tomu bylo rukou připsáno i pozvání k tomuto obřadu. Doufám, že to nebylo hříšné, když jsem najednou pocítil takovou radost z vědomí, že kromě syna kněze máme teď v „rodině“ i „dcerušku“ (byť jen duchovní), která se dala plně Bohu cestou řeholní služby. Její vytrvalost, citlivost a láska k Bohu i druhým lidem ji k tomu přivedla a naplnila slova sv. Pavla z listu Římanům, jejichž úryvek jsem použil v nadpisu a která si zvolila i jako druhé čtení při mši svaté, při které slib složila.

Tak to tedy je ta zmíněná sobota, o které jsem začal v úvodu mluvit. V řeholním domě panoval čilý ruch, protože sestřičky chtěly tuto duchovní slavnost „oslat“ i po stránce občerstvení tělesného, které – ať je prosté nebo, jako v tento den, slavnostní – je k životu člověka také potřebné. Kaple byla krásně vyzdobena, pomalu se začali scházet pozvaní hosté, rodinní příslušníci a přátelé sestřiček, které slib skládaly. Dvě (Maxmiliána a Michaela) skládaly první slib na jeden rok a jedna (Lucie) obnovovala slib na další rok.

V půl jedenácté slavnostní mše svatá začala. Hlavním celebrantem byl františkán otec Vianney. Spolu s ním sloužilo deset dalších kněží, ponejvíce z řad františkánů, ale i kněží neřeholních. Jako čtení si sestry vybraly úryvky z Písne písní a z Listu sv. apoštola Pavla Římanům, ve kterých byla oslavována láska a vytrvalost na cestě k Bohu. Po složení prvních slibů pak přijaly sestry Maxmiliána a Michaela řeholní hábit a plaketu řádu. S bílými kyticemi v rukou skutečně zářily vnitřní radostí jako Kristovy nevěsty. Celá ta atmosféra v kapli Panny Marie Andělské byla prostě nádherná, taková, jaká může být jen při duchovních slavnostech s vnímatelnou Boží přítomností.

Stejný radostný duch byl přítomen i po mši svaté během slavnostního oběda. A právě tak pokračoval i po obědě v celém programu, který pro hosty sestry připravily. Tam se ukázalo, že i mnohé řeholnice se s úspěchem dokážou poprat s moderní technikou a dobře ji využít k hlásání evangelia. A nechyběla ani veselost a vtip, což celý průběh naplnilo kromě Boží přítomnosti i krásným lidským teplem, porozuměním a láskou.

Tak tedy, naše milá sestro Maxmiliáno, z celého srdce Ti já, naše rodina i celá naše farnost děkujeme, že sis vybrala tuto konkrétní cestu za Ježíšem Kristem. Přejeme Ti vytrvalost na ní a budeme pro Tebe ve svých modlitbách prosit o dary Ducha svatého, kterých při plnění svého poslání budeš v dnešní době a společnosti zajisté v hojné míře potřebovat. Pak dá Bůh, že si na otázku: „Kdo by nás mohl odložit od lásky Kristovy?“ odpovíš spolu se svatým Pavlem tak, jak je psáno v listu Římanům kap. 8, verše 35 až 39. Amen!

Jaroslav Andrš

**ROK SVATÉHO PAVLA (3)
PAVLŮV LIST LIBERECKÝM**

Všem v Liberci, které Bůh miluje a které povolal do stavu svatých: milost vám a pokoj od Boha, našeho Otce, a od Pána Ježíše Krista. Především děkuji svému Bohu skrze Ježíše Krista za vás za všechny, protože o vaší víře občas slýchám od poutníků, kteří dorazí k hrobům sv. Petra a Pavla, a leccos se i dočítám ve Zdislavě či v Obrázku. Dovolávám se za svědka Boha, kterému se učím sloužit celým svým srdcem jako budoucí hlasatelka radostné zvěsti o jeho Synovi, že bez přestání na vás a na celou diecézi pamatují. A těším se, až se mi zas jednou podaří – chce-li to Bůh – dorazit do Liberce a zdržet se i na více dnů. Neboť toužím po tom, abych vás uviděla, a tak vám mohla dát nějaký duchovní dar k vaší posile (v mém případě asi přivést nějaké dobré knihy či filmy) a snad i vydala svědectví a se stejným zájmem vyslechla vaše slova, to znamená: abychom se vzájemně povzbudili společnou vírou, vaší i mou (srov. Řím 1,7 – 12).

Parafrází úvodních veršů z Listu Římanům si dovoluji pozdravit i já vás, čtenáře Obrázku. Nejsem apoštol Pavel, ale právě v těchto letech se snažím dobře připravit na to, abych se stala „jeho dcerou“, tedy řeholní sestrou kongregace Dcer sv. Pavla. Co vlastně o sv. Pavlu vím? A co ti, kteří znají Pavla jen z 2. čtení v nedělní liturgii mše svaté? Tento drobný „List Libereckým“ je touhou podělit se: ne o četné údaje či nové vědecké objevy, ale o „fotky a zážitky“ z mé cesty za Pavlem ... a pozvat vás k podobnému dobrodružství.

Můj vztah k apoštolu národů byl dlouho jaksi „studený“: viděla jsem, slyšela jsem, studovala jsem o něm mnoho, ale nijak se mi nedařilo propojit to s mým obyčejným životem. Až jsem se vydala na „pouť jeho listy“: postupně a pomalu je čtu a nechávám Pavla promlouvat do života víry člověka 21. století. Nečekaně jsem tak objevila zcela jiné rysy jeho „apoštolské tváře“, než jak mi byl doposud představován na „oficiální podobizně“ jako zarputilý a složitý hlasatel teologických pravd a morálních zásad. Najed-

nou jsem začala naslouchat muži, jemuž do života vstoupil Vzkříšený Pán a zcela mu změnil celý následující život. A skrze něj změnil i život mnoha pohanů, neboť právě Pavel „vynesl“ křesťanství ze synagogy ven a poslušen Pánova povolání přinesl radostnou zvěst i do Evropy!

Mezi stránkami Skutků apoštolů a zvláště Pavlových listů potkávám

Pavla plného evangelia;

Pavla neustále na cestách, protože jsou ještě místa, kde o Kristu neslyšeli;

Pavla diktujícího své dopisy, aby pomohl jím založeným obcím, na kterých mu tak otcovsky záleží;

Pavla a jeho „spolupracovníky na díle Kristově“, kteří s ním prožívají odmítnutí i radost a bez kterých by se jeho dílo nemohlo šířit a upevňovat;

Pavla neúnavně pracujícího, aby nebyl na obtíž nikomu a evangelium mohl hlásat zdarma;

Pavla vedeného Duchem a tak často vzdávajícího se svých osobních plánů;

Pavla vězněného, bičovaného a davem týraného až k smrti a přesto stále vzdávajícího chválu Pánu;

Pavla, jenž z lásky ke Kristu by si přál být už s Ním, ale pro dobro křesťanů znovu a znovu riskuje svůj život na cestách po pevnině i na moři, před vládci, soudy a ve vězení;

Pavla, který se zřekl svých dosavadních jistot, hrdého rodokmenu, úcty od velkých osobností světa i svého vzdělání, a který se pro všechny stal vším, aby stůj co stůj zachránil aspoň některé;

Pavla, který sám sebe přináší v oběť životou, svatou a Bohu milou;

Pavla mystika lásky;

Pavla, v jehož srdci bije srdce Kristovo ...

Mohla bych pokračovat a už zítra dopsat další stránku, protože jsem si jista, že opět naleznou něco nového: nejen pro „objevitelské nadšení“, ale jako výzvu pro můj život. A k tomu bych chtěla povzbudit i vás: nebojte se svatého Pavla, zkuste mu přijít na chuť! Ať už sami a nebo ve vašich společenstvích,

a potřebným spoluobčanům. Toto označil jako hlavní úkol pro nás, pracovníky ve službách charity. Po mši svaté pak mohli i farníci ochutnat připravené koláče, a také oni si domov se zájmem prohlédli.

Věříme, že den otevřených dveří byl předznamenáním dalších změn k lepšímu jak pro domov tak i pro jeho klienty. Všem, kdo se na přípravě tohoto dne podíleli, ještě jednou veliký dík.

Květa Zedková

Foto

- Zahrada Domova sv. Vavřince

**JUBILEJNÍ 20. BENEFIČNÍ KONCERT
V HANYCHOVĚ**
Milí přátelé,

zveme Vás na další koncert do kostela Sv. Bonifáce v Hanychově dne 21. září 2008 v 18.00 hodin. Bude to letošní třetí koncert a celkově už 20. – jubilejní!

Proto jsme pozvali interprety, se kterými jsme začínali 16. června 2004. Zahraje houslový virtuos, profesor pražské AMU Ivan Štraus, houslistka Michaela Štrausová, na barokní cembalo doprovází Štěpánka Hájková a na fagot Radovan Skalický. V jejich podání zazní díla starých mistrů J. Haydna, W. A. Mozarta, J. Ph. Rameau a J. S. Bacha. Koncert se uskuteční v rámci dnů kultu-

ry, kostel bude přístupný prohlídkám veřejnosti od 9 do 18 hodin, a to 20. a 21. 9.2008. Přitom bude možný i vstup na věž kostela a bude zde probíhat výstava, která Vám přiblíží historii tohoto chrámu. Budou připraveny i další zajímavosti.

Těšíme se na Vaši návštěvu!

Radovan a Zdeněk Skalickýchh

KARMEITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ
U SV. ANTONÍNA

Kostelní 9/7

460 59 LIBEREC

tel./fax: 485 104 064

e-mail: liberec@kna.cz

www.ikarmel.cz

V měsíci září Vás zveme v pondělí 15. 9. 2008 v 17.00 h na setkání a autogramiádu s P. Petrem Prokopem Siostrzonkem OSB (* 1957 v Českém Těšíně), benediktinským mnichem, převorem-administrátorem kláštera v Praze na Břevnově. Autorsky spolupracuje s Českým rozhlasem, Českou televizí a Naší rodinou. Je autorem tří knih vydaných v KNA: Řehole Benediktova (2005). Besedy o obnově břevnovského kláštera (s Ondřejem Koupilem, 2007) a Ranní zamyšlení (2008).

Přijďte se našeho hosta zeptat na život v našem nejstarším klášteře, na radosti a strasti benediktinů, na ideální skloubení práce s modlitbou dle pravidla ora et labora apod.

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:
1. O počátcích církve

Promluvy o apoštolech a jejich spolupracovnících

Benedikt XVI.

Info a běžná cena: Váz., 173 str., 199 Kč

Vydalo Karmelitánské nakladatelství

Rok vydání: 2008 (1. vydání)

Objednací číslo: 101329

Tyto své pravidelné středeční katechese nazval Benedikt XVI. putováním za svědky rodičů se křesťanství. Promluvy jsou rozděleny do tří oddílů. Nejprve

10.00 – 12.00 h

- uvítání
- proslov
- slavnostní přípitek
- informace o Domově sv. Anny
- občerstvení
- projekce
- prohlídka domova

13.00 – 15.00 h

- soutěžní odpoledne pro rodiče s dětmi
 - pro děti je připravena sladká odměna
- 16.00 h –
- společné posezení u ohně na zahradě

Domova sv. Anny

27. 9. v 18.00 h – oslava památky sv. Vincence z Paula

Místo: Kostel sv. Antonína Velikého, ulice Kostelní, Liberec

Mše svatá s přímluvami za Oblastní charitu Liberec, za její dárce, příznivce a tříkrálové koledníky

Na setkání s Vámi se těší

Pracovníci OCHL

Foto

*- Fara ve Stráži nad Nisou,
nyní Domov sv. Anny*

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ 10. 8. 2008

DOMOV POKOJNÉHO STÁŘÍ – DOMOV SVATÉHO VAVŘINCE V CHRASTAVĚ

Švátek našeho patrona sv. Vavřince, je muž je zasvěcen i farní kostel v Chrastavě, jsme se rozhodli oslavit také dnem otevřených dveří.

Naším cílem bylo ukázat spoluobčanům města, co je v našem domově nového, jak tu naši klienti žijí, čím se baví i co je trápí.

Chtěli jsme se zájemcům také trochu pochlubit, jak se nám daří zlepšovat životní podmínky našim klientům. Šlo tedy o to, představit každému, kdo bude mít zájem, Domov pokojného stáří a jeho obyvatele.

Především jsme pozvali pana Ing. Michaela Canova, starostu města Chrastavy. Informaci o konání dne otevřených dveří jsme nechali vyhlásit místním rozhlasem. A hlavně, společně s klientkami domova jsme napekli koláče! Poznamenávám, že budto jsou naše klientky tak šikovné, nebo se tu projevil jako mocná podpora sv. Vavřince, ale spíše obojí: Jak jsme se později dozvěděli od hostů, kteří nás navštívili, i od farníků, pečivo jim zachutnalo.

Návštěvníci nebyli zklamáni ani tím, co v domově uviděli. Mohli si prohlédnout nově vymalovanou jídelnu a nový nábytek v ní. Díky sponzorům a dobrovolným pomocníkům se nám podařilo získat další polohovací lůžka pro klienty. A hostům jsme ukázali, kde a jak v nejbližší době postavíme zdvižnou plošinu, která umožní našim klientům pohodlně využívat obou podlaží bez namáhavého vystupování do schodů.

Město Chrastava ten den žilo velkou vavřineckou poutí s kolotoči, burty a zmrzlinou. Velmi rádi jsme proto v domově mohli uvítat mnoho návštěvníků. Během dne jsme dopoledne v domově přivítali také paní ředitelku Oblastní charity Liberec Ing. Janu Bárnětovou a za Radu OCH Liberec nás přišel navštívit pan Ing. Antonín Schauer.

Vyvrcholením pak bylo, když jsme společně s klienty domova usedli do lavic farního kostela. Administrátor P. Pavel Tomáš Genrt OFM v kázání vyzdvihl mravní vlastnosti sv. Vavřince i potřebu pomoci slabým

spolu s dalšími farníky ... Fantazii se meze nekladou, spíše to chce na začátku trpělivost a vytrvalost!

Na tento úmysl budu pamatovat, až se zase vydám na některá z římských míst, kde Pavel zanechal svou stopu: aby se Pavel stal vašim průvodcem života – nejen v neděli, ale v každodenních konkrétních momentech, jak k tomu vyzývá: „Napodobujte mne, jako já napodobuji Krista“ (1 Kor 11, 1).

Protože říjnová liturgie přinese v druhých čteních úryvky z Listu Filipánům a Soluňanům, dovoluji si jejich malou obměnou také skončit (třeba se vám budou – při jejich četbě v kostele – zdát jaksi „rodinnější“):

O nic nemějte starost! Předkládejte Bohu své potřeby v modlitbě – naplňte svůj život modlitbou za konkrétní osoby, věci a situace. Proste a děkujte za Boží požehnání. Svěřte svůj život Pánu a obnovujte svou víru, povzbuzujte se v ní navzájem, pak Boží pokoj, který převyšuje všechno pomýšlení, uchrání vaše srdce a vaše myšlenky v Kristu Ježíši, On vás povede, On vám dá slova a On bude žít mezi vámi.

Milí čtenáři, mějte zájem o všechno, co je pravdivé, co je čestné, co je spravedlivé,

co je nevinné, co je milé, co slouží dobré pověsti, a o každou zdatnost nebo činnost, která si zasluhuje chválu. Všimněte si druhých a jejich potřeb; oceňte to dobré, co konají vaši bližní. Mějte odvalu svědčit svým životem to, o čem slyšíte v kostele. Zastavte se nad Pavlovými listy a zkuste podle apoštolova vzoru žít svou vírou naplno a Bůh, dárce pokoje, bude s vámi.

Netrapte se tedy nyní nedostatkem kněží a věřících v kostele, či nepochopením od sousedů a příbuzných - ve spojení s Ježíšem prožijte těžké okamžiky odříkání. Přijímejte tak od Pána nadbytek i nedostatky. Neboť v NĚM můžete všechno, On je zdrojem veškeré síly.

Tak vaše víra bude účinná, láska obětavá a naděje v našeho Pána Ježíše vytrvalá. Právě od vás, apoštolů 21. století, se slovo Páně může rozšířit tam, kde ho ještě neslyšeli.

*Milost Pána Ježíše Krista buď s vámi!
Amen.*

*Novicka Dcer sv. Paula
Andrea (Hýblová z Liberce)*

Praktický dodatek:

Malý návod, v jakém sledu číst Pavlovy listy, aby čtenář nebyl hned odrazen náročnou teologií, naleznete na webu mých pražských spolusester: **www.svatypavel.paulinky.cz** (zde najdete i mnoho dalších materiálů, které se mohou hodit k osobnímu studiu, ale i k animaci setkání atd.). Existuje také virtuální společenství čtenářů na stránkách křesťanské mládeže [signalycz](http://signalypapavla.signalycz) (<http://signalypapavla.signalycz>). Zde jsou uvedeny i modlitby a různé komentáře či praktické rady a možnost vzájemného sdílení.

MANŽELSTVÍ

(12) JAKÉ JSOU NEDOSTATKY MANŽELSKÉHO SOUHLASU ZPŮSOBENÉ NEDOSTATEČNÝM POZNÁNÍM?

V předchozí části seriálu jsme některé příčiny neplatnosti manželství podrobně rozdělili. Podívejme se nyní na první skupinu těchto příčin, na nedostatky manželského souhlasu způsobené nedostatečným poznáním.

1. Nedostatek znalostí o manželství. Ke vzniku manželského souhlasu je nutné, aby

snoubenci věděli, že manželství je trvalé společenství mezi mužem a ženou, zaměřené k potomstvu, které vzniká na základě nějaké sexuální součinnosti. Znalosti těchto skutečností nemusejí být nijak detailní a po pubertě se předpokládají. Pokud se však prokáže opak, je manželství neplatné.

2. Dále činí manželství neplatným **omyl v osobě** druhého snoubence, tedy situace, kdy by se snoubenec zavázal manželským slibem jiné osobě než té, za kterou ji pokládal. K tomu v našich podmínkách prakticky nedochází, v úvahu připadá snad jen možnost záměny dvojčat, či nerozeznání nevěsty pod neprůhledným závojem ...

3. Omyl **ve vlastnostech osoby** činí manželství neplatným jen tehdy, byla-li tato vlastnost přímo a hlavně vyžadována; to, že byla takto vyžadována, se musí dostatečně prokázat. (Obecně tedy není důvodem neplatnosti manželství, když novomanžel zjistí, že manželka neumí pořádně vařit, ledaže by to přímo a hlavně – tedy před vším ostatním – požadoval. Tento „veselý“ příklad však nesmí zastínit jiné, závažné příčiny, které mohou do této kategorie spadat, např. neplodnost – ta, jak víme, obecně překážkou manželství není.)

4. Neplatně uzavírá manželství, kdo byl ohledně vlastnosti osoby oklamán **podvodem** za účelem dosažení souhlasu, když se podvod týká nějaké vlastnosti druhé osoby, a tato vlastnost může ze své povahy vážně narušit společenství manželského života. Všimněme si slovesa *může*; není tedy nutné, aby k takovému narušení již došlo. Jako příklady podvodného jednání lze uvést úmyslné zamlčení homosexuality, závažné choroby, zejména pohlavní, zamlčení závislosti na drogách, hracích automatech apod.

5. Omyl co do podstatných vlastností manželství, tj. co ohledně **jednoty, nerozlučitelnosti nebo svátostné důstojnosti** manželství činí manželský souhlas neplatným jen v případě, jestliže determinuje vůli k uzavření manželství. Pokud tedy snoubenec neovládá řádně látku katechismu o manželství, není to ještě důvodem neplatnosti manželství; důvodem neplatnosti manželství však může být např. přesvědčení snoubence, že katolické manželství není nerozlučitelné. Takové přesvědčení může vniknout např. zmatením

informací o rozvodech v jiných církvích; měla by mu zabránit řádná předmanželská příprava, za kterou odpovídá farář.

6. Kodex dále stanovuje: Vědomost nebo **domněnka o neplatnosti manželství** nevyučuje nutně manželský souhlas. Co toto ustanovení znamená? Může nastat situace, že někdo uzavírá manželství, ačkoliv si je jist nebo se domnívá, že toto manželství uzavírá neplatně, např. proto, že ví o nějaké překážce tohoto manželství. Pokud se potom ukazuje, že překážka ve skutečnosti neexistovala, je takto uzavřené manželství platné i přes onu faktickou nevědomost nebo pochybnost při uzavírání – dokud se neprokáže opak, totiž to, že překážka ve skutečnosti opravdu existovala.

7. Pro uzavření manželství jsou dále nezpůsobilí ti, kdo nemají **dostatečné užívání rozumu**; příčinou může být psychická nemoc, ale také působení návykových látek, šokový stav apod.

8. Nezpůsobilí k uzavření manželství jsou rovněž ti, kdo mají **závažnou poruchu soudnosti** ohledně podstatných manželských práv a povinností. Poruchu soudnosti může způsobit závažná citová nezralost, poruchy osobnosti, nezvladatelně vášně, nesprávná výchova. Poruchou soudnosti ovšem není „neuvážené manželství“ („já byl tak zamilovanej, že jsem se hned oženil, a teď toho lituju ...“); proto samo o sobě není ani příčinou neplatnosti manželství.

Jan Voženílek

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (5)

Jak bylo již v předchozích příspěvcích několikrát zmíněno, všechno úsilí docílit nejvyšší možné kvality liturgického zpěvu a hudby a tuto úroveň závazně „zakonservovat“, se vždy znovu a znovu střetávalo s opačnými snahami o aktualizaci a modernizaci hudebního výrazu. Tak i tridentská reforma se vlekla a v původním duchu koncilních ustanovení nakonec nebyla realizována. Až počátkem 17. století oficiální papežská Medicejská tiskárna zahájila přípravné práce na revizi a vydání nového Graduálu. Představy lidí pověřených revizí však už byly ovlivněny tehdejšími představami o liturgické hudbě a mýjely se s palestrinovskou reformou. Po schválení

KDYŽ SE ŘEKNE „DUCHOVNÍ OBNOVA ...“ ANEB MALÉ OHLÉDNUTÍ

Bůh touží po tom, abychom byli šťastní, dokázali Jeho lásku přijímat a předávat dál. Jenže ono to vždycky není tak snadné ... I když chceme, mnoho věcí nám brání – mohou to být i různá zranění a prožitá situace, které si dnes třeba již neuvědomujeme.

„Bůh stvořil člověka jako svůj obraz, jak obraz Boží ho stvořil. ...“ (Gn 1, 27) .

A my se sami postupně vzdalujeme ... Potřebujeme setkání s Bohem aby v nás On sám „opravil, co je porušené“.

Potřebujeme se zastavit a ztišit, dát v sobě Bohu prostor, nechat v sobě Jeho obraz zazářit.

Potřebujeme nechat Jeho světlo dopadnout do problémů, s nimiž se potýkáme, odevzdat mu je a nechat se obdarovat ... Čím? Schopností dívat se na život Ježíšovýmá očima.

Jednu z možností nabízejí duchovní obnovy.

Dospělí se mohou zabývat konkrétními tématy ze života a současně mají čas si vše promyslet, promluvit si o pochybnostech a otázkách, předložit je Bohu v modlitbě, adoraci.

Boží odpovědí může být to, že se změní situace nebo pohled na ni – nebo se může i zdát, jako by Bůh neslyšel.

Bůh slyší ♥ Jen Jeho řeč je jemnější a možná v nás jsou překážky, které zabraňují jí slyšet ...

Ale to už je náplní jednotlivých setkání, na které vás tímto srdečně zvou.

V příštím čísle Obrázku najdete časový program i to, co si představit pod pojmem VNITŘNÍ UZDRAVENÍ.

Obnovy pro děti přinášejí příležitost zažít společenství, kde je víra v Boha něčím krásným, kde mohou načerpat vnitřní sílu k tomu, aby zůstaly pevné v situacích, kdy je (i ve školách) víra znevažována.

To je možné jen na základě osobní zkušenosti.

Pomocí prožitkových a komunikačních her si mohou samy vyzkoušet, co znamená ono biblické

„Jak chcete, aby lidé dělali vám, tak i vy dělejte jim“ (Lk 6.31) a

„Cokoliv jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratrů, pro mne jste udělali“ (Mt 25.40)

a tím snáze je pochopit a přijmout do života. V prostředí modlitby pak můžeme nedostatky a bolesti předložit Bohu a přijmout Jeho pomoc a lásku.

Na závěr pár „technických“ údajů :

Dominikánský klášter v Jablonném v Podještědí poskytuje velmi dobré, „rodinné“ podmínky. K dispozici je šest pokojů, tím je dán i možný počet účastníků. V takovémto menším společenství každý snadno najde prostor pro sdílení, duchovní rozhovor a modlitbu.

Tímto moc děkuji bratrům dominikánům, zvláště P. Česlavovi za péči o duše a též paní Janě za vzornou péči o žaludky; těším se na další spolupráci.

Dana Glaserová

DEN CHARITY DEN SVATÉHO VINCENCE

Oblastní charita
Liberec zve na 25. –
27. 9. 2008 všechny
zájemce k oslavě Dne
charity, spojeného
s oslavou památky
sv. Vincence z Paula, kněze.

Program:

25. 9. od 9.30 h – návštěva 1. místopředsedy vlády České republiky, ministra pro místní rozvoj a předsedy KDU-ČSL, pana Jiřího Čunka

Místo: Domov pro matky s dětmi v tísni – Domov sv. Anny, Majerova 160, 463 03 Stráž nad Nisou

26. 9. od 10.00 h – oslavy znovuotevření Domova pro matky s dětmi – Domova sv. Anny

Místo: Domov pro matky s dětmi v tísni – Domov sv. Anny
Majerova 160
463 03 Stráž nad Nisou

přijata na říšském sněmu v červnu 1530 většinou říšských knížat a měst. Byl to do značné míry kompromisní dokument, nezmiňoval například protestanty nejvíce napadané odpustky, papežský primát ani nauku o očistci. S postupným vyhrocováním situace se radikalizovala i tato původní konfese, po polovině 16. století se stále více blížila názorům Kalvína a Zwingliho.

² **Agenda** je tvar gerundiva latinského slovesa ago, agere – dělat. V doslovném překladu tedy agenda znamená „to, co má být uděláno“. V našem případě tento výraz označuje protestantskou bohoslužebnou příručku, vlastně jakýsi návod, jak vést obřady. V 16. století těchto agend existovala u protestantů celá řada a byly mezi nimi značné rozdíly, jisté tendence k sjednocení bohoslužebného pořádku se projeví až v průběhu 19. století.

³ Tyto **synody** bychom mohli volně přirovnat k dnešním vikariátním konferencím. Scházeli se na nich duchovní správci z celého redernského panství, často byli zváni také pastory z okolí, například ze žitavského okrsku (první synody 16. listopadu 1584 se zúčastnil například i učený magistr Johann Vogel ze Žitavy). Nejčastěji se řešily věroučné otázky, nicméně byli tu například zkoušení i nově ustavení duchovní. Podklady k synodám zajišťovaly tiskárny ve Wittenbergu, Žitavě a Zhořelci.

⁴ **Superintendent** by byla funkce v dnešní době zhruba srovnatelná s posicí okrskového vikáře. Nejenže byl formálním představeným pastorů ve svém správním obvodu, ale na tomto území dohlížel i na všechny školy – každý půlrok se konaly zkoušky žáků. Frýdlantskému superintendantovi nepodléhaly z nám známého okolí pouze farní stanice v Bílém Kostele, Chrastavě, Hrádku nad Nisou, Václavicích, Kryštofově Údolí a Dlouhém Mostě, ani jedna z nich totiž nenáležela do redernského panství.

⁵ Nüssler se narodil ve Frýdlantě jako syn obchodníka a městského rychtáře Hanse Martina Nüsslera. V roce 1576 se s bratrem Johannem zapsal na universitu ve Frankfurtu nad Odrou. Teologii nicméně absolvoval ve Wittenbergu, kde v březnu 1589 získal titul magistra. Od

roku 1586 působil jako diakon ve Frýdlantě, od 29. září 1588 byl farářem a superintendantem ve Frýdlantě. Ve slezské Boleslavi zemřel 14. prosince 1616.

⁶ Triebel je dnešní polská vesnice Trzebiel, kterou byste našli nedaleko dnešních polsko-německých hranic. Leží zhruba 40 km jihovýchodně od německé Chotěbuzi a zhruba 100 km na sever od Liberce.

⁷ 9. září 1610 koupil Heisch od Christophu Ullmanna za 144 kop pole, 10. dubna 1612 za 168 kop pole na Hanychovské cestě od Christophu Völkela, 14. srpna 1612 od téhož Völkela za 180 kop pole na stejné cestě, 14. dubna 1620 od Hanse Möllera za 225 kop pole a stodolu. Naopak jako prodávající vystupoval Heisch v případě stodoly se zahradou Georgu Zachersovi za 32 kop 24. května 1612, a Hansem Volkesem opuštěného domu Hansi Langerovi za 23 kop 17. února 1621.

⁸ Archivních materiálů k průběhu stavby nového kostela je tolik a jsou natolik zajímavé, že by si myslím zasloužily samostatný článek či spíše drobnější seriál.

⁹ Stavba samotná započala již 17. června 1579, a sice hloubením základů v prostoru starého hřbitova.

¹⁰ První fázi stavby do roku 1582 vedl mistr zednický Georg Leypold ze Zawidova. Po čtyřleté přestávce, zaviněné nedostatkem finančních prostředků, dokončil dílo v roce 1587 pruský stavitel Marcus Spazio de Lanzio.

¹¹ Ullrich (1525 – 1588) je vynikající osobnost libereckých dějin. Během svého hejtmanského úřadování v letech 1555 – 1588 kromě jiného daroval Liberci svoji sladovnu, opatřil mu právo vařit pivo a v roce 1577 mu pomohl k zisku tržního privilegia – tímto aktem císaře Rudolfa II. byl Liberec s konečnou platností povýšen mezi města.

¹² Ó časy, ó mravy! Slavný Ciceronův povzdech nad zkaženými poměry ani po dvou tisíciletích neztratil nic ze své aktuálnosti. Ba naopak, bohužel se zdá, že jej rozumně uvažující člověk začínajícího třetího milénia bude muset oprášit a trvale zařadit do svého slovníku.

(pokračování příště)

Petr Kozojed

papežskou komisí byl výsledek práce revizorů r. 1614 vytištěn ve zmíněné Medicejské tiskárně – odtud název **medicejské vydání**. Připravené schvalovací breve¹ papeže Pavla V. (* 17. 9. 1552 Řím, vl. jm. Camillo Borghese – † 28. 1. 1621 Řím, pontifikát 1605 – 1621), které toto vydání mělo doporučit, nakonec bylo staženo, takže medicejský Graduál zůstal neoficiálním tiskem. Vlivem mizející znalosti původní interpretace a také za změných uměleckých měřítek se dále prohlubuje úpadek gregoriánského chorálu. Pokračují pokusy o tvorbu chorálních melodií, avšak podle soudobého vkusu a pravidel, která nemají s chorálem již nic společného. Když už toho „hudlaření“, řečeno slovy svatovítského kapelníka Jana Nepomuka Škroupa (* 1811 – † 1892), je příliš, přichází nový ozdravný impuls. Ve druhé polovině 19. stol. se reptání na neudržitelnou hudební praxi mění v čin. Je jím tzv. **řezenská reforma chrámové hudby**, v jejímž čele stojí kněz řezenské diecése, Franz Xaver Witt (* 1834 – † 1888). Zakládá **Allgemeiner Cäcilienverein** (Všeobecný Cecilský spolek), pojmenovaný po patronce hudebníků, který se pouští do odstraňování nepatřičných dobových nánosů zakrývajících jádro liturgické hudby. Byla znovu vydána medicejská edice Graduálu, vycházející z mylného předpokladu, že jejím redaktorem byl sám Palestrina. Toto nové vydání již obdrželo schválení papeže bl. Pia IX. (* 13. 3. 1792 Senigallia v Anconě v Itálii, vl. jm. Giovanni Maria Mastai-Ferretti – † 7. 2. 1878 Řím, pontifikát 1846 – 1878). Pochopitelně – odborný výzkum gregoriánského chorálu byl tehdy v počátcích a tak nutně docházelo i při této bohužel snaze k omylům, slepým uličkám a občas dokonce k devastaci uměleckého dědictví doby baroka, v tomto případě zejména varhan s barokní dispozicí.

Řezenští reformisté nebyli jediní, kdo byli nespokojeni s tehdejší úrovní „pseudogregoriánského“ chorálu. Ve slavném francouzském benediktinském klášteře sv. Petra v **Solesmes** tou dobou tamní mniši již pilně bádali a putovali k pramenům. Stojí za to zmínit se o tomto záměru rekonstrukce gregoriánského chorálu, i o historii kláštera a zejména o lidech, kteří celý obrovitý projekt odstartovali, a dále v něm pokračují.

Podnět k paleografickému² bádání dal představený kláštera Dom **Prosper Guéranger** (* 4. 4. 1805 Sablé-sur-Sarthe – † 30. 2. 1875 Solesmes u Sablé, v departmentu Sarthe v sz Francii). Tento klášter benediktinů založený roku 1010, byl za Velké francouzské revoluce (1790) zrušen. Roku 1832 zpustlé objekty díky soukromým darům koupil zmíněný mnich Guéranger, který před tím působil jako farář v Paříži. V Solesmes obnovil znovu řeholní život benediktinů. Roku 1837 byl klášter opět povýšen na opatství a Guéranger se stal jeho prvním opatem a zároveň generálním superior³ benediktinů pro celou Francii. Členové solesmeské řádové komunity, mezi nimi na prvním místě Dom **Joseph Pothier** (* 7. 12. 1835 Bouzémont, Francie – † 8. 12. 1923 Conques, Belgie) liturgik a učenec, „rekonstruovali“ gregoriánský zpěv. Pothier jako první výsledek bádání vydal r. 1883 Graduál respektující dosaženou úroveň výzkumu. Solesmesští mniši prošli archivy téměř celé Evropy a prozkoumali všechny dostupné manuskripty⁴. Tehdy už byla k dispozici fotografie, bylo tedy možno pořídit faksimile⁵ a následně i kritická vydání rukopisů s odbornými studii. Klášter v Solesmes, který byl za francouzské „kulturní“ revoluce (po porážce Francie Pruskem r. 1871) r. 1902 znovu zrušen a

posléze opět obnoven, měl a dále má ve svých zdech další významné badatele v oboru, např. nejbližšího spolupracovníka Pothiera, Dom **André Mocquereau** (* 6. 6. 1849 La Tessoualle, Francie – † 18. 1. 1930 Solesmes, Francie), který od r. 1889 vydával slavnou edici **Paléographie musicale** a dále Dom **Eugène Cardina** (* 11. 4. 1905 Courseulles-sur-Mer, Francie – † 24. 1. 1988 Solesmes, Francie). Cardine přišel do Solesmes r. 1928 a v letech 1952 – 1984 působil jako profesor Pontifikálního Institutu posvátné hudby v Římě. Posledně jmenovaný má pro obnovu gregoriánského chorálu význam srovnatelný se jménem obnovitele solesmeského kláštera Dom Guérangera a dovršitelem první fáze komplexního výzkumu chorálu Dom Pothiera, jak o tom bude zmínka dále.

Pro další osud gregoriánského chorálu se stalo mezníkem datum 22. listopadu 1903, kdy tehdejší papež, sv. **Pius X.** (* 2. 6. 1835 Riese u Benátek, vl. jm. Giuseppe Sarto – † 20. 8. 1914 Řím, pontifikát 1903 – 1914; portrét tohoto velikána 20. století jsme přinesli v roč. 4, č. 2, 24. 12. 2005 na s. 19) vydal dnes již proslulé **Motu Proprio**⁶ o posvátné hudbě. Dokument respektuje ceciliánskou reformu a nejvýše hodnotí gregoriánský chorál. Jeho de facto puristický a nekompromisní přístup významně urychlil vydávání dalších chorálních liturgických knih – **Kyriale**⁷ seu **ordinarium missae** (1905), **Graduale**⁸ *sacrosanctae romanae ecclesiae* (1908), **Antiphonale**⁹ *sacrosanctae romanae ecclesiae* (1912) – zejména však znamenal od dob Tridentského koncilu výrazné obrácení pozornosti církve k původním „čistým“ chorálním formám a jejich všudypřítomné existenci v rámci římské liturgie.

Papež jmenoval komisi pro vydávání opravených bohoslužebných textů s chorálem, ve které se sešli tehdejší špičkoví odborníci v badání o chorálu (Mocquereau, Wagner, Gastoué, Respighi aj.). Ani zaujetí pro posvátné věci ovšem z několika lidí neudělá jednomyslně pracující tým a tak pro neshody mezi členy komise ji papež nakonec r. 1913 zrušil a jmenoval jediného editora, nám již známého **Dom Pothiera**. Ten završil jeden z největších projektů v moderních dějinách chorálu monumentální faksimilovou edicí chorálních pramenů s názvem **Paléographie Musicale** (19 svazků, které vyšly v rozmezí let 1889 – 1958).

Do r. 1912 vyšly všechny potřebné bohoslužebné knihy v edici, již se říká podle místa vydání vatikánská – **editio vaticana**, nebo také typická – **editio typica**. Taková vydání pak sloužila jako vzory pro ostatní vydání, tzv. **iuxta typicam** – podle typického.

Výzkumné práce, nyní už nejen v solesmeské komunitě, pochopitelně stále pokračují. Na rozdíl od jejich prapůvodního zaměření na badání v oblasti hudební paleografie se v druhé polovině 20. století přesouvá – v čele se zmíněným Domem Eugène Cardinem – akcent na studium **chorální semiotiky**¹⁰, tedy odhalování (rytmických) interpretačních detailů především raných neumatických rukopisů. Srozumitelněji řečeno – cílem tohoto postupu je najít smysl různorodosti neum, tj. co vedlo písaře k použití právě tohoto znaku a ne jiného. Cardine, tento bývalý regenschori, klavírista a varhaník se zabýval systematickým studiem nejstarších rukopisů. Teprve tím bylo možné dokázat, že přednes gregoriánského chorálu se odvíjí od přirozené deklamace latinské věty. Stal se tak zakladatelem nového vědního oboru – gregoriánské semiologie. Roku 1968 vydal základní dílo, **Semiologia Gregoriana**, ve kterém

abych tu získal důkladnější znalosti svatých písem. Ve Wittenbergu jsem pobyl jeden rok, pak mě urozený pán Melchior z Redernu povolal jako pastora do slezského Liberce (Reichenberg silesiae). Ve Wittenbergu jsem byl k církevní službě zmocněn obřadem veřejné ordinace 9. února 1572.“ Tolik tedy vylíčení životního běhu Andrease Heische ze zdroje jistě nejdůvěryhodnějšího, totiž od nového libereckého pastora osobně. O jeho krocích na poli vlastní duchovní správy mnoho nevíme, ostatně tyto záležitosti se dají těžko vyčíslit, změřit či zvážit. Soudobé kronikáře vždy více zajímal svět pozemský, se svými všedními radostmi a strastmi. A tady patří mezi nejpřednější a nejlépe zdokumentované oblasti majetkových transakcí, přesněji movitost a podnikavost představitelů tehdejšího veřejného života. Pastor Heisch byl disponován velice slušně, nechyběly mu ani peníze ani ekonomický duch. Řekneme-li, že byl dosti zámožný, bude to znít příliš obecně a nevystihneme tak skutečnou podstatu. Proto si zrekapitulujeme alespoň hlavní nákupy, prodeje a převody podniknuté Heischem za dlouhou dobu působení na liberecké faře. Tak 13. dubna 1593 zakoupil pastor od Mertena Schmiedena statek v Růžodolu za 325 kop grošů a tentýž objekt prodal v říjnu 1602 Jakobu Tallowitzovi již za 505 kop. Nuže, není to nejzřejmější doklad o Heischově zakotvenosti v reálném světě a o jeho hospodářských schopnostech? 25. října 1598 zakoupil od svého zetě Joachima Jakobitze dům s pivovarem, a zařadil se tak mezi elitní skupinu právovárečných měšťanů. Další akvizice, prodeje i nákupy, na počátku 17. století byly zacíleny spíše na zemědělskou půdu.⁷ Abych předešel případným nejasnostem, zdůrazňuji, že tyto aktivity konal Heisch jako soukromník, neměly nic společného se zádušním majetkem ani s jeho duchovní službou.

Za Heischovy éry se podařilo rovněž vybudovat nový farní kostel, znovu zasvěcený svatému Antonínu poustevníku, který prakticky v nezměněném stavu zůstal až do rozsáhlé přestavby v 80. letech 19. století. Není možné tu líčit podrobně postup stavebních prací, jakkoli by to bylo zajímavé, i vzhledem k praktikám některých dnešních stavebních společností.⁸ Základní kámen

k novostavbě položili 17. září 1579, po bohoslužbě za zdárné dokončení díla, pastor Heisch, městský hejtman Joachim Ullrich z Rosenfeldu, purkmistr Hans Hänisch, městský písař a zároveň učitel Balthasar Habergeist von Greifenberg, městský rychtář Aaron Ullrich, ostatní městští úředníci a obecní starší.⁹ Třebaže hrubá stavba byla hotova již na sklonku roku 1581, definitivní dokončení díla se mohlo oslavit až koncem listopadu 1587.¹⁰ Nový kostel stál na dnešním místě, uprostřed hřbitova, tehdy to však bylo na samém okraji města. V roce 1589 městští radní rozhodli o rozšíření samotného hřbitova, pozemky k tomu vykoupili od Hanse Henische. To však zdaleka nebyla jediná realizace, velkou zásluhu na čilém stavebním ruchu měl agilní městský hejtman Joachim Ullrich z Rosenfeldu.¹¹ V roce 1578 dělníci zbudovali nedaleko farního chrámu novou školu a novou faru, finanční krytí zajistil prodej části městských lesů.

Abych však trochu odlehčil dosti vážné povídání a zároveň dal nahlédnout do všedního života liberecké farnosti, přidávám velice zajímavou a pro dnešní dobu možná inspirativní událost. V roce 1595 neváhala městská rada obětovat několik grošů, aby pořídila kostelníkovi bič. Toto pro chrámového služebníka netradiční náčiní mělo být užíváno k vymrskání zatoulaných psů z kostela. Řeknete si možná: O tempora! O mores!¹² Inu, v 16. století si Liberečané svého kostela vážili a jistě s hrůzou domýšleli, co by mohl zatoulaný a pravidel liturgie neznalý psík v posvátném prostoru natropit za škody.

V příštím pokračování navštívíme libereckou faru na přelomu 16. a 17. století, povíme si něco o služebním zaopatření pastora Heische i o jeho rozvětvené rodině, připomeneme si zavedení postu kaplana jako trvalého pomocníka faráře v duchovní správě. Zaměříme se na rozsáhlou mecenášskou činnost Melchiora a zejména Kateřiny z Redernu a realizované stavby církevního charakteru po roce 1600.

¹ **Augsburgskou konfesi, Confessio Augustana**, zpracoval blízký Lutherův spolupracovník **Filip Melancthon**. Via facti byla

<i>pondělí</i>	
P. Lukáš Bradna OFM	
4. – 5. tř.	14.45 – 15.30
katechese pro dospělé	19.00
<i>úterý</i>	
Jan Voženílek	
6. – 8., popř. 9. tř.	15.30 – 16.30
<i>středa</i>	
P. Lukáš Bradna OFM	
setkání maminek	9.30
1. – 3. tř.	15.45 – 16.30
<i>pátek</i>	
společensví mládeže	18.30

Farnost Ruprechtice

<i>úterý</i>	
Dana Glaserová	
1.– 2. tř., děti, které se nebudou letos připravovat k 1. sv. přijímání	15.00
příprava k 1. sv. přijímání	16.00
3. – 4. (5.) tř.	17.00
příprava k bířmování	19.00
<i>čtvrtek</i>	
5.– 6. (7.) tř.	16.00
společensví – Písmo sv., modlitba (1 × za 14 dní)	18.00

duchovní správci

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (8)

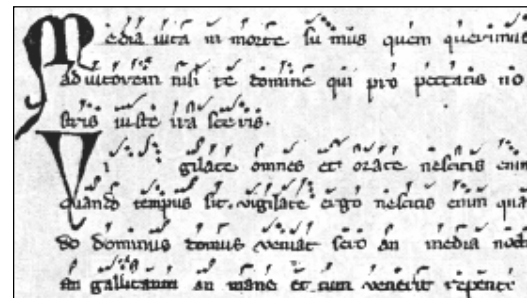
Toto pokračování bude nutno kvůli narůstajícímu počtu pramenů rozčlenit pro větší přehlednost do tří samostatných kategorií. Aby bylo možno postihnout duchovní život na Liberecku v relativní úplnosti, zaměříme svou pozornost na náboženskou politiku zdejší vrchnosti, pánů z Redernu. Zajímat nás pochopitelně bude osobnost soudobého správce liberecké fary, magistra Andrease Heische, jeho původ, vzdělání i majetkové zázemí. V neposlední řadě se podíváme na Liberec perspektivou rozsáhlé novostavby farního kostela i jiných drobnějších stavebních realizací.

Znovu musím zdůraznit, že na náboženský život v jednotlivých oblastech Čech měla největší a rozhodující vliv místní šlechta. Naproti tomu autorita pražského arcibiskupa a metropolitní kapituly se fakticky omezovala pouze na vlastní arcibiskupské statky a jin-

de se mohla uplatnit spíše teoreticky. Liberečtí patronátní páni z Redernu byli jako původem slezský rod horlivými přívrženci luteránství a na svých državách ho také prosazovali a podporovali. Za teoretickou základnu jim posloužila tzv. augsburgská konfese, jednoznačně vymezující věrouku Lutherova učení.¹ V roce 1583 vydal Melchior z Redernu jako závazný dokument pro všechny své poddané tzv. **Kirchenordnung**, tedy ve volném překladu základní církevní zřízení. Není důvodu tu rozebírat celý jeho text, základní myšlenkou byla centralizace a byrokratizace řízení jednotlivých tzv. **farních stanic**, tedy dřívějších katolických farností. Jako základní východisko pro bohoslužby měla sloužit tzv. **saská agenda**.² Od roku 1584 se ve Frýdlantě konávaly dvakrát ročně, obvykle na jaře a na podzim, **synody** či **konventy**.³ Těchto shromáždění se účastnil sám Redern a nabádal duchovní, „že by měli ovšem v bázni Boží jim svěřené věřící, mé milé poddané, nadschnout zdravou vírou a dobrým příkladem.“ Konečně v roce 1588 byla dovršena církevní struktura redernských panství vytvořením tzv. **superintendentury**⁴ se sídlem ve Frýdlantě. Prvním superintendantem a takto představeným všech pastorů v oblasti se stal magistr Martin Nüssler.⁵ Tento nepochybně zajímavý muž zastával svůj post až do roku 1609, kdy odešel z Frýdlantu a stal se prvním kazatelem ve slezské Boleslavi.

Pro nás nejdůležitější osobností je samotný liberecký pastor, magistr **Andreas Heisch**. Je třeba na úvod poznamenat, že jeho 53 let služby z něj činí nejdéle sloužícího duchovního správce v celých dlouhých dějinách místní církve. Za této doby se událo mnohé, Liberec se zařadil mezi důležitá sídla v severočeském regionu. Byl vybudován nový farní kostel a mimo jiné také prvně doložena pozice kaplana jako výpomocného duchovního ve farnosti.

Heisch se narodil v roce 1541 v Triebelu⁶ nedaleko Forstu v Dolní Lužici. Jako učený muž nás se svým životopisem jistě nejlépe seznámí sám. „První základy zbožnosti a učenosti jsem získal v otcovském městě a ve Freibergu. Potom jsem šest let vedl školu ve svém rodišti, až jsem konečně, unaven starostmi školní služby, na toto místo resignoval a vypravil se do Wittenbergu,

shrnul výsledky své práce. Za motto této práce bychom mohli považovat jeho výrok: „V samém základu neumatického systému se projevuje snaha vyjádřit melodii pohybem a ten pak přenést na pergamen. Neuma je totiž zapsaný pohyb.“

Jedním z dalších pozoruhodných a hmatatelných výsledků bádání v tomto oboru byla mimo jiné v roce 1974 jakási srovnávací edice římského Graduálu. **Graduale Triplex**, již svým názvem napovídá, že notový zápis probíhá paralelně ve třech úrovních, a to jak v klasické „římské kvadratě“¹¹, tak ve dvou srovnávacích *neumatických* zápisech. Následující rok vydala papežská oficiální tiskárna Typographia Vaticana **Graduale simplex**, sbírku jednoduchých proprií a ordinarií¹² připůsobených pro mešní liturgii, aby se učinilo zadosť požadavku čl. 117 SC (sacro-sanctum Concilium – viz dále). Toto vydání je posledním oficiálním – **vaticana typica**, protože papežská tiskárna údajně přestala vydávat latinské liturgické zpěvy a Gregoriánský chorál nyní vychází pouze v solesmeských vydáních.

Toto zaměření solesmeského badatelského úsilí je výzvou pro praktické interpretační ověřování jeho výsledků, ale zároveň i pro rozvoj dalších „konkurenčních“ badatelských škol.

V těch dobách proběhl 2. vatikánský koncil, který k této věci vydal dokumenty, jako je konstituce SACROSANCTUM CONCILIUM: „Užívání latinského jazyka ať je zachováno v latinských ritech.“ (SC III/36). „Národnímu jazyku se může poskytnout vhodné místo ve mších za účasti lidu ... Je však třeba dbát na to, aby věřící dovedli části mešního řádu pro ně určené recitovat, nebo zpívat také latinsky.“ (SC III/54). Instrukce MUSICAM SACRAM dodává, že se o to mají: „... postarat duchovní správcové.“ (MS 47). A dále: „Církev uznává Gregoriánský chorál za vlastní

zpěv římské církve. Ať se mu tedy při liturgických úkonech dává přednost.“ (SC VI/116). Tyto materiály sice pokračují v intencích předchozích koncilů a papežských dokumentů ve věci církevního zpěvu, avšak jejich provádění není důsledné a je v podstatě ponecháno na vůli, zejména v našich podmínkách však spíše nevíli představitelů katolických diecézí. Zavedení národních jazyků vedlo logicky k ústupu latinské liturgie, k oslabení zájmu o gregoriánský chorál, který je s latinským jazykem, jak už bylo mnohokrát řečeno, bytostně spjat.

¹ **Breve** (lat.) – papežský dokument, listina sepsaná stručnou, méně slavnostní formou.

² **Paleografický/paleografie** (řec.) – věda o vývoji písma a starých textů.

³ **Superior** (lat.) – představený v některé řeholi nebo semináři.

⁴ **Manuscriptum** (lat.) – rukou psaný, rukopis.

⁵ **Facsimile** (lat. slož.) – věrná kopie, otisk.

⁶ **Motu Proprio** (lat.) – „z vlastního rozhodnutí“, druh papežského výnosu.

⁷ **Kyriale** (pův.řec.) – výňatek z Graduálu; liturgická kniha před 2. vatikánským koncillem.

⁸ **Graduale** (lat.) – liturgická kniha mešních zpěvů.

⁹ **Antiphonale** (lat.) – antifonář, liturgická kniha mešních zpěvů (cantus alternus – střídavý zpěv).

¹⁰ **Sémiotika/semiologie** – nauka o charakteristických znacích v určitém oboru, v tomto případě zkoumání GCH pro účely autentické interpretace.

¹¹ **Nota quadrata** (lat.) – tvar noty (kvadrata – čtverec), ve které byla zapisována melodie GCH od 11. stol – viz 2. díl o GCH a příloženou ukázkou.

¹² **propria, ordinaria** – viz 2. díl o GCH.

Pavel Kozojed

Foto

- Prosper Guéranger

- André Mocquereau

- Klášter v Solesmes dnes

- První strana z KYRIALE

vaticánské edice

- „Cantatorium“ s neumami

ze St. Gallen z 9. stol.

ROK SVATÉHO PAVLA (4)

ALFRED FUCHS O SV. PAVLOVI

Kdo byl svatý Pavel? Narodil se v Tarsu v Kilikii. Původem byl Žid. V jeho otcovském domě se mluvilo aramejsky. Studoval židovský zákon u Gamaliela staršího v Jerusalemě a znal dobře hebrejské písemnictví. Neméně dobře bylo mu však známo písemnictví helénistické. Mluví stejně dobře hebrejsky jako řecky. Již jeho otec měl římské právo občanské. Tato okolnost, že mohl o sobě hrdě prohlášovat „Civis Romanum sum!“ byla velmi významná v jeho životě. Žil na přelomu dvou kulturních epoch. Staré helénství dožívalo v rafinované úpadkové filosofii v nekonečných chytrých diskusích, jimž však chyběla vůdčí jednotící myšlenka a vedení světa ujal se Řím, právnícky a vojensky skvěle zorganizovaný. Ale i národy barbarské počínaly již ovlivňovat a rozkládati svět antického řádu. Pavel-Šavel, Říman, Řek, Žid zapůsobil na všechny tři tyto světy. Dovedl vykládati křesťanství tak, že mu porozuměli talmudicky vzdělaní Židé i novoplatonicky orientovaní Řekové. Dovedl proti vnější moci římského státu, jež světu tolik imponovala, výmluvně líčiti slávu Boží, založenou na pokladech, kterých moli nežerou a zloději nekradou.

Všecky základní pojmy, s nimiž křesťanství operuje, jsou v epištolách Pavlových: milost, oběť, hřích, Nový zákon, jenž ruší řád starý. Tyto pojmy jsou formulovány s dialektikou talmudistů, s právníkou přesností Římana, s filosofickou spekulativností Řeka a s láskou křesťana v epištolách Pavlových.

Pavlův život po jeho obrácení jest jediným dobrodružstvím, jediným nebezpečstvím, jedinou obětí pro Krista. Nejdříve odebral se do Damašku. Odtud do arabské pouště. Poušť a samota byla první školou jeho apoštolátu. Pak teprve plní příkaz „Jdouce, učte všechny národy.“ Mimovolně se tážeme, co by byl asi dělal člověk jeho formátu dnes. Ve své stati o svatém Pavlovi, obsažené ve sbírce „Menschen und Heilige“ (Mohr, Freiburg 1930) praví Sigismund Weitz: „Co by byl říkal a co by byl podnikal Pavel, kdyby byl měl k dispozici dopravní prostředky naší doby? Pracně krácel po svých cestách. Chtěli se dostat do Malé Asie, musil překročit Taurus. To byla horská cesta v pravém slova smyslu a nad to pouť tehdy velmi nebezpeč-

ná. Sám později vylíčil nebezpečství svých mnoha cest a jejich obtíží. Jest těžko říci, co pro něho bylo spojeno s větším nebezpečím, zda pouť po zemi nebo cesty po moři.“

V druhé epištole ke Korintským čteme: „Od Židů pětkrát čtyřiceti ran bez jedné trpěl jsem. Třikrát metlami mrskán jsem, jednou jsem byl kamenován, třikrát jsem na moři tonul, ve dne i v noci v hlubokosti byl jsem, na cestách často v nebezpečství, na řekách v nebezpečství od loďů, v nebezpečství od svého pokolení, v nebezpečství od pohanů, v nebezpečství ve městě, v nebezpečství na poušti, v nebezpečství na moři, v nebezpečství mezi falešnými bratřími. V práci a v ustání, v bděních často, v hladu, v žízni, v postech častokrát, na zimě a v nahotě. Kromě toho, co zevnitř jest, to což na každý den povstává proti mně, totiž péče o všechny sbory (křesťanské). Kdo umdlévá, abych já nemdlel? Kdo se uráží, abych já se nepohoršoval? Jestliže se mám chlubit, neduhy svými se chlubit budu. Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, který jest požehnaný na věky, ví, že nelžu. V Damašku hejtman lidu Aréty krále ostríhal města Damašku, chtěje mne do vězení vzíti. Ale oknem puštěn jsem v noci přes zeď i ušel jsem rukou jeho. Ale chlubit se mi není dobré“ (2 Kor 11, 24 – 12, 1).

Toto všecko Pavel vytrpěl ještě dříve, než vykonal svou velikou cestu z Cesaree do Říma, kdy se s ním ztroskotala loď. Jeho líčení této plavby je tak odborné, že ještě dnes jest podkladem bádání o realitách tehdejší doby. Šlo mu o to, aby evangelisoval co největší část římské říše, aby se dostal tam, kde dosud žádný apoštol nebyl. Byl v Palestině, v Syrii, v Galacii, v Malé Asii, v Makedonii, v Irsku (*dnes překládáme „v Ilýrii“*), v Řecku a pravděpodobně putoval z Říma až do Španělska. Kolik jazyků si asi osvojil a jak byl výmluvný! V Efesu jeho kázání způsobilo, že lidé přestali kupovat amulety bohyně Diany. V divadle bylo proti němu protestováno a hájil se veřejně.

Láska Kristova činila jej neúnavným. Jest znám výrok biskupa Kettelera, že kdyby žil svatý Pavel dnes, byl by asi Kristovým žurnalistou. Snad. Ale byl by vedle novin používal jistě všech dopravních prostředků, po všech velkoměstech by byl cestoval, živým slovem,

Mexiko, 1 953 162 km², podle sčítání v roce 2000 97 483 000 obyvatel, z toho 90,4 % katolíků, více než polovina z nich chodí jednou týdně do kostela, 5,2 % protestantů, 3,5 % ateisté a bez vyznání. Právě se jedná o povolení potratů v této zemi.

Filipíny, 300 000 km², podle sčítání v roce 2000 76 504 000 obyvatel, z toho 81 % katolíků, mnoho z nich působí v ekumenickém charismatickém hnutí, 11 % nezávislé křesťanské církve, 2 % protestantů, 5 % muslimů.

Poznámka 3

Wikipedia, the free encyclopedia. en.wikipedia.org/wiki Christianity in the United States. Demographics of Brasil. Demographics of the Philippines Demographics of the United States. Evangelicalism. Religion in the Netherlands. Religion in the Philippines. Religion in the United States. Roman Catholicism in Brasil. **Wikipedia. Die freie Enzyklopädie.** de.wikipedia.org/wiki. Religionen in Deutschland.

Poznámka 4

Filipi, Pavel a kolektiv [2008] Malá encyklopedie evangelických církví. Praha: Nakladatelství Libri.

Poznámka 5

Obyvatelstvo států s největším počtem křesťanů v roce 2008. Perspektiva vývoje podle projekce obyvatelstva do roku 2025 a do

roku 2050. 2008 World Population Data Sheet. 2008 Population Reference Bureau. Washington DC, USA.

Lokalita	2008	2025	2050
Svět	6705	8000	9352
USA	304,5	357,7	438,2
Brazílie	195,1	228,9	259,8
Mexiko	107,7	128,3	131,6
Filipíny	90,5	120,2	150,1
Rusko	141,9	129,2	110,1
Kongo	66,5	109,7	189,3
Nigerie	148,1	205,4	282,2
Uganda	29,2	56,4	106,0

Poznámka 6

Dvanáct států s největším počtem pokřtěných katolíků podle Der Fisher Weltalmanach 2006 resp. Annuarium Statisticum Ecclesiae 2002

1.	Brazílie	149,3 mil.
2.	Mexiko	92,2 mil.
3.	USA	65,4 mil.
4.	Filipíny	65,0 mil.
5.	Itálie	55,7 mil.
6.	Francie	46,1 mil.
7.	Kolumbie	38,7 mil.
8.	Španělsko	38,4 mil.
9.	Polsko	36,9 mil.
10.	Argentina	34,2 mil.
11.	Kongo	28,2 mil.
12.	Německo	27,4 mil.

Josef Ježek

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

PŘEHLED VÝUKY NÁBOŽENSTVÍ (1)

Vyučování začne v týdnu od 15. 9. 2008. Čas výuky a počet skupin v pondělí na arciděkanství bude upraven dle zájmu a situace. Na náboženství se přihlašuje osobně na první hodině. Příprava k biřmování začne v případě dostatečného počtu přihlášených.

Farnost arciděkanství Liberec

<i>pondělí</i>	
Dana Glaserová	
příprava k 1. sv. přijímání	14.30
3. – 4. tř.	15.15
5. tř.	16.00
6. – 7. (8.) tř.	16.45

P. Pavel Mach	
společenství mladých	19.00
<i>úterý</i>	
Marie Nováková	
8. – 9. tř.	17.00
<i>středa</i>	
Božena Dvořáková	
1.– 2. tř., děti, které se nebudou letos připravovat k 1. sv. přijímání	15.00
<i>pátek</i>	
P. Pavel Mach	
společenství mládeže	19.00

Farnost děkanství Rochlice

Veškerá výuka Na Perštýně 15

náboženská společnost, pojednával Obrázek vícekrát, takže čtenář by už měl vědět, jak kde toto slovo číst.)

Evangelikální orientace klade důraz na nutnost zkušenosti osobního obrácení a znovuzrození, jež se promítne do osobní vysoce aktivní angažovanosti v každodenním životě a nepomíjející oblast konkrétně misijní, důrazem na naprostou autoritu Písma v jeho doslovném znění a významu, hledáním společenství se všemi stejně konzervativně smýšlejícími přes hranice národů a konfesí.

Celosvětově jsou evangelikalismus a pentekostalismus **nejrychleji se rozvíjejícím křesťanským náboženským hnutím**. Světová evangelikální aliance spojující dnes 127 národních organizací je hlasem a platformou 420 milionů evangelikálních křesťanů. Členů tradičních evangelických církví luteránské, presbyteriánské, metodistické, episkopální apod. je v USA jen 18 milionů. Hovoří se o stagnaci nebo dokonce o úpadku těchto tradičních denominací zmítaných problémy se „svěceními“ žen a homosexuálů, s homosexuálními svazky, tolerancí potratů a umělé antikoncepce apod. Z těchto důvodů také často došlo až k rozdělení těchto církví na tradiční (eticky liberální) a evangelikální (konzervativní).

Rímskokatolická církev je v USA nejpčetnějším náboženským vyznáním. 68 milionů amerických katolíků dnes tvoří čtvrtou největší katolickou církev po brazilské, mexické a filipinské. Největší zastoupení katolíků je především na americkém Severovýchodě, potom na jihu a na jihozápadě. Zde žije nejvíce Hispánců, tzn. přistěhovalců z Mexika, Portorika, Kubu a dalších zemí Latinské Ameriky a jejich potomků. Podle poslední demografické projekce se podíl skupiny „White Hispanic“ do roku 2050 zvýší z dnešních 15 % na 30 %. Ostatních „bílých“ má být v polovině století 46 %. Znamená to, že katolíků v USA by mělo i nadále absolutně přibývat. Zda půjde také o přírůstek podílu z dospělého obyvatelstva bude záviset na trvání dosavadní přitažlivosti vyznání evangelikálních, pentekostálních resp. charismatických.

V posledních třech desetiletích počet křesťanů ve světě roste přibližně stejně rychle jako světová populace. Není vyloučeno, že tento trend bude pokračovat. **USA zůstane**

i nadále zemí s největším počtem křesťanů. Mezi státy s největším počtem křesťanů by se během první poloviny našeho století měly zařadit zejména africké země, především Kongo, napůl muslimská Nigérie, Uganda (o ní jsme v Obrázku již podvkrát psali) event. tradičně křesťanská byt dnes rovněž napůl muslimská Etiopie. Otázkou je vývoj křesťanství v dnešní kapitalisticko-komunistické Číně. Pokud v této zemi zavládne náboženská svoboda je možné že na jednu z největších křesťanských zemí začne aspirovat i Říše středu!

V zemích s převahou pravoslavného vyznání je vesměs očekáván velký úbytek obyvatelstva. Mezi státy s největším pravděpodobným procentním poklesem obyvatelstva do roku 2050 patří Bulharsko, Gruzie, Ukrajina, Moldavsko, Rusko, Bělorusko, Srbsko, Rumunsko, Bosna a Hercegovina.

Poznámka 1

Německo. V roce 2006 25 685 000 katolíků tj. 31,2 %; v neděli chodí do kostela jen okolo 3 700 000 věřících (14,4 %). Protestantů je v Německu dnes o něco méně než katolíků. Udává se 29,9 %.

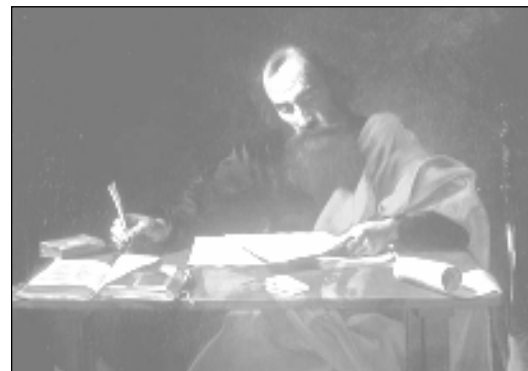
Rakousko. V roce 2005 5 663 000 katolíků tj. 68,5 %; ale v neděli chodí do kostela okolo pouhých 754 000 osob tzn. 13,3 %.

Švýcarsko. V roce 2000 3 048 000 katolíků tj. 41,8 %.

Nizozemsko. V roce 2005 4 406 000 katolíků tj. 27,2 %; jednou týdně chodí do kostela pouhých 350 000 věřících (7,8 %), z toho v neděli okolo 250 000 (5,6 %). (Poznámka: nejme, že mnohde se u nás po farárech ještě najde tzv. Holandský katechismus, který k tomuto stavu v Nizozemsku určitě přispěl a k nám se za komunismu pašoval jako skvělý teologický výdobytek.) Protestantů je v dnešním Nizozemsku o něco více než 20 %. Muslimů je zde už téměř 6 %.

Poznámka 2

Brazílie, 8 547 404 km², podle sčítání v roce 2000 169 591 000 obyvatel, z toho 73,6 % katolíků, tj. okolo 130 milionů – ale pouze 30 % z nich navštěvuje pravidelně bohoslužby, 15,4 % protestantů, tj. okolo 28 mil., 7,4 %, tj. asi 12 mil. už jsou ateisté a bez vyznání.

rozhlasem, ale hlavně osobním působením byl by se stavěl proti mamonu a hříchu lásku Kristovu.

Protože tak dokonale znal tři světy, hellenský, římský a židovský, stal se prvním hlasatelem křesťanského universalismu. Židům ukazuje, že jejich vyvolenost pominula Kristovou obětí na kříži za všechny lidi. Odstraňuje rozdíl mezi Židem a Řekem, mezi Řekem a barbarem, nezná malicherného partikularismu, miluje svůj národ, ale právě protože jej miluje, nechce, aby zůstal uzavřen v mezích své vyvolenosti, ale aby se stal účastným obecné myšlenky křesťanské. „Pravduť pravím v Kristu a neklam, čemuž i svědomí mé mi vydává svědectví v Duchu svatém, žeť mám veliký zármutek a ustavičnou bolest v srdci svém, nebo žádal bych já sám zavrženým býtí

od Krista místo bratří svých, příbuzných svých podle těla, kteřížto jsou synové israelští, jejichž jest přijetí za syny i sláva i smlouvy, i zákona dání, i služba, i zaslíbení. Jejichž jsou otcové a ti, z nichž jest Kristus podle těla, kterýž jest nade všechny Bůh požehnaný navěky. Avšak není tomu tak, protože zmařeno jest slovo Boží. Nebo ne všichni, kteříž jsou z Israele israelští jsou, aniž proto, že jsou syny Abrahamovými, všichni jsou synové, ale v Izákovi nazváno bude tobě símě. To jest ne ti, kteříž jsou synové těla, jsou synové Boží, ale ti, kteříž jsou synové zaslíbení, ti se počítají za símě“ (Řím 9, 1 – 9).

Nad pokrevenství tělesné klade pokrevenství duchovní a stává se tak apoštolem národů. Koná sbírky v Malé Asii, v Makedonii, v Achaji pro jerusalémské křesťany. Právním bylo poznamenáno, že sbírky Pavlovy jsou dodnes vzorem charitě co do propagandy, co do organizace, co do distribuce a co do kontroly. Svým radikálním popíráním učení o vyvolenosti židovského národa způsobil si mnohou trpkost mezi prvními židokřesťany, ale jeho universalism vítězí. Nádhera chrámu jerusalémského bledne proti duchovní nádheře světového království Kristova. (dokončení příště)

Vybral P. Josef Dobiáš

RODINA A ŠKOLA

OTÁZKY (1)

MICHAL SEMÍN

V minulém čísle jsme uveřejnili dvě otázky jako základ nového seriálu, v němž někteří lidé, o kterých se domníváme, že je mají promyšlené, na ně odpovídají. Cíl seriálu byl zveřejněn spolu s oběma otázkami. Jako prvního jsme se zeptali diskutéra a příspěvatele do různých blogů Mgr. Michala Semína.

1. Co v dnešní společnosti považujete za nejhorší?

Za nejhorší a přitom široce rozšířený jev považuji rozvrat přirozeného mravního řádu. Přestože řád nadpřirozený stojí výše (poslední cíl lidského života není dosažitelný přirozenými prostředky), Boží milost a její účinné působení vyžaduje život

v souladu s přirozeným mravním zákonem. Žijeme v éře teoretického i praktikujícího relativismu, popírajícího universálně platné a tedy i všeobecně závazné mravní zásady. Hedonistická (požívačná) etika prolíná celou současnou společností, nejcitelněji však zasahuje její základní a výchozí společenství – rodinu. Na tomto poli se dnes odehrává zásadní zápas o charakter a budoucnost naší civilizace. Výše zmíněný relativismus nemá za následek jen ony často zmiňované negativní jevy, jakými jsou potraty, antikoncepce, rozvody, společenské uznání pohlavních perversí, jeho ničivý vliv proniká ještě hlouběji – do samotných antropologických předpokladů dobrého lidského života. Agnosticismus (údajná nepoznatelnost) či přímá negace v oblasti mravního života jde totiž ruku v ruce

s přesvědčením o totální proměnlivosti lidské přirozenosti. Konkrétním vyjádřením tohoto postoje je současná tzv. genderová politika, vycházející z předpokladu, že veškeré odlišnosti mezi mužem a ženou jsou podmíněny sociálními a kulturními stereotypy, že nevyjadřují žádné přirozeně dané skutečnosti. S touto politikou je spjata sociální inženýrství v rozsahu, srovnatelném snad jen s komunistickou praxí. Ideologie „genderu“ vede k feminizaci chlapců a mužů, a opačně, k maskulinizaci dívek a žen. Či ještě přesněji – k vytvoření bezpohlavní, hermafroditní společnosti, jež bude, vzhledem k rostoucí míře závislostí, patologií a depresí (tj. přirozenými následky výše uvedených deformací), snadno manipulovatelná aktuálními nositeli politické moci.

Šíření dekadentních (úpadkových) forem života nad únosnou míru vede k sebestrukci naší postkřesťanské společnosti, jež se mi bez účinného Božího zásahu jeví jako neodvratitelná.

2. Jaké řešení navrhuje?

V dnešní době je třeba působit na několika frontách. Předně je zapotřebí výše uvedeným zlům čelit příkladem vlastního života. O co více jsou tyto jevy ve společnosti rozšířenější, o to více se jim musíme umět aktivně bránit. Bohužel i mezi katolíky se v nemalé míře vyskytuje duch pacifismu, popírajícího realitu duchovního boje. Mravně zdravá společnost předpokládá velký počet dobrých rodin se smyslem pro oběť. Právě smysl pro oběť, sebezápor a službu druhým vytváří podmínky velkodušné otevřenosti k životu, ochotě mít větší počet dětí a ty pak zodpovědně vychovávat a vzdělávat. Otec nechť je hlavou rodiny a zdrojem jednoty, matka pak jejím srdcem. Odchod matek z rodiny do zaměstnání, není-li to nezbytně nutné, je škodlivý. Chlapci ať jsou vedeni k typicky mužským vlastnostem a dovednostem, dívky ať jsou vychovávány odlišně. Přestože není možné se před světem uzavřít (vedlo by to později k možným vývojovým vadám v sociálním i duchovním životě dětí), je třeba usilovat o to, aby katolickou rodinou nevanul duch světa. Je nanejvýš důležité, aby rodiče měli

kontrolu nad výchovou a vzděláním svých dětí. Jednou z možností, jak toho dosáhnout, je vzdělávání dětí svépomocí. „Domácí škola“ je díky dlouholetému úsilí původně malé skupiny rodičů legální a je tedy možné, a to na obou stupních základní školy, vyučovat svoje děti doma. Z vlastní zkušenosti i zkušenosti jiných rodin vím, kolik předností domácí vzdělávání má. Není-li v možnostech rodiny vyučovat doma, pak je nezbytně nutné, aby rodiče neztráceli dohled nad tím, co a jak se dítě ve škole učí a aktivně napravovali to, co škola pokazí.

V oblasti politické je zapotřebí podporovat takové aktivity a iniciativy, usilující o zákonné zamezení umělého potratu, zabránění legalizace euthanasie, účinné kroky k zamezení šíření pornografie a prostituce.

Je třeba usilovat o zrušení všech zákonných úprav a opatření rehabilitujících homosexuální jednání. Na úrovni obcí a měst prosazujeme zavádění programu tzv. rodinných pasů, tj. systému finančních slev v kulturních a sportovních zařízeních. Apeľujeme na opětivé zavedení společného zdanění manželů, zvýšení daňových úlev rodinám s dětmi, žádejme po politicích daňovou podporu rodinných firem a zavedení takové formy sociálního a důchodového zabezpečení, zohledňující počet řádně vychovávaných dětí v rodině. Požadujeme zavedení takových opatření, jež znevýhodní předčasný odchod matek do zaměstnání (tzv. Nečasova sociální reforma jde proti zájmům rodiny).

Podporujeme rodiny, jež vzdělávají svépomocí a volejme po větším prosazení rodičovských práv při volbě vzdělávacích cest pro svoje děti. Braňme se aktuální snaze MŠMT ČR zavést povinnou školku. Požadujeme vytvoření norem pro školy, umožňujících zavádět účinná opatření ke zvýšení kázně a řádu (zákaz užívání mobilů v průběhu vyučování, školní uniformy, možnost odděleného vzdělávání chlapců a dívek apod.).

Michal Semín
ředitel Institutu sv. Josefa
www.stjoseph.cz

ho Pána Ježíše Krista, jakož i pro její předávání v lásce a svobodě našim blízkým, vše, co jsme udělat schopni.

¹ Není to dáno ani teplem a zimou, ani bohatstvím a chudobou místních lidí, ani barvou pleti, ale tím, že křesťanství má sice mnoha staletími důkladně prověřené a osvojené standardy pro předávání víry v nevyvinutých zemích (misijní stanice, nemocnice, charity, školy atp.), ale zatím se ještě nedopracovalo ke spolehlivým metodám, jak evangelium účinně hlásat v zemích rozvinutých, příp. se na nich neshodlo. Někdy se dokonce zdá, jako by křesťané čekali až na nějaký kolaps – a pak už jim to jde. Jak jsme v seriálu viděli, výjimka, kdy evangelizace v rozvinuté zemi funguje, existuje – jsou to právě USA.

Evangelizace tam funguje výborně (u evangelikálů), jindy dobře (u katolíků – tam chyby jsou; Obrázek vyjmenoval mnoho tamních vrcholových katolických politiků, kteří hlasují pro zákony příznivé k umělým potratům, antikoncepci, homosexuálním svazkům apod. – takovým katolíkem je např. Joseph Biden, nynější kandidát demokratů na úřad vicepresidenta), a někdy i špatně (mnozí „tradiční“ protestanti způsobují svými postoji k takovým zlům dokonce světový rozkol ve svých společenstvích).

² Je ale otázka, zda není obtížnější evangelizovat hluboce věřící jinověrce než povrchní bezvěrce.

Roman Joch

BUDOU MUSET EVROPU DOBÝVAT MÍSTO KATOLÍKŮ EVANGELIKÁLOVÉ?

Podnětný seriál Romana Jocha končí. Doplňme k němu ještě několik údajů:

Více než **tři čtvrtiny** dospělého obyvatelstva Spojených států se označuje za křesťany. USA je tak **zemí s největším počtem křesťanů na světě**, následují převážně katolické státy Brazílie, Mexiko a Filipíny a pravoslavné Rusko.

Podíl křesťanů v USA v roce 1990 byl však vyšší než dnes, činil 88 % dospělé populace. V absolutním vyjádření však křesťanů v devadesátých letech přibývalo. Charakteristické je, že **největší přírůstek** ve zkoumaném období 1990 – 2001 měli **především**

protestanti, kteří neudávali příslušnost k žádné církvi – non denomination (za takovou se označuje např. Sarah Palinová, kandidátka republikánů na úřad vicepresidenta, byť jako dítě byla pokřtěna v katolické církvi). **Více než 40 % Američanů navštěvuje bohoslužby pravidelně alespoň jednou týdně.** To je **mnohem více** ve srovnání např. s 15 % ve Francii a 10 % ve Spojeném království.

Podle výzkumu z roku 2001 se více než 14 % dospělého obyvatelstva USA nehlásí k žádnému náboženství. Ve Spojeném království je to např. 44 %, v Nizozemsku 42,7 %, v Německu 32,5 % v Rusku 34 %. V této kategorii „ateistů i bez vyznání“ byl během desetiletí po roce 1990 zaznamenán absolutní i relativní přírůstek: od 14,3 mil. v roce 1990 k 29,4 mil. v roce 2001, resp. z 8 % z celku na více než 14 %.

52 % amerických křesťanů jsou protestanti, 44,3 % připadá na římské katolíky. Mezi protestanty mají převahu **evangelikálně orientovaní křesťané.** Dnes jich je více než 61 milionů a **jejich počet roste.** Statistical Abstract of the USA z roku 2007 udává toto rozdělení křesťanů do tří hlavních skupin: 28,6 % evangelikálové, 24,5 % římské katolíci a 13,9 % tradiční evangelici (Mainline Protestants).

Největší evangelikální církví a současně největší baptistickou skupinou na světě jsou **konservativně radikální Jižní baptisté – Southern Baptist Convention** se 16,3 miliony stoupenců tzn. 5,3 % z dospělé populace. Významný je též **konservativně radikální proud letniční – pentekostální**, ke kterému se hlásí téměř 14 milionů věřících. První skupiny této orientace vznikly právě zde v USA na počátku 20. století. Nesporným datem je 9. duben 1906, kdy ve shromáždění vedeném černošským kazatelem Wiliamem Seymourem (1870 – 1922) došlo k události popsané jako „vylití Ducha“, po níž následovaly v rychlé řadě další. Církevně se toto letniční hnutí etablovalo nejdříve ve dvou společenstvích: Boží církev – Church of God a Boží shromáždění – Assemblies of God.

Americký Jih je označován jako **Biblický pás – Bible Belt.** Právě zde mají tyto evangelikální církve dominantní postavení. (O klasifikaci toho, co je církev a co je ve skutečnosti

KŘESŤANSTVÍ A AMERIKA

Díl VI. (dokončení) – Dnes

„Bůh je mrtev!“ – prohlásil kdysi Friedrich Nietzsche. Pak v roce 1900 Nietzsche zemřel a jakýsi vtipálek napsal na zeď: „Nietzsche je mrtev“ – a podepsal se: „Bůh“.

To hezky předznamenává vývoj ve 20. – a ještě více ve 21. – století. Kolem roku 1900 se „vzdělaní“ lidé té doby domnívali, že náboženství je projevem nevzdělanosti. Očekávali, že jak lidstvo bude dál vzdělanější, bude taky méně religiozní. Neboli, že náboženství – tedy Bůh – bude postupně vymírat až nakonec umře. Na úbytě.

Po sto letech je Bůh živ a zdrav. Náboženství je vlnou budoucnosti. Pokud pro nic jiného, pak z demografických důvodů: ateisté nemají dost dětí. Celosvětově poměr religiozních ke sekularizovaným stoupá. Jak uvádí americký sociolog Peter Berger, kdysi se v sociologii náboženství mluvilo o „americkém paradoxu“: „jak to, že Amerika, jako jediná země v rozvinutém světě, je tak religiozní?“ Sociologové měli za to, že s rozvojem a modernitou bude sekularismus stoupat a náboženství upadat. Tak to viděli v Evropě. Amerika se však tomu jaksi vymykala.

Dnes je podle Bergera možné mluvit spíše o „evropském paradoxu“: „jak to, že Evropa (kromě Japonska) je jedinou rozvinutou či rozvíjející se společností, jež je sekulární?“ Všechny ostatní – Amerika, Indie, východní Asie (s výjimkou Japonska) jsou religiozní. Budoucnost lidstva je tudíž plna spíše náboženství, než ateismu.

Tak či onak, ať už je paradoxem Amerika či Evropa, oba „paradoxy“ vycházejí ze stejné premisy: Amerika je více religiozní než Evropa. Náboženství v životech Američanů již po dlouhou dobu hraje větší roli než v životech Evropanů.

Budoucnost křesťanství obecně v Americe je dobrá. V USA je bez vyznání jen 14 % obyvatelstva. 78,5 % se hlásí ke křesťanství; nejvíce je protestantů všech typů (52 %). Nejpočetnější církev je katolická (téměř 25 % populace). Takže křesťanství v Americe, na rozdíl od Evropy, je na tom dobře, pokud zvažujeme početnost zástupců, jež se k němu hlásí.

Pokud bychom se však podívali na intenzitu či hloubku, vážnost či seriosnost, nebo konsistenci (čistotu) víry lidí, kteří se ke křesťanství hlásí, viděli bychom, že v Americe (stejně jako všude na světě) jsou veliké rozdíly. Není křesťan jako křesťan. Od nominálních (podle jména) křesťanů, pro které proklamované křesťanství v jejich osobních či společenských životech nic neznamena, přes různé odstíny intenzity a konsistence víry, až po skutečné, seriosní křesťany. Fakt, že téměř 80 % Američanů se hlásí ke křesťanství, by nás neměl vést k přesvědčení, že skutečnými křesťany i jsou.

Pravdou však zůstává, že autentických křesťanů je v Novém světě stále procentuálně mnohem více než ve světě starém, v Evropě. A současné trendy nenavědčují tomu, že by se na tom mělo cokoli změnit.

Každopádně, centrum křesťanství se dnes celosvětově přesouvá ze severu na jih a z rozvinutého světa do světa rozvíjejícího.¹ Největší počet křesťanů na světě ročně přibývá v Latinské Americe, v subsaharské Africe, v jižní a ve východní Asii. Především mnozí křesťané ve východní Asii zastávají zajímavou hypotézu (nebo spíše pověru?) o celosvětové pouti křesťanství. Vzniklo v Jerusalemě, na východě Římské říše. Pak jeho centrem byla právě ona, oblast kolem Středozemního moře. S nástupem a násilnou expanzí islámu se jádro křesťanství z Mediteránu posunulo na sever a západ – do dnešní západní Evropy. Objevením Ameriky křesťanství expandovalo dál, na západ. Nyní sílí ve východní Asii. A bude prý právě úkolem východoasijských a indických křesťanů obrátit buddhisty, hinduisty a muslimy² na pravou víru. Pak se prý křesťanství vrátí tam, kde vzniklo, do Jerusalema. Poputuje vítěznou cestu světem a dějinami z Jerusalema na západ kolem zeměkoule do Jerusalema dorazí z východu.

Krásná hypotéza. Zda taky pravdivá, nevím. A ani nemusím vědět. Plně mi postačuje, že dějiny a osudy lidstva řídí Boží Prozřetelnost. Její péči ponechme osudy Evropy, Ameriky i světa. My – prostí věřící – prozatím, ve svých životech, osobních i společenských, dělejme pro uchování a žití víry naše-

FRANTIŠEK KORDAČ A ALFRED FUCHS – BISKUP A NOVINÁŘ (2, DOKONČENÍ)

ARCIBISKUP THDR. PHDR. FRANTIŠEK XAVER KORDAČ ICAN. LIC. (7)

PHDR. ALFRED FUCHS (10)

Je pravdou, že arcibiskup Kordač se na přípravě dohody aktivně podílel a pozitivně spolupracoval, nicméně jeho četná tvrdomá prohlášení v médiích proti etickému liberalismu a výroky v kázáních vyvolávaly obavu, že Kordačova osoba se snadno může stát překážkou dobrých vztahů Církve a státu v ČSR.⁹ Vatikánská linie se proto ve vztahu k českým zemím orientovala spíše na vyhledávání takových nových osobností v řadách českého kléru, které politiku Pia XI. chápou a chtějí ji realizovat. Jejich protagonistou se stal královéhradecký biskup Karel Kašpar, od r. 1931 Kordačův nástupce v úřadu pražského arcibiskupa. Nuncius Ciriaci se potřeboval s těmito lidmi scházet, proto požadoval samostatnou budovu nunciatury, jež dosud sídlila v pražském arcibiskupském paláci, a Kordač mohl sledovat, které duchovní osoby pravidelně nuncia navštěvují. Kordač žil od své resignace na zámku v Břežanech u Zbraslavi, kde r. 1934 zemřel.¹⁰

Přes veškerou složitost problematiky je možno tvrdit, že Kordač představuje jisté ztělesnění apologetického, silně antiliberálního směru českého prvorepublikového katolicismu. Samozřejmě bylo toto křídlo různě odstupňováno, nelze např. klást Františka Kordače a Jaroslava Durycha nebo Josefa Floriana názorově na stejnou platformu, v řadě otázek se rozcházel, nicméně jejich společným jmenovatelem se stal zásadní odpor vůči státní, eticky liberální, tj. v konservativní etice nezakotvené ideologii demokracie 1. republiky, jak ji reprezentoval prezident Masaryk. Stoupenci tohoto křídla v ní viděli osvícenskou heresi, odsouzenou pověstným Syllabem papeže bl. Pia IX. a následnými dokumenty Lva XIII. a sv. Pia X., jež v konkrétní praxi vedla ke krvavému pronásledování katolíků za Velké francouzské revoluce a kulturnímu boji proti Církvi v 19. stol.

Z duchovenstva kromě Kordače náleželi k tomuto názorovému bloku též bojovní apologeté Konrád Kubeš TJ, Alois Hlavinka, kanovník Antonín Stříž, v politické rovině potom část kněží organizovaných v Československé straně lidové, vedená kanovníkem Bohumilem Staškem aj. Mnohem výrazněji byli ale v tomto směru zastoupeni katoličtí laičtí intelektuálové, soustředění kolem Florianova nakladatelství Dobré dílo a také časopisů *Obnova*, *Řád* a *Akord*. Zde figurují zvučná spisovatelská a žurnalistická jména jako Jaroslav Durych, Karel Schulz, Jan Zahradníček, Jan Čep, Stanislav Berounský aj. Kordačova vynucená resignace poskytla právě těmto antiliberálním katolíkům důvody k ještě ostřejším mediálním útokům na liberály všech odstínů a na politiku katolické kapitulace před bezbožeckým liberalismem a jeho demokracií.

Velmi početný byl ale též druhý tábor českých katolíků, jenž k demokratickým ideálům 1. republiky zaujal pozitivní stanovisko. Reprezentovala ho ve větší nebo menší míře část českých biskupů a vedení lidové strany v čele s Msgre. Janem Šrámkem. Jeho nejvýraznější osobností se však stal laik, katolický žurnalista a konvertita ze židovství Alfréd Fuchs. Narodil se r. 1892 v bohaté židovské rodině v Praze. Původně se chtěl stát rabínem, otec mu to však rozmluvil. Fuchsova rodina se hlásila k liberálnímu, nikoli k ortodoxnímu židovství. Šel tedy studovat na Karlovu universitu filosofii. Četba Kempenského knihy *O následování Krista* (doporučili jsme ji v minulém čísle Obrázku) ho přivedla k zájmu o křesťanství. Navázal kontakt s benediktiny v Emauzích, kteří mu vysvětlovali katolické pravdy a připravovali ho ke konverzi. Zároveň se též zapsal k nepovinné účasti na přednáškách teologické fakulty. Tam si oblíbil především prof. Kordače pro úžasnou logiku a hloubku jeho přednášek. Po ukončení studia r. 1916 byl odvelen na frontu, ze zdravotních důvodů se však války neúčastnil a strávil ji ve zdravotnických zařízeních.¹¹

Po válce se pokoušel r. 1919 o docenturu, byl však odmítnut, neboť ve svém habilitačním spise, jenž vyšel později pod názvem „Autorita“, pozitivně hodnotil středověký

katolicismus, což bylo chápáno v ovzduší protikatolických emocí jako provokace. Fuchs si našel místo v tiskovém odboru národně socialistické strany a oženil se s kolegyní dr. Slávou Thérovou. Jeho manželství se však brzy ocitlo v krizi, Fuchs měl milenky. Teprve křest v Emauzích r. 1921 změnil od základů jeho život a zachránil manželství. Poté opustil zaměstnání u národních socialistů, kde mu vadilo protikatolické zaměření. Na přímluvu arcibiskupa Kordače se stal externím redaktorem orgánu ČSL *Lidové listy*, kde si získal renomé svými úvodníky. Ve 30. letech vyhrává konkurs na místo vedoucího redaktora ČTK.¹²

Fuchs je velmi brzy ceněn doma i v zahraničí jako brilantní katolický novinář. V Římě se osobně setkal s papežem Piem XI., pro *Lidové listy* udělal rozhovor se státním sekretářem Sv. stolce kardinálem Gasparim. Jeho přednostním zájmem byl přátelský vztah mezi demokratickou republikou a Církví. Fuchs se domníval, že ten je nejen možný, nýbrž přímo nutný. Tuto ideu podpořil ve svých spisech *Nová papežská politika a Propaganda v demokraciích a diktaturách*. Odmítá inklinaci katolických odpůrců demokracie k autoritativním režimům Mussoliniho, Salazara a Dollfusse a svádí kvůli tomu na stránkách *Lidových listů* bojovné polemiky zejména s Karlem Schulzem.¹³ Současně je ale Fuchs v dogmatických a morálních otázkách pravověrný, proto jej papež r. 1936 vyznamenává záslužným křížem „Pro Ecclesia et Pontifice“. Publikoval také zajímavé knihy *O deseti svatých a Deset katolických politiků a diplomatů*.¹⁴

Fuchsovo nadšení pro demokracii jej přivedlo k přátelství s Karlem Čapkem, který ho pozval mezi tzv. pátečníky, tj. účastníky pravidelných diskusí s prezidentem Masarykem. Fuchs se stává zaníceným obhájcem politiky Hradu, což odpovídalo též koncepci předsedy ČSL Jana Šrámka. V Masarykově duchu zdůrazňoval ve svých publikacích a statích náboženskou a občanskou toleranci. Účast mezi „pátečníky“ ovlivnila Fuchse natolik, že se stal nekritickým obdivovatelem parlamentní demokracie a zavíral oči před protikatolickým ostnem v její ideologii, což mu vyneslo nevybíravou kritiku časopisu *Řád*, především od Karla Schulze.

Nástup protektorátu jej zastihl v těžké rodinné situaci, neboť mu zemřela manželka, krom toho ztratil své zaměstnání u ČTK. Gestapo jej vyzvalo, aby odjel z republiky. Odmítl. V říjnu r. 1940 byl zatčen a bez soudu odvezen do koncentračního tábora Dachau s poznámkou „návrat nežádoucí“. Tam ho esesáci 16. února 1941 utýrali k smrti bitím a střídavým poléváním ledovou a horkou vodou za třeskutého mrazu. Žádali po něm, aby zvedl ruku k „arijskému“ pozdravu a zvolal „Heil Hitler!“ On však, téměř polomrtvý, pozvedl pravici a řekl: „Heil Jesus Kristus!“¹⁵ Tělo bylo spáleno v táborovém krematoriu, urna s popelem zaslána jeho dceři Evě. Obřad uložení urny do země, který vykonal břevnovský převor Anastáz Opašek, proběhl na břevnovském hřbitově s vyloučením veřejnosti.

Kordač a Fuchs jsou podle mého názoru nejvýstižnějšími reprezentanty prvorepublikového katolicismu. Přesto, že se v názoru na poměr Církve k liberalismu a demokracii rozcházel, zůstali přáteli a navzájem se respektovali. Kordač Fuchsovi pomohl prosadit se žurnalisticky v *Lidových listech*, Fuchs zase dovedl vysoce ocenit arcibiskupovu angažovanost v sociálních otázkách. Bránil Kordače před pomluvami, které někteří liberální katolíci z řad lidové strany šířili, že prý musel resignovat proto, poněvadž jeho názory v sociální otázce byly komunistické. Fuchs dokazoval nesmyslnost tohoto tvrzení na faktu, že římské Osservatore Romano, oficiální vatikánský deník, pravidelně i po Kordačově resignaci zveřejňovalo jeho statě k sociální problematice, které byly tvrdou obžalobou takového kapitalismu, který byl bezohledný a založený na lichvě.¹⁶

Zároveň také příklad obou těchto mužů ukazuje charakteristické znaky prvorepublikového katolicismu, jímž byla na jedné straně nezbytná apologie Církve a její nauky, na druhé straně však hledání, často bolestivé, vlastního vztahu k masarykovské demokracii a kolísání mezi jejím jednoznačným odmítáním a nekritickým přijímáním. Trpké zkušenosti, získané církevním vývojem po 2. světové válce, dávají za pravdu arcibiskupovi Kordačovi (a potažmo papeži sv. Piovi X.)

František Savov má údajně blízko k firmě Altafin Ltd. z Karibiku, která stojí za European Trust Services, ta je vlastněkem vydavatelství Mladá fronta (pohrobku SSM), jež vydává třeba E15. Když se ČT24 v pořadu Média a svět 16. 3. ptala šéfredaktora E15 Tomáše Skřivánka, proč z depeše ČTK o cause vyvedení půl miliardy korun z ČKA do UBS, v níž figurovali tři podezřelí, vypadlo jedno jediné jméno (Františka Savova), dostalo se jí odpovědi: »Vybavuji si, že jsme to měli na straně jedna, a jestli jsme tam něco nedali, tak je to kvůli tomu, že rozsah na straně jedna není tak velký.« A proč jste text zkrátili konkrétně o toto jméno? »Nevím, nevybavuji si.«

Bratry z Karibiku tedy zastoupí Zdeněk Bakala. 5. 9. pan ředitel Klíma na stránkách Hospodářských novin uhlobarona pochválil, že vydavatelství „před Rusy“ zachránil, a vyzdvihl, že nový majitel strávil kus života ve Spojených státech, právě to vlasti svobodných investigativců ... jako jsou třeba ti z Washington Postu od aféry Watergate. Takové budou i HN, naznačil ředitel.

Potěšpánbu jejich čtenáře, říkám já: Pokud to má být předznamenání propadu HN do bažiny eticky liberálních sprostácků vydávajících štvanci na presidenta Nixona za vrchol novinařiny.

Spása do Economie přišla zdůly a zdviž (zde možná příhodněji „sniž“) s redaktory zamíří k pramenům. Nasvědčuje tomu i další článek v Hospodářských novinách 5. 9. s fešným záhlavím: „New York Times, symbol americké žurnalistiky“. Zpravodaj Daniel Anýž v něm velebí NYT jako »nejlepší americký list« a potvrzuje, že »má

názor, levicově liberální« (pozn. red.: toto sousloví bude vysvětleno v příštím čísle Obrázku). No, já tedy už zlověstnější charakteristiku neznám.

Američan John Swinton, jenž kus života práci pro novojořské Timesy obětoval, na jednom banketu popsal, jaká je práce novináře: Ničit pravdu, nepokrytě lhát, pervertovat (tj. obracet k zvrácenostem), zapírat, líbat nohy mamonu a prodávat vlastní zemi za každodenní chleba. Jsme nástroji a vazaly bohatců za scénou, náš talent, schopnosti a celý náš život vlastní někdo jiný. Jsme intelektuální prostitutky (http://www.constitution.org/pub/swinton_press.htm).

Do svého posrpnového deníčku jsem si zaznamenal také něco, co v médiích snad ani být nemělo. Nevím, zda šlo o chybu překladatele, anebo zda řečník je vážně tak bezectný, ale 4. 9. vyšel v MF Dnes rozhovor Jana Rybáře s Jeho Excellencí Alexejem Fedotovem, velvyslancem Ruské federace. O Gruzii převážně. Na jednom místě Jeho Excellence definuje jistou množinu států, které jednak Gruzii vyzbrojovaly (mezi ně patří i Česká republika, dodávám já) a zadruhé jí radili, aby se nevzdávala možnosti dobýt Jižní Osetii.

Čtyřicet let po srpnu 1968 ruský zástupce v Praze pak poví: »Je však důležité uvědomit si, že tím vším Gruzie a její přátelé udělali s konečnou platností kříž nad SVOU územní celistvostí.«

A co v médiích nebylo? „Rozkaz vyrazit na Gruzii jsme v Čechensku dostali 5. srpna,“ říkají ruští vojáci v reportáži Laury Mandevillové v Le Figaru 1. 9. Spasibo bolšoje, braťja zachvátčiki. (Pozn. red.: Rusko jistě vědělo, kdy Gruzie zaútočí, a bylo připraveno. Je otázkou, proč nebo zda to v médiích, která se převážně postavila na stranu Gruzie, nebylo. A nepoužila třeba paní Mandevillová metod Američana Johna Swintona?)

Tomáš Beran

Foto

- V pravoslaví jsou zájmy náboženství a státu mnohdy v souladu: pravoslavný kněz zdraví ruské vojáky v Jižní Osetii.

v Madridě, aby zesílil své zásahy u španělské vlády ve prospěch internovaných Poláků, aby bylo možno získat pro ně dovolení k vycestování do jiné neutrální země, zvláště do Argentiny a Chile. V odpovědi mě Jeho Excellence informovala, že pokračovala v rozhovorech s ministrem zahraničních věcí, s vyslanci Argentiny a Velké Británie a s polským vyslancem o postavení polských, českých, holandských a jugoslávských občanů internovaných v Mirandě.

Apoštolský nuncius mě dále ujistil, že se snažil velmi úsilovně získat žádané dovolení ve prospěch internovaných Poláků a že věří, že bude možno se postarat o přesunutí dvou třetin ze čtyř stovek Poláků do Argentiny, kteří jsou označeni za neschopné vojenské služby. Jakmile získám další zprávu o tom, okamžitě ji předám Vaší Excelenci.¹⁷

Dne 23. června 1942 navštívil Vatikán španělský zahraniční ministr Serrano Suñer. Podle výtahu z poznámek kardinála Maglione, který hovořil s ministrem o všech internovaných v Miranda del Ebro, dostal od něho ujištění, že budou neprodleně osvobozeni, ti, kteří nejsou schopni zbraně, že budou moci vycestovat a ostatní budou buď ponecháni na svobodu ve Španělsku, nebo jim bude povoleno vycestování, dají-li dostatečnou záruku, že nebudou bojovat. O tom však ministr jasně prohlásil, že bude muset jednat s Německem.¹⁸ V rámci tohoto jednání předal kardinál Maglione ministerskému předsedovi písemné memorandum, v němž se mj. pravilo: „Bylo by lidským a křesťanským činem, aby se těmto osobám povolilo vycestovat do neutrálních zemí daleko od dějiště bojů.“¹⁹

O jednání informoval kardinál Maglione 29. června polského velvyslance Papého, který mu 1. července poděkoval za intervenci u

ministerského předsedy Serrano Suñera a vyjádřil naději, že osvobození se bude týkat nejen Poláků, ale i Čechů, Jugoslávců a Holanďanů.²⁰

Další zprávy o výsledku této akce se ve vatikánských dokumentech nevyskytují.

3. Čeští uprchlíci v Marseille.

Zdá se, že jistý počet českých uprchlíků se uchýlil z Němci obsazeného francouzského území na jih do neobsazené Francie, kam přešel i papežský nuncius Msgr. Valeri. Zprávy o těchto uprchlících se dostaly jakousi cestou do Vatikánu, zřejmě s prosbou o pomoc. Dne 21. listopadu 1942 sdělil mimo jiné do Vatikánu apoštolský delegát Cicognani ve Washingtoně mj.:

.... Mimoto biskupský výbor by dal dalších 10 000 dolarů českým uprchlíkům, jichž jistý počet je v Marseille; chtěl by však vědět předem, jsou-li potřební a zdali se s nimi Svatý stolec může dostat do styku“

Dne 26. listopadu adresoval kardinál Maglione nunciuovi ve Vichy dotaz, zdali je tato zpráva pravdivá, zdali uprchlíci jsou potřební a zdali by se k nim mohla dostat pomoc. Odpověď nunciuovi pak 29. prosince sdělil Státní sekretariát do Washingtonu:

.... Nuncius ve Francii sděluje, že biskup v Marseille se domnívá, že nějaká pomoc by byla vděčně přijata těmi českými uprchlíky počtem asi 400“²¹

¹⁴ Tamtéž, VIII, č. 111, s. 464.

¹⁵ Tamtéž, č. 337, s. 492 – 493.

¹⁶ Tamtéž, č. 380, s. 539 – 540.

¹⁷ Tamtéž, č. 401, s. 562.

¹⁸ Tamtéž, č. 404, s. 566 – 567.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Tamtéž, č. 415, s. 580 – 581.

²¹ Tamtéž, č. 552, s. 727 – 728.

Jaroslav V. Polc

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

TO V MÉDIÍCH NEBYLO (3)

V minulých týdnech přišla spása zdůly.

Odkud? ptáte se asi znepokojeně. Z šachet uhlobarona Bakaly, odpovídám, opravdu jste se nepřeslechli. Tak dlouho se v novinách, třeba v MF Dnes, spekulovalo o tom, že Handelsblatt může prodat svůj podíl v Economii Františku Savovovi, až generální ředitel Eco-

nomie Michal Klíma 21. 8. v Hospodářských novinách spojil zvolání »Spasibo bolšoje, braťja zachvátčiki« s vlastním vydavatelským domem a jal se lkát, že stát nemá mechanismy, jak chránit své existenční zájmy proti nebezpečným uchazečům o média. O devět dní později Economia ohlásila, že podíl Handelsblattu koupil Zdeněk Bakala.

v jeho odmítání etického liberalismu jakožto moderní herese. Fuchs se ve svém entusiasmumu pro ideály demokracie mýlil. (Jeho omyl byl stejný, jakého se dnes, 70 let po Fuchsovi, dopouštějí američtí neokonservativci: demokracie není prokvašena etickým konservatismem. Demokracie pak netkví v nezměnitelných etických hodnotách – v hodnotách vyvozených z nezměnitelné přirozenosti člověka. Demokracie „sama o sobě“, nabouraná etickým liberalismem, viz její dnešní stav a dnešní snahu o její šíření, je zruďná.) To však nic nemění na skutečnosti, že Alfréd Fuchs zůstává velkou postavou českého katolicismu, což dokazuje zejména jeho mučednická smrt pro Krista v nacistickém koncentráku.

9. Josef DOLEŽAL: *Český kněz...*, op.cit., str. 138n.

10. *Tamtéž.*

11. Alfréd FUCHS: *Oltář a rotačka*, Sfinx, Praha 1930; Fuchs se chytře vyhnul nasazení na frontě, když svému veliteli ve Vídni ohlásil s odvoláním na Husserlovu fenomenologii „konec světa“. Ten ho dal zavřít do blázince, kde setrval až do konce války.

12. Radomír MALÝ: *Alfréd Fuchs, muž dvojí konverse*, Cesta, Brno 1990, str. 18, ISBN 80-900087-4-7.

13. *Tamtéž.* Má práce o Fuchsovi vyšla původně za totality v samizdatu r. 1978. Vzhledem k nedostatku dostupných informací jsem tenkrát podléhal nekritickému obdivu k 1. republice, což je v knize znát.

14. Příznačné pro Fuchsův kladný poměr k liberální 1. republice je to, že mezi deset nejvýznamnějších katolických politiků řadí i kardinála Val Rampollu, státního sekretáře Sv. stolce za pontifikátu Lva XIII., známého smířlivou politikou k eticky liberální Francii. Sv. Pius X. ho jako přílišného liberála odstavil.

15. Radomír MALÝ: *Katolíci ve stínu hákového kříže*, Michael s. a., Frýdek-Místek 2006, str. 104.

16. Radomír MALÝ: *Alfréd Fuchs...*, op.cit., str. 28.

Radomír Malý / Distance 1/2008

NAD 60. VÝROČÍM ÚNORA 1948 (2)

(Minulý díl tohoto seriálu zveřejnil na jaře i Neviditelný pes; další díly se tam však už neobjevily.)

Zatímco úřední rušení politicky motivovaných trestů na základě zákona č. 119/1990 Sb. o mimosoudních rehabilitacích začalo poměrně svižně krátce po pádu komunismu, jejich nespravedlivé věznění „pachatelé“ si na finanční kompenzaci museli počkat. Byla uspokojivě realizována až ve druhé polovině devadesátých let na základě nařízení vlády č. 165/1997 Sb., které stanovilo odškodné 625 Kč za každý započatý měsíc ve vězení. Finanční kompenzace byla ještě nepatrně rozšířena nařízením vlády č. 405/2005 Sb. Vztahuje se na děti popravených rodičů, kterým v době úmrtí rodiče nebylo 18 let a je koncipována jako příplatek k důchodu.

V procesu rehabilitace však stále přetrvávají problémy s tzv. zbytkovými tresty. Tyto tresty se týkají zejména občanů, kteří se odhodlali bojovat s komunistickým režimem se zbraní v ruce a byli odsouzeni za „kriminální“ delikty. Špičkou ledovce je zde případ bratrů Ctirada a Josefa Mašinových odsouzených v padesátých letech nebo případ Vladimíra Hučína odsouzeného v letech osmdesátých. Tresty vyměřené komunistickým režimem dosud některým odsouzeným odbojářům zůstávají. Snad k jejich zrušení napomůže zákon o protikomunistickém odboji, připravovaný nyní senátory ODS, který bude legalizovat i odboj proti zločinnému režimu se zbraní v ruce.

Velmi problematické je komplexní zhodnocení restituční praxe, která spadá pod působnost zákonů č. 403/1990 Sb., č. 87/1991 Sb. a č. 229/1991 Sb., zabývajících se tzv. zmírněním majetkových křivd a mimosoudními rehabilitacemi. Mnoho poškozených (okradených) včetně celých skupin je dosud způsobem, rozsahem či (ne)vymahatelností restitucí zklamáno a cítí se po pádu komunismu podvedeno. Důvody k nespokojenosti měli a mají mnozí občané nárokuje si zemědělské komodity či nemovitosti, ale také bývalí exulanti; oprávněné jsou zcela nepochybně rovněž výhrady představitelů katolické církve a také všech občanů, kterým vadí, že nebyl zabaven veškerý majetek KSČ a SSM.

Nespokojení občané v ČR se sdružili ve Svazu občanské sebeobranu pod předsednictvím Antonína Duška a nespokojení krajané v České koordináční kanceláři, jejíž činnost organizuje Jan Sammer z Toronta (www.czechoffice.org). Shodně zastávají názor, že co bylo komunisty ukradeno, má být vráceno nebo nahrazeno. Tento názor ovšem nesdílí řada významných politiků, mezi něž patří například bývalý komunista, bývalý sociálně demokratický ministr spravedlnosti a současný předseda ústavního soudu Pavel Rychetský.

V této části článku bych ještě rád připomněl, že proces vyrovnávání s komunistickými zločiny od počátku 90. let není jakýmsi anonymním společenským „samohybem“, ale že jej podporují nebo brzdí konkrétní lidé. Mohl a může probíhat, navzdory etablování KSČ(M) a jejich spojenců na politické levici, jen díky tomu, že se našlo dostatek zákonodárců, kteří navrhli, obhájili a přijali příslušné právní normy. Vyjádřit uznání je třeba těm poslancům a senátorům OF, KDU-ČSL, ODA, ODS a US-DEU, kteří proces vyrovnávání s komunistickými zločiny podpořili. A že se nejednalo o samozřejmost, dokazují kontinuální snahy KSČ(M) podporované podstatnou částí ČSSD tento proces brzdit a zpochybnit. Zákonodárci těchto dvou stran opakovaně usilují o zrušení lustračních zákonů, předložili návrh ústavnímu soudu na zrušení zákona o protiprávnosti komunistického režimu a jejich nejnovější aktivita směřuje proti již zřízenému Ústavu pro studium totalitních režimů.

Pro dokreslení je vhodné připomenout si některé výroky představitelů komunistického tábora, například v souvislosti s lustračním zákonem. Mluví komunistů Petr Vilhelm v roce 1991 prohlásil ještě relativně diplomaticky: „Namísto usmíření a konsensu se prosadil přístup, v němž se tato společnost rozděluje na občany historicky lepší a horší, vyvolené a diskriminované.“ Větší dávku arogance již projevil současný předseda KSČM Vojtěch Filip v televizním diskusním pořadu Aréna v roce 1999, kdy prohlásil že funkcionáři KSČ a StB jsou neoprávněně diskriminováni za to, že podle tehdejších zákonů dobře plnili své povinnosti a dále uvedl, že v letech 1948–1989 došlo v Československu k obrovskému hospodářskému rozvoji a že tehdejší režim nebyl zločinný, ale pouze autoritativní. Filip řekl svým

oponentům, že z nich mluví princip odplaty a v závěru korunoval svoje vystoupení výrokem: „Byl bych nerad, aby devadesátá léta byla v budoucnu hodnocena jako dnes padesátá léta v ČSSR“.

Můžeme-li někomu poděkovat za protíváhu k piklům levice, pak odpovědným a zásadovým lidem, kteří se dostali na vysoká místa v justici. Za všechny vzpomeňme tři skvělé osobnosti. Již zesnulého bývalého předsedu Ústavního soudu ČR Zdeňka Kesslera, který je mimo jiné podepsán pod rozhodnutím tohoto soudu o zamítnutí podnětu levicových poslanců ke zrušení zákona o protiprávnosti komunistického režimu. Dále bývalou předsedkyní Nejvyššího soudu ČR a současnou místopředsedkyní Ústavního soudu ČR Elišku Wágnerovou nebo bývalého generálního prokurátora Jiřího Šetinu, který byl zároveň zakladatelem Útvaru (později Úřadu) pro dokumentaci a vyšetřování činnosti Státní bezpečnosti. Šetina v roce 1992 na tiskové konferenci při příležitosti vzniku ÚDV prohlásil „Nikdo z nás nepotřebuje ke svému životu procesy, tresty, zejména týkající se lidí, kteří jsou na konci svého života. Ale my všichni potřebujeme historii zdokumentovat a zveřejnit.“ Jeho slova mají nadčasovou platnost a jsou vhodným úvodem k druhé, konkrétní části tohoto článku.

Nejprve ale ještě dílčí bilance. Nepodařilo se postavit komunistickou stranu a ideologii mimo zákon, nepodařilo se potrestat komunistické zločince – přímé vykonavatele násilí, ani nejvyšší stranické a policejní funkcionáře, nepodařilo se zveřejnit seznamy komunistů, nepodařilo se vyřešit problém se zbytkovými tresty, nebyly uspokojeny oprávněné restituční nároky mnoha poškozených, nebyl zabaven majetek komunistické strany a jejího „dorostu“ – SSM. Za to, že bilance není příznivější, jistě nemůže neuchopitelný společenský paradox, ale pokrytectví a lhostejnost mnoha (ne)odpovědných jednotlivců ve službách společnosti. K výše uvedené zmínce o aktivitě senátorů Mejstříka a Štětiny lze ještě dodat, že jejich snaha o postavení komunistů mimo zákon je podpořena už 75 tisíci podpisy na petici Zrušme komunisty (www.zrusmekomunisty.cz) a rovněž požadavkem Konfederace politických vězňů.

(pokračování příště)

Jan Cholínský

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

VÁLEČNÍ UPRCHLÍCI (2)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

Německá vláda činila na jaře roku 1942 nátlak na španělskou vládu, aby předala Německu zajatce, pocházející z Němci obsazených území. Velvyslanec se tedy znovu obrátil na kardinála státního sekretáře Maglione, aby Svatý stolec učinil příslušné kroky k jejich záchraně. V žádosti mj. praví:

Nyní bylo sděleno, že situace někakých 800 spojeneckých válečných zajatců ve Španělsku se stává vážnou vzhledem k zvýšenému německému nátlaku pro jejich navrácení do Němci obsazených území. Mimo asi 450 Poláků je tam asi 35 Jugoslávčů, 20 Čechoslováků a 7 Holanďanů. Nuncius v Madridě už se zajímal ve prospěch těchto zajatců a učinil vše, co pro ně mohl učinit. Je však třeba neprodleně další pomoci. Bylo mi tedy uloženo, abych doporučil Vaší Eminenci, aby se Jeho Svatost obrátila na španělskou vládu z humanitárních důvodů o dovolení, aby zajatci opustili Španělsko, ne-li do válčících, tedy do neutrálních zemí. Je domněnka, že důrazný apel Jeho Svatosti na generála Franca poskytuje jedinou možnost, jak je zachránit.¹⁴

K tomu poznamenal Msgr. Montini: „Říci co se udělalo.“ Nuncius v Madridě Cicognani na pokyn Státního sekretariátu podnikl nutné kroky. Velvyslanec svobodného Polska u Svatého stolce pak poděkoval 2. dubna 1942 kardinálovi Maglione a žádal, aby do zákroku mimo Poláků byli pojeti i další zajatci, mezi nimi Čechoslováci:

Obdržel jsem nótu Vaší Eminence z 25. března 1942, č. 473401, a jsem povinen vyjádřit své pocity hlubokého uznání za kroky podniknuté ve prospěch internovaných Poláků v koncentračním táboře Miranda del Ebro ve Španělsku, a za ty, za něž Svatý stolec ještě učiní, aby nebyli předáni, proti všemu právu, do rukou nepřátel, nýbrž, aby se mohli odebrat do neutrálních zemí.

Musím také sdělit Vaší Eminenci, že podle zpráv mé vlády, více internovaných ve Španělsku bylo předáno španělskými

úřady Němcům a ti je nedávno zastřelili. Tentokrát to byli českoslovenští občané. Moje vláda, jež byla požádána vládou československou, mě pověřila, abych požádal Vaši Eminenci, aby ráčila pojmout, při zákroku ve prospěch internovaných v Miranda del Ebro, i československé občany, kterých je asi dvacet a kteří jsou dosud v onom táboře, kde jsou i jugoslávští občané.

Předávám všechny tyto své obavy do rukou Vaší Eminence.¹⁵

List polského velvyslance je zřejmě odpovědí na sdělení, že Státní sekretariát informoval o situaci těchto internovaných 17. března 1942. Dne 17. dubna intervenoval znovu u nuncia Cicognaniho v Madridě. Ten podle přání Pia XII. a podle pokynů Státního sekretariátu vešel ve styk se španělským ministrem zahraničí Serano Suněrem, s argentinským velvyslancem Escobarem, s nímž jednal o možnost emigrace internovaných do jeho země, dále s sirem Samuellem Hoarem, anglickým velvyslancem a polským velvyslancem Marianem Szumlakowskim. Jednal s nimi nejen o situaci Poláků, ale také Čechoslováků, Holanďanů a Jugoslávčů internovaných v táboře v Miranda del Ebro.

Sám o tom mj. informoval 22. května 1942 kardinála Maglione:

V posledním rozhovoru, k němuž došlo před 15 dny, mě ministr zahraničí ujistil, že Španělsko se bude chovat k internovaným s velkou ochotou a postará se velkomyslně o jejich situaci, a přislíbil mi v tom ústní nótu, jež však dosud nedošla, a situace se nezměnila. Německé nátlaky nesmírně ztěžují vyřešení otázky, jež se z humanitní a křesťanské stala politickou. Mezitím se doufá, že bude možno nechat odjet do Argentiny dvě třetiny ze 400 Poláků uznávaných za neschopné ke zbrani; že bude možné vytvořit lepší podmínky pro internované Čechoslováky a Jugoslávce, avšak ministr zahraničí váhá, i když se vyjadřuje optimisticky.¹⁶

Kardinál Maglione sdělil 19. června výsledky jednání nuncia Cicognaniho vyslanci Velké Británie Osbornovi:

... [Nedávno jsem] dal další pokyny Jeho Excelenci apoštolskému nunciu

Manželství

(285) Je možná svatba v nebi?

Cestou do kostela na svatební obřad dojde k autonehodě a oba snoubenci na místě zemřou. Jdou spolu do nebe. Čekají na příjmu na svatého Petra. Když přijde, hned se ho ptají, zda je možné v nebi platně uzavřít manželství. Svatý Petr říká:

„No, s tím jsem se tu ještě nesetkal, je to poprvé, co se tady na to někdo ptá. Musím se jít zeptat.“

Dvojice sedí v přijímací místnosti už pár měsíců a tak oba pomalu ztrácejí trpělivost – když najednou se svatý Petr znovu objeví s příznivou zprávou:

„Je to dobré, v nebi můžete být oddáni.“

Nato se mladík ptá:

„Jen pro případ, že by nám to neklapalo ... Bylo by možné se v nebi zase rozvést?“

„To si snad děláte legraci! Tři měsíce jsem tady hledal kněze. Dovedete si představit, jak dlouho bych hledal právníka?“

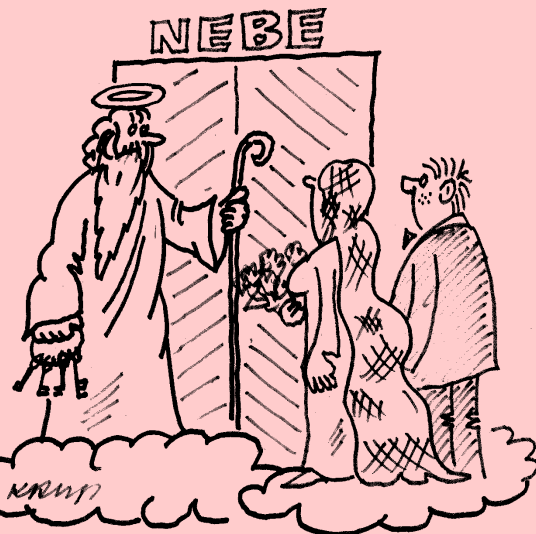
Člověk stále hledající

„Nebud' nevěřící, ale věřící“ (Jan 20, 27)

Chlápek si vyjel do Alp lézt po skalách. Zrovna v půlce náročného úseku se mu vytrhne skoba. Zůstal viset za konečky prstů v naprosto bezvýchodné situaci. Před očima mu proběhl, jak se leckde povídá, celý život a on v náhlém prozření obrátí oči vzhůru a volá:

„Je tam někdo nahoře?“

A tu shora zahřmí mohutný hlas:

„Ano, jsem tady!“
 „Kdo jsi?“
 „Jsem Bůh, kdo bych byl.“
 „Prosím tě, Bože, pomoz mi.“
 „Pomohu ti. Natáhni pravou nohu do strany a vsuň špičku do skuliny. Také pod levou nohou je kousek vlevo pod tebou výstupek. Potom se pusť rukou.“
 „Cože potom?!“
 „Potom se pusť. Já už ti pomohu.“
 Chlápek chvíli kouká nad sebe a pak volá:
 „Je tam nahoře ještě někdo???“

Karel Korous
 Ilustrace
 Oldřich Krupička

OFICIÁLNÍ NÁZVY Vatikánských dikasterií

V Obrázku se autoři příležitostně zmiňují o některých vatikánských úřadech. Přehledně byly tyto úřady vysvětleny např. v seriálu Jana Voženilka Služby a úřady v církvi, v roč. 3, a to zejména v jeho 5. části v č. 6, 15. 5. 2005, na s. 4n. Aby bylo dosaženo jednoty ve vyjadřování, schválila Česká biskupská konference na 92. zasedání Stálé rady ČBK dne 11. 3. 2008 **oficiální český překlad názvů vatikánských dikasterií**. Přinášíme kompletní seznam tak, že italské názvy jsme pro stručnost vypustili. Bylo by vhodné, aby dopisovatelé Obrázku při zprávách o současném dění ve Vatikánu používali těchto názvů.

I. Obecné normy – normae generales

Úřad pro práci apoštolského stolce – Officium Laboris Apostolicae Sedis

II. Státní sekretariát – Secretaria Status

Dělí se na dvě sekce:

první sekce – sectio prior

druhá sekce – sectio altera

III. Kongregace – Congregationes

Kongregace pro nauku víry – Congregatio pro Doctrina Fidei

– jejími součástmi jsou:

Papežská biblická komise – Pontificia Commissio Biblica

Mezinárodní teologická komise – Commissio Theologica Internazionalis

Kongregace pro východní církve – Congregatio pro Ecclesiis Orientalibus

Kongregace pro bohoslužbu a svátosti – Congregatio de Cultu Divino et Disciplina Sacramentorum

Kongregace pro blahověření a svatořečení – Congregatio de Causis Sanctorum

Kongregace pro biskupy – Congregatio pro Episcopis

– její součástí je:

Papežská komise pro Latinskou Ameriku – Pontificia Commissio pro America Latina

Kongregace pro evangelizaci národů – Congregatio pro Gentium Evangelizatione

– jejími součástmi jsou:

Nejvyšší rada papežských misijních děl – Comitatus Supremus Pontificiis Missionalibus Operibus et Unioni regendis

Vyšší rada pro řízení papežských misijních děl: šíření víry, sv. apoštola Petra, dílo dětí, misijní unie – Pontificium Operum Missionalium a Propagatione Fidei, a S. Petro Apostolo, a Sancta Infantia et Unionis Missionalis Consilium Superius

Papežské misijní dílo šíření víry – Pontificium Opus Missionale a Propagatione Fidei

Papežské misijní dílo sv. apoštola Petra – Pontificium Opus Missionale a Sancto Petro Apostolo

Papežské misijní dílo dětí – Pontificium Opus Missionale a Sancta Infantia

Papežská misijní unie – Pontificia Unio Missionalis

Kongregace pro klérus – Congregatio pro Clericis

Kongregace pro společnosti zasvěceného života a společnosti apoštolského života – Congregatio pro Institutis vitae consecratae et Societatibus vitae apostolicae

Kongregace pro katolickou výchovu (semináře a studijní instituty) – Congregatio de Institutione Catholica (de Seminariis atque Studiorum Institutis)

IV. Tribunály – Tribunalia

IV. Tribunály – Tribunalia

Apoštolská penitenciárie – Paenitentiaria Apostolica

Nejvyšší tribunál apoštolské signatury – Supremum Tribunal Signaturae Apostolicae

Tribunál římské roty – Tribunal Rotae Romanae

V. Papežské rady – Pontificia Consilia

Papežská rada pro laiky – Pontificium Consilium pro Laicis

PŘÍLOHA

Papežská rada pro jednotu křesťanů – Pontificium Consilium ad Unitatem Christianorum fovendam

– podléhá jí:

Komise pro náboženské vztahy s židy – Commissio pro religiosis necessitudinis cum Hebraeismo fovendis

Papežská rada pro rodinu – Pontificium Consilium pro Familia

Papežská rada „Justitia et pax“ – Pontificium Consilium de Iustitia et Pace

Papežská rada „Cor unum“ – Pontificium Consilium „Cor Unum“

Papežská rada pro pastorační migranů a lidí mimo domov – Pontificium Consilium de Spiritualibus Migrantium atque Itinerantium Cura

Papežská rada pro pastorační zdravotníků – Pontificium Consilium pro Valetudinibus Administrandis (pro Pastoralibus Valetudinibus Cura)

Papežská rada pro výklad legislativních textů – Pontificium Consilium de Legum Textibus

Papežská rada pro mezináboženský dialog – Pontificium Consilium pro Dialogo inter Religiones

– podléhá jí:

Komise pro náboženské vztahy s muslimy – Commissio ad Rationes cum Muslimanis sub Religioso Respectu Fovendas

Papežská rada pro kulturu – Pontificium Consilium de Cultura

Papežská rada pro sdělovací prostředky – Pontificium Consilium de Communicationibus Socialibus

VI. Papežské komise – Pontificiae Commissiones

Papežská komise pro kulturní dědictví církve – Pontificia Commissio de Bonis Culturalibus Ecclesiae

Papežská komise pro archeologii – Pontificia Commissio de Sacra Archaeologia

Papežská biblická komise – Pontificia Commissio Biblica

Papežská komise „Ecclesia Dei“ – Pontificia Commissio Ecclesia Dei

Mezinárodní teologická komise – Commissio Theologica Internationalis

VII. Úřady – Officia

Pokladna Apoštolského stolce – Camera Apostolica

Správa majetku Apoštolského stolce – Administratio Patrimonii Sedis Apostolicae

Prefektura ekonomických záležitostí Apoštolského stolce – Praefectura rerum oeconomicarum Sanctae Sedis

VIII. Ostatní instituce Římské kurie – Cetera Curiae Romanae Instituta

Prefektura papežského domu – Pontificalis Domus

Úřad pro papežské bohoslužby – Officium de Liturgicis Celebrationibus Summi Pontificis

IX. Instituce patřící Apoštolskému stolci – Institutiones Sanctae Sedi adhaerentes

Vatikánský tajný archiv – Archivio Segreto Vaticano

Vatikánská Apoštolská knihovna – Bibliotheca Apostolica Vaticana

Papežská akademie věd – Scientiarum Academia Pontificia

Vatikánská tiskárna – Typographia Polyglotta Vaticana

Vatikánské nakladatelství a knihkupectví – Officina libraria editoria Vaticana

L'Osservatore Romano – periodikum

Vatikánský rozhlas – Statio Radiophonica Vaticana

Vatikánské televizní studio – Centrum Televisivum Vaticanum

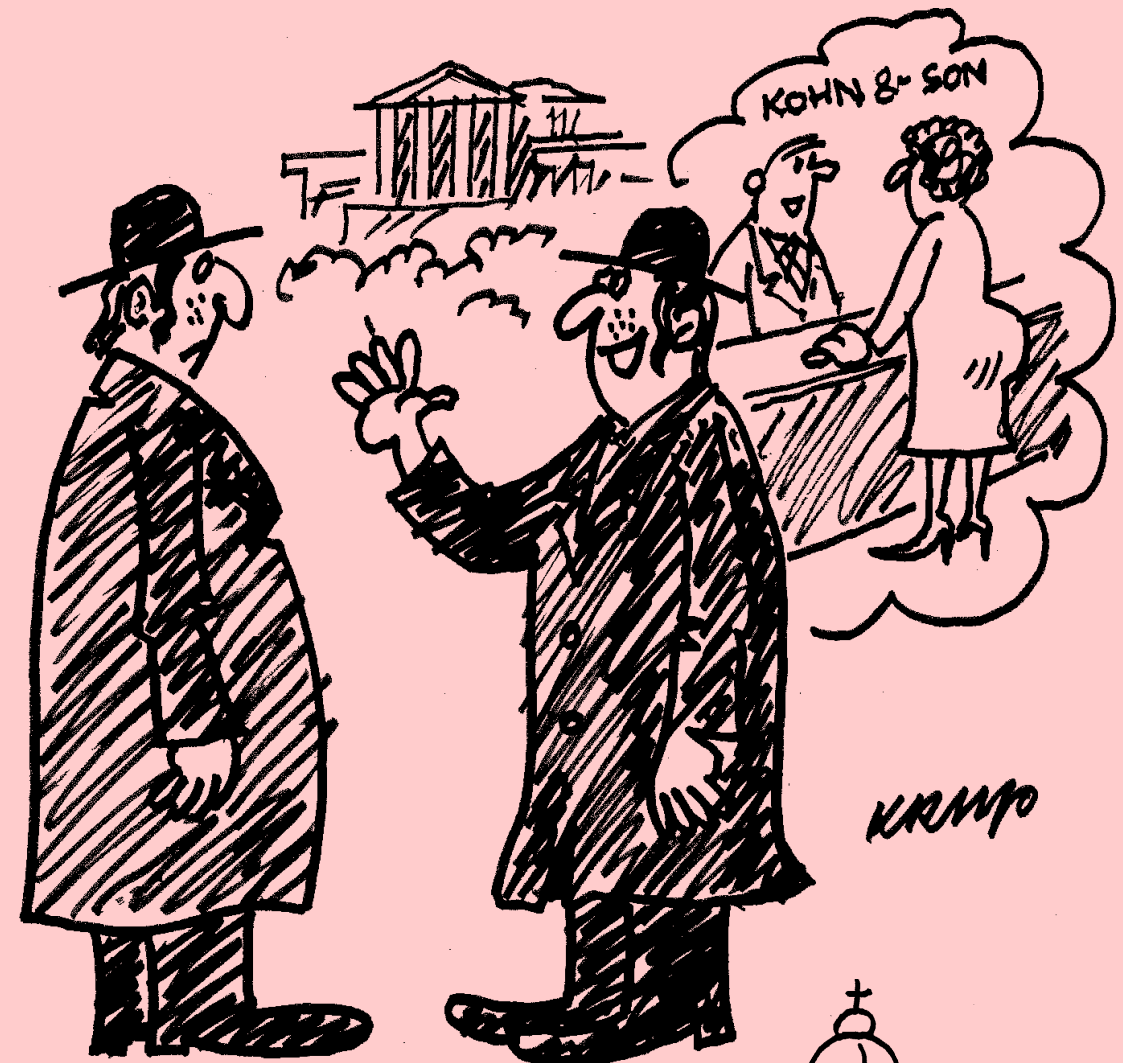
Stavební huť basiliky sv. Petra – Fabrica Sancti Petri

Apoštolská dobročinná pokladna – Eleemosynaria Apostolica

PRÁVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Kohn na hraně diskriminačního zákona

Potká Kohn v Aténách Roubíčka a ten mu povídá:

„Kohn, kde se tady berou?“

„Ale, jsem tady na svatební cestě ...“

„A kde maj' Sáru?“

„Ale Roubíček! Někdo přece musí bejt v krámě.“

Nástěnka v kostele pro znalce radostné zvěsti

„Ať neví tvoje levice, co dělá tvoje pravice“
(Mt 6, 3)

Farníkům, kteří mají děti a nevědí o tom, oznamujeme, že vlevo u vchodu do kostela máme koutek pro děti.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka křížovky byla z Iz 22, 22b: „Toto praví Hospodin Šebnovi, správci královského paláce: ‘Vyženu tě z tvého místa, z tvého úřadu tě svrhnu. Pak povolám svého služebníka Eljakima, syna Chilkijáhova ... Na jeho rameno položím klíč od Davidova domu; **když otevře, nikdo nezavře, když zavře, nikdo neotevře.** ...’“ V tajence tedy nešlo o slova Pána Ježíše při předávání moci klíčů sv. Petrovi, ale byl to starozákonní předobraz této události. Řeč byla vyslovena v Jerusalemě v první polovině Ezechiášovy-Chizkiášovy vlády před r. 701 př. Kr. Klíč byl jedním z odznaků předávané moci a o naplnění předobrazu jsme pak slyšeli ve čtení evangelia. Můžeme se přitom i zamyslet nad tím, kdo byli ti, kteří byli Kristovým příchodem na svět „vyhnáni ze svého místa, ze svého úřadu svrženi.“

Dnešní úkol: Máme určit, ke komu, kým, kdy a kde byla řečena slova v tajence. Náповěda – bude se číst o slavnost sv. Václava.

VODOROVNĚ: A. Titul francouzského následníka trůnu; betonový kryt. - B. **2. díl tajenky;** vzdychavá, naříkavá (expr.). - C. Opak 'východ'; truba, duté válcovité těleso (polsky); druh společenství řeholníků spojených urč. pravidly (jiný než kongregace). - D. Jeden ze smyslů; výklenek v síle zdi; matka (familiérně). - E. Jediný spravedlivý mužského pohlaví zachráněný ze Sodomy (1 Mojž 19, 14); mimořádně populární písňové výtvoř; italský barokní básník, autor slavného veršovaného fantasy Osvobozený Jerusaleř (* 1544 – † 1595). - F. Česneková polévka; prostředí (kniž.). - G. Totalitní komunistické východní Německo (něř. zkr.); **3. díl tajenky;** moravsky 'tak'. - H. Zařizení určené k drcení odpadu; tématický turistický odznak (na rozdíl od oblastního turistického odznaku svědčí o návštěvách určitého počtu turisticky významných míst daného tématu, např. hradů; zkr.); vodní hlodavec. - I. Věcná loterie při plesech; zvýšení vkladu v kartách (8 ×). - J. Kód amerického dolaru; feudální šlechtický statek; tržby firmy za určité období. - K. Mít v účtě; opuštění ohroženého prostoru. - L. Baklažán; řeka, na níž leží Shakespeareovo rodiště; název hlášky Ž. - M. **4. díl tajenky;** citoslovce ozn. oslí hlas. - N. Jeden z praotců Israele; universitní školník (kdysi někdo jako dnešní správce budov; při ceremoniích na vysokých školách chodí i dnes vždy před rektorem nebo děkanem a nosí žezlo popřípadě jiné insignie školy); ostřím seknout.

SVISLE: 1. Demilitarizovaná zóna (zkr.); vtip (hantec); rukávník (zast.); sedmá solmizační slabika. - 2. Citoslovce překvapení; **5. díl tajenky;** zkr. knihy Starého zákona Ezechiel.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A												
B												
C												
D												
E												
F												
G												
H												
I												
J												
K												
L												
M												
N												

- 3. Uvést do spánku; léková forma nanášená na kůži; rozdělená mezi několik subjektů (práv.). - 4. Výplata; obvodová zeď hradu; mohutný asijský strom. - 5. (Vrcholná Boží) slavnost; kovový přechodný prvek 5. skupiny periodické tabulky (Nb); útvar ze svinutého papíru; koupě (kniž.). - 6. Úřední jazyk státu Israel (novodobá hebrejšťina); pytlovací stroje. - 7. Vědní disciplíny; čin, který je odplatou za zlo; Goliášův duelant. - 8. Domác. tvar k Barbora; tihle; sokolí mládě. - 9. Držadla hrnců; hl. město Malediv; slabiky strašení; řeka, z níž byl zachráněn malý Mojžíš. - 10. Složit v řasy; pražením opéci. - 11. **1. díl tajenky.** - 12. Rozhlas (hovor.); žraním odejmout a spotřebovat; těžební výměř dřeva.

Pomůcka: aáá, Male.

Ladislav Martinča

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

1. V měsíci září oslavujeme dva svaté, jejichž rodinný vztah byl babička-vnuč. Kdo to byli?

- a) Anna a Jakub.
- b) Ludmila a Václav.
- c) Monika a Augustin.

2. Když byl kamenovaný jáhen svatý Štěpán, co dělal svatý Pavel, tehdy ještě Šavel?

- a) Nesouhlasil s popravou Štěpána, ale nemohl proti tomu nic dělat.
- b) Souhlasil s popravou a dokonce hlídal těm, kdo kamenovali, jejich pláště.
- c) Ze strachu se ukryl v chrámě.

3. Kdy se Pavel setkal s Pánem Ježíšem a poprvé v něm poznal svého Pána a Spasitele?

- a) Když podnikl cestu, aby pozatýkal Ježíšovy učedníky.
- b) U Galilejského jezera po Kristově zmrtvýchvstání.
- c) V den Seslání Ducha Svatého.

4. Co se stalo, podle zprávy ze Skutků apoštolů, Pavlovi při jeho obrácení?

- a) Ohluchl.
- b) Oslepl.
- c) Spadl z koně a zlomil si nohu.

5. Jaké řemeslo ovládal Pavel, když si přivydělával?

- a) Barvení látek.
- b) Byl rybářem.
- c) Šití stanů.

6. Co říká sv. Pavel o těch, kteří se chtějí žít bez práce?

- a) Bez práce nejsou koláče.
- b) Kdo nechce pracovat, ať nejí.
- c) Kdo nepracuje, ať nejí.

7. Z kterého města pocházel sv. Pavel?

- b) Z Jerusalema.
- c) Z Káhiry.
- a) Z Tarsu.

8. Do kterého města jel Pavel-Šavel těsně před svým obrácením?

- a) Do Damašku.
- b) Do Jerusalema.
- c) Do Korintu.

9. V kterých světadílech působil podle Nového zákona sv. Pavel?

- a) V Africe, v Asii a v Evropě.

- b) V Africe a v Evropě.
c) V Asii a v Evropě.

10. Patřil sv. Pavel k učedníkům, kteří chodili s Pánem Ježíšem?

- a) Nepatřil.
b) Patřil ještě k jiným dvaasedmdesáti učedníkům.
c) Patřil k Dvanácti, jinak by nemohl být nazýván apoštolem.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

- Může křesťan vyslovovat židovské jméno Boha JHWH, které žádný žid nesmí vyslovit a které v době chrámu vyslovil jedině velekněz jen jednou ročně ve vešvatyni?
- Jaký je rozdíl mezi kázáním, homilií a exegezí?
- Říká se, že láska je víc než přikázání. Když by tedy měl někdo lásku, nemusí už přikázání dodržovat – když láska je víc?
- Jak to, že ve Starém zákoně je tolik násilí, kdežto v Novém zákoně není skoro nikdo trestán.
- Král Saul byl od Boha potrestán, protože nepobil v bitvě všechny nepřátele. Nechtěl porušit něco, co odpovídalo 5. přikázání a přesto ho Bůh zavrhl. Je vůbec nějaké vysvětlení?
- Proč se ve Starém zákoně používá symbolu pastýře a ovcí? Co tento symbol znamená?
- Co to je sacrarium?
- Jak se má zachovat katolík, který je svým zaměstnavatelem poslán na půl roku na služební cestu do nějaké muslimské země, kde se nemůže účastnit nedělní mše sv.?
- Co má dělat katolička, které manžel zakáže vychovávat děti v křesťanské víře, i když před svatbou „to slíbil a podepsal“? Přitom se tento nevěřící manžel hájí tím, že si „to teď rozmyslel“.
- Co říci člověku, který říká, že věří v Ježíše Krista, ale nechce poslouchat Církev ani „nějakého faráře“?

P. Ing. Antonín Sedlák

ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z ČERVNA

1. Co byste měli vědět o scientologické církvi?

Zakladatelem scientologie a dianetiky je americký spisovatel sci-fi a brakové literatury Lafayette Ronald Hubbard (scientologie znamená „studium moudrosti“, dianetika je zkomolené řec. „skrze rozum“). Ačkoli se mu nepodařilo získat žádné ucelené vzdělání, využil četby několika děl z oboru psychologie a psychiatrie a v roce 1950 publikoval svou knihu „Dianetika – moderní věda o duševním zdraví“. Odborná veřejnost Hubbardovy teorie odmítla a vyvolala tak Hubbardovu fanatickou nenávisť zejména vůči psychologům a psychiatrům. Přesto začal zakládat tzv. dianetická centra, působících „psychoterapeuticky“ na základě jeho teorií. I když se zpočátku jednalo o světskou záležitost, v roce 1955 se Hubbardovi následovníci prohlásili Scientologickou církví. Důvodem byla pravděpodobně neutuchající odborná kritika, problémy s výrobou a aplikací Hubbardových „léčiv“ a snaha dosáhnout daňových výhod. Za náboženskou doktrínu slouží učení o tom, že člověk je ve skutečnosti duchovní bytost mimozemského původu, která sestoupila do hmoty a při průchodu minulými životy (reinkarnace) na sebe nabalila velké množství problémů a zapoměla tak na svůj božský původ. Mysl, která ukládá a zaznamenává situace v životech, zaznamenává i bolestivé a nepříjemné okamžiky, nazývané Engramy. Tyto problémy mají být odstraněny právě scientologickými technologiemi. Roku 1966 firma Hubbard Exploration Company koupila loď a přemístil svoje hlavní sídlo na otevřené moře. Zde vznikl název Sea Org(anization) – Mořská org(anizace). V 70.

židem (halacha – židovské právo) je každý, kdo: se narodil židovské matce, která sama byla halachickou židovkou (židovství se dědí materlineárně, nikoli paterlineárně, jako je tomu např. u islámu); nebo kdo: podstoupil předepsaným způsobem gijur (obřady konverse) a konvertoval k judaismu – takže konvertita je rovněž i Zemí Israel uznán za člověka, kterému náleží právo návratu. Podle halachy a izraelského práva nikdo, kdo je židovské národnosti, nemůže být nežidovského vyznání; v praxi to ale tak jistě není možné.

9. Jaký byl rozdíl mezi židokřesťany a pohanokřesťany?

Židokřesťan je křesťan, vyznačující se úzkou vazbou na židovství a věrností jeho tradici. Židokřesťanství provází křesťanství už od jeho počátků, neboť prvními křesťany byli Židé, kteří uvěřili v Krista. První společenství v Jeruzalémě byla židokřesťanská a zúčastňovala se bohoslužby v chrámu až do jeho zničení (r. 70 po Kr.). Vývoj církve v původně pohan-ském prostředí vedl ke zmenšení důležitosti židokřesťanství, i když některá židokřesťanská společenství dále žila ve východní Sýrii a v Mezopotámii; často byla nositeli heretických názorů. **Pohanokřesťan** je křesťan, který přišel z pohanství, tj., ve smyslu Nového zákona, ze světa helénismu.

10. Co to je scholastická filosofie a o čem pojednává?

Scholastika je slovo, vycházející z lat. scholasticus (původně z řeč.), což znamená „škol-ský, patřící škole“, popř. „školák“ (učitel i žák). Odkazuje jednak ke způsobu filosofického myšlení, jednak k filosofii ve středověku. Mnoho bylo uvedeno již v letošním Obrázku č. 3, 3. 2. 2008, příloha s. 9n, ohledně sv. Tomáše z Aquina. Zde uvedeme jen některá doplnění.

Scholastika se snažila, nakolik to je možné, o rozumové objasnění a podepření katolické víry. Zakladatelem scholastiky byl znamenitý anglosaský mnich Alkuin, kterého povolal Karel Veliký po tom, co se zhrozil nad úrovní vzdělanosti panující mezi kněžstvem. Alkuin zorganizoval klášterní školu, která udala směr středověkého vzdělání. Učilo se septem artes liberales – sedmi svobodným uměním, které rozdělil na: trivium – gramatika, rétorika, logika – a quadrivium – aritmetika, geometrie, astronomie, hudba.

Scholastika je spjata se vznikem universit v Evropě, zvláště pak v Cambridge, Oxfordu, Vídni, Krakově, Bologni, Heidelbergu, Lipsku atd. Lze ji časově rozdělit na tři období:

Raná scholastika (11. – 12. století), hlavním cílem bylo objasnit povahu tzv. universálií (obecných pojmů, obecnin). Objevují se tři proudy: krajní realisté (extrémní posice), podle nichž obecniny reálně existují, realisté (střední posice), podle nichž je mezi myšlenými obecninami a existujícími věcmi objektivní korespondence, a nominalisté (opačná extrémní posice), podle kterých snad lze obecninou věc subjektivně označit, ale ve věci jí nic neodpovídá.

Vrcholná scholastika (13. století), kdy dvěma metodami – františkánskou a domini-kánskou – je snaha o shrnutí všech vědomostí do knih – sum. Vrcholná scholastika dále reaguje na znovuoživení myšlenek Aristotela v katolické nauce. Slavnými představiteli jsou sv. Albert Veliký, sv. Bonaventura a zvláště sv. Tomáš z Aquina. Rozum a víra jsou plně v harmonii. Je dokázána existence Boha (pět různých důkazů: z pohybu, příčiny, účelu, dokonalosti a skladby světa).

Pozdní scholastika (14. – 15. století), kdy začíná sílit vliv mylného nominalismu, který později, a to až dodnes, filosofii opanoval. Velkými postavami jsou např. bl. Jan Scotus z Dunsu, Francisco de Vitoria, později pak Francisco Suárez. Filosofie se začala utápět v neplodných sporech o podružné zbytečnosti. Postupně dochází k její stagnaci a zájem badatelů se přesouvá k přírodním vědám a křesťanské mystice.

Díličními vědami scholastiky jsou logika (jak správně myslet), noetika (nakolik je myšlena realita), ontologie (co a jaká je realita), teodicea (co, kdo a jaký je Bůh), antropologie (co, kdo a jaký je člověk), etika (jaký má být člověk).

*Podle pramenů (Wikipedie, Sisyfos, časopis Policista, Catholic encyclopaedia)
a stránek jednotlivých hnutí a sekt připravil
br. Felix OFM*

Ve skutečnosti se zde uplatňuje opět placebo efekt charismatu Mistra (věř čarodějovi a víra tvá tě zachrání). Reiky metoda tedy leží na hranici parapsychologie a léčení vírou (v toho, kdo se prohlásí za Dobrého) a nejde o žádné novum. Čarování příkládáním rukou se praktikovalo už v Hippokratově škole ve starém Řecku, později bylo součástí praktik různých pseudokřesťanských léčitelů, v 17. století se objevil tzv. „stroking“ – posouvání rukou podél těla pacienta – a konečně koncem 20. století vymyslela terapii dotekem, „therapeutic touch“, paní Dolores Krieger. Reiki je metoda, která v přirozené oblasti neškodí jinak než finančně, v nadpřirozené pak mylně pokládá Mistry reiky za posly jediného Mistra. Její příp. účinek, jako u celé AM, je důsledkem sugesce, autosugesce, relaxace nebo placebového efektu.

7. Co to je konkordance?

Konkordance (z lat. concordia „shoda“, „svornost“) je shoda určitých sledovaných znaků. V genetice jde o shodu v určitém sledovaném znaku u členů pozorovaného souboru. V geologii se konkordancí nazývá, jsou-li geologické vrstvy uloženy na sobě ve shodě s pořadím podle svého stáří od nejmladší na povrchu po nejstarší ve spodní části dle pravidla superposice. Někdy je konkordance vrstev přerušena, v takovém případě hovoříme o hyátu (z lat. mezer, skulina, vynechávka, přerušeni). V literární vědě, zejména biblistice, se tak v přeneseném významu zpravidla označují i knihy obsahující seznam nebo soupis věcných nebo slovních podobností v různých částech zkoumané knihy nebo v různých knihách. Obvykle jsou konkordance slov sepisovány jako slovníky, tj. podle výrazů v abecedním pořádku. U každého z nich je udáno, kde jej v knize lze nalézt. Věcné konkordance (například popis téže události nebo shodná myšlenka) bývají uváděny v poznámkovém aparátu kritického vydání knihy.

Nejčastěji sledované a popisované konkordance jsou tedy konkordance biblické, tj. konkordance, které udávají, na kterých místech Bible lze nalézt různá slova, většinou včetně vypsání sousedních slov nebo (v rámci jednoho výrazu) vypsání tříděné i dále podle menších odchylek ve významu. Konkordance se samozřejmě liší podle překladu, protože každá verze používá na velkém počtu míst poněkud odlišná slova. Proto se udává biblická konkordance podle překladu, k němuž je zpracována. První biblické konkordance k textu latinské Vulgáty se objevují ve 13. stol., pak následovaly konkordance řecké, hebrejské, a pak už také v moderních jazycích. Konkordance sloužily k rychlému vyhledávání podobných a souvisejících pasáží v rozsáhlém textu. Dnes je tato práce nahrazena počítačovým softwarem; z neznámějších programů pro práci s Bibli, který nahrazuje práci s biblickou konkordancí, je např. Bible Works nebo Theophilos. Prostší je pak hledání tzv. fulltextem – počítač na dané stránce označí hledané slovo.

8. Kdo to byli proselyté?

Proselytismus je cílené získávání nových věřících pro nějakou náboženskou společnost změnou jejich původního náboženského přesvědčení. Slovo je odvozeno od proselyta, které pochází z řeckého proserchomai – příchozí. A to je překladem staršího hebrejského výrazu pro člověka, který přestoupil k židovství, později pohana, který přistoupil ke křesťanství. Proselytismus je často chápán negativně, jako druh nátlaku. V historii se také často o skutečný nátlak jednalo. V současnosti je v některých státech, zejména islámských, proselytismus trestný. Mezi některými církvemi také existují dohody o neprovozování vzájemného proselytismu. V nedávné době si např. moskevský patriarcha Alexij II. stěžoval, že Vatikán praktikuje proselytismus prostřednictvím misionářů na území Ruské federace. Vatikán ovšem obvinění z proselytismu odmítá.

Byli dvojí židovští proselyté: spravedlnosti (dodržovali všechny židovské předpisy vč. obřizky) a proselyté brány (např. Pilátova žena; bydleli uprostřed lidu Israele, dodržovali některé předpisy, tzv. Noemovy zákony, nemuseli být obřezáni). Kdo je dnes považován židy za žida? Podle Zákona o návratu z roku 1948 je každý, kdo má alespoň jednoho židovského prarodiče, považován za Žida (tzv. etnický Žid) a je mu možno udělit občanství Země Israel. Tzv. halachickým

letech bylo hlavní sídlo přesunuto do Clearwateru na Floridě, ale název Sea Org se dodnes používá i jako značení managementu a jeho několika tisíc členů. Všichni členové podepsali smlouvu na miliardu let a jsou vysoce disciplinovanou elitou Scientologické církve.

Navzdory množství skandálů, úmrtí za podivných okolností (vč. samotného Hubbarta), soudních sporů a ostré kritice ze strany příbuzných i bývalých členů se scientologie rychle šířila především v USA, a pak i v Evropě a na celém světě. Její náboženský charakter je všude zpochybňován. Svou náboženskou tvář totiž scientologie nastaví pouze tehdy, je-li to pro ni výhodné, většinou se prezentuje jako věda.

Návštěvníci přicházejí většinou na tzv. Oxfordský test osobnosti a často věnují scientologům velkou důvěru. Lichocením i strachem jsou pak nenápadně manipulováni ke koupi stále dražších a dražších scientologických kursů, jimiž se dostanou do celoživotního řetězce „terapeutických“ procesů (tzv. auditingů).

Na auditingy je často vypěstován nebezpečný návyk především vyhledáváním stále nových problémů a pseudoprobémů a strachem ze zhoršení psychického stavu, jenž by údajně nastal při jejich přerušení. Auditovaní se též dostávají do sociální izolace, protože rozebíráním negativních zážitků si zpravidla „uvědomili“, jak negativní vliv na ně mělo jejich dosavadní nejbližší okolí. Za společensky velmi nebezpečné je považováno působení scientologů pomocí firem, které nabízejí podnikům Hubbardovy administrativní technologie. Pokud podnik reaguje přívětivě na úvodní komunikační kurzy nebo kurzy organizace práce, bývají jeho významným členům nabídnuty auditingy. Scientologům se tak může podařit získat intimní osobní údaje o ekonomicky významných lidech. Nezřídka se jim pak podaří získat v takovém podniku dominantní postavení. Mezi veřejnými představiteli scientologie jsou i mnohé hollywoodské hvězdy jako např. John Travolta či Tom Cruise.

Scientologie působí prostřednictvím různých organizací, které mají často rysy sekty. V České republice působí scientologická církev např. přes firmy poskytující takové kurzy, jako jsou firma Business Success, PERFORMIA, HCA (Hubbard College Of Administration), HAA (Hubbardova akademie administrativy), jazyková škola Lite (i v Liberci), Basic, WISE. Jiným způsobem, jakým se scientologové snaží získat pozitivní obraz u veřejnosti je odvykací program Narconon, založený na praktikách dianetiky. V USA byla Scientologická církev uznána za církevní a veřejně prospěšnou organizaci, v České republice scientologie působí jako s. r. o. V Evropské unii scientologie většinou zakázána není, a ale často není uznána jako náboženské společenství a nepožívá tedy patřičných daňových výhod.

Scientologická organizace je hierarchická, v čele je mezinárodní vedení v Los Angeles, pod ním kontinentální organizace a pod nimi místní církve. Výkonnost jednotlivých stupňů hierarchie se měří týdenními statistikami, na základě kterých je organizace řízena. V některých případech bývá použita tzv. směrnice o odloučení („disconnection“), podle které jsou členové přesvědčováni a podporováni v tom, aby přerušili všechny své kontakty s přáteli, členy svých rodin i s ostatními, kteří mají kritický postoj k scientologii.

Ústředním bodem v debatách o scientologii je obvinění z brainwashing – vymývání mozků. I když toto obvinění nebylo ve většině případů úředně prokázáno, zůstává předmětem mnoha odborných prací.

2. Kdo to byl Sri Chinmoy a co propaguje jeho hnutí?

Sri Chinmoy, Chinmoy Kumar Ghose (* 1931 – † 2007) je žákem jistého Sri Aurobinda, který ve svém učení „integrální jógy“ hlásal „spojení umění, sportu a duchovních technik“, jež prý dovede člověka k sebeuvědomění jako k poslednímu stadiu lidské evoluce. Chinmoy byl indický (nyní Bangladěš) „filosof a duchovní učitel (guru)“, který později, po 20 letech pobytu v Itálii přesídlil roku 1964 do konečné stanice – New Yorku.

Vycházel z hinduismu, dával důraz na to, že prostřednictvím „lásky a oddanosti“ může žák zažít věčnou jednotu s „Nejvyšším“. I když Sri Chinmoy není tímto božským Nejvyšším, je s ním natolik sjednocený, že ten skrze něj promlouvá a že oddanost Nejvyššímu je vlastně oddaností Sri Chinmoyovi.

Učitel sám sebe představuje jako vynikajícího sportovce i umělce. Založil mezinárodní běžeckou asociaci Sri Chinmoy Marathon Team, která pořádá především ultraběžecké závody. Mezi nejznámější patří Peace Triathlon v Canbeře a Ultra Trio v New Yorku. Světový běh harmonie je nesoutěžní štafetový běh, jehož cílem mělo být posílení mezinárodního přátelství a vzájemného porozumění. Na trati nesou běžci symbol harmonie – hořící pochodeň, kterou si předávají z ruky do ruky lidé, se kterými se běžci cestou setkávají. Po zranění kolene přestal guru s běháním a začal se věnovat vzpírání. Skeptikové namítají, že o jeho sportovních výkonech nebyly žádné autentické doklady.

Mezi svými žáky je obdivován také pro své kresby ptáčků, jichž vytvořil údajně na pět milionů. Lidé „zvenčí“ je většinou považují za průměrné až podprůměrné obrázky. Měl také složit tisíce písní a básní, které se hojně objevují ve zpěvnících, brožurách a interních časopisech. Když přestal s přednáškovými turné (viz níže) věnoval se koncertům. Do své smrti jich údajně odehrál kolem sedmi set padesáti. Hrál až na 20 hudebních nástrojů jako např. na indický esraj, indické harmonium, havajskou kytaru apod.. své vlastní komposice i spontánní improvizace. Sri Chinmoyův hudební projev si získal příznivce i kritiky. Mezi těmi, kdo jeho hudební styl oceňovali, patřil violoncellista Pablo Casals, skladatel Leonard Bernstein, zpěvačka Roberta Flack nebo producent Michael Walden. Kritici považovali jeho styl za pouhé „drnkání“ bez jakéhokoliv systému.

Sri Chinmoy je, podobně jako známější tibetský dalajláma, aktivní i v oblasti světového míru (vyhlašování hlavních měst míru, mírových regionů, míst a měst jako mírových květů apod.). Jeho mírové akce budí díky své nepřehlédnutelné reklamě dojem světové důležitosti a jedinečnosti. Roku 1970 založil na pozvání generálního tajemníka OSN U Thanta pravidelná meditační setkání Mírové meditace při OSN pro pracovníky a velvyslance ústředí OSN v New Yorku, které vedl po dobu 37 let dvakrát týdně až do své smrti. Založil humanitární organizaci Slzy a úsměvy srdce jednoty. Přednášel také na mnoha amerických, evropských i asijských univerzitách (vč. Yale, Harvardu, Cornellově universitě, Oxfordu i Cambridge) na téma duchovního života, náboženství a „filosofie vnitřního a vnějšího míru“. Za své mírové aktivity a uměleckou činnost obdržel řadu akademických ocenění vč. čestných doktorátů v oblasti mezinárodních vztahů.

Sri Chinmoyovi následovníci bývají často mladí lidé, inteligentní a vysokoškolsky vzdělaní. Mívají umělecké sklony a jsou povzbuzováni k vlastní tvořivosti. Oslovují je myšlenky světové harmonie a míru. Scházejí se v bílých oděvech k pravidelným meditacím a meditují i sami každý den ráno a večer nejméně čtvrt hodiny ve svém soukromém meditačním zátíší s fotografií Sri Chinmoye, květinami, svícemi apod. Kromě toho alespoň hodinu denně tráví četbou Sri Chinmoyových spisů. Jeho aktivity jsou dále vyzdvihovány Chinmoyovými žáky tak, aby ukázaly jedinečnost svého gura.

Oddanost a fascinace touto duchovní osobností se někdy stala katalyzátorem psychické poruchy nebo naprostého oddělení následovníka od jeho nejbližších. Kvůli radikálně odlišnému životnímu stylu a přehlížení sexuální stránky člověka jsou problematická ta manželství, kde se jeden z partnerů stane Sri Chinmoyovým následovníkem. Chinmoy byl některými bývalými členy obviněn ze sexuálního zneužívání žen a jejich donucování postoupit potrat. Tyto informace se vyskytly na internetu, kam je umístily samy údajně poškozené začky. V reakci na tyto události Chinmoy zakázal svým žákům používat internet. Počet příslušníků hnutí ve světě dosahuje mnoha desítek tisíc, u nás i s příznivci asi dvou až tří set.

3. Co to je esoterické hnutí?

Esoterické hnutí, esoterismus (z řeč. „vnitřní“, „uzavřený“), je označení pro souhrn domnělých vědomostí určených výhradně pro úzký okruh zasvěcených, intelektuálně „vyspělých“ nebo „vyvolených“ lidí. Je protikladem exoterismu, který naopak představuje „obecně známé“ vědění. Jde o širokou množinu „nauk“ nebo „tajných věd“ náboženské i nenáboženské povahy. Esoterické vědomosti jsou utajovány před nezásvěcenými nebo obecně před

„zjištění blokády“, „terapie“ v jejím „odstranění“. Do této skupiny metod patří i akupunktura (viz předchozí otázku), aplikovaná kinesiologie (týká se pohybu takových „energií“) aj. Radí se sem také tzv. radiestesie, kdy se údajně různými přístroji měří „energetické“ vibrace, vycházející z těla. Lze toho údajně dosáhnout pomocí virgule nebo siderického kyvadélka, nebo různých diagnostických přístrojů, založených na této představě. V Německu jsou jich nabízeny desítky a vyrábějí se stále další pod nejrůznějšími a často matoucími názvy. Podobné přístroje jsou nabízeny i k měření „zemního záření“ nebo pro vyšetření pacienta pomocí „bioresonance“, a využívá je i elektroakupunktura dle Volla (viz předchozí otázku). Léčebnou bioenergií mají vyzařovat i drahokamy a amulety (celebrity jsou jimi doslova ověšeny, ať to stojí, co to stojí).

V medicíně jsou samozřejmě využívány různé druhy energií jak v diagnostice tak terapii, ale termín bioenergetika používá jen medicína alternativní a léčitelé. Termín energie používají ve svém smyslu, často jím označují i nemateriální, „duchovní energii“ nebo mluví o zvláštním typu energie, bioenergií, biofotonech. Všechny takové interpretace odporují vědeckému významu pojmu energie. Pomůcky a přístroje určené pro zachycování, měření nebo naopak ovlivnění této „energie“ měří ve skutečnosti něco zcela jiného než udávají léčitelé nebo neměří nic. Výsledky měření ani léčebné efekty těchto přístrojů nebyly objektivizovány. Kuriosní je iracionální směs vědeckých, mystických a pseudofilosofických názorů, které mají vysvětlit principy jednotlivých metod.

6. Co to je hnutí Reiki?

Reiki“, japonsky „životodárná, božská energie“, je jedna z metod, které „léčí“ pomocí přikládání rukou. Reiki předpokládá existenci energetických center (čaker – viz červené číslo Obrázku) a drah (meridiánů) v lidském těle. Pokud jsou čakry vyrovnané a v meridiánech proudí energie bez překážek, je člověk zdravý a vitální; blokáda proudění značí nemoc. Dále Reiki předpokládá existenci zdroje, který bývá různě nazýván, ale jeho existence není hmotně prokazatelná. Je to metoda, kterou rozšířil japonský údajně křesťanský mnich Mikao Usui (* 1865 – † 1926), který dostal v průběhu několikátýdenního půstu halucinace, v nichž slyšel hlasy (psychiatrie o takových hlasech něco ví), které mu poskytly „klíč k léčbě“. Objevil tak energii reiki, kterou měl k léčení využívat přímo Kristus. Opět – z USA se metoda v 80. letech 20. století dostala do Evropy, kde se rychle rozšířila. Používají je zasvěcení Mistři reiki (reikisté) v různých esoterických centrech i individuálně. Usui zavedl zasvěcování jako třístupňové, ale někteří dělí třetí stupeň na dvě části. Někteří z nich léčí i na dálku. Časem vznikly tyto směry: duhová (rainbow) reiki, seichim reiki, karuna reiki, kundalini reiki, ra sheeba, tibetská reiki a mnoho dalších. Většinou tvrdí, že pracují s různými dalšími a silnějšími druhy energie. Metodu lze použít i k samoléčbě.

Do České republiky zavedla reiki Mistrová E. Müllerová, když na 2. světovém kongresu alternativní medicíny v Karlových Varech v r.1992 reiki metodu popsala a nabídla vyučení dalších Mistrů. Na rozdíl od jiných metod, jako je třeba akupunktura a reflexologie (proudění energie obnovují pohyby nohy, kroucením prstů a masáží plosky, kde lze údajně nalézt tvrdší hrudky, které energii blokují), se neodstraňuje blokáda přímo, ale je nutno poruchu opravit vléváním nové kosmické reiki energie. Mistr nasává energii reiky z kosmu a pak ji předává pacientovi. S. Nevins, autorka knihy o reiky, doporučuje metodu k léčení poškození mozku, cukrovky, rakoviny i pohlavních chorob. A nejen to, jako „regulační terapie“ má být reiki schopna léčit úplně všechno – jako panacea (všelék). Mistr nejprve přiloží své ruce na čelo klidně ležícího pacienta. Pak ruce přikládá na nemocná místa nebo nad chorobné orgány. Přitom se „hluboce soustředí“ na přijímání a vysílání reiki. Někdy na postižená místa přikládají krystaly a léčebné kamínky (totéž u šamanů). Běžně se skládá léčba z několika hodinových sezeních. Vedle vlastní léčby se také Mistři reiky věnují organizování kursů, v nichž jsou ve dvou stupních zasvěcování za úplaty noví adepti reiki. K dosažení titulu Mistra, kterých je nyní ve světě cca 350, je třeba zasvěcení účinnějšího v ceně tisíců euro.

4.b) Co to je tzv. psychoterapie? Jaký je vztah mezi alternativní medicínou a psychoterapií?

Psychoterapie, „lěčba duše“, nepatří mezi lékařské obory, i když ji často vykonává nejen psycholog, ale i lékař. Je to obor, který není přesně definován, jde o extrémně široký (existují desítky psychotherapeutických směrů a stovky jejich variant) soubor verbálních, neverbálních a paraverbálních (intonace, pauzy, ironie, povzbuzující tón apod.) komunikačních technik užívaných psychotherapeutem ke „zvýšení duševního zdraví“ klienta či „pacienta“ nebo ke zlepšení vztahů uvnitř skupiny, např. rodiny. Většina psychotherapeutických škol je založena na rozhovoru, ačkoli v některých se využívají i další způsoby komunikace jako hry, psaní, kreslení nebo komunikace prostřednictvím doteku. Někdy psychoterapie navazuje na lékařskou diagnostiku a terapii, zejména psychiatrickou, nebo je s ní provázána (zejména je-li psychotherapeut i lékařem). Lékař-psychiatrii sám často svému pacientovi doporučí psychoterapii, psychotherapeuta.

Psychoterapie obvykle probíhá mezi psychotherapeutem a jeho klientem či klienty. Ti mluví o svých tématech ve snaze dostat se k hlubším problémům a nalézt pro ně vhodná řešení. „Léčení“ může být zaměřené na specifická duševní onemocnění nebo poruchy (neurózy, alkoholismus, drogová závislost ...) nebo také na problémy běžného života (vztahové problémy, osobní krize, soužití s těžce nemocnou osobou). Řešení druhé skupiny problémů je vhodnější nazývat poradenstvím než psychoterapií. Někteří psychotherapeuti termíny jako nemoc a léčba i sami odmítají a nechtějí svého klienta „léčit“. Sami sebe vidí spíše jako poradce či učitele, který klientovi pomáhá, respektuje jej a respektuje i jeho soukromí.

Postupy, které člověk uplatňuje sám na sobě, ani činnost svépomocných skupin, které nebyly zřízeny psychotherapeutem, se v užším smyslu za psychoterapii nepovažují, třebaže jí fakticky mohou být. Problémem je to, že vedle kvalifikovaných psychologů se psychoterapii věnují i osoby nekvalifikované, samozvaní léčitelé, sensibilové i nesporní šarlatáni. Ze všech uvedených důvodů nelze rozhodnout o tom, které metody jsou neúčinnější a která je nevhodnější pro určitou poruchu; často je výběr dán nahodilým zájmem klienta.

Jisto je, že u těžkých psychických chorob (např. u deprese, nebo tzv. psychóz – schizofrenie, cyklofrenie) je indikována primárně medikamentózní terapie, nikoli psychoterapie. U poruch osobnosti, psychopatií, nemá rovněž psychoterapie místo. Účinná je psychoterapie u lehčích psychických poruch, tzv. neuróz. Některé metody jsou ovšem sporné, ze známých to je zejména psychoanalýza. Jindy se o psychoterapii sice nemluví, ale jde o domnělé působení různými energiemi a silami, nicméně podstatou příp. účinnosti jejich metod je právě sugestivní působení. V podstatě jsou to všechno metody alternativní medicíny, protože ty většinou nemají žádné specifické působení. Všechny působí na principu placebo, tedy přes psychiku. Je nesporné, že placebo efekt je někdy mohutný, že řadu psychických potíží a nálad může zmírnit, ale na druhé straně mohou léčitelé a různí věštcí pacientům právě po psychické stránce těžce ublížit. Zřetelné rysy sekty má svérázná psychoterapie zvaná dianetika, jejíž praktikanti se ovšem časem sami prohlásili za náboženství, když vytvořili scientologickou církev; o ní zde v bodě 1.

5. Co to je bioenergetika?

Bioenergetika ve vlastním slova smyslu je obor biochemie, věda o chemických procesech, které slouží k zajištění energie v živých systémech. Avšak jak tomu bývá, i zde se začalo o bioenergetice mluvit i v jiném, parapsychologickém, smyslu v souvislosti s alternativní medicínou. Stále častěji se dnes v této oblasti používá termín „bioenergetická medicína“, která má využívat k diagnostice nebo terapii různé druhy „energie“, včetně „bioenergie“, „biofotonů“ a různých druhů „vibrací a záření“. Proto se také česká psychotronická společnost se sídlem v Brně nazývá Českou psychoenergetickou společností; vydávala čtvrtletník Mandala nova, dnes přejmenovaný na Psychoenergetika. „Bioenergetici“ vycházejí z představy, že lidské tělo je prostoupeno proudící energií (čchi, prána, mana, fluid, orgonská energie, „elektrina“ atd.), která může být „blokována“, což vyvolá různé choroby. „Diagnostika“ spočívá ve

veřejnosti, aby se zachovala výlučnost příslušnosti k nějaké skupině, případně z důvodu ochrany před postihem úřady nebo výsměchem či opovržením okolí. Jako příklad takových skupin jsou často uváděni nejen rosenkruciáni, ale také Svobodní zednář, i když u nich jde o zneužití esoteriky a domněle „vyššího“ poznání k politickým až světovládným cílům (skupina Bilderberg). Pravou esoterikou jsou tedy např. Steinerovy smyšlenky v teosofii a antroposofii – i tzv. waldorfské školy, New Age, Mairtėja, Subud, Řád Zlatého úsvitu, Hnutí Já jsem, kultury létajících talířů aj. Blízko je i postmodernismus s jeho ideou, že je možné tvrdit, připustit či obhajovat vše (angl. anything goes).

Tajnými esoterickými vědomostmi mohou být např. magie, alchymie, astrologie atd. Esoterismus často staví na některém náboženství, avšak „prohlubuje je“ a před ostatními věřícími toto „prohloubení“ skrývá. Vytváří tak údajnou elitu znalou „tajemství“, tvořenou však spíše nekritickými a bezmezně důvěřivými hlupáky. Ti se k esoterickým hlubinám dostávají postupným informováním, zasvěcováním. Esoterika tak navazuje na prastaré gnostické deformace judaismu, katolictví a obecně i křesťanství. Jeho základní myšlenkou byla a je představa, že pozemský svět je obdobný světu nebeskému – „jak nahoře (v astrálu), tak dole“. Jsou tedy většinou „hluboce věřícími“ v Boha, avšak podivuhodně chápaného.

V západní kultuře, která však je dnes již velmi deformována mnoha východními naukami, se někdy místo o esoterismu hovoří o okultismu (z lat. „skrytý“), nebo se používá pojem hermetismus, pocházející od Herma Trismegista, údajného vynálezce alchymie ztotožňovaného i s egyptským bohem Thovtem.

Skutečné nebo i smyšlené esoterické společnosti jsou vzhledem ke své tajemnosti a nedostupnosti s oblibou využívány v brakových literárních a filmových dílech, v nichž jsou nastíněny různé teorie spiknutí nebo fiktivní historie, předkládané často k obrovskému zájmu veřejnosti.

Charakteristiky: důraz na duchovní stránku přírody a vesmíru, víra v existenci astrálu, čaker, karmy, reinkarnace. Metodou esoterického „poznání“ jsou pak spekulace v jejím dnešním významu (jako sprádání domněnek), meditační pokusy, magie, údajné mimosmyslové vnímání, jasnozření. Rámec esoteriky se v posledním století zásadně změnil vlivem médií a zpřístupnění všeho toho, co bylo kdysi obsahem schůzek uzavřených kruhů jedinců. Tajné znalosti, rituály, symboly, pomůcky, vše se stalo veřejným, stalo se dokonce spíše hrou, zábavou nebo výdělečným nástrojem v rukou léčitelů. Nejlepší obraz, jak vypadá současná esoterika v praxi, dokládají veletrhy Esoterika na pražském výstavišti v Holešovicích, kde vedle nabídek nejrůznějších esoterických (někdy i erotických) výrobků přednášejí „tibetští mniši, duchovní vůdce kmene Černonožců, kolumbijský šaman, filipínský terapeut, odborníci na reinkarnaci i zdravou výživu.“ Široce je esoterika využívána léčiteli a šarlatány všeho druhu a propadají jí po jakémkoliv léčení toužící lidé, u nichž emocionálnost převažuje nad racionálností. Proto se k esoterice hlásí i mnohé známé osobnosti z uměleckého světa, např. herečky K. Fialová, L. Skořepová, K. Gott. Jde ovšem o pouhé zajímavé myšlenkové konstrukce charakteru fantasmagorií, což ale zástupcům zájemců nijak nevadí.

4.a) Jaké jsou základy „alternativní medicíny“?

Alternativní medicína není medicínou v pravém slova smyslu. Lékařství nebo medicína (z lat. ars medicina, „umění léčit“) je totiž věda o zdraví, stavech a chorobných procesech člověka, o způsobech léčení a předcházení nemocem. Úkolem tohoto vědního oboru je chránit a zlepšovat zdraví lidí. Opírá se o poznatky biologie, chemie, fyziky a stále více se prosazuje také informatika. Zakladatelem tradice současného klasického lékařství byl řecký lékař Hippokratés, který žil v 5. století př. Kr. Lékařství se dělí na mnoho teoretických a praktických disciplín. Např. chirurgie, zubní lékařství, patologie, imunologie, psychiatrie aj. Lékař je absolvent lékařské fakulty, má titul MUDr. (Medicinae universae doctor). Zubní lékař studuje na lékařské fakultě ve specifickém oboru, nově získává titul MDDr. Podle své odbornosti skládá odborné zkoušky – atestace. Vychází se z přírodovědné tradice. Poznání v medicíně se částečně opírá o pozitivismus, nicméně hlavním vlivem je racionální skepti-

cismus. Hlavním kritériem pro zařazení nové metodiky do praxe je prokázání účinnosti souborem postupů založených především na moderní induktivní logice, tedy na využití statistiky. Soubor těchto postupů se označuje jako Evidence Based Medicine (medicína založená na důkazech).

Avšak – jak tomu bývá – klasické lékařství zájemcům nestačí a tito se obracejí i jinam, k tzv. alternativní medicíně. Lékařům se zde slovo medicína pochopitelně nelíbí (málo zájemců o léčitele přizná svému lékaři, že tam byl nebo tam chodí), ale pokud se užívá s přívlastkem alternativní, jsou nuceni se s tím smířit. Jiné názvy: medicína nekonvenční, komplementární, přírodní, (ne)tradiční, informační, jiná, regulační, celostní, holistická apod. Protože nikdo neví přesně o čem jde, jsou tyto termíny zaměnitelné, používají se promiskue, ale přece jen lze mezi nimi najít určité významové rozdíly. Každý z nich poukazuje na jinou stránku alternativní medicíny. V zemi, kde je svoboda nejen pro náboženství, ale i pro léčitele a nejdřívejší šarlatány – v USA – se však nyní razí termín CAM, complementary and alternative medicine (naznačující, že jde o dvě různé oblasti), zatímco v Evropě zůstává označení „komplementární“ synonymem pro AM. Podobně v Německu se zase termín přírodní medicína používá jen pro léčbu přírodními prostředky. Je zřejmé, že terminologie pro oblast „nevědecké medicíny“ není dosud, a se zřejmých důvodů ani nikdy nebude, ustálena.

V posledních desetiletích se sice zastánci těchto metod snaží vytvořit jednotnou koncepci, „paradigma“, opírající se o holismus, psychosomatiku a o svérázné interpretace moderní fyziky vč. kvantové teorie! V řadě států s pokračujícím úpadkem racionality jsou některé metody AM dokonce propláceny některými pojišťovnami! Ovšem ve stále ještě zaostalé ČR musí lékaři podle stále platného (komunistického!) Zákona o péči o zdraví lidu z r. 1966 používat metody, které odpovídají současnému stavu vědeckého poznání. a činnost léčitelů není u nás legislativně upravena. Těšme se tedy na to, co nás ještě čeká.

Společným znakem AM je, že metody a postupy nejsou testovány na účinnost, jsou postaveny na pseudofilosofických názorech (úhlech pohledu) nebo na nepochopení či desinterpretaci poznatků moderní vědy. Avšak o méně průkazných výsledků, o to větší zájem veřejnosti. AM neprovádí lékař ale léčitel, který není právně odpovědný za poškození svého klienta; příp. je sice provádí i lékař, avšak takový, který se dal na perspektivnější dráhu léčitele. Není tím ale vyloučeno, že může jít o např. dobré amatérské psychology a tak mohou pacientům skutečně pomoci s psychosomatickými poruchami.

Některé obory alternativní medicíny:

Biotronika – studium a působení na domnělé biopole nebo auru přímo, bez zprostředkování „dosud známým“ fyzikálním působením.

Chiropraxe – léčebná manuální metoda, která se snaží pomocí páčení a manipulací páteře a končetin odstranit nemoci pohybového systému, ale i vnitřních orgánů. Vyvinul ji v r. 1897 Američan D. D. Palmer, dřívější magnetopat a osteopat. Lze ji akceptovat pro léčbu nemocí pohybového aparátu, avšak základní představa chiropraktiků, že příčinou všech nemocí je jakési podvrtnutí, subluxace páteře, a že je blokováno proudění vitální energie, je mylná.

Akupresura je tradiční čínská léčebná metoda založená na stejných principech jako akupunktura. Využívá stlačování tzv. akupresurních bodů na povrchu lidského těla a pomocí toho zmírňuje bolest a léčí onemocnění. Ovšem existence takových drah a bodů je pouhým mýtem.

Akupunktura také patří do tradiční čínské medicíny vedle dalších metod, jako je tělesné cvičení, masáže, respirační terapie, herbální medicína, dietoterapie, sluneční léčba a hydroterapie. Jedná se o nabodávání jehel do tzv. akupunkturálních bodů na lidském těle, které leží na tzv. akupunkturálních drahách neboli drahách „energie“, tzv. meridiánech. Těmi údajně proudí životní energie čchi a jsou spojeny s jednotlivými orgány. Cílem je předcházet „nerovnováze v toku energie a odstraňovat ji“. O zmíněných drahách a bodech ovšem platí totéž, co u akupresury.

Aromaterapie užívá prchavých kapalných rostlinných látek, tzv. esenciálních olejů, a

jiných aromatických složenin z rostlin za účelem zapůsobit na člověka a jeho zdraví. Uvedené látky se aplikují např. při masážích. Jde o pseudovědecká metoda, která může přinést jen příjemnou vůni a placebovým efektem způsobit psychickou úlevu.

Elektroakupunktura dle Volla (EAV) je „diagnostická i terapeutická“ metoda používaná pro výběr vhodného homeopatického preparátu. EAV je metodou jednoznačně šarlatánskou.

Léčivé předměty (amulety, talismany) též mají „léčivé účinky“. Např. amulet se vloží do vanové lázně a jeho síla se při koupeli přenáší do vody a odtud na nemocného člověka.

Amulet (latinsky amuletum) je předmět, který svou magickou silou přináší svému nositeli radost, štěstí a chrání jej. Amulet účinkuje pouze v případě, že jej osoba má neustále při sobě. Nosí se též na těle (podobně jako šperk) nebo na oděvu. No comment.

Talisman je původně arabského původu. Je to předmět také sloužící pro radost, štěstí nebo ochranu majitele, který se v magii využívá k různým rituálům.

Totem znamená u indiánů příbuzenství, dávného předka, ochranného ducha a také jeho viditelné symbolické zobrazení – totemový kůl. Vyskytuje se dodnes u domorodých kmenů hlavně v Severní Americe, v Austrálii a v Africe. Slavné jsou totemy v Zimbabwe a podobné sloupy v Sečuánu ve střední Číně. Hojně využití totemů může přinést další rozvoj multikulturalismu.

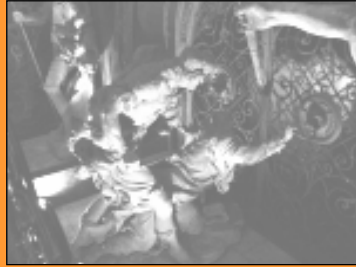
Fetišismus (z lat.) předpokládá, že nějaký objekt vykazuje nadpřirozené účinky. Dělí se na náboženský fetišismus – náboženské uctívání předmětů pro přiřčené nadpřirozené vlastnosti – a na sexuální fetišismus – erotické zaměření na určité druhy předmětů či na jisté části těla; tento se může vyskytnout např. u pacientů v lůžkových zařízeních nemocnic při rozhovorech se středním zdravotnickým personálem.

Alternativní fytotherapie (racionálně vedená fytotherapie, farmakoterapie, není součástí AM!) využívá domnělých či pověrečných léčebných účinků rostlin.

Homeopatie je způsob léčby založený na použití velmi malého množství účinných léčivých látek, které ve velkých dávkách vyvolávají efekt podobný tomu, jaký má léčená choroba. Výraz je odvozený od dvou řeckých slov: homeo (podobný) a pathos (trpící). Za zakladatele homeopatie je považovaný německý lékař 19. stol. Samuel Hahnemann (* 1755 – † 1843), který se dal na léčitelství. Klasická medicína tvrdí, že není možné, aby velmi malé množství léčivé látky v homeopatických preparátech mělo jakýkoliv efekt na tělo, a upozorňuje, že při namátkových kontrolách homeopatické „léky“ neobsahují ani jednu molekulu údajně účinné látky. Homeopatie – jako všechny pověry – nejvíce kvete v Unii „svobody“, v USA, kde je průmyslem s ročním obratem s 200 milióny dolarů, ale v posledních desetiletích začala být oblíbená i v Evropě; její propagaci proslula zvl. královská rodina v Anglii. Tento absurdní výmysl, který nemá žádné opodstatnění, dnes míří už i do Indie, kde momentálně existuje víc než 100 homeopatických škol.

Avšak ani toto množství způsobů léčitelství nestačí uspokojit fantasii a hlad po zdraví. Proto se v poslední době setkáváme i s novými způsoby léčení: léčitelství Siddha, další čínské tradiční postupy, jihoafrické Muti, Yoruba Ifá aj. Jako mimořádně přínosnou vyznavači AM propagují také tzv. léčbu minulými životy, která využívá léčivých účinků vzpomínek na minulé životy v hypnóze či polohypnóze. A v Africe až 80 % obyvatelstva užívá alternativních postupů a zdá se, že je cílem Evropy africké úrovně co nejdříve dosáhnout.

Celkové hodnocení AM: Metody alternativní medicíny jsou metodami pseudovědeckými, které jsou charakterizovány několika znaky: 1. Jejich léčebný efekt má být zprostředkován duchovními nebo dosud neznámými silami. 2. Jejich principy jsou v rozporu s vědeckými poznatky a přírodními zákony. 3. Specifická, vlastní účinnost metod a prostředků alternativní medicíny nebyla objektivními metodami prokázána. 4. Za případnou terapeutickou účinnost zodpovídá placebový efekt: Bílá tableta z laktózoového cukru podaná přednostou kliniky může na chřipku zapůsobit účinněji než stejně vypadající tableta proti nachlazení, kterou z nějakého šuple vyndá obyčejná zdravotní sestra.

OB RÁZEK

Palladium země České

Výraz Palladium označuje ochraňující obraz, reliéf nebo sochu. Ochranným obrazem – Palladiem země České a českého národa – je měděný reliéf Panny Marie s Pánem Ježíšem ze Staré Boleslavi.

Má se za to, že sv. Ludmila po svém křtu odevzdala všechny kovové pohanské bůžky sv. Metodějovi, aby z nich dal odlít křesťanské bohoslužebné nádoby. Neznámý byzantský mistr zhotovil kromě nádob také kovový obrázek Panny Marie pro sv. Ludmilu. Po její smrti zdědil tento obrázek sv. Václav, který jej nosil zavěšený na prsou. Když byl zavražděn, jeho sluha Podiven ukryl obrázek do země. Jako nepohodlný svědek byl Podiven oběšen. Svému národu však zachránil vzácnou relikvii a stal se jejím prvním mučedníkem. Kolem roku 1160 obrázek vyoral v poli sedlák a předal ho kanovníkům staroboleslavské kapituly. Ti na místě nálezu postavili kapli a obrázek do ní umístili. Kaple začala přitahovat poutníky z okolí i z Prahy. Za husitských válek byla vypálena a z obrázku zbyla jen kovová beztvará hmota. Asi v první polovině 15. století bylo poutní místo znovu vystavěno a reliéf byl podle zachovalého popisu neznámým umělcem obnoven. Dobrý pozorovatel však zjistí, že tvář Panny Marie je podnes zjizvená. Reliéf o velikosti **19 cm × 13,5 cm** je podle současného výzkumu opravdu vytvořen z materiálu označovaného jako tzv. Korintská měď, což je zvláštní slitina, která pochází z Balkánu. Tato informace hovoří ve prospěch dávné tradice.

Názor, že Panna Maria zobrazená na staroboleslavském obrázku je Palladium, to znamená, že je „Záštitou země české“ byl poprvé vysloven v roce 1609, kdy čeští katolíci putovali ve velkém průvodu z Prahy do Staré Boleslavi prosit Panenku Marii o záchranu katolické víry a své vlasti před protestantismem a němečtím.

Na počátku 17. století byl zbudován pro Palladium ve Staré Boleslavi velký chrám Nanebevzetí Panny Marie. Nepřátelé českého národa pozorovali, že naši předkové se při každé celonárodní pohromě utíkají o pomoc k Palladiu země České do Staré Boleslavi. Proto se ho chtěli zmocnit. Roku 1632 odvezli palladium Sasíci do Lipska a vrátili ho až po šesti letech za vysoké výkupné. Za třicetileté války bylo schováno ve Vídni a potom v Praze, kde se ho zmocnili Švédové. Švédský král jej pak poslal císaři Ferdinandu III. a ten roku 1650 palladium vrátil ozdobené zlatou korunkou, perlami a diamanty, na původní místo do Staré Boleslavi. Před Turky bylo ukrýváno v Praze a před Prusy v Berouně. Palladium je spjata také s novodobou historií našeho národa. V pohnutých zářijových dnech 1938 bylo neseno Prahou v mnohatisícovém davu z Vyšehradu na Staroměstské náměstí s prosbou o ochranu naší země před nacistickou zvlí. Za okupace bylo tajně zazděno a nahrazeno kopií. Nacionální socialisté po palladiu marně pátrali a říká se, že měli v plánu zničit celou Starou Boleslav. Brzy po skončení války, 24. června 1945 byla posvátná relikvie odvezena do Prahy, kde se konaly děkovné bohoslužby za záchranu národa před záhubou. Dodnes putují věřící k palladiu jako k nejcennějšímu duchovnímu skvostu českého národa a prosí o přimluvu za blaho země a církve.

<http://cpr.apha.cz/pout-rodin-2004-co-je-to-paladium-zeme-ceske/>

Foto

- Sousoší Zavraždění sv. Václava od Matyáše Bernarda Brauna v kostele Sv. Václava ve Staré Boleslavi. Za mřížemi se nacházel vchod do kostelíka Sv. Kosmy a Damiána, kde byl Václav zabit.

- Biskupové na letošní pouti

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice, datum vydání: 4. 10. 2008

tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberectofmzquicktez, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM

Foto na titulní straně – Palladium země České.

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz

Kterékoliv starší číslo Vám obstará Knihkupectví u sv. Antonína.

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNK

0011 1100, JAN VOŽENÍLEK 3

60. NAROZENINY BRATRA FELIXE

SESTRA MAXMILIÁNA O BRATRU FELIXOVI 4

K ŠEDESÁTINÁM BRATRA FELIXE OFM, ROMAN JOCH 4

PASTORACE

MANŽELSTVÍ (13) JAKÉ JSOU PŘÍČINY NEPLATNOSTI MANŽELSTVÍ
ZPŮSOBENÉ NEDOSTATKY VE VŮLÍ? JAN VOŽENÍLEK 5

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (6), PAVEL KOZOJED 6

ROK SVATÉHO PAVLA (5) – ALFRED FUCHS O SV. PAVLOVI (2., DOKONČENÍ) 9

RODINA A ŠKOLA

OTÁZKY (2), MACIEJ RUCZAJ 11

POTŘEBUJEME NOVOU POLITICKOU SÍLU? JAKUB KRÍŽ 13

HISTORIE

NAD 60. VÝROČÍM ÚNORA 1948 (3), JAN CHOLÍNSKÝ 14

ČESKOSLOVENSKO A Vatikán BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY
– PŘÍPAD KANOVNÍKA STANOVSKÉHO, MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC 17

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

TO V MÉDIÍCH NEBYLO (4), TOMÁŠ BERAN 21

THE KILLING MACHINE: CHE GUEVARA (1), ALVARO VARGAS LLOSA / WWW.INESS.SK 22

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

PŘEHLED VÝUKY NÁBOŽENSTVÍ (2) 26

DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (9), PETR KOZOJED 26

KDYŽ SE ŘEKNE „DUCHOVNÍ OBNOVA ...“
ANEB CO JE MODLITBA „ZA VNITŘNÍ UZDRAVENÍ“, DANA GLASEROVÁ 29

NĚKTERÉ AKTIVITY FARNOSTÍ 32

DNY KULTURNÍHO DĚDICTVÍ V KOSTELE SV. BONIFÁCE, ZDENĚK A RADOVAN SKALIČTÍ 32

KARMElitáNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA – REDAKCE DOPORUČUJE 34

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 6. AŽ 30. ZÁŘÍ 2008 35

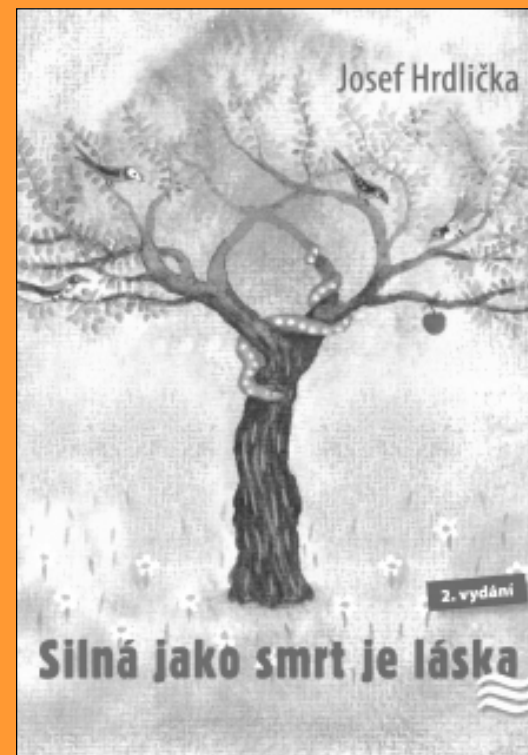
PALLADIUM ZEMĚ ČESKÉ 36

PŘÍLOHA

NĚKOLIK POKYNŮ OHLEDNĚ UŽITÍ „BOŽÍHO JMÉNA“ V POSVÁTNÉ LITURGHII
CO TO JE KONSERVATISMUS? SROVNÁNÍ STAVU PŘED 40 LETY A DNES, FRANK S. MEYER; REDAKCE

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI, P. PAVEL AJCHLER
TEST PRO DospĚLÉ, P. ING. ANTONÍN SEDLÁK
ODPOVĚDI TESTU PRO DospĚLÉ Z ČERVNA, BR. FELIX OFM
ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KRÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA
LIBERECKÝ ÚSMĚV, KAREL KOROUS; OLDŘICH KRUPÍČKA

na muže a ženu v Božím plánu a o cesty, po nichž je Bůh vede k naplnění daru lásky.

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ

6. AŽ 30. ZÁŘÍ 2008

Křtem byli mezi nás přijati:

Farnost Ruprechtice

Jáchym Ondřej Šrotýř

Farnost Vratislavice nad Nisou

Anna Brožová

Kristýna Forsterová

Farnost Dlouhý Most

Klaudie Anna Marie Olekšáková

Řeckokatolická farnost Liberec

Liberec

kostel Nalezení sv. Kříže

Martin Csaba (3. 5., vč. sv. biřmování)

Srdečně blahopřejeme.

Svátost manželství přijali:

Farnost děkanství Rochlice

Michal Čančara a Andrea Houfková

Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Vratislavice nad Nisou

Olga Ondová (1956)

Marie Gasparová (1920)

duchovní správci

**KARMEITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ
U SV. ANTONÍNA**
Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Knihkupectví u sv. Antonína Vás zve na vernisáž výstavy Jana Haranta „Obrazy léta“, která se koná ve čtvrtek 9. října 2008 v 19 hodin. Výstava potrvá do 14. listopadu. Těšíme se na Vaši návštěvu.

Mgr. Roman Staněk

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

1. Školák Kája Mařík 1. díl

Felix Háj

Info a běžná cena: Váz., 243 str., il., 199 Kč, 134 × 195 mm, 344 g
Vydalo Nakladatelství XYZ
Rok vydání: 2006
ISBN: 80-87021-04-5

F. Háj nebo též Felix Háj byl literární pseudonym spisovatelky Marie Wagnerové, roz. Černé (* 27. 5. 1887, Mníšek pod Brdy – 25. 7. 1934, tamtéž) píšící zejména idylické romány a románové cykly pro mládež. Pocházela z rodiny ředitele mníšecké obecné školy, vystudovala učitelský ústav v Českých Budějovicích.

První díl úspěšného sedmidílného cyklu, který poprvé vyšel za první republiky a od té doby opakovaně sklízí nebývalý čtenářský zájem. Kája Mařík vyrůstá v hájovně u vesnice Lážov (Mníšek pod Brdy). Rodiče jsou chudí a snaží se jej vychovávat, jak nejlépe mohou. S Kájou to ale není úplně jednoduché! Všude kolem se toho děje tolik –

a Kája by chtěl u všeho být. Proč by měl sedět několik hodin denně ve školní lavici, když venku všechno roste a kvete ... Ještě že Kájou tak baví zpívat a zpívá krásně, i pan farář si toho všiml – a ještě k tomu Kája tak rád ministruje. Kája má hodně kamarádů – ale nejradši má přece jen „panskejch“ Zdeničku, i když je ještě malá, a ještě k tomu ... holka! A spolu zažívají odmalička spoustu dobrodružství.

2. Silná jako smrt je láska

Josef Hrdlička

Info a běžná cena: Brož., 71 str., 79 Kč, 162 cm × 118 cm

Vydalo Karmelitánské nakladatelství

Rok vydání: 2008 (2. vydání)

Objednací číslo: 101406

Většina z nás četla dojmavé příběhy zamilovaných dvojic, jako jsou Romeo a Julie, Tristan a Isolda, Hamlet a Ofélie, Radúz a Mahulena. Jejich životní osudy jsou smyšlené, přesto tajemně resonují v srdci čtenářů.

Oč více by nás měly zaujmout biblické příběhy dvojic, které jsou pravdivé a pro naši orientaci důležité. Nejde v nich ani tak o hloubku citových vztahů, ale spíše o pohled

ÚVODNÍK

0011 1100

Autor těchto řádek sedí u počítače v pracovně fyziků nejstaršího českého gymnasia v Liberci; za jeho zády je obsáhlá fyzikální knihovna. Některé tituly pocházejí už z Newtonovy doby, ale jejich vydání je samozřejmě z doby pozdější: ve školní knihovně jsou svazky vydané v 19., 20. i 21. století. Jak se doba měnila, měnila se i razítka na titulních stranách knih: ta nejstarší jsou razítka školy rakouskouherské, následují prvorepubliková se lvem, potom razítka s orlicí a hákovým křížem, pak další a další. Ano, zatímco v jiných předmětech, v společenských vědách či v literatuře, byla „změna doby“ vždy následována trháním listů učebnic, či přímo jejich odvozem do sběrný a nákupem nových, „správnějších“, ve fyzice se jen měnila razítka na titulní straně. Fyzika je, zdá se, časově konstantní.

V jedné z polic jsou i ročenky fyzikální olympiády. Ročenka ze školního roku 1966/1967 uvádí, že v celostátním kole fyzikální olympiády kategorie A se na prvním místě umístil

Stanislav Slouka

ze SPŠE v Brně, Leninova ulice. Mladý, nadaný fyzik byl i vzhledem ke svým předchozím úspěchům vybrán, aby Československou republiku reprezentoval na mezinárodní fyzikální olympiádě. Nakonec však do zahraničí nesměl odcestovat.

Fyzika je, zdá se, časově konstantní. Fyzik a matematik Blaise Pascal se narodil roku 1623. V 16 letech napsal matematické pojednání o kuželosečkách, v 19 letech zkonstruoval první (mechanický) počítač v dějinách, kolem 23 let prováděl závažné experimenty hydrostatické. V té době, jak píše jeho sestra, „Prozřetelnost Boží dala příležitost, která jej přinutila čísti nábožné spisy, a Bůh jej osvětlil touto četbou tak, že dokonale pochopil, jak náboženství křesťanské nás zavazuje žítí jenom pro Boha; a tato

pravidla jevila se mu tak zřejmá, tak nezbytná a užitečná, že tu skončil všechny svoje výzkumy a že se od té doby zřekl všech ostatních vědomostí, aby se oddal jen jediné věci, kterou Ježíš Kristus nazývá potřebnou“.

Nebyla to ovšem tak docela pravda: vždyť ještě ve 30 letech z podnětu hazardního hráče, rytíře de Méré, ovlivněn korespondencí s Pierre de Fermatem, formuloval některé myšlenky teorie pravděpodobnosti a jako vedlejší produkt svého přemýšlení zkonstruoval ruletu.

Druhé obrácení přišlo až později, na sklonku roku 1654, ve chvíli vytržení a úzkého spojení s Bohem; tehdy Pascal definitivně pověsil matematiku, fyziku i počítače na hřebík, tehdy Pascal píše slavné: „Bůh Abrahámův, Bůh Izákův, Bůh Jakubův, ne filosofů a učenců.“ — Stal se tak poněkud paradoxně praotcem všech, kteří později budou tvrdit, že o Bohu není možno činit rozumové soudy, jen vyprávět příběhy.

V roce 2000 přišel do rochlické farnosti bratr Felix. Duchovní správce mu svěřil vedení společenství mládeže, což nebylo prozíravé rozhodnutí: Felix se, pravda, nebránil diskusi na jakémkoliv téma, ba ani na tak mládeži oblíbenou „šestku“ – pravil však, že nejprve je třeba definovat základní pojmy; objasnit, co je to soud a úsudek; pochopit strukturu sylogismu, umět posoudit jeho správnost a pravdivost – a teprve pak bude možno vysvětlit, proč je nesprávné sexuálně žít mimo manželství.

Slabší povahy utíkaly, silnější bojovaly, ironici se smáli – a duchovní správce záhy nahradil Felixe moderními katechesemi se svíčkou a obrázky.

Jeden z té řady večerů je však nezapomenutelný: když Felix vyprávěl o svém životě a své „cestě do řádu“. Nebyla to kýčovitá historka, nebylo to ani rozjásané svědectví charismatiků; byl to silný příběh o tom, kterak Stanislav Slouka, programátor, hledal pravdu v různých náboženstvích, pročítal knihy buddhistické a hinduistické a pořád v nich nacházel rozpory; až konečně křesťanství,

představené zaprášenou knížkou z nějaké půdy, obstálo. *A tato pravidla jevila se mu tak zřejmá, tak nezbytná a užitečná, že tu skončil všechny svoje výzkumy a že se od té doby zřekl všech ostatních vědomostí.* Matematiky, fyziky, programování. Zřekl se i majetku – a vstoupil do Řádu bratří menších.

Nyní slaví bratr Felix alias Stanislav Slouka 60. narozeniny.

Od roku 2003 žije Felix v řeholním domě v Ruprechticích. Přibližně od té doby také vychází *Obrázek libereckých farností*. Čtenáři *Obrázku* musejí za jeho existenci poděkovat právě především Felixovi. *Obrázek* vychází díky jeho nadšení, díky jeho vytrvalosti, díky času, který přípravě časopisu věnuje. Proto několik prvních textů tohoto čísla (z pera neb klávesnice různých autorů) je věnováno bratru Felixovi.

A autor tohoto článku musí připojit i poděkování osobní: Felix mu mnohokrát ukázal, že nestačí vyslovovat názory, nýbrž že je třeba hledat pravdu; že je možno mít v úctě (církevní) představené a přitom vědět (a umět dokázat), že se v něčem mýlí; mnohokrát jej přesvědčil, že nálepka „to je tajemství“ přidělovaná různým teologickým problémům bývá mnohdy jen útekem před nutností přemýšlet a studovat a problém řešit; že sice existují velké otázky, na které stále ještě nemáme odpovědi, ale vedle nich je množství otázek, na něž odpovědi dávno máme – jen se jich bojíme, nebo jsme příliš

60. NAROZENINY BRATRA FELIXE

SESTRA MAXMILIÁNA O BRATRU FELIXOVI

Bratr Felix je pro mne velmi vzácnou osobností. Ještě před mým vstupem do řádu byl mým důvěrníkem a přítelem a byl to právě on, kdo mi sehnal kontakt na Školské sestry sv. Františka a domluvil mi tam týdenní návštěvu, při níž jsem mohla začít rozlišovat své povolání. Jsem mu velmi vděčná i za to, že mne (i naši kongregaci) provází svými modlitbami a děkuji Bohu za dar jeho života.

sestra Maxmiliána

líní se jimi zabývat. A autor na „vlastní kůži“ zažil, že ona diskuse při hledání pravdy může být i dosti bolestná, neboť *vášnivost Felixových reakcí* je někdy k neunesení.

Blaise Pascal se nemýlil ve fyzice, i proto se dnes jednotka tlaku nazývá pascal. Nemýlil se ani v matematice, proto se dnes středoškolaři učí řadit binomické koeficienty do Pascalova trojúhelníku. Mýlil se však v teologii. Mýlil se, jako se mýlili všichni jansenisté (psal o tom loňský *Obrázek* – o jansenismu v č. 4, 4. 3. 2007, příloha s. 5n., o kvietismu v č. 11, 28. 9. 2007, příloha s. 8), mýlil se, neboť začal opomíjet rozum, který mu byl předtím tak dobrým pomocníkem.

Přejme jubilantovi Felixovi, stejně tak jako všem čtenářům *Obrázku*, *pravou víru a zdravý rozum*. Vždyť, jak praví motto encykliky *Fides et ratio*, „víra a rozum jsou jako dvě křídla, jimiž se lidský duch pozvedá k nazírání pravdy. Touhu poznat pravdu a nakonec poznat Boha samého vložil totiž do lidského srdce Bůh, aby člověk tím, že pozná a bude milovat Boha, mohl dosáhnout také plné pravdy o sobě samém“.

A co znamená nadpis tohoto článku? Někteří čtenářům snad dlužíme vysvětlení. Inu, jak jinak nadepsat článek k narozeninám bývalého programátora – než ve dvojkové soustavě?

Jan Voženílek

K ŠEDESÁTINÁM BRATRA FELIXE OFM

Poprvé jsem tohoto františkána poznal u dominikánů – na přednáškách Jiřího Fuchse o filosofii v dominikánském klášteře v Praze. Poznal jsem jej jako experta na logiku a logické myšlení.

Přispíval do revue *Distance*, kterou nyní i vydává. Ale jeho společensky nejvýznamnějším počinem je zřejmě vydávání a redigování *Obrázku libereckých farností*. Tato jeho práce redaktora *Obrázku* je ta, v níž znám bratra Felixe nejlépe. Díky jeho zájmu, nadšení

založení v roce 1655, a přichází si také mohli zavzpomínat, kolik znají papežů, svatým Petrem počínaje a Benediktem XVI. konče. Německy napsaná blahoslavenství byla pod okny přeložena do češtiny. K nahlédnutí byla také ročníková práce Kateřiny Machové z Gymnasia Jeronýmova o kostele Sv. Bonifáce a jeho historii. Atmosféru v kostele podbarvovala reprodukováná duchovní hudba z benefičních koncertů, které se v minulosti v kostele konaly. Přichází si také mohli nakoupit duchovní literaturu a publikace o Liberci a okolí z Karmelitánského knihkupectví. Každou hodinu zahrála zvonkohra na věži jednu vybranou křesťanskou píseň z kancionálu.

V neděli večer byly tyto dva dny slavnostně zakončeny jubilejním 20. koncertem. Na koncertě vystoupil houslista Ivan Štraus, houslistka Michaela Štrausová, na cembalo hrála Štěpánka Hájková a na fagot Radovan Skalický. Skladby J. Haydna, W. A. Mozarta, J. Ph. Rameau,

J. S. Bacha zněly v podání těchto umělců přímo nádherně. Houslové duety Štrausových byly opravdovým bonbónkem. Krásná byla také sólová skladba cembala, jehož zvuk v kostelní prostora obzvláště dobře vynikl. A když umělci zahráli všichni dohromady, iluze baroka byla dokonalá. Posluchači, kterých bylo asi 120, odcházeli z koncertu výborně naladěni.

Dny otevřených dveří navštívilo u nás v Hanychově celkem mimo koncertu asi 210 lidí. Velká většina z nich měla také zájem a chuť vystoupit za přítomnosti průvodce na věž kostela a rozhlédnout se z výše 33 m po okolí. To bylo náročné zvláště pro průvodce, kteří museli každý den absolvovat tento výstup 20 × ... Nelitovali, spokojenost návštěvníků jim byla odměnou.

Myslíme si, že se letošní dny dědictví vydařily a je určitou výzvou pro nás uspořádat něco podobného i příště.

Zdeněk a Radovan Skalíční

Školské sestry sv. Františka
pořádají
v klášteře Radimova 2/33, 169 00 Praha 6-Řešnov
pro dívky nad 16 let

DUCHOVNÍ OBNOVU

S P. Jeronýmem Opraem.

Program začíná
v pátek 10. října 2008 v 18 h
a končí v neděli 12. října po obědě.

S sebou si vezměte spacák, osobní věci, přezůvky, Bibli,
otevřené srdce; strava je zajištěna.

Přihlaste se do úterý 7. října 2008
E-mail: breviao.zsf@volny.cz
Telefon: 233 352 462, 791 020 050

Těšíme se na vás ☺

NĚKTERÉ AKTIVITY FARNOSTÍ

Diecézní centrum mládeže Litoměřice

Tradiční podzimní diecézní setkání mládeže se koná 11. – 12. 10., tentokrát v Příchovicích. Pozor, jako na každém podzimním setkání, i tentokrát bude v sobotu večer ples.

<http://litome.rice.signaly.cz/>

Farnost Vratislavice nad Nisou připravuje

Koncert vážné hudby Collegium Bohemia
V neděli 26. 10. v 18.00 v kapli Vzkříšení se koná koncert vážné hudby – soprán, harfa, viola, violoncello, housle. Zazní skladby Händla, Vivadiho, Schuberta, Lecuona, Ariaga a dalších.

Pořádá úřad MO Vratislavice nad Nisou.

Sběr ošacení na sídlišti

Sraz na faře v sobotu 1. 11. v 9.00. Prosíme dobrovolníky o pomoc.

Duchovní obnova

se bude konat v pátek až neděli 7. –

9. 11.. Povede ji P. Linhart a program bude upřesněn.

Řeckokatolická farnost Liberec

V sobotu 23. srpna se konala v basilice Sv. Zdislavy v Jablonném v Podještědí řeckokatolická pouť. Svatou liturgii sloužil Msgr. Ján Eugen Kočiš, emeritní titulární biskup, o. Kornel Baláž, o. Tomáš Mrňávek, o. Radim Tutr, o. Ivan Semotjuk – farář liberecké farnosti. Hlavním úmyslem této poutě byla modlitba a prosba k sv. Zdislavě za rodiny, které v této době tolik potřebují milosti. Po sv. liturgii následoval moleben k Panně Marii u hrobu sv. Zdislavy a prohlídka katakomb.

duchovní správci

DNY KULTURNÍHO DĚDICTVÍ V KOSTELE SV. BONIFÁCE V LIBERCÍ-HANYCHOVĚ

Podzimní sobotu 20. 9. a neděli 21. 9. 2008 se konaly v kostele Sv. Bonifáce Dny otevřených dveří u příležitosti dnů kulturního dědictví. Tato akce byla zahájena 13. 9. 2008 v Českých Budějovicích a probíhala v České republice do 21. 9. 2008. Letošní rok měly tyto dny moto: „Památka v krajině“. Protože si myslíme, že kostel v Hanychově pod hřebenem Ještědu je významná dominanta v této liberecké kotlině, zapojili jsme svůj kostel také do této akce. Kostel je jako památka nahlášen u Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska, informace o něm je v online katalogu těchto sídel a také na webových stránkách farnosti Rochlice.

Co všechno bylo možné v kostele shlédnout a dozvědět se? V sobotu i v neděli byl kostel otevřen pro veřejnost a přítomní farníci podávali výklad o historii kostela a restaurovaných vitrážích, o sv. Bonifácovi, kterému je kostel zasvěcen, o světcích, kteří jsou vyobrazeni na okenních vitrážích a také o blahoslavenstvích, která jsou zde napsána německy. V kostele byla výstavka z proběhlých oprav okenních vitráží, výstavka se jmény biskupů Litoměřické diecéze od jejího

a entusiasmů je Obrázek libereckých farností patrně nejkvalitnějším farním časopisem u nás. Šíře jeho intelektuálního záběru je impresivní: od lekcí z historie po analýzy mezinárodní politiky, od teologie a filosofie přes etiku a morálku až po jejich aktuální aplikaci na palčivé společenské a politické otázky současnosti.

Každý, kdo zná bratra Felixe, zná taky jeho zápal pro věc a nasazení. A ty originální emaily – často nevyžádané, téměř vždy našťavané, nebo zuřivé, nebo naopak hloubavé a tázavé. Vypovídají o jednom: tady je přemýšlející mysl, intelektuálně zvidavá inteligence, kte-

rá má zájem o přežití všech dobrých věcí na světě, ale zároveň i obavu, že vlnou současnosti je vzestup právě těch věcí zlých a škodlivých. Ať už v partikulárních politických otázkách s bratrem Felixem souhlasím či nikoli, nemohu popřít – ba naopak, vždy rád potvrdím –, že jemu jde vždy o to dobré.

Bratře Felixi, za nás všechny v Občanském institutu Vám blahopřeji k Vaším 60. narozeninám a přeji ještě mnoho sil a let ve Vaši usilovné práci na vinici Páně.

Roman Joch

PASTORACE

MANŽELSTVÍ

(13) JAKÉ JSOU PŘÍČINY NEPLATNOSTI MANŽELSTVÍ ZPŮSOBENÉ NEDOSTATKY VE VŮLI?

V minulé části jsme se zabývali různými nedostatky v poznání. Dalšími příčinami neplatnosti manželství jsou různé nedostatky ve vůli.

Vůle je mohutnost duše, která je obrácena k dobru. Vůle je touha po dobru, láska k dobru; k dobru poznanému rozumem, nikoliv (jen) smysly.

„Nezpůsobilí pro uzavření manželství jsou, kdo z psychologických důvodů nejsou schopni **převzít podstatné manželské povinnosti**.“ Všimněme si slova *převzít*: uvedené ustanovení se tedy týká okamžiku uzavření sňatku, ne nezpůsobilosti vzniklé až později. Co jsou ony podstatné manželské povinnosti? Zde se vracíme k počátku našeho seriálu, kde jsme se zabývali cílem manželství (vzájemná pomoc a služba manželů, dobro potomstva) i jeho podstatnými vlastnostmi (nerozlučitelnost, jednota, věrnost).

Příčiny psychologické neschopnosti převzít manželské povinnosti bývají různé: homosexualita, sexuální anomálie – např. sadismus, masochismus, návykové závislosti, neschopnost komunikace s druhou osobou aj. V současnosti jsou tyto příčiny nejčastějšími důvody, kdy po jejich pozdějším prokázání je manželství prohlášeno za neplatné.

Pouze Hospodin „vidí do srdce“. Lidé usuzují o tom, co se odehrává v duši druhého člověka, jen podle vnějších projevů (slov, ji-

ných gest). Předpokládá se, že slovík nebo vnějším znamením při sňatku odpovídá vnitřní souhlas člověka, který je původcem těchto slov a znamení. Pokud by snoubenec pouze říkal stanovená slova a vykonával předepsané obřady, ale přitom vědomě a chtěně manželství vylučoval, bylo by takové manželství, pokud by se simulace později prokázala, neplatné, neboť by došlo k pouhé **simulaci manželského souhlasu**. Simulace může být buď úplná (např. snoubenec koná sňatkový obřad jen s cílem získat majetek), nebo částečná (snoubenec sice chce do manželství vstoupit, ale vylučuje nějakou jeho podstatnou vlastnost).

Manželství nemůže být nikdy uzavřeno **pod podmínkou** do budoucna. Pokud se manželství uzavírá s podmínkou do minulosti nebo přítomnosti, je platné podle toho, zda tato podmínka byla, či nebyla splněna. Připojení takové podmínky k manželskému souhlasu je věcí výjimečnou, nenáležitou; podmínka musí být posouzena a písemně dovolena místním ordinářem.

Ukažme několik příkladů:

„Beru si tě, pokud se ti podaří v loterii vyhrát milion.“ Taková podmínka je do budoucna, navíc časově neohrazená, takže nelze prokázat její platnost či neplatnost do doby, než dotyčný zemře; z toho důvodu je takové manželství neplatné. Pokud se zdá čtenáři takové ustanovení nesignifické, může si představit podmínku jinou, závažnější: „Beru si tě, pokud přestaneš hrát na hracích automatech.“

Naproti tomu u podmínky do minulosti nebo přítomnosti (tedy k okamžiku sňatku) lze posoudit, zda byla či nebyla splněna: „Beru si tě, pokud jsi přestal brát drogy.“ „Beru si tě, pokud už nebereš drogy.“ (Viz ale výše o nutných předchozích úkonech místního ordináře.)

Manželství je neplatné, pokud se prokáže, že bylo uzavřeno pod vlivem (fysického) násilí nebo vážného (psychického) strachu způsobeného zvnějšku. Jde přitom o vážný strach, který velmi omezuje, či dokonce vylučuje dobrovolnost úkonu. Zdůrazněme, že musí být působen zvnějšku, jednáním a postojem (i neúmyslným) jiné osoby; nejde tedy o nějakou vnitřní obavu; pokus o uzavření manželství musel být v dané situaci jedinou cestou, jak se násilí nebo strachu zbavit.

Někoho, např. v těhotenství, mohou vyvoláváním strachu přinutit k uzavření sňatku přibuzní; jindy to může být i nemoudrý duchovní správce podmiňující křest dítěte uzavřením církevního manželství rodičů. Všechny situace je ale nutno posoudit individuálně; rozhodně to neznamena, že všechny svatby, kdy se snoubenci tzv. museli brát, nebo všechny svatby, kdy duchovní správce doporučil rodičům církevní sňatek při přípravě na křest jejich dítěte, jsou neplatné.

Jan Voženílek

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (6)

V předchozím příspěvku jsme náš stručný přehled historie Gregoriánského chorálu dovedli do dnešní doby, přesněji řečeno k některým výsledkům 2. vatikánského koncilu, který znamenal výrazný předěl nejen co se týká například liturgie, ekumeny, ale také pojetí hudby a zpěvu v katolické církvi. Jinak to ani nebylo možné a historicky vzato, bylo to i logické. O důsledcích, které 2. Vatikan znamenal pro římskokatolickou církevní hudbu pojednáme v závěru tohoto seriálu. Nyní se vrátíme krátce do hlubin středověku i novověku abychom zjistili, co daly české země gregoriánskému chorálu.

Jak jistě naši čtenáři vědí, křesťanství se do našich zemí šířilo ze dvou směrů: první byli misionáři západní, konkrétně bavorští do Čech, počátku s nevalným úspěchem.

Druzí byli naši známí věrozvěsti, Konstantin, mnich (řádovým jménem Cyril, * asi 827 Soluň – † 14. 2. 869 Řím) a Metoděj (* 815 Soluň – † 6. 4. 885 na Moravě), pozdější moravský a pannonský arcibiskup. Dva bratři, dvě mimořádné osobnosti východní, byzantské části

tehdy ještě nerozdělené katolické církve působily na území Velké Moravy. Tato „dvojkojnost“, ba lze říci soupeření západu s východem při christianizaci českých zemí byla provázena, velmi mírně řečeno, jistými potížemi od samého počátku. Vliv byzantské misie se projevil i při tvorbě české církevní hudby, kdy při slavnostních příležitostech nezazníval jen vznešený latinský zpěv, ale i ryze české chorály „Hospodine, pomiluj ny“ a později také „Svatý Václave“. S konsolidací církevní poměrů, zejména po založení pražského biskupství, se množí také v Čechách skriptoria, ve kterých se opisují a posílze i nově tvoří melodie gregoriánského chorálu s latinskými texty.

Jako jinde v Evropě, také do Čech pronikaly s nově zakládanými kláštery premonstrátů, benediktinů a cisterciáků nové zpěvní formy. První taková vlna přišla v polovině 12. stol., kdy se i u nás objevuje tehdy moderní linkový notační systém. Postupně se novinky rozšířily v celé, v Čechách tehdy jediné, pražské diecési. Agilní byl v tomto směru zejména Vít, děkan pražské kapituly v letech 1250 – 1270. Sjednotil liturgické texty, pořídil liturgické knihy a za něj byly také do katedrálního kostela Sv. Víta pořízeny nové varhany. V přemyslovské éře se ještě čeští hudebníci krotili, jinak řečeno, domácí tvorby bylo pomálu. Ovšem, za rozkvětu doby lucemburské, která české země organicky včlenila do kulturního evropského proudu, už Češi nelení a s chutí tvoří původní zpěvy, hymny i sekvence.

Mezi významnými tvůrci té doby můžeme najít i třetího pražského arcibiskupa Jana z Jenštejna (* 27. 12. 1350¹ Jenštejn –

uzdravení je obvykle postupný proces, kdy Ježíšem způsobené uzdravení jde ruku v ruce nejen se vždy žádanou vírou v moc jeho lásky, ale také s mými vlastními snahami na cestě k osobní svatosti. I pro tuto oblast platí slova sv. Augustina: „Bůh, který nás stvořil, aniž se nás ptal, nás nevykoupi – nebo neuzdraví – bez naší spolupráce.“

V roce 2008 jste zváni

na duchovní obnovy jednak v dominikánském klášteře v Jablonném v Podještědí, jednak na faře v Ruprechticích

Kláster v Jablonném v Podještědí

Je zde k dispozici šest (maximálně dvouúžkových) pokojů, tím je dán i možný počet účastníků. V takovémto menším společenství každý snadno najde prostor pro sdílení, duchovní rozhovor a modlitbu. Kapacita bývá brzy naplněna, proto je dobré se přihlásit včas.

Na kteroukoli z obnov se lze přihlásit již nyní, a to na adrese duchovni.obnova@gmail.com, event. mob. 737 560 512 – Mgr. Dana Glaserová, vedení programu a informace.

10. – 12. 10. „A kdo se ho dotkli, byli uzdraveni“ I. (Mt 14, 36)

Duchovní obnova s modlitbou za vnitřní uzdravení.

Přednáší P. Česlav Plachý OP

Začátek páteční mši sv. 18.00 h, ukončení v neděli po obědě.

25. – 26. 10. Duchovní obnova pro manžele II.

Volně navazuje na loňskou obnovu pro manžele, tématem je „Manželský slib po (toli) letech?“

Přednáší P. Česlav Plachý OP

Začátek sobotní mši sv. v 9.30 h, ukončení v neděli po obědě.

7. – 9. 11. „A kdo se ho dotkli, byli uzdraveni“ I. (Mt 14, 36)

Duchovní obnova s modlitbou za vnitřní uzdravení.

Přednáší P. Česlav Plachý OP

Začátek páteční mši sv. 17.00 h, ukončení v neděli po obědě, konat se bude v případě zájmu.

Fara Ruprechtice

29. 11. „Bud'te dobré mysli, já jsem přemohl svět“ (Jan 16, 33)

Obnova pro všechny, kdo chtějí přijít.

Vede P. Řehoř Bajon OFMConv.

Není třeba se předem přihlašovat.

30. 11. – 1. neděle adventní

7. 12. – 2. neděle adventní

12. – 13. 12. Duchovní obnova pro mládež od 15 let

Vede P. Alois Heger

14. 12. – 3. neděle adventní

20. 12. Advent pro děti ... a spousta překvapení

21. 12. – 4. neděle adventní

Dana Glaserová

Římskokatolická farnost Liberec-Ruprechtice
a klášter dominikánů Jablonné v Podještědí
Vás zvou na první z cyklu
duchovních obnov
s modlitbou za vnitřní uzdravení

„A KDO SE HO DOTKLI, BYLI UZDRAVENI“ I.
Mt 14, 36

Proč se zpovídáme opakovaně ze stejných hříchů ...
Rozdíl mezi citovou averzí a nenávistí ...
Jak to všechno vidí Bůh ...

10. – 12. 10. 2008

přednáší: P. Česlav Plachý OP
vedení programu, informace: Mgr. Dana Glaserová

Místo konání: klášter dominikánů Jablonné v Podještědí
Začátek: pátek 10. 10. 2008 – mši sv. v 18.00 h
(Je lépe přijít o něco dříve, aby se v klidu ubytovali.)
Ukončení: neděle 12. 10. 2008 – cca 14.00 h

S sebou: teplé oblečení, přezůvky ...
(event. spacák – kdo chce, lůžkoviny jsou piněné peřím)

Strava: zajištěna
Cena: 600,- Kč za osobu, platba na místě
Kapacita je omezená, je nutno se předem přihlásit,
nejlépe mailem: duchovni.obnova@gmail.com
nebo na tel. 737 560 512

Co můžeme očekávat:
čas pro ztišení a naslouchání Bohu
čas pro společnou i soukromou modlitbu
možnost duchovního rozhovoru, sv. smíření
odpověď na důležité otázky
a možná znovu zjistíme, že na mnohé nejsme sami ...

v tehdejší situaci nemohli jednat jinak než jak jednali! Není tedy co odpouštět – a přesto citění malého dítěte je od tehdy stále ještě hluboce zraněné, protože to dítě tehdy právě nechápalo takový způsob jednání, a neuzdravené vnitřní zranění ovlivňuje ještě dnes celou osobnost dospělého člověka.

Jak často tedy musíme přiznat, že přes dobrou zpověď, přes lítost a upřímné předsevzetí se znovu dopouštíme stejných hříchů. Kam se podělo slíbené uzdravení?

Kristus slíbil svým učedníkům, „*svým přátelům*“, pokoj v srdci. Avšak kolik lidí tento poklad má? Pán říkal: „*poznáte je po ovoci*“ (Lk 6, 44). Dnes můžeme vidět mnoho lidí, které potkáváme den co den, že tento pokoj – *jeho pokoj* – v sobě nemají. Pokoj srdce je plod Ducha Svatého, je to znamení „*Božího království*“, které je „*už mezi námi*“ (srov. Lk 17, 21). Lidé dnešní doby jsou ale plní strachů, starostí, bez naděje, bez cíle, a tak jsou neschopní zakoušet v sobě pokoj Božího království.

Teprve Kristovým vtělením a bolestným utrpením se nám jasně ukázala jistá cesta k Bohu. Nebe se opět otevřelo. *Já jsem ta cesta*“ (srov. Jan 14, 6), řekl Ježíš. Snad tím chtěl i říci: „*Já jsem vzor*“. Cesta k Božímu obrazu je cesta Ježíšova. V jeho celém životě můžeme vidět plody Ducha. Ježíš si nedělal žádné starosti o každodenní chléb. Neměl strach z budoucnosti z finančních důvodů – i když v Getsemanské zahradě zažíval silně strach ze smrti a byl silně pokoušen od Zlého. Po překonání těchto pokušení byl ale schopen přijmout své utrpení, protože chtěl být poslušný vůle svého Otce. Po celou dobu svého utrpení si uchovával pokoj ve svém srdci, neodmítal se, uzdravoval dokonce své protivníky a prosil svého Otce, aby jim odpustil, protože „*nevědí, co činí*“ (Lk 23, 34).

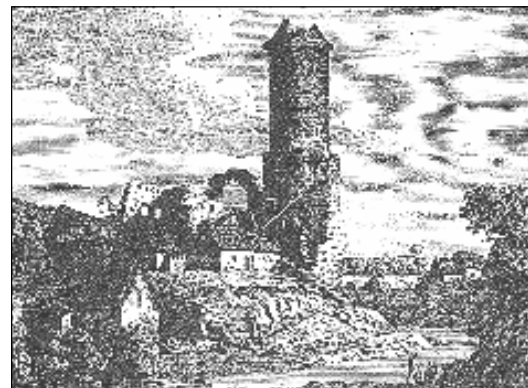
I Ježíš byl vystaven zraněním – setkával se s nepřátelstvím: „*Do vlastního přišel, ale vlastního ho nepřijali*“ (Jan 1, 11). Byl pronásledován, posmíván, lživě obviněn, nespravedlivě odsouzen, týrán a hrozným způsobem zabit. A přesto až do konce jeho života na kříži byly na Ježíši patrné vždy jen plody Ducha Svatého. A jak je to pak s námi lidmi? I my jsme pronásledováni, trápeni, posmíváni, vystaveni nepřátelským postojům, odmítání, nenávidění, ale my bohužel nadto

ještě hřešíme. Jaké plody jsou patrné na nás?

Na lidech, zvláště na těch, kdo potřebují uzdravení, nejsou plody Ducha Svatého často patrné. Kdo chce tedy skutečně být „*zdravý*“, musí se nechat uzdravit, musí usilovat o svatost. Už apoštol Pavel řekl: „*hřích, který ve mně přebývá*“ (Řím 7, 20), tj. moje vnitřní zranění, je často důvodem, že „*sice chci konat dobro, ale přesto konám zlo, které dělat nechci*“ (Řím 7, 19). S touto větou se snadno ztotožníme. A právě ty osoby, které jsou nám nejbližší, které nejvíce milujeme, nejvíce zraňujeme – aniž bychom chtěli. A když zraňujeme druhé, zraňujeme pořád znovu i sebe.

„*Já jsem ta cesta*“ (srov. Jan 14, 6), řekl Ježíš. Ježíšova cesta je cesta osobní svatosti. Z tohoto hlediska není naše úsilí o „svatost“ jen jednou z alternativ, pro niž se člověk může nebo nemusí rozhodnout. Chceme-li být zde na zemi šťastní (a to nemluvíme o nebi!), chceme-li mít v srdci vnitřní pokoj, pak nemáme absolutně jinou volbu. Pak musíme usilovat o to, abychom „byli uzdraveni“, tj. usilovat o svatost. Jen tak můžeme v sobě zakusit ten lidsky nevysvětlitelný Kristův pokoj, který nás uschopňuje dokonce i v utrpení si uchovat vyrovnanost a klid.

Dobrá zpověď sice zahlazuje hříchy, ale ne vždy uzdravuje dokonale naše citlivá zranění v duši, které vznikly jako následek hříchu. Skoro se zdá, jako by v naší duši hřích – náš vlastní nebo i hřích druhých – vytvořil hrboly nebo výmoly jako na polní cestě. Výmoly jsou tak hluboké, že při sebemenší nepozornosti zase upadneme. Přáli bychom si mít motyku, kterou bychom po zpovědi všechny hrboly srovnali, abychom zase tak rychle nezakopli. A tady právě nastupuje vnitřní uzdravení. Vnitřní uzdravení pracuje s těmi hlubokými výmoly a s hrboly naší duše; v něm se s vírou obracíme na jediného Uzdravovatele a Spasitele, který jediný může naši duši, naši nejhlubší nitro uzdravit. Když k takovému vnitřnímu uzdravení dojde, pak nejsme v budoucnosti tak náchylní k tzv. „zvykovým hříchům“. Zkušenost učí, že vnitřní uzdravení je jen zřídka patrné jako okamžitý zázrak. I když Pán koná i taková okamžitá uzdravení, jsou to spíš výjimky. Vnitřní

† 17. 6. 1400 Řím, v úřadu pražského arcibiskupa 1379 – 1396). Tento církevní hierarcha byl nejen mimořádně vzdělaný, nýbrž stejně výjimečně básnický a hudebně nadaný. Řada jeho textů a zpěvů pronikla až za hranice Čech a i dnes zaujmou svou nespornou kvalitou. Jeho nejednoznačná osobnost a nakonec smutný závěr života přímo volají po samostatném zpracování. Jiným tvůrcem, o němž se naopak ví velmi málo, byl jakýsi mnich **Domaslav**. Neví se s jistotou, zda to byl dominikán, či benediktin. Žil někdy ve 14. stol. a tvořil zpěvy ke sv. Václavu a pro svátek Božího Těla.

Posléze se česká církevní hudba svou zálibou v novinkách nijak nelišila od ostatního evropského prostředí. Jakousi českou zvláštností té doby bylo prokládání chorálních zpěvů rytmizovanými písněmi. Mezi nímnoho míst, které si zachovalo jistý odstup od kvasících změn patřila svatovítská katedrála, kde se vesměs prováděla starší osvědčená chorální díla.

Stálo by jistě za to, vrátit se do časů Karla IV. a okusit atmosféru v tehdejší svatovítské katedrále. Zazníval zde zpěv nepřetržitě ve dne i v noci z hlavního i mariánského chóru, u desítek oltářů byly denně slouženy mše svaté a také zde ohnivě kázal Jan Milíč z Kroměříže, který nelítostně kritizoval i římského císaře, jímž byl sám Karel IV. Ten, jak je také doloženo, se nejen svému kritikovi nemstil, ač by to bylo snadné, ale o Milíčových odsudcích své osoby vážně přemýšlel! Uviděli bychom školené skupiny kleriků, kteří při bohoslužbách zpívali latinský chorál. Byli mezi nimi tzv. **mansionáři**², zastihli bychom tam **žaltárníky**³, kteří denně recitovali žalmy a také žáky svatovítské školy se

svým magistrem. Chrám měl i svůj chlapecký sbor, tzv. **bonifanty**⁴. Tak jako dnes, i tehdy: co by to bylo za kluky, kdyby občas netropili výtržnosti! Však také stížnosti na ně musela občas řešit nejvyšší pražská církevní instance.

V sousedním Jiřském klášteře benediktinek sice neměly takový počet školených zpěváků, avšak i tam dobové rukopisy udivují šíří a rozmanitostí repertoáru. Ovšem – v tomto klášteře byly vychovávány dcerky z nejpřednějších šlechtických rodin, hmotná nouze tedy klášteru nehrozila. Tak lze nalézt i zde všechny církevní hudební projevy té doby, i ty, které se zatím v ostatním prostředí jen nesměle ohlašovaly. Odborníci se vyjadřují o kvalitě těchto děl i dnes s úctou.

Toto všechno skončilo s vlnou husitských bouří, která nemilosrdně přefala staletou tradici na desítky let. Mnoho z tehdejších hudebních středisek se odmlčelo navždy. V jiných jen teskně doznívala slabá ozvěna kdysi vznešeného jednohlasu. Vzácní svědkové těch časů, pergamenové chorální knihy v následujících letech v mnoha případech byly buď přímo zničeny, nebo skončily na smetištích. Jen nemnoho z těchto originálních děl se podařilo zachránit z ohnivé pece, ve kterou proměnili českou kotlinu husité. Tak můžeme dnes vidět některé z těchto pokladů, které kdysi zdobily české kůry, v německých a polských historických knihovnách.

Po návratu klidnějších poměrů se podařilo obtížně a jen tu a tam vzkrísit starou chorální tradici. Stále silněji však monotónní tok jednohlasu přehlušovaly rázné tóny českých písní, ohlašující novou, reformovanou, už nikoli jen církevní nauku, ale spíše ideologii. Začínala éra českého kalicha.

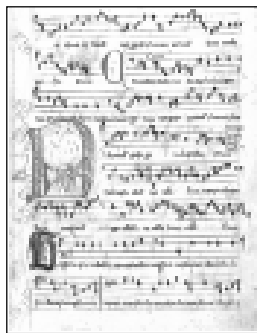
Mnoho bychom o této kapitole chorálu v českých zemích nevěděli, kdyby se nepřihodilo koncem 19. stol. něco podobně záhadného, jako je pro nás laiky celý středověk. Tehdy, roku 1872, objevil student tábořského gymnasia Leopold Katz (Obrázek jej už zmiňoval) na půdě fary v jihočeské Jistebnici starobylý rukopis se zpěvy. Není důležité, že sám v průběhu doby zřejmě „mlžil“, jak k oné památce přišel. Onou knihou je dnes již známý a světově proslulý **Jistebnický kancionál**. Poněkud slaboduchá osvěcenská

propaganda, o komunistické ani nemluvě, si samozřejmě všimla především toho, že je v něm záznam husitských chorálů *Ktož jsú Boží bojovníci* a *Povstaň, povstaň, veliké město pražské*. Pro tyto editory nebylo vůbec důležité, že se jedná především o knihu se zpěvy pro liturgii i officium. Z původního díla se zachovalo pouhé torso, i to však dává představu o jedinečnosti tehdejšího pokusu o originální českou chorální tvorbu.

Pokud bychom vzali vážně některé soudobé kritiky tohoto tehdejšího hudebního počinu, stačilo celkem mnoho: vezmi latinský zpěv a podlož jej českým textem. Dbej na to, aby počet slabik v české verzi byl pokud možno shodný s latinským originálem. Vyhneš se tak nutným úpravám melodie. Když to však přece nejde, uprav melodií dostupným způsobem, tedy melismaticky. Stejně tak bylo možno postupovat v opačném případě, tedy melodií „odborně“ zkrátit, či dokonce vynechat. Tento postup obvykle vedl k tomu, že když se výjimečně dařilo a středověký upravovatel byl mistr, mistrnou byla i česká verze chorálu. V případě, kdy „mistr“ byl břídil, platilo předešlé, jen s opačným znaménkem. Pro staré, zkušené zpěváky, kteří znali ještě latinské originály, byly ovšem tyto úpravy většinou „očistcem“, protože se je museli znovu a nazpaměť naučit.

Vedle úprav původních zpěvů se naši muzikální předkové odvážili i nové tvorby, tentokrát na původní, české texty. Bylo to mimo jiné k oslavě Božího Těla, kdy husité vytvořili sekvenční *Abychme hodně pamatovali*. Dnes bychom se, odkojeni soudobou neúctou k tradici, nad naivitou těchto veršů mohli pousmát, ne tak naši předkové. Ve svém entusiasmu neváhali opravovat i originální texty takových autorit, jako byl např. sv. Tomáš Akvinský (hle, oprávcí tradice vždy byli a zřejmě vždy budou – dnes jim však chybí opravdovost středověku).

V jistebnickém kancionálu lze nalézt v jistém smyslu průřez českou středověkou historií gregoriánského chorálu. Od klasických melodií s českými a latinskými texty, po původní českou chorální tvorbu, a také už zcela odlišnou husitskou zpěvní praxi. Vzhledem k náročnosti takového vydavatelského počinu, který by i dnes byl pořádným oríškem se usuzuje, že toto dílo bylo tvořeno

širším kolektivem českých intelektuálů té doby a nikoli v Jistebnici. Časové rozpětí vzniku tohoto díla se nyní klade mezi roky 1420 – 1470. Není ani jisté, zda zpěvy Jistebnického kancionálu zněly skutečně v Jistebnici, nebo například v pražské Betlémské kapli, či v tehdy kališnické „katedrále“, v kostele Panny Marie před Týnem. Podle mínění některých badatelů byl zpěvník dokonce pouhým pokusem o českou chorální tvorbu, který se posléze neujal.

Nechť je tomu jakkoli – dílo samo je úctyhodným a originálním pokusem vyrovnat se s chorální tradicí v národním jazyce, jaký nemá v historii té doby mezi ostatními národy souměřitelného následovníka.

Příště bude řeč o novodobé historii českého chorálu, zejména o jeho nejvýznamnějších představitelích.

¹ * **27. 12. 1350** – přesné datum narození není ve skutečnosti bezpečně známo. Uvádí se různě – mezi roky 1348 – 1350.

² **Mansionáři** – sbor kleriků, založených ve čtyřicátých letech 14. stol. Karlem IV. při katedrále Sv. Víta. Měli za úkol denně zpívat officium. Císař je hmotně zajistil četnými pozemkovými nadacemi. Jejich počet byl různý, obvykle 24 členů a představeným byl tzv. Preceptor/předzpěvák. Místa v tomto sboru obsazoval sám král. Jako kanovníci měli i mansionáři své vikáře, kteří je někdy v konání služeb jim předepsaných zastávali. Mansionáři měli k společnému obývání dům přímo na Hradě a druhý dům na Pohořelci.

³ **Zaltárnici** – skupina kleriků, kteří byli povinni zpívat žalmy, jimiž podle některých pramenů vyplňovali dobu mezi zpěvy mansionářů a bonifantů.

⁴ **Bonifanti** – chlapecký sbor, předchůd-

vákové jednotky 0,513 kg. Redern tedy věnoval libereckému kostelu téměř 11 kilogramů cínu.

⁹ Zkušený stavitel Marcus Spazio de Lanzio v roce 1588 zřídil v interiéru emporie a hned vedle kostela vybudoval kostnici.

¹⁰ Základní kámen položila Kateřina osobně 12. května 1604, stavitelem byl podle všeho mistr Arko ze Žitavy.

¹¹ Zajímavý je jistý rozpor v letopočtu při dataci obnovy školní budovy. Zatímco článek německého vlastivědného badatele určuje svátek svaté Kateřiny roku 1608, kniha městských účtů hovoří o podzimních zkouškách roku 1609. Vzácná shoda naopak pánuje v tom, že na účet městské rady vypili účastníci slavnosti vědro piva a dva poháry vína.

¹² *Castrum doloris* je záležitost doložitelná při šlechtických pohřbech zhruba od druhé poloviny 16. století. V podstatě se jednalo o slavnostně vyzdobený smuteční stánek uvnitř kostela, v němž byla po dobu pohřebních obřadů vystavena rakev s nebožtíkem. Básnický by se latinská slova *castrum doloris* dala přeložit jako příbytek žalosti.

¹² V tomto mezidobí se konala rovněž smuteční slavnost v libereckém kostele, již pochopitelně vedl pastor Heisch a již se korporativně účastnila městská rada, kantor a městský písař, všichni v černých pláštích a černých kloboucích, a davy prostých libereckých měšťanů.

Petr Kozojed

- Melchior z Redernu (1555 – 1600)

KDYŽ SE ŘEKNE „DUCHOVNÍ OBNOVA ... ANEB CO JE MODLITBA „ZA VNITŘNÍ UZDRAVENÍ“

V minulém Obrázku jsem slíbila, že v tomto čísle najdete, co si pod výše uvedeným pojmem představím. Následující článek je převzatou částí z pracovního textu *Sana bitur* © – semináře o vnitřním uzdravování prof. dr. Jamese Mariakumara z Indie:

Slovo uzdravení předpokládá ránu, zranění, utrpení. Aby mohlo dojít k *vnitřnímu* uzdravení, musí tedy existovat *vnitřní* rána nebo zranění. Všichni lidé mají vnitřní rány a nosí je v sobě stále – dokud jim není darováno uzdravení.

Pojmu „vnitřní uzdravování“ se dnes užívá velmi často a je spojen s různými významy. Pro křesťany a zejména pro katolické kněze znamená vnitřní uzdravení takové uzdravení, které pramení z odpuštění hříchů, jež dochází svého nejuplněnějšího výrazu ve svátostném smíření. To platí i pro vnitřní rány.

Jako křesťané víme, že padlý člověk není „zdravý“. Ve větší nebo menší míře potřebují všichni lidé vnitřní uzdravení, protože „úplně zdraví“ jsou jen svatí v nebi.

Ale o vnitřním uzdravení se dnes nemluví jen v oblasti svátostí. Také pro psychiatry a psychoterapeuty se vnitřní uzdravení stalo důležitou terapeutickou oblastí. A tak i vzdělaný laik ví, že *vnitřní rány* ovlivňují sebehodnocení člověka a jeho akceschopnost.

Z moderní medicíny víme, jaký význam a vliv má v lidském životě duch, nevědomí a podvědomí. Víme, že mnoho zážitků z minulosti s sebou nosíme celá desetiletí, byť nevědomky. Víme také, že zážitky také podstatně ovlivňují naše bytí, náš charakter, naše strachy, reakce, únosnost, schopnost rozlišovat a mnoho dalších schopností. A víme dokonce o skutečnosti, že logika a pocity mají sídlo v úplně odlišných oblastech mozku, že rozumem a vůlí nemůžeme ovlivnit všechny mozkové zóny, i kdybychom chtěli.

Všichni jsme zranění. Na začátku dědičným hříchem, ale potom stále znovu, jednak vlastními osobními hříchy, jednak hříchy a selháními druhých lidí kolem nás.

Katolíci mají velikou milost, že mohou ve svátosti smíření přinést Kristu všechny vnitřní rány, které si způsobili svými vlastními hříchy. Kristus jim v této svátosti ve svém nekonečném milosrdenství skrze kněžské rozhršení daruje uzdravení.

- Svátostí smíření se uzdravuje náš duch.
- Vnitřním uzdravením, poradenstvím a terapií se uzdravují rány duše.
- Medicínskými léky se uzdravuje naše tělo.

Odpuštění má právem veliký význam, ale jak nejjednodušeji zjistíme, nemáme vždycky někoho, komu bychom museli odpouštět. Zvláště když někdo jako člověk plný životních zkušeností si je čistě intelektuálně vědom toho, že jeho otec, matka, babička atd.

vlastní prestiže také příležitost ke zvelebení obce. V letech 1604 až 1606 nechala Kateřina k libereckému zámku přistavět kapli, zasvěcenou opět Svaté Kateřině.¹⁰ Kaple sloužila ovšem výhradně jako místo soukromé pobožnosti paní z Redernu a jejích dvořanů, obyčejní věřící do ní neměli přístup. V roce 1607 dovršila Kateřina míru své štědrosti a zbožnosti zřízením špitálu pro chudé, pochopitelně také s vlastní kaplí.

Jak to však již bývá, i v dobách rozkvětu se objevují jisté stíny. Tak by se dal jistě charakterizovat požár, který 5. října 1607 mezi 1. a 6. hodinou ráno zcela zničil budovu fary a školy. Jak se zdá, více pozornosti věnovala městská rada obnovení školy, neboť již na podzim roku 1608 či 1609 se v obnovené školní budově konaly podzimní zkoušky žactva.¹¹ Výstavba fary se naopak protáhla až do roku 1611, do té doby bydleli pastor Heisch i kaplan Jeremias Tropaneger ve svých soukromých příbytcích.

Zajímavou procházku po osudech jedné šlechtické rodiny zakončíme pohřbem Melchiora z Redernu, kterým fakticky i symbolicky skončilo na redernských panstvích 16. století. Redern zemřel 20. září 1600 v Havlíčkově Brodě, když se vracel z uherského tažení. Až z Brodu doprovázelo Redernovu mrtvolu mimo jiných také šest vyslanců liberecké městské rady. Smuteční průvod dospěl do Liberce na začátku října. V presbytáři farního kostela svatého Antonína bylo zbudováno tzv. *castrum doloris*¹¹, na němž pak Redernova mrtvola v cínovém sarkofágu spočinula na dlouhé tři měsíce.¹² Ve Frýdlantě tehdy řádl mor, a tak mohly být Redernovy ostatky z Liberce vyzdvíženy až 26. prosince 1600. Mohutné zástupy dvořanů, úředníků i prostých poddaných pak doprovodily svého pána až do Frýdlantu, kde se 6. ledna 1601 konal slavný pohřeb.

V příštím, již jubilejním desátém pokračování se plně navrátíme k duchovním záležitostem a budeme se zabývat výhradně „dělníky na vinici“. Představíme si početnou rodinu pastora Heische, zaměříme se na zavedení postu kaplana v liberecké farnosti i vývoj této funkce v posledních předbělohorských desetiletích. Jestliže to rozsah příspěvku dovolí, nahlédneme také do zajíma-

vých finančních pramenů s tajemným názvem **Kirchenrautungen**.

¹ Př 3, 27. Biblí svatá aneb všecka svatá Písma Starého i Nového zákona podle posledního vydání Kralického z roku 1613.

² Várečné právo udělil Liberci poprvé již Friedrich z Redernu v roce 1560, učinil tak ovšem pouze ústně. Teprve zlistinění tohoto obdarování a jeho následné potvrzení císařem Rudolfem II. v červenci 1598 dalo libereckým měšťanům nezpochybnitelnou jistotu.

³ Zde jen ve stručnosti připomenu, že naprostá většina zásadních stavebních realizací v liberecké farnosti byla hrazena z městské, nikoli z kostelní pokladny. Proto jakékoli navýšení městského rozpočtu mělo, při současných dobrých vztazích mezi farou a radnicí, pozitivní vliv i na rozvoj farnosti a v první řadě na udržování kostela.

⁴ V roce 1598 se podařilo Redernovi jako vrchnímu veliteli pevnosti Velký Varadín ubránit tento důležitý opěrný bod císařské armády před Turky, kteří po dlouhém obléhání nakonec museli odtáhnout s nepořízenou. Den tohoto triumfu, totiž 3. listopad, se pak stal z popudu Redernovy manželky Kateřiny na jejích panstvích **tzv. velkovaradínským svátkem**, spojeným kromě církevních oslav i s lidovou zábavou. Velký Varadín je dnešní rumunská Oradea, ležící na samých hranicích Rumunska a Maďarska.

⁵ „... *nemblichen itzigem oder künfftigen Pfarherr daselbst zween Thaler, seinem zugeordneten Capellan auch so viel, dem Schulmeister aber einen, undt dem Cantor auch einen Thaler zu reichen.*“

⁶ Konkrétně měly být za 6 tolarů pořízeny dva kusy černého plátna a ty podle uvážení liberecké vrchnosti a kostelních otců (Kirchenväter) rozděleny mezi liberecké chudé.

⁷ Z testamentu jasně vyplývá hierarchie tří hlavních sídel na redernském panství, a to právě podle výše odkazů ve prospěch kostela a školy. O Liberci jsme si již pověděli, výrazně lépe na tom byl Frýdlant (300 tolarů pro kostel a 200 pro školu), Zawidov se pohyboval těsně pod úrovní Liberce (100 tolarů pro kostel a 50 pro školu).

⁸ Česká libra je převedeno na dnešní

ci mansionářů, kteří v určité dny zpívali officium k P. Marii a při procesích nosili korouhve. Bylo jich dvanáct, ustaveni ve 13. stol. za kanovníka Eberharda.

Pavel Kozojed

Foto

- Svatí Cyril a Metoděj, Jan Matejko
- Torso hradu Jenštejna
na rytině z r. 1714
- Jistebnický kancionál
(k Introitu svátku Těla a Krve Páně)
- Jan z Jenštejna

ROK SVATÉHO PAVLA (5)

ALFRED FUCHS O SV. PAVLOVI (2. ČÁST, DOKONČENÍ)

Ale nejenom s židovským partikularismem se dá v boj. Přichází do Athén a do Korintha. Athény žijí již jen ze zbytku staré slávy. Jsou sice stále ještě sídlem vzdělání a umění, stále ještě jest v nich stavěno hellenství nad barbarství, ale právě tento jednostranně vypjatý intelektualismus jest nejjištějším znamením úpadku. Chybí harmonie složek společenských. Intelekt se vyvíjí ve složité myšlenkové gymnastice, filosofické systémy stávají se složitějšími a jemnějšími a zapomíná se, že jednoduchost je pečeti pravdy. Podobné úpadkové rysy má tehdejší umění. Čím více se však kultura zjemňuje, tím tíže jest přístupná ve svých odstínech lidu a bezprostředním následkem toho jest vzdělanostní pýcha intelektuálních vyvolenců.

Pavel diskutuje s Athénskými filosofy na Areopagu. Rozumějí dobře jeho kázání o Bohu, jenž vše objímá, v němž jsme, hýbáme se a žijeme, vždyť jejich myšlenkový svět je plný touhy po neznámém Bohu a celá jejich spekulace je vyplněna vymyšlením systémů, jak najítí pojtíčko mezi božstvím a světem. Dovedou pochopiti i nezvyklá slova o poslání národů, o odpovědnosti jednotlivově i národa před Pánem světa. Ale jakmile začíná Pavel mluvit konkrétně o Ježíši a Mesiáši, jakmile místo abstraktního myšlení žádá konkrétní úkon, probudí se jejich ironie, jejich intelektuální pýcha. V Athénách se nikdy Pavlovi nepodařilo vzdělati větší křesťanskou obec. Bylo to město hrdé tradice, třebaže tradice již víceméně mrtvé.

Zcela jiný byl ráz Korintha. Korinth bylo živé obchodní město na Isthmu. Mělo dva přístavy, jeden na západ a druhý na východ. Dováželo se do Itálie i do Asie. Zde nebylo nutno bojovati proti falešné filosofii, ale za to tím více proti nemravnosti a rozmařilosti, spojené s přílivem bohatství. Je tu rozšířen kult Afroditi. Ale nejenom pohané, nýbrž i Židé vystupují proti Pavlovi. Již se mu zdá, že tu bude míti ještě méně úspěchu než v Athénách. Ale Kristus k němu promluví a posílí jej. „Mluv a nemlč.“ A Pavel nemlčí. Z jeho dvou epištol ke Korinthským víme jakým byl své obci apoštolem, jakým neúnavným duchovním správcem, jenž všem byl vším. Bojuje proti pohanství, proti židovskému partikularismu, proti mamonu, jenž vždy ohrožuje bohaté lidi více, než chudáky, proti nemravnosti a bojuje i sám se sebou. Ale má i zdárné výsledky. Spěchá opět neúnavně k Řekům v Achaii, do Makedonie, do Malé Asie, navštěvuje vedle Korinthu i ostatní velká přístavní města jako Thessalonike u Efesus. Vždyť tam jest klíč k řeckému světu.

Z Korintha neodchází do Říma, nýbrž vrací se do milovaného Jerusalema. Ale měl přijíti i do Říma, do ústředí administrativy a práva tehdejšího civilizovaného světa. Nejde tam dobrovolně. Již na svých apoštolských cestách po Makedonii a po městech maloasijských byl upozorňován, že naň čeká pronásledování. Jako jeho Pán a Mistr byl i on od Židů vydán Římanům. Římané mu vlastně zachránili život před rozbouřeným lidem tím, že jej odvedli do Caesareje. Pobyl tam dva roky ve vězení. Jako římský občan odvolal se od provinciálního soudnictví k císaři. „K císaři ses odvolal, k císaři půjdeš.“ Řekl mu římský velitel. Za této dvouleté vazby v Caesareji čekaly jej ještě zvláštní příhody. Po místodržiteli Felixovi následoval Festus, jako místní velitel osady, již bychom dnes nazvali velkým garnisonním městem. Novému veliteli Festovi učinil nástupní návštěvu král Agrippa. Doprovázela jej jeho sestra Berenike. Návštěva byla vykonána s velikou nádherou. Římský velitel dal pocítit Herodovci, králi podrobené země, s hrdostí veškerou moc římské říše. Agrippa uměl diplomaticky spojit poklonu vůči římskému vladaři s vlastní reprezentací. I

objevil se s velikou nádherou, jak dosvědčují Skutkové apoštolští. Nastal přátelský rozhovor a byla učiněna zmínka i o Pavlovi. Král Agrippa projevil přání jej poznati. I předvedl mu jej Festus jednoho dne a Pavlovi bylo umožněno, aby promluvil ve velkém shromáždění o svém učení a o událostech svého života, o zaslíbeních, které byly dány lidu israel-skému a o jejich plnění skrze Krista Ježíše. Mluvil přesvědčivě, takže Festus mu řekl s blahosklonnou shovívavostí Římana, politika a vojáka, jenž jen zpola chápe „barbarské“ spory o metafysiku: „Pavle, ty nejsi při smyslech. Tvá veliká učenost tě připraví o rozum.“ Ale Pavel mu klidně dokazuje, že se nikterak nemínul s rozumem, že ne pomate-ní smyslu ale hloubka jeho víry z něho mluví. Král Agrippa pak praví: „Vždyť mne skoro přemluvíš, abych se stal křesťanem.“ Agrippa se ovšem neobrátí na křesťanskou víru, ale Festus řekl, odchází: „Ten člověk nečiní ničeho, proč by zasloužil žaláře nebo smrti. Kdyby se nebyl odvolal k císaři, mohl bych jej propustiti.“ (Srov. Weitz, loc. cit.)

Tak se dostal Pavel do Říma. Překonal všechny těžké obtíže zimní cesty. Za Krétou stihla loď hrozná bouře a Pavel kázal a dodával odvahy plavcům a získal mezi nimi velké vážnosti. Na Maltě kázal a uzdravil mezi jinými i otce prvního muže na ostrově, Publia. Pak loď plula dále do Syrakus, do Rhegia a do Puteoli, kdež naň čekali již jeho křesťanští spolubratři. V Římě byl internován v táboře pretoriánů, v poutech, v průvodu vojáka. Apoštoloval jak mezi římským vojskem, tak i mezi Židy, kteří jej chodili navštěvovat. Mezi křesťany vykonával úřad duchovního správce. Psal křesťanům, kteří se o něho báli. I ve hlavním městě císařově nalezl stoupence.

O dalším běhu života máme pouze náznaky a tradiční legendy, ale tyto legendy jsou novějším badáním stále více ověřovány. Koná nové apoštolské cesty, sprádá nové plány. Píše dopisy, z nichž vyplývá jeho úžasná apoštolská péče o věci největší i nejmenší. „Nežiji již já, ale žije ve mně Kristus.“ Jen Kristus, jen jeho poslání žiji již v tomto chorém, zdánlivě nezničitelném těle. Upadá podruhé do zajetí, podle tradice zároveň s knížetem apoštolů Petrem. Oba zodpovídají se před Neronem. Petr jest ukřižován hlavou dolů, pro-

tože se pokládá za nehodna, aby na kříží pněl jako Pán a Mistr jeho, a svatý Pavel, který je římským občanem i ve smrti, jest mečem sťat. Podle křesťanské tradice nastala mučednická smrt obou dne 29. června roku 67.

Meč, jímž byl Pavel sťat, stal se jeho symbolem. Mečem ducha ozbrojen a přilbici spasení chráněn dobyl Kristu světa. Pomníky světa antického zardí se krví křesťanů. V krvi mučednické připravuje se velká kulturní synthesisa antiky a křesťanství, již nazýváme dnes evropskou kulturou. Ke zpěvům Horácovým a Vergiliovým přistupuje zpěv hymnů církve:

„O Roma felix, quae duorum principum es consecrata glorioso sanguine: Horum cruore purpurata ceteras excellis orbis una pulchritudines“¹

opakují dodnes ve Vatikáně po třikrát na památku obou knížat apoštolských Petra a Pavla. „Dobrý boj jsem bojoval!“ volá Pavel na konci svého jedinečného života. Co zmohla proti silné vůli a víře jediného muže organizace Říma, chytrost Palestiny a vzdělanost Řecka?

O málo lidech bylo napsáno tolik knih jako o svatém Pavlovi a o jeho učení. Jeho učení stalo se základem nesčetných bohoslovných i filosofických systémů, jeho příklad stal se vzorem nesčetným apoštolům a misionářům, jeho působení sahá až do doby dnešní. Žil na přelomu kultury v době velmi se podobající skeptické době naší. On tarsický Žid, tkadlec kobereců, talmudista i hellenista, římský občan a apoštol Kristův, zasáhl do chaosu své doby jenom mocí vůle a slova. Jaké bylo tajemství jeho působení? Praví to sám v překrásném hymnu na lásku obsaženém v 13. kapitole jeho první epistoly ke Korintským:

„Bych jazyky lidskými mluvil i andělskými a lásky kdybych neměl, učiněn jsem jako měď zvučící a zvonec znějící. Abych měl dar

jaké se znovu podařilo dosáhnout až v druhé polovině 19. století. Podíl vrchnosti, vyjadřovaný udílením nejrůznějších privilegií i velkorysou podporou stavební činnosti ve městě, byl a zůstává zásadní a nezpochybnitelný. Z celé řady obdarování jsem vybral tři, která se po mém soudu nejvíce dotkla osudů a budoucího fungování liberecké farnosti.

V únoru 1592 potvrdil Melchior z Redernu libereckým měšťanům várečné právo a zároveň jim udělil tzv. pivní urbář, což zjednodušeně znamenalo značný přínos finančních prostředků pro městskou pokladnu.² Nás však především zaujme Redernova motivace k tomuto skutku, vyhověl Liberci „za vykonávané věrné služby **k lepšímu zaopatření kostela**“ a školy a ke zkrášlení města.“

Ještě důležitější je ovšem nadace Kateřiny z Redernu, realizovaná v roce 1599 na paměť hrdinství jejího manžela Melchiora při obraně Velkého Varadína před tureckými obléhately.⁴ K libereckému farnímu kostelu věnovala sumu 200 tolarů, jež měla být dle uvážení obecních a farních představe-

ných výhodně investována. Roční úrok z této částky, 12 tolarů, měl být vždy o tzv. **velkovaradínském svátku** (3. 11.) rozdělen mezi farnost, školu a libereckou chudinu, a to následujícím způsobem. Liberecký farář a jeho kaplan získali po 2 tolaře, po 1 tolaru pak učitel a kantor.⁵ Zbýlých 6 tolarů určovala Kateřina libereckým chudým, podle původního ustanovení na ošacení.⁶ Jako horlivá protestantka nezapomínala ani na duchovní rozměr svátku, každoročně měl 3. listopadu v libereckém kostele místní farář slavít díkyčinění a proslovit kázání, „*náležitě a dle křesťanského obyčeje Bohu ke cti a chvále.*“ Třebaže si Kateřina v donační listině vymíňovala zachování tohoto bohu-libého záměru i od budoucích majitelů panství, prakticky velkovaradínský svátek a s ním spojené záležitosti nepřežily Bílou horu.

Pravidelnou, byť z hlediska čistě pozemského poněkud smutnou příležitostí ke štědrosti byla poslední vůle čili testament umírající vrchnosti. Melchior z Redernu jej sepsal již začátkem srpna 1598, v platnost pak vstoupil po jeho smrti v září 1600. V česky psaném dokumentu je Liberci věnována jediná věta: „*Dále odkazují k kostelu v městečku Reychnberce jedno sto a padesáte tolarův, k škole v městečku Reichnberku padesáte tolarův.*“⁷

Po prozkoumání tří velkých obdarování dlouhodobějšího dosahu se nyní vrátíme k běžnému všednímu životu a pohlédneme na konkrétně realizované projekty, iniciované samotnými Rederny.

V dubnu 1588 věnoval Melchior z Redernu 21 a čtvrt libry cínu, vyzískaných z nově otevřených a prosperujících dolů u Nového Města pod Smrkem, na pořízení bohoslužebných předmětů do libereckého kostela.⁸ Dále byl vylepšován samotný, ještě novotou zářící farní chrám svatého Antonína.⁹ V roce 1599 byl vystavěn kostel Svaté Kateřiny Alexandrijské ve Stráži nad Nisou, přičemž zasvěcení chrámu zcela jistě odpovídalo skutečnosti, že hlavní mecenáškou byla paní Kateřina z Redernu. Tato podnikavá vdova na přelomu 16. a 17. století pro neshody s frýdlantskými představenými přesídlila na liberecký zámek, což pro liberecké měšťany znamenalo kromě zvýšení

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

PŘEHLED VÝUKY NÁBOŽENSTVÍ (2)

Farnost arciděkanství Liberec

Tučně jsou vyznačeny změny:

<i>pondělí</i>	
Dana Glaserová	
příprava k 1. sv. přijímání	14.40
3. – 5. tř.	15.40
P. Pavel Mach	
6. – 7. (8.) tř.	16.35

Všechno ostatní podle minulé oznámeného rozvrhu

Farnost Ruprechtice

Tučně jsou vyznačeny změny:

<i>úterý</i>	
modlitby matek	10.00
Dana Glaserová	
3. – 4. tř.	17.00
7. – 9. tř.	18.00
<i>čtvrtek</i>	
5.– 6. tř.	16.00
společensví dospělých – Písmo sv., modlitba („Duchovní život ve světle Janova evangelia“) (1 × za 14 dní)	19.00
společensví mladých – zamýšlení se nad naukou katolické církve a životem křesťana („Otázky“) (1 × za 14 dní)	19.00

<i>pátek</i>	
přípr. dospívajících k sv. biřmování	19.00

Všechno ostatní podle minulé oznámeného rozvrhu

Farnost Vratislavice nad Nisou

<i>středa</i>	
Václav Vaněk	
1. a 2. tř.	14.30
3. a 4. tř.	15.45
5. – 7. tř.	17.00
<i>čtvrtek</i>	
Maminky s předškoláky (školkový den)	8.30
Václav Vaněk	
program	9.30
paní Bémová	
malování s malými dětmi	13.30

Termíny:

9. a 23. října	
6. a 20. listopadu	
4. a 18. prosince	
Václav Vaněk	
katechumeni	17.00
Miloš Zástěra	
setkání mládeže	18.00
Václav Vaněk	
Teenstar	19.00

pátek

3. – 7. tř. – náboženství pro ty, kteří nemohou ve čtvrtek	16,00
mše pro děti	17.00
večer chval mládeže při kytáře, po domluvě, v kapli Vzkříšení	20.00
<i>neděle</i>	
posezení u kafe či čaje, po mši v sále, jen když jsou mše v kapli	9.30
modlitební setkání mládeže, po domluvě, v Kapli Vzkříšení	19.00

Pokud není uvedeno jinak, konají se všechny akce pravidelně každý týden na faře.

duchovní správci

DĚLNÍCI NA VINICI

LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (9)

Motto: *Nezadržuj dobrodiní potřebujícím, když s to být můžeš, abys je činil.*¹

V tomto pokračování bychom měli navázat na témata, nastíněná v příspěvku minulém, pouze se mírně posuneme v čase a konečně se tak dostaneme na práh 17. století. Právě tehdy vrcholila mecenášská činnost posledních Redernů, která zásadním způsobem proměnila tvář Liberce i samotné místní farnosti. Budeme se zajímat o vydaná privilegia i konkrétní realizované stavby, pokud jsou alespoň trochu spojeny se sférou duchovního života libereckých měšťanů. Trochu více se zaměříme také na samotný život liberecké vrchnosti a na to, jak svým jednáním ovlivňovala dějiny Liberce a okolí.

Za vlády posledních Redernů prožíval Liberec vsutku zlatý věk, období prosperity,

proroctví a povědom byl všelikého umění a kdybych měl všecku víru, že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem. A kdybych vynaložil na pokrmy chudých všecek statek svůj abych vydal tělo své ke spálení a lásky kdybych neměl, nic mi to neprospívá. Láska trpělivá jest, dobrotivá jest, láska nezávidí, láska není všetečná, nenadýmá se. V nic neslušného se nevydává, nehledá svých věcí, neroztrpčuje se, neobmýšlí nic zlého. Neraduje se nepravosti ale spolu se raduje pravdě. Všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká. Láska nikdy nepřestává. Buď, že proroctví jsou a přestanou, buď jazykové, ti utichnou, buď umění, to v nic přijde. Dokudž jsem byl dítě, mluvil jsem jako dítě, myslil jsem jako dítě. Ale když jsem muž, opustil jsem dětinské věci. Nyní zajisté vidíme v zrcadle a skrze podobensví, ale tehdaž tváří v tvář. Nyní poznávám z částky, ale tehdy poznám, jakž i poznán jsem. Nyní pak zůstává víra, naděje a láska, to trojí, ale největší z nich je láska!

¹ Z prastarého hymnu Decora lux. Po 2. vatikánském sněmu bylo toto slavné čty-

řverší použito v hymnu Aurea luce a zpívá se o 1. nešporách slavnosti sv. Petra a sv. Pavla 29. června. Básnický překlad Václava Renče ze samizdatového vydání františkánského (tzv. Bártova) breviáře zní:

„Ty šťastný Říme, oblečený v rudý plášť převzácné krve knížat dvou, nám drahých zvlášť,
ne sláva tvoje, ale jejich zásluh jas
větší se krásou skví než celý vesmír náš.“

Ve 2. nešporách, v hymnu, který těmito verši začíná, jsou pak přehozeny 3. a 4. verš a je doplněno:

„quos cruentatis iugulasti gladiis.“ Český básník:
„když zahubila je tvá krvelačná zášť.“

Poznamenejme s lítostí, že právě tyto nádherné a světoznámé verše editor publikace „Denní modlitba církve, hymny a básnické modlitby“ (tzv. zelený hymnár), Zvon 1993, vynechal.

Vybral P. Josef Dobiáš

RODINA A ŠKOLA

OTÁZKY (2)

MACIEJ RUCZAJ

Jeden z největších polských básníků minulého století Zbigniew Herbert¹ napsal kdysi báseň s názvem *Netvor pana Cogito* (Pan Cogito je básnické *alter ego* autora), v níž s nesmírnou přesností podal diagnosu **problému zla v současném světě** (1. otázka), který by jinak vyžadoval sáhodlouhé pojednání, zde se však v básnické zkratce zjevuje s neuvěřitelnou zřetelností:

Svatý Jiří byl na tom dobře
z rytířského sedla
mohl důkladně zhodnotit
sílu a pohyby draka
(...)

pan Cogito
je v horší situaci
jeho posice
jsou v nízkém

sedle údolí
zastřeného hustou mlhou
(...)
v mlze
není vidět nic
než mihotání nicoty

netvor pana Cogito
nemá rozměry
je těžko popsateľný
vymyká se definicím

je jako ohromná deprese
roztažená nad krajinou

je k neprobodění
perem
argumentem
kopím

Tato slova Herbert napsal v 70. letech – tedy v době oné „měkké“, „konsumní“ totality, která

už nikoho nepopravovala, ale spíše zabíjela ducha, oblbovala a korumpovala celou společnost. Bohužel tato báseň neztrácí na aktualitě i v nových podmínkách po roce 1989. Ne náhodou se Herbert k tomuto tématu vra-

cí v 90. letech, kdy píše o zoufalém hledání „udusané země“, na níž by mohl nepřítel vyzvat na souboj, kterou ale nahradilo všudypřítomné lepkavé bláto ... A souboj v blátě může být pouze směšný, nikoli vznešený, a po chvíli už nelze jednu stranu odlišit od druhé ...

Ztracený „ráj“ – etický a společenský řád evropské *Christianitas* nespočíval v tom, že by snad zlo neexistovalo a lidé a národy vždy dávali přednost dobru. **Rozdíl mezi minulostí a současností se** – na základě Herbertovy básně – **jeví především ve schopnosti samotného vymezení, definice zla a dobra.** Básníkův svatý Jiří se může postavit drakovi, neboť žije ve světě, který dokáže dobro a zlo pojmenovat, ve kterém lze draka a jeho oběť odlišit. Jeho moderní nástupce stojí naopak tváří v tvář něčemu nedefinovatelnému a neuchopitelnému. Pojmy dobra a zla byly překrouceny, hranice mezi nimi ztratily ostrost.

(2. otázka) **Současný boj probíhá na poli kultury a jazyka, a právě jazyk se stal obětí tohoto „rozředění“.** **Chtěli bychom proti relativismu bojovat, jenomže k tomuto boji je třeba používat jazyk, který byl tímto relativismem úspěšně kolonizován.** „Pravda“ místo aby osvobozovala – ztročuje (jak říkal Foucault) nebo je degradována na subjektivní pocit („každý má svou pravdu“), „lidská přirozenost“ je prý nebezpečný, „totalitní“ pojem (jak říkají ideologové všech možných *gender studies*). Slova ztratila svůj význam, nebo spíše byla naprosto zfalšována: „lidská práva“ slouží především k zdůvodňování zabíjení bezbranných lidských bytostí, „důstojná smrt“ je pojem pro zbavování se starých a slabých, „náboženská svoboda“ a „neutralita státu“ znamenají, že si katolíci mají svoji víru nechat na doma a

mlčky akceptovat ideologickou indoktrinaci (soustavnou převýchovu) ve škole či v médiích.

Pan Cogito z Herbertovy básně by se chtěl utkat s netvorem na „udusané zemi“, tak jako svatý Jiří. V této snaze je však dnešní společnosti pouze k smíchu: jako chlapík v brnění, který by se najednou zjevil ve vestibulu pražského metra. A nebo nebezpečný pomatenec. Bojovat? Kvůli čemu? Za co? Máme přece demokracii a plné supermarkety ...

Jsme tedy předurčeni k roli Dona Quijota? Herbert v tom má jasno: v básni *Poslání pana Cogito* říká: **„Bud' věrný, jdi“ – navzdory tomu, že Tvé osobní šance na vítězství jsou mizivé.** Avšak: „Pouze tak budeš přijat / do společenství studených lebek – tvých předků / obránců království bez konce ...“

Herbertova poesie je takovou hrdinskou snahou o záchranu jazyka, záchranu, kterou lze provést pouze v duchu evangelijní výzvy:

moje fantasie
kus prkénka
dřevěnou paličku mám za svůj nástroj

řukám na dřevo
a ono odpovídá
ano – ano
ne – ne

A ani nám nezbyvá nic, než tvrdošjně vracet slovům jejich pravý význam a potvrzovat je činy.

Po všech těch „válečnických“ přirovnáních je snad na závěr potřeba přidat ještě jedno: **Augustinova „civitas Dei“ a „civitas terrena“ – obec Boží a obec těch, kteří milují pouze sami sebe, nejsou dvě říše v politickém či společenském slova smyslu. Fronta probíhá v srdci a duši, v rozumu a vůli každého z nás.**

Maciej Ruczaj

¹ „Zbigniew Herbert“: Na googlu 275 000 krát, z toho slovensky 1 570 krát, česky pouze 469 krát. Souborný katalog knih českých vysokých škol nula výskytů. Česká wikipedie ho nezná. Z anglické:

konal, používal je jako metodu psychického týrání. Luis Guardia a Pedro Coryo, dva výzkumníci, kteří na Floridě pracují na dokumentu o Guevarovi, získali svědectví Jaimeho Costy Vazqueze, bývalého velitele v revoluční armádě, známého pod přezdívkou „El Catalán“, který tvrdí, že za spoustu poprav přisuzovaných Ramiru Valdésovi, budoucímu kubánskému ministru vnitra, byl přímo odpovědný Guevara, protože Valdés v horách podléhal jeho rozkazům. „Když jsi na pochybách, zabij ho,“ to byl Guevarův pokyn. Podle Costy Guevara v předvečer vítězství nařídil popravu dvou tuctů lidí v Santa Clara, centrální Kubě, kam se jeho oddíl odebral v rámci konečného útoku na Kubě. Někteří byli zastřeleni v hotelu, jak uvádí Marcelo Fernández-Zayas, bývalý revolucionář, který se později stal novinářem, přičemž mezi popravenými, kterým se říkalo *casquitos*, byli rolníci, kteří vstoupili do armády pouze proto, aby unikli nezaměstnanosti. Ale „chladnokrevný stroj na zabíjení“ neukázal svoji přísnost naplno, dokud ho hned po pádu Batistova režimu Castro nepostavil do čela vězení La Cabaña. (Castro měl objektivně dobrou ruku ve vybírání správné osoby pro hlídání revoluce tak, aby do ní nepronikla nákaza.) San Carlos de La Cabaña byla kamenná pevnost sloužící k obraně Havany proti anglickým pirátům v osmnáctém století; později se z ní stala vojenská kasárna. Způsobem mrazivě připomínajícím chování Lavrenti Beriji, Guevara v první polovině roku 1959 velel jedné z nejtemnějších období revoluce. Jose Vilasuso, právník a profesor na Universitě Interamericana de Bayamon v Puerto Ricu, který patřil ke skupině, která vedla sumární soudní procesy v La Cabaña, mi nedávno řekl, že: Che stál v čele Comision Depuradora. Proces se odehrával podle zákona hor: byl zde vojenský soud a Guevara nám dal pokyny, podle kterých jsme měli jednat s přesvědčením, což mělo znamenat, že všichni jsou vrazi, a revoluční postup v takovém případě byl nesmiřitelnost. Mým přímým nadřízeným byl Miguel Duque Estrada. Byl jsem zodpovědný za legalizaci složek předtím, než byly poslány na ministerstvo. Popravy se konaly od pondělka do pátku, uprostřed noci, hned po odsouzení, a

byly automaticky potvrzovány odvolacím soudem. Během nejstrašnější noci, kterou pamatuji, bylo popraveno sedm lidí.

Javier Arzuaga, baskický vojenský kněz, který poskytoval poslední útěchu odsouzeným na smrt a osobně asistoval u tuctů poprav, mi nedávno poskytl rozhovor ze svého bydliště v Puerto Ricu. Bývalý katolický kněz, nyní ve věku 75 let, který sám sebe popisuje tak, že je „blíž Leonardu Boffovi (bývalý františkán) a teorii založené na názoru, že by církev měla být politicky aktivní, než bývalému kardinálu Ratzingerovi,“ si vzpomíná: Tam bylo víc než osm set vězňů na prostoru, kam se vešly ne víc než tři stovky: bývalý Batistův vojenský a policejní personál, nějací novináři, pár obchodníků. Revoluční tribunál sestával z příslušníků milice. Guevara předsedal odvolacímu soudu. Nikdy nezměnil verdikt. Navštěvoval jsem vězně v oddělení pro odsouzené k smrti, tzv. galera del a muerte. Šuškal se, že jsem hypnotizoval vězně, protože mnozí z nich byli klidní, proto Che vydal rozkaz, abych byl přítomen při popravách. Poté, co jsem v květnu odešel, popravili jich mnohem víc, ale já osobně jsem byl svědkem 55 poprav. Byl tam Američan, Herman Marks, zřejmě bývalý trestanec. Říkali jsme mu „řezník“, protože si užíval vydávání příkazu ke střelbě. Přimlouval jsem se u Cheho za vězně. Pamatuji si především případ Ariela Limy, mladého chlapce. Che neustoupil. Nepovolil ani Fidel, kterého jsem navštívil. Začal jsem být tak traumatizován, že mi na konci května 1959 bylo rozkázáno, abych opustil farnost Casa Blanca, kde se nacházela La Cabaña a kde jsem sloužil mše po tři roky. Odjel jsem do Mexika na léčení. V den, kdy jsem odjížděl, mi Che řekl, že jsme se oba snažili toho druhého přetáhnout na svoji stranu, ale ani jeden jsme neuspěli. Jeho poslední slova zněla: „Když si sundáme masky, budeme nepřátelé“.

Alvaro Vargas Llosa

Překlad

Ester Mohoritová

Hviezdoslavovo nám. 17

811 02 Bratislava

tel.: +421 254 410 945

iness@iness.sk, www.iness.sk

hosty, které by stálo zato mít na večeri: Alvar Aalto, Richard Branson a Che Guevara. Leung Kwok-hung, rebel zvolený do legislativní rady Hong Kongu, vzdoruje Číně nošením Guevarova trička. Poradce brazilského presidenta Luly da Silvy, Frei Betto, který zodpovídá za proslulý program „Žádný hlad“, říká, že „bychom měli věnovat méně pozornosti Trockému a mnohem více Che Guevarovi.“ A nakonec – na letošním udílení cen Akademie vystoupil Carlos Santana s Antonio Banderasem s hlavní melodií z Motocyklových deníků a Santana se ukázal v Guevarově tričku a s krucifixem (křesťanský masový vrah?). Projevy nového Guevarova kultu jsou všude. Jeho mýtus znovu rozněcuje lidi a tento mýtus z velké části představuje přesný opak toho, čím Guevara skutečně byl.

Skutečný Che

Každý člověk má nějaké kladné vlastnosti. (Jediné bytosti zcela negativní jsou padlí andělé.) V případě Che Guevary nám tyto vlastnosti pomáhají měřit, jak hluboká je propast mezi mýtem a realitou. Jeho upřímnost (tedy částečná upřímnost) znamenala, že zanechal písemné svědectví svých krutostí, včetně těch opravdu ošklivých, i když ne těch nejošklivějších. Jeho odvaha – kterou Castro popsal jako „jeho způsob v každém složitém a nebezpečném okamžiku dělat nejsložitější a nejnebezpečnější věc“ – znamenala, že nepřevzal plnou zodpovědnost za kubánské peklo. Mýtus nám může o určitém období prozradit stejně mnoho jako skutečnost. A proto díky vlastním Guevarovým svědectvím o jeho myšlenkách a skutcích a také díky jeho předčasnému odchodu můžeme vědět, jak velmi tolik našich současníků podléhá ilusím.

Guevara by možná byl fascinován vlastní smrtí, ale mnohem víc ho uchvacovala smrt druhých. V dubnu 1967 shrnul svoji vražednou představu spravedlnosti v „Zpráva pro Tricontinental“: „nenávisť jako bojový prvek; neústupná nenávisť vůči nepříteli, která tlačí lidskou bytost za přirozené hranice a dělá z něj účinný, násilný, selektivní, chladnokrevný vraždící stroj.“ Jeho rané písemnosti jsou také plné rétorického a ideologického násilí. I když jeho bývalá přítelkyně Chichina Fer-

reya pochybuje o tom, že původní verze deníků jeho motocyklového výletu obsahuje poznámku, že „pozoruje, jak se mu rozšiřují nozdry, když cítí palčivý pach střelného prachu a krev nepřítele,“ Guevara v mladém věku sdílel s Granadem toto provolání: „Revoluce bez výstřelu? To je šílenství.“ Jindy se zase zdá, že mladý bohém nebyl schopen odlišit lehkovážnost smrti jako představení od tragédie obětí revoluce. V dopise matce z roku 1954, napsaném v Guatemale, kde se stal svědkem svržení revoluční vlády Jacobo Arbenze, uvedl: „Byla to velká legrace, všechny ty bomby, projevy rozptýlily monotónnost, ve které jsem žil.“ Guevarovy sklony při cestě s Castrem z Mexika na Kubu na palubě lodi Granma jsou dobře vystiženy ve větě z dopisu své ženě, kterou napsal 28. ledna 1957, krátce po vyloštění, který byl publikován v její knize Ernesto: vzpomínky na Che Guevaru v Sierra Maestra: „Tady v kubánské džungli, živý a krvežíznivý.“ Toto smýšlení bylo posíleno jeho přesvědčením, že Arbenze ztratil moc, protože nepopravil své potenciální nepřátele. V dřívějším dopise bývalé přítelkyni Titě Infante se objevuje věta: „kdyby se byly bývaly vykonaly nějaké popravy, vláda by si zachovala schopnost vrátit úder.“ Není překvapením, že během ozbrojeného boje proti Batistovi a také po triumfálním vstupu do Havany Guevara zavraždil nebo dohlížel na exekuce mnoha lidí v sumárních procesech – prokázaných nepřátelích, lidí podezřelých z nepřátelství i těch, kteří se ve špatnou chvíli ocitli na špatném místě.

Vrah Che

Jak ukazuje jeho deník ze Sierra Maestra, v lednu 1957 Guevara zastřelil Eutimia Guerru, protože ho podezřívá z předávání informací: „ukončil jsem ten problém s pistolí ráže 32, do pravé části jeho mozku ... jeho věci jsou teď moje.“ Později zastřelil Aristidia, rolníka, který vyjádřil touhu odejít, kdykoliv rebelové postupovali. Jestliže přemýšlel o tom, jestli si byla tahle oběť „opravdu dost vinna, aby si zasloužila smrt,“ neměl žádné pochybnosti o nařízení smrti pro Echevarriú, bratra jednoho ze svých soudruhů, který spáchal nespécifikované zločiny: „musel zaplatit.“ Jindy zas inscenoval popravy, aniž by je nakonec vy-

* 29. 10. 1924 Lvov – † 28. 7. 1998 Varšava: slavný polský básník, esejista, dramatik a moralista. Člen polského hnutí odporu – Domácí armády (AK) za 2. světové války, je jedním z nejznámějších a nejpřekládanějších poválečných polských spisovatelů. V 80. letech byl nejvýznamnějším básníkem polské opozice, od roku 1986 žil v Paříži. Do Polska se vrátil roku 1992. 1. 7. 2007 polská vláda vyhlásila rok 2008 Rokem Zbigniewa Herberta. Jeho dílo čítá 11 básnických a 5 esejistických sbírek, 6 dramát a 7 sbírek korespondence. Bylo o něm napsáno 26 životopisných studií. Český vycházel v samizdatu, ihned po převratu vyšel ještě třikrát a pak už jen v roce 2000 – naposledy (výbor Epilog bouře, nyní vyprodáno). Je nositelem 21 mezinárodních i polských ocenění. Údaje v této poznámce mohou také posloužit (kromě toho, že jsou zdrojem informací) jako visitka současného českého kulturního a mediálního bahna.

redakce

POTŘEBUJEME NOVOU POLITICKOU SÍLU?

Poklidná dovolená v malebném Podkrkonoší vytvořila ideální podmínky pro uvažování o věcech, na které není v době pracovního shonu příliš pomýšlení. Jedním z těchto témat k rozvažování – zdaleka nikoliv nejdůležitějším – pro mě bylo téma potřeby nové politické síly pro českou politickou scénu.

S postupem času jsem stále silněji přesvědčen, že Česká republika potřebuje politickou sílu, která splňuje následující charakteristiky. Brání lidskou svobodu, která není žádným novověkým objevem anebo (eticky) liberálním výmyslem, ale přirozeným a odvěkým požadavkem lidské důstojnosti. Je ostrážitá i před důmyslnými moderními způsoby omezování svobody, jakými jsou nadměrné zdanění anebo omezování volnosti vstupování do ekonomických vztahů ve jménu uměle vynucované rovnosti. Proto příliš nedůvěřuje státu, státní moci, tím spíše ne nadnárodním organizacím, politice a politikům vůbec. Princip subsidiarity nevnímá jako záminku pro přenesení rozhodovacích pravomocí na tak vysokou úroveň, která již uniká demokratické kontrole, ale naopak ne tu nejnižší možnou úroveň. Tento princip je

pro ni základním měřítkem pro rozdělení pravomocí mezi jednotlivá přirozená společenství, rodinou počínaje.

Tato svoboda – jakkoliv velkoryse je vnímána – však není hodnotou absolutní. Je omezena právě tím, z čeho vyplývá: lidskou přirozeností a důstojností. Bourání těchto hranic není rozšiřování prostoru svobody, ale jejím brutálním zneužitím. Politická síla, o níž píšu, tak stojí v bytostné opozici vůči všem iniciativám, které se ve jménu špatně pochopné svobody či jiných „hodnot“ staví proti člověku a přirozenému zákonu. Stávající katastrofa umělého ukončení těhotenství a zlo euthanasie jsou z těchto iniciativ neškodlivější; nejsou však zdaleka jediné.

Za základní jednotku uspořádání společnosti považuje ona politická síla rodinu, přirozenou heterosexuální rodinu založenou na manželství muže a ženy, otevřenou požeňání v podobě dětí. Na ni ve své politické činnosti myslí především. Bedlivě rozeznává, které zásahy ze strany vyšších složek až po stát – byť i dobře míněné – jsou skutečnou podporou rodiny a které ji naopak ve svých důsledcích ničí. Odmítá sociální (vlastně socialistický) stát jako antirodinný a nenechává se strhnout lákavostí falešné solidarity s nejrůznějšími alternativními kvazirodinnými typy soužití. Podaná ruka v nouzi se nemůže stát ekonomickou preferencí neúplných rodin. Tato síla si je vědoma toho, že ve svobodném prostředí prokazuje přirozená rodina svoji odolnost i bez pomoci zvenčí; existují však také okolnosti – např. v důsledku dlouhodobé a systematické destrukce rodiny –, kdy si citlivou podporu ze strany státu zaslouží. Ví, že děti jsou největším bohatstvím obce i národa. A že bez nich nebude ani bohatství ekonomické.

Vůči Evropské unii chová „láskyplnou“ ostrážitost. Je si vědoma její zásluhy na sblížení evropských národů. Poukazuje ale také na vážná rizika ukvapeného integračního procesu, především s ohledem na neexistenci evropského politického národa. Skutečnost, že ze strany EU nezřídka dochází k prosazování radikálně levicové agendy, vytváří další šrámy na legitimitě EU a smyslnosti celého projektu. Při vědomí těchto faktů taková politická síla aktivně brání zavádění integrace „shora“.

Politická síla, o které píšu není konfesní politickou stranou. Hodnoty, o které v politice usiluje, jsou přece zcela přirozené – protože lidské – a nejsou ničím specificky křesťanským. Ovšem, aktivní křesťané v jejích řadách nechýbí, tak jako nemohou chybět v žádné smysluplné lidské aktivitě. Tito křesťané však vědí, že nadpřirozené pravdy nejsou předmětem politického boje a nepovažují se za křesťanské vyslance ve světě politiky, nečiní si automatický nárok na hlasy svých bratří ve víře a přičí se jim využívání církve k politickým cílům.

Základní hodnoty, na nichž je uvažovaná strana vystavěna, nejsou předmětem politických dohod, obchodů a kompromisů.

Politickou sílu, o které zde píšu, jsem mezi

relevantními českými politickými stranami neobjevil. Možná po ní neexistuje silná voličská poptávka. Politici, kteří každou svoji aktivitu poměřují výsledky průzkumů veřejného mínění, by ji jistě vést nemohli.

Jak dál? Skončit konstatováním, že tato politická síla České republiky chybí? Anebo něco podniknout? Názorů na další cestu může být bezpočet. Od založení nové politické strany po vnitřní přetvoření již existující podobné strany.

Jakub Kříž

Autor byl 21. října na 11. sjezdu Mladých křesťanských demokratů zvolen pětiletým předsedou MKD. Článek je vytvořen z myšlenek kandidátského projevu.

HISTORIE

NAD 60. VÝROČÍM ÚNORA 1948 (3)

Politický režim v Československu 1948 až 1989 byl permanentní kulturní revolucí podle ideologie marxismu-leninismu a sovětského vzoru. Jeho základními znaky byly: podřízenost cizí státní moci; politická diktatura privilegované skupiny komunistických funkcionářů; teror vůči občanům a popření jejich přirozených práv; ideologizace veřejného a soukromého života cenzurou, propagandou a intervencemi; hospodářský centralismus a zestátnění průmyslu, zemědělství, živností i služeb. Výjimkou bylo jen krátké období v roce 1968, kdy došlo k dočasným pokusům o reformu některých dílčích oblastí, nikoli však režimu samotného. **Za 41 let komunismus zničil nebo poškodil statisíce lidských životů, rozvrátil společenské vztahy a zdevastoval životní prostředí.** Odpovědná péče o naši historickou paměť musí vycházet z této skutečnosti.

Důsledkem nezdravě sametového přístupu ke stíhání komunistických zločinců je dnes rétorika českých levicových politických stran usilující o zpochybnění podstaty komunistického režimu a zamlžující historická fakta. Výstižným příkladem pak je argumentace, kterou formuloval bývalý komunista a současný poslanec za ČSSD Zdeněk Jičínský v podnětu pro Ústavní soud ČR

z října 2007, vyzývající ke zrušení zákona o zřízení Ústavu pro studium totalitních režimů. Tento podnět, k němuž se připojilo 56 dalších poslanců a z něhož vyplývá i snaha o relativizaci zákona o protiprávnosti komunistického režimu, byl mimo jiné odůvodněn tím, že totalitou nelze nazvat celé komunistické období, že v komunismu docházelo také k prospěšným opatřením a že jediný oficiální výklad dějin je nepřijatelný. Je potěšující, že ústavní soud se s Jičínským neztotožnil.

Stejně destruktivně jako v Československu působil komunistický režim podpíraný deviantní (úchylnou) marxisticko-leninskou ideologií v ostatních porobených státech. Vně sovětského soustátí šířily komunisté zločinným rozrušováním občanské soudržnosti na Západě, rozdmýcháváním občanských válek v rozvojových zemích a podporou mezinárodního terorismu. Mýtus o ušlechtilé podstatě sovětského komunismu vyvrátil americký historik Richard Pipes v knize Dějiny ruské revoluce. O tom, jak Sovětský svaz ohrožoval Spojené státy a svět, vypověděli například někdejší americký komunista Whittaker Chambers v knize Svědek nebo někdejší sovětský zpravodajec Vasilij Mitrochin s britským historikem Christopherem Andrewsem v knize Neznámé špiónážní operace KGB: Mitrochinův archiv.

k deníku, který psal mladý Che během jeho cesty po Jižní Americe v roce 1952 výměnou za možnost zúčastnit se natáčení filmu Motocyklové deníky, aby pak Mina mohl produkovat svůj vlastní dokument. A to už se nezmiňujeme o Albertovi Granadovi, který na mladickém výletě doprovázel Guevaru a teď radí dokumentaristům. Podle deníku El País si stěžuje, nad vínem z Riojy a kachním magretem, že americké embargo mu ztěžuje výběr honorářů. Ironie však nebere konce, krásná budova z počátku dvacátého století v argentinském městě Rosario, na rohu ulic Urquiza a Entre Ríos, ve které se Che narodil, byla donedávna sídlem soukromého penzijního fondu AFJP Máxima, dítětem argentinské privatizace sociálního zabezpečení z devadesátých let.

Che Guevarova přeměna v kapitalistickou obchodní značku není žádnou novinkou, ale nedávno došlo k novému oživení – oživení o to pozoruhodnějšímu, že k němu dochází spoustu let po politickém a ideologickém kolapsu toho, co Guevara představoval. Velkou roli v tom hrají Motocyklové deníky režimované Walterem Sallesem a produkované Robertem Redfordem. (Je to jeden ze tří hlavních filmů o Che Guevarovi natočených za poslední dva roky; dva další filmy natočili Josh Evans a Steven Soderbergh). Na pozadí krásné přírodní scenérie, která zakrývá rušivé efekty špinavého kapitalismu, film zachycuje mladého muže na cestě za sebeobjevením, a to v momentě, kdy se probouzí jeho sociální uvědomění tváří v tvář sociálnímu a ekonomickému vykořisťování. Klade tak půdu pro novodobé znovunalezení muže, kterého Sartre kdysi nazval nejdokonalejší lidskou bytostí naší doby.

Kult Che

Ale abychom byli přesnější, současný Che Guevarův revival začal v roce 1997, třicátým výročí jeho smrti, kdy se na pulty obchodů dostalo pět jeho biografí, a zároveň byly objeveny Guevarovy ostatky, a to blízko přistávací plochy na bolivijském letišti Vallegrande. Přesnou polohu s pozoruhodným načasováním prozradil jeden bolivijský pensionovaný generál. Toto výročí přineslo opětovnou pozornost známé fotografii Freddyho Alborty, na které leží Guevarovo tělo na stole

– útlé, mrtvé a romantické, připomínající Krista z Mantegna obrazu.

Je běžné, že stoupenci Guevarova kultu neznají skutečný životní příběh svého hrdiny, neznají historickou pravdu. (Mnoho rastafariánů by se distancovalo od Haileho Selassieho, kdyby měli tušení, kdo to opravdu byl; Rastafari je náboženská společnost, směřující křesťanství, židovství, islám apod., a pocházející z Jamajky, kde vznikla ve 30. letech 20. století.) Není překvapením, že se současní Guevarovi stoupenci, postkomunističtí obdivovatelé, nechávají oklamat mýty – s výjimkou mladých Argentinců, kteří přišli s výrazem, který se ve španělštině perfektně rýmuje: „Tengo una remera del Che y no sé por qué,“ čili „mám tričko s obrázkem Che a nevím proč.“ Podívejme se na některé lidi, kteří se ohánějí Che Guevarou jako symbolem spravedlnosti a odporu proti zneužití moci. V Libanonu při protestech proti Sýrii u hrobu bývalého ministra Rafiqa Haririho nesli demonstranti transparenty s Guevarovým portrétem. Thierry Henry, francouzský fotbalista hrající v anglickém Arsenalu, se objevil na slavnostním večeru pořádaném FIFA v červenočerném tričku s Guevarou. V nedávné recenzi na knihu George A. Romera Krajina mrtvých, která vyšla v New York Times, Manohla Dargis poznamenal, že „největším šokem tady může být přeměna černé zombie ve spravedlivého revolučního vůdce,“ a dodal: „Myslím, že Che přece jen žije.“ Fotbalový hrdina Maradona odhalil při venezuelském setkání s Hugo Chavezem svoji pravou ruku s tetováním zobrazujícím Che Guevaru. V ruském Stavropolu, cestou na náměstí, nesli protestanti kritizující hotovostní platby sociálních dávek vlajky s podobiznou Che. V San Francisku, v City Lights Books – legendárním místě beatnické literatury, zvou hosty do sekce věnované Latinské Americe, kde je polovina polic zabrána Guevarovými knihami. Mexický policista Jose Luis Montoya, který bojuje proti drogové kriminalitě v Mexicali, nosí potítko s Che Guevarou, protože se tak cítí silnější. V utečeneckém táboře Dheisheh na Západním břehu (v Izraeli) zdobí Guevarovy plakáty zeď, která oslavuje Intifádu. Časopis Sunday věnovaný společenskému životu v australské Sydney jmenuje tři hvězdné

pravdivě uchopit. Myslím, že by rádi připravili náš svět o svobodu. Otázky »Představuje islamismus nějaké nebezpečí? Pokud ano, jak je velké? Z čeho pramení? A jakou má povahu?« nesmějí být veřejně už skoro pokládány. Kdo to udělá, je prohlášen islamofobem a pravicovým extremistou. Pak je ale jen logické, že se těchto témat chápou skuteční extremisté, kteří říkají: Islamismus je nebezpečný a náš společenský systém špatný, protože zakazuje o tom diskutovat, to my jsme nositeli pravé svobody!

Moje oblíbená americká bloggerka Pamela Gellerová po kolínských výtržnostech zveřejnila příspěvek uvažující o těchto věcech. Vypálila se mi do paměti jedna otázka z něj: Bude blog Little Green Footballs vyhlášen fašistickým? Předloni to byl mimochodem právě LGF, který během války libanonských džihádů proti Židovskému státu odhalil mediální protizidovské manipulace s přibarvanými fotografiemi i hranými scénkami a kdo světové agentury donutil k tomu, aby desinformace stornovaly, dementovaly a omluvaly se za ně.

Dopustit obojí, totiž zánik prostoru pro diskusi i ukradení tématu, je cestou do politických pekel. Slyšeli jste z našich televizí, že islámské právo začíná být zajímavé pro britskou justici? Viděli jste v našich televizích obrázky britských a švédských policistek v uniformách, jejichž součástí je hidžáb (*Pozn. red.: rouška, kterou si muslimka zakrývá vlasy a krk*)? Slyšeli jste, že norská policie posuzuje žádost, aby i tamní policistky mohly sloužit v hidžábu³?

Jednou z akcí „antifašistů“ v Kolíně, při které ještě nemetalí kameny, byla blokáda kanceláří organizace Pro Köln. Zachytila ji reportáž CNN⁴, v jejímž závěru se mihne „antifašistický“ transparent: FAŠISMUS JE VIRUS, SOCIALISMUS JE ANTIVIR. Když vidím Huga Cháveze, jak se objímá s Mahmúdem Ahmadínežadem, běhá mi z takové medicíny mráz po zádech. (*Pozn. red.: Nejsou horšími než oba jmenovaní ti, kdo zradili evropskou civilizaci, kdo povolují mešity, kdo přikazují policistkám oblékat se jako muslimky, kdo zde zavádějí islámské právo, kdo rozvrátili zdejší demografii a rozvrátí umocní*

tím, že záměrně nechávají zdejší země zaplavit cizorodým elementem?)

¹ http://www.antiantifa.net/index.php?option=com_content&task=view&id=12&Itemid=38

² http://atlasshrugs2000.typepad.com/atlas_shrugs/2008/09/atlas-exclusi-1.html

³ <http://thenorwaymail.blogspot.com/2008/09/norwegian-police-directorate-is.html>

⁴ http://www.dailymotion.com/video/x6tl6p_far-right-demo-blocked_news

Tomáš Beran

THE KILLING MACHINE: CHE GUEVARA (1) STROJ NA ZABÍJENÍ – Z KOMUNISTICKÉHO BUŘIČE ZNAČKOVÝM KAPITALISTICKÝM ARTIKLEM

Úvod

Che Guevara, který udělal tak moc (nebo to bylo tak málo?) pro zničení kapitalismu, je nyní typickou kapitalistickou obchodní značkou. Jeho podobizna zdobí hrnky, čepice, zapalovače, klíčenky, peněženky, kšiltovky, baret, šátky, dámské vestičky, košile, vyšívané tašky, džíny, bylinkové čaje. A pak je tu samozřejmě záplava triček s fotkou pocházející z počátečních let revoluce, když Che vlezl do hledáčku fotografa Alberta Kordy, na které je socialistický idol zobrazen ve svém typickém baretu. Tenhle obraz zůstává i 38 let po jeho smrti symbolem revolučního (nebo kapitalistického?) „dobrého vkusu“. Sean O'Hagan z novin The Observer tvrdí, že dokonce existuje mýdlový prášek se sloganem „Che umyje do běla“. Che Guevarovy produkty nabízejí malé i velké firmy, například Burlington Coat Company, která udělala reklamu, ve které hraje mladík oblečený do pracovních kalhot a trička s Che Guevarou, nebo Flamingo's Boutique v Union city, New Jersey, jehož majitel podal rozrušeným kubánským exulantům šokující vysvětlení: „Prodávám cokoli, co chtějí lidi koupit“. Také revolucionáři se účastní tohoto reklamního šílenství – od nákupů v „Guevarově obchodě“ (Che store), který uspokojí „všechny vaše revolucionářské potřeby“ přes Internet, až po italského spisovatele Gianni Mina, který prodal Robertu Redfordovi (Hollywood) filmářská práva

Otřesné zločiny komunistů v Sovětském svazu a dalších státech zdokumentovali francouzští historikové, Stéphane Courtois a spol., v knize Černá kniha komunismu.

Přes nezpochybnitelné důkazy o zvrátnosti praktické vlády komunistů prezentují dosud někteří západní intelektuálové tehdejší (!) totalitní Východ s tehdejší (!) demokratickým Západem¹ jako morálně rovnocenné nebo dokonce hovoří o nadřazenosti Sovětského svazu. Namísto společné radosti z vítězství ve studené válce se projevila nesooudnost západní společnosti plynoucí z rozdílů ve vnímání etických principů a v přijatých systémech hodnot. Z postkomunistických států by ale nyní měly zaznít varovné hlasy, upozorňující po zkušenostech s komunistickou ideologií na paralely se slepými uličkami současnosti. Také česká společnost může pomoci západní kultuře, k níž se hlásí a k níž náleží, pojmout trpkou komunistickou zkušenost. Mimochodem společně s dalšími osvobozenými státy vděčí Západu za to, že i přes mnohá už tehdejší selhání tvořil protiváhu ke komunistickému totalitarismu a přispěl k jeho pádu.

Abychom mohli vyvozovat poučení, musíme se ovšem nejprve starat o zachování historické paměti. Péče o ni je úkolem historiků, žurnalistů, umělců a pedagogů, kteří se o to také více i méně úspěšně snaží. Podívejme se tedy zběžně na to, jak vypadá reflexe komunistického období, v české historiografii a žurnalistice, v umění a ve školství, téměř dvacet let „poté“.

Historiografie

Centrem bádání o historii komunistického období je od počátku devadesátých let minulého století Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, který dnes zaměstnává 51 výzkumných pracovníků. Ústav zřídil a provozuje veřejnou knihovnu, pořádá akce pro odbornou i laickou veřejnost, spolupracuje s vysokými školami, vydává odborné publikace a od roku 1993 čtvrtletník Soudobé dějiny. U příležitosti šedesátého výročí nástupu komunismu uspořádal pro odbornou i laickou veřejnost široce pojatou konferenci Únor 1948 v Československu: Nástup komunistické totality a proměny společnosti. Historik Jiří Kocian, který byl garantem konference, závěrem konstatoval, že do bu-

doucna je třeba více se zaměřit například na výzkum vztahů mezi sovětským a českým mocenským aparátem nebo na citlivější přístup k presentování postojů politicky pasivních občanů nazývaných nelichotivě tzv. šedou zónou.

Přestože jsou aktivity Ústavu rozsáhlé, je možné poukázat na to, že dosud tato instituce nevydala souhrnnou práci o komunistickém období v Československu, která by mohla posloužit jako literatura pro učitele základních a středních škol. Oproti tomu je ve výčtu vydaných publikací patrná preference presentovat výzkum dílčích témat, omezených ještě na krátké časové úseky. Spíše výjimkou tak je publikace Soudní persekuce politické povahy v Československu v letech 1948 – 1989 autorského kolektivu Koudelka – Kaplan – Gebauer – Vyháněk, která si v názvu vytkla cíl vypovídat o vymezené problematice komplexně. Dalším nedostatkem pak je nulové nebo nedostatečné zpracování důležitých problémových okruhů jako jsou (vedle těch co zmínil Kocian): příčiny komunistického vítězství, protikomunistický odboj, pasivní resistance občanů, odbojová a politická činnost exilu, ekonomika a životní úroveň.

Některé z těchto námětů jistě neujdou pozornosti nově zřízeného Ústavu pro studium totalitních režimů, který zahájil svoji činnost v únoru 2008. Ač se nabízí přirovnání o dvou (či třech) štikách v jednom rybníku, prozatím můžeme jeho vznik jen uvítat. Začal vydávat časopis Paměť a dějiny, na webových stránkách zpřístupňuje rozsáhlou dokumentaci, zajišťuje přednášky na vysokých školách, plánuje přípravu seminářů pro středoškolské učitele dějepisu a pořádá semináře pro veřejnost (červen: Kolektivizace venkova, Evidence svazků StB, Preventivní metody StB a Osudy podle § 105 – spolupráce se západními tajnými službami). Navazuje tak na publicistickou činnost Úřadu pro vyšetřování zločinů komunismu presentovanou od roku 1994 ve sborníku Securitas Imperii (dosud 14 čísel) a v edičních řadách Sešity a Svědectví. Úřad také nabízí přednášky svých pracovníků, například Akce Kameny a přechody hranic, Babice, Československý uran 1945 – 1989, Kausa vyšetřovatelů z Uherského Hradiště v padesátých letech,

Případ Čihošť, Tábory nucené práce zřízené dle zák. 247/48 Sb.

Nedocenitelná je historiografická práce některých badatelů stojících mimo státem zřizované instituce. Historik Vladimír Bystrov je autorem monografií Únosy československých občanů do Sovětského svazu v letech 1945 – 1955 a Osud generála – o jednom z nejvyšších velitelů československé prvorepublikové armády Sergeji Vojcechovském, který byl po 2. světové válce odvezen tajnou policií NKVD do Sovětského svazu. V knize Průvodce říší zla píše encyklopedickou formou o sovětských koncentračních táborech, včetně těch v nichž skončili Vojcechovský a další českoslovenští občané. Ředitel knihovny Libri prohibiti Jiří Gruntorád vedl kolektivy, které zpracovaly grandiosní díla Katalog knih českého exilu 1948 – 1994, Exilová periodika, katalog periodik českého a slovenského exilu a krajanských tisků vydávaných po roce 1945 a Informace o Chartě – článková bibliografie. V současné době připravuje ještě vydání bibliografie týkající se činnosti VONS (Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných). Historik Václav Vaško je autorem knihy Neumlčená s výmluvným podtitulem Kronika katolické církve v Československu po 2. světové válce a jejího prozatím dvoudílného rozšířeného zpracování pod názvem Dům na skále.

Historik Josef Kalvoda presentoval v trilogii Z bojů o zítřek politické spory mezi československými exulanty, které spočívaly v rozdílném hodnocení politiky presidenta Beneše, legitimacy poválečné Národní fronty, problematiky slovenské svrchovanosti a práva sudetských Němců a uznání Rady svobodného Československa jako zastřešující politické exilové organizace. V druhém a třetím díle trilogie vylíčil také působení agenta komunistické StB Vlastislava Chalupy mezi exulanty. Další Kalvodova kniha Role Československa v sovětské strategii shrnuje jeho rozsáhlý výzkum, zahrnující i práci s tajnými materiály ministerstva zahraničí Spojených států, a dokumentuje podíl presidenta Beneše a jeho spolupracovníků na vítězství komunistů v Československu. Kalvodovo výjimečné dílo je presentováno na www.sweb.cz/nakl-dilo/kalvoda.

Mezinárodní politikou v průběhu studené války mezi Východem a Západem se zasvěceně zabývá historik Karel Durman v knize Popely ještě žhavé, na jejíž druhý díl čtenáři dosud netrpělivě čekají. Této tematice se rovněž věnují knihy historiků Petra Luňáka (Západ, USA a Západní Evropa ve studené válce, Plánování nemyslitelného – Československé válečné plány 1950 – 1990) a Josefa Kalvody (Studená válka 1946 – 1989, svoboda znamená zodpovědnost) a přispělo k ní i sdružení Občanský institut vydáním útlych, ale mimořádně přínosných brožur Dvacet čtyři lží o studené válce s textem Gabriela Schoenfelda a Konec říše zla, která obsahuje text Rogera W. Robinsona Rozhodnutí, která zpečetila osud Sovětského svazu a dokumenty vlády Spojených států. Schoenfeld poukazuje na lapsy v monumentálním seriálu americké CNN Studená válka a stejnojmenné průvodní knize amerického historika Johna L. Gaddise. Schoenfeld kritizuje extrémní toleranci autorů vůči podstatě a praxi sovětského totalitarismu a absurdní znevažování politiky amerického presidenta Ronalda Reagana. Vzhledem k tomu, že seriál i kniha již byly v ČR presentovány, a že čeští žurnalisté jsou náchylní při zmínkách o studené válce srovnávat vražedný komunistický teror s činností amerického senátora McCarthyho, možná netušíce, že mezi jeho know-how nepatřilo mučení, věznění a vraždění, se jedná o mimořádně užitečný počin.

Komunistický převrat v Československu v únoru 1948 popisuje kniha Pět kapitol o únoru náležící mezi nejprínosnější práce historika Karla Kaplana, který je na rozdíl od těch výše uvedených autorem „institucionálním“. Tento „procitnuší“ komuniste se v devadesátých letech stal jedním z nejprominentnějších a souběžně také nejpłodnějších historiků pod křídly výše zmíněného Ústavu pro soudobé dějiny. V padesátých letech působil jako komunistický kádr, v roce 1968 byl jako historik členem komise zkoumající politické procesy padesátých let a v sedmdesátých letech se vystěhoval na Západ. Po pádu komunismu se vrátil do vlasti, kde presentuje své, v praxi i teorii nabyté, poznatky o komu-

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

TO V MÉDIÍCH NEBYLO (4)

Náš pan president Klaus 23. září nevyhověl žádosti nejvyšší žalobkyně Vesecké o udělení milosti odsouzené komunistické exprokurátorce Brožové-Polednové. Nemohl jsem se v ten den zrovna dívat na Televizní noviny Novy, ale chtěl jsem vědět, co o tom pověděly. V éře internetu je snadné přehrát si staré zprávy z archivu, kliknete jen na příslušnou webovou adresu a ... A raději se něčeho přidržte, můžete také padnout do mdlob. Na serveru TV Nova totiž předmětnou reportáž najdete pod záhlavím: »Miladou Horákovou čeká patrně 6 let vězení« (překlep autorů ponechávám).

A nyní si vyrazíme na menší výlet po Evropě. Představte si, že jdete po ulici a náhle spatříte na protějším chodníku mladého muže s jarmulkou na hlavě. Je obklopen několika mladíky, kteří mu spílají, plivou po něm a bijí ho. Co si pomyslíte? »Chuligáni, neonacisté. Je třeba zavolat strážníky!« Sami se možná rozhodnete zakročit. Když ale přijdete blíž, stanou se nadávky těch výtržníků srozumitelnými: »Nacisto, pryč! Ty fašistická svině!«

„Neonacista s jarmulkou“ není moje fantazie, tato scéna byla opravdu k vidění, a to předposlední zářijový víkend v Kolíně nad Rýnem. Onen židovský mladík se jmenuje Michael Kucherov, lékaři mu pak zašivali hlavu a dávali dohromady polámaná žebra. Byl jsem velice zvědav, jak si s kolínskou scénou poradí naši slavní investigativci v ČT či TV Prima. Problém ale k mému zklamání vyřešili standardně: O incidentu ani nemukli.

Na konci letošního osmatřicátého týdne se v Kolíně měla uskutečnit konference několika organizací, zejména Pro Köln, a jednotlivců na téma nebezpečí islamizace Evropy a vlny přistěhovalectví. Časově se její termín potkal s rozhodnutím kolínské radnice povolit stavbu velké mešity. Z našich novin a televizí jsem se dozvěděl, že to jsou pravicoví extremisté, kdo konferenci pořádal, že však na scénu nastoupili spořádání Kolíňané a přidal se i jejich starosta Fritz Schramma. Bylo lze si odvodit, že to je podobná „občanská“ reakce jako

nedávno u nás, když neonacisté chtěli ve výroční čas „Křišťálové noci“ pochodovat Židovským městem.

Proč ale spořádání občané plivali na Žida a nadávali mu do nacistických svin? Co se to vlastně stalo v Kolíně nad Rýnem?

Redaktor TV Prima Dmitrij Černikov mi 20. září řekl: »Milionový Kolín se obecně považuje za jedno z nejtolerantnějších měst v Německu a tuto pověst přišlo hájit 40 tisíc protestujících. Do ulic je vyhnalo shromáždění krajní pravice, která chtěla spolu s posilami z ostatních evropských zemí protestovat proti stavbě nové mešity na předměstí Kolína.« Pak v reportáži promluvil starosta Fritz Schramma: »Rozsévací tu strach. Jsme svědky hanobení a diskriminace. Většina našich obyvatel se s tím ale neztotožňuje.« Podobně vyzněly i reportáže ČT a TV Nova. Nova navíc explicitně kolínské incidenty přirovnala k dění v Praze při výročí „Křišťálové noci“.

V tomto mediálním obrazu tedy na jedné straně stáli „obránci toletance“, na druhé „pravicoví islamofobové“. Kam ale pak zařadit mládence s jarmulkou? Kam Ralpa Giordana, německého židovského spisovatele, jenž by se právem hlasitě rozesmál, kdyby mu někdo řekl, že je pravičák? Jak rozumět scénám, v nichž jsou ničena policejní auta, policistům se demonstranté snaží ukrást zbraně, vzduchem létají kameny, mladí lidé s nášivkami obrazů Che Guevary kopou a bijí člověka, jemuž už není dvacet, jenž má na sobě sako a kravatu a jehož jediným projevem agresivity je to, že v poklidu jde po ulici?

Ač nejsem pamětník, tyto scény mi připomínaly staré Německo s někdejšími běsněním hnědokošiláčů. Absurdní paralela: Militantní mladíci s pomyslnými prapory „Antifašistická akce“ zavádějí v kolínských ulicích fašistické poměry. A pokud vím, nebyli v Kolíně jen levicoví militanti místní, ale třeba i nizozemští, kde jich je jak mravenců v mraveništi¹.

Děsivý je způsob, jakým vlastní role hrájí politikové a novináři. Některá témata tabuizují, pro další se snaží predefinovat pojmy tak, aby skutečnost nebylo možné

jsem se, aby žádost podepsaná pouze jeho sestrou, jež žila spolu s odsouzeným, byla jí samou předána politickému sekretariátu Vůdce. Byla dost příznivě přijata a byla ihned předána ministerstvu spravedlnosti. Současně byla dána písemně zpráva i sestře. Včera došla konečně sestře i další zpráva, jíž se sděluje, že rozsudek smrti, vyneseno 29. ledna tohoto roku proti kanovníku Stanovskému, je z důvodu omilostnění změněn na osmiletý žalář. Sestra mi celá šťastná přišla oznámit radostnou zprávu a vyjádřila vřelé pocity vděčnosti za úspěšný zákrok Svatého stolce prostřednictvím apoštolského nuncia.“

K tomu ještě nuncius dodává: „Dovolují si uctivě požádat Vaší nejdůstojnější Eminenci, aby dobrá zpráva byla sdělena – rezervovaně – také nejdůstojnějšímu panu kardinálovi Petru Fumasoni Biondovi, který se též nedávno zajímal o Msgre. Stanovského, známého Kongregaci pro šíření víry pro své velké zásluhy ve prospěch misijního díla v Čechách a na Moravě. Neopominu Vaší Eminenci sdělit, kam byl Msgre. Stanovský převezen k osmiletému vězení.“ (IX, ž. 242, str. 362 – 363)

Kanovník Stanovský byl podle vlastního svědectví převezen do káznice ve Straubingu, kde zůstal až do konce války pod ochranou vrchního vězeňského faráře Jindřicha Weingierla, který se jej snažil uchránit od trestu smrti, neboť, jak se častěji vyjádřil, „oprava hrozila do poslední chvíle“. ⁵ Byl nějaký čas držen v kobce na seně a přikován řetězem, po němž mu zbyl obtisk u zápěstí jakoby náramek. ⁶

Stanovského spoluvězeň ve Straubingu vřele vzpomínal na jeho ušlechtilost a dobrotu. Ve vězení ministroval vězeňskému faráři při mši svaté, konal skutky křesťanské lásky: za dárek kousku chleba spoluvězeň k narozeninám přijal trest „tvrdeho lůžka“. Sám se živil zmrzlým zelím „ukradeným“ z kolemjedoucího furverku zahradníků, pološnilou červenou řepou, a kradl a pašoval toto jídlo spoluvězeňům. ⁷

Po osvobození se vrátil do Prahy a znovu se ujal svých povinností. Nenašel však tam svou sestru Irmu (Olgu), která podala žádost o jeho omilostnění, neboť i ona byla potom zatčena a odvezena na nucenou práci do Henningsdorfu u Berlína, kde pracovala

v muniční továrně. Tam zažila hrůzu náletů, neboť vězni nesměli do krytu. Do Prahy se vrátila až 22. června 1945.

Prelát Stanovský se však dlouho netěšil z nově nabyté svobody. Zaujal znovu místo mezi svými spolukanovníky. Mohl ještě 15. října sepsat pro archiv pražské metropolitní kapituly relaci o svém zatčení a odsouzení, ale jeho podlomené zdraví způsobilo náhlou smrt 5. prosince 1945. Jeho sestra Irma byla až do smrti poznamenána psychickou labilitou. ⁸ Zemřela v roce 1990.

¹ Text otiskl z archivu metropolitní kapituly v Praze J. BENEŠ, *Kaine, kde je tvůj bratr*, Praha 1971, s. 241 – 243.

² Karel Čurda (* 10. 10. 1911 Nová Hlína u Třeboně – † 29. 4. 1947 Praha) byl za 2. světové války československým vojákem v exilu. Jako parašutista byl vysazen na území Protektorátu Čechy a Morava jako člen výsadkové skupiny Out Distance. Zradil spolupachatele atentátu na Heydricha tím, že poskytl gestapu informace, vedoucí k nalezení úkrytů parašutistů v kostele Sv. Cyrila a Metoděje. Karlu Čurdovi byla vyplacena odměna 0,5 milionu říšských marek, tj. 1 celkové nacisty vypsáné odměny 2 milionu říšských marek (stejná suma čekala dalšího zrádce – parašutistu a pozdějšího konfidenta Viliama Gerika – zbytek se rozdělil mezi sedm občanů říše a 53 menších udavačů z Protektorátu). Žil pak v Praze pod krycím jménem Karl Jerhot a oženil se s německou ženou. Po konci války byl 15. května 1945 Čurda zatčen, odsouzen k trestu smrti a oběšen v pankrácké věznici. Téhož den byl popraven i Gerik.

³ *Actes et documents du Saint Siège relatifs à la seconde guerre mondiale*, VII, č. 93, s. 196. Srov. Též články: G. COPPA, *Ještě k otázce šoa: Papežský nuncius u Hitlera*, „Lidové noviny“ 6. června 1998, s. 30 a E. HÁJKOVÁ, *Velká postava katolické církve. Skutečný osud kanovníka Otty Stanovského*, „Katolický týdeník“, červen 1999.

⁴ *Actes*, IX, s. 363, pozn. 2.

⁵ *Actes*, IX, s. 362 – 363, č. 242.

⁶ Sr. E. HÁJKOVÁ, uv. článek.

⁷ Sr. J. BENEŠE, *Kaine*, s. 244.

⁸ Sr. E. HÁJKOVÁ, uv. článek.

Jaroslav V. Polc

nistickém systému. Kaplanovy práce jsou přes dílčí nedostatky pro historiografii velmi přínosné. Jeho náhled na hlavní příčinu komunistického vítězství v Československu, za níž považuje poválečnou mezinárodně-politickou konstelaci, je však jen historiografickým klišé.

Nejnovejším příspěvkem k tematice komunistického převratu je kniha historika Václava Vebera *Osudové únorové dny 1948*, která zdařile shrnuje okolnosti, které těmto dnům předcházely a které je provázely. K pochopení dané problematiky v souvislostech Veber přínosně předkládá to, co je sice již dávno známo, ale dosud nebylo dostatečně zdokumentováno (role Sovětského svazu, dlouhodobé plány komunistů na uchopení moci a násilné aspekty komunismu), zároveň však rozvíjí i vžitá klišé („osud“ Československa byl předurčen celoevropským vývojem a stře-doevropskými specifiky), aniž by se pokusil o aktuálnější seriosní analýzu. Důsledkem února 1948 byla mimo jiné systematická likvidace selského a živnostenského stavu o čemž vypovídají další dvě nové knihy Kolektivizace a vyhánění sedláků z půdy od Karla Jecha a České živnostnictvo od Pavla Marka.

Autentické svědectví o tom, jak komunistický režim „legitimizoval“ svoji moc podávájí oběti bezpráví, někdejší političtí vězňové a vězenkyně. Jsou sdruženi v Konfederaci politických vězňů (KPV), která je nástupnickou organizací Klubu 231, v němž se v roce 1968 „političtí“ poprvé na krátký čas zorganizovali. Pořádají besedy pro veřejnost, komunikují s politiky, vydávají prohlášení, podporují úsilí historiků a dokumentaristů a podílí se na vzniku pomníků a pamětních desek obětem komunismu.

Vůči rozmanitým pseudomytologiím zcela nestranné úsilí o uchování historické paměti vyvíjí nezastupitelné občanské sdružení Libri prohibiti, které provozuje celosvětově unikátní knihovnu stejného jména. Díky dlouholetému systematickému úsilí jejího ředitele Jiřího Gruntoráda, občanského aktivisty a politického vězně z osmdesátých let, jsou v knihovně shromážděny a veřejně zpřístupněny rozsáhlé fondy exilové a domácí samizdatové

knížní a časopisecké produkce, jakož i hudebního samizdatu z komunistického období.

¹ Slova „tehdejší“ jsou podstatná: Rusko na rozdíl od Číny dnes není komunistickým totalitním státem, demokracie na Západě se naopak rozpadá – mj. proto, že Západ komunistickou totalitu mnohdy nechápal a nechápe. Tak také účast na olympijských hrách v Číně byla letos všeobecná, totalitní Moskvu v létě roku 1980 Západ za Jimmyho Cartera částečně bojkotoval, ale jen kvůli tomu, že sovětská vojska tehdy válčila v Afghánistánu. Také zimních olympijských her 1984 v komunistické Jugoslávii se Západ za Ronalda Reagana zúčastnil.

Jan Cholínský
<http://www.cs-magazin.com/>

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

PŘÍPAD KANOVNÍKA STANOVSKÉHO

(Ze *Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000*)

Ráno 29. května 1942 byl spáchán atentát v Praze-Libni na úřadujícího protektora Čech a Moravy, šéfa nacistické bezpečnostní policie a Sicherheitsdienstu, zástupce velitele gestapa, zkušeného policejního úředníka d'ábelského ražení, který byl geniálním plánovatelem „konečného řešení“ židovské otázky. Atentát provedli dva parašutisté, dopravení na území Čech z Anglie: Josef Kubiš a Jan Gabčík. Ty po činu marně hledaly německé orgány. Heydrich zemřel na své zranění 4. června.

Odveta nacistů si vyžádala desetitisíce nevinných českých obětí. Pronásledování katolických kněží bylo v proudu už od roku 1939, ale nyní byli zatýkáni další a posíláni do koncentračních táborů. Jedním z nich byl kanovník svatovítské metropolitní kapituly Otto Stanovský, který byl jedním z kanovníků, zatčených gestapem a uvězněných, z nichž dva během internace zemřeli. Případ kanovníka Stanovského je však daleko nejdramatičtější.

Narodil se 8. listopadu 1882 ve Slatině u Bílovice a byl jedním z třinácti dětí. Studo-

val na gymnasiu v Roudnici nad Labem, kde maturoval jako člen řádu kapucínů. Pak vstoupil do kněžského semináře v Litoměřicích, kde byl vysvěcen na kněze 15. července 1906. Působil v duchovní správě jako kaplan v Mnichově Hradišti, v Liblicích a Semilech. Pak odešel do Vídně na vyšší teologické studie do koleje Frintanea. Po třech letech se vrátil do své diecése a byl ustanoven prefektem konviktu v Mladé Boleslavi a profesorem náboženství. Na doporučení svého biskupa (15. biskupa litoměřického Josefa Grosse, 1910 – 1931) se stal vychovatelem dětí arcivévodky Ferdinanda d'Este, následníka rakouského trůnu. Po známém atentátu v Sarajevu během jeho úřední návštěvy, 28. června 1914, v němž zahynul se svou manželkou, staral se Stanovský nějaký čas o jejich osiřelé děti. V roce 1924 ho jmenoval pražský arcibiskup František Kordač, který jej znal už z Litoměřic, svým sekretářem a později ředitelem vysokoškolské koleje Arnošta z Pardubic, rektorem pražského semináře, v únoru 1933 vyšehradským kanovníkem a konečně, když mu bylo 51 let, kanovníkem metropolitní kapituly u Sv. Víta na Hradčanech.

Kanovník Stanovský byl mimořádně schopný. Byl hluboce zbožný, na sebe přísný a také, kde toho bylo třeba, i na jiné. Tyto a jiné přirozené dary z něho učinily výborného vychovatele, a proto těchto jeho schopností hojně užívali jeho představení. Často jej pověřovali i konáním různých církevních visitací. Byl také nadaným hudebníkem, výborným zpěvákem a skladatelem církevní liturgické hudby. Miloval liturgii prováděnou přesně podle liturgických předpisů, a byl ve všem vzorem přesnosti. Každý den v sem hodin ráno sloužil veřejnou mši svatou pro věřící u hrobu svatého Jana Nepomuckého v katedrále. Dne 3. července 1942 však nepřišel a mši svatou věřícím sloužil jiný kanovník. Teprve později přišla s pláčem do katedrály sestra kanovníka Stanovského Irma, a sdělila, že jejího bratra v pět hodin ráno zatkl gestapo. Všichni, kdo kanovníka Stanovského znali, se divili proč tak obezřetný a opatrný muž byl zatčen.

Teprve po válce, 15. října 1945, on sám

podal písemně svatovítské kapitule ve svém memorandu vysvětlení. Ani on sám zpočátku nevěděl, neznal důvod zatčení. Píše o tom doslovně:

„V době svého zatčení byl jsem předsedou Charity. Obracelo se na mě mnoho lidí, kteří potřebovali pomoci, ale jimž nesmělo být pomáháno z veřejných prostředků, poněvadž to okupanti zakázali pod přísnými tresty. Činnost Charity v tomto směru je známa. Tehdy o ní věděl pouze ředitel Charity a předseda. Byli jsme si toho vědomi, že touto ilegální činností dáváme v sázku svou svobodu ba i životy.

V polovici června 1942 mi hlásil úředník Charity pan Bláha po mém příchodu do Charity, kamž jsem docházel denně ráno po 8. hodině, toto: 'Volal vás telefonicky nějaký pan Sonfeld nebo podobně, že musí s vámi ihned mluvit ve velmi důležité věci. Tu je jeho telefonní číslo.' Dal jsem pana Sonfelda zavolat a řekl mi totéž. Odpověděl jsem, že o desáté hodině budu v Národní pomoci Na příkopě (správně: Na příkopě) čís. 31. A tam již pan Senfeld na mne čekal. Byl mi poněkud povědom. Představil se šeptem, nerozuměl jsem. Působil dojem člověka velmi nervósního. Žádal, aby mohl se mnou mluvit mezi čtyřma očima. Privil jsem, že zde nemám volné místnosti, aby šel se mnou do úřadovny generálního tajemníka Robla, to však odmítl. Proto jsem ho zavedl do malé předsině bez oken a židlí, věda, že budeme brzy hotovi. Když jsme byli o samotě, tázal jsem se, jako obvykle: 'Co mám pro vás udělat? Račte mi to říci stručně.'

Pan S: 'Přicházím ve věci velmi důležité.'

J: 'Rozkaz z Londýna?'

Pan S.: 'Ano a ne.'

J: 'Kdo vás ke mně posílá?'

Pan S: 'Tázel jsem se ministerského rady dr. Svěráka, zdali by mi mohl označit církevního hodnostáře, spolehlivého Čecha, který by mne neprozradil. On mi řekl vaše jméno.'

J: 'Prosím, jaké je vaše přání?'

Pan S: 'Potřebuji, abyste mi poradil, zdali by bylo možno v některém z vašich katolických kostelů ukrýt několik lidí, policejně nehlášených. Na katolické kostely nemají gestapáci tak spaden.'

J: V tom se ovšem mýlíte. Naše kostely jsou gestapem prohledávány velmi pečlivě od

podzemních hrodek až po špičky věží. O jaké lidi vlastně jde?'

Pan S: 'To vám nemohu ještě dnes říci, ale věc je velmi vážná.'

Z vyhlásek po atentátu na Heydricha mi bylo ihned jasno, že mám pana S. udat jako podezřelého, jinak že vydávám Charitu i sebe do velikého nebezpečení. Byl jsem však rovněž ihned rozhodnut, že udání neučiním. Čekal jsem, že pan S. mne ještě navštíví, jednala-li se o věc skutečně vážnou. Nepřišel. Tím byla pro mne celá záležitost ukončena.¹

To se stalo kanovníku Stanovskému osudným. Onen pán se jmenoval, jak se později dozvěděl, Sonevend a byl starším české pravoslavné církve. Jak známo, skupina parašutistů, mezi nimi i dva atentáčníci, našla úkryt v kryptě pravoslavného kostela sv. Karla v Resselově ulici v plném středu města (kostel Sv. Cyrila a Metoděje, který Němci tehdy „přejmenovali“ na kostel sv. Karla Boromejského). Proto bylo nutno pro ně najít nový úkryt. To bylo tedy předmětem rozhovoru pana Sonevenda s kanovníkem Stanovským. Tomu ovšem nesdělil podrobnosti.

Za několik dní, 18. června, vinou sdělení zrádce Čurdy², nacisté zjistili úkryt parašutistů, pro které už byl mezitím nalezen nový útulek jinde, a v nerovném boji všech sedm mužů zahynulo. Představitel pravoslavné církve pochopitelně neminulo zatčení a výsledky provázené krutým mučením, než byli popraveni. Zdá se, že během mučení vyšlo najevo i jméno kanovníka Stanovského.

Jeho kalvárie začala 3. července 1942 o páté hodině ranní v jeho bytě na Hradčanském náměstí. Teprve když mu úředníci gestapa ukázali Sonevendovu fotografii, a řekli mu, že byl představitelem pravoslavné církve, pochopil oč jde.

28. prosince 1942, jak tvrdí ve své zprávě, byl odsouzen nacistickým lidovým soudem k smrti pro velezradu a odvezen do Plötzensee, věznice smrti, kde půl roku v okovech očekával popravu. K té však nikdy nedošlo, také proto, že se do záležitosti vložil nuncius v Berlíně Msgr. Orsenigo.

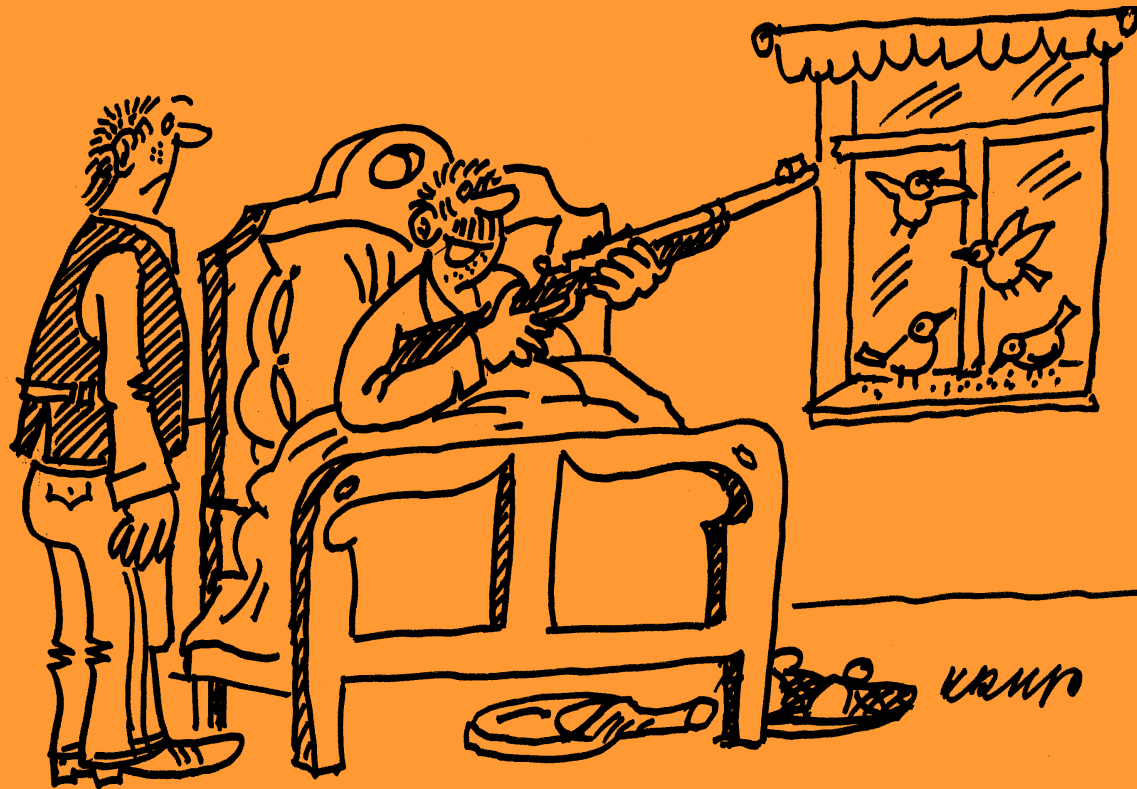
V dokladech o z krocích Svatého stolce ve prospěch pronásledovaných během 2. světové války je několik zpráv týkajících se této záležitosti. Už 23. ledna ve své zprávě o stavu

církve v Protektorátu apoštolský nuncius v Berlíně Orsenigo s bolestí oznamuje státnímu sekretáři kardinálu Maglione, „že nejdůstojnější kanovník 60 letý Otto Stanovský, čestný prelát Jeho Svatosti a národní předseda Díla šíření víry, obžalovaný pro neuposlechnutí zákona, který nařizuje udat všechny, kteří se provinili komunistickou anebo protistátní činností, byl podroben ve středu 19. tohoto měsíce soudnímu řízení před „Volksgerichtem“ v Berlíně, po velmi krátkém přelíčení byl nad ním vynesena rozsudek smrti. Snažím se podniknout nějaký krok, aby se mu pomohlo: včera večer jsem o tom hovořil na ministerstvu zahraničních věcí, ale je nepatrná naděje. Říká se, že odsouzený byl převezzen do vězení mimo Berlín, jež se považuje za předsíní poprav.“³

Nuncius podnikl ještě několik dalších kroků, ale ne všechny jeho relace do Říma o tom byly zveřejněny. Jednak znovu jednal o věci na ministerstvu zahraničních věcí s dr. Weiszäckerem, kterému nuncius připomíná zákrok z 28. ledna, kdy jej žádal o zprávu, zda už byla vykonána poprava, nicméně podle jeho mínění nuncius dosud nepodal žádost o milost. Weiszäcker se o tom později takto zmínil: „Apoštolský nuncius se při své dnešní návštěvě v rozhovoru zmínil, vrací se k dřívější žádosti, zda je tu něco známo o osudu kanovníka Stanovského (!), který je nyní v Plötzensee, a že byl odsouzen k smrti, protože jeden muž z teroristické skupiny v Čechách se na něho svého času obrátil jako na duchovního správce a žádal jej o pomoc. On jeho požadavek rázně odmítl, ale nicméně nepodal udání na úřadě, protože jako pro duchovního to byla pro něho otázka svědomí. Kanovník je velmi starý pán a mnozí by byli vděční, kdyby na něm trest smrti nebyl vykonán. Nejde tu o úřední zákrok, nýbrž pouze o výraz lidského soucitu.“⁴

Ještě 13. dubna poslal nuncius kardinálu Maglione zprávu, v níž mu naznačil obtíže, s jakými se setkalo sepsání žádosti o milost a dodal ve své zprávě 25. června 1943:

„... mám čest sdělit, že v obavě, že by toto opoždění bylo osudné pro odsouzeného, jsem sám sepsal žádost o milost, podepřenou jediné pocity soucitu, jaký jen může vytrysknout z pera blízkého příbuzného. Postaral

Zelený James a nezelený lord

Na nezeleného lorda padl smutný splín. Po chvíli zpytování svědomí si zavolá sluhu Jamese a říká mu:

„Jamesi, chtěl bych vykonat nějaký dobrý skutek, ale nic mě nenapadá. Co byste mi asi tak radil?“

Zelený James je velmi překvapen, chvíli přemýšlí a pak povídá:

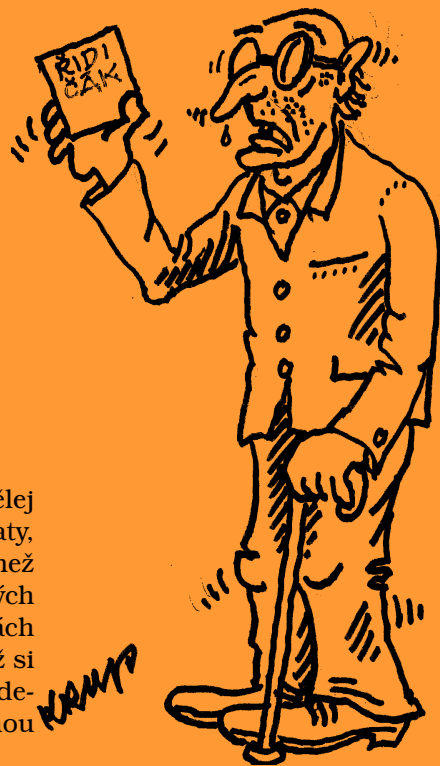
„No, víte, pane, teď se blíží zima, všude bude sníh, zvířátka mají hlad, co kdybyste nasypal trochu zrní hladovým ptáčkům na okenní římsu své ložnice?“

Nezelený lord se zamyslí, pak se mu ale rozzáří oči a radostně volá:

„Jamesi, vždycky jsem si o vás myslel, že jste bystrý chlapík! Takhle budu moct ty ptáky střílet rovnou z postele!“

Povzdechy moderního starce

Už jsem opravdu starý! Mám dva bypassy a umělej kyčelní kloub a koleno, bojuju s rakovinou prostaty, s cukrovkou, jsem napůl slepej, neslyším nic tiššího než startující letadlo, beru čtyřicet různých prášků, z kterých jsem malátnej. Mizernej krevní oběh, v rukách a nohách nemám cit. A mám vokna – demence na postupu. Už si nepamatuju, jestli je mi vosumdesátvosum nebo devadesátjedna. Už jsem přišel o všechny přátele. Mojí jedinou radostí je, že mám aspoň ten řidičák.

KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI A KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY ZASÍLÁJÍ PŘILOŽENÝ LIST OBSAHUJÍCÍ NĚKOLIK POKYŇŮ OHLEDNĚ UŽITÍ „BOŽÍHO JMÉNA“ V POSVÁTNE LITURGII.

KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI

Prot. no. 213/08/L Řím

Řím, 29. června 2008

Vaše Eminence / Vaše Excellence,

podle pokynu Svatého otce, v souladu s Kongregací pro nauku víry, považuje tato Kongregace pro bohoslužbu a svátosti za vhodné sdělit biskupským konferencím následující, pokud jde o překlad a výslovnost, v liturgickém obřadu, božského Jména označeného posvátným tetragramem, spolu s několika pokyny.

I. Výklad

1. Slova Písma svatého obsažená ve Starém a Novém zákoně vyjadřují pravdu, která přesahuje meze předepsané časem a místem. Jsou Slovem Božím, vyjádřeným lidskými slovy. Prostřednictvím těchto slov života, uvádí Duch svatý věřící do znalosti pravdy, celé a úplné; a tak Slovo Kristovo přichází, aby přebývalo ve věřících ve veškerém svém bohatství (srov. Jan 14, 26; 16, 12 – 15).

Aby Slovo Boží, zapsané v posvátných textech, mohlo být uchováno a předáváno celistvým a věrným způsobem, je každý moderní překlad knih Bible zaměřen tak, aby byl věrným a přesným převodem původních textů. Takové slovesné úsilí vyžaduje, aby původní text byl přeložen s maximální celistvostí a přesností, bez vynechávek nebo přídavků s ohledem na obsah a bez vkládání vysvětlujících poznámek nebo opisů, které nenáleží k posvátnému textu samému.

Pokud jde o samo svaté jméno Boží, překladatel musí použít největší věrnost a úctu. Zvláště, jak uvádí instrukce Liturgiám authenticam (č. 41):

V souladu s pradávnu tradicí, která je vskutku zřejmá již ve shora zmíněné versi Septuaginty, jméno všemohoucího Boha vyjádřené hebrejským tetragramem a předložené v latině slovem *Pán* (*Dominus*), má být předloženo v jakémkoliv daném nářečí významově ekvivalentním slovem.

[luxta traditionem ab immemorabili receptam, immo in (...) versione „LXX virorum“ iam perspicuam, nomen Dei omnipotentis, sacro tetragrammate hebaraeice expressum, latine vocabulo „Dominus“ in quavis lingua populari vocabulo quodam eiusdem significationis reddatur.]

Nehledě na tak jasné pravidlo se v minulých letech vloudila praxe ve vyslovování vlastního jména Boha Israele, známého jako svatý či božský tetragram, psané čtyřmi souhláskami hebrejské abecedy ve tvaru יהוה, JHWH. Praxe vokalizace se vyskytovala jak při čtení biblického textu braného z lekcionáře, tak také v modlitbách a hymnech.

Vyskytuje se to v různých psaných a mluvených formách, např. Yahweh, Yahwe, Jahweh, Jahwe, Jave, Jehovah atd. Je proto naším úmyslem, předkládaným dopisem předložit některé podstatné skutečnosti, které spočívají za shora zmíněným předpisem, a stanovit pokyny, které mají být dodržovány v této věci.

2. Úctyhodná biblická tradice Pásma svatého, známá jako Starý zákon, předkládá řadu božských titulů, mezi nimiž je posvátné jméno Boží zjeveno tetragramem JHWH יהוה. Jako vyjádření nekonečné velikosti a majestátu Boha se zachovávalo, že nebylo vyslovováno a proto bylo při čtení Písma svatého nahrazováno pomocí užití náhradního jména: Adonai, které znamená „Pán“.

Řecký překlad Starého zákona, tak zvaná Septuaginta, datovaná zpětně k posledním stoletím před křesťanskou érou, pravidelně předkládal hebrejský tetragram řeckým slo-

PŘÍLOHA

vem Kyrios, které znamená „Pán“. Ježto text Septuaginty tvořil Bibli první generace řecky-mluvících křesťanů, jejichž jazykem byly také psány všechny knihy Nového zákona, také tito křesťané od počátku nikdy nevyslovovali božský tetragram.

Něco podobného se dalo rovněž pro latinsky-mluvící křesťany, jejichž literatura se začala vynořovat od druhého století, jak dosvědčují prvně *Vetus Latina* a později *Vulgata sv. Jeronýma*. Také v těchto překladech byl tetragram pravidelně nahrazován latinským slovem *Dominus*, odpovídajícím jak hebrejskému *Adonai* tak řeckému *Kyrios*. Totéž platí pro poslední *Novou Vulgátu*, kterou Církev používá v liturgii.

Tato skutečnost má důležité důsledky pro samu novozákonní kristologii. Když ve skutečnosti sv. Pavel, s ohledem na ukřižování, píše, že „ho také Bůh povýšil a dal mu jméno nad každé jiné jméno“ (Flp 2, 9), nemyslí žádné jiné jméno, než „Pán“, což potvrzuje výrokem „a každý jazyk musí ... vyznat: Ježíš Kristu je Pán“ (Flp 2, 11; srov. Iz 42, 8: „Já jsem Hospodin-Pán; to je moje jméno.“).

Přisuzování tohoto titulu zmrtvýchvstalému Kristu odpovídá přesně vyhlášení jeho božství. Tento titul se ve skutečnosti stává vzájemně zaměnitelným mezi Bohem Israele a Mesiášem křesťanské víry, i když to ve skutečnosti není jeden z titulů užitých pro Mesiáše Israele.

V přísně teologickém smyslu se tento titul nalézá např. již v prvním kanonickém evangeliu (srov. Mt 1, 20: „zjevil se mu ve snu anděl Páně“). Je to vidět jako pravidlo v citacích Starého zákona v Novém zákoně (srov. Sk 2, 20: „Slunce se obrátí v temnotu ... dříve než přijde ... den Páně;“ JI 3, 4: „Slunce se zatmí ... než přijde Hospodinův den;“ 1 Petr 1, 25: „ale slovo Páně trvá navěky“; Iz 40, 8: „slovo našeho Boha však trvá navěky“).

Avšak ve vlastním kristologickém smyslu, kromě citovaného textu Filipánům 2, 9 – 11, lze zmínit Římanům 10, 9 („Jestliže tedy ústy vyznáváš, že Ježíš je Pán, a v srdci věříš, že ho Bůh vzkřísil z mrtvých, budeš spasen.“), 1 Korint'ánům 2, 8 („Nikdy by Pána slávy neukřižovali.“), 1 Korint'ánům 12, 3 („jenom pod vlivem Ducha svatého může někdo říci: 'Ježíš je Pán.'“) a častý výraz týkajících se křesťanů žijících „v Pánu“ (Řím 16, 2; 1 Kor 7, 22; 1 Sol 3, 8 atd.).

3. Zamezení vyslovování tetragramu Božího jména ze strany Církve má tedy svůj vlastní (racionální důvod). Kromě pohnutky čistě filologického rázu, je to také důvod zachovat věrnost tradici Církve, od počátku, že posvátný tetragram v křesťanském kontextu nebyl nikdy vyslovován ani překládán do žádného z jazyků, do nichž byla Bible překládána.

II. Pokyny

Ve světle toho, co bylo právě vyloženo, je třeba dodržovat následující směrnice:

1. V liturgických slaveních, zpěvech a modlitbách nemá být užíváno ani vyslovováno jméno Boží ve tvaru tetragramu JHWH.

2. Pro překlad biblického textu do moderních jazyků, zamýšleného pro liturgické užití Církve, je třeba se držet toho, co již bylo předepsáno č. 41 instrukce *Liturgiam authenticam*; to je, božský tetragram má být předkládán ekvivalentem *Adonai /Kyrios*; „Pán“, *Signore*, *Seigneur*, *Herr*, *Senor*, (*doplňme: Hospodin*) atd.

3. V překladech, v liturgickém kontextu, texty, v nichž je přítomen jeden po druhém buď hebrejský tvar *Adonai* nebo tetragram *JHWH*, *Adonai* má být překládáno „Pán“ a (slovo) „Bůh“ má být užíváno pro tetragram *JHWH* podobně, jako se to děje v řeckém překladu *Septuaginty* a v latinském překladu *Vulgáty*.

Z Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, 29. června 2008.

Kardinál Francis Arinze
Prefekt
Arcibiskup Malcolm Ranjith
Sekretář

<http://www.scribd.com/doc/4719231/On-the-Name-of-God>

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Lidé na okraji

Dva bezdomovci jezdí po tramvajové lince z jednoho konce na druhý a zpět, pořád dokola, sem a tam. Přitom ale bedlivě vyhlížejí, co by kde káplo.

Nastoupí řeholnice a hned se hlásí k jakémusi muži s rukou v sádře:

„Co se vám stalo, otče spirituále?“

„Ale, uklouzl jsem na exerciciích ve vaně, sestro.“

Bezdomovci zpozorní. Jeden říká druhému:

„Ty, co to je vana?“

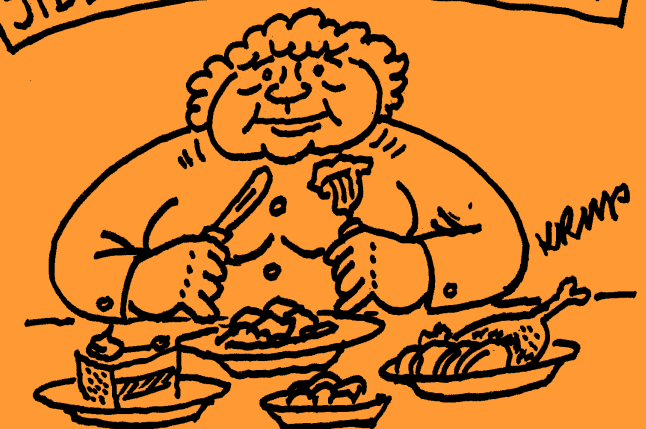
„Nevím, copak jsem katolík?“

Karel Korous

Ilustrace

Oldřich Krupička

JÍDLEM PROTI VRÁSKAM

**Jak docílit krásné pleti
v pozdním věku? Jak zabránit
tvorbě vrásek?**

Čpát se, dokud se kůže nena-
táhne.

VODOROVNĚ: A. Vrch nad Žilinou (641 m n. m.); orná pole, obdělávaná půda (lat.); skupina osmi bitů. - B. **1. díl tajenky;** slovensky „žlutohnědé barvivo“. - C. Autor opery Nabucco; zcela chudá (expr.). - D. Šroubovice (angl.); znalec stavby lidského těla. - E. Bílý lněný liturgický oděv duchovních (angl.); jedna z osob Nejsvětější Trojice; iniciály dlouholeté katechetky a správkyně knihovny na arciděkanství Liberec paní Neopilové; začátek lat. modlitby „Zdrávas, Maria“. - F. 11. olomoucký biskup po obnovení biskupství v roce 1063 (v úřadě 1184 – 1194); vousy pod nosem; nápoj (kniž.). - G. Pravý přítok Nilu; na toto místo; systém bodování výkonnosti šachistů. - H. 502 (římsky); matka Rubena, Simeona, Leviho, Judy, Isachara a Zabulona (např. 1 Mojž 35, 23); druh pepře; spojka podřadící. - I. Škrabák hlíny u pluhu; prudké zachvění při nárazu. - J. Hudební stupnice s jedním křížkem; světský člověk; náběžná ploška před křídlem. - K. Středně velká opice; stařec (kniž.); Evropská hospodářská komise, která je jednou z pěti ekonomických komisí OSN, pokrývajících celý svět, a která sídlí v Ženevě a zahrnuje Evropu, Severní Ameriku, Israel a středoasijské republiky (zkr.). - L. Domácky Anna; liturgické umyvadlo; anglicky 'Bůh'. - M. Humerál (loňský roč. Obrázku č. 12, příloha s. 6, odp. 6); skoro nic. - N. Otrokyňe Abramovy ženy Sáráj; **5. díl tajenky.**

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A												
B												
C												
D												
E												
F												
G												
H												
I												
J												
K												
L												
M												
N												

SVISLE: 1. MPZ motorových vozidel Vatikánu; krátké kabáty; závazný článek víry; iniciály chomutovského děkana a býv. farního vikáře arciděkanství Liberec otce Hegera. - 2. Biblický zachránce lidí před potopou; **3. díl tajenky;** křestní iniciály francouzské mystičky sv. Alacoque. - 3. Zakladatel dynastie, ze které vzešel bezbožný král Achab a který učinil Samaří hl. městem Severního Israele (např. Mich 6, 16); domácky Bibiana; popelářské auto; iniciály bl. P. Guze OFMConv. (* 18. 3. 1890 Lvov – † 6. 6. 1940 koncentrační tábor Sachsenhausen), který byl 13. 6. 1999 ve Várušavě prohlášen Janem Pavlem II. za blahoslaveného spolu s dalšími 107 mučedníků z 2. světové války. - 4. Český vodácký dvojměsíčník; zkr. knihy Starého zákona Malachiáš; rod 68 rostlinných druhů s dlaňovitě dělenými listy rostoucích v obou Amerikách a v Asii, s velikostí od 50 cm do 20 m. - 5. Vietnamec; potomek špan. přistěhovalců v Lat. Americe; mříž. - 6. Rychlá zdravotnická pomoc, pokud je členem posádky i lékař (zkr.); ruský veletok, který pramení nedaleko Bajkalského jezera a vlévá se do moře Laptěvů, 10. nejdelší řeka světa; vojenský útok; Verejnost proti násilíu, což byla doba českého Občanského fóra na Slovensku po převratu v r. 1989 (zkr.). - 7. Božská ctnost sídlící v rozumu; **4. díl tajenky;** lat. moře. - 8. Rodák z Aše; stručný papežský dokument, méně slavnostní než bula, s pečeti »sub annulo Piscatoris« (pod prstenem Rybáře.); balkánská masová specialita. - 9. Bochníky (expr.); anglicky 'mše'; špan. n. it. 'svazek' (z lat. tomus). - 10. Ostrý přízvuk; hebrejské slovo znamenající „Je to pravda!“ nebo „Tak jest!“, kterým Kristus Pán slavnostně zdůrazňoval pravdivost svých výroků a své božství, a které se v liturgii užívá po modlitbách, hymnech, zpěvech, žehnáních a při udělování svátostí; vkusně oblečený muž. - 11. **2. díl tajenky;** neopeřené ptačí mládě. - 12. Slabší trám; nabyt života; který člověk ?

Pomůcka: Aralka, arva, SCV, Snoh, Tomo.

Ladislav Martinča

CO TO JE KONSERVATISMUS?

SROVNÁNÍ STAVU PŘED 40 LETY A DNES

Konservatismus jakožto politické, společenské a intelektuální hnutí, nikoliv stav mysli či povahový sklon, se v dějinách objevuje zvláště tehdy, když revoluční transformace dříve přijímaných norem politické obce, společnosti a myšlení rozbíjí jednotu a rovnováhu civilizace. *(Je ale chybou, pokud se konservatismus objevuje jen tehdy, protože se tak ztrácí odolnost proti příštímú nástupu revoluce a protože konservativní hnutí má svou stálou náplň; pozn. kursivou red.)* V takových dobách vyvstává konservatismus jakožto hnutí vědomí a jednání, zaměřené na obnovu tradice civilizace. *(To platí tehdy, když je tradice dobrá; je-li špatná, je třeba zlepšit tuto tradici. **Konservatismus tedy předpokládá objektivitu dobra: to, co je dobré, nezáleží na mínění někoho, ale je to dobré nezávisle na každém mínění.**)* To je podstatou konservatismu ve všech formách, jichž nabyl v různých civilizacích a za odlišných okolností. Někdy jsou takováto hnutí úspěšná, jako byl návrat k základní egyptské tradici po Achnatonových revolučních změnách. *(Už zde si čtenář uvědomí, že tehdy šlo o konservatismus, jak dnes říkáme, „britského typu“.* To znamená, že šlo o prostý návrat bez uvážení, zda egyptská tradice byla lepší nebo horší, než Achnatonova reforma-revoluce; všimněme si slov „lepší“ a „horší“, protože pojem dobra je pro opravdový konservatismus klíčový.) Někdy uspějí jenom na čas a usměřují další vývoj revolučního impulsu, jako tomu bylo v případě restaurace Stuartovců po Anglické revoluci či evropské konsolidaci po Francouzské revoluci a panování Napoleona. *(Byly – tato restaurace a tato konsolidace – „dobré“? Příp. v čem byly dobré a v čem špatné – jinak řečeno: co bylo při restauraci/konsolidaci dobrého, tj. opravdu konservativního-kontrarevolučního, a co naopak špatného, tj. nově revolučního? Pokud tuto otázku pravdivě nezodpověděli tehdejší aktéři, je to úkolem konservativních historiků, kteří se nesmí omezovat na pouhý popis událostí. Tak i ohledně dalších Meyerových příkladů.)* Někdy mají malý dopad na stávající události, avšak učiní ohromný dojem na vědomí budoucnosti, jako tomu bylo v případě platónské reakce na zničení rovnováhy civilizace, způsobené samolibou touhou po moci aténského demos a arogancí myšlení sofistů. *(Demos: ve starověkém Řecku lid, obyvatelstvo určitého území nebo správní jednotka, obec. Sofista: antický učitel tzv. filosofie, gramatiky a řečnictví, který ale používá logicky mylné slovní hříčky, řečnické i myšlenkové triky a podvody-sofismata, sofistiku.)* Někdy konservativní hnutí selžou úplně a ztrácejí se v dějinách. Problémem konservatismu v jakékoli době je nalezení způsobu, jak obnovit tradici civilizace *(ještě předtím je třeba správně opovědět na otázku: co obnovit a co ne)* a zasadit ji do nové situace. To však znamená, že podstata konservatismu má dvě stránky. Konservatismus musí být současně reakční i zaměřený na přítomnost. Nemůže se uspokojit odvoláváním se na minulost. Samotné okolnosti, jež vedou ke zrodu konservatismu, vytvářejí nenávratný rozchod s minulostí. Jednota civilizace udržovala pohromadě ve vzájemné tensi (napětí) množství složitých aspektů minulosti; avšak tuto jedinečnou tensi, tuto jedinečnou „různorodost v jednotě“, již nelze po revolučním rozchodu s minulostí nikdy znovu vytvořit. *(„Různorodost v jednotě“ znamená spolubytí různých prvků, které jsou sjednoceny nějakým jiným prvkem. Ohledně spojovaných prvků konservativce ví, že bonum ex integra causa, malum ex quodlibet defectu, tj. **dobré je to, co je ve všech částech dobré, špatné je to, jehož některá, třeba jen jediná, část je špatná.**)* Takový pokus by byl pouhou bezmyšlenkovitou reakcí (tím, co Toynbee nazývá „archaismus“; *Arnold J. Toynbee byl britský historik, * 1889 – † 1975, zabývající se vzestupem a pádem civilizací*) a byl by odsouzen k nezdaru; reakce by nemohla skutečně vzkřísit civilizační tradici, na jejíž obnovení se údajně zaměřila. I když konservatismus není a nemůže být holou reakcí, rovněž tak ho jeho zájem o současné poměry, má-li zůstat věrný sám sobě, nemůže vést ke spokojenosti s existujícím stavem, s působením v roli „umírňujícího proudu“ v rámci stávající situace. Neboť ona situace je výsledkem revolučního rozchodu s tradicí civilizace, a „konservovat“

ji by znamenalo přijímat onen radikální rozchod s tradicí, kvůli jehož překonání vlastně konservatismus existuje.

Konservatismus není ani zpátečnickou touhou po nenávratně ztracené minulosti, ani oporunním podvolením se revoluci, pokud ta nepostupuje příliš rychle. Je obhájením a obnovou civilizační tradice jakožto fundamentu (*prvků posuzovaných z hlediska dobra a zla*), z něhož musí rozum vycházet při řešení problémů současnosti.

Jen proto, že v jednom období jeden konservativní hlas projevoval principiální nepřátelství vůči rozumu, je tudíž absurdní trvat na tom – jak se dnes často činí – že postoj Edmunda Burka (*Edmund Burke, * 1729 –† 1797, zakladatel „britského typu“ konservatismu*) k rozumu je základním prvkem jakékoliv definice konservatismu. Pravda, žádný konservatismus nemůže akceptovat utopické spoléhání se na omezený rozum jedné generace (nebo jedné školy myšlení v rámci této generace), jenž pomíjí tradici a staví na arogantní důvěře ve svou vlastní zkušenost a své vlastní logické uvažování. Avšak konservatismus není antiracionální. Pouze vyžaduje, aby rozum operoval na základě tradice civilizace, to jest, na základě nashromážděného rozumového poznání, zkušenosti a moudrosti generací minulých.

Z pohledu současného levicového liberalismu se skutečně může zdát, že jakýkoliv respekt k tradici je ipso facto (*tím samým*) odvržením rozumu. (*Je to právě naopak, konservatismus, stejně jako politický liberalismus, je myšlenkově náročné hnutí, kvůli neustálému hledání toho, co je objektivně dobré a co zlé. Naproti tomu etický liberalismus je přitažlivý pro intelektuální primitivy, neboť jeho heslem je „dělej, co se ti zachce“; jedinou intelektuální námahou je zde hledání toho, co by bylo nejpříjemnější. Definici, co to je levicový liberalismus, uvádíme v dalším.*) To, společně se skutečností, že Burke byl v dosti výrazné míře kritický k nárokům rozumu a že konservatismus devatenáctého století často tíhnul tímto směrem, může vysvětlit – i když nikoli omluvit – fakt, že v posledních letech autor vedle autora trvá na tom, že žádné hnutí nemá právo na označení „konservativní“, pokud přesně nezapadá do formy nadsazených Burkových názorů na rozum. A tak ti kritici, kteří odmítají zásadně a vážně přemýšlet o fenoménu konservatismu a místo toho raději povrchně odvozují svá kritéria z efemérních (pomíjivých, prchavých) charakteristik konservatismu jediného historického období, americkému konservativnímu hnutí shodně upírají jeho právo na jméno dle vlastního výběru. (*Zde je míněn klasický americký konservatismus, který v americké vládní politice skončil s Reaganem. Neokonservatismus, který nad ním valnou měrou převážil, se v míře používání rozumu podobá konservatismu „britského typu“, a navíc má jiné cíle, mnohdy zcela nekonservativní – zvl. snahu o své šíření a o šíření odpovídajícího typu americké demokracie prozáklé etickým liberalismem. Rozum sice používá, ale hlavně ke zvýšení americké moci ve světě.*)

Snadno lze ukázat, že současný americký konservatismus (*autor byl současníkem Reagana*) není replikou evropského konservatismu devatenáctého století: i když se mu v určitých ohledech podobá, rovněž se svou oddaností individuální svobodě a k ní příslušející oddaností ekonomickému systému osvobozenému od státní kontroly podobá evropskému (*politickému*) liberalismu devatenáctého století. Avšak ukázat toto neznamená prokázat něco podstatného. Nárok současného amerického konservativního hnutí na označení „konservativní“ se nemusí zakládat na povrchní podobě s konservativním hnutím jiného období. Je založen na jeho oddanosti obnově tradice – tradice západní civilizace a americké republiky, jež se stala po roce 1932 (*a dnes*) objektem revolučního útoku.

Krystalizace amerického konservativního hnutí v posledních přibližně dvanácti letech (*1960 – 1970*) je opožděnou reakcí na revoluční transformaci Ameriky, jež započala zvolením Franklina Roosevelta v roce 1932. Revoluce ve Spojených státech byla mírnějším, lidštějším, nekrevavým projevem revoluční vlny, jež se ve dvacátém století přehnala zeměkouli. Jejimi nejkřutějšími projevy byly fenomény komunismu a nacismu, třídního a nacionálního socialismu. V nedávných letech se projevila v poněkud zvláštních podobách jakožto tzv. nacionalismy

8. Jak se má zachovat katolík, který je svým zaměstnavatelem poslán na půl roku na služební cestu do nějaké muslimské země, kde se nemůže účastnit nedělní mše sv.?

Na tuto otázku se v dnešní společnosti těžko odpovídá. Protože v normálních dobách by pro katolíka služební cesta za takových podmínek byla nepředstavitelná. Vlažný člověk dneška nechápe, že přítomnost na mši svaté o každé neděli je něco normálního, ba nutného – a to bez ohledu na církevní příkázání o povinné účasti. Proto člověk, který to chápe, pro kterého je to samozřejmé, tuto otázku ani nepoloží a na takovou cestu prostě nepojede. A naopak, pokud se adept takové služební cesty takto ptá, nechťel by slyšet od jiného to, co by si nejraději odpověděl sám? Celkově to souvisí s volbou zaměstnání, která je v některých ohledech srovnatelná s volbou životního partnera.

9. Co má dělat katolička, které manžel zakáže vychovávat děti v křesťanské víře, i když před svatbou „to slíbil a podepsal“? Přitom se tento nevěřící manžel hájí tím, že si „to teď rozmyslel“.

Především: manžel nic takového nepodepsal. Mohl sice něco budoucí manželce soukromě slíbit (a nyní si to rozmyslet, je to na jeho svědomí), ale podepsal jen to, že je mu známo, že manželka slíbila, že bude zachovávat svou víru a žít podle ní, a že ona se bude snažit, aby děti byly pokřtěny a vychovávány v katolické církvi. Navíc se manželka zavázala, že bude respektovat náboženskou svobodu a svědomí manžela a že se bude starat o udržení manželství. Takže je třeba především říci, že takové životně důležité otázky si musejí snoubenci vyříkat už před svatbou a vstupovat do manželství zcela zodpovědně. Když už takové manželství je uzavřeno, je otázkou, jak může manžel po svatbě bránit křtu dětí – pod klíčem manželku ani děti nemá. Podobné je to s výchovou v křesťanské víře. Psali jsme v Obrázku o dr. Alfredu Fuchsovi (loňský Obrázek č. 12, s. 13), synka židovské rodiny, kterého vodila do kostela dokonce katolická služka: „Vždy jej tam pokropila svěcenou vodou a udělala mu křížek.“ Víra je neobyčejně vynalézavá.

10. Co říci člověku, který říká, že věří v Ježíše Krista, ale nechce poslouchat Církev ani „nějakého faráře“?

Odpověď zase vychází z otázky 4 výše. Pokud takový člověk „věří v Ježíše Krista“, pak si nemůže vzít z Pánova Nového zákona jen svobodu, ale musí se chovat plně novozákonně. To znamená, že nemůže být jen individualistou, ale musí být i subsidiární – musí patřit k místní církvi, která má svého faráře. A nemůže jen reagovat na odměny a tresty, ale musí být solidární – zase musí patřit k církvi.

Podle pramenů (*Wikipedie, Catholic encyclopaedia, [Kompendia] Katechismu katolické církve a Kodexu kanonického práva*) připravil
br. Felix OFM

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka křížovky byla z Mdr 6, 9: „Vládcové, **k vám se obracejí má slova, abyste se naučili moudrosti**. Bůh se tedy skrze autora této inspirované knihy obrací k vládcům, k těm, kdo mají moc nad jinými lidmi. Kniha sice pochází z přibližně 1. stol. př. Kr., ale i citované vybidnutí a rada platí pro všechny doby. Má se zato, že spis byl napsán v egyptské diaspoře-rozptýlení židů. Každý veřejný činitel má zodpovědnost nejen za sebe, ale i za jiné lidi. Jeho moc je tak snadněji zneužitelná a on je proto vystaven většímu nebezpečí, že sejde z cesty spravedlnosti. O to víc se musí snažit o moudrost, aby obstál před Pánem živých i mrtvých.

Moudrost se může týkat přirozeného řádu, pak jde od jednu ze čtyř kardinálních ctností, nebo i nadpřirozeného řádu, a pak jde o jeden z darů Ducha svatého. Kompendium Katechismu katolické církve v čl. 380 uvádí: „Moudrost (rozumnost, prozíravost) je ctnost uschopňující rozum, aby v každé situaci rozeznal, co je naše pravé dobro, a zvolil přiměřené prostředky k jeho uskutečnění. Moudrost řídí ostatní ctnosti a dává jim pravidla a míru.“ Moudrost je možné a nutné cvičit, ovšem jde o něco jiného než vzdělanost. Vzdělanost totiž může v rozvoji moudrosti buď pomáhat nebo škodit.

Dnešní úkol: Jak máme rozumět odpovědi Pána Ježíše na otázku v tajence (29. neděle v mezidobí)?

dobré, to dělejte, za toto vás odměňuji, a to je špatné, to nedělejte, za to vás trestám. Bylo tomu tak proto, že lid ještě neměl dokonalé poznání dobra a zla. Jakmile přišel Pán Ježíš, „oznámil nám všechno“. Proto už není potřeba pomoci **zákazů a příkazů**, pomocí **trestů a odměn** stádo vést a odplácet mu za to, co činí nebo nečiní. Každý člověk je sám tvůrcem svého osudu, protože už ví, co je dobré a co je špatné. I Pán Ježíš řekl o sobě: „Člověče, kdo mě ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím“ (Lk 12, 14)? Každý **jednotlivý** člověk tedy už nepotřebuje ke konání dobra a varování se zla žádného jiného člověka nad sebou, nějakého osvíceného nebo dokonce svatého vladaře nebo vůdce. Pokud v novozákonní době člověk přece jen koná zlo, je to jeho vlastní vinou. Možnost poznat potřebnou pravdu a dobro, nepravdu a zlo, má, nabízí se mu k tomu i potřebná nadpřirozená Pánova milost. Ježíš Kristus ve svém milosrdenství dokonce dává hříšníkům, těm kdo konali zlo, možnost napravit své jednání. „Nechte obojí spolu růst až do žní“ (Mt 13, 30). Rostlinky pšenice mají dosti znalostí a sil se proti sousednímu pleveli třeba i společně se svými sousedními rostlinkami, tedy **subsidiárně** chránit. Trest v Novém zákoně je jak odložen, tak zvětšen až na nejzazší mez: do okamžiku smrti a k věčnému soudu. To, že člověk podle svých možností poznává pravdu a nepravdu, a svobodně si volí dobro a zlo, „je ta **svoboda**, ke které nás osvobodil Kristus“ (Gal 5, 1). Pozorujeme jistě mnoho lidí, kteří by místo vlastního poznávání a svobody šli – a skutečně také chodí – rádi pohodlně a tupě, bez vlastního přemýšlení a rozhodování, s davem, za nějakým lídrem. S lítostí se jistě budeme snažit poučit je a **solidárně** jim pomoci, ale ve vlastním zájmu jim ponechme jejich mínění, pokud na něm lpějí, a jejich svobodu. Protože, kdo nás ustanovil nad nimi soudcem nebo rozhodčím? **Závěr:** doba Starého zákona byla dobou lidu-vyvoleného národa, poslušnosti-neposlušnosti, a odměny-trestu, doba Nového zákona je dobou jednotlivce-sousedů, svobody, a solidarity.

5. Král Saul byl od Boha potrestán, protože nepobil v bitvě všechny nepřátele. Nechtěl porušit něco, co odpovídalo 5. přikázání, a přesto ho Bůh zavrhl. Je vůbec nějaké vysvětlení?

Jde zde o poslušnost Hospodinu (srov. otázku 4). Námitka, že Bůh vyžaduje zabíjení je zcela nemístná, vůbec by nás neměla napadnout. Jako příklad si můžeme vzít Abraháma a jeho poslušnost příkazu, aby obětoval svého jediného syna. Také zde nemají místo nedovtipné námitky, že Hospodin vyžadoval něco krutého. Na prvním místě je poslušnost Bohu a Hospodin se postará. U Abraháma byl Izák ihned zachráněn. Naproti tomu u Saula šlo o odpor vůči Hospodinu. Saul byl navíc králem lidu Božího, proto jeho vzpurnost byla zvláště zavrženíhodná. Co by Bůh dělal, jak by jednal, kdyby Saul příkazu neodporoval, nevíme, vědět nemusíme a zatím ani nemáme. Ani Saula to nemělo zajímat, jako to nezajímalo Abraháma. V souladu s otázkou 6 si musíme ale uvědomit, co to znamená pro nás, kteří žijeme v době Nového zákona, v době subsidiární církve. Kdo z nás může říci, že by takový příkaz dostal od Nejvyššího? V tak závažné otázce se člověk vůbec, v žádném případě, nesmí spokojit s domněnkami, ani kdyby šlo podle jeho přesvědčení o nějaká údajná soukromá zjevení. Každý máme v místní církvi svého představeného, s kterým je neodvolatelně nutné takové případy konsultovat. Bůh Starého i Nového zákona je úplně stejný, je stále týž – nejvyšší spravedlivý a nejvyšší milosrdný. Jen On je Vševedoucí.

6. Proč se ve Starém zákoně používá symbolu pastýře a ovcí? Co tento symbol znamená?

Odpověď je vlastně dána již v otázce 4 výše: Lid-vyvolený národ byl připodobněn ke stádu ovcí vedených vladařem-Hospodinem jako jeho pastýřem, pastýřem lidu, ne pastýřem, který pase jednotlivého člověka. Pasení spočívalo v poslušnosti-neposlušnosti, v odměnách-trestech. V Novém zákoně je v církvi veden-pasen Kristem Pánem-pastýřem každý jednotlivý člověk ve svobodě jednak tím, že mu Pán Ježíš sděluje plné poznání pravdy, jednak tím, že mu pomáhá svou milostí, je veden osobně-sousedsky (subsidiárně) a s všímavostí k druhým (solidárně).

7. Co to je sacrarium?

Sakrárium (z lat.) je menší prostor, jímka v podlaze blízko hlavního oltáře určená pro vodu zbylou po očišťování rukou po sv. přijímání a po praní liturgického prádla (purifikatorií a korporálů) a pro zbytky zpopelněných posvátných předmětů. Většinou je z kanene a opatřeno drenážním vsakováním do země.

representované Násirem, Nkrumahem a Sukarnem; v západní Evropě nabyla podoby socialismu v Anglii (*Harold Wilson s přestávkou 1964 – 1976*) nebo ve Skandinávii. (*Dnešní situace v Evropě je ale horší, než byla v době, kterou popisuje autor.*) Jakkoliv otevřená či maskovaná, všude představuje nárůst moci státu nad životy jednotlivých osob. Tento nárůst moci se vždy zahaluje do pláštiku rétoriky a programů údajně zaměřených na „masy“ a údajně o ně pečujících. (*V těchto dnech Bushova ochrana bankovních zlodějů z peněz prostých poplatníků.*)

Americká podoba této revoluce se ve svých základních prvcích málo lišila od západoevropského „demokratického“ socialismu. Je však ironií dějin, že se stala známou pod názvem „liberalismus“. (Od klasického liberalismu devatenáctého století, jehož prvořadým zájmem je individuální svoboda a omezení státu, je natolik vzdálena, že srozumitelnost tohoto pojednání si vyžaduje, abychom mezi nimi rozlišovali; z toho důvodu budu po zbytek eseje označovat to, co se vyvinulo v Americe dvacátého století, jako „levicový liberalismus“, a termín klasický liberalismus si vyhradím pro původní liberální doktrínu. (*Nástup levicového liberalismu lze vysvětlit tím, že prakticky od samého svého vzniku byl politický liberalismus do nějaké míry nakažen liberalismem etickým; tyto dva pojmy se ani nerozlišovaly. A to i v USA. Etický liberalismus vzápětí povyšuje nemravnost na společenskou, až státní úroveň, a jeho prvním projevem je začínající přerozdělování. A levicové přerozdělování s postupujícím etickým liberalismem stále roste. Levicovým liberalismem je tedy takový politický liberalismus, který je prostoupen liberalismem etickým. Ano, i vznik dnes v USA vládnoucího neokonzervativního hnutí, u nás vládu Topolánka, lze přičíst zhoubnému vlivu etického liberalismu; konkrétně, mylnému způsobu, jak levicovému liberalismu čelit. Státní zásahy se obvykle stupňují a jsou pak hrozbou politickému liberalismu. Např. zmíněná Bushova ochrana bankovních pirátů dosahuje výše řádově půl biliónu dolarů, pět set miliard. Kdo by si chtěl pustit video s českými titulky, zde je adresa: <http://www.youtube.com/watch?v=YbD-omir4c0>) Nástupem levicového liberalismu byly volby v roce 1932 a jeho vítězství bylo tak naprosté, že po dobu mnoha let poté se nepotkal se žádným organizovaným odporem ani v intelektuální, ani v politické sféře. Je pravdou, že zůstaly ostrůvky odporu – v Kongresu, mezi některými ekonomy a humanisty na univerzitách, mezi podnikateli, v rámci ostrůvků masy antikomunistického hnutí mezi některými vrstvami obyvatelstva. Byly to však ústupové boje; levicový liberalismus naprosto ovládl scénu, zmocnil se universit a masmédií, ovládl Demokratickou stranu a pomalu pronikal do strany Republikánské. Teprve v nedávných (60.) letech se objevuje konsistentní, soudržné konzervativní hnutí, založené na širokém konsensu (*srozumění*) principů a utkvající se na všech frontách s levicově-liberálními předpoklady a s levicově-liberální mocí. (*Podobný nástup levičáctví v Americe pozorujeme nyní na přelomu tisíciletí.*)*

Ve svých intelektuálních počátcích, soustředěných ve skupině autorů shromážděných kolem časopisů Freeman, National Review a Modern Age, si brzo získalo následovníky, usměřovalo hnutí na univerzitách a postupně koncentrovalo a usměřovalo energii rozdílných tendencí, jež se stavěly proti levicovému liberalismu na všech úrovních společnosti. V posledních šesti letech začala jeho postoje reflektovat skupina mladých kongresmanů a samotné hnutí se v celostátní politické aréně naplno projevilo nominací Barryho Goldwatera na republikánském konventu v roce 1964.

V tomto hnutí existují mnohé proudy, v jeho myšlení mnohé trendy. Konkrétně, existuje v něm trvalá tense mezi důrazem na tradici a ctnosti na jedné straně a důrazem na rozum a svobodu na straně druhé. Avšak tyto rozdíly jsou pouze rozdíly v důrazu, jež vytvářejí tense v rámci společného konsensu, nikoliv ostře protikladné názorové posice. (*Takové rozdíly nemají být: v USA přivedly konzervativní hnutí k současné defensívě.*)

Společný konsensus současného (*v době, kdy autor studii psal – rok 1967*) amerického konzervativního hnutí se v různé míře chápání a hloubky projevuje na každé úrovni konzervativního hnutí. Podtrhuje principiální posici intelektuálů právě tak jako empirické posice a

instinktivní postoje politických aktivistů a nejširší členské základny tohoto hnutí. Domnívám se, že nejzřetelněji lze tento konsensus shrnout tak, že ho postavíme do protikladu k přesvědčením a postojům levicově-liberálního světonázoru, jenž udává tón v současné americké společnosti. Netvrdím, že každý konzervativce přijímá každý z článků přesvědčení, jež za chvíli postulují, nebo že každý levicový liberál přijímá každý z článků protikladných. Tvrdím však, že nastíněné články naprostou protichůdnost konzervativního konsensu a konsensu levicově-liberálního v dnešní (tehdejší) Americe vyjadřují.

A. Konservatismus je postaven na existenci objektivního morálního řádu, na ontologických základech. Ať již jednotliví konzervativci zastávají theistické názory či nikoliv – a velká většina z nich je zastává – tento náhled je odvozen z theistické tradice. Nicméně tím zásadním bodem je, že konzervativce hledí na politické a společenské otázky s předpokladem, že existují objektivní standardy lidského chování a objektivní kritéria pro posuzování teorií a institucí; a že je povinností lidských bytostí tyto standardy a tato kritéria pochopit tak důkladně, jak je to jen možné, a své konání k nim vztahovat.

V protikladu k tomu je levicově-liberální postava zásadně operativní a instrumentální. Jako je podle Richarda Weavera svět konzervativců světem ideálů, k nimž se máme přibližovat, tak je svět levicových liberálů světem problémů, jež se mají vyřešit. Proto ten zájem levicových liberálů o mechanismy a procedury, jako jsou demokracie (mechanismus či nástroj státu, jenž implikuje, že morálně správné je to, o čem si 50 procent obyvatel plus jeden člověk myslí, že je morálně správné) či pokrok (koncept, jenž odvozuje normy z průběhu historických událostí, a jenž uvádí, že dobrý je ten směr, jímž dějiny postupovaly a zdá se, že jím postupují i dnes).

B. V rámci objektivního morálního řádu se konzervativní politické a společenské myšlení a jednání vztahuje k individuální osobě (a příp. subsidiárním celkům – rodina, sousedství, obec, farnost). Někteří konzervativci mohou klást větší důraz na svobodu a práva, stejně jako jiní na povinnosti a odpovědnost; nicméně, ať je to již kterýkoliv z důrazů, konzervativní myšlení je veskrze prostoupeno zájmem o lidskou osobu. Je velice podezřívavé k teoriím a politickým postupům založeným na kolektivních jednotkách, k nimž se politicky vztahuje levicový liberalismus – „menšiny“, „odbory“, „lid“. Mezi konzervativci, kteří zdůrazňují individuální svobodu, a konzervativci, kteří zdůrazňují komunitu jakožto prostředí individuálních práv a povinností, může existovat tense, všichni však odmítají ideologické povyšování sdružení lidských bytostí na jednotky a na něm založenou kolektivistickou politiku.

C. Americké konzervativní myšlení je naprosto antiutopické (zde je snad nejvíce patrné, jak je dnešní neokonzervatismus toužící po své světovládě neokonzervativní). I když uznává stálou dějinnou jistotu změn a nutnost aplikovat základní principy různým způsobem za různých okolností, a i když vždy usiluje o zlepšení lidských institucí a lidského údělu, **absolutně odmítá myšlenku, že lidé jakožto lidé jsou zdokonalitelní.** Je věčně podezřívavé obzvláště vůči utopickému přístupu, jenž hodlá projektovat společnost a životy lidských bytostí, ať již ve světle abstraktních racionalistických idejí, nebo operativních inženýrských konceptů. Proto odmítá veškerou levicově-liberální mystiku „plánování“, jež, ať již jsou motivy plánovačů jakkoliv humanitární, chtě nechtě nakládá s lidskými bytostmi jakožto s anonymními jednotkami, jež se mají přetavit a použít podle projektu vypracovaného plánovačem. Konzervativci svou důvěru raději vkládají ve svobodné působení energie svobodných osob, jednotlivě i v dobrovolné spolupráci.

D. Z těchto dvou posledních bodů – zájmu o osobu jednotlivce a odmítání utopického projektování – vychází současný americký konzervativní postoj ke státu. Neboť stát, jenž má nejvyšší moc vynucovat své příkazy, je nezbytným nástrojem úspěšného levicově-liberálního plánování a účinného ovládnutí životů jednotlivých lidských bytostí. Konzervativci se mohou lišit v názoru na míru omezení moci státu, avšak na principu omezení moci státu a na nejstriktnější opozici vůči levicově-liberálnímu konceptu státu jakožto nástroje realizace ideo-

na potřeby zjevené pravdy a na její nároky. Systematické vypracování pravidel, kterými se má exegese řídit, tvoří předmět hermeneutiky. Křesťanská exegese se zrodila velmi brzy. I když apoštolští otcové (konec 1. a zač. 2. stol.) nenapsali vlastní komentáře, citovali biblické úryvky ze Starého zákona a často k nim připojili také jejich výklad. Mezi 3. a 4. stol. působily exegetické školy v Alexandrii (sv. Klement Alexandrijský, Origenes) a v Antiochii (sv. Jan Zlatoústý, sv. Theodor z Mopsuestie). V naší době řada důležitých papežských dokumentů výrazně podpořila biblická studia

Kázání může znamenat

- přednesení projevu s náboženským obsahem během bohoslužby, přičemž jde většinou o integrální součást takové bohoslužby a osoba přednášejícího (většinou identická s autorem obsahu), čas, místo a způsob přednesu jsou do určité míry upraveny liturgickými předpisy
- samotný obsah přednesu, rovněž částečně upravený liturgickými předpisy
- v češtině i některých jiných jazycích (srov. např. anglické „homily“) také obsáhlou domluvu či napomenutí, někdy vnímané adresátem negativně.

S ohledem na výše uvedené se může vyskytnout kázání homiletické čili homilie, nebo kázání exegetické, příp. kázání jiného druhu. Pochopitelně i homilie může být exegetická, což je totéž jako homiletická exegese.

Nauka o kázáních se nazývá kazatelství, nauka o homiliích homiletika (je významná zejména barokní homiletika) a nauka o exegesi exegetika.

Postila (dříve psáno postilla) je starší označení buďto pro jednotlivé kázání, nebo pro jejich sbírku (knihu), obvykle psanou v národním jazyce; dnes se pojem používá hlavně v literární historii.

Kázání se přednášelo z kazatelny, vlastním místem pro ně je však katedra, přičemž se může sedět nebo stát. Ze zřejmých důvodů vznikl v posledních dobách jakýsi zvyk kázat od pulníku (tzv. ambon nebo ambona), kde bylo čteno evangelium. V pravoslaví je kázání přednášeno po přečtení evangelia nebo na konci liturgie z prostoru před ikonostasem. V protestantismu se často káže z kazatelny.

Kázání se vyskytuje i v jiných náboženstvích – např. v judaismu nebo islámu.

Kázání v židovství se jmenuje D'var Torah (u Aškenázim Draša), pl. Divrei Torah. Jde o řeč na téma vztahující se k před tím čtené části Tóry (parašah) podepřené texty Talmudu nebo Mišny. Většinou netrvá déle než 15 min., i když výjimečně může zabrat i celé odpoledne.

Kázání v islámu neboli khutba je nedílnou součástí pátečních poledních modliteb konaných obvykle v mešitě. Konají se z vyvýšené kazatelny, leckdy i z prostoru před věřícími. Část muslimů trvá na výhradním přednesu v arabštině – prý jde o část povinné modlitby, která je prováděna výhradně v arabštině, a funkci představených mešit, kteří khutbu většinou přednášejí, také zastávají v západních zemích cizinci z arabských států a neznající místní jazyk. Často se přednáší khutba historická, tedy kázání některého významného islámského duchovního minulosti. Jiná část muslimů prosazuje kázání v jazyce, kterému rozumí největší část přítomných, aby kázání mohlo mít i pastorační funkci. Kompromisem je kázání arabsky i v místním jazyce.

3. Říká se, že láska je víc než přikázání. Když by tedy měl někdo lásku, nemusí už přikázání dodržovat – když láska je víc?

Láska je nejvyšší božská ctnost. Kdo ji má, má i ostatní dvě božské ctnosti, víru a naději. Těžkým hříchem se vždy ztrácí právě láska, někdy i naděje a někdy naděje i víra. Silou těchto tří ctností člověk dodržuje všechna přikázání. Takže láska je skutečně víc než přikázání, ale pokud člověk přikázání nedodrží – dopustí se vážného porušení některého přikázání – pak je lásky zbaven a upadá do těžkého hříchu. A tím je zbaven i posvěcující milosti, která je podmínkou spásy. A že člověk nemusí přikázání dodržovat? Nemusí, má svou svobodu. Ale za uvedenou cenu.

4. Jak to, že ve Starém zákoně je tolik násilí, kdežto v Novém zákoně není skoro nikdo trestán?

Jde o základní rozdíl mezi člověkem a dobou Starého a Nového zákona. V době Starého zákona byl **vyvolený národ** „pod vychovatelem“. Bůh (třeba skrze proroky) lidu stále říkal, to je

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

- c) Ke všemu tajemnému – k tajemným hradům a místům.
7. Jaké svěcení přijal sv. František?
- Jáhenské.
 - Kněžské.
 - Biskupské.
8. Jakým znamením obdařil Pán Ježíš sv. Františka?
- Měl na těle pět Kristových ran.
 - Rozuměl řeči zvířat.
 - Uměl mluvit mnoha cizími jazyky.
9. Za jak dlouho po své smrti byl František prohlášen za svatého?
- Za necelý rok.
 - Za necelé dva roky.
 - Za čtyři století.
10. Co se ještě spojuje se jménem sv. Františka?
- Živý betlém – jesličky.
 - Slavnost Božího Těla.
 - Osvobození Jeruzaléma.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Příklad: manžel vyhrožuje své těhotné ženě, že pokud nepůjde na potrat, tak ji zbije a vyhodí z bytu na ulici. Ze strachu se žena poddá a podstoupí „zákrok“.

Jak takový čin hodnotit? Je to hřích? Pokud ano, jaký (proti kterému přikázání, lehký, těžký, zda se na něj vztahuje exkomunikace) a koho (ženy, muže, lékaře, zdravotnického personálu, společnosti, ve které žijeme)?

2. Kdo to byl tzv. zázračný mnich Rasputin?

3. Je správné, aby si homosexuální páry adoptovaly děti? Jak odpovědět na argument, že se v těchto svazcích budou mít děti lépe než v dětských domovech?

4. Co to je vnitřní uzdravení?

5. Kdo to je konfirmovaný katolík?

6. Lze považovat svátost smíření za psychoterapii?

7. Jaký je rozdíl mezi mystériem a mystikou?

8. Jaké byly hlavní cíle návštěvy Benedikta XVI. ve Francii?

9. Kdo to byl sv. Jan Damašský?

10. Co to je sebeobrana? Může být přípustná?

P. Ing. Antonín Sedlák

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Může křesťan vyslovovat židovské jméno Boha JHWH, které žádný žid nesmí vyslovit a které v době chrámu vyslovil jedině velekněz jen jednou ročně ve velesvatyni?

K odpovědi srov. pokyny Kongregace pro bohoslužbu a svátosti v příloze tohoto čísla.

2. Jaký je rozdíl mezi kázáním, homilií a exegezí?

Homilie, z řec. ἡ ὁμιλία, rozhovor, je promluva během slavení eucharistie, je součástí bohoslužby slova, a to taková, že jde o výklad a komentář mešních čtení. Je povinná o nedělích a zasvěcených svátcích. Cílem je vysvětlit tajemství víry a pravidla křesťanského chování (kán. 767). Je vyhrazena knězi nebo jáhnovi a má být výsledkem studia a meditace.

Exegese, z řec. ἡ ἐξήγησις, ze slovesa ἐξηγεῖσθαι, vést, doslovně vést někoho k něčemu vysvětlováním, tedy znamená výklad. Jde o kritický rozbor nějakého textu, převážně biblického nebo právního. V biblickém prostředí jde o teologickou disciplinu zaměřenou na výklad Písma svatého (Bible) pracovním nasazením všech vědeckých metod, které jsou pro správný výklad textu potřebné. Jako teologická disciplína musí brát ohled jednak na vědecké požadavky, tedy i

PŘÍLOHA

logických projektů se shodují. Mezi sebou se velice liší v názoru na způsob a formu, jimiž se má stát omezit, avšak v protikladu k převládající levicově-liberální tendenci zavádět stát do každé sféry lidského života se pevně sjednocují na principu **omezení moci státu**. (Za vlády neokonservativců došlo v posledních letech k ohromnému nárůstu státní moci a státních výdajů.)

E. Američtí konservativci jsou právě tak proti státnímu ovládnutí ekonomiky ve všech jeho levicově-liberálních podobách, ať již přímých či nepřímých. Jsou **pro svobodný ekonomický systém** ze dvou důvodů. V první řadě jsou přesvědčeni, že moderní stát, dokonce i bez vlády nad ekonomikou, je politicky natolik silný, že soustřeďuje moc v míře, jež je neslučitelná se svobodou jeho občanů. Když se k této moci přidává ještě i kontrola nad ekonomikou, vytváří se tak ohromná moc, že poslední překážky proti tomu, aby se ze státu nestal hrůzný Leviathan (*nestvůrná obluda několikrát se vyskytující v textu Starého zákona*), se začnou rozpadat. Za druhé – i když v konservativním náhledu jde o podružnou věc ve srovnání s nebezpečím, jež pro svobodu představuje stát – konservativci jsou na základě klasické a novoklasické politické teorie obecně přesvědčeni, že svobodná ekonomika vytváří mnohem více materiálního bohatství než ekonomika ovládaná přímo či nepřímo státem.

F. Z těchto posic americký konservatismus odvozuje svou pevnou **podporu Ústavě Spojených států tak, jak byla svými tvůrci původně koncipována – jako ochrana individuální svobody ve spořádané společnosti prostřednictvím omezení moci státu**.

Konservativci uznávají množství rozdílných parciálních náhledů, jež se podílely na jejím vzniku, přijetí a realizaci, a mají za to, že jejím výsledkem byla ústavní struktura zaměřená jak na omezení moci jednotlivých členských států Unie i federální vlády, tak i trojice složek (legislativy, exekutivy, soudnictví) obou vládních úrovní – prostřednictvím pečlivého vytvoření tense oddělených mocí, kde nejzazší suverenita nespočívala v žádné jednotlivé části ústavní struktury, nýbrž v tensi samotné. Konservativci jsou přesvědčeni, že lidské bytosti právě tímto pojetím dospěly nejlépe k ustavení politické obce, jež umožňuje současně zachování individuální svobody, nosných norem práva a nezbytného veřejného pořádku. V protikladu k levicově-liberálnímu úsilí ustavit suverenitu formálně v demokratické většině, fakticky ve výkonné složce centrální vlády, se konservativci snaží znovuustavit federální systém striktně rozdělených mocí pokud jde o stát jako takový, a odmítnout jeho zasahování do ekonomiky a individuálních životů občanů, ať již na úrovni federální či jednotlivých členských států Unie. (Pokud jde o omezení tzv. diktatury soudů, jejímž exemplárním počátkem bylo umožnění umělých potratů v USA a která pokračuje stále novými aktivitami – např. umožněním homosexuálních sňatků ve stále dalších státech unie – neudělali neokonservativci téměř nic. Jak jsme uvedli, je to způsobeno i tím, že už v dobách přijímání ústavy a jejích doplňků se nerozlišovala etická a politická svoboda, takže dnes je „země svobody“ také zemí všelijakého neřádu.)

G. Konservativci ve své oddanosti západní civilizaci a ve svém sebevědomém americkém patriotismu bez zábran **nahlízejí komunismus jakožto ozbrojenou a mesianistickou hrozbu samotné existenci západní civilizace a Spojených států**. (Podobnou hrozbou se dnes stávají sami utopičtí neokonservativci.) Jsou přesvědčeni, že na uznání této reality musí být založena celá naše zahraniční a obranná politika. V protikladu k vágnímu internacionalismu a zbožným úvahám o „zlidšťování“ komunismu či o hodnotě Spojených národů, jež charakterizují levicově-liberální myšlení a jednání, považují konservativci obranu Západu a Spojených států za hlavní imperativ státní politiky. (Dnes tu tedy máme internacionalismus neokonservativní – pod americkou patronací. A podobné mesianistické a internacionalistické rysy má i islám. Odtud také pramení nesmiřitelný boj obou.)

Je obtížné – kvůli tomu, že podstata konservatismu je mnohým jeho příznivcům ne docela jasná – stručně shrnout konsensus různorodého a žijícího hnutí, zvláště když se svou samou podstatou staví proti ideologii. Nicméně pokusil jsem se zde poskytnout nejlepší popis sou-

časného amerického konservativního hnutí, jaký jsem byl schopen odvodit ze svých postřehů a zkušeností. Abych svůj souhrn něčím podložil, předložím ještě manifest z reálného politického života, jenž dotvrzuje to, co říkám. Je jím **Prohlášení principů Americké konservativní unie**, založené v prosinci 1964, aby koordinovala a vedla americký konservatismus. Jsem přesvědčen, že ve stručnosti postuluje posici, již jsem se snažil analyzovat, a jakožto praktický politický dokument ukazuje zásadní shodu konservativního myšlení s mojí analýzou.

Americká konservativní unie stojí pevně na té pravdě, že všichni lidé (*i nenarození?*) jsou svým Stvořitelem obdařeni nezczitelnými právy. Proto světu zmítajícímu se ve filosofické anarchii naléhavě nabízíme transcendentní morální řád, jímž lze spolehlivě poměřovat všechny lidské instituce v každém společenství. (*Tato nezměnitelná lidská práva jsou z lidské přirozenosti s absolutní jistotou odvoditelná; vůbec to nemusí být to, na čem se např. nějaký kolektiv dohodne.*)

Jsme přesvědčeni, že (*obec, okres,*) stát jsou od toho, aby sloužily lidem: zajišťováním jejich práv prostřednictvím vlády zákona, jež přisuzuje spravedlnost všem stejně; a v dobách nebezpečí prostřednictvím sešikování moci společenství proti jeho nepřítelům.

Poukazujeme na inherentní (*v něm tkvící*) tendenci (*vyšších složek, zejm.*) státu (*a tím více nadstátních útvarů*) k tyranii. Rozumné společenství bude proto neúnavně pracovat – pomocí prostředků odpovídajících jeho jedinečnému géniu a tradicím – na omezení a rozptýlení moci státu. Vyšší autoritě se nemá svěřit žádný úkol, jenž lze splnit na subsidiární úrovni (*pod patronací neokonservativců naopak dochází k oklešťování moci jednotlivých států americké unie – stejně jako v Evropě*); a cokoliv, co si lidé mohou udělat sami, se státu nemá svěřovat vůbec.

Jsme přesvědčeni, že Ústava Spojených států je ideální chartou pro vládnutí americkému společenství. (*Stejně tak jsou důležité ústavy dílčích nižších jednotek společnosti, obcí počínaje.*) Systém kontrol a protivah, jenž rozděluje moc naší centrální autority, a princip federalismu, jenž členským státům anebo lidu (*správně: každému člověku*) vyhrazuje všechny pravomoci, jež se nesvěřují centrální autoritě, jsou úhelnými kameny každé svobody, již se těšíme v tomto společenství. K zarputilé obraně jejich neporušenosti se zavazujeme.

Zjistili jsme, že svobodu člověka, neméně než jeho materiální zájmy, podporuje ekonomický systém založený na soukromém vlastnictví a řízený svobodným, konkurenčním trhem. (*Přítom čím větší společnosti se o trh ucházejí, tím více je konkurence narušena. Proto nejvíce ze všech podporujeme nejmenší, rodinné firmy.*) Takovýto systém nejen zvětšuje rozsah individuální volby, nýbrž prostřednictvím rozptýlení ekonomických rozhodnutí skýtá další záštitu před koncentrací politické (*a ekonomické*) moci. A žádný jiný systém není schopen zajistit srovnatelné standardy životní úrovně a ekonomického růstu. Proti zásahům zaopatřovacího státu nabízíme stav blahobytu dosahovaný svobodným úsilím v (*dobrovolné*) spolupráci (*a vzájemné pomoci občanů. Tato solidarita je stejně jako výše uvedená subsidiarita a svoboda naprosto klíčová ke konservativnímu úspěchu.*)

V současnosti jsou americké společenství, stejně jako civilizace, jež mu dodala lesku, smrtelně ohrožovány globální komunistickou revolucí. Zastáváme názor, že permanentní koexistence s komunismem není ani ctihodná, ani žádoucí, ani možná. Komunismus by svět zotročil jakýmkoliv prostředkem vyhovujícím tomuto cíli. My žádnou oběť nepovažujeme za příliš velkou na to, abychom se vyhnuli tomuto osudu. Náporu nepřítelů jsme odhodláni čelit – ba co víc: zachováním americké vojenské převahy a vyvíjením neúprosného tlaku vůči komunistické říši hodláme (*za neoddiskutovatelné podmínky, že Amerika bude morálně a politicky zdravá*) posunout hranice (*dobrovolné solidarity, subsidiarity*) a (*politické*) svobody.

Frank S. Meyer

Z anglického originálu Frank S. Meyer: *Conservatism. (In: Left, Right and Center: Essays*

on Liberalism and Conservatism in the United States, ed. Robert A. Goldwin, Chicago: Rand McNally, For the Public Affairs Conference Center, Kenyon College, Gambier, Ohio, 1967)

Překlad Roman Joch

<http://obcinst.cz/clanek.asp?id=1309>

DODATEK

O SOCIÁLNÍM STÁTU A OTROCTVÍ

Nad (občany) se tyčí nesmírná a protektorská moc, která si samojedině klade za úkol zajistit jejich požitky a držet ochrannou ruku nad jejich osudem. Je absolutní, detailní, přesná, prozíravá a laskavá. Podobala by se moci otcovské, kdyby jejím úkolem bylo připravovat lidi na dospělost, ale ona se naopak snaží udržet je neodvolatelně v dětství ... Kdyby je tak ještě mohla zbavit znepokojivého přemýšlení a námahy žít! Proto je uplatňování svobodné vůle den ode dne méně potřebné a vzácnější; vláda jí ponechává stále menší prostor a pozvolna připravuje občana o všechno až po jeho vlastní osobnost. Rovnost na to lidi připravila; vytvořila předpoklady aby to snášeli a aby to často dokonce považovali za dobrodiní ... Vždycky jsem se domníval, že takové spořádané, mírné a pokojné otroctví, jehož obraz jsem právě načrtl, by se mohlo lépe, než si lze představit, kombinovat s některými vnějšími podobami svobody a že by nebylo nemožné, aby vzniklo dokonce i ve stínu svrchovanosti lidu.

Alexis de Tocqueville (o něm roč. 4 Obrázku č. 4, příloha s. 1n.), Demokracie v Americe
<http://www.euportal.cz/Articles/3069-alexis-de-tocqueville-o-socialnim-statu-a-otroctvi.aspx>

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

1. Kterého roku se narodil svatý František?

- a) 182 nebo 181.
- b) 1181 nebo 1182.
- c) 1880 nebo 1881.

2. Ze které země sv. František pocházel?

- a) Z Francie.
- b) Z Itálie.
- c) Ze Španělska.

3. Čím byl Františkův otec?

- a) Bohatým obchodníkem.
- b) Chudým rolníkem.
- c) Rytířem u vévody.

4. Čím chtěl být František, když byl mladý?

- a) Kupcem.
- b) Mnichem.
- c) Rytířem.

5. Čemu dával František a jeho řádu přednost?

- a) Chudobě.
- b) Poustevnictví.
- c) Vzdělanosti.

6. K čemu měl sv. František hluboký vztah?

- a) Ke každému cestování – k prozkoumávání dalekých končin, k zámořským výpravám.
- b) Ke všem tvorům – k lidem, zvířatům i k přírodě.

hospodářství na rozvoji evropské ekonomiky. V poslední kapitole se autor ptá na svět bez Boha.

Považoval bych za vhodné, aby tato kniha byla součástí souboru učebnic, které budou patřit k vybavení škol, a může posloužit i těm, kteří usilují o opravdovou reformu školního vzdělání v naší zemi. Předkládaná kniha může být a je vhodným materiálem k diskusi a dialogu v naší sekularizované společnosti, ve které jakoby se znovu prosazoval názor, že bez opravdové náboženské svobody a svobody svědomí může „konsumní člověk“ spokojeně existovat. „Existovat“ možná ano, ale žít a opravdově tvořit určitě ne.

*Msgre. Dominik Duka,
biskup královéhradecký*

2. Český národní katolický rok 2008/ 2009 s Mikolášem Alšem

Nástěnný kalendář

Vydala Distance

Info a běžná cena: 15 str., 160 Kč,
297 cm × 420 cm

Rok vydání: 2008 (1. vydání)

Kalendář navazuje na dobré a krásné tradice českého národa a katolické církve. Oboje byly v minulých staletích zajedno a je si přát, aby tomu tak znovu bylo. Pranostiky se soustavně odkazují na prastarý katolický kalendář svatých a naopak, katolický kalendář vždy byl proniknut láskou k českým lidem. Pranostiky – rčení, která dávají do souvislosti jevy, s nimiž se rolník setkával, a roční dobu nebo ten který den – se zakládaly na dlouhodobé zkušenosti s půdou spjatého českého vesničana, který živil národ. Domníváme se, že Mikoláš Aleš (* 18. 11. 1852 Mirovice – † 10. 7. 1913 Praha) tuto spjatost Čechů, Moravanů a Slezanů s krajem

ve svých kresbách zachytil nejlépe. Je to malíř náš, malíř národní. Na tomto místě si proto ještě připomeňme jeho obrázky, které nás po celý rok provázely. Jsou nyní majetkem Národní galerie v Praze, která je pro tento účel poskytla.

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ

1. AŽ 31 ŘÍJNA 2008

Křtem byl mezi nás přijat:

Farnost Ruprechtice

Jan Václav Šolc

Srdečně blahopřejeme.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili:

Farnost Ruprechtice

Zdeňka Randová (1922)

Ladislav Hromada (1933)

P. Antonín Kejdana OFM

Vydává Římskokatolická farnost v Liberci-Ruprechticích pro liberecké farnosti a ve spolupráci s nimi.

Vrchlického 81, PSČ 460 14, Liberec XIV-Ruprechtice, datum vydání: 2. 11. 2008

tel. 485 120 004, (485 121 293), e-mail: liberectofmzquicktez, dop. cena 5,- Kč, za obsah odpovídá P. Antonín OFM

Foto na titulní straně – 20. litoměřický biskup.

Obrázek libereckých farností a rejstříky jsou na adrese www.pravda.bloguje.cz

Kterékoliv starší číslo Vám obstará Knihkupectví u sv. Antonína.

Své příspěvky a připomínky zasílejte redakci.

2. 11. 2008 / Číslo 12 / Ročník 6

OB RÁ ZEK

libereckých farností

V TOMTO ČÍSLE

ÚVODNÍK

PASTÝŘ VCHÁZÍ DO OVČINCE DVEŘMI, JAROSLAV ANDRŠ 3

20. LITOMĚŘICKÝ BISKUP

ZÁKLADNÍ INFORMACE K BISKUPSKÉMU SVĚCENÍ, P. MARTIN DAVÍDEK 4

ZNAK A HESLO MSGRE. JANA BAXANTA, ZDENĚK MAREŠ 5

PRVNÍ POZDRAV, VZKAZ A POZVÁNÍ DIECÉZÁNŮM, JAN BAXANT / 4. 10. 2008 6

JAN BAXANT – CURRICUUM VITAE 6

POSTŘEH LAIKA Z NAŠÍ DIECÉZE – JEDEN ZA VŠECHNY, ANEŽKA FIALKOVÁ 6

PASTORACE

SPOLEČNÝ PASTÝŘSKÝ LIST BISKUPŮ 7

MANŽELSTVÍ (14) JAKÉ JSOU NEDOSTATKY V PRESENTACI MANŽELSKÉHO SOUHLASU? JAN VOŽENÍLEK 8

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITURGICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (7), PAVEL KOZOJED 9

NOVÉ POHANSTVÍ – 75 LET STARÝ VZKAZ DNEŠKU, HILAIRE BELLOC 13

DĚTI A MLÁDEŽ

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ 16

RODINA A ŠKOLA

OTÁZKY (3), VLADIMÍR PALKO 16

POHLED Z IRSKA, JOHANNA HIGGINSOVÁ 17

HISTORIE

MARIÁNSKÝ SLOUP (1) HISTORIE SLOUPU, PHDR. MGR. KAREL KAVIČKA 19

NAD 60. VÝROČÍM ÚNORA 1948 (4), JAN CHOLÍNSKÝ 21

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY
– SLOVENSKÝ ŠTÁT A SVATÝ STOLEC (1), MSGRE. PROF. THDR. JAROSLAV V. POLC 24

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

TO V MÉDIÍCH NEBYLO (5), TOMÁŠ BERAN 26

THE KILLING MACHINE: CHE GUEVARA (2), ALVARO VARGAS LOSA / WWW.INESS.SK 28

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

NÁVŠTĚVNOST KOSTELŮ, JOSEF JEŽEK 30

DĚLNÍCI NA VINICI – LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (10), PETR KOZOJED 31

Z FARNOSTI VRATISLAVICE NAD NISOU 34

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA – REDAKCE DOPORUČUJE 35

Z KRONIKY NAŠICH FARNOSTÍ 1. AŽ 31 ŘÍJNA 2008 36

PŘÍLOHA

HARVARDSKÁ PŘEDNÁŠKA ROZBITÝ SVĚT, ALEXANDR SOLŽENICYN

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI, P. PAVEL AJCHLER

TEST PRO DOSPĚLÉ, P. ING. ANTONÍN SEDLÁK

ODPOVĚDI TESTU PRO DOSPĚLÉ Z ČERVNA, BR. FELIX OFM

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ? KŘÍŽOVKA. LADISLAV MARTINČA

LIBERECKÝ ÚSMĚV, KAREL KOROUS; OLDŘICH KRUPÍČKA

KARMELITÁNSKÉ KNIHKUPECTVÍ U SV. ANTONÍNA

Kostelní 9/7
460 59 LIBEREC
tel./fax: 485 104 064
e-mail: liberec@kna.cz
www.ikarmel.cz

Z nabídky Knihkupectví U sv. Antonína redakce doporučuje:

1. Jak katolická církev budovala západní civilizaci

Thomas E. Woods, Jr.

Překlad Michaela a Václav Freiovi

Info a běžná cena: Brož., 208 str., rejstřík, 16 str. barevných příloh, 239 Kč, 148 × 210 mm

Vydalo Res claritatis

Rok vydání: 2008 (1. vydání)

ISBN: 978-80-904143-0-3

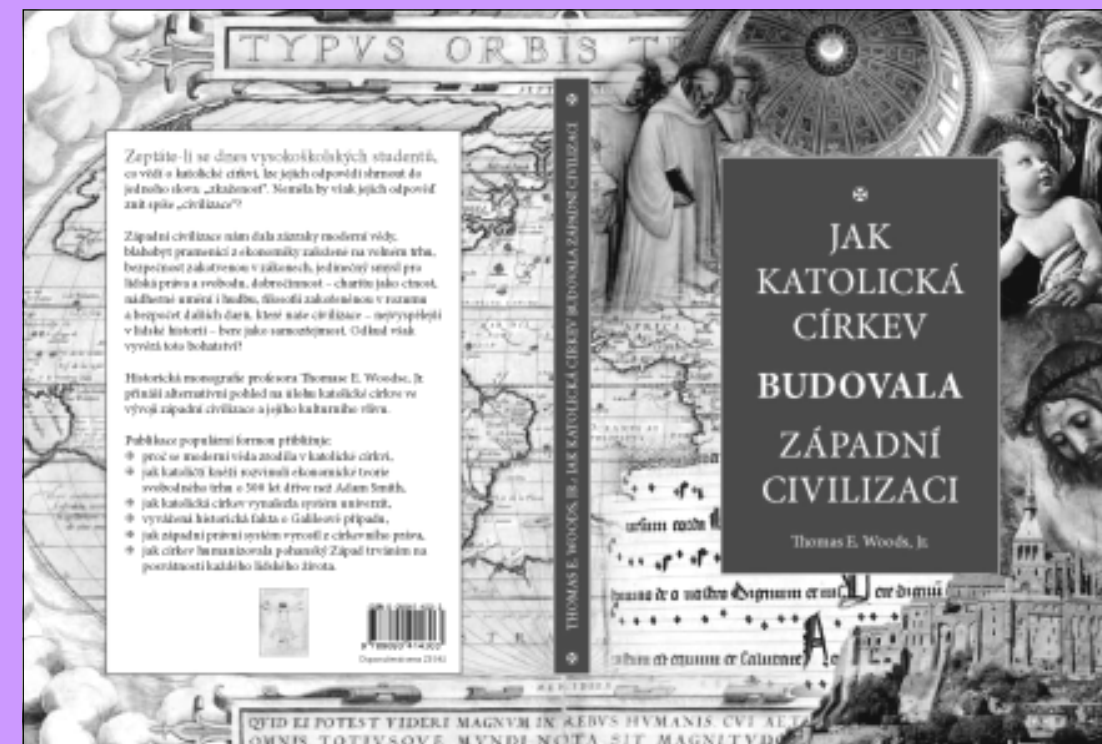
Úvodní slovo

vážení čtenáři,

s opravdovou radostí a vděčností jak autorovi Thomasi E. Woodsovi, Jr., tak překladatelům Michaela a Václavovi Freiovi, se chápu pera, abych doprovodil tuto velmi důležitou publikaci několika úvodními slovy.

Hovoříme o křesťanských kořenech našeho státu a kontinentu, aniž bychom si vždy hlouběji uvědomovali, o čem že to hovoříme. Možná se někomu titul knihy a její text bude jevit apologetický až triumfalistický, avšak již 250 let trvá snaha popřít jakýkoli pozitivní podíl křesťanství, respektive Římskokatolické církve na vývoji naší kultury a civilizace. Tato snaha se neprojevuje pouze v podobě mediálních kampaní, ale často byla součástí programů totalitních ideologií od jakobínské diktatury přes nacismus a komunismus po více než celou polovinu 20. století. Mnohá residua těchto názorů a pojetí dějin zůstávají i v myslích našich současníků.

V jednotlivých kapitolách autor zachycuje podíl mnišství na vytváření vzdělanosti a civilizace v době stěhování národů. Poukazuje na souvislost mezi církví a univerzitou, která se stala kolébkou vědy. Připomíná fenomén katedrál, ve které se Bůh setkává s člověkem, a tak se rodí opravdové umění. Nejenom, že nelze hovořit o morálce bez křesťanského vkladu, ale církev je místem, kde se rodí mezinárodní právo, k její činnosti patří péče o člověka a jeho zdraví. Připomíná též podíl klášterního

nahmen und Ausgaben von Christoph Heischen s hinterlassenen Waisen (Rejstřík příjmů a vydání sirotků pozůstalých po Christophu Heischovi). Jsou v něm do posledního groše vyčísleny všechny finanční operace Heischovy rodiny v letech 1637 až 1642.

⁸ Tehdejší Bellmansdorf bychom dnes na mapě našli v Polsku pod názvem Dolny Radzimów.

⁹ „... nemblichen itzigem oder künfftigen Pfarherr daselbst zween Thaler, seinem zugeordneten **Capellan** auch so viel ...“

¹⁰ Samotný příchod prvního kaplana se obvykle klade do intervalu dvou desetiletí mezi roky 1579 a 1599. Zatímco v roce 1579 není ještě v pamětní listině sepsané při zahájení stavby kostela Svatého Antonína o kaplanovi jediná zmínka, v roce 1599 jej uvádí přímo liberecká vrchnost, totiž paní z Redernu.

¹¹ Patrně poprvé je Troppaneger jako liberecký kaplan jmenován v souvislosti s požárem liberecké fary 5. října 1607.

¹² Městská rada se při této příležitosti opět nechala vidět a šťastnému otci věnovala 26. listopadu 1610 6 pohárů vína.

¹³ Hlavní význam Neumanna spočívá až v jeho pobělohorském působení a podrobně jej zmapujeme v některém z dalších pokračování našeho seriálu. Připomeňme si jen, že v roce 1639 a znovu v letech 1648 – 1649 působil jako pastor luteránské většiny v Liberci a definitivně město opustil až po odtahování švédské posádky.

¹⁴ Tzv. **captatio benevolentiae** (doslovně uchvácení náklonnosti) bylo běžným slohovým i rétorickým prostředkem té doby, a jen zřídka bylo myšleno doslovně. Neumann si byl pochopitelně vědom, že je daleko vzdělanější než městská rada a jednotliví farníci. Záměrným poukazem na svou nedostatečnost a snížením vlastní osoby si však chtěl zajistit náklonnost a přívětivé jednání ze strany radních i svých budoucích oveček.

¹⁵ Listina je pochopitelně psána německy. Pro účel našeho seriálu jsem ji přetlumočil do češtiny, snažil jsem se však ponechat specifický Neumannův sloh.

Petr Kozojed

Z FARNOSTI VRATISLAVICE NAD NISOU

Koncert Lyra da camera

V neděli 16. listopadu se koná od 18.00 v sále pod kaplí Vzkříšení koncert Lyra da camera. Hrají a zpívají: Jitka Navrátilová – cembalo, Johana Rosická – soprán, Kateřina Chudobová – flétna, Bledar Zajmi – violoncello.

Program:

G. P. Telemann „Deine Toten werden leben“ – árie pro soprán, flétnu a basso continuo;

G. P. Telemann Sonáta B-dur pro flétnu a cembalo – Dolce, Vivace, Siciliana, Vivace;

G. F. Händel Sonáta F-dur pro cembalo; G. F. Händel „Meine Seele hört im Sehen“ z cyklu „Neun Deutsche Arien“ – árie pro soprán, flétnu a cembalo;

J. J. Fux „Alleluja“ z kantáty Ave Regina – árie pro soprán, flétnu, cembalo a basso continuo;

J. S. Bach Suita h-mol pro flétnu a cembalo – Larghetto, Allegro, Andante, Allegro;

J. S. Bach „Bist du bei mir“ – árie pro soprán a cembalo, BWV 508;

J. S. Bach Air, ze suity D-dur, pro violoncello a cembalo;

C. P. E. Bach Variace na píseň „Ich schliefe, da träumte mir“ – pro cembalo;

G. P. Telemann „Du bist verflucht, o Schreckenstimme“ – árie pro soprán, flétnu a basso continuo.

Všichni jste zváni! Pořádá MO Vratislavice nad Nisou.

Odpoledne her

V sobotu 29. listopadu 2008 se v sále pod kaplí Vzkříšení uskuteční odpoledne her. Začátek 14.00, předpokládáný konec 21.00.

S sebou 20Kč (večeře zajištěna), láhev nealkoholického nápoje, případně něco k zakousnutí.

Budeme hrát Bang, Carcassonne, Poštovního kurýra, Citadelu, Osadníky, Union Pacific, Alhambru aj.

Všichni, kdo si rádi hrají, jsou zváni! Přihlašte se do středy 26. 11. 2008 emailem na vojta.pav@seznam.cz.

Václav Vaněk

ÚVODNÍK

PASTÝŘ VCHÁZÍ DO OVČINCE DVEŘMI

„Amen, Amen, pravím vám: Kdo nevchází do ovčince dveřmi, ale vniká tam jinudy, to je zloděj a lupič. Kdo však vchází dveřmi, je pastýř ovcí. Vrátný mu otevře a ovce slyší jeho hlas. Volá své ovce jménem a vyvádí je. Když všechny své ovce vyvede, jde před nimi a ovce ho následují, protože znají jeho hlas. Za cizím však nikdy nepůjdou, ale utečou od něho, protože hlas cizích neznají.“ Ježíš jim pověděl toto přitvoření, ale oni nepochopili, co jim tím chce říci (Jan 10, 1 – 6).

Tento text nám zapsal evangelista svatý Jan o příběhu, který při svých kázáních vyprávěl Ježíš Kristus farizejům. Dnes víme, že tento příběh byl především o něm samém. A také si vyvozujeme, že stejná slova mohou platit i o jeho vyvolených zástupcích, které před svým nanebevstoupením ustanovil jako pastýře svých věrných. V prvé řadě je to tedy nejvyšší viditelná hlava církve – papež, a dále i sbor biskupů, kteří jsou nejčastěji nazýváni „pastýři svých oveček“ v diecézích, protože jsou nám věřícím nejbližšími nástupci apoštolů. I díky jejich pastorační činnosti dnes velmi dobře chápeme smysl a význam citovaného úryvku z evangelia svatého Jana. A samozřejmě to platí i v naší litoměřické diecézi a především o našem posledním minulém biskupovi Pavlovi. A teď 4. října jsme měli možnost v plné míře pochopit význam onoho „vcházení dveřmi“. Ale připomeňme si stručně, co tomu předcházelo.

Nepříliš zčeřenou hladinu našeho života v litoměřické diecézi pojednou ke konci ledna vzdula zpráva, že náš pastýř biskup Pavel byl pověřen jinými úkoly v jiné diecézi, konkrétně v českobudějovické. A tak náhle litoměřická diecéze osiřela. Ne, nebyla opuštěná, protože měla svého administrátora, měla své vikáře i faráře, kteří se starali o svá menší stádečka, ale najednou tu chyběl ten bezprostřední osobní kontakt s biskupem a pocítili jsme, že úloha sídelního biskupa je prostě nezastupitelná. Teď teprve jsme si uvědomili, jak rádi jsme přijížděli do své katedrály vyslechnout si jeho kázání nám vždy tak blízká a zároveň pouč-

ná, jak rádi jsme s ním prožívali mše svaté o různých poutích či jiných příležitostech. Kolem jeho odchodu se vedly různé debaty, dohady a spekulace, ale on sám nám při svém loučení nejlépe ukázal, jak je tyto záležitosti třeba brát, to je s velkou pokorou a děkováním Bohu za to všechno, co během svého působení litoměřické diecézi mohl dát a také dal. Pro nás litoměřické ale nastalo období čekání na nového otce biskupa, a právě proto, že jsme porozuměli tomu podobnosti o dobrém pastýři, který vchází do ovčince dveřmi, nezbyvalo, než se modlit za to, aby volba i jmenování nového biskupa byla tou volbou, která je vůlí Boží.

A ten okamžik také přišel, právě toho již zmíněného 4. října. Rozhlasem i tiskem proběhla zpráva, že svatý otec Benedikt XVI. jmenoval v den oslavy svatého Františka novým litoměřickým biskupem Msgr. Jana Baxanta, kněze pražské arcidiecéze. Hned 6. října jsme měli možnost přečíst si či poslechnout první pozdrav, vzkaz a pozvání ke svěcení diecezánům od nového litoměřického biskupa. Toto je tedy ono „vejítí do ovčince dveřmi“!

Nebudu na tomto místě rozvádět informace či životopis našeho nového otce biskupa. Tyto informace jistě naleznete na dalších stranách časopisu a rozhodně přesnější a fundovanější, než je v mých možnostech. Chtěl jsem se spíše zmínit o pocitech, které jsem zažil nebo které mě naplnily při této příležitosti.

Ta doba čekání na nové jmenování biskupa se mi zdála velmi dlouhá, ale když jsem si pak uvědomil, jak odpovědné je takové rozhodnutí, jaké může mít důsledky do budoucna a podobně, tak se vlastně nemohu divit, že se takzvaně nespěchá. A je to přinejmenším rozumné. Koneckonců to období od února do října není vlastně vzhledem k době trvání litoměřické diecéze tak dlouhé. Čas je v jistém ohledu relativní. Proto také převládla tak spontánní radost v okamžiku, kdy jsem se tuto zprávu dozvěděl. I proto jsem s radostí přijal první pozdrav nového biskupa i pozvání na jeho svěcení do Litoměřic, na které, jak se vyjádřil otec biskup ve svém poselství, se i on osobně velmi těší. A velmi

slibné je i jeho přání co nejdříve se blíže seznámit s diecézí a jejími živými členy.

V osobním e-mailu jsem mu i jménem nás farníků z Liberce popřál hodně zdraví, Božího požehnání i darů Ducha svatého do jeho nové a nelehké práce a vyjádřil jsem naše odhodlání ke všestranné spolupráci, pomoci a modlitbám nás věřících z diecéze. A k tomu mi velmi trefně otec dodal, že se budeme modlit za sebe navzájem, abychom nedělali před světem ostudu Pánu Ježíši Kristu. To je úkol pro každého z nás, vždyť každý se potýkáme se svými slabostmi, problémy i špatnými sklony, ale zároveň neseme

svůj díl odpovědnosti i za bratry a sestry a za společné dílo Božího království zde na zemi – za církve svatou.

Tak tedy – vše je před námi, vše je i zčásti na nás a nyní jsme na začátku této další kapitoly života litoměřické diecéze, která konečně bude moci přestat být oplakávaným a podceňovaným kamenolomem, ale která se stane tím, čím odjakživa byla – zahradou Čech. S nadšením a modlitbou se do toho pusťme a Bůh nám jistě ve své dobrotě a lásce vydatně pomůže. Amen!

Jaroslav Andrš

20. LITOMĚŘICKÝ BISKUP

ZÁKLADNÍ INFORMACE K BISKUPSKÉMU SVĚCENÍ

Biskupské svěcení 20. litoměřického biskupa Msgre. Jana Baxanta
Katedrála Sv. Štěpána v Litoměřicích
22. listopadu 2008 v 10.00 hodin

Praktické informace

Vjezd vozidel na Dómské náměstí nebude 22. listopadu umožněn (kromě vyhrazených vozů).

K parkování osobních vozidel využijte městských parkovišť (Mírové náměstí, „u hvězdárny“, Na Valech atd.). Autobusy mají vyhrazeno parkoviště Na Valech (řídí městská policie). Parkování na těchto parkovištích bude zdarma.

Do katedrály před mší svatou bude volný přístup.

Vyhrazená místa k sezení pro pozvané hosty budou označena.

Kněží se budou do liturgických oděvů

sklonku roku 1610 se dočkal liberecký kaplan značného osobního štěstí, když se mu narodil potomek.¹² V roce 1614 odešel Troppaneger jako farář do Weigsdorfu (dnes Višňová u Frýdlantu), kde roku 1630 zemřel.

Troppanegerem uprázdněné místo obsadil **Melchior Neumann**¹³, vedle Heische a spolu s Heischem nejvýznamnější představitel luteránského období v libereckých dějinách. Neumann se narodil roku 1584 ve Frýdlantě, studoval nejprve v Jihlavě, léta 1607 je pak doložen ve Freibergu. V roce 1615 se stal dvorním kaplanem Redernů, což znamenalo povinnost pro panstvo pravidelně sloužit bohoslužby a kázat v liberecké zámecké kapli Svaté Kateřiny. Téhož roku rovněž nahradil Troppanegera jako nový kaplan či diakon při libereckém farním kostele Svatého Antonína. V městském archivu se dochoval vzácný dokument, vlastnoruční list magistra Neumanna z 20. března 1615, jímž se doporučoval městské radě a farníkům jako nový pomocník pastora Heische. *„Ctihodný a moudrý pane purkmistře a páni radní! Nemám žádnou pochybnost, že Vám bylo náležitě předneseno, kterak jest mi naše milostivá paní a hraběnka, Její Milost, milostivě a rádným vyvolením propůjčila službu dvorního kaplana a současně diakonát při městském kostele. Nehodlám nastoupit svou službu bez vědomí a dobré vůle Vaší a celé městské obce. Chci tímto listem nabídnout ctihodné a moudré radě a celé městské obci své duchovní služby, se snažnou prosbou, abyste je přijali a abyste měli ohled na mou nedostatečnost.¹⁴ Připovídám radě, celému městu, ano každému z mých budoucích farníků, že jim budu prokazovat a osvědčovat lásku a věrnost v Bohu. Tak, abychom se mohli jednou všichni s důvěrou a čistým srdcem zodpovídat před Boží tváří. Dáno 20. dne března roku 1615.“¹⁵*

V příštím pokračování, v němž naposledy zavítáme do předbělohorského období, se budeme zajímat otázkou jen zdánlivě nezajímavou. Důkladně prozkoumáme kostelní účty doby předbělohorské a vůbec ekonomické zajištění chodu farnosti. Pokusíme se vysledovat, kde a v jakém rozsahu

byly užívány vybrané či darované finanční prostředky, nahlédneme rovněž na „výplatní pásku“ libereckých duchovních.

¹ **Kaplani** jsou od roku 1983 podle kanonického práva nazýváni **farními vikáři**, stále se však jedná o tytéž pomocníky řádného správce farnosti, faráře. Jako historik ctím historické prameny a v tomto ohledu připomínám, že ve všech dokumentech, dotýkajících se libereckého prostředí, se pro pomocníky správce zdejší farnosti užíval vždy titul kaplan. **Proto se v tomto seriálu, pojednávajícím o stavu dávno před rokem 1983 samozřejmě musím přidržet označení kaplan**, které se v českém prostředí užívalo po dlouhá staletí a které, jak předpokládám, je v tomto významu známé většině čtenářů Obrázku.

² Zajímavé je, že samotný **pastor Heisch** je při příležitosti dceřina sňatku označován jako „*velectěný, vážený, vysoce učený pan Andreas Heisch, vrchní farář v Liberci*“.

³ Jakobitz byl synem pekaře Markuse Jakobitze a Kateřiny, dcery městského radního Jakoba Benxise. Narodil se roku 1566 v Rochlici. První základy vzdělání získal v liberecké škole od učitele Balthasara Habergeista, od léta 1578 po čtyři roky navštěvoval žitavské gymnasium. Nakonec se však vyučil v Turnově pekařem a toto povolání vykonával i po návratu do Liberce v roce 1590.

⁴ Pohřební kázání proslovil žitavský predikant David Sutorius na téma známých slov apoštola Pavla, která napsal nedlouho před svou mučednickou smrtí – srov. 2 Tim 4, 7 – 8. Kázání vyšlo v roce 1624 tiskem u Joachima Clementa.

⁵ Küpper je dnes pod názvem Miedziane součástí střediskové obce Sulików, která leží 9 kilometrů jihovýchodně od Zhořelce (Görlitz).

⁶ Friedrichova vdova se v roce 1625 navrátila do Liberce a znovu se provdala za soukenického mistra Jakoba Ehrlicha.

⁷ Že Heischové opravdu nebyli běžnou měšťanskou rodinou dokládá zachovaná složka v libereckém městském archivu s dlouhým názvem Register über die Ein-

Ursula musela pro zajištění obživy rozprodat většinu majetku, v červnu 1630 například frýdlantský hostinec „Weisses Rössel (Bílý Koníček)“. Další její osudy mi nejsou známy, vzhledem k poměrům však nepochybně nebyly příznivé.

Jistě není překvapující, že hned dvě Heischovy dcery se provdaly za protestantské duchovní, takřkajíc otcovy profesní kolegy. Jménem neoznačená dcera si vzala **Onuphria Gerstmanna**, v letech 1615 – 1624 pastora v sousední Rochlici. Spolu měli syny Christopha, Friedricha, Jeremiase, Onuphria a jednu dceru.

Dcera **Marie**, jejímž kmotrem byl 26. února 1597 samotný majitel libereckého panství Melchior z Redernu, se provdala za Christopha Lichtnera, pozdějšího pastora ve Zhořelci.

Poslední z dcer, jejíž osudy jsem byl schopen postihnout, je **Elisabeth**, která v listopadu 1629 slavila svatbu s Michaellem Hoffmannem.

Jak je však známo, historie byla dlouho pojímána výhradně jako dějiny snah a zápasů mužského pokolení, a proto neudíví, že pouze životopisy obou Heischových synů jsou zpracovány do posledního detailu.

Christoph Heisch od roku 1627 vlastnil otcův právovárečný dům a stal se tak jeho nástupcem v profánním podnikání. Oženil se s dcerou libereckého soukeníka Aarona Ullricha Margarete a měl s ní syna Friedricha a dcery Marii a Annu.

V otcových šlépějích se vydal syn **Friedrich Heisch**. V roce 1604 je doložen na studiích ve Freibergu, po absolutoriu se stal diakonem ve Frýdlantu. Velmi brzy přesídlil jako samostatný pastor do Kuppe-ru⁵ nedaleko Zawidova, kde působil až do své předčasné smrti v roce 1624. S manželkou Leou měl syny Andrease a Friedricha, kteří se, snad i díky vlivu otčima Jakoba Ehrlicha⁶, stali soukeníckými mistry.

Tolik tedy o osudech rodiny Heischů⁷, která jistě ovlivnila dějiny Liberce, a to nikoli pouze v osobě pastora Andrease. O to smutnější je zjištění, že v soupisu poddaných na libereckém panství z roku 1651 nenalzáme ani jednoho nositele tohoto

druhdy slavného jména. S Andreasem Heischem se však v našem seriálu ještě setkáme, budeme o něm hovořit v souvislosti s pobělohorskou rekatolizací na Liberecku.

Právě za Heischova působení se na liberecké faře poprvé objevují výpomocní duchovní, kteří jsou i v historických dokumentech protestantské provenience označováni jako kaplani, případně jako diakoni. Již v roce 1571 je doložen **Paul Hanisch (Hanicäus)**, rodák z dalekého Znojma. Jeho posice ve struktuře liberecké farní správy je ovšem neznámá, spíše než za kaplana jej můžeme pokládat za dočasného výpomocného duchovního, který snad překlenul mezeru mezi odchodem pastora Johanna Hartmanna a příchodem Andrease Heische. Hanisch měl i nadále zajímavý osud, po roce 1571 působil postupně jako kazatel v Horní Řasnici, poté jako farář v Bellmannsdorfu⁸ a naposledy se uvádí roku 1599 jako diakon v Reichenbachu na území Horní Lužice.

První oficiální zmínka o místě kaplana jako o trvalejší a do jisté míry institucionalizované posici pochází z roku 1599, konkrétně z nadační listiny Kateřiny z Redernu ve prospěch libereckého kostela. Tuto listinu a její mecenášský dopad jsme podrobněji probírali v posledním příspěvku, zde jen připomenou, že 2 groše ročního úroku z donační sumy 200 tolarů určovala výslovně libereckému kaplanu.⁹ Z toho jasně vyplývá, že s ním počítala jako s trvalým činitelem v rámci farnosti. Rok 1599¹⁰ tedy můžeme považovat za první úřední doložení instituce kaplana v liberecké církevní obci, třebaže nepřetržité působení těchto farářových pomocníků se datuje až od počátku 18. století. Zvláštní je, že jméno onoho „slavného“ kaplana z roku 1599 neznáme.

V letech 1607¹¹ až 1614 pastora Heischovi pomáhal **Jeremias Troppaneger** (Tropan Nigrinus), který spravoval filiální kostely ve Vratislavicích a Stráži nad Nisou. Po požáru fary v roce 1607 najala městská rada pro Troppanegera pokoj v domě Mathese Schmiedena a sama za něj také hradila nájemné, které kupříkladu v roce 1609 činilo dvě kopy grošů. Na

(alba, bílá štola) oblékat na Dómském náměstí 3 a zaujmou místa v přední části loď katedrály (presbytář je vyhrazen biskupům). Biskupové a speciálně pozvaní hosté se budou oblékat v biskupské rezidenci.

Bohoslužba v katedrále začne v 10.00 hodin, kdy do katedrály dorazí liturgický průvod z rezidence biskupa.

Ceremoniáři budou P. Vladimír Málek a P. Tomáš Roule.

Liturgickou službu v presbytáři zajišťují bohoslovci pražského semináře pod vedením ceremonářů. Pro ty, kdo se nedostanou do katedrály, bude připravena velkoplošná obrazovka před katedrálou. Přímý přenos na obrazovku před katedrálou i do médií zajišťuje TV NOE.

Zpovědní služba v katedrále bude zajištěna.

Pořadatelská a zdravotnická služba je zajištěna. Dodržujte prosím jejich pokyny.

V katedrále není dovoleno fotografovat a natáčet s výjimkou autorizovaných fotografů a kameramanů (v případě dotazu kontaktujte tiskového mluvčího: P. Martin Davídek, tel. 604 744 373, sekretarbiskup@biskupstvi-ltm.cz).

Pohoštění pro biskupy a pozvané hosty bude v rezidenci biskupa. Kněží, jáhni, asistence, pořadatelé, doprovod atd. jsou zváni do Diecézního domu kardinála Trochty v Litoměřicích (Komenského 4).

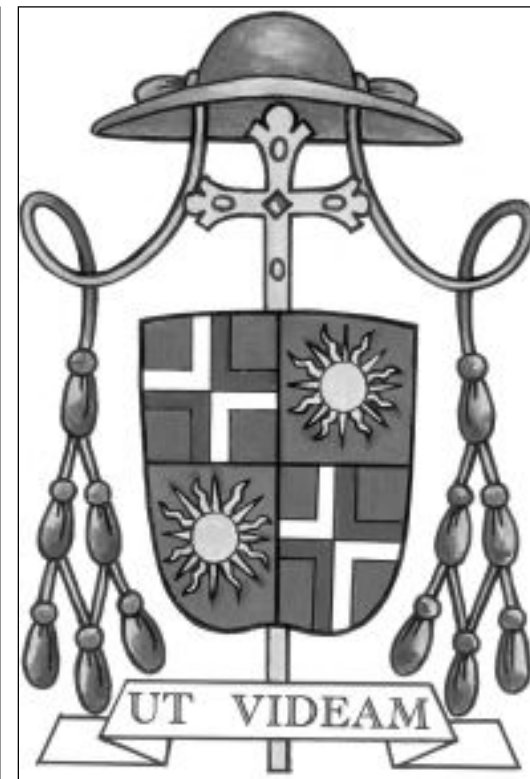
Další podrobnosti budou aktuálně upřesněny.

P. Martin Davídek, tiskový mluvčí

ZNAK A HESLO MSGRE. JANA BAXANTA

Znak 20. diecézního biskupa litoměřického Msgr. Jana Baxanta je čtvrcený, kombinací diecézního a osobního. V prvním a čtvrtém modrém poli stříbrné a červeně čtvrcený heraldický kříž. Ve druhém a třetím modrém poli zlaté slunce. Za štítem zlatý procesní kříž. U paty heslo: **UT VIDEAM (Ať vidím)**. Vše převyšeno zeleným biskupským kloboukem se šesti střapci stejné barvy po obou stranách.

Slunce není v heraldice příliš časté, ale není zcela ojedinělé a výjimečné. V tomto případě vyjadřuje tento symbol živé vědomí nositele znaku, že díky slunci, které dává svět-

lo, nejen člověk dobře vidí, orientuje se a netápe, ale prostě žije. Byť jde o zcela jednoduchou a prostou samozřejmost, v případě duchovní symboliky nabývá ještě mnohem hlubšího a závažnějšího významu. Tomu napovídá i zvolené heslo **UT VIDEAM (Ať vidím)**. Jedná se o citát z evangelia sv. Marka, kdy slepec prosí Ježíše o uzdravení ze slepoty (Mk 10, 51). Pro křesťana je oním sluncem sám Kristus. On je zdroj světla, díky kterému člověk kráčí pozemským životem s jistotou a nadějí, nemusí bloudit, nemusí tápat. Kristus je tím, kdo umožňuje, aby člověk dobře viděl. Správně vidět duchovním zrakem znamená i vidět, co je očím skryté, vidět srdcem a do srdce. Jak je patrné, nositel znaku si zvolil jasný program své biskupské služby, která není snadná a má-li být účinná, vyžaduje onen dostatek světla, které vychází ze samotného Krista. A je to stále Kristus, kdo říká: „Pojďte a uvidíte“ (Jan 1, 39).

Heraldické znázornění těchto skutečností, přestože je velmi prosté a jednoduché, charakterizuje se zároveň srozumitelností a harmonií, vyjadřuje vážnost, krásu i vznešenost poslání.

Zdeněk Mareš

PRVNÍ POZDRAV, VZKAZ A POZVÁNÍ DIECÉZANŮM

Vážení a milí moji diecézání,

zdravím Vás upřímně a rád z Českých Budějovic, kde mě zastihla zpráva o tom, že si budeme blízcí.

Hluboce se mě dotklo, že Svätý otec Benedikt XVI. projevil mé osobě tolik důvěry a jmenoval mě biskupem Litoměřické diecéze. Se jmenováním jsem souhlasil a přijal je i proto, že Svätého otce mám velmi rád a vidím v jeho rozhodnutí pokyn shůry – Boží pokyn, tak, jako kněz v rozhodnutí biskupa jsem vždycky chápal totéž. Chci vstoupit do pole – vinice – zahrady diecéze severních Čech v roce sv. Pavla s pavlovskou pastýřskou výbavou, ale spolu s Vámi se všemi. Nezasťírám, že dosud ve složitých situacích života jsem spoléhal na Boží pomoc a pomoc lidí dobré vůle. Nemohl jsem však nikdy opomenout vytrvalou modlitbu a tiché pokání. Vyplatilo se mi to a věřím, že se to vyplatí i nyní po Vašich nesčetných modlitbách k Pánu a obětech života, často skrytých a proto cenných, za nového pastýře a budoucnost Litoměřické diecéze, že společnou práci pro Boží království neztratíme nic, ba naopak získáme. Už teď jsem Vám vlastně tedy vděčný za mnohé. A přitom jsem Vás ještě neviděl, ale těším se, že, dá-li dobrý Bůh, brzy uvidím. Zvu Vás na biskupské svěcení, které, dá-li Bůh, přijmu v sobotu 22. listopadu t. r. v 10.00 v litoměřické katedrále Sv. Štěpána.

Vím, že mým příchodem k Vám pokračuje dramatická i bohatá historie života místní Kristovy církve a že navazují na ušlechtilá duchovní úsilí mých, mně tak milých a vzácných bezprostředních předchůdců: otce Pavla, otce Josefa, zemřelého otce Štěpána, otce Antona Webera i všech dalších litoměřických otců a pastýřů.

Je i Vás, drazí spolubratři kněží a jáhnové, bohoslovci, pastorační pomocníci, milé sestry řeholnice a bratři řeholníci, milé rodiny, drazí nemocní a trpící, prosím o modlitby. Velice o ně stojím.

Vám, lidem dobré vůle, a vůbec všem lidem – bratrům a sestrám – žijícím na území nyní už naší diecéze, na přímluvu Panny Marie, sv. Štěpána, sv. Zdislavy a všech svatých ze srdce žehnám.

Váš

Jan Baxant, 4. 10. 2008

JAN BAXANT – CURRICUUM VITAE

Narozen: 8. 10. 1948 v Karlových Varech
Původ: katolická rodina, dva strýci kněží, jeden z nich komunisty vězněn osm let; otec hoteliér, okraden a utrápen komunisty, matka učitelka.

Čtvrté dítě z šesti sourozenců, bratr P. Vojslav Pavel Baxant O.Praem. byl pronásledován komunisty, sestra Marie Baxantová je zasvěcena v Sekulárním institutu volontarií dona Bosca (SI VDB).

S výborným prospěchem vystudoval Střední průmyslovou školu zeměměřičskou Praha, byl přijat na Fakultu stavební ČVUT, nastoupil však na Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu Litoměřice.

Kněžské svěcení 23. 6. 1973 v Praze z rukou Msgr. Františka Tomáška.

První samostatné působení Nová Ves u Kolína. Současně kaplan v Kolíně. Potom Bystřice u Benešova a farnost Sv. Antonína v Praze-Holešovicích.

V roce 1990 jmenován vicerektorem a v roce 1993 rektorem Arcibiskupského kněžského semináře v Praze.

Roku 1997 poslán do Kolína a pak do farnosti Matky Boží před Týnem v Praze. Volbou se stal členem kněžské rady Pražské arcidiecéze.

Od 1. 1. 2003 jmenován generálním vikářem českobudějovické diecéze.

Hovoří: německy, francouzsky, italsky a rusky.

z různých zdrojů br. Felix OFM

POSTŘEH LAIKA Z NAŠÍ DIECÉZE – JEDEN ZA VŠECHNY

Anežka Fialková, 18 let, Klášterec nad Ohří

Mám radost, že biskupský stolec je opět obsazen – však jsme se za to také dlouho a intenzivně modlili. Věřím, že Jan Baxant je dobrá volba a doufám, že se mu u nás nebude moc stýskat po jihočeských rybnících a zalíbí se mu krása drsného severu. Jsem nadšena, že ve svém prvním pozdravu nenazval naši diecézi kamenolomem, nýbrž zahradou – vinicí – polem. S takovým postojem dostane prostor duchovní potenciál, který zde byl dlouhou dobu potlačován, a stranou půjdou laciné výmluvy, proč se tu nic nedařilo.

Převzato z Katolického týdeníku č. 41 (tam a na Proglasu další články a postřehy)

sledků sčítání lidu domů a bytů v roce 2001.

Počet návštěvníků bohoslužeb v Litoměřické diecézi zjištěný sčítáním v roce 2004 – 10 759 věřících je menší než 1 % všech obyvatel. V diecézi plzeňské je to více než 1 %, v diecézi českobudějovické 3,5 % a v diecézi královéhradecké také více než 3 % z celkového počtu obyvatelů.

Výměra Litoměřické diecéze je 9 380 km². Toto území je přibližně stejně velké jako území arcidiecéze pražské a diecéze plzeňské. Je zde 437 farností. Pouze v diecézi královéhradecké je farností o něco více tj. 447. V Litoměřické diecézi je ovšem nejvíce kostelů a kaplí a to 1137. Což je více než v diecézích českobudějovické a plzeňské dohromady. Údaj nezahrnuje poslední snahy o zcelování farností v některých diecézích.

Vzhledem k počtu obyvatel i počtu farností, kostelů a kaplí je v Litoměřické diecézi velmi málo kněží a to jen 115, ve srovnání s diecézí českobudějovickou, kde je 108 kněží v 361 farnostech (na 743 000 obyvatel) i s diecézí plzeňskou, kde je 98 kněží na 795 000 obyvatel. V Pražské arcidiecézi je 378 farností a 216 kněží a v Královéhradecké diecézi je 220 kněží.

Zmíněný vysoký počet kostelů a kaplí je dokladem historické skutečnosti: na území Litoměřické diecéze jež tvoří tři historické kraje Žatecký, Litoměřický a Boleslavský byly v 18. a 19. století nejrozvinutější oblasti v Čechách většinou s katolickým německým obyvatelstvem. Věřme, že staré dobré časy se nyní začnou vracet.

V Praze proběhlo sčítání v 83 kostelech, v celé Pražské arcidiecézi v 335 kostelech počet mší svatých v jednotlivých kostelech není ve výsledcích sčítání uváděn. V Praze se zúčastnilo bohoslužeb 22 084 lidí, v celé Pražské arcidiecézi 38 278 lidí. Průměrný věk účastníků byl 46 let.

Pokud porovnáme počet účastníků bohoslužeb v Praze s celkovým počtem obyvatel, vidíme, že katolické bohoslužby navštěvují asi 2 % Pražanů. Podle výsledků sčítání lidu z roku 2001 je v Pražské arcidiecézi celkem 370 000 katolíků. Z uvedených čísel vyplývá, že jen malá část katolíků (něco přes 10 %) dodržuje církevní příkázání a zúčastňuje se v neděli mše svaté.

Josef Ježek / www.cirkev.cz

DĚLNÍCI NA VINICI LIBEREČTÍ DUCHOVNÍ SPRÁVCI DO ROKU 1945 (10)

Zatímco v posledním příspěvku jsme se věnovali životním osudům a činům liberecké vrchnosti, v tomto pokračování sestoupíme zpět do „podzámčí“ a zaklepeme na dveře liberecké fary. Budeme se zabírat o početnou rodinu místního pastora Andrease Heische a přiblížíme si úděl některých jeho potomků v průběhu první poloviny 17. století. Také si připomeneme, že právě za působení pastora Heische se v liberecké farnosti objevili výpomocní duchovní, představíme si první tři kaplany¹ i jejich službu.

O životě i hospodářských schopnostech pastora Heische jsme si již leccos pověděli. Doposud jsme se však nevěnovali velice podstatné součásti jeho běžného života, totiž početné rodině. Ta jistě měla, jakkoli se to v historických pramenech nezmiňuje, značný vliv a význam v Heischově uvažování a jednání, především v otázkách ekonomických. Je s podivem, že se nedochovalo jméno Heischovy manželky. Ta si mimochodem zaslouží náš obdiv, neboť vychovala dvanáct dětí, syny Friedricha a Christophu, a dcery Ursulu, Annu, Sárú, Sabinu, Elisabeth, Mariannu, Rosinu, Katharinu, Dorotheu a Marii.

Nejstarší dcera **Ursula** se v roce 1590 provdala² za pekaře a pozdějšího výtečného představitele liberecké i frýdlantské městské samosprávy **Joachima Jakobitze**.³ Jakobitz se stal postupně libereckým radním, rychtářem a v letech 1604 – 1609 stanul v čele města jako purkmistr. Jen pro zajímavost dodávám, že tím byla na pět let světská i duchovní „vláda“ v Liberci spojena v rámci jedné rodiny. V roce 1611 Jakobitz s rodinou přesídlil do Frýdlantu, a také zde dlouhá léta vykonával funkci purkmistra. Podle dochovaných kupních smluv náležela jeho rodina mezi nejbohatší ve Frýdlantě, patřil jí dokonce i šlechtický statek Radgendorf nedaleko Žitavy. Ale abych se vrátil k našemu tématu, je třeba uvést, že v manželství se narodili tři synové a čtyři dcery. Jakobitz zemřel 22. září 1624 v důsledku prudké horečky a byl pochován v Žitavě.⁴ Vdova

ské kněze a další podobný odpad společnosti, vše pod hlavičkou Unidades Militares de Ayuda a la Produccion (Vojenské jednotky pomáhající produkci). Nacpání do autobusů a nákladních aut, „nepohodlní“ byli s namířenou zbraní transportováni do koncentračních táborů zřízených na půdě Guana-hacabibes. Někteří se nikdy nevrátili; jiní byli znásilněni, zbiti nebo zohaveni; a většina si odnesla trauma na celý život, jak před něko-

lika dekadami ukázal trýznivý dokument Nestora Almendrose Nesprávné chování (Improper conduct).

Alvaro Vargas Llosa

Překlad

Ester Mohoritová

Hviezdoslavovo nám. 17

811 02 Bratislava

tel.: +421 254 410 945

iness@iness.sk, www.iness.sk

ZPRÁVY Z FARNOSTÍ

NÁVŠTĚVNOST KOSTELŮ

V první polovině roku 2004 proběhlo v Římskokatolické církvi v celé naší republice sčítání účastníků nedělních bohoslužeb. I když se víra a duchovní život nedá přesně spočítat a nezávisí na množství lidí, je zajímavé se s výsledky seznámit. Jedná se samozřejmě pouze o jedno „náhodné“ sčítání,

ale v jiných týdnech se počty určitě příliš neliší.

V celé republice se katolických bohoslužeb zúčastnilo 405 446 věřících (248 671 žen a 156 775 mužů), což je přibližně 4 % ze všech obyvatel. Při posledním podobném sčítání v roce 1999 se nedělní mše svaté zúčastnilo 414 539 věřících.

Počet návštěvníků bohoslužeb v jednotlivých diecézích:

Arcidiecéze/Diecéze	Počet návštěvníků bohoslužeb v roce 2004	V %	Počet katolíků 1. 3. 2001	V %	Počet obyvatel 1. 3. 2001
Pražská	38 278	10,4	369 788	17,9	2 062 189
Českobudějovická	26 367	11,1	237 162	31,9	742 894
Plzeňská	10 602	7,5	141 686	17,8	794 696
Litoměřická	10 759	6,6	162 015	12,2	1 330 383
Královéhradecká	41 471	13,5	306 880	24,5	1 254 503
Brněnská	102 925	19,3	533 250	39,4	1 354 361
Olomoucká	106 819	18,8	569 610	41,4	1 376 156
Ostravsko – Opavská	68 225	16,2	420 390	32,0	1 314 879
České země	405 446	14,8	2 740 781	26,8	10 230 061
Čechy	127 927	10,5	1 217 531	19,7	6 184 665
Morava a Slezsko	277 969	18,2	1 523 250	37,7	4 045 396

V České církevní provincii tzn. v arcidiecézi pražské a v diecézích českobudějovické, plzeňské, litoměřické a královéhradecké bylo zjištěno v roce 2004 celkem 127 927 návštěvníků bohoslužeb, tj. 10,5 % z počtu katolíků, který zde činil podle sčítání v roce 2001 1 217 531 osob, 26,8 % z celkového počtu 6 184 665 obyvatel v Čechách.

V Moravské církevní provincii tzn. v arcidiecézi olomoucké a v diecézích brněnské a ostravsko-opavské spočtených 277 969 ná-

vštěvníků katolických bohoslužeb v roce 2004 tvořilo 18,2 % z počtu katolíků podle sčítání lidu v roce 2001. Ten činil celkem 1 523 250 osob, 37,7 % z celkového počtu 4 045 396 obyvatel na Moravě a ve Slezsku.

V Litoměřické diecézi je procento katolíků, kteří navštěvují bohoslužby ze všech pěti diecézí v Čechách zatím nejnižší a to 6,6 % v porovnání s diecézí plzeňskou – 7,5 %, arcidiecézí pražskou – 10,4 %, diecézí českobudějovickou – 11,1 % a diecézí královéhradeckou – 13,5 % z počtu katolíků podle vý-

PASTORACE

SPOLEČNÝ PASTÝŘSKÝ LIST BISKUPŮ

Drazí bratři a sestry,

v poslední době se v naší společnosti, a zvláště ve sdělovacích prostředcích, mnoho mluví o etických otázkách, které se týkají lidského života. Vydávají se a připravují zákony, které závažným způsobem ovlivňují postoje lidí. Církve k těmto otázkám vydala řadu dokumentů. Většina z nich je sice dostupná i v češtině, avšak seznamuje se s nimi jen omezený okruh zájemců. V tomto dopise proto chceme s jejich obsahem velmi stručně seznámit co nejširší okruh věřících.

Lidský život je posvátný Boží dar. Jen Bůh je pánem života od jeho počátku až k jeho konci. Nikdo a za žádných okolností si nemůže osobovat právo přímo zničit nevinnou lidskou bytost. Vzpomeňte na biblickou událost, kdy Kain zabil Ábela. Bůh říká Kainovi: *Prolitá krev tvého bratra křičí ke mně. Budeš proklet a vyvržen ze země.* Takovou kletbu přivolává každý vrah. Kdo chce žít, musí přát život i druhému. Jedinou výjimkou může být oprávněná sebeobrana. Jen kdo brání svůj život, není vinen vraždou, i když je donucen zasadit útočníkovi smrtelnou ránu.

To se ovšem týká i nenarozených dětí, protože lidský život musí být chráněn již od okamžiku početí. Potrat není jen věcí matky a jejího práva na své tělo. Nenarozené dítě není její tělo. Nikdo nemá právo je zabít. *Přímý potrat, ať už chťený jako cíl nebo jako prostředek, odporuje mravnímu zákonu.* Už v nejstarších křesťanských dokumentech prvních staletí čteme: *Nezabiješ zárodek potratem a nenecháš uhynout novorozeně.* Církve chápe ochranu bezbranných nenarozených dětí tak vážně, že každého, kdo úmyslně provedl nebo nechal si provést potrat, považuje za vyloučeného ze společenství církve. Takový člověk nemůže přistupovat ke svátostem, dokud nelituje svého skutku a nedosáhne zrušení trestu. Je nezbytné, aby lékaři i ostatní zdravotníci pracovníci měli možnost odmítnout účast na umělém potratu či jiném úkonu, který by byl v rozporu s jejich svědomím, a to bez rizika diskriminace nebo postihu příslušného zdravotnického zařízení.

Moderní medicína dosáhla velkého pokroku, z něhož máme všichni užitek. Avšak ne

vše, co je lékařsky možné, je taky dobré a dovolené. Například vyšetření, kterým se má rozpoznat případná nemoc dítěte ještě před porodem, je dovolené. Má však směřovat k léčení, nikoli k potratu, a to ani, kdyby se ukázala pravděpodobnost, že se narodí postižené dítě. *Diagnóza se nesmí rovnat rozsudku smrti.*

Léčení neplodnosti je samozřejmě dovolené, nejsou však přípustné technické postupy, při kterých se má dosáhnout oplodnění jiným způsobem, než pohlavním spojením muže a ženy. Navíc nelze pominout, že se při asistované reprodukci obvykle získává více embryí, z nichž se většina později ničí nebo používá jako biologický materiál. Souhlasit nelze ani s „dárčovstvím“ zárodečných buněk. Člověk má právo se narodit jako plod lásky.

V různých anketách se hlasuje, jestli jsou lidé pro euthanasii. Při tom se poukazuje na utrpení nevléčitelně nemocných, jako by euthanasie byla záležitostí soucitu a milosrdenství. Většina odpovědí v anketách vychází z neznalosti faktů. Oč ve skutečnosti jde? Je třeba dobře rozlišovat. Nikdy není dovoleno přímé zabití nemocného, i kdyby trpěl smrtelnou chorobou, a s aktivním ukončením života souhlasil nebo je i vyžadoval. Pacient ovšem může odmítnout příliš zatěžující léčbu, která nepřinese výraznou změnu. Podobně ani lékař není povinen prodlužovat proces umírání, který již započal. Upuštění od neúčinné léčby ovšem není euthanasie, ale projevem uznání konečnosti lidského pozemského života. Nikdy se však nesmí zanedbat péče o nemocné, včetně výživy a tekutin. Snaha řešit utrpení nemocných smrtí je projevem zločinné arogance. Paliativní medicína dnes dovede zbavit nemocné bolesti. Finanční náročnost léčby není oprávněným důvodem odmírání účinné péče. Jedním ze závažných důsledků uzákonění euthanasie by mohl být sociální tlak na nemocné, aby se umoudřili, odešli a nezatěžovali společnost.

Euthanasie není novinkou. Tuto zručnost využíval už Hitler, který svým nařízením umožnil vraždit ve velkém lidské postižené, ale i nepohodlné a politické odpůrce. Vypadá to, že dnešní propagátoři mají příliš krátkou paměť. Je to nebezpečná hra s ohněm. Avšak i když zákon

něco připouští, ještě to neznamená, že je to také mravně dovolené. Nad lidským zákonem stojí lidské svědomí a Boží zákon.

Právě před 40 lety vydal papež Pavel VI. encykliku *Humanae vitae*, ve které varoval před odtržením sexuálního života od plození dětí, před umělou antikoncepcí i před nezodpovědným sexem mimo manželství. Odkaz papeže je stále aktuální. Chceme-li mít jako národ naději na budoucnost, musíme přijímat více dětí a žít pro ně.

Evropská společnost vymírá a zadlužuje budoucí generace. Je možné, že děti, které lásku svých rodičů dostatečně nepoznají, nebudou ochotny se starat o staré a nemocné rodiče. Snadno budou souhlasit s odstraněním těch, kteří již nejsou pro společnost přínosem a zatěžují ekonomiku nákladnou péčí. Kdysi se vtipně říkalo, že domov důchodců je pomstou za jesle. Podobně by se snad dalo říci, že euthanasie je pomstou za potraty.

Drazí bratři a sestry,

zabývali jsme se vážnými otázkami, které jsou pro nás zvláštní příležitostí uvědomit si, jak velikým darem je pro nás svoboda, ke které nás osvobodil Kristus. Život podle Božího slova přináší naději nejen na štěstí v nebi, ale i na šťastnou budoucnost zde na zemi. Ti, kteří budou svůj život a své názory stavět na Kristu jako na základním kameni, budou kvasem a solí země. Budou její nadějí. Víme, že v některých situacích může být velmi těžké spoléhat se na Boha a přijímat jeho vůli. Přijetím Boží vůle však vytváříme prostor pro Boží zásah do našeho života a do dějin. Povzbuzujme se navzájem vírou, která nese plody hodné Krista-Spasitele a nebojme se žít jinak, než svět kolem nás. Křesťanská kultura roste z věrnosti Kristových svědků a z krve mučedníků. Zároveň však uplatňujeme svou občanskou zodpovědnost při vytváření veřejného mínění a spravedlivých zákonů, abychom se nestali spoluviníky.

Při této příležitosti chceme upřímně poděkovat všem, kteří vydávají svědectví křesťanského života a svým zodpovědným přístupem k rodině a k životu často i za cenu obětí budují zdravou společnost. Se zvláštní nadějí se díváme na mládež schopnou velkorysosti v lásce. Každého z vás provázíme svou modlitbou a všem ze srdce žehnáme

Vaši biskupové Čech a Moravy

MANŽELSTVÍ

(14) JAKÉ JSOU NEDOSTATKY V PREZENTACI MANŽELSKÉHO SOUHLASU?

V minulé části jsme upozornili, že lidé usuzují o tom, co se odehrává v duši druhého člověka, jen podle vnějších projevů (slov, jiných gest). Předpokládá se, že slovům nebo vnějším znamením při sňatku odpovídá vnitřní souhlas člověka, který je původcem těchto slov a znamení. Pokud by snoubenec pouze říkal stanovená slova a vykonával předepsané obřady, ale přitom vědomě a chtěně manželství vylučoval, bylo by takové manželství po prokázání této skutečnosti neplatné. Může však nastat i situace opačná: snoubenci manželství uzavřít chtějí (*vnitřní souhlas existuje*), ale presentace tohoto souhlasu *navenek* trpí nějakou nedokonalostí. A takový nedostatek může někdy vést i k neplatnosti manželství.

Důležitým prvkem katolické liturgie je vedle posvátných znamení **slovo**. I snoubenci vyjadřují svůj souhlas slovy; jestliže však nemohou mluvit, rovnocennými znameními.

K platnému uzavření manželství je dále nutné, aby snoubenci byli při uzavírání manželství přítomni buď osobně (fysická přítomnost), nebo prostřednictvím **zástupce** (právní přítomnost). Zástupce musí být k tomuto úkolu speciálně pověřen a musí být jasně určeno, komu má být manželský souhlas adresován. Zmocněnec nesmí pověřit jinou osobu; zmocnění musí být dáno písemně, musí být podepsáno zmocnitelem a farářem nebo dvěma svědky; pokud zmocnitel nemůže psát, je nutno přibrat dalšího svědka. (Popsanou proceduru lze nahradit věrohodnou listinou připravenou podle norem sekulárního práva, tedy např. prohlášením u notáře.) Vždy je k tomu třeba souhlasu ordináře.

K uzavření manželství nedojde, pokud se prokáže, že zmocnitel

a) své zmocnění ještě před sňatkem odvolá,

b) upadne do stavu nedostatečného užívání rozumu.

K uzavření manželství nedojde, i když tyto skutečnosti zástupci nebo druhému snoubenci v okamžiku uzavírání manželství nejsou známy. Ukažme to na příkladu:

Slečna A leží ve vážném stavu

od času zrodí, pro které je touha po neomezené moci tak extrémní, že ve snaze jí dosáhnout se jakékoliv utrpení zdá přirozené.“ Možná popisoval sebe. V každé fázi jeho dospělého života se jeho megalomanie projevovala v kořistnickém nutkání získat moc nad životy a majetkem druhých a zrušit jejich svobodnou vůli.

V roce 1958, po obsazení města Sancti Spiritus, se Guevara neúspěšně pokusil zavést něco jako šariu – chtěl upravovat vztahy mezi muži a ženami, konzumaci alkoholu a neformální hazardní hry. Byl to druh puritánství, který zrovna necharakterizoval jeho vlastní způsob života. Také svým lidem nařizoval vykrádat banky, což vysvětlil v dopise svému podřízenému Enrique Oltuskimu v listopadu toho roku: „bojující masy souhlasí s vykrádáním bank, protože v nich nemají ani penny.“ Tato představa revoluce jako licence k přerozdělování majetku podle své vůle vedla marxistického puritána k zabavení sídla emigranta poté, co revoluce uspěla. Touha zbavit druhé jejich majetku a nárokovat si vlastnictví cizích území tvořila základ Guevarovy politiky hrubé síly. Egyptský vůdce Gamal Abdel Násir ve svých memoárech vzpomíná, jak mu Che položil otázku, kolik lidí opustilo zemi po pozemkové reformě. Když Násir odpověděl, že nikdo, Che zlostně odpověděl, že hloubka změn se má měřit počtem lidí, „kteří cítí, že pro ně v nové společnosti není místo.“ Tento predátorský instinkt dosáhl vrcholu v roce 1965, kdy Che začal bohorovně mluvit o „Novém člověku“, kterého on a jeho revoluce vytvoří.

Guevarova posedlost kolektivistickou kontrolou ho vedla ke spolupráci na formování bezpečnostního aparátu, který byl vytvořen za účelem porobení šesti a půl milionu Kubánců. Na začátku roku 1959 se v Taraná, blízko Havany, odehrála série tajných setkání, a to v sídle, kam se Che dočasně uchýlil, aby se zotavil ze své nemoci. Toto je místo, kde vrcholní vůdci, včetně Castra, zkonstruovali podobu kubánského policejního státu. Do čela G-2, tělesa vymodelovaného podle Čeky, se dostal Ramiro Valdés, Guevarův podřízený v dobách guerilly. Klíčovou roli v organizaci celého systému hrál Angel Ciutah, veterán španělské občanské války poslaný Sověty, člověk blízký Ra-

monu Mercaderovi, vrahovi Trockého, a také pozdější přítel Guevarův. Pomáhal mu Luis Alberto Lavandeira, který velel La Cabaně. Guevara si osobně vzal na starost G-6, seskupení, které mělo za úkol ideologickou inkodoktrinaci ozbrojených sil. Dubnová invaze roku 1961 do Zátoky sviní podporovaná Američany představovala dobrou příležitost ke konsolidaci nového policejního státu, včetně zatčení desítek tisíc Kubánců a nové vlny poprav. Jak řekl Guevara sovětskému ambasadoru Sergeji Kudrjavcevi, kontrarevolucionáři už nikdy „neměli zvednout hlavu“.

Pracovní nebo koncentrační tábory

„Kontrarevolucionář“ je označení, které se používalo na každého, kdo se odchýlil od dogmatu. Bylo to komunistické synonymum pro „kacíře“. Jedinou formou, kde se potlačoval nesouhlas pomocí dogmatické moci, byly koncentrační tábory. Člověkem, kterému historie připisuje první použití slova „koncentrační“ k popisu politiky uzavírání mas potenciálních odpůrců – v jeho případě stoupenců kubánského hnutí za nezávislost – za ostnatý drát a ploty, byl španělský generál Valeriano Weyler, vrchní velitel na Kubě na konci devatenáctého století. Jak příhodné, že kubánští revolucionáři o více než století později s touto domorodou tradicí pokračovali. Nejprve revoluce mobilizovala dobrovolníky ke stavbě škol a práci v přístavech, na plantážích a v továrnách – všechno výborné příležitosti k fotkám pro politickou propagaci: Che jako dokař, Che jako rezač cukrové třtiny, Che jako krejčí. Netrvalo dlouho a dobrovolnická práce začala být trochu méně dobrovolnou: první nucený pracovní tábor, Guanahacabibes, byl zřízen v západní části Kuby na konci roku 1960. Takto Che vysvětlil tuto metodu věznění: „(My) do Guanahacabibes posíláme pouze sporné případy, kdy si nejsme jistí, jestli máme člověka zavřít ... jsou to lidé, kteří spáchali zločiny proti revoluční morálce, ve větší či menší míře ... je to těžká, ale ne krutá práce, spíš podmínky jsou náročné..“

Tento tábor byl předchůdcem pozdějšího systematického věznění, které začalo v roce 1965 v provincii Camaguey, a zahrnovalo disidenty, homosexuály, přenašeče AIDS, katolíky, svědky Jehovovy, černošské kubán-

říká mj.: „Koncepce náboženských částí našich setkání opustily prvotní značný důraz na vzájemné ujišťování se o tom, že homosexuálie je v souladu s křesťanstvím, a že aktivně pohlavně žijící gay či lesba není hříšník. Tyto teze považujeme za samozřejmost.“ A Jihočeskou Lambdu⁽¹⁵⁾, která vřele děkuje státu za loňský příspěvek 53 000 Kč a českobudějovickému magistrátu za 17 000 Kč. Tam je starostou Juraj Thoma, mladý archeolog z ODS, autor výstavy Želivský poklad a také Encyklopedie českých klášterů.

Tak za měsíc zase nashledanou, snad u lepších zpráv. Váš

1) <http://www.worldnetdaily.com/index.php?fa=PAGE.view&pageId=78573>

2) <http://www.guardian.co.uk/world/2008/sep/30/nuclear.terrorism>

3) http://lgraham.senate.gov/public/index.cfm?FuseAction=PressRoom.PressReleases&ContentRecord_id=ffb9fd0e-802a-23ad-4dfd-b32026033780

4) <http://washingtontimes.com/news/2008/oct/09/us-needs-new-special-friends/?page=2>

5) <http://www.mezipatra.cz/2008/o-festivalu/partneri.html>

6) <http://www.gutenberg.org/dirs/text97/slman10h.htm>

7) http://kultura.idnes.cz/festival-mezipatra-vita-rebely-a-burice-fc7-/filmvideo.asp?c=A071025_131256_filmvideo_kot

8) <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/mezipatra/kratke-filmy/>

9) <http://fleda.cz/partneri>

10) <http://www.adam.cz/clanek-2008100037-mezipatra-filmovy-festival-gay-a-lesbicky-filmu-zacina-jiz-31-160rijna-v-brne.html>

11) <http://aksm.adam.cz/download/vyrocnizprava-aksm-2007.pdf>

12) <http://www.kdu.cz/subweb/default.asp?page=311&idr=10316&IDCl=22718>

13) <http://www.queerprideparadetabor.cz/cz/main%20cz.htm>

14) <http://logos.gl.cz/ls-organizace/>

15) <http://www.klucicb.info/sponzori.html>

Tomáš Beran

THE KILLING MACHINE: CHE GUEVARA (2) STROJ NA ZABÍJENÍ – Z KOMUNISTICKÉHO BUŘIČE ZNAČKOVÝM KAPITALISTICKÝM ARTI- KLEM

Kolik lidí bylo zabito v La Cabaña? Pedro Corzo nabízí číslo okolo dvou set, což je podobné jako odhad Armanda Laga, profesora ekonomie v důchodu, který jako součást svého osmiletého studia poprav na Kubě sestavil seznam 179 jmen. Vilasuso mi řekl, že mezi lednem a koncem června roku 1959 (kdy Che přestal velet La Cabañě) tu bylo popraveno 400 lidí. Americká ambasáda v Havaně poslala State departmentu přes tajné spojení údaj „přes 500“. Podle Jorge Castañedy, jednoho z Guevarových životopisců, mluvil zesnulý otec Inaki, baskický katolický sympatizant revoluce, o sedmi stech obětí. Felix Rodríguez, agent CIA, člen týmu, který měl na starosti chycení Guevary v Bolívii, mi řekl, že po jeho chycení přednesl Guevarovi důkazy o „zhruba dvou tisících“ popravách, za které byl za svůj život zodpovědný. „Řekl, že jsou všichni agenti CIA, a číslo nekomentoval,“ vzpomíná Rodríguez. Vyšší čísla mohou zahrnovat popravy, které se odehrály v měsících po Guevarově odchodu z vedení věznic.

Což nás přivádí zpět ke Carlosu Santanovi a jeho módnímu vybavení s Guevarovým motivem. V otevřeném dopise publikovaném v El Nuevo Herald 31 března tohoto roku Santanu kritizoval velký jazzový muzikant Paquito D’Rivera za jeho oskarový kostým a dodal: „Jedním z těch Kubánců (v La Cabañě) byl můj bratranec Bebo, kterého uvěznil přesně kvůli tomu, že byl křesťan. S nesmírnou hořkostí mi vyprávěl, jak ze své cely v ranních hodinách slyšel popravy odsouzených bez soudu nebo právního procesu, z nichž mnozí umírali křičíce „ať žije Ježíš, náš Pán!“

Che bažící po moci

Guevarova touha po moci se projevovala i jinak než vraždami. Kontrast mezi jeho vášní pro cestování – jakýsi protest proti svazujícímu životu v národním státě – a jeho nutkáním sám se stát vězňem druhých je ostrý. V jeho spisech o Pedro Valdiviovi, dobyvateli Chile, Guevara přemítá: „Patřil k tomu speciálnímu druhu lidí, kteří se čas

v nemocnici; pan B je uvězněn. Pan B zmocní zástupce, aby jeho prostřednictvím uzavřel v nemocnici manželství se slečnou A. V době mezi tímto zmocněním a uzavřením manželství však pan B zjistí nové, závažné skutečnosti, a rozhodne se, že manželství se slečnou A neuzavře; protože je vězněn, nemůže svého zmocněnce (či oddávajícího) včas informovat o změně svého rozhodnutí. Svatební obřad tak sice proběhne, ale manželství je – po prokázání nepsaného rozhodnutí – neplatné.

Uzavření manželství prostřednictvím zástupce není v našich krajích příliš časté; v úvahu připadá spíše uzavření manželství prostřednictvím **tlumočnicka**. Je důležité, aby snoubenci, svědkové a oddávající rozuměli jak otázkám před manželským slibem, tak slibu samotnému. Na tlumočnicka církevní právo neklade žádné zvláštní požadavky a jeho věrohodnost je oprávněn posoudit farář. (České sekulární právo má na tlumočnicka přísnější požadavky než právo církevní – na to je třeba pamatovat, aby manželství uzavřené kanonickou formou bylo platné i před státem.)

Jan Voženilek

GREGORIÁNSKÝ CHORÁL – VLASTNÍ LITUR- GICKÝ ZPĚV KATOLICKÉ CÍRKVE (7)

Historie českého chorálu zná kromě Jistebnického kancionálu pochopitelně další významné literární památky, např. kancionál Franusův a řadu dalších podobných zpěvníků. V nich však postupně slábně zaměření na chorální zpěv a ohlašují se novodobé hudební směry.

Pokročíme-li od středověku k novodobému českému chorálu, nemůžeme pominout dvě vynikající osobnosti, jimiž byli: **Otto Albert Tichý** (* 1890 Martínkov, okres Třebíč – † 21. 10. 1973 Praha) a **Miroslav Venhoda** (* 14. 8. 1915 Moravské Budějovice – † 7. 5. 1987 Praha).

První ze jmenovaných, O. A. Tichý, studoval na gymnasiu v Brně, dokončil je v Praze. Od tercie hrál na varhany, v kvintě už řídil sbor. Pobyt v Praze mu umožnil setkání s gregoriánským chorálem, který jej hluboce zaujal. Bylo to díky Emauzskému klášteru, v jehož čele stál tehdy opat **Schachleiter**¹,

absolvent lipské konservatoře a vynikající odborník na chorální zpěv. Další osobností byl varhaník Max Springer, neméně vynikající improvizátor. Klášterní sbor měl sto členů – padesát řeholníků a padesát chlapců. Kostel přes svou imponantní velikost býval zcela zaplněn lidmi a při větších slavnostech museli podle dobových svědectví udržovat pořádek dokonce strážníci.

O. A. Tichý se ovšem nezajímal jen o hudbu. Na mladého studenta zapůsobil vliv kato-

lické skupiny kolem vydavatele Josefa Florianova ve Staré Říši. Tichý se tehdy připravoval ke zkoušce na konservatoř a roku 1910 byl přijat hned do 3. ročníku na kompoziční oddělení mistrovské školy k Vítězslavu Novákovi. Aniž by se s někým radil, opustil Tichý školu jen něko-

lik dní před koncem školního roku a odcestoval do Staré Říše, k neobyčejnému vydavateli „**Dobrého díla**“², Josefu Florianovi³. V Praze i doma v Martínkově nastal poprask, Tichý musel čelit mnoha výčtům, zajímal se o něj i sám V. Novák.

Po osmi letech Tichý odešel do Paříže, kde studoval na **Vyšší škole hudby Schola cantorum**, zejména skladbu u **Vincenta d’Indyho**. Poté deset let působil jako varhaník a ředitel kůru ve švýcarském Lausanne. V letech 1936 – 1965 byl ředitelem kůru v katedrále Sv. Víta v Praze. Pedagogicky působil v letech 1946 – 1965 na pražské konservatoři, kde vychoval celou jednu generaci mladých varhaníků. Jedním z nich byl v letech 1950 – 1955 i známý liberecký dirigent a varhaník Boris Joneš, který na O. A. Tichého dodnes s obdivem vzpomíná. (S dirigentem a varhaníkem Borisem Jonešem připravujeme rozhovor, kterým bychom chtěli tuto významnou osobnost libereckého hudebního života připomenout.)

O. A. Tichý ovšem nebyl jen výtečný pedagog – byl především plodný skladatel neobyčejně širokého záběru, rozsah tohoto článku však neumožňuje se touto stránkou jeho osobnosti zabývat. Přece však je třeba zmínit, že nejpřednější místo v díle Otto Alberta Tichého

pochopitelně patří vokálním liturgickým skladbám. Jsou to mše, moteta, kantáty, liturgické sbory a chrámové písně. Právě tento obor studoval na pařížské Schola cantorum. O. A. Tichý složil 12 mší, 7 duchovních kantát, nejméně 30 vícehlasých motet a cappella na latinské nebo i české texty, desítky sborů k různým liturgickým příležitostem, nejméně 14 písní k Panně Marii, řadu písní k různým světcům, psal i chrámové mešní písně pro lid. Jeho latinské mše jsou často věnovány ke cti některého ze světců, např. ke sv. Albertu Velikému, k sv. Vojtěchu, k patronu studentů sv. Aloisovi Gonzagovi, k sv. Alexiovi atd. Tiskem byla často, i v cizině, vydávána také jeho moteta. V časopise **Praporec**, který v Praze vycházel do roku 1950, byla otištěna dvě moteta na české texty. Velkého úspěchu dosáhla ve Švýcarsku skladba „L'Orayson a Nostre Dame“ op. 82 na text modlitby z 15. století. Dále to byly desítky liturgických písní ke všem příležitostem.

Již zmíněný Josef Florian měl zřejmě vynikající umělecký vkus i rozhled. Řídil se zásadou: „Navrátit se k pramenům!“ Zajímal se nejen o nejkvalitnější cizí náboženské knihy, ale hodnotil i nové obrazy a sbíral umělecká díla z celého světa. V jeho knihovně prý Tichý našel např. renesanční motety ve francouzském Expertově vydání. Florian dokázal upozornit nejen na velké spisovatele, ale i významné hudebníky, jako byli tehdy např. Béla Bartók, Zoltán Kodály, Isaac Albéniz (vynikající španělský klavírista a skladatel, který působil ve službách u královského dvora) a Deodat de Séverac (francouzský skladatel a varhaník, současník Debussyho).

20. října 1973 Tichý dopsal čistopis své orchestrální kantáty a na konec partitury podle svého zvyku připojil „Deo gratias“ (Díky Bohu). Bylo mu přes 83 let. Následujícího dne v neděli dopoledne byly v katedrále Sv. Víta při slavnostní pontifikální mši svaté provozovány jeho skladby. Na konci mše autor vystoupil na kůr k varhanám, aby poděkoval zpěvákům. Potom, ještě před odchodem z chrámu, poklekl podle svého zvyku u hrobu biskupa Antonína Podlahy. V té chvíli se skácel a přímo v katedrále Sv. Víta zemřel. Jeho odchod ze světa byl tak trochu symbolický – na místě, které tolik miloval a kterému obětoval tolik svých sil.

Otto Albert Tichý odpočívá na hřbitově u kostela Sv. Matěje v Praze.

Shodou okolností se těsně před 2. světovou válkou Tichý setkal s mladým nadšeným muzikologem a sbormistrem, jímž nebyl nikdo jiný než **Miroslav Venhoda**.

Tyž Venhoda, který během studia na reálném gymnasiu v Moravských Budějovicích navštěvoval místní hu-

dební školu. Od roku 1930 působil jako varhaník v místním kostele Sv. Jiljí a také realizoval své první dirigentské pokusy (poprvé dirigoval soubor studentů

1. 3. 1931). V roce 1934 zahájil studia na pražské Filosofické fakultě. Navštěvoval přednášky z literární vědy, filosofie, estetiky a dějin umění. Od druhého ročníku poslouchal přednášky z hudební vědy u Zdeňka Nejedlého, Josefa Huttera, Metoda Doležila a Josefa Bohuslava Foerster. Studium na Karlově univerzitě však nedokončil. V létě téhož roku odjel do Říma, kde se věnoval na Papežském institutu pro posvátnou hudbu (Pontificio Istituto di Musica Sacra) studiu a interpretaci gregoriánského chorálu. Do Prahy se vrátil v květnu 1939 a založil zde (snad téhož roku 1939) s O. A. Tichým po vzoru italských církevních škol chlapecký soubor **Schola Cantorum**. (Rok založení je uváděn různě, v rozmezí let 1939–1941.) Tak tehdy v Evropě existovaly dvě Scholy cantorum. První, na které kdysi studoval Tichý, v Paříži, druhá pak v Praze, v Břevnovském klášteře, kde sídlila za války. Později získala prostory v Karlově ulici č. 2 v bývalém Colloredo-Mansfeldském paláci, pak v Norbertinu v Praze-Střešovicích a nakonec se přestěhovala na Strahov k premonstrátům. Aktivita školy probíhala i za války, kdy dokonce několik let škola také vydávala svůj skromný „Oběžník“. Stala se internátní školou pro celoroční vzdělávání talentovaných venkovských chlapců, kteří se učili hudbě, teorii, zpěvu chorálu, a o nedělích zpívali při bohoslužbách v břevnovském klášteře. V chlapeckém sboru Scholy cantorum zpívali např. pozdější skladatel a pedagog Pavel Jurkovič, varhaník a regenschori Jaroslav Orel a mnozí další, později významní hudebníci. V roce 1946 uspořádal chlapecký sbor první

za tento „zázrak“ vděčíme právě těm, kteří na přehlídce nechodí a jimž nelze veřejně poděkovat: zpravodajcům. Vojenské plánování patří rovněž mezi to v každé armádě i v bezpečnostních svazcích nejutajovanější. Nejsem schopen říct, jak je na tom plánování české, ale z u nás téměř nepublikovaných informací zahraničních vyplývá, že s obranou východoevropského prostoru si zodpovědní generálové v NATO dosud hlavu asi moc nelámali. Naznačuje to třeba zmínka amerického senátora Lindsey Grahama⁽³⁾ o potřebě aktualizovat krizové plánování NATO proti konvenčnímu i nekonvenčnímu útoku, včetně kybernetického; podobně vyzněl i článek Kima Holmese ve **Washington Times**⁽⁴⁾.

Brno hostí festival. Po letošním pochodu homosexuálů jde v moravské metropolí už o druhou propagaci sexuálních deviací. Jak si možná vzpomenete, v čele průvodu stanula ministryně zelených Džamila Stehlíková, nechybí ani teď: převzala nad festivalem Mezipatra záštitu. Jenže není sama, po jejím boku stojí muž, od kterého jsem to nečekal: ministr kultury a senátor Václav Jehlička⁽⁵⁾. Letošní vydání Mezipater si jako motto vybralo pár vět z bláznivého přemítání o socialismu, které v r. 1891 napsal Oscar Wilde⁽⁶⁾: „Neposlušnost, v očích každého, kdo četl dějiny, je původní lidská ctnost. Skrze neposlušnost došlo k pokroku, skrze neposlušnost a skrze buřičství.“

My, křesťané, věříme, že neposlušnost přináší člověku výplatní pásku s jedinou položkou: MZDA_HŘICHU-SMRT. Je-li smrt „pokrokem“, pak leda pro Zlého, a ministr za KDU-ČSL a člen této strany Jehlička mu asistuje. Přitom hlasoval v Senátu proti registrovanému partnerství a tvrdí, že normální rodiny je třeba podporovat. **MF Dnes**⁽⁷⁾ vyzývá čtenáře, aby zaplatili 500 korun a „adoptovali“ si tak některý z festivalových filmů: „Přestože v České republice již existuje institut registrovaného partnerství, gayové a lesbičky zatím nemohou adoptovat děti. Organizátoři se jim snaží nabídnout alespoň adopci filmovou.“ Na webu **České televize** najdete některá kratší „díla“⁽⁸⁾, ale chce to opravdu hodně se obrnit pro takové studium. Velká zahajovací party festivalu se koná 1. 11. v klubu Fléda. Komu je klub vděčný za podporu? Třeba Jihomoravskému kraji⁽⁹⁾. Kdo

stál dosud v jeho čele? Hejtman za KDU-ČSL Stanislav Juránek a člen této strany. V krajských volbách dostal nejvíc preferenčních hlasů a má prý ve straně velkou perspektivu. „Klidná síla“ si ta strana říkávala, dneska o ní spíš platí to, co psal Wilde ve svém „třináctéru buřiče“. „Uklidniš hladinu vlnami.“ Připomíná mi tohleto buřičství jeden (praštěný) titul profesora Halíka: „Co je bez chvění, není pevné.“ Já se tedy zachvěl až do tělesných základů, když jsem si dal dohromady, že na Mezipatra naviguje i portál Rady dětí a mládeže: Festival začíná již 31. října ...⁽¹⁰⁾ a že členem oné Rady je několik křesťanských spolků, včetně Asociace křesťanských sdružení mládeže, která loni dostala od ČBK skoro 900 tisíc korun⁽¹¹⁾.

KDU-ČSL má ale i postavy světlejší aktuálního ministra kultury. „Šestým politickým „smrtným“ hříchem, který jako křesťanští demokraté nesmíme dopustit, jsou „požitky bez morálky“. Konsum bez hranic. Svazky žen a mužů, ale bez závazků, rodina a děti už ne. Co horšího: svazky homosexuálů, jež nejsou ničím jiným než nemravností dávanou na veřejný odív. Praktickým sociálním důsledkem těchto jevů jsou rozpad tradiční rodiny, rozmáhající se zneužívání drog a hrůzně narůstající kriminalita.“ Tak takhle mluví český velvyslanec u Svatého stolce Pavel Jajtner⁽¹²⁾ (už není).

Po Novém roce se paráda homosexuálů přestěhuje z Brna do jižních Čech, propukne 20. června v Táboře. „Potřeba tuto tradici prosadit je po událostech na českém průvodu Queer Pride Parade v Brně v červnu 2008 naléhavá. Práva queer jsou práva lidská, což znamená, že se dědí, nepřidělují. Naše oslava není protestem. Jedná se o příležitost dostat komunitu Queer do širšího povědomí, zviditelnit a přijmout ji i s tématy, která se v České republice k této komunitě vztahují,“ vmlouvají organizátoři. Nerozumím sice pojmu „zdeděná lidská práva“, neboť po svém dědečkovi jsem z „práv“ zdědil snad jen právo být hrdý na to, jak se jako armádní důstojník postavil nacistům v podzemním odboji a jak statečně několik let snášel gestapácké řetězy, ale třeba mi to lidské dědictví kulturní revolucí ještě vysvětlí⁽¹³⁾. Spojence a sponzory zatím táborští organizátoři nemají, ale odkazují na přátele, vyberu dva: LOGOS⁽¹⁴⁾, který o sobě

Na přání, jež nám došlo z drahého Slovenska, odpovídám svým apoštolským požehnáním, jež zasílám pro křesťanské blaho celého národa.

Papež Pius XII.¹³

¹ *Actes*, I, č. 2, s. 98.

² Tamtéž.

³ *Actes*, VI, č. 19, s. 82.

⁴ *Actes*, VI., č. 21°, s. 85.

⁵ *Actes*, IV, č. 51, s. 115.

⁶ Msgr. Giuseppe Burzio se narodil 21. ledna 1901 v Cambiane v turinské diecézi. Na kněze byl vysvěcen 29. června 1924. V listopadu téhož roku vstoupil v Římě do semináře pro právní studie a dosáhl doktorátu obojího práva. Po absolvování Papežské církevní akademie pro diplomatická studia byl činný v diplomatických službách Svatého stolce. V letech 1929 – 1935 byl sekretářem nunciatury v Limě v Peru, 8. července 1929 ho papež Pius XI. jmenoval čestným papežským komořím a Pius XII. v roce 1939 tajným komořím. V letech 1936 – 1937 byl auditorem nunciatury v Praze, od roku 1937 až do roku 1939 byl chargé d'affaires nunciatury v Kaunasu na Litvě. Ve válečných letech 1940 – 1945 byl se stejným titulem „ad interim“ činný na nunciatuře v Bratislavě. V roce 1946 se stal prvním poradcem pro nunciatury na Kongregaci pro mimořádné záležitosti na Státním sekretariátu. Již 8. června byl však jmenován titulárním arcibiskupem v Gortině a apoštolským nunciem v La Paz v Bolívii, kde působil čtyři léta. V prosinci 1950 byl jmenován apoštolským nunciem v Havaně na Kubě, kde zůstal do listopadu 1954 a odkud varoval před nebez-

pečím komunismu. Kvůli zdravotním důvodům se vrátil do Říma, kde byl jmenován kanovníkem Lateránské patriarchální basiliky. Tam zemřel 10. února 1966. – Pokud známo, dosud neexistuje biografie Msgr. Burzia. Jeho životní data byla sestavena podle papežských ročenek *Annuario Pontificio*.

⁷ *Actes*, IV, č. 40, s. 102.

⁸ Tamtéž, pozn. 3.

⁹ *Actes*, IV, č. 51, s. 115.

¹⁰ *Actes*, IV, s. 115 – 116. Text noty zní: „Ministerstvo zahraničních věcí si pokládá za čest oznámit apoštolské nunciatuře v Bratislavě, že Vůdce a kancléř Německé říše, pan Adolf Hitler, vyjádřil přání tlumočené ministerstvem zahraničních věcí Německa, aby místo děkana diplomatického sboru v Bratislavě zůstalo vyhrazeno velvyslancům a plnomocným ministrům Říše v Bratislavě. – Vzhledem ke vztahům mezi Slovenskem a Německem, založeným zásadně na „Schutzvertrag“, předseda slovenské vlády M. Tuka ve svém postavení ministra zahraničních věcí dal průchod zmíněnému přání tím spíše, že královský italský velvyslanec, který se měl stát děkanem diplomatického sboru, dal na vědomí ministerstvu zahraničních věcí, že italská královská vláda nemá proti tomuto opatření námitek. – Ministerstvo zahraničních věcí žádá ctěnou apoštolskou nunciaturu, aby laskavě vzala na vědomí toto oznámení.“ – Tamtéž, s. 117.

¹¹ *Actes*, IV, č. 86, s. 151-152.

¹² *Actes*, IV, č. 212, s. 316.

¹³ *Actes*, IV, č. 315, s. 317.

Jaroslav V. Polc

ZPRÁVY JINDE NEDOSTUPNÉ

TO V MÉDIÍCH NEBYLO (5)

Byla v Praze na osmadvacátého října slavnostní vojenská přehlídka, přiletěly i gripeny. **Lidové noviny** v sobotu a v pondělí před svátkem republiky vylíčily, jaké obrněnce i jaké aeroplány budou k vidění. Armáda má ale dvě tváře, z nichž ta „skrytá“ je možná důležitější. Hřmot supersoniku čtvrté generace se vší avionikou na palubě udělá dojem, k čemu ale by to bylo, kdyby neviditelně nepracovali vojenští plánovači a ruku v ruce s nimi zpravodajci? Na

nich leží nezměrná „tichá“ tíha zajišťování našich životů i statků. **Bulletin G2**⁽¹⁾ přinesl u nás nepublikovanou zprávu, že islamofašisté uvažují o útoku na Západ žhářskou sérií v lesích po skoro celém světě. I v Německu. To znamená, možná, u naší Šumavy. **The Guardian**⁽²⁾ nedávno informoval o konferenci na téma rizika krádeží radioaktivních materiálů, americký exsenátor Sam Nunn na ní mj. řekl, že pokládá za „zázrak“, že tzv. špinavou bombu ještě nikdo neodpálil. Já nepochybuji, že

samostatné koncerty a brzy se stal uznávaným uměleckým souborem, s nímž Miroslav Venhoda sklízal jeden úspěch za druhým. Pro duchovní hudbu v naší zemi, pro poučenou varhanickou praxi i pro zpěv gregoriánského chorálu měla pražská Schola cantorum rozhodující význam. Byla to historie sice slavná, ale bohužel velice krátká. Na poslední chvíli činnosti Scholy cantorum vzpomínal skladatel Pavel Jurkovič: „Opati českých klášterů byli zatčeni na podzim roku 1949. To bylo první znamení. My kluci jsme dál chodili do školy, vzdělávali se hudbě, pilně zpívali v kostele na Strahově gregoriánský chorál při nedělní mši svaté a koncertovali v Praze i na venkově, aniž bychom si uměli představit, co nás čeká. Nic netušící, vstali jsme ráno 14. dubna 1950 jako obvykle, abychom pak na nádvoří kláštera uviděli místo premonstrátů esenbáky a neznámé civilisty, kteří už prohledávali opatství a cely. Byli jsme ještě pár dní jediní stálí obyvatelé rozsáhlého areálu, střežení samozřejmě příslušníky SNB a StB. Ti nejmladší z nás čekali na rodiče, kteří si je odváželi, všichni jsme totiž pocházeli z českého, moravského, slezského i slovenského venkova ...“

V té době (1939 – 1940) Venhoda také vyučoval hudbu na gymnasiu a (1940 – 1942) na Učitelském ústavu. Vedle vyučování a vedení Scholy, s níž uskutečnil za dobu jejího působení více jak 100 koncertů, působil jako varhaník a ředitel kůru v pražských chrámech. V letech 1940 – 1945 v klášterním kostele řádu dominikánů u Sv. Jiljí, 1946 – 1950 u premonstrátů na Strahově v bazilice Nanebevzetí Panny Marie, a také pořádal dvakrát měsíčně varhanické desetidenní kursy v Praze. V roce 1946 vydal Venhoda knihu **Úvod do studia gregoriánského chorálu**, která vyšla jako první svazek edice *Příručky studia chrámové hudby*. Společně s O. A. Tichým vydával ve Spolku pro studium staré vokální hudby od roku 1947 časopis **Praporec** s podtitulem „Časopis pro lidovou hudbu duchovní“, který tiskl kvalitní notové materiály pro varhaníky a sbormistry, mj. i některé Tichého skladby, a také upozorňoval na nová vydání vhodných hudebnin a hudebně-vědeckých knih. Tím volně navázal na stejnojmenný titul, který v letech 1939 – 1942 vydávalo Benediktinské opatství na Břevnově jako sborník pro náboženskou kulturu; první číslo vy-

šlo 12. března 1947 a poslední 29. března 1950.

Miroslav Venhoda byl po definitivním komunistickém vítězství v únoru 1948 jako „třídni nepřítel“ nespravedlivě souzen, odsouzen a „za trest“ zařazen k práci ve Sběrných surovinách. Tak skončila činnost ojedinelého hudebního učiliště, které i v době války přece jen mohlo skromně fungovat, nepřežilo však „lidovou“ vládu třídních socialistů.

Z nelehké životní situace Venhodovi pomohl Jaroslav Šeda (tehdejší ředitel Gramofonových závodů) nabídkou na práci hudebního redaktora a hudebního režiséra. Od 1954 pak Venhoda pracoval jako sbormistr dětského sboru Hlahol, později i hlaholského komorního sboru. Po odchodu z Hlaholu (1957) řídil Pěvecké sdružení pražských učitelů (PSPU). U tohoto sboru poprvé realizoval svoji snahu inspirovat skladatele k tvorbě přímo pro něj (Bohuslav Martinů: *Zbojníci*). Od března 1958 se soustředil na soubor **Noví pěvci madrigalů** (založil jej v roce 1956), z nějž později vytvořil profesionální soubor **Pražští madrigalisté**. Noví pěvci vystupovali jako komorní soubor, čítající 15 – 20 členů. Založil vlastní instrumentální složku, která ponejprv měla tři stále členy hrající na dechové a bicí nástroje. V závěru Venhodova působení u Pražských madrigalistů měla instrumentální složka dvoje housle, violoncello, hoboj a cembalo.

Hned od počátku cestoval Miroslav Venhoda se svým novým hudebním tělesem po mnoha evropských zemích. V Čechách pořádal řadu koncertů a to nejen v Praze. Velmi často si pro své koncerty vybíral hrady a zámky v tehdejší Československu, jejichž dobové charakteristice vždy přizpůsobil i hudební repertoár. Dalším originálním počinem Miroslava Venhody s Pražskými madrigalisty byly sobotní koncerty na schodišti Národního muzea, kde našel ideální akustické podmínky pro interpretaci. První koncert se uskutečnil první prosincovou nedělí 1967. Za koncerty na schodech byli Pražští madrigalisté v roce 1970 oceněni Cenou hlavního města Prahy.

Vrcholem umělecké kariéry Pražských madrigalistů byla účast na světovém symposiu Josquina des Prés v New Yorku 1971. Symposium bylo věnované 450. výročí úmrtí

tohoto skladatele a bylo orientováno na současnou problematiku interpretace renesanční hudby. Pořadatelé zvolili čtyři soubory, které des Prése interpretovaly odlišnými způsoby – stuttgartskou Schola cantorum, Mnichovský soubor, newyorskou Pro Musica a Pražské madrigalisty. Největší úspěch u publika sklidili právě Pražští madrigalisté, což mělo za následek dvojí pozvání do USA. Posléze se stali jedním z komorních souborů České filharmonie. Toto zařazení platilo jako nejvyšší meta umělecké prestiže. V roce 1979 předal Miroslav Venhoda vedení souboru svému nástupci, ale opět nesložil ruce do klína.

Po odchodu od Pražských madrigalistů založil Společnost pro starou hudbu (SSH). Vznikla při České hudební společnosti jako zájmové sdružení zejména amatérských provozovatelů staré hudby. Hlavním cílem bylo seznamovat tyto nadšence s interpretačními problémy a poznatky provozovací praxe světové i české staré hudby. Za tímto účelem vznikly letní Kroměřížské semináře (od 1988 přesunuty do Valtic). První ročník se uskutečnil v létě 1985. Následovalo organizování tzv. Impulsů Kroměříže, což byla setkání frekventantů letních seminářů v průběhu roku, kdy byli zváni do Prahy a byly pro ně připravovány programy odpovídající jejich potřebám (např. adventní setkání apod.). Třetího ročníku (1987) se již Miroslav Venhoda nedočkal, zemřel náhle po tragické autonehodě 7. května 1987, uprostřed příprav na třetí Kroměřížské intermezzo.

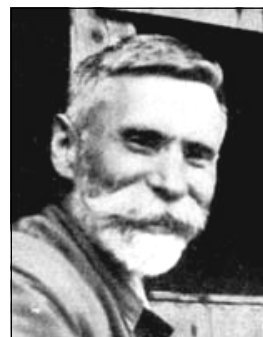
Kromě organizace letních seminářů a Impulsů se Venhoda v posledních letech svého života stal také poradcem a konsultantem několika hudebních souborů (Gioia della musica, Vaganti a další), které se věnovaly interpretaci staré hudby. V nich Venhoda viděl své pokračovatele, věnující se problematice interpretace staré hudby. A v nich Venhodův odkaz žije dál ...

Co říci závěrem? **Tichý a Venhoda – dva mohutné sloupy, které přenesly českou a světovou gregoriánskou chorální tradici do současné doby v kvalitě plně souměřitelné s okolním hudebním světem.** Na jejich práci navázali další umělci, již naši současníci – nedávno zesnulý **Jaroslav Orel** a **David Eben,**

jehož **Schola Gregoriana** si vydobyla též přední místo mezi četnými evropskými soubory podobného zaměření.

¹ V Emauzském klášteře tehdy sídlili **němečtí benediktinští mniši**, kteří byli po válce v rámci „odsunu“ německého obyvatelstva nuceni odejít z kláštera i z tehdejšího Československa.

² **Dobré dílo** – Josef Florian (* 9. 2. 1873 Hladov u Jihlavy – † 29. 12. 1941 Stará Říše u Dačic) překladatel a vydavatel. Ve Staré Říši na Moravě vybudoval nakladatelství **Dobré dílo** (1903 – 1941). Na jeho činnosti se vedle

Florianovy rodiny podílela řada významných českých spisovatelů, výtvarníků i kněží. V edičních řadách Studium, Kurs, Dobré dílo a periodika Nova et Vetera a Archy Florian uváděl do českého prostředí řadu zahraničních autorů, krásu a pestrost knižních edic. V prostředí venkovské světnice Florian kultivoval hodnotnou knižní produkci. V širokém spektru představoval osobnosti proslulé, kuriozní i zapomenuté, literáty, historiky, výtvarníky, ale i mystiky a vědce. V edicích Dobrého díla se uplatnilo nemnoho děl českých, zato tím více evropských – latinských, německých, anglických, španělských, italských, ruských a polských. Dominantní postavení ve Florianově vydavatelském díle zaujímaly francouzská literatura a francouzské náboženství. Dálo se tak prostřednictvím jeho přítele, francouzského spisovatele Léona Bloye.

³ Je to neuvěřitelné, avšak ačkoli o Miroslavu Venhodovi byly popsány stohy papíru a existují desítky odkazů na internetu, přes veškerou snahu jsem objevil jen jedinou, ne příliš kvalitní (novinovou) fotografii Miroslava Venhody v Malé Encyklopedii hudby, kterou přiřkládám.

Pavel Kozojed

Foto

- Otto Albert Tichý

- Miroslav Venhoda

- Josef Florian

Svatý stolec, aby získal, je-li to potřebné, příslušný souhlas.⁷

K tomu poznamenal Msgr. Tardini: „Dostal jsem zprávu: Jeho Svatost to nevidí bez obav ...“ 21. srpna poslal Burzio žádost biskupa Vojtaššáka z 13. srpna, aby směl přijmout funkci. Na zprávu připsal Msgr. Tardini: „Jeho Svatost neodmítá, aby Jeho Excelence přijal.“⁸ Dne 21. srpna 1940 poslal kardinál Maglione Burziovi následující sdělení:

Prosím Vaši důstojnost, aby jemně dala najevo spíšskému biskupovi, že Svatý stolec nevidí bez obav, když církevní osoby, zvlášť za nynějších okolností, přijímaly místa, s nimiž je spojena politická a mravní zodpovědnost.⁹

2. Problém děkana diplomatického sboru v Bratislavě

Dne 14. srpna 1940 sdělil Msgr. Burzio Státnímu sekretariátu obsah nóty, kterou mu zaslalo slovenské ministerstvo zahraničních věcí:

Je mi ctí zaslat Vaši nejdůstojnější Eminenci, v příloze, kopii slovní noty, kterou ministerstvo zahraničních věcí zaslalo na diplomatická zastupitelství akreditovaná v Bratislavě s datem 14. tohoto měsíce.

Jde o místo děkana diplomatického sboru, jež německá vláda žádala pro svého zástupce ve jménu zvláštních vztahů, jež existují mezi Německem a Slovenskem. A slovenská vláda, zde jako v jiných věcech, nemohla učinit nic jiného, než sklonit hlavu a vyhovět žádosti Říše a zaslala na všechny legace tento zvláštní dokument, jenž se přirozeně nikomu nelíbil ani svou formou, ani obsahem. Nikdo totiž nemůže připustit kompetenci ministerstva zahraničních věcí rozhodovat o otázce týkající se pouze diplomatických zástupců a příslušné vlády. Na druhé straně, z prestižních důvodů, žádná vláda nemůže spontánně přijmout náhled německé vlády. Avšak vzhledem k zvláštní situaci Slovenska a ke skutečnosti, že tento nepatrný diplomatický sbor zde zastupuje sprátené státy, anebo ty, jež jsou podrobeny vlivu Německa, je pravděpodobné, že věc projde bez námitek. Z mé strany jsem odpověděl ministerstvu zahraničních věcí, že apoštolská nunciatu-

ra vzala na vědomí oznámení, i když má své výhrady o zásadních otázkách, spojených s tímto případem.¹⁰

Z 10. září pochází poznámka Msgra. Tardiniho: „Ukázáno Svatému otci. Tak nikdy nebude možno – jak se myslelo – poslat nuncia.“ 17. září sdělil kardinál Maglione Burziovi:

Eventuální situace vyslání zástupce Svatého stolce na Slovensko. Pozorně jsem si přečetl ctěnou zprávu Vaší důstojnosti č. 40, z 21. srpna tohoto roku a přiloženou nótu, již dává slovenská vláda na vědomí, že vyhradila panu německému velvyslanci děkanství diplomatického sboru akreditovaného v Bratislavě. O tomto sdělení byl ihned informován Svatý Otec.

Jak Vaše důstojnost dobře dovozuje, je zde spojena s takto učiněným rozhodnutím zásadní otázka, která, kdyby měla být upravena a týkat se také případných velvyslanců, měla by za následek nemožnost vyslat, jak už bylo předvídáno, apoštolského nuncia u této republiky. Svatý stolec se totiž nemůže vzdát svých tradičních práv, uznaných i v poslední době mezinárodními smlouvami.

Prosím Vaši důstojnost, abyste to oznámil způsobem, který budete považovat za nejvhodnější, panu ministru zahraničních věcí. Používám atd.¹¹

V důsledku této situace nebyl nikdy na Slovensko vyslán papežský nuncius, ačkoli Slovenský stát měl plné diplomatické zastoupení u Svatého stolce po dobu 2. světové války.

3. Tisovo novoroční přání Piu XII.

Dne 30. prosince 1940 zaslal slovenský prezident Jozef Tiso Piu XII. následující blahopřejný telegram:

Je mým velkým potěšením u příležitosti Nového roku zaslat Vaší Svatosti zbožná a vřelá přání, jež vyjadřují spolu se slovenským lidem pro štěstí a zdraví Vaší Svatosti.¹²

Z následujícího dne pochází poznámka Msgra. Montiniho: „V odpovědi nepoužít jména osoby, nýbrž pouze úřad presidenta.“ Tak také znělo poděkování za blahopřání:

Jeho Excelence president Slovenska, Bratislava.

ČESKOSLOVENSKO A VATIKÁN BĚHEM 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

SLOVENSKÝ ŠTÁT A SVATÝ STOLEC (1)

(Ze Semináře církevních dějin pořádaného Ústavem pro soudobé dějiny v roce 1999/2000)

1. Svatý stolec a slovenští kněží v politice.

První zprávy o vzniku Slovenského štátu podal berlínský nuncius Orsenigo kardinálu státnímu sekretáři Maglione 15. března 1939:

Německá vojska obsadila Prahu. Zdá se, že se jim podaří během dneška obsadit celé české území. Hitler a ministr zahraničí už odjeli do zabraného území. Není nic známo o budoucím uspořádání: je zajištěna autonomie pro Slovensko; s Čechy bude patrně možná asimilace, ne však ještě Anschluss.¹

Dne 18. března nuncius upřesňuje svou předešlou zprávu o obsazení Československa a o reakci německého veřejného mínění, a mj. v 6. bodě zprávy se dotýká také situace na Slovensku:

Jedním z nejspěšnějších prostředků šeptané propagandy v německých službách byli slovenští venkované, pracující v Německu. Když se tito zemědělci vrátili do vlasti a viděli bídu vlastní země, za níž dávali zodpovědnost především Praze, začali tak vynášet blahobyť německého lidu, takže během několika mála měsíců země se stala radikálně protičeskou a germanofilskou. Této psychologické situace využil Hitler, aby pak mohl působit na ubohého presidenta Slovenska, Msgr. Tisa, který neměl prozíravost vzdát se včas.

V dalším bodě zprávy dodává:

Poslední kroky slovenské vlády, totiž žádaná ochrana od Německa, působí obavy, že se dojde k nějakému takzvanému „protektorátu“ také pro Slovensko.²

Budapeštský nuncius Rotta sdělil 22. dubna 1939 mimo jiné do Vatikánu ve zprávě o názorech maďarské horní a dolní sněmovny na tamní rasový zákon také toto:

Jiná obtíž vznikla právě v těchto dnech, a to na poli zahraniční politiky, totiž se Slovenskem. Došlo k dalšímu pohraničnímu incidentu a pak slovenská vláda, též s posledními opatřeními, projevuje sku-

tečné nepřátelství vůči maďarskému prvku, který je součástí Slovenska. Kam se dojde tímto zostřením situace, nemožno předvídat: nebylo by se co divit, kdyby jednoho krásného dne potkal Slovensko více méně stejný osud jako Podkarpatskou Rus, anebo Čechy.³

Dne 27. dubna zveřejnily deníky zprávu o chystané cestě Msgr. Tisa do Říma. 2. května 1939 vkládá do zprávy o diskusi o rasovém zákoně v maďarském parlamentu a postoji biskupů – členů horní sněmovny – nuncius Rotta také zmínku týkající se této zprávy:

Využívám příležitosti, abych Vaší nejdůstojnější Eminenci sdělil, že předešlých několik dnů přineslo vyvrácení zprávy bratislavského deníku „Slovák“ o nastávající cestě Msgr. Tisa do Říma. Měla by být odložena na příští září. Nevím, co je na tom pravdy.⁴

Dne 12. listopadu, když se Svatý stolec dozvěděl o zvolení Josefa Tisa prezidentem Slovenské republiky, Msgr. Tardini vlastnoručně si poznamenal: „Ex audientia Sanctissimi. Napsat berlínskému nunciiovi. Věc se již stala. Bylo by třeba, aby nuncius našel způsob, jak ústně sdělit Msgru. Tisovi, že Svatá stolec to nerad vidí.“⁵

V roce 1940 byla zřízena v Bratislavě apoštolská nunciatura. Nejdříve chtěl Svatý stolec rozřešit situaci tak, že by považoval Slovenský stát za neobsazené území Československa, stejně tak jako později tomu bylo ve Francii, kde se přesunul do Vichy pařížský nuncius Valerio Valeri. Představitelé Slovenského štátu nepřistoupili na takovéto řešení, a proto pražský nuncius Saverio Ritter nebyl poslán do Bratislavy. Byl tam vyslán Msgr. Giuseppe Burzio jako chargé d'affaires nové nunciatury.⁶ Z Bratislavy zaslal mezi jiným 7. srpna 1940 na státní sekretariát následující telegram:

Je mi ctí sdělit Vaší nejdůstojnější Eminenci následující: Podle slovenské ústavy prezident republiky [Tiso] vytvořil státní radu a jmenoval do tohoto úřadu i spišského biskupa [Jána Vojtašáka (1920 – 1965)] a další dva kněze. Jde o čestné postavení, jež by však za dnešních okolností mohlo sebou nést jistou politickou a mravní zodpovědnost; proto mě žádá spišský biskup, abych informoval

NOVÉ POHANSTVÍ 75 LET STARÝ VZKAZ DNEŠKU

Pohanstvím nazýváme nepřítomnost křesťanského zjevení. Proto rozlišujeme mezi pohanstvím a různými heresemi; a ze stejného důvodu přisuzujeme pojmenování „křesťanský“ i nedokonalým a naukově pokřiveným křesťanům, kteří mají jen část katolické pravdy a obvykle k ní přidávají nauky, které katolické pravdě odporují. Ačkoli může být označení „křesťanský“ mnohdy obsahově neurčité, ne-li přímo zavádějící, přesto jistým způsobem vystihuje rozdíl mezi společnostmi, životem nebo literaturou, jejichž ráz můžeme obecně označit za křesťanský, a těmi, kterým je křesťanská nauka zcela cizí. Neboť v křesťanských společnostech a jejich členech stále přetrvávají některé prvky katolicismu. Ale když se vytratí i jeho poslední střípky, pak lze daný stav nazvat „nekřesťanským“.

Dnes musí být každému jasné, že s útokem na víru a Církev za reformace, jež ke vzpouře a následnému odštěpení od křesťanstva svedla mnohé, započal proces, který u odpadlíků nemůže skončit jinak než pouze naprostou ztrátou veškerého katolického učení a mravů. Těchto „výdobytků“ jsme v současnosti svědky. Trvalo to dlouho, ale nakonec se dílo podařilo. Stačí se podívat kolem a uvidíme, jak se v kdysi křesťanském světě stále více a více rozšiřují oblasti, kde křesťanský duch upadá či naprosto mizí. „Rozšiřujícími se oblastmi“ mám na mysli zejména oblast morálky, ale také oblasti fyzické, geopolitické. Dnes existují celé zástupy lidí, kteří jsou zcela pohanští, a dále se sdružují do větších skupin. Je to stejné, jako když zamrzá hladina rybníka. Zprvu vznikají malá ledová políčka, ta se postupně spojují, až nakonec na hladině vytvoří jednu souvislou plochu ledu. V moderním světě existuje nepřeborné množství literatury, a to jak filosofické či historické, tak zejména beletrie, která tvoří pohanskou koalici, korpus protikřesťanského vlivu. Nejde pouze o to, že její autoři popírají vtělení a vzkříšení nebo tuto nauku přehlížejí. Problém spočívá zejména v tom, že odporují zděděnému křesťanskému morálnímu řádu, k němuž tíhli lidé ještě dlouho poté, co se nadobro vzdali nauky samotné.

Nové pohanství je svým vlastním světem. Tváří se důležitě, a zcela jistě usiluje proniknout co nejvíce institucí a hrát stále významnější roli v životě moderní společnosti. Je nadmíru důležité, abychom byli schopni správně a včas rozpoznat jeho možné následky. Jinak se může stát, že sami jeho vlivu do jisté míry podlehne a naše děti již budou téměř, ne-li zcela, v jeho zajetí. Zmíněný vliv je již zcela zřejmý v tisku, jazyce, zákonech, architektuře a zvycích naší doby ...

Na zrození nového pohanství měly podíl dvě síly, které se vzájemně sblíží: žádostivost a předtucha konce. To, že jedna z oněch sil, tedy důraz na smysly, souvisí s uvolněním morálních omezení jdoucích ruku v ruce s popřením víry, snad již dnes nikdo nezpochybňuje, otázkou však zůstává, zda zmíněné uvolnění, které vedlo k úpadku zdrženlivosti a nárůstu svévole zvané „sebevyjádření“, má dobrý, či špatný dopad na jednotlivce i celou společnost. V životech většiny pohanských novopohanů křesťanské schéma stále přežívá, ať již jako vzpomínka na společenskou atmosféru nebo jako odmítaná zkušenost. Bez omezení nemůže pochopitelně existovat žádná společnost, avšak omezení zavedená křesťanskou morálkou byla náročná a početná, přičemž část z nich je pro ty, kteří opustili křesťanské učení, nepochopitelná, neboť zmíněná morálka je plodem daného učení.

A nejedná se pouze o oblast sexuality (která je obvykle zmiňována na prvním místě), ale rovněž o estetické kánony, společenské chování, vnímání krásy v poesii, próze nebo sochařství. Tam všude propukla vzpoura. K průlomům došlo v literárních postupech nutných pro srozumitelnost prózy, v měření veršů, rytmicích většinách básní; v povinnostech vůči starším, ve vztazích mezi rodičem a dítětem, v úctě k právu na majetek a dalších a dalších oblastech života. Svěvole v chování a s tím související rozšířená svévole v jazyce se takto staly znamením nového pohanství.

Abychom pochopili, k čemu vlastně dochází, je nutné vedle popisované negativní síly, tj. odmítání **křesťanství**, zmínit také sílu pozitivní, a tou je přijímání **filosofie**, již můžeme nazvat monistickou, fatalistickou, deterministickou či jakýmkoli jiným jménem označujícím myšlení, které buďto popírá

existenci svobodné uvědomělé vůle, nebo ve světě předpokládá přítomnost pouze jediné takovéto vůle (např. osud).

Moderní kořeny zmíněných názorů lze najít v Kalvínově učení, přestože většina z těch, kteří padli za oběť jeho vlivu, se k němu už nebude hlásit, ať již proto, že ho nikdy nečetli (respektive nečetli o něm nic ve svých oblíbených novinách), nebo, což bývá velmi časté, je Kalvín v jejich hlavách jaksi nejasně spojen s nějakým zájmem o teologii, tedy oborem, který věda již dávno údajně roztrhala na kusy. Jistá nechuť možná pramení z toho, že se jedná o Francouze, ale to nebývá příliš často zdůrazňováno, takže význam jeho původu patrně nehraje větší roli. Kalvín je přesto pramenem onoho nového pocitu osudovosti. Avšak za Kalvínovým fatalistickým názorem stojí samozřejmě jiná idea, která je stará jako svět. Jedná se o pokušení, jemuž lidský duch podléhá již od prvních dob, či alespoň od těch dob, z nichž máme zmínky zachycující jeho zážitky a výklady světa. Pro mysl v takovémto rozpoložení se všechny věci stávají od příčiny k následku součástí daného, nezměnitelného děje.

Přímým důsledkem této filosofie, přestože to její oběti vášnivě popírají, je setření rozdílu mezi dobrem a zlem. Naše činy nezávisí na naší vlastní vůli; ti, kteří si myslí, že pocházejí z aktu vůle, podléhají klamu; lidský čin, počínaje tím, co bylo nazýváno nejušlechtlejší sebeobětí, a nejspodlejší obchodním podvodem konče, je neodvratným výsledkem sil, jež člověk nemůže nikterak ovlivnit – čili, jak skvěle napsal Jonathan Swift ve svém mistrovském díle Pohádka o kádi: „Zhruba tři dny před stvořením světa bylo dáno, že se můj nos potká s tímto sloupem pouličního osvětlení.“

Nehledejme však u vyznavačů zmíněného kréda nějakou logiku; málokdo se jim totiž vyrovná v projevech mravního rozhořčení, zvláště když pranýřují mravní poklesky věřících; a jelikož k jejich krédu patří i popírání lidského rozumu či přinejmenším popírání jeho významu jakožto nástroje k poznávání pravdy, rozpornost v jejich vzplanutí jim nikterak zvlášť nevádí, vždyť rozporné či nelogické není čímsi odsouzenímhodným a směšným, je to naopak slovo „logický“, jež z jejich úst zaznívá jako cosi absurdního a prázdného.

Zmíněný determinační rys nás v našem rozboru nového pohanství přivádí k praktickým úvahám. A to je: Novopohanství postupně buduje svou vlastní společnost, jež se bude, oproti tomu, co kdysi bývalo křesťanstvem, vyznačovat dvěma novými rysy. Tyto dva rysy jsou již dnes patrné a postupně získávají vliv v sobě vlastních oblastech – jednou z nich je oblast práva, tj. donucovací zákony, druhou je postavení ve státě, tj. správa společnosti.

V první oblasti, tj. pozitivního práva, nové pohanství již začalo zavádět, a nemůže ani jinak, stále více a více omezujících zákonů. Je samozřejmě paradoxní, že se z nálady, která původně vznikla jako odpor proti omezení, zrodilo restriktivní (omezující) zákonodárství, ale fakta hovoří sama za sebe – vše se odehrává před našimi zraky. Popření svobodné vůle nutně vede k zpochybnění významu slova „svoboda“. V křesťanské společnosti jste mohli svobodně dělat celou řadu věcí, za některé vám hrozil na základě křesťanského práva trest, za jiné vás žádný stát ani jakákoli jiná autorita potrestat nemohly, nicméně se protivily náladě společnosti, v níž jste žili. Nové pohanství však od trestání směřuje k utahování smyčky; omezováním činnosti, zaváděním donucovacích prostředků. Tato mechanická síť pomalu postupuje všemi oblastmi života a nátlakem, jemuž nelze uniknout, spoutává své poddané. Tam, kde nové pohanství udává tón společnosti, musí ze své přirozenosti také nevyhnutelně znovu zavádět stav otroctví, který díky křesťanské morálce postupně mizel. Pokud otroctví uspěje, stane se tak s tichým souhlasem těch, kteří budou zotročeni, neboť dají přednost dostatku a jistotám otroctví před svobodou, zodpovědností, nejistotou a možností nedostatku. Dosud se nacházíme v přechodném období, kde vládne nelogická, a tudíž pomíjející směs starého a nového.

Ve společnostech, kde nové pohanství ovládne myšlení lidí, dojde k postupnému omezování obecných svobod i svobody jednotlivce. Proto tvrdím, že debata o novém pohanství není pouze nějakým akademickým přemítáním, nýbrž má, jak jsem již uvedl, bezprostřední praktický význam. Pokud nové pohanství přijmeme, pak se musíme také připravit na následky, které sebou nese; po-

s exilovými intelektuály, které vyšly pod názvy Rozchod 1948 (autoři Hrubý–Kosatík–Pousta) a Exil a politika (Pavel Paleček), vyprávějící o jejich životech a práci, nám neumožňují poznání aktivit a rozdělení exilového politického spektra. To, že většina dotazovaných byla nebo je levicového politického přesvědčení, ač to není autory dostatečně zdůrazněno, je v dosavadní prezentaci exilové problematiky více než symptomatické.

„Dnešní člověk získává zkušenost o dějinných souvislostech převážně v obrazové podobě – z televize či v kině. Je pro něj obtížné (pokud nepatří k minoritě čtoucí kvalitní knihy o historii a filosofii dějin) napojit se na historický kontext vyžadující určité abstraktní myšlení.“ Těmito slovy televizního producenta a scenáristy Jana Šterna můžeme uvést další bilanci. Většina diváků dnes sice „odezírá“ spíše z hraných filmů a seriálů, přesto jsou při utváření realistického společenského povědomí o minulosti nezastupitelné kvalitní televizní a filmové dokumenty. Mimo jiné také proto, jak zaneřádili dějinnou mosaiku v myšlení národa komunisté, kteří „pochopili význam filmu“ a „po svém odvyprávěli zásadní okamžiky naší historie v sérii propagandistických, nicméně řemeslně nikoliv diletantsky vyrobených snímků,“ jak dále trefně podotýká Štern.

V sedmdesátých letech minulého století byl vyroben a vyslán detektivní seriál Třicet případů majora Zemana, v němž tvůrci rafinovaně sugerují divákům realitu obrácenou naruby, který přímo vybízí k pokusu o depropagandizaci. Česká televize se o ni pokusila formou komponovaného cyklu Třicet návratů (1999) zahrnujícího uvedení každého dílu zároveň s kratšími dokumentárními filmy a následnou diskusí. Tento přístup se ovšem nehledě na přínosné dokumenty ukázal více únavný než osvětový.

Mnohem působivější než opakované celovečerní pasáže Třiceti návratů obtěžkané ještě zmateně moderovanými debatami, je výtečný dokument Bernarda Šafaříka Cenzurované sny (1999). Skládanka sekvencí z komunistických hraných i dokumentárních filmů je v něm proložena vyprávěním poškozených příslušníků živnostenského, zemědělského, církevního a šlechtického stavu. Celkové vyznění dokumentu charakterizuje vy-

pověď zcela nevinného člověka odsouzeného na 18 let odnětí svobody za špionáž a navažující slova filmového, sentimentálně rozjímajícího Gottwalda: „To, co budeme dělat, to tady zůstane a podle toho nás jednou ty dnešní malí prckové i ty, co se teprve narodí, podle toho nás budou soudit.“

Tito „prckové“ tedy dnes mohou posoudit to, co se dělo a co komunisté dělali, například díky dokumentárním filmovým cyklům o politických věznicích. Česká televize uvedla čtyři hodinové díly cyklu Ztráta paměti (2000) Milana Maryšky a sedm hodinových dílů cyklu Ztracená duše národa (2001) Jana Šterna, Olgý Sommerové a Jiřího Hapaly, které obsahují výpovědi desítek politických vězňů o vykonstruovaných procesech, otřesných poměrech během výslechů a následného pobytu ve věznicích. V posledních dvou letech připomíná osudy dalších postižených a persekovaných lidí série přibližně stovky krátkých dokumentů Příběhy železné opony (2006 – 2007) a V zajetí železné opony (2007 – 2008) ze scénaristické dílny Ludka Navary.

¹ Je třeba zdůraznit, že tento termín **je z poloviny falešný**. Je pravda, že převrat v roce 1989 byl sametový. S jeho sametovostí máme potíže dodnes: nejrůznější grázlové na vysokých, zejm. ekonomických postech asi už dožijí v bezstarostné pohodě. Ale o revoluci v žádném případě nešlo, protože převrat byl, nebo měl být svou povahou kontrarevoluční. Avšak propagátoři sametovosti se kontrarevoluce báli a bojí – nepostihla by mnohé z nich? Převrat měl ovšem i revoluční prvky: zachování existence KSČ, revolučně-bolševický názor na to, co je pravice a co je levice, nakonec i toto pokroucení slova revoluce ... prostě pokračování mnohého z těch vpravdě revolučních výdobytků období komunismu, které přetrvaly a přetrvávají nerušeně až dodnes.

² Mnozí toto úsloví neprávem kritizují. Avšak jak jsme ukázali v poznámce jedna, žádná tlustá čára se nekonala a bolševický socialismus nerušeně v mnohém přetrvává v socialismu dneška. Pokud by se taková čára měla konat, nebyla by tu ani sametovost, a ani revoluce nýbrž kontrarevoluce.

Jan Cholínský

<http://www.cs-magazin.com/>

na historii, politiku, a kulturu, zrozených již v předlistopadovém samizdatu. Babylon, Kritická příloha RR, Prostor a Střední Evropa také zajistily kontinuitu a možnost publikovat některým z autorů Českého týdeníku (Forbelský, Churaň, Janata, Mandler, Placák) i po jeho zániku. Revue Střední Evropa, která se již v roce 1991 stala spolupředatelem unikátní pražské Mezinárodní konference o zločinech komunismu, svým čtenářům jedinečně zprostředkovala proces „vyrovnávání se s komunismem“ na domácí i na mezinárodní scéně. K zmíněným časopisům je možno přiřadit i s jiným okruhem autorů spolupracující Proglas (přejmenovaný v roce 2003 na Revue politika).

Zvláštní připomenutí si zaslouží konsistentní publicistika Jana Rejžka v člancích a glosách pro tisk, jakož i v rozhlasových a televizních pořadech. Rejžek s nebyvalým nasazením dehonestuje veřejně činné osoby, které účelově profitovali z komunistického režimu a se zvláštním gustem se při tom zaměřuje na umělecké kruhy. Své texty publikoval souborně pod názvem Z mého deníku 1984 – 2003. Pronikavý pohled na český film a připomenutí mnoha pozoruhodných osobností kulturního života, s výrazným akcentem na komunistickou minulost, přináší také nedávno vydaný výbor z článků publicisty Andreje Stankoviče Co dělat, když Kolja vítězí. Nesmlouvavě a britké úsudky kořeněné svérázným Stankovičovým sarkasmem, ale na druhé straně také výrazy obdivu a upřímného uznání, působí jako spolehlivý etický kompas.

Své žurnalistické úsilí shrnul i historik Emanuel Mandler v knihách Škodolibé úsměvy svobody z let 1955 – 1992 a Nebát se a nekrást, jehož prioritou v publicistickém úsilí je však období předcházející komunistickému převratu. Je velká škoda, že dosud nebyl vydán také soubor článků historika Milana Churaně, který v nich svými precizními formulacemi koriguje rozmanité mediální desinformace a nazývá osoby a děje nedávné minulosti pravými jmény.

Specifickým svědectvím o době komunistického temna je rozsáhlá knižní produkce zahrnující memoáry, rozhovory a životopisné portréty veřejně známých i neznámých osob obou pólů společnosti. Jedno

z předních míst zde zaujímají skvostné příspěvky vězňených hodnostářů katolické církve Otto Mádra (V zápasech za Boží věc), Anastáze Opaska (Dvanáct zastavení), Karla Otčenáška (Víra je můj pevný hrad) a Víta Tajovského (Člověk musí hořeti). Z memoárů politických vězňů pak připomeňme ještě O mužích na které se zapomnělo a Poražení vítězové Miloslava Čapka, Za vlády vrahů Josefa Huska, Devět křížů Karla Kukala, Byly jsme tam taky Dagmar Šimkové a Ne vším jsem byl rád Václava Vaška. Vzpomínky Bohumila Černíka Rudé temno nad Vysočinou přináší svědectví o komunistických zločinech při kolektivizaci venkova. V několika titulech, naposledy Františkem Drašnerem, jako Čihošský zázrak, byl zpracován otřesný případ ve vězení umučeného kněze Josefa Toufara. Tuto mosaiku lidského utrpení a statečnosti doplňují z druhé strany paměti komunistických prominentů (Bílak, Lorenc, Vacek aj.), padlých prominentů (Goldstücker, Hájek, London aj.), rozhovory s nimi a jejich životopisy.

Desítky příběhů lidí, kteří prchali s velkou odvahou a vynalézavostí z Československa na Západ, a jejich šťastné i tragické konce, ožívují knihy Kronika šumavských hvozdů sestavená Josefem Pekem a třídílné Příběhy železné opony novináře Ludka Navary. Odchody prominentních politiků, někdejších spolubudovatelů bolševického socialismu v poválečné Národní frontě, do exilu vylíčila Zora Dvořáková v knize Politikové na útěku. Osudy odbojové skupiny bratrů Mašínových, která přijala výzvu komunistů k nesmiřitelnému ozbrojenému boji, popsal ještě v exilu Ota Rambousek (Jenom ne strach) a po něm i další autoři, naposledy Barbara Mašínová (Odkaz).

O mapování domácího protikomunistického odboje se počátkem devadesátých let pokusil v sérii článků později souborně vydaných pod názvem Protikomunistický odboj Petr Radosta a stejné téma tehdy zpracovala i Zora Dvořáková v knize Z letopisů třetího odboje. Na jejich průkopnické, nicméně dílčí práce však již nikdo nenavázal a o domácím odboji dosud nebyla sepsána systematická a vypovídající historiografická práce.

Podobné je to s problematikou politické a odbojové činnosti exulantů. Ani rozhovory

kud se nám tyto následky protíví a nehodláme se s nimi smířit, pak je naší povinností rázně proti novému pohanství vystupovat.

I zde, ostatně stejně jako i v jiných otázkách, jsem na kordy s těmi pokrokaři, kteří z náboženství dělají soukromou věc (žádný katolík nesmí přehlížet společenský význam náboženství), přičemž nám tvrdí, že jde pouze o osobní posvěcení a spásu jednotlivých duší, což prý nemá žádnou souvislost s politikou. Právě naopak, zájem náboženství o politiku je nevyhnutelný. Ne proto, že by křesťanské učení a morálka zavrhovaly některý z klasických způsobů vlády – demokracii, aristokracii či monarchii, případně nějaké jejich spojení –, nýbrž proto, že zavrhnou takové jevy ve společnosti, které odporují křesťanským společenským výdobytkům, neboť ve své podstatě vycházejí z popření svobodné vůle.

Boj o pravou nauku v teologii je také vždy bojem za zachování pevných společenských jistot (institucí, obyčejů), které z pravé nauky vyplývají; není nic rozumně zavrženíhodnějšího než postoj těch, kteří si myslí, že když se nauka vyjadřuje abstraktními pojmy, pak nemá žádné praktické použití, nepřináší žádné skutečné plody do skutečného světa skutečných lidí. Právě naopak, rozdíl v nauce jsou zdrojem všech politických a společenských rozdílů; a proto je boj za pravou nauku či proti ní tím nejvlastnějším zápasem o život.

Přesvědčení o vlastní pohanské starobylosti se vine jako nit celým novým hnutím. U některých učenců je to patrné již na první pohled, u většiny ostatních až na druhý, třetí, čtvrtý či pátý, nicméně ho nalezneme všude. Vládne všeobecné povědomí, že lidé byli kdysi volní od jařma křesťanských povinností, které ústí do rozšířeného mínění, že se v oněch dobách žilo lépe, neboť vše bylo rozumnější a zaměřené k věci, kterými si mohou být lidé jisti a které si lze ověřit, jako jsou zdraví těla, hmotný blahobyt, rozkoš a další. Zaměřit život opět k těmto cílům, učinit člověka znovu spokojeného se sebou samým a zacházet s časnými dobry jakožto s dobry nejvyššími, to je mottem nového pohanství.

Za nejdůležitější v této souvislosti považují zdůraznit, že všechny výchozí předpokla-

dy toho všeho jsou falešné. Nové pohanství se liší, a musí se značně lišit od starého; jeho důsledky pro lidský život budou zcela jiné; podle všeho daleko, daleko horší.

Důvodem je, že zkušenost nelze nadobro vymazat. Nemůžete člověka nebo společnost odříznout od minulosti; a křesťanský svět kdysi zakusil víru. Když odchází od víry a vrací se zpět k pohanství, tak nedělá tu samou věc, nevzbuzuje ty samé pocity, neprochází stejným procesem, nezakouší stejné vjemy, jak tomu bylo u starého pohanství, které směřovalo k víře. Jedna věc je jít z Arktidy směrem k civilizovaným oblastem Evropy, a věc jiná jít z civilizovaných oblastí Evropy na sever k Arktidě. A to ne kvůli tomu, že se vracíte na místo, z něhož jste vyšli, nýbrž proto, že během cesty zažíváte zcela odlišné pocity.

Kdyby nové pohanství někdy ovládlo celý svět, nebo převládlo v některé oblasti či společnosti, nikdy nebude tím, čím bylo pohanství staré. Bude jiné, bude to zkomolenina.

Staré pohanství bylo naprosto tradiční; vlastně vyjma tradice žádné jiné kořeny nemělo. Hluboká úcta k vlastní minulosti a moudrosti předků a hrdost, to byl pravý duch starého pohanství; proto vytvořilo tak pevné základy, na nichž byla postavena katolická církev, ačkoli to byl také důvod, proč se tak dlouho a odhodlaně bránilo růstu katolické církve. Nové pohanství je ale už ve své samotné podstatě pohrdáním tradicí a předky. Možná nemá úctu k ničemu, avšak nejméně ji rozhodně projevuje k duchu „naši otcové nám říkali“.

Staré pohanství uctívalo lidské věci, ale byly to nejvznešenější lidské věci, zejména rozum a smysl pro krásu. Právě zde dosáhlo výšin, srovnatelných toliko s tím, čeho rozum či schopnost tvořit krásná díla dosáhly v průběhu křesťanských staletí.

Nové pohanství ale pohrdá rozumem a holedbá se tím, že útočí na krásu. Obdařuje nás domýšlivou disharmonickou hudbou, odpudivou architekturou, mazanicemi, které se vydávají za obrazy, posmívá se logickým postupům v myšlení, vlastně už samotné slovo „logický“ považuje za nejpapný vtíp.

Povaha starého pohanství byla taková, že se, když nastal správný čas, otevřelo autoritě katolické církve. Mělo alespoň uší

k slyšení a oči k vidění; avšak nové pohanství nejenže své smysly uzavírá, ono je nechává záměrně zakrňt, aby dosáhlo stavu, kdy zde nebudou žádné uši k slyšení, žádné oči k vidění.

Jednomu se neustále ostřil zrak a zlepšoval sluch; druhé upadá do stavu, kdy společnost, kterou proniká, bude slepá a hluchá, dokonce i k nejobyčejnějším přirozeným radostem života a světským pravdám – nebude je schopna pochopit.

Staré pohanství mělo velký smysl pro nadpřirozeno. Jeho náboženství se často zaměřovalo na špatné předměty a vždy na předměty nedokonalé, bylo však vášnivé a pevné; veškerá poesie starého pohanství je jím prochnuta, byť jí mnohdy schází naděje. Do-

konce i u těch básníků, kteří se náboženství protivili, jako je např. Lucretius, nacházíme jasný náboženský smysl pro důstojnost a řád. Z nového pohanství čpí povrchnost, namlouvá si, že se zbavilo veškerého zla i dobra v tom, co považuje za staré pověry a bláhové snění.

V tom se naprosto mýlí. A tím také svou úvahu skončím. Lidé nežijí příliš dlouho bez bohů; ale když bohové nového pohanství přijdou, tak nebudou pouze nedokonalí, jako byli bohové Řecka, nebo falešní; budou zlí. Rozsudek lze vynést již nyní: Nové pohanství, které bláhově očekává uspokojení, se, aniž zpozoruje jak, zvrhne v satanismus.

Hilaire Belloc, New York 1931

DĚTI A MLÁDEŽ

KATOLICKÉ ODDÍLY ICHTHYS OZNAMUJÍ
Podzimní výprava na Kristiánov (14. – 16. 11. 2008)

Akce je určena pro: Klokany (skauty), Píďalky (skautky), Bambusy (starší skauty), Štípačky (starší skautky), Pučmelouny (rovery), Bludy (rangers), Ropuchy (rovery), rádce a rádkyně, rovery a roverky (rangers).

Organizuje: Burák & Saddám comp.
Kontakt: McBurak@seznam.cz

Další bambusí super výprava (22. 11. 2008)
Akce je určena pro: Bambusy (starší skauty).

Organizuje: Einstein
www.skauting.cz/ichthys

RODINA A ŠKOLA

OTÁZKY (3)
VLADIMÍR PALKO

1. Co v dnešnej spoločnosti považujem za najhoršie?

Najhoršia je nechť ľudí prevziať zodpovednosť. U mladých vidím nechť urobí zodpovedné rozhodnutie a rozhodnúť sa pre manželstvo a výchovu detí. Ako matematik stále počítam a analyzujem rôzne štatistiky pôrodnosti a predpovede. Stále mi to vychádza tak, že o dvadsať, tridsať rokov tu budú chýbať ľudia v produktívnom veku, ktorí by sa mohli postarať o starých ľudí. Demografi o tom hovoria stále jasnejšie a otvorenejšie, ale nikoho to netrápi. Doteraz to totiž ešte nebolí. Detí je

už málo, dôchodcov ešte málo. Tvoríme materiálne statky a užívame si ich. Keď to začne bolieť, bude už neskoro.

Ako politik vidím, že hovorí ľuďom pravdu znamená postupne sa posúvať na okraj. A mnohí politici v rámci onej nezodpovednosti ľuďom pravdu ani nehovoria. Špeciálne u kresťanských politikov vidím stratu viery v to, že možno politicky prežiť pri dodržiavaní kresťanských princípov.

Ludské práva sa začínajú formulovať takým spôsobom, ako keby samotná nezodpovednosť bola ľudským právom. Vývoj k stále väčšej nezodpovednosti robí z ľudí bytosti poľutovaniahodné, ale ľudia sú pa-

květiny. Po celá staletí odpočívali na jeho schodech. Stal se součástí denního života Pražanů, ale i obyvatel celé České země.

Tak jak ubíhala léta, musela se pražská radnice pravidelně starat o jeho údržbu. O jeho opravách se zachovaly záznamy. Tak v roce 1706 byla provedena oprava trhlín podstavce, v roce 1757, po dělostřeleckém ostřelování Prahy pruskými vojsky, byl sloup zasažen dělovou koulí a zničil sochu anděla, stojícího na pravém předním podstavci. Na jeho místo byla později osazena volná kopie sousoší. Stalo se tak až v roce 1858. Záznamy o první generální opravě sloupu jsou z roku 1824. Náklady uhradilo město jako majitel pozemku i sloupu. Byly použity i dary měšťanů, věnované na tento účel.

V roce 1855 se u sloupu konala velká oslava nového dogmatu o „Neposkvrněném početí Panny Marie“. Tenkrát byla použita i velkolepá iluminace plynovými lampami.

Poslední velká oprava sloupu se uskutečnila v roce 1904. Protože hlavice sloupu byla již silně zvětralá, byla nahrazena kopií. Původní korintskou hlavici můžeme dodnes vidět mezi exponáty pražského Lapidária. Socha Panny Marie byla při této opravě znovu pozlacená.

Další oprava sloupu byla naplánována na rok 1919. Byly na ni již shromažďovány finanční prostředky a byl proveden soupis potřebného materiálu. Této opravy se sloup však nedočkal.

NAD 60. VÝROČÍM ÚNORA 1948 (4)

Žurnalistika

Reflektování komunistické minulosti v českých novinách a časopisech bylo od počátku devadesátých let minulého století přirozeně rozmanité a prošlo svébytnou „evolucí“, o níž lze konstatovat, že není ani uspokojivá ani znepokojující. Velkým přínosem pro zachování historické paměti bylo a je vysílání dokumentárních filmů a pořadů české i zahraniční výroby. O neudržitelnost tabuizování jakéhokoliv tématu a o definitivní konec zdrženlivé mediální konvence v ohlížení se za minulostí, patrně v první polovině devadesátých let, se spolehlivě postaral internet.

Jak praví známé žurnalistické úsloví „není nic staršího než včerejší noviny“. Přesto za-

čneme následující výčet vzpomínkou na „staré“ noviny, z nichž první jsou Studentské listy, vycházející v letech 1990 – 1992, zrozené z nově nabyté svobody a entusiasmu mladých novinářů. Vydávání Studentských listů bylo neformálním symbolem vzniku nového svobodného tisku. Radikální snahu o účtování s komunistickými zločiny, zajímavé informace, ale také diskutabilní názory přinášel od roku 1991 list bývalého politického vězně Petra Cibulky Necenzurované noviny. Zarpulitý vydavatel se však ve snaze suplovat práci nekonajících státních institucí postupně dostal až za hranice seriosní publicistiky. Nejznámějším počinem Cibulkových novin přechodně vydávaných také pod názvem Ty rudá krávo, jejichž obsah je dostupný na internetu až do čísla z roku 2001, tak zůstalo publikování seznamu spolupracovníků komunistické policie StB.

Zvláštní zmínku je zde nutno věnovat počínu vydavatele Josefa Kudláčka, který v roce 1991 zakoupil list Český deník a po třech letech ho přeměnil na Český týdeník (1995 – 1996). Tyto noviny rozčeřily kalné vody české žurnalistiky, která po krátkém euforickém kontrarevolučním období upadla do strnule hypnotického stavu vyvolaného novými mocensko-politickými zájmy, a pootevřely dveře, které dokořán rozrazil až nezadržitelně se šířící internet. Český týdeník poskytl prostor novinářům, kteří odmítli přijmout rezervovaný vztah nejen k zprivatizovanému kreditu „sametové revoluce“¹, ale také ke zločinům komunismu a jejich pachatelům, navzdory nepříznivému mediálnímu klimatu, který byl ovlivněn postoji Václava Havla („všichni jsme byli viníci“) a Václava Klause („tlustou čáru za minulostí“²). Nejvýraznějšími z nich byli Josef Forbelský, Milan Churaň, Michal Janata, Vladimír Just, Jiří Loewy, Emanuel Mandler, Petr Placák, Jan Rejžek a Jan Zdražil. Idealistický vydavatel Josef Kudláček však spojil existenci těchto nekonformních novin s ambicí zvrátit vývoj na české politické scéně, která se ukázala jako nereálná, a v roce 1996 vydávání ukončil.

Systematickým reflektováním komunistického období se od počátku devadesátých let minulého století zabývalo a dodnes zabývá několik odborných časopisů, zaměřených

navždy zničeno až 95 % všech kulturních památek. Uvědomil jsem si, že naše kouzelná krajina se svými barokními stavbami, kostelíčky, kaplemi, kříži, sochami a Božími mukami, které jí dávají nesmazatelné kouzlo a ryze český ráz, pochází až z doby „temna“, která započala obnovou země po hrůzách třicetileté války.

Postavením sloupu se pražské popravěště proměnilo v místo kultu, úcty a modlitby. (Poblíž místa, kde byl postaven sloup stávala šibenice, která byla po postavení sloupu přemístěna za město.) V blízkosti také byla renesanční Krocínova kašna. Sloup tvořil dominantu celého náměstí a byl jeho kompozičním středem. Stal se a byl považován také za duchovní střed celé válkou zničené Evropy, vyjadřoval naději do budoucnosti.

Základní kámen byl položen dne 26. dubna 1650 nejvyšším hofmistrem království českého Bernardem Ignácem z Martinic za účasti a spolupráce Staroměstské radnice.

Práce byly zahájeny 23. května výkopem základu uprostřed rynku. Starobylé náměstí se proměnilo v kamenosochařskou dílnu. V srpnu byly dovezeny na náměstí bloky pískovce z lomů u Žehrovic. Už 20. září 1650 začali kameníci s opracováním bloků a postupně je měnili v jednotlivé díly architektury sloupu. Jméno architekta nám není známo. Předpokládáme, že to byl některý z dvorních architektů císaře. Pražský sloup má totiž podobnou architekturu jako dřívější mariánský sloup mnichovský, který architekt zřejmě velmi dobře znal. Vedle pracoval sochař Jan Jiří Bendl († 1680) se svými třemi pomocníky. Ti zhotovovali sochařskou výzdobu sloupu. Již 26. září byl vztyčen největší díl sloupu – šestimetrový dřív. Byl zakotven na připravený podstavec, stojící na schodišti a tvořený pěti mohutnými bloky pískovce, přisekanými do tvaru kvádrů. A 30. září byla na vrchol sloupu vyzdvížena socha Panny Marie. Během pěti měsíců bylo celé dílo dokončeno. Mnohé díly jistě byly na stavbu dovezeny již hotové a na místě byly provedeny jen dokončovací práce.

Na posvěcení sloupu čekali Pražané ještě dva roky. V roce 1652 přijel do Prahy císař Ferdinand III. a zúčastnil se osobně dne 13. července, v přítomnosti svého syna Ferdinanda IV., tohoto slavnostního aktu – po-

svěcení sloupu. Světitelem byl tehdejší pražský arcibiskup, kardinál Arnošt hrabě Harrach († 1667).

Sloup byl postaven na třech stupních se schodištěm, obíhajícím sloup ze všech stran. Na horním stupni bylo kamenné zábradlí, tvořené balustrádou s kuželkami a sloupky. Na nich byla položena madla s kamennými koulemi uprostřed a na okrajích. V takto ohraničeném centru byl vlastní mohutný kamenný podstavec a čtyři pilíře po stranách pro sousoší andělů. Jejich uskupení vytvářelo uvnitř prostor, jakousi malou kapličku, kde byl umístěn vzácný deskový obraz Panny Marie Rynecké od neznámého malíře ze 14. století, nazývaného také druhým Paládem země České. Na horním dílu tohoto podstavce byl postaven dřív sloupu s korintskou hlavicí a sochou Immaculaty. Její krásná postava v nadživotní velikosti, se sepjatýma rukama, vzhlížející k nebi a s bohatými, rozpuštěnými vlasy, sahajícími až do pasu postavy ... Tělo měla mírně prohnuté, pravá noha spočívala na hlavě ďábla v podobě draka s křídly. Kolem hlavy měla gloriolu z dvanácti hvězd. Celková výška sloupu byla 15,83 m. Panna Maria stála na sloupu zády k Týnskému chrámu, čelem ke Staroměstské radnici.

Na bočních pilířích byla sousoší andělů, bojujících s ďáblý. Nejvyšší sousoší bylo vysoké 1,80 m, nejnižší 1,30 m.

Je doloženo, že socha Panny Marie byla pozlacená. Dřív sloupu byl opatřen načervenalým olejovým nátěrem s žilkami, imitujícím mramor a spodní části sloupu včetně schodiště měly nátěr v šedém odstínu.

Další zajímavostí bylo, že sloup sloužil také jako gnómon, tj. ukazatel pražského času. Na severní straně sloupu byl v ploše náměstí vydlážděn stezník. Když se stín sloupu, dopadající v poledne na dlažbu náměstí, kryl se stezníkem, bylo v Praze právě poledne. Oznámeno bylo pravidelně výstřelem z hmoždíře. Tento stezník, označen jako pražský poledník, je v nové podobě vyznačen v dlažbě náměstí dodnes.

Sloup Panny Marie žil také svým pravidelným duchovním, ale i společenským životem. Konaly se k němu pravidelné průvody a duchovní slavnosti. Stal se místem modlitby. Lidé zde zapalovali svíce a kladli k němu

radoxne stále pyšnejší. Európska Únia má asi 500 miliónov obyvateľov. Duchovne sa však tak vyprázdňuje, ako keby nad ich právom na nezodpovednosť nebolo inej hodnoty. 500 miliónov bohov ...

2. Aké riešenie navrhujem?

Nestrácať humor. Držať sa Boha. Ak ako hriešnici padneme, treba vstať a ísť ďalej. Snažiť sa rozpoznať svoju povinnosť a plniť si ju. Veriť, že Boh nikoho neskúša nad jeho sily. A nezabúdať, že Božie milosrdenstvo je s nami.

Kresťanským politikom odporúčam neprepadnúť cynizmu. Nevieť, koľko ešte budem v politike, ale boli chvíle v minulosti, keď som si myslel, že už politicky padnem, ale Pán Boh mi prekvapujúco pomohol.

Vladimír Palko

Doc. RNDr. Vladimír Palko, CSc. (* 20. 5. 1957 Bratislava) – poslanec Národnej rady Slovenskej republiky, člen Výboru NR SR pro obranu a bezpečnosť. V letech 1996 – 1998 byl místopředsedou KDĽ, 21. 1. 2008 vystoupil a založil novou politickou stranu Konzervatívni demokraté Slovenska. V období let 2002 – 2006 působil jako ministr vnitra, byl předsedou Branně-bezpečnostního výboru a náměstek ředitele Federální informační služby, později Federální bezpečnostní informační služby. Habilitoval se roku 1996 jako docent matematiky a působil jako vysokoškolský pedagog. Působil v Ústavu technické kybernetiky Slovenské akademie věd a na Elektrotechnické fakultě Slovenské vysoké školy technické. Je autorem knihy *Boj o moc a tajná služba* (Prešov 2004), zakladatelem a předsedou redakční rady revue *Impulz*. Ženatý, otec tří dětí.

wikipedia

POHLED Z IRSKA

13. června, v den 91. výročí druhého zjevení Panny Marie ve Fatimě, na svátek sv. Antonína, irský národ řekl evropským elitářům v Bruselu celým svým katolickým srdcem „NE“.

Irové dostali příležitost rozhodnout se, zda přijmou, či odmítnou dokument Evropské unie známý jako Lisabonská smlouva. Není žádným tajemstvím, že se, až na pár kosmetických úprav, jedná o stejný doku-

ment, který Francouzi a Holanďané odmítli již v roce 2005, tedy tzv. Euroústavu. Lisabonská smlouva je vlastně také ústavou, jen se jí tak neříká. Smlouva de facto podřizuje všechny evropské členy nové nadnárodní federaci s jí vlastními atributy státu.

Politici, zejména předseda vlády Brian Cowen a jeho strana Fianna Fáil (dříve radikální nacionalistická strana, dnes něco na způsob ČSSD v ČR), dostali za domácí úkol smlouvu stůj co stůj prosadit, jinak se v Bruselu se zlou potáží. Strategie tábora pro „ANO“ brzy ukázala svou pravou tvář: říci lidem o smlouvě co nejméně. (Mimořádně, pan Cowen se při jedné příležitosti podřekl, že ji vlastně ani nečetl!) Vzduchem svištěly fráze jako „Evropa je dobrá pro Irsko“, které opakovaly všechny hlavní politické strany, a to bez jakékoliv případné diskuse nebo bližšího vysvětlení. Irský tisk a další média, s čestnou výjimkou několika menších tiskovin, zapoměly na svou předstíranou nezávislost a zcela nepokrytě dokazovaly, že jsou jen nástrojem propagandy. Ti, kteří zastávali stanovisko „NE“, byli nevybíravě uráženi a napadáni.

Stoupence „NE“ tvořila velmi různorodá společnost. Politickou sféru zastupovali podivní marxisté a socialisté všeho druhu, včetně levicové nacionalistické strany Sinn Féin, a řada nezávislých politiků. Lidové hnutí reprezentovaly zejména dvě hlavní organizace, katolická nacionalistická Coir (což v irštině znamená „Spravedlnost“) a neokonzervativní Libertas. Obě skupiny měly velkou podporu lidí z ulice, ovšem média a politici na ně vyrukovali s pomlouvácnou kampaní.

Nejvíce diskutovanými otázkami byly potraty, irská neutralita, zdanění právnických osob a mzdy zaměstnanců. EU by na základě smlouvy mohla v daných věcech tlačit Irsko k přijetí postojů a norem, které dosud tradičně odmítalo. Velké vášně rovněž vzbuzovala případná ztráta tak těžce nabyté irské svrchovanosti.

Týden před referendem byl můj rodný Donegal zaplaven plakáty proti přijetí Lisabonské smlouvy, které většinou vylepovali stoupenci Coir. Trefily se přesně do nálady obyvatelstva. Coir a dalším aktivistům pro život pomáhalo mnoho mladých nadšených lidí, jejichž řady se každým dnem rozrůstaly. Chodili od domu k domu a vysvětlovali lidem problematiku smlouvy. Obavu z toho,

že EU bude nutit Irsko povolit potraty, k čemuž by samozřejmě došlo, sdílelo oprávněně mnoho lidí.

Z právního hlediska je jasné, že případné prohlášení o ochraně práv nenarozených dětí v Irsku by nemělo dostatečnou legislativní váhu. Lisabonská smlouva navíc od všech států požaduje „sladění“ trestního práva. Jelikož zákon o potratech spadá pod trestní právo, jistě by netrvalo dlouho a v dané věci by došlo k požadovanému „sladění“ se zákonodárstvím ostatních států EU.

Irští biskupové kupodivu vydali prohlášení, že podle nich nebude mít smlouva na zákon o potratech žádný vliv. Neřekli přímo, aby lidé volili „ANO“, ale i tak vzniklo zdání, že ji podporují. Týden po zmíněném prohlášení rozeslal jeden odvážný donegalský kněz dopis všem svým farníkům, v němž odsoudil, jak to nazval, „Bezbožeckou smlouvu“. Otec Des Sweeney v dopise uvedl, že se nemají bát hlasovat „NE“, neboť Bůh je na jejich straně. Dále napsal: „Nenávidí (Evropská unie) jakoukoliv představu Boha ... To je ta Evropa, kterou máme přijmout za svou? ... Je správné prodat svou duši jako Jidáš za třicet stříbrných?“ Případu otce Sweeneyho se hned chytila přední média, snad s účelem ho zesměšnit. Podá-

řil se jim však pravý opak, a tak slova dobrého kněze dodala mnoha vlasteneckým duším odvahy říci v referendu jasné „NE“ Lisabonské smlouvě.

Dramatické události posledních dnů nicméně zastínily jistý podstatný prvek celé věci, a tím je samotná irská ústava. Současná irská ústava byla zavedena v roce 1937 předsedou vlády Eamonem de Valerou, předsedou staré Fianna Fáil. Význam tohoto data jistě není nutné katolíkům vysvětlovat. V té době ve Španělsku probíhala občanská válka a celý svět mohl spatřit plnou sílu bolševické nenávisti vůči katolické církvi. Ústava, irsky zvaná Bunreacht na hÉireann, vstoupila v platnost dnem 29. prosince 1937 a v jejím úvodu stojí:

„Ve jménu Nejsvětější Trojice, od níž pochází veškerá autorita a k níž, jakožto našemu poslednímu konci, se musí veškeré konání lidí i států vztahovat,

my, národ Éire (Irsko),

pokorně uznáváme veškeré naše povinnosti vůči našemu božskému Pánu, Ježíši Kristu, který posiloval naše otce v průběhu staletí zkoušek,

s vděčností vzpomínáme jejich hrdinský a vytrvalý boj za znovunabytí oprávněné nezávislosti našeho národa,

slibujeme usilovat o společné dobro, a to s veškerou moudrostí, spravedlností a láskou, aby byla zajištěna důstojnost a svoboda každého jedince, dosažen pravý řád ve společnosti, obnovena jednota naší vlasti a zavládla svornost s ostatními národy,

s tímto přijímáme, ustanovujeme a sami sobě dáváme tuto ústavu.“

(srovnejme s ústavou České republiky nebo s Lisabonskou smlouvou, kde nesmí být ani zmínka o Bohu, natož o trojjediném Bohu – pozn. red.)

Zdá se mi, že výše uvedený úmysl ústavy byl naplněn právě 13. června 2008. Irsku se na rozdíl od ostatních evropských sousedů dostalo jedinečné milosti hlasovat o svém osudu, přičemž další milosti osvitily srdce lidí, aby volili moudře.

Johanna Higginsová (spoluzakladatelka Sdružení katolických právníků Irsko)

Foto

- Jeden z plakátů katolické nacionalistické organizace Cóir

HISTORIE

MARIÁNSKÝ SLOUP (1)

HISTORIE SLOUPU

Rok 1918 se svou revolučností (úměrnou době) v mnohém podobá jiným revolučním rokům v české historii. Jednou z tehdejších událostí je stržení Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze. Revoluční masy sloup strhly právě před 90 lety, 3. listopadu navečer. Na podnět našeho dopisovatele P. Josefa Dobiáše se této události chceme věnovat pečlivěji, než tomu bylo v příležitostných zmínkách (roč. 4, č. 7, 15. 6. 2006, s. 14 – David Jech – a roč. 5, č. 4, 4. 3. 2007, s. 21 – Karel Korous) v Obrázku dosud.

Dnes si přečteme o vybudování sloupu a o tehdejší době. Použijeme k tomu 2. kapitulu publikace Mariánský sloup na Staroměstském náměstí, která vyšla letos na Velehradě jako sv. 42 edice Církevní památky. předložený text zpracoval PhDr. Mgr. Karel Kavička (1940), bývalý kancléř Arcibiskupství olomouckého, nyní archivář Arcibiskupského archivu. Je zakládajícím členem Společnosti pro obnovu mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze, členem grémia, prvním místopředsedou a tiskovým mluvčím Společnosti.*

Těsně před koncem třicetileté války, na podzim roku 1648, kdy švédská vojska obsadila zradou Malou Stranu a vydrancovala Pražský hrad, pokusila se ještě naposled dobýt Staré a Nové město pražské. Čekala je hojná kořist. Město chránily hradby a nejsnadnější cestou k cíli byl Karlův most. Tehdy se zorganizovala skupina obránců, složená z nevyzbrojených měšťanů, řemeslníků a studentů University Karlovy, kteří vytvořili mariánskou legii. Postavili se odhodlaně dobře vycvičené a vyzbrojené profesionální armádě švédského království. Obránce vedl jesuita P. Jiří Plachý. Jeho vysoká téměř dvou metrová postava vyčnívala nad hlavy bojovníků. Obránci města se rozhodli za každou cenu uhájit vstup do města přes Karlův most. Zde se tehdejší hrdinové postavili mnohonásobné přesile. Když jim docházely síly, obraceli oči k nebi a prosili o pomoc Boží a o

přímluvu Panny Marie. Byl vysloven slib, že odvrátí-li s její pomocí nepřátelská vojska a zachrání tak Prahu před zničením, postaví té, na kterou se v nejtěžších chvílích obraceli o pomoc, jako výraz vděku a poděkování za ubránění města sloup s její sochou na vrcholu v centru města na Staroměstském rynku. Ne jako symbol vítězství, ale poděkování a vděčnosti za pomoc a ochranu v nejvyšší nouzi. Proto ji zobrazili ne jako Pannu Marii Vítězskou, ale Immaculatu, Neposkvrněnou. Doufali v nemožné, doufali v zázrak. A skutečně se tenkrát v Praze zázrak stal. Pražané své město před mnohem silnějším nepřítelem uhájili.

Pražané svůj slavný slib, daný v největší tísní dodrželi. Po skončení války podali žádost císaři Ferdinandu III., který jejich návrh podpořil a jako mariánský ctitel se v této iniciativě osobně angažoval. Tak mohl být mariánský sloup, po skončení jedné na tu dobu z nejhroznějších válek postaven. Stal se jedním z prvních mariánských sloupů v Evropě, v samotném jejím srdci. Nebyl z mramoru a socha z bronzy, ale z českého, hrubozrnného pískovce. Podobné sloupy byly později stavěny, někdy i jako poděkování za ochranu před morovou nákazou a dalšími pohromami. Začala doba českého baroka, vytvoření nového vzhladu české krajiny, která ztratila během husitských válek i pozdější války třicetileté své památky z dob minulých, tak jak je nacházíme dodnes v jiných evropských zemích. V roce 2007 jsem absolvoval pěší pouť po francouzské královské cestě za Sv. Jakubem do Santiaga de Compostella ve Španělsku. Případal jsem si místy jako mladý Američan, kterého jsem před několika lety provázel a který žije mezi mrakodrapy navštívil Prahu a její historické centrum. Podobně jako on žasl nad středověkými, několik set let starými domy, i já jsem žasl nad zachovanými románskými kostelíky z 8. až 12. století, které dodnes slouží svému účelu a dávají krajině svůj neopakovatelný ráz. Toto všechno jsme my, válečnými událostmi doby husitské na počátku 14. století a později za války třicetileté, v první polovině 17. století nenávratně ztratili. Odhaduje se, že v těchto časech bylo

Vláda opět zvedla věk pro odchod do důchodu

Referent se svěřuje kolegovi na krajském úřadě:

„Něco ti řeknu:
Paměť už mi neslouží jako dřív.
Jo, a taky paměť mi už neslouží jako dřív.“

Sportovní universita třetího věku

Cítil jsem, že mám tělo absolutně z formy a tak jsem se přihlásil do fitnessklubu. Rozhodl jsem se, že budu chodit na cvičení pro seniory. Ohýbal jsem se, kroutil, svíjel, skákal a potil se skoro hodinu, ale než jsem se konečně navlík do cvičebního úboru, tak cvičení skončilo.

DOKUMENT

HARVARDSKÁ PŘEDNÁŠKA

V tomto roce se u příležitosti završení jeho života vyrojilo mnoho článků, bilančujících život a dílo **velkého ruského spisovatele Alexandra Solženicyna (* 11. 12. 1918 Kislovodsk – † 3. 8. 2008 Moskva)**. Je právem připomínán jeho zápas s komunismem, Solženicyn však nebyl jen odpůrcem komunistického režimu, ale kritickými slovy nešetřil ani na adresu dekadentních vlastností Západu. Nejznámějším příkladem této jeho kritiky je proslov z Harvardské university v USA ze čtvrtka 8. června 1978. Možná si starší čtenáři a posluchači Hlasu Ameriky a Rádía Svobodná Evropa vzpomenou, že od té chvíle přestal být v těchto rozhlasových stanicích presentován v pozitivním světle. Snad i proto si na nejvýznamnějšího ruského exulanta v USA žádný z amerických prezidentů nenašel čas ...

Roku 1970 mu byla udělena Nobelova cena za literaturu, kterou si však nevyzvedl z obavy, že by ho ruské úřady nepustily zpět do země. Poté, co na Západě vyšlo jeho nejslavnější dílo Souostroví gulag, byl však v r. 1974 stejně zbaven občanství a násilně vypovězen ze země. Potom tři roky mlčel. Někdejší Stalinův vězeň po tři roky pozoroval západní svět jako člověk z jiné planety. Náhle v červnu 1978 přichází na Harvard a podává své úvahy o „rozbitém světě“. Jeho velmi tvrdá slova už zahajují při. Spisovatel pranýřuje ochablost a marnivost západních vládců a intelektuálů. Kritizuje poplatnost módě „obnažené svobody“. Útočí na tisk a dovolává se práva „nevědět“. Bezuzdná honba za štěstím, materialistické dědictví renesance a osvícenství, zničila podle jeho názoru duchovní hodnoty. Solženicyn tak otvírá jeden ze základních sporů naší doby. Do Ruska se pak vrátil v roce 1994. Roku 1997 byl zvolen řádným členem Ruské akademie věd.

Ale v nemilosti nebyl jen u amerických presidentů. Aby bylo jasné, v jaké společnosti to žijeme, uveďme, že Harvardská přednáška vyšla u nás jen jedenkrát – a držte se. Bylo to samizdatové vydání ještě za komunismu! Pak až dodneška nic. Redakce Obrázku libereckých farností děkuje knihovně zakázané literatury (Libri prohibity) a jejímu tvůrci panu Jiřímu Gruntorádovi, který nám napsal: „Překlad pořídil Gabriel Gössel, který překládal i Hold Katalánsku George Orwella. Text koloval v samizdatu v mnoha opisech, tento byl dokonce cyklostylovaný. Jsem rád, že Vám poslouží, platit nemusíte nic, myslete na nás v modlitbě.“

Harvard Class Day – Afternoon Exercises

Seminární den na Harvardu – Odpolední cvičení

Jsem opravdu rád, že tu mohu být s vámi a být osobně přijat touto slavnou a nejprestižnější universitou. Blahopřeji vám a přeji všechno nejlepší všem dnešním posluchačům.

Motto Harvardu je „Veritas“. Mnoho z vás již zjistilo a další zjistí v průběhu života, že pravda nám unikne, pokud se s totální pozorností nezaměříme na její získání. A i když nám unikne, stále máme ilusi, že ji známe, a to nás vede k mnoha nepochopením. Navíc pravda je zřídka příjemná; je skoro vždy hořká. Také v mé dnešní přednášce je jakási hořkost. Ale zdůrazňuji, že ta nepochází z odporu k příteli.

Před třemi roky jsem ve Spojených státech řekl určité věci, které se tehdy zdály nepříjemné. Dnes však mnoho lidí souhlasí s tím, co jsem tehdy řekl ...

ROZBITÝ SVĚT

ALEXANDR SOLŽENICYN

Rozbití našeho světa je zřejmé i pro docela letmý pohled. Každý z našich současníků snadno ve světě rozlišuje dvě síly, schopné se navzájem zničit. Mnozí však zůstávají u toho politického vyjádření a kojí se ilusemi, že toto nebezpečí se možná podaří zažehnat diplomatickými kontakty nebo rovnováhou sil. Ve skutečnosti v našem světě zející trhliny daleko hlubší, širší a početnější, než by se na první pohled zdálo, a toto hluboké a mnohostranné rozbití znamená pro nás v mnoha ohledech smrtelná nebezpečí. Jak říká stará pravda, že každé království proti sobě rozdělené – a to je dnes naše země – zahyne.

Současný svět

Protože existuje „třetí svět“, máme světy nejméně tři. Ale určitě je jich ještě víc, špatně je rozeznáváme, protože jsou příliš vzdáleny. Každá původní kultura, dávno zavedená a rozšířená po zemském povrchu, už tvoří svůj svět, plný tajemství a překvapení pro evropské myšlení. To je případ Číny, Indie a celku muslimsko-afrického, můžeme-li tento svět vůbec aspoň zhruba shrnout do jednoho. To byl po tisíciletí i případ Ruska, i když evropské myšlení vytrvale popíralo jeho originalitu a proto mu nikdy neporozumělo a nerozumí mu ani nes, v době komunistické vlády. A platí-li dnes, že se Japonsko za poslední desetiletí stalo „dálným Západem“, protože se stále těsněji přimyká k Západu (sám to těžko mohu posoudit) a myslím, že naopak Israel vykazuje aspoň jeden rozhodující rys, který jej od Západu rozhodně odděluje – totiž politický režim hluboce svázaný s náboženstvím.

Ještě v poměrně nedávné době se malý svět Evropy snadno dělil o kolonie po celém světě, nejen bez obav, že by mohl narazit na vážnější odpor, ale v celku s hlubokým pohrdáním všemi hodnotami, které pohled porobených národů na svět možná obsahoval. Úspěch se zdál být závrtný, zeměpisné hranice přestaly existovat. Rozvoj západní společnosti byl triumfem nezávislosti člověka a jeho moci. A tu jsme náhle ve 20. století uviděli – a jak zřetelně – že tato společnost je křehká a zbudována nad propastí. Dnes zjišťujeme, jak krátký a nestálý to byl vývoj, což patrně ukazuje, že i pojetí světa, z něhož vyrostl, bylo vadné. V současné době se vztahy mateřských zemí a jejich kolonií obrátily a západní svět často upadá do opačného extrému servilní úslužnosti. Stejně je však těžko odhadovat, na jakou částku bude znít účet, který bývalé kolonie předloží a zda jej Západ někdy splatí, i když se vzdá posledního koloniálního území a ještě přidá poslední svůj majetek.

Konvergence

Hluboko zakořeněná zaslepenost – pocit pomyslné nadřazenosti – udržuje myšlenku, že všechny velké státy naší planety musejí procházet vývojem, který je přivede do stavu současných západních systémů, teoreticky těch nejlepších, prakticky nejvíc přitažlivých. Že všem ostatním světům jen dočasně něco brání – zlá vláda, těžké vnitřní zmatky, barbarství a nechápavost – v tom, aby se vyšvihly na cestu západní demokracie mnoha stran a přijaly západní způsob života. A každý stát je posuzován podle toho, jak daleko dospěl na této cestě. Ve skutečnosti však toto pojetí vzniklo ze západního nepochopení ostatních světů, které jsou neprávem poměřovány západním loktem. Skutečný obraz vývoje naší planety se mu málo podobá.

Jako majitel obrovského podniku už sám vůbec nevěděl, co je kryté a co ne. Tu ho napadla geniální myšlenka ...

Z ničeho nic se najednou začala šířit obava, že hrozí děsivý bankrot bankovních ústavů, který ohrozí stamilióny lidí. Bylo to jako lavina. Vystrašený president si zavolal ministra financí:

„To nemůžeme připustit.“

A tak i Moše dostal několik desítek miliard dolarů státní podpory.

Zde však nastala potíž. Požádali ho, aby převzetí „dárkového balíčku“ osobně podepsal. Moše:

„Na to mám tajemníka.“

„To nejde, to musíte podle slavných zákonů Americké unie podepsat osobně.“

A tak vyšlo najevo, že neumí číst a psát. Všichni se divili, že sáhl k elektronickému podpisu a obdivně mu řekli:

„Dotáhl jste to na jednoho z první desítky bankéřů Spojených států – čím byste musel být, kdybyste uměl číst a psát!“

Moše se zasníl:

„Ano, to bych byl šámesem v Mukačevu ...“

Karel Korous
Ilustrace
Oldřich Krupička

LIBERECKÝ ÚSMĚV

Islámská idylka

Aamina, nejmladší z Hakimových žen, povídá v Kulunii (dřívější Kolín nad Rýnem) svému muži:

„Jestli mi nekoupíš ten krásný náhrdelník, co má za výlohou klenotník Farid, tak všem tvým ostatním ženám řeknu, žes mi ho dal.“

Finanční krize zachvacuje celý svět

Šámes v synagoze je něco jako kostelník v kostele.

A tak pan Kohn jde kdysi po Mukačevu a na synagoze vidí nápis:

„Přijme se šámes.“

„To by mohlo být něco pro našeho Mošeho,“

myslí si pan Khon a jak přišel domů, hned tam synka poslal.

Rabín se ptá:

„Moše, umíš počítat?“

„Trochu ano.“

„Umíš číst a psát?“

„Neumím.“

„To nepůjde, nemůžu tě přijmout. Ale abys neřekl – tady máš dvacet korun a zkus štěstí jinde.“

Moše nakoupil za dvacet korun u Roubíčka „pro tatiho“ cigarety a prodal je. Stržené peníze investoval do malého nákupu zboží, o něž byl zájem a opět vydělal. To opakoval, až měl na cestu do Ameriky.

Tam pokračoval v nákupu a prodeji zboží. Pak přešel na cenné papíry a na hypotéky.

Z tísnivého pocitu nad rozbitým světem vznikla i teorie konvergence (sbíhání) pokročilejšího Západu a Sovětského svazu, lichotivá konstrukce, která přehlíží jen to, že vývoj těchto dvou světů rozhodně nemíří ke spojení a že proměna jednoho po vzoru druhého bez použití násilí není možná. Navíc konvergence nutně znamená, že každá strana přejímá i vady té druhé, což by nikomu neprospělo.

Kdybych dnes mluvil o své zemi, soustředil bych svou pozornost v celkovém rámci rozbitého světa na neštěstí Východu, protože však už čtyři roky musím žít zde a protože mám před sebou západní posluchačstvo, bude užitečnější, když tu představím některé rysy současného Západu tak, jak je vidím.

Úpadek odvahy

Co snad nejvíce cizince na dnešním Západě bije do očí: Občanská statečnost vymizela nejen ze západního světa jako celku, ale neprojevuje ji ani žádný z jeho států, žádá vláda, žádná strana a ovšem ani OSN. Tento úpadek odvahy je zvlášť patrný na jeho řídicí vrstvě a na vrstvě inteligence, takže vzniká dojem, jako by odvaha zmizela ze společnosti vůbec. Jistě, je tu ještě mnoho individuální odvahy, ale to nejsou lidé, kteří by udávali směr života společnosti. Političtí i intelektuální činitelé vykazují známky úpadku, slabost, nerozhodnost činů, slov a ještě více teoretických úvah, v nichž ochotně nabízejí důkazy, že tento způsob jednání, zakládající politiku určitého státu na zbabělosti a servilnosti, je pragmatický, racionální a oprávněný, a to na kterékoliv intelektuální a mravní úrovni. Tento úpadek odvahy, který tu a tam vede k naprosté ztrátě jakékoliv mužnosti, je ještě se zvláštní ironií podtrhován tam, kde titíž činitelé projevili nečekané návaly statečnosti, mužnosti a neústupnosti – vůči vládám bez moci, vůči slabým státům, které nikdo nepodporuje, a vůči proudům, které všichni odsuzují a které zjevně nikomu nemohou ublížit. Zato jim slova zmrzají v ústech a ruce klesají před každou mocnou vládou či hrozivou silou, před agresorem a před internacionálním terorismem.

Je třeba připomínat, že úpadek odvahy se vždy považoval za předzvěst konce?

Pohodlí

Západní státy při svém ustavení vyhlásily následující princip: Vláda má sloužit člověku a člověk žije na této zemi, aby užíval svobody a hledal štěstí (viz např. Deklarace nezávislosti Spojených států). Během posledních desetiletí technický s společenský pokrok konečně umožnil uskutečnění tohoto snu: stát, který zajišťuje obecný blahobyt. Každý občan dostal vytouženou svobodu a s ní takové množství a takový výběr hmotných statků, jaké mu měly zajistit štěstí – přinejmenším podle té laciné koncepce, která se v té době vytvořila. Zanedbal se jen malý psychologický detail – neměnná touha mít stále víc a stále lepší, a tvrdý zápas, který je jejich důsledkem, vtiskuje do mnohých západních tváří známky starostí a dokonce ustaranosti, přestože koncepce velí podobné věci co nejpečlivěji skrývat.

Tato aktivní a tvrdá konkurence mobilizuje všechny myšlenky člověka a rozhodně neprospívá jeho svobodnému duchovnímu rozvoji. Každému je zajištěna nezávislost vůči různým formám státního nátlaku, většina žije v pohodlí, o kterém se našim otčům a dědům ani nesnilo, teď lze vychovávat mládež v duchu nových myšlenek, vést ji k tělesnému rozvoji a ke štěstí, připravovat ji na to, že bude mít věci, peníze, volno, navykat ji téměř na neomezenou svobodu užívání. Řekněte sami, ve jménu čeho?! Sudťe sami, proč by si měl tohle všechno někdo odpírat a dávat v sázku svůj drahocenný život na obranu obecného dobra, zvláště v takových mlhavých přípa-

dech, kdy by měl jít bojovat za bezpečnost svého národa nebo dokonce nějaké vzdálené země?

Už obyčejná biologie ví, že pro živočicha není dobré, aby si zvykl na přílišný blahobyt. V životě západní společnosti začíná dnes blahobyt odkrývat svou zhoubnou masku.

Život vytvářený zákony

V souladu se svými cíli si západní společnost vyvolila formu existence, která pro ni byla nejpohodlnější a kterou bych označil jako právní. Široké hranice práv a právo každého člověka jsou vymezeny soustavou zákonů. Západní člověk se jich stále drží, pohybuje se a kličkuje mezi nimi, takže zachovává značnou právní zručnost a vytrvalost. Zákony jsou ovšem tak složité, že se v nich prostý občan nemůže vyznat bez pomoci odborníka. Každý spor se řeší cestou práva a toto řešení je konečné. Je-li člověk z právního hlediska v právu, nikdo od něho nemůže chtít víc. Říkejte mu potom, že nemá úplně pravdu, kdyby měl omezovat své požadavky a zříkat se toho, co mu po právu patří, chtějte po něm, aby dobrovolně něco obětoval, aby podstoupil nějaké riziko – budete vypadat jako naprostý pitomec. Dobrovolné omezování sebe se skoro nevykytuje, všichni se věnují seberozpínání, až z právních rámců začíná vycházet tichý praskot. Petrolejářské společnosti se nedá právně nic vytknout, když koupí patent na novou formu energie, aby mohla vynález stopit. Nic se nedá vytknout těm, kdo otravují potraviny, aby déle vydržely: občané je musí kupovat.

Celý život jsem prožil v komunismu a tvrdím, že společnost, kde neexistuje neustranná právní instance, je hrozná věc. Ale ani společnost, která má na všechno jen a jen právní instanci, není opravdu důstojná člověka. Společnost, která se zabydlila v oblasti zákonů a výše jít nechce, málo využívá vyšších schopností člověka. Právo je příliš chladné a formální, než aby mohlo mít na společnost blahodárný vliv. Když je celý život proniknut právními vztahy, vytváří se ovzduší mravní prostřednosti, které otravuje ty nejlepší podněty v člověku.

Právní berly nemohou stačit, aby ve zkouškách, které ohrožují toto století, lidé obstáli zpříma.

Směry svobody

V dnešní západní společnosti lze konstatovat nerovnováhu mezi svobodou dělat dobré a dělat zlé. Politik, který chce v zájmu své země udělat významný tvůrčí čin, musí postupovat opatrnými až bázlivými krůčky pod přívalem tisíců ukvapených a neodpovědných kritik, stále obviňován v tisku i v parlamentě. Musí zdůvodňovat každý krok a prokazovat jeho absolutní správnost. Je prakticky vyloučeno, aby člověk, který vyniká nad průměr, velký člověk který chce udělat něco velikého a nečekaného, mohl někdy ukázat, co dokáže. Jen začne, desetkrát mu podrazí nohy. Tak se pod záminkou demokratické kontroly zajišťuje vítězství prostřednosti.

Na všech stranách lze svobodně a snadno podkopávat autoritu odpovědného vedení a ve všech západních státech je státní moc značně oslabena. Obrana práv jedince je dovedena do takové krajnosti, že společnost sama je bezradná vůči některým ze svých členů. Pro Západ je už na čase, aby začal zdůrazňovat víc lidské povinnosti než lidská práva.

Ve srovnání se svobodou dělat dobré – má svoboda destruktivní a nezodpovědná daleko širší pole působnosti. Ukazuje se, jak málo je společnost chráněna před pro-

Dnešní úkol: Kdo jsou v dnešní době ti, o kterých hovoří tajenka (34. neděle v mezidobí, slavnost Ježíše Krista Krále)?

VODOROVNĚ: A. Pohyblivý orgán psů; Solid-state drive (zkr., pevné počítačové disky bez mechanických částí); kód bývalé španělské pesety; povstání slovenského národa proti nacionálnímu socialismu. - B. Ranní vláha; **3. díl tajenky;** American Enterprise Institute (zkr. vlivného amerického think-tanku neokonservativců). - C. Elektrokardiogram (zkr.); obsluha cestujících na lodi; mez. kód letiště Lublaň, hlavního města Slovinska. - D. Základní stavba přístavu; přízvisko satanovo; opečený nok z mletého masa. - E. Být proslulý (kniž.); původní indiánský kmen obývající severní Kalifornii (obráceně; z původních 8 000 příslušníků v době příchodu bělochů klesl jejich počet v důsledku nízké porodnosti na dnešních 4 000); třetí z „malých proroků“ (byl vyhnán slovy: „vidoucí, seber se a uteč ... zde je králova svatyně a říšský chrám.“). - F. Vnitřek; vylámaný prostor ve skále; zkr. menší dějepisné knihy Starého zákona (židé ji řadí mezi pět svátečních svitků a předčítají ji o svátku Purim). - G. Přední části vozů; jeden ze smyslů; draselný louh. - H. Drobnozrná usazená hornina (pískovec); jemně chloupkatý vonný plod. - I. Nevolník; zbabělci; Národní digitální knihovna (zkr.; obsahuje základ národního kulturního dědictví). - J. Romsky ‚Bůh‘; polom stromů tíhou mokrého sněhu; tumáš. - K. Opak ‚od‘; v nitru; takřka. - L. Odtok (vody); jeřáb (strom); rychtář na vsi (Polsko). - M. Sevřená ruka; polepit; citoslovce plašení drůbeže. - N. Lepkává vrstva na povrchu zubu; nepokřtění lidé; biblická míra pro tekutiny (6 l; viz např. seznam v českém katolickém překladu Pět knih Mojžíšových, str. 8). - O. Hroznovité květenství; matka Muhammada ibn Abdulláha ibn Abdulmuttaliba; Noemovo plavidlo. - P. Německy ‚když‘; **2. díl tajenky.** - Q. Anglicky ‚vázanka‘; oranžová lupenatá houba; sbírka písemností.

SVISLE: 1. Jedno z větších měst v Utahu (skoro 100 000 obyv., jižně od Velkého Solného jezera); svázané obilí; dlouhý fotbalový kop; mzda. - 2. **1. díl tajenky.** - 3. Protestantská organizace s polovojenskou strukturou (zkr.; v České republice registrována jako občanské sdružení); podšívková tkanina; vyšší anglický šlechtický titul; písemně se zavázat. - 4. Obyvatel Saska; anglické přivlastňovací zájmeno 1. os. mn. č. samostatné; vypouštět mok; pýcha našeho rybníkářství. - 5. Zápis všech čtyř českých předodásňových souhlásek (alveolár) takových, že první dvě jsou třené (frikativy, spiranty) a druhé dvě explosivní (plosivy) – přitom první ze dvou je vždy neznělá, druhá znělá; takové množství; anglicky ‚a‘; kožní záněty. - 6. Druhá číslovka od ‚sto‘; Vysoké učení technické (zkr. státní veřejné vysoké školy v Brně); závazek (daný Bohu); silný hluk. - 7. Dívka (kniž.); **4. díl tajenky;** **6. díl tajenky;** pobídka tahounů. - 8. Ozvěny; okolo; měnová jednotka Arménie; бухта nadívaná řepou (nář.). - 9. Biliárový úder; ujařmit; územně druhá největší země světa. - 10. V hovorové češtině konec pracovní doby nebo pracovní přestávka (odvozeno od každodenní rány z děla na pražských hradbách po mávnutí praporem z Klementina přesně o místním polední – po výstřelu se rozezněly všechny pražské zvony); připravené z masa; v oné; Alleanza Nazzjonali Repubblikana (zkr. maltské konservativní katolické aliance). - 11. Jedna z žen, které přihlížely skonání Krista na kříži (Mk 15, 40); Svatý Kryštof a Nevis (zkr. ostrovního státu v Karibském moři); vražedné šílenství; africký tlustokožec. - 12. **5. díl tajenky;** úřední zkratka 50. státu USA. - 13. Časté jméno papežů; závodník v běhu na 100 m; etiopské jezero; Ordo virginum (zkr., Stav zasvěcených panen).

Pomůcka: Del, omoP, tie.

Ladislav Martinča

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

nemůžeme bránit odevzdávat daně. Ale pozor: Musíme si uvědomit, že za výběr politiků jsme proto jako občané spoluodpovědní a tedy jsme i spoluodpovědní za to, jak se s daněmi nakládá. Státy s všeobecným hlasovacím právem mají sklon vybírat a přerozdělovat stále větší daně, tíhnout k centrálnímu přerozdělování majetků, tj. k socialismu, což je škodlivý politický model. Proto je mravní povinností křesťanů, využívat všechny možnosti k poznání a objasňování hlavních cílů, jimž mají daně sloužit. Nelze pasivně daný stav jen trpět a už vůbec ne jen nadávat, že si to „oni stejně nahoře udělají, jak budou chtít.“ Přerozdělování totiž pracovní i charitativní iniciativu občanů velice ubíjí a prohlubující se pasivita zase vede k většímu přerozdělování. To bychom neměli dovolit. Krátce: dnes je i na nás, co udělá „císař“ s našimi penězi. Je to naše velká spoluodpovědnost.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A													
B													
C													
D													
E													
F													
G													
H													
I													
J													
K													
L													
M													
N													
O													
P													
Q													

PŘÍLOHA

pastmi lidského úpadku, např. před zneužíváním svobody k páčání mravního násilí na mládeži – teoretickým protějškem svobody nabízet filmy plné pornografie, zločinu a satanismu, je svoboda mládeže na takové filmy nechodit. Tak se ukazuje, že život, pojatý právně se sám nedokáže bránit proti zlu a nechává se pozvolna nahlodávat.

A co ty temné oblasti, ke se odehrává vlastní zločinnost? Velký počet právníků, zejména v Americe, znamená pro jednotlivce nejenom pobídka, aby využil své svobody, ale také aby páchal určité zločiny, neboť mu nabízejí možnost uniknout potrestání nebo těžit z nezasloužené shovívavosti vinou podpory tisíců hlasů, které se ho zastanou. A když v některé zemi státní moc začne potlačovat terorismus, veřejné mínění ji ihned obviní z pošlapávání práv zločinců. Podobných případů bych mohl uvést až až.

Svoboda se ke zlému nezvrhla najednou, byl to postupný vývoj, ale zdá se, že jeho výchozím bodem bylo blahovlnné humanistické pojetí člověka, pána světa, který v sobě nenesl žádný zárodek zla, takže všechny zvrácenosti naší existence jsou plodem špatných společenských systémů, které je třeba zlepšit. A hledme: Západ se svými nejlepšími společenskými podmínkami má nepochybně vysokou zločinnost, dokonce vyšší než sovětská se vši bídou a nezákonností. (V našich táborech je nesmírné množství vězňů, označovaných za kriminální zločince, ale u většiny z nich se nejedná o zločince, nýbrž o lidi, kteří se neprávními prostředky pokoušeli bránit proti státu, který nezná zákony.)

Směrování tisku

Tisk – a říkám-li tisk, míním tím hromadné sdělovací prostředky vůbec – se přirozeně také těší té nejširší svobodě. Ale k čemu ji používá: Známým způsobem si dává pozor, aby nepřekročil zákonný rámec, ale překrucuje skutečnosti a zkrsluje proporce bez jakékoliv skutečné mravní odpovědnosti. Jsou novinář a jeho noviny skutečně odpovědní svým čtenářům nebo dějinám? Když někdy nesprávnými informacemi nebo mylnými závěry uvede v omyl mínění, nebo svede celý svět k mylnému kroku.

Stalo se už někdy, aby některý veřejně vyznal svoji vinu? Ovšemže ne, protože to by škodilo prodeji. V takových případech to odnese stát, novinář se z toho vždy dostane, a můžete se vsadit, že bude se stejnou sebejistotou psát opak toho, co tvrdil dřív.

Potřeba podávat zaručené informace nutí zaplňovat mezery různými dohady, šířit pověsti a domněnky, které pak už nikdo nedementuje a které zůstanou vězet v paměti mas. Kolik úchvatných, nerozvážných, domyšlivých a klamných úsudků zamořuje denně mozky posluchačů a zůstává v nich. Tisk má moc padělat veřejné mínění, stejně jako je kazit. Jednou nasazuje teroristům hérostratovské věnce, jindy odhaluje i obranná tajemství svého státu a zase nestoudně vniká do soukromí slavných lidí pod heslem: „Každý má právo vědět.“ Lživé heslo lživého století, protože daleko výš stojí jiné, dnes ztracené právo: právo člověka nevědět, nezaneřadit svou Bohem stvořenou duši pomluvami, žvásty, hloupostmi. Lidé, kteří opravdu pracují a žijí naplněný život, nemají vůbec zapotřebí této mnohomluvné záplavy ohlupujících informací.

Právě v tisku nejvíc vyniká ten spěch a ta povrchnost, jež jsou duchovní nemocí 20. století. Jít k jádru problému je mu zakázáno, není v jeho povaze, která si vybírá jen senační formulky.

A přitom tisk se stal nejvýznamnější silou západních států, jeho moc převyšuje orgány výkonné, zákonodárné i soudní. A hledme: Podle jakého zákona byl zvolen novinář, komu zodpovídá za to, co dělá? Na komunistickém východě je novinář otevřeně

jmenován jako kterýkoliv úředník, ale od jakých voličů přejímá západní novinář svou výjimečnou posici? Na jak dlouho ji zastává a jaká moc je mu svěřena?

Nakonec: Ještě jeden nečekaný rys pro člověka, který přijde z totalitního východu, kde je tisk přísně unifikován: Vezme-li se západní tisk v celku, lze i zde pozorovat, že jeho sympatie míří na jednu stranu, tam, kde právě vítr vane, že jeho soudy se drží v mezích, jež většinou uznávají, snad i jisté stavovské zájmy – a výsledkem toho všeho není konkurence, ale jistá unifikace. Bezmezná svoboda, to platí jen pro tisk sám, – ne pro čtenáře: určitému názoru se dostane jakýsi důraz a jakýsi ohlas, jen když příliš neodporuje vlastním idejím listu a této celkové tendenci tisku.

Způsob myšlení

Západ, který nemá cenzuru, přece jen provádí pečlivý výběr a odděluje myšlenky, které jsou v módě a které nejsou. A i když ty druhé nikdo nezakáže, nemohou se opravdu vyjádřit ani v periodickém tisku, ani v knihách, ani v universitním vyučování. Duch vašich badatelů je jistě právně svobodný, je však ze všech stran pod tlakem módy. I když tu není – jako na východě – otevřené násilí, přece tento výběr, prováděný módou, tato potřeba vše přizpůsobovat standardním vzorům, zabraňuje těm nejpůvodnějším myslitelům, aby přispěly veřejnému životu a vyvolává nebezpečný stádní duch, který brání každému vývoji, který by stál za řeč. Za tu dobu, co jsem v Americe, jsem dostal řadu dopisů od pozoruhodných a vzdělaných lidí, třeba profesorů různých „colleges“ na venkově, kteří ale mohli mnoho udělat pro omlazení a záchranu své země, které však Amerika nemůže slyšet, protože se média odmítají o ně zajímat. Tak se v masách zakořeňují předsudky, tak na určitou zemi přichází slepota, nemoc velmi nebezpečná v našem dynamickém století.

Vezměte např. ilusi zdejších lidí, že rozumějí dnešní světové situaci. Tato iluze obaluje hlavy tak tvrdou skořápkou, že jí nepronikne žádný hlas, který k nám přichází ze 17 zemí východní Evropy a Asie, dokud je nevyhnutelná palice událostí nerozbije na kusy.

Vyjmenoval jsem tu několik rysů života na Západě, které přichozím bijí do očí. Rozsah a účel této přednášky mi nedovolují ukázat dále – ač bych chtěl – jak se tyto zvláštnosti západního světa (jeho společnosti) odrážejí na tak důležitých stránkách života, jako jsou základní školství, vysokoškolské vyučování, literatura, humanitní vědy a konečně umění.

Socialismus

Všichni nebo skoro všichni uznávají, že Západ ukazuje celému světu tvář výhodného hospodářského rozvoje, i když v poslední době trochu rušenou chaotickou inflací. Ale mnozí, kteří na Západě žijí, jsou se svou společností nespokojeni, pohrdají jí, nebo jí vytýkají, že už neodpovídá té úrovni společnosti, které lidstvo dosáhlo. A to mnohé z nich vede k nebezpečnému a falešnému proudu socialismu.

Nikdo z přítomných mne nebude, doufám, podezírat, že jsem se pustil do této zaujaté kritiky západního systému proto, abych na jeho místě vyzvedl myšlenku socialismu. Protože mám za sebou zkušenost ze země skutečněného socialismu, rozhodně nebudu nikdy navrhovat socialistickou alternativu. Že socialismus vůbec a všechny jeho odstíny nakonec vedou k obecnému zničení duchovní podstaty člověka a ke srovnání všech rozdílů v lidstvu smrtí, ukázal akademik Šafarevič v hlubokých historických analysách své výtečné knihy „Fenomén socialismu“. Kniha vyšla ve Francii téměř před dvěma léty a až dosud ji nedokázal nikdo nic namítnout. Brzy vyjde i v Americe.

mu byl odpůrci zobrazování odsouzen společně se sv. Germanem. Teprve v roce 787 na 7. koncilu (2. nicejský) byli oba rehabilitováni.

Sv. Jan z Damašku byl prohlášen za svatého řeckou (východní) i latinskou (západní) církví. Na Západě získal větší věhlas až ve 12. století, kdy byl jeho spis Peri tés orthodoxú přeložen do latiny pod názvem De fide orthodoxa a o století později také jeho dvě části Pégé gnóseós. Pojednání De fide orthodoxa je pokládáno za jednu z nejdůležitějších prací utvářející podobu středověké teologie Západu. V roce 1890 (či 1883) jej prohlásil papež Lev XIII. (papežem 1878 – 1903) za učitele církve.

10. Co to je sebeobrana? Může být přípustná?

a) Církevní nauka. Kompendium Katechismu katolické církve v č. 467 „Proč oprávněná obrana osob a společnosti není v rozporu s pátým přikázáním (Nezabiješ)“ praví: „Oprávněná obrana je uskutečněním vůle bránit se a uplatněním práva na život druhých, ne vůle zabít. Oprávněná obrana může být také závažnou povinností pro toho, kdo je odpovědný za život druhých. Obrana však nesmí užít většího násilí, než je nezbytné.“

b) Stávající situace v občanském právu. Nutná obrana je takové jednání, kterým je odvrácen přímo hrozící nebo trvajícím útok na zákonem chráněný zájem. Toto jednání není trestným činem ani přestupkem, přestože jinak jejich zákonné znaky naplňuje. V civilním právu jednání v nutné obraně vylučuje odpovědnost za způsobenou škodu.

Další zákonnou podmínkou je přiměřenost obrany povaze a intenzitě útoku: zákon o přestupcích hovoří o tom, že útok musí být odvrácen přiměřeným způsobem, trestní zákon v platném znění stanoví, že nutná obrana nesmí být zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

Nad přípustností nutné obrany jsou vedeny mnohé mediální polemiky. Právní praxe např. donedávna zastávala mylný názor, že není přípustnou nutnou obranou, jestliže obránce postřelí pachatele, který již dokonale loupežně přepadení a prchá s kořistí. Podobně bývala zpochybňována legitimita použití střelné zbraně, pokud útočník jedná neozbrojen nebo není jasné, zda a jakou zbraň má k dispozici.

Soudy dále, bez opory v zákoně, vyvozovaly, že útočníkem musí být osoba s trestní odpovědností. Důsledkem takového výkladu bylo, že jednání odvracející útok osoby mladší patnácti let, osoby zbavené právní způsobilosti nejsou nutnou obranou. Takové jednání bylo klasifikováno pouze jako jednání v krajní nouzi. Mylně bývalo rovněž posuzováno jednání odvracející útok zvířete. Není-li zvíře k útoku přímo poštváno svým pánem, posuzovalo se opět jako jednání v krajní nouzi.

V posledních letech se však praxe soudů poněkud zlepšila a přiklonila se na stranu extensivního výkladu institutu nutné obrany: schvaluje i taková jednání, která by dříve byla posuzována jako trestný čin. Přesto však zůstává řada závažných nedostatků.

Podle pramenů (Wikipedie, Catholic encyclopaedia, [Kompendia] Katechismu katolické církve, Kodexu kanonického práva a Vatikánského rozhlasu) připravil br. Felix OFM

ZNÁŠ PÍSMO SVATÉ?

Tajenka tentokrát byla z Mt 22, 17: „**Co myslíš, je dovoleno platit daň císaři, nebo ne?**“ V době, kdy se farizeové s herodovci takto Pána Ježíše ptali, byla situace úplně jiná než dnes. Tehdy se Židé zuby nehty bránili platit Římanům daň, protože tím de facto uznávali nadvládu pohanů nad Božím lidem – vyvoleným národem. Dnes nám ale nevládnou (možná jen zatím) cizinci, ale činitelé, kteří zvítězili ve volbách. Po této stránce tedy křesťané v zásadě uznávají vládu těchto lidí, i když třeba jde o pohany. Toto uznání zahrnuje i souhlas s účastí ve volbách, takže se

ství. Velice jasným způsobem upřesnil některé základní linie. Konec konců právě to se očekává od papeže, jako pastýře obecné církve, že dává základní linie, orientaci. Předložil tedy hlavní body, které se týkají problémů církve ve francouzské společnosti: nedostatek kněžských povolání, problematika rodiny, ekumenického a mezináboženského dialogu, problematika dialogu se společností. Udělal to velmi jasně a konstruktivně. Ti, kdo mluvili o obtížích francouzské církve, u papeže jistě najdou posilu v důvěře, protože když se obrátíme k pramenům křesťanské spirituality, k pramenům víry, dovolí nám to čelit i obtížným situacím, hledět kupředu s přesvědčením, že můžeme působit pozitivně. Také velká přednáška o kultuře v koleji bernardinů dala jasně najevo, že rozprava o křesťanských kořenech, kterou papežové vedli tak naléhavě, není jen sloganem, ale že jde o rozpravu obsahově bohatou a konkrétní. Papež ukázal, jak právě hledání Boha, hledání náboženského života, vytváří rozmanité stránky kultury – literatury, umění, hudby, interpretace textů – i podnikavost a praktický přístup k životu, což jsou naprosto zásadní dimenze naší evropské kultury. Církev, křesťanství, se tedy cítí uvnitřně spojena s naší kulturou a chce v ní zůstat přítomná také v budoucnu“ (mluvčí Svatého stolce P. Federico Lombardi).

9. Kdo to byl sv. Jan Damašský?

Sv. Jan z Damašku (* 650 či 675/676, Damašek – † asi 750 klášter sv. Sávy u Jeruzaléma, oslava 4. 12., atributy ufatá ruka, koše, patron lékárníků v Miláně, malířů ikon, studentů teologie) je byzantský teolog a mnich. Vyrůstal v Damašku a zemřel v klášteře na jihovýchodě od Jeruzaléma. V roce 1890 ho papež Lev XIII. jmenoval učitelem církve.

Pocházel ze zámožné syrské křesťanské rodiny, otec byl vysokým úředníkem u dvora damašského chalífy Abd al-Malika. Když bylo Janovi 2 let, jeho otec hledal nějakého křesťanského učitele, který by dal dobré vzdělání jeho dětem. Zatímco tráví Jan svůj čas na tržišti, otec se setkal s mnoha zajatci, kteří byli zajati při válečných výbojích proti pobřeží Itálie. Jeden z nich, sicilský mnich jménem Kosmas, jej zaujal svou velikou znalostí a moudrostí. Janův otec zařídil jeho propuštění a jmenoval jej instruktorem svého syna. Jan u mnicha Kosmy získal vynikající vzdělání v oblasti astronomie, práva, filosofie, hudby a teologie. Podle zápisků jeho životopisce se brzy rovnal Diofantovi v algebře a Euklidovi v geometrii.

Jan převzal po svém otci úřad. Když za byzantského císaře Lva III. (vládl 717 – 741) vypukl spor o uctívání ikon, napsal tři listy, v nichž proti císařskému zákazu obhajoval užívání svatých obrazů v křesťanském uctívání. Užitečnost zobrazování argumentoval Kristovým vtělením: V Ježíši Kristu se Bůh stal člověkem. Ten, který je nehmotný, na sebe vzal hmotné tělo, a proto může být zobrazován.

Přestože byl mimo dosah císařské moci, jeho posice u dvora se stala neudržitelnou, a proto se v roce 730 rozhodl vstoupit do kláštera Mar Saba (svatého Sávy) na západním břehu Mrtvého Moře. Přijal kněžské svěcení a věnoval se teologii. Napsal řadu pojednání o asketickém životě, komentáře k Pavlovým epištolám a množství hymnů, jež některé dodnes užívá byzantská liturgie.

Janův hlavní spis je „Pégé gnóseós“ („Pramen poznání“) napsaný kolem roku 742. Tento spis se dělí na tři části. První část pojednává o filosofii, druhá o heresi a třetí o pravé víře. Tento „Výklad pravé víry“ mu získal u východních křesťanů podobnou autoritu, jakou mají na Západě spisy sv. Tomáše z Aquina. Šlo o první systematické zpracování církevní nauky a bylo v řecké (ortodoxní) církvi používána jako učebnice dogmatiky.

Je také pravděpodobné, že je Jan z Damašku autorem duchovního románu Barlaam kai Ioasaf (Barlám a Josafat), který má dvoje staročeské zpracování ze 14. století a těšil se u nás mimořádně oblibě.

Věří se, že zemřel v roce 754 před svoláním obrazoborecké synody. Na tomto sně-

Nejste vzorem

Kdyby se mě naopak někdo zeptal, zda bych navrhoval dnešní Západ, tak jak je, za vzor pro svou zemi, musel bych upřímně odpovědět: NE. Nemohu doporučit vaši společnost jako ideál pro svou naši. Při bohatství duchovního rozvoje, které naše země utrpením v tomto století získala, není západní systém v současném stavu duchovního vyčerpání nijak přitažlivý. Pouhý výčet zvláštností vaší existence, jak jsem ho tu provedl, naplňuje člověka nejhlubším zármutkem. Je nepochopitelnou skutečností, že na Západě se charakter člověka oslabil, kdežto na Východě upevnil. Náš národ za šest a národy východní Evropy za tři desetiletí prošly duchovní školou, která nechává za sebou zkušenost. Složitý, smrtelný a drtivý život tam vykoval charakter silnější, hlubší a zajímavější než západní život s řízeným blahobytem. Z toho důvodu by proměna naší společnosti ve vaši znamenala v některých bodech vzestup, ale v jiných – důležitějších – úpadek. Společnost jistě nemůže trvale žít na dně propasti bez zákonů, jako je tomu u nás, ale bylo by pro ni výsměchem, kdyby měla zůstat na spořádaném povrchu bezduchého právnictví jako to děláte vy. Lidská duše, sklíčená desetiletími násilí, touží po něčem vyšším, vřelejším a čistším, než je to, co dnes může nabídnout masová existence na Západě, která se jako navštívenkou ohlašuje odporným tlakem reklamy, hrubostí televize a nesnesitelnou hudbou.

A tohle všechno vidí řada pozorovatelů, přicházejících ze všech možných světů naší planety. Západní způsob života má stále menší šanci stát se vládnoucím způsobem života.

Dějiny posílají ohroženým nebo hynoucím společností symptomatické varování: např. úpadek umění nebo vymizení velkých státníků. Někdy jsou to varování hmatatelná, přimá: srdce vaší demokracie a vaší civilizace zůstalo pár hodin bez elektrického proudu a už se vyrojily davy amerických občanů. Kteří loupili a znásilňovali. Tak tenká a křehká je vaše společenská struktura a také jí chybí vnitřní zdraví.

Bitva o naši planetu nepřijde zítra či jednoho dne. Už začala – fyzicky, duchovně i kosmicky. Nesmírné zlo je už na pochodu, a dává pocítit tlak svého rozhodujícího útoku a na vašich obrazovkách a na stránkách publikací jsou objednány úsměvy a sklenice zvednuté k přípitku. Nad čím ten jásot?

Krátkozrakost

Nejčelnější z vašich státníků – jako George Kennan – tvrdí, že jak vstoupíme do oblasti velké politiky, nemůžeme než vyloučit mravní faktory.

Ano, právě toto matení dobra a zla, práva a bezpráví, nejlépe připravuje půdu pro absolutní vítězství absolutního zla ve světě. Počínaje jistou úrovní problému, kde myslí právnícky, zkamení: nedokáže vidět rozměr a smysl událostí.

Přes veškeré množství informací – nebo do jisté míry proto – se západní svět špatně orientuje v současné společnosti. Tak tomu bylo s předpověďmi některých americký odborníků, kteří čekali, že se Angola stane sovětským Vietnamem, nebo tvrdili, že nejlepším způsobem, jak zmírnit nestoudnost kubánských expedic v Africe, je předcházet si tento stát. Sem patřilo, když Kennan radil své vlastní zemi, že by měla přistoupit k jednostrannému odzbrojení. Kdybyste věděli, jak se ti nejmladší poradci na Starém náměstí v Moskvě smějí vašim politickým mudrcům! A Fidel Castro otevřeně považuje USA za zanedbatelnou veličinu, když si jako bezprostřední soused troufá vysílat svá vojska do vzdálených dobrodružství.

Ale k nekrutějšímu omylu došlo v souvislosti s nepochopením vietnamské války. Jedni

si upřímně přáli co nejrychlejší ukončení války vůbec, druzí si vzali do hlavy, že je třeba dát průchod národnímu či komunistickému sebeurčení Vietnamu (resp. Kambodži), jak se dnes s neobvyklou jasností ukazuje. A výsledkem je, že členové amerického pacifického hnutí pomohli vydat národy Dálného východu genocidě, že se stali spoluviníky utrpení, které dnes sužuje 30 milionů lidí. Ale slyší teď ti zásadoví pacifisté jejich nárek? Uvědomují si svou odpovědnost? Anebo neslyší? Americké inteligenci povolily nervy. Výsledek: hrozba se velice přiblížila Spojeným státům samotným. Ale nikdo si to neuvědomuje. Řeklo by se: tento tak krátkozraký politik, který tak nahonem podepsal vietnamskou kapitulaci, získal pro Ameriku oddechový čas, aby se mohla vzpamatovat. Jenže teď už vám před očima vyrůstá stonásobný Vietnam. Ten malý Vietnam byl pro vás varováním, příležitostí mobilizovat svou statečnost. Ale když všemocná Amerika utrpěla porážku od malého komunistického polostátu, s jakou resistencí může Západ počítat v budoucnu?

Měl jsem už příležitost říci, že západní demokracie nevyhrála ve 20. století samostatně žádnou válku! Pokaždé se nechala bránit nějakým mocným kontinentálním spojencem – a přece nenašla chybu ve svém pojetí světa. Tak za 2. světové války proti Hitlerovi, místo, aby zvítězila vlastními silami, které by jistě na to stačily, pomohla na nohy nepříteli daleko horšímu a mnohem mocnějšímu, neboť Hitler by nikdy neměl takové a tolik lidí, nečekaných myšlenek a přívrženců (páté kolony) v západním světě, jako Sovětský svaz. A dnes už se na Západě ozývají jiné hlasy: Nemohli bychom se v případě nového světového konfliktu bránit proti síle cizí silou, nemohli bychom si udělat z Číny zed? Nikomu na světě bych takové řešení nepřál. Nemluvě o tom, že by to bylo nové, osudné společenství se zlem, Amerika by z něj měla pouze odklad, protože až by se pak miliardová Čína, vyzbrojená americkými zbraněmi obrátila proti ní, poznala by Amerika na vlastní kůži genocidu, jakou dnes poznává Kambodža.

Ztráta síly vůle

Ale žádné sebevětší zbrojení Západu nepomůže, dokud nepřekoná sám svou ztrátu vůle. Pro duchovně oslabeného kapitulanta se výzbroj sama stává přítěží. Kdo se chce bránit, musí být připraven zemřít. A to je vzácná vlastnost ve společnosti, vychované v kultu pozemského blahobytu. A tak zbývají jen ústupky, odklady a zrady.

V osudném Bělehradě opustili svobodní západní demokraté posice, za které porobení členové prohelsinských skupin dávají v této chvíli život.

Západní myšlení je dnes konservativní. Kéž by jen svět zůstal tak, jak je, kéž by se jen nic nezměnilo! Paralyzující snění o státu quo je známkou společnosti, která dospěla na konec svého vývoje. Ale člověk by musel být slepý, aby neviděl, že moře přestalo patřit Západu a že objem pevniny, která jej poslouchá se stále zužuje. Ty dvě války, kterým se říká světové, ač jim do toho ještě mnoho chybělo, spočívaly v tom, že se malý Západ, země pokroku, sám v sobě zničil a tak si vlastní rukou připravil svůj konec. Příští válka, nemyslím, že by musela být atomová, může definitivně pohřbit západní civilizaci.

Tváří v tvář tomuto nebezpečí, s tolika historickými hodnotami za sebou, s takovou úrovní svobody a zdánlivé oddanosti této svobodě, je vůbec možné takhle ztrácet vůli k obraně?

Humanismus a jeho důsledky

Jak vůbec došlo k současné, tak nevýhodné konfrontaci? Jak mohl západní svět po svém vítězném pochodu upadnout do stavu takové bezmocnosti? Došlo v jeho vývoji

vzácně i tělesně, ovšem jejím přednostním účinkem je návrat posvěcující milosti. Někdy možnému uzdravení z vážné nemoci je vyhrazena svátost pomazání nemocných. Psychologické metody mohou, a to jen někdy a s rizikem, pomoci psychicky a vzácně tělesně. Opravdový cíl člověka – znovuzískání posvěcující milosti – neumožňují.

7. Jaký je rozdíl mezi mystériem a mystikou?

a) Slovo mysterium (z řeč., tajemství) může podle souvislosti znamenat:

- náboženský obřad, přístupný pouze zasvěcencům tohoto náboženství,
- velká záhada, hluboké tajemství, např. mystérium smrti, mystérium početí a zrození, mystérium života nebo lidské existence,
- nadpřirozené tajemství víry či zjevení pravdy, nadrozumová pravda
- středověké drama s liturgickým obsahem

b) Mystická, mimořádná náboženská zkušenost je tajemná a nelze ji jazykovými prostředky plně vysvětlit. Mystik zakouší zkušenost Boží skutečnosti, přesahující diskursivní (úsudkové) rozumové poznání. Náboženství a mystika se překrývají, nejsou však totožné. Vnímá se jakoby „jiná skutečnost“ s „jinými“ kategoriemi prostoru a času. Mystický zážitek nastupuje někdy náhle a bezprostředně. Příznivým předpokladem je život v samotě a askese. Možná by se dalo mluvit o „splývání“ lidské a Boží skutečnosti. Většinou jsou mystici osobnosti se zvláštním založením a s vystupňovanou citlivostí. Vždy znovu vyprávějí o současně fascinujícím a děsivém charakteru mystického zážitku. Už časně se mluvilo o určitém sledu tzv. stupňů. V mystice převládá koncept Boží lásky. Např. sv. Bernard z Clairvaux vyzýval na základě Velepísne a evangelíí lidskou duši přes intenzivní přemýšlení ke sjednocení její vůle s jejím duchovním ženicem, trpícím Spasitelem. Přímo básnického výrazu nabyl motiv Boží lásky u sv. Hildegardy z Bingen. Jedinečné vroucnosti dosáhla Kristova mystika u sv. Františka z Assisi. Mystické zážitky ale nejsou plně vázány na katolickou víru, neboť Bůh, ve třech osobách, Pán Ježíš Kristus jsou a působí zcela objektivně, reálně. Ovšem nálepka mysticismu se používá i pro všechno temné a nejasné.

8. Jaké byly hlavní cíle návštěvy Benedikta XVI. ve Francii?

„10. zahraniční cesta zavedla Benedikta XVI. 12. – 15. 9. 2008 do Francie – a to ve dvou etapách, nejprve do Paříže a pak do Lurd. „Tato cesta dobře zapadla mezi další letošní cesty, počínaje Spojenými státy a Austrálií. Papež mohl v poklidu přinést své poselství jak církvi tak společnosti. Francie se změnila. Téma pozitivní laickosti, v jejímž znamení probíhala návštěva a které bylo otevřeno už při setkání v Elysejském paláci, vnímali někteří jako poměrně nové. Vypovídá o poklidné a konstruktivní atmosféře, o schopnosti dialogu, který vede ke spolupráci, aby jak stát tak církve přispívaly tím nejlepším obecnému dobru obyvatel.“

„Lurdská etapa byla vyvrcholením cesty z duchovního hlediska. Nicméně také v Paříži, jak při nešporách v Notre-Dame, tak při velké mši na pláni před Invalidovnou, byly momenty duchovně působivé. Účast byla velká, ale také pozorná, což ukázalo, že také církve v hlavním městě je církve životná a je nositelkou svědectví hluboké a pravé víry. V Lurdech jsme u duchovního pramene, u pramene spirituality křesťanského lidu, s jeho charakteristickou láskou k Panně Marii. Papež v homiliích a dalších vystoupeních vyšel ve své katechesi ze zjevení. Dokázal vyzvednout téma světla, které je typické pro zjevení v lurdské jeskyni, téma stavby chrámu, o který požádala během zjevení, téma kristologické a teocentrické orientace zjevení Panny Marie, která se spolu s Bernardetou modlila Gloria Patri (Sláva Otci). Velmi krásné bylo pondělní téma Mariina úsměvu, který vychází vstříc a šíří radost a pokoj do životů těch, kdo trpí, do životů všech těch, kdo se obracřejí k Pánu. Toto téma bylo téměř přirozeným závěrem této cesty. Ukazuje velký poklad, který má Církev, že totiž může pomáhat v nacházení smyslu života také v obtížných situacích.“

„Papež se setkal s celkem francouzské církve skrze biskupy a předal jí své posel-

4. Co to je vnitřní uzdravení?

Nejprve je nutno správné sebepochopení člověka – jsme více než to, co se bezprostředně jeví, či co je o nás v mezích empirie vyjevitelné – a pak pochopíme možné způsoby ranění a jsme schopni nalézt i adekvátnější prostředky uzdravování – současná medicína vč. psychiatrie a psychologie pro nás přestane být jedinou cestou za žádoucím cílem: člověk je tedy nejen tělo, nejen psychika, ale i duše. Kromě toho je třeba uvážit, že poranění si může člověk způsobit sám, nebo je působí druhému.

Hřích prvotní, který se přenáší na všechny lidi, způsobil nejen poranění duše – ztrátu posvěcující milosti, ale i poranění psychická (oslabení poznání, škodlivou žádostivost) a tělesná (utrpení a nakonec smrt).

Podobně i hřích osobní působí pachateli poranění duše – ztrátu posvěcující milosti a zvýšení náklonnosti k dalším hříchům – ale způsobuje i poranění psychická (např. citová) a tělesná.

Posvěcující milost – a potřebné vnitřní uzdravení – získáme pokáním, svátostí smíření a cvičením se ve ctnostech.

Poranění způsobená prvotním hříchem uzdravit na tomto světě nelze. Poranění způsobená osobním hříchem často uzdravit lze – návratem k životu s Kristem a potom stejně, jako u poranění způsobených činnostmi druhého člověka.

Poranění způsobená činnostmi druhého člověka – může, ale nemusí to být činnost hříšná – mohou být psychická (léčí se psychiatricky či pouhým poradenstvím) i tělesná (léčí se lékařsky). Uzdravit je někdy lze.

Je třeba zdůraznit, že psychické (ani citové) vnitřní zranění nezbavuje člověka odpovědnosti (ani za hřích), pokud člověk zůstává v tomto smyslu svéprávný. Takové zranění může ale odpovědnost snížit: může např. oslabit vůli a tím zmenšit další odpovědnost, což pozorujeme u hříchů ze špatných návyků. Úplně jiného druhu je ale opakování hříchů u neřestí, kdy člověk v tom, že hřích páchá, má zálibu.

Když jsme pronásledováni, trápeni, posmíváni, vystaveni nepřátelským postojům, odmítání, nenávidění, musíme vnímat i to, zda snad sami nepronásledujeme, netrápíme, neposmíváme se, nevystavujeme nepřátelským postojům, nenávidíme, a to buď svobodně a dobrovolně, anebo v důsledku své psychické slabosti, ovlivněné citovými zraněními, částečně svobodně a dobrovolně.

Konečně: lékařské ani psychiatrické obory řešící různé problémy člověka nemohou nikdy překročit určitou hranici – přesněji: hranici danou jejich empirickým dosahem. Skutečnost obecně a skutečnost člověka zvlášť není redukovatelná na to, co je empiricky vykazatelné a tedy i léčení probíhající v linii empirických daností nemůže být nikdy dostatečné, jedná-li se o zranění vyvěrající z hlubších rovin lidského bytí. Proto by byla žádoucí jiná než čistě empirická, avšak filosoficky zdravá psychologie a – jak uvedeno – především nadpřirozené prostředky.

5. Kdo to je potvrzený katolík?

Toto sousloví je rozporné. Člověk může být potvrzen (o tom letošní Obrázek č. 4, příloha s. 10, otázka 8) a potom buď katolicky pokřtěn, pokud křest před potvrzením nebyl podle katolických předpisů platný, nebo do katolické církve přijat, pokud jeho dřívější křest platný byl. To že takový katolík byl ještě jako nekatolík potvrzen, se jeho nového stavu **netýká**. Proto vhodným označením by mohlo být např. to, že jde buď o potvrzeného člena toho kterého společenství, a nebo o křesťana, který pak konvertoval ke (katolické) církvi.

Sousloví navíc mylně sugeruje možnost, že ke potvrzení může dojít až v katolické církvi, což **není pravda**.

6. Lze považovat svátost smíření za psychoterapii?

Odpověď lze nalézt v bodu 4: svátost smíření může mimoděk uzdravit psychicky a

ke zhoubným obrátům? Ztratil někdo cestu? Patrně ne. Západ jen stále pokračoval na cestě společenského vývoje, který si předsevzal, ruku v ruce se skvělým pokrokem techniky. A náhle se ocitl v současném stavu slabosti.

Nezbývá tedy, než hledat cestu u samého kořene, v samých základech novověkého myšlení. Myslím tím převládající západní pojetí světa, vzniklé v renesanci a politicky utvářené v osvícenství, základ všech věd o státu a společnosti. Můžeme jej nazvat „racionalistický humanismus“ nebo „humanistická autonomie“. Je to směr, který prohlašuje a uskutečňuje autonomii člověka vůči silám, které jsou nad ním. Můžeme také mluvit o „antropocentrismu“, myšlenice, že člověk je středem všeho, co existuje.

Renesanční obrat byl sám o sobě možná nevyhnutelný: někteří mysli, že středověk vyčerpал své možnosti a despotické potlačení tělesné přirozenosti člověka ve prospěch přirozenosti duchovní prý bylo už nesnesitelné. Ale tu jsme přeskočili od ducha k hmotě rázem, neúměrně, bez míry. Humanistické vědomí se prohlásilo našim vůdcem, popřelo existenci zla v lidském nitru a za nejvyšší cíl vytklo nabývání pozemského štěstí, takže vložilo do základů novodobé západní civilizace nebezpečný sklon klanět se člověku a jeho hmotným potřebám.

Všechny ostatní stránky, kromě tělesného blaha, a hromadění hmotných statků, všechny ostatní vlastnosti, všechny ostatní, vybranější vyšší potřeby člověka byly v konstrukcích státních a společenských systémů zanedbány, jako kdyby člověk neměl vyšší cíle pro svůj život. A tak byly vydány na pospas větrům, které dnes vanou svobodně. Obnažená svoboda sama rozhodně nemůže vyřešit všechny problémy lidské existence, naopak nese s sebou řadu dalších.

Ale přesto přiznávaly všechny první demokracie, včetně začínající americké, všechna práva lidské osobě jen jako dílu Božímu: jinými slovy: svoboda byla člověku svěřena jen pod podmínkou a za předpokladu trvalé náboženské odpovědnosti. To bylo dědictví předchozího tisíciletí. Ještě před dvěma sty lety a v Americe ještě před padesáti, se zdálo nemožné přiznat člověku svobodu bez hranic jen tak, pro ukojení jeho vášní. Od té doby se však tato svoboda ve všech západních zemích nahodala, člověk se definitivně zbavil dědictví křesťanských století s jejich nesmírnými zásobami soucitnosti a obětí, a státní systémy pozvolna nabývaly stále dokonalejšího materialismu. A tak nakonec Západ s úspěchem a víc než dostatečně obhájil práva člověka, ale v člověku zakrnělo vědomí jeho odpovědnosti před Bohem a před společností. V posledních desetiletích byl už tento právník egoismus mylných filosofí hotovou věcí, která přivedla svět do těžké duchovní krize a do politické slepé uličky.

A všechny úspěchy vynášeného pokroku na zemi i v kosmu nemohou vyvážit mravní bídu, do níž 20. století upadlo, a kterou by si 19. století ještě nedovedlo představit.

Neočekávaná spřízněnost

Jak se humanismus vyvíjel k materialismu, stával se stále víc a víc terčem socialistických a později komunistických spekulací, takže už r. 1844 mohl Marx napsat, že „komunismus je naturalizovaný humanismus“.

A toto tvrzení není beze smyslu. V základech vyseptalého humanismu a v základech socialismu lze najít společné kameny. Bezmezný materialismus, svoboda vůči náboženství a náboženské odpovědnosti (sahající v komunismu až k protináboženské diktatuře), soustředění pozornosti na konstrukci společnosti a vědecký nátěr celé věci (osvícenství a marxismus). Není náhodou, že se všechna komunistická hesla točí kolem Člověka s velkým písmenem. Je to něco velmi obludného, když pozorujeme spo-

lečné rysy myšlení a způsobu života u dnešního Západu a u dnešního Východu! Ale taková je logika materialistického vývoje.

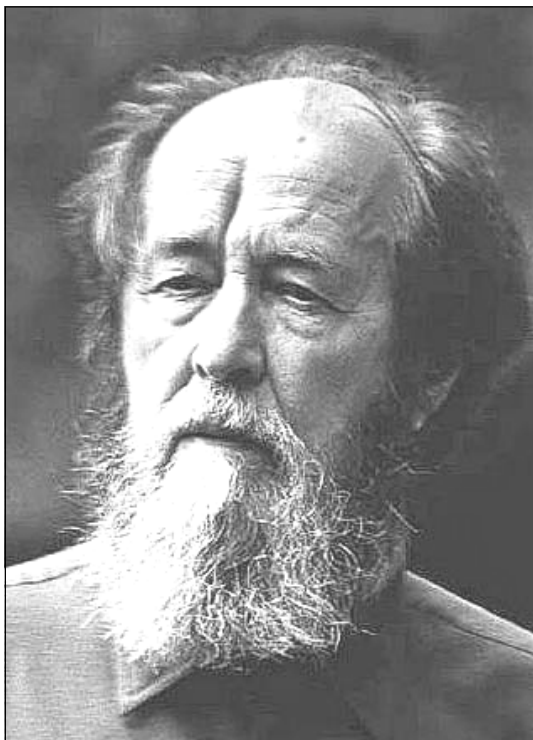
Tato příbuznost je navíc řízena následujícím zákonem: silnější, přitažlivější a vítěznější je vždy ten proud materialismu, který vede víc doleva a je tedy důslednější. A humanismus, který úplně ztratil své křesťanské dědictví, nemůže v této soutěži obstát. Tak byl v posledních stoletích a zvláště desetiletích, kdy se tento proces vyostřil, politický liberalismus neodolatelně vytlačen radikalismem, radikalismus musel ustoupit socialismu a socialismus neobstál před komunismem. Že se komunistický řád mohl udržet a na Východě tak upevnit je dáno tím, že byl horlivě podporován skutečnými masami západní inteligence, která cítila svou příbuznost s ním. Tato inteligence přehlížela jeho zločiny, a když nebylo možno přehlížet, snažila se je ospravedlnit. Stejně je tomu i dnes. U nás na Východě se komunistická ideologie rozpadla, neznamená nic a méně než nic, jen pro západní inteligenci si stále ještě uchovává jistou přitažlivost, jen ona má pro něj ještě sympatie. Právě proto je úloha Západu tak obtížná – obstát vůči Východu.

Na prahu obratu

Nechci uvažovat o možnosti světové vojenské katastrofy, a o změnách, které by vnesla do naší společnosti. Pokud se denně probouzíme v míru, musíme vést svůj každodenní život. Ale jedna katastrofa již začala. Katastrofa beznáboženského vědomí.

Toto vědomí učinilo člověka mírou všech věcí na zemi, člověka nedokonalého, vždycy stíhaného pýchou, chtivostí, závistí, marnivostí a ještě deseti jinými chybami. A tu se dnes tyto nedostatky, podceněné na začátku cesty na něm mstí. Cesta, kterou jsme od renesance prošli, obohatila naši zkušenost, ale zároveň jsme ztratili celek, to nejvyšší, co dřív kladlo hranice našim vášním a naší nezodpovědnosti. Vkládali jsme příliš velké naděje do politicko-sociálních proměn a teď se ukazuje, že nám berou to, co máme nejcennějšího: náš vnitřní život. Na Východě po něm šlape strana, na Západě obchod. Sama skutečnost rozbitého světa není tak děsivá jako to, že hlavní části tohoto světa jsou napadeny podobnou chorobou.

Kdyby byl člověk zrozen jen pro štěstí, jak prohlašuje humanismus, nebyl by zrozen také pro smrt. Ale protože je tělesně odsouzen k smrti, je jeho úkol na této zemi tím duchovnějším – ne hltavá každodennost, ne vyhledávání nejlepších způsobů získávání a pak zase veselého utrácení hmotných statků, ale naplňování těžkého a trvalého úkolu, aby se celá naše životní cesta stávala zkušeností především duchovního vzestupu, abychom opouštěli tento svět jako stvoření vyšší, než jak

ústavů a dětských domovů, jakoby tam byly děti dávány a drženy bezdůvodně, jako by jim tam bylo ubližováno a jakoby tam strádaly. Opak je pravdou. Tato zařízení mnohdy zachraňují děti z takového rodinného prostředí, kde jim hrozí nejen fyzická újma, ale především poškození psychické a sociální.

Ano, jsou země, kde taková zařízení nejsou, nebo jich je podstatně méně. Zato tam mnoho bezprisorbních dětí žije na ulici, popř. prožije dětství v 10 i 15 rodinách. Jde o tzv. profesionální pěstounskou péči, díky které ovšem děti tráví mládí s batůžkem na zádech, aby mohly kdykoliv přejít do jiné rodiny. Kde pak mají získat pocit jistoty a bezpečí? Není jeden slušný dobře vedený dětský domov rodinného typu výhodnější?

Všichni, kdo pracují v této oblasti, si uvědomují, že pobyt v zařízení má být dočasný a co nejkratší. Dítě se má po úpravě poměrů vrátit do své rodiny, při jejím trvalém selhání je pak potřeba mu najít rodinu náhradní – pěstounskou péči či osvojení. Proto se také mění systém péče o děti v uvedených zařízeních. Snižují se počty dětí ve skupinách, připadajících na jednoho vychovatele. Dětské domovy se proměňují na domovy rodinného typu. Skupina dětí různého věku a pohlaví má trvalého vychovatele, u kterého může zažít pocit jistoty a bezpečí, podobně jako v rodině. Tato vytvořená „sourozenecká“ skupina žije s vychovatelem v domově autonomně jako velká rodina, která se stará sama o sebe. Ideální je, když se podaří, aby takto vytvořená „rodina“ mohla žít v běžném bytě, integrovaná do obce či města.

V kojeneckých ústavech a dětských domovech resortu zdravotnictví se nachází kolem 1 800 dětí. Přibližně stejný počet dětí byl do těchto zařízení v roce 2005 přijat a propuštěn. Skoro polovina se vrátila po úpravě poměrů do svých rodin, 28 % odešlo do osvojení, 8 % do pěstounské péče. Umístění do dětského domova není tedy řešením na celý život, jak by se někdo mohl domnívat. Při dobré spolupráci orgánů péče o děti, soudů, lze délku pobytu dítěte v zařízení zkrátit a tím i minimalizovat následky na jeho vývoji.

Nabízí se tradiční otázka. Je lepší jakákoliv rodina než ústav? Pokud by tomu tak bylo, pak by děti nemusely být z rodin odebírány a různá zařízení pro ně by nemusela existovat. Jestliže by chtěla paní ministryně dávat do adopce děti homosexuálním párům, měla by se uvědomit právě tyto souvislosti. Děti bývají umisťovány do zařízení pro selhání rodiny, pocházejí z rodin nestabilních, neúplných či naprosto rozvrácených. Jsou však homosexuální páry stabilnější? Podle dosavadních zkušeností nikoliv. Mohou poskytnout dítěti, které již na začátku svého života nezažívá dostatečně mateřskou i otcovskou roli dobrých rodičů, tyto staletými prověřené hodnoty? Hodnoty poskytující do života ony správné a žádoucí rodinné kompetence a vzory? Domnívám se, že nemohou. A to ani dítěti nepoznamenanému nepřízní osudu. Natož dítěti, které již na počátku života prožilo trauma špatné péče, zanedbání, ubližování.

Snaha paní ministryně mi připomíná šílený nápad, že by se nezaměstnanost na Ostravsku dala řešit vytvářením pěstounských rodin. Tedy, že by nezaměstnaní místo dávek v nezaměstnanosti dostávali do péče děti z domovů a pobírali na ně příslušné dávky.

Přestaňme dělat z dětí pokusné králíky jakéhosi sociálního inženýrství. Hledejme spíše cesty jak podpořit fungující rodiny, aby neselhávaly. To přinese dětem i reálné více užítku než prosazování možnosti adopce homosexuálními páry.“

(Autor je dětský lékař a předseda Společnosti sociální pediatrie České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně.)

Zvídavý čtenář v článku možná postrádá věcné a mravní zhodnocení vlastního homosexuálního spoluzití – může se mu zdát, že o toto zhodnocení ho autor svou závěrečnou zkratkou ošidil. Takové zhodnocení ale patří už do jiného tématu; v Obrázku se o něm lze naštěstí podrobně dočíst, a to v letošním č. 5, 6. 4. 2008, v příloze na s. 17n. – otázka 9. Tím je tedy odpověď na danou otázku kompletní.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

Existují mediální dohady, že jeho příjmení Rasputin je odvozeno od ruského slova „rasputnik“, což znamená prostopášník či nemrava, avšak Rasputin bylo jeho pravým příjmením – i jeho příbuzní se tak jmenovali.

22. 2. 1887 (podle starého ruského kalendáře) se oženil s Paraskevou Fjodorovnou Dubrovinovou, která pocházela z vedlejší vesnice. Rasputin se ale doma příliš nezdržoval, stále cestoval a zdokonaloval si své léčitelské schopnosti. Domů se pak vracel vždy jen na krátký čas. Roku 1895 se mu narodil syn Dmitrij, který v pozdější době trpěl epilepsií, a 1897 pak dcerka Matrjona, které říkali Maria.

Do hlavního města Rasputin přišel roku 1905, když se zrovna konalo velké shromáždění církevních představených. Rasputin věřil, že získá poučení a především podporu od známého duchovního Ioanna Kronštadského, v jehož svatost pevně věřila i carská rodina. K té se nakonec přiblížil roku 1907, kdy se mu podařilo navázat pevné přátelství s carem a s carevnou.

Skutečností, která měla zůstat před veřejností utajena, byla vážná nemoc následníka trůnu Alexeje Nikolajeviče (1904 – 1918). Chlapec trpěl hemofilií, jakékoli sebemenší poranění mu mohlo způsobit dlouhodobé krvácení. Roku 1909 měl carevič malou nehodu a nikdo si s krvácením nevěděl rady. Nakonec byl povolán Rasputin, kterému se podařilo modlitbami a snad i hypnotickými schopnostmi chlapce uzdravit. Lékařské vysvětlení tohoto doloženého faktu není. Od té doby mu byli car s carevnou velmi nakloněni.

Poté, co byl 28. 6. 1914 spáchán atentát na rakouského následníka trůnu arcivévodu Františka Ferdinanda a jeho ženu, Rusko vstoupilo do války na straně Anglie a Francie. Car tak rozhodl i přes úpěnlivé prosby Rasputina. Ten předvídal, že z tohoto boje vyjde Rusko jako poražené. A skutečně carská vojska utrpěla četné ztráty, a proto musel sám car odjet do války. Během jeho nepřítomnosti řídila stát carevna a Rasputin. Dokonale ji ovládl a prakticky jí nařizoval, co má dělat.

Svým skandálním životem Rasputin diskreditoval carskou rodinu. 30. 12. 1916 na něj byl spáchán atentát. Mezi jeho vrahy patřili poslanec Státní dumy Vladimír Puriškevič a kníže Felix Jusupov, manžel carovy neteře. I Rasputinova smrt se stala legendou. Jeho vrazi se jej snažili otrávit cyankáli ve víně a koláčích, ale jed na něj nepůsobil. I zde spolehlivé lékařské vysvětlení chybí. Poté jej třikrát střelili, on však stále žil. Proto ho vhodili do řeky Něvy.

Je třeba konečně poznamenat, že v pravoslaví má Rasputin mnohem lepší pověst, a to doposud, než v západních zemích.

3. Je správné, aby si homosexuální páry adoptovaly děti? Jak odpovědět na argument, že se v těchto svazcích budou mít děti lépe než v dětských domovech?

Následující text Františka Schneiberga „Jsou adopce homosexuálními páry v zájmu dětí?“ vyšel pod jiným názvem v MF Dnes 9. 3. 2007:

„Ministryně Stehlíková hodlá vést veřejnou debatu o možnosti adopce dětí homosexuálními páry. Její hlavní argument? Často opakované tvrzení, že velký počet dětí v ČR vyrůstá v ústavech, a každé dítě má právo na rodičovskou lásku a péči. S druhým argumentem lze souhlasit, s prvním nikoliv.

Co je to velký počet dětí v ústavech? Je těch 8 000 dětí v kojeneckých ústavech a dětských domovech resortu zdravotnictví (do tří let) a školství (od tří let) hodně nebo málo? Tak se ale otázka klást nedá. Je to prostě tolik dětí, kolik takovou péči potřebuje. Je to tolik dětí, kolika selhala z nějakých důvodů vlastní rodina a společnost (stát) jim poskytla dočasnou možnost této náhradní výchovné péče, v našich poměrech velice dobře vedené. Úmyslně sem nepočítám ústavy sociální péče pro děti a mládež se svými asi 11 000 klienty. Zde jsou totiž důvody přijetí a pobytu zcela jiné, i když si to laická veřejnost často neuvědomuje.

Paní ministryně podlehla zřejmě v současnosti oblíbené demonizaci kojeneckých

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

jsme do něj vstoupili. Musíme tedy revidovat běžnou stupnici hodnot a žasnout, kolik je v ní omylů.

Úsudek o činnosti presidenta nemůže přece stát jen na tom, jaký mám plat a zda je benzin k dostání v libovolném množství. Jen výchovou sama sebe k svobodnému a radostnému sebeomezování se může člověk povznést nad hmotný tok života. Ale Ipět dnes na osvícenských formulích je právě zpátečnictví. Tato sociální dogmatika nás ochromuje a paralyzuje v těžkých zkouškách doby.

Nezahyneme-li v nějaké válečné katastrofě, náš život nebude rozhodně moci zůstat tím, čím je dnes, protože tak by zahynul sám od sebe. Nebudeme se moci vyhnout revisi základních výměřů lidského života a společnosti. Stojí člověk opravdu nade vším? Opravdu nad námi není svrchovaný Duch? Má se život člověka a jednání společnosti opravdu vymezovat v pojmech materiální expanse? Můžeme připustit, aby tato expanse pokračovala na úkor celku našeho vnitřního života?

Svět dnes stojí na prahu ne-li svého zániku, tedy dějinného obratu, který si svým významem nezadá s obratem od středověku k renesanci. Tento obrat bude od nás vyžadovat duchovní plamen, vzestup k nové výšině pohledem k novému způsobu života, který by snad nezatracoval naši tělesnou přirozenost jako středověk, ale rozhodně nepošlapával naši přirozenost duchovní jako moderní doba.

Tento vzestup by se dal srovnat s přechodem na novou antropologickou úroveň. Nikomu nezbývá na této Zemi, než stoupat stále výš.

Co říci závěrem? Snad – před 30 lety tu promluvil, a letos nás opustil prorok. A slovy Michala Semína, který přinesl z projevu krátký výřatek, dodat: „Odpočívej v pokoji, moudrý Alexandře.“ Poděkování náleží, kromě knihovně Libri prohibity, také Marušce Trdlové za přepis.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

TEST PRO DĚTI

1. Které svaté oslavujeme o Slavnosti Všech svatých?
 - a) Ty, jejichž jména a stručné životopisy jsou známy.
 - b) Ty, které církev prohlásila za svaté nebo za blahoslavené a kteří se za nás přimlouvají.
 - c) Všichni, kteří žijí v nebeské blaženosti a přimlouvají se za nás.
2. Může být jednou natrvalo spasen ten, kdo je v očištění?
 - a) Ano, může být spasen a také spasen někdy bude.
 - b) Ano, může být spasen, ale jen když se aspoň někdo bude modlit za duše v očištění.
 - c) Ano, může být spasen, ale jisté to není – záleží na tom, jak se v očištění osvědčí.
3. Na koho 2. listopadu s modlitbou vzpomínáme?
 - a) Na všechny, kteří zemřeli smířeni s Bohem.
 - b) Na všechny zemřelé.
 - c) Na všechny zemřelé příbuzné a známé.
4. Čím těmto věrným zemřelým nejvíce pomůžeme?
 - a) Častými vzpomínkami.
 - b) Dobře udržovanými hroby.
 - c) Modlitbou a obětí mše svaté.

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

5. Co znamená, že z duchovního pokladu církve pomáháme zemřelým odpustky?

- Že jim v očistci budou prominuty časné tresty za jejich hříchy.
- Že se pak na věčnosti mohou rozhodnout smířit se s Bohem.
- Že zavrženým lidem v pekle můžeme zmírnit jejich trápení.

6. Co znamenají slova „společenství svatých“?

- Jsou to jen ti, kdo jsou sjednoceni s Kristem na zemi, dále ti zesnulí, kteří procházejí očistcem, a také ti, kdo jsou blaženi v nebi.
- Jsou to jen ti, kteří se aspoň jednou týdně scházejí ke společné modlitbě – třeba v kostele.
- Jsou to jen ti, kteří se nikdy nedopustili těžkého hříchu.

7. Co znamená „soukromý soud“?

- Znamená to, že hned po smrti dostane každý člověk svou odplatu: buď blaženost nebo očišťování nebo zavržení.
- Znamená to, že každá duše se po smrti může rozhodnout, zda chce projít očišťováním a získat vyšší stupeň blaženosti, nebo se spokojí s nižším stupněm bez očišťování.
- Znamená to, že každý člověk blízky smrti se může nechat soudit knězem (nebo lépe biskupem) a tato církevní autorita pak rozhodne o věčném osudu lidské duše.

8. Jaký je význam slova „očistec“?

- Duše lidí, kteří mají na svědomí ještě neodčiněné viny, se převtělí a prožijí zde útrpnější život jako lidé nebo jako jiné bytosti (zvířata nebo rostliny), aby tak mohly napravit to, co v předešlém životě pokazily.
- Duše lidí, kteří zemřeli v milosti posvěcující, pokud nejsou dokonale očištěny, jsou zde podrobeny očišťování k dokonalé svatosti.
- Duše lidí, kteří zemřeli v těžkém hříchu, mají zde možnost třeba v neomezené době se rozhodnout pro Boha a získat jeho milost.

9. Co je nebe?

- Konečný stav a naplněný cíl nejhlubších tužeb člověka ve společenství s Bohem a s jeho svatými.
- Nekonečná samota s Bohem ve věčné tichosti.
- Nekonečná svoboda pro člověka, který nemohl na zemi uskutečnit vše, co se mu kdy zachtělo.

10. Co je peklo?

- Naplnění touhy být od Boha zavržen, přičemž ale Bůh nedopustil, aby někdo tohoto cíle dosáhl.
- Trest za každý zapomenutý nebo nevědomý hřích, protože ten by narušoval dokonalost života se svatými v nebi.
- Věčné odloučení od Boha, pro které se člověk může svobodně rozhodnout.

P. Pavel Ajchler

TEST PRO DOSPĚLÉ

- Kdo to byl P. Pavel Šebesta?
- Co to je celibát a kdy a proč byl v Čechách zaveden?
- Které znáte české misionáře, kteří působili v Latinské a Jižní Americe v 17. a 18. stol?
A které znáte současné české misionáře?
- Znáte nějaké řeholní společnosti nebo kongregace u evangeliků?
- Kdo to je Santa Klaus?

PRAVIDELNÁ PŘÍLOHA OBRÁZKU LIBERECKÝCH FARNOSTÍ

6. Co to je tzv. holotropní dýchání a jaký je na to oficiální názor lékařské vědy?

- Co to jsou tzv. eucharistické zázraky? Znáte některý?
- Kolikrát se v Novém zákoně vyskytuje slovo pravda a pravdivý? Zkuste porovnat s počtem výskytů v některém českém deníku třeba po dobu jednoho týdne.
- Co to byla tzv. protimodernistická přísaha v Církvi a o co se jednalo?
- Čím je známá tzv. Thebaiská legie a kdo jí velel?

P. Ing. Antonín Sedlák

TEST PRO DOSPĚLÉ

1. Příklad: manžel vyhrožuje své těhotné ženě, že pokud nepůjde na potrat, tak ji zbije a vyhodí z bytu na ulici. Ze strachu se žena poddá a podstoupí „zákrok“.

Jak takový čin hodnotit? Je to hřích? Pokud ano, jaký (proti kterému příkázání, lehký, těžký, zda se na něj vztahuje exkomunikace) a koho (ženy, muže, lékaře, zdravotnického personálu, společnosti, ve které žijeme)?

Především došlo k zabítí člověka. Bezbranného nevinného člověka. Tento člověk byl dítětem zmíněných rodičů. V tzv. kuřimské kauze v minulých dnech byly za „pouhé“ týrání dítěte uloženy mnohaleté tresty všem zúčastněným. V našem příkladu však došlo k horšímu zločinu. Posouzení si už čtenář udělá sám, jen připomeňme, že exkomunikace je samotným činem uvalena na všechny zúčastněné, vč. aktivně přísluhujícího personálu, i těch, kdo zabití umožnili (např. na členy vedení nemocnice, kteří tato jatka vybudovali, veřejné činitele, kteří provozní předpisy a zákony schválili).

Jistou obtíž působí posouzení „viny“ společnosti. Společnost může být zločinná (NSDAP, KSČ apod.) vinou svých členů a jako takovou je třeba ji zničit, pokud to lze (např. stranu rozpustit), a opustit ji, pokud to lze. I společnost občanská (na území státu) může být zločinná vinou (mnoha) občanů v ní žijících, i když ji prakticky nelze zničit (přestože se to občas ve válkách děje) a bývá obtížné ji opustit (emigrací). Žádná společnost ale není osobou (s rozumem a vůlí), a pokud by se její zločiny připisovaly bez rozlišení jejím členům, šlo by o vinu kolektivní. Je třeba se proto spolu s jejím zákazem vypořádat s jednotlivými jejími členy.

Při posuzování tzv. polehčujících okolností popisovaného případu je zapotřebí celostního pohledu – např. je rozdíl mezi hrozbou zbití a provedeným zabitím, mezi vyhozením na ulici a skutečným zabitím.

2. Kdo to byl tzv. zázračný mnich Rasputin?

Grigorij Jefimovič Rasputin (9. 1. 1869, Pokrovskoje, Ťumeňská oblast, Sibiř – † 16. 12. 1916, Svatý Petrohrad) byl ruský mystik, který měl velký vliv na poslední ruské vládce z dynastie Romanovců (cara Mikuláše II., carevny Alexandry Fjodorovny a mladého careviče Alexeje). Jeho otec se jmenoval Jefim Jakovlevič a byl opilec, jeho matka Anna Vasiljevna zemřela velmi brzy – oba byli svobodní sedláci. Jeho dva sourozenci zemřeli velmi mladí, starší bratr Lavrentij na zápal plic, sestra Marie se utopila v řece. Rasputin byl již od dětství odkázán sám na sebe. Nepatřil mezi příliš vzdělané, v dospělosti mu dělal problémy pravopis. Nevenkově tehdy učil pop.

Když Rasputin dospíval, začal běhat za děvčaty a často se i opíjel. Místní lidé ho považovali za darebáka, ale jako polosirotkovi mu to odpouštěli. Podle policejního archivu v Tobolsku se Rasputin dokonce dopustil krádeže. Měřil asi 180 cm, měl světlé vlasy, podlouhlý obličej a tmavě zrzavý plnovous. V jeho rodné obci se vypráví, že byl jako člověk velice rozporuplný. Vedl výstřední život, na druhé straně se často modlíval a prosil, aby se mu dostalo poznání. Až do 28 let ho zajímalo jen pití, ale poté, podle jeho vlastních slov, nastal zlom v jeho životě, kdy se otevřel Bohu a začal putovat po kláštřích na Sibiři.